

St. St. Blichers

Samlede Noveller

og Skizzer.

Fjerde Bind.

St. St. Blichers

Samlede Noveller

og Skizzer.

Ordnede efter Tidsfølgen

af

P. Hansen.

Fjerde Bind.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

1882.

Kjøbenhavn. — Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri.

Vinhandleren og Herremanden.

1842.

I.

Ringen.

Den Fremmede, som første Gang kommer til Aalborg og hændelsesvis igjennem den Gade, hvor det gamle Apothek er beliggende, finder sig saa overrasket ved Synet af denne Bygning — hvis han ellers ejer mindste Sands for saadant — at han uvilkaarlig standser, seer og seer og kan ikke blive mæt; gaaer og staaer igjen og er først efter gjentagne Vendinger istand til at løsrive sig fra en Gjenstand, som saa behageligt fængsler hans Opmærksomhed. Han gribes af en Følelse, der ligner den, som opvækkes hos en Rejsende, naar han efter længere Fart gjennem øde Egne uventet befinder sig lige for et yndigt Landskab, hvis Skjønhedsfylde fasttryller hans Blik og tvinger ham til at standse, for i Mag at nyde det forlystende Skue. Eller som naar der i en Klynge af Hverdagsansigter viser sig en udmærket Skjønhed og tiltrækker alle Øjne: hun alene sees, de Andre oversees. Og virkelig staaer hint vidunderligtsmukke Hus saaledes der mellem de andre, som Øjet løber over uden at se. —

Men skulde Du skjænke dem et flygtigt Blik, vil Du med nogen Forundring spørge: „Hvad ville I her? Hvor har I turdet vove at opstille Eder saa nær ved

dette idealske Kunstværk? Maaske for end mere at hæve dets Yndigheder?" — Eller Du siger til dette: „Hvad tænkte din Mester paa, da han oprejste Dig blandt disse gamle, gammeldags Skur?" —

Men din Forundring vil stige endnu højere, naar Du erfarer, at det er ældre maaske end alle de andre; at det tilhører en Tidsalder, som med Hensyn til de skjønne Kunster i Norden kaldes den barbariske. —

„I hvilken Smag" — kunde Du, min Læser! spørge — „i hvilken Stil er da dette sælsomme Kunstværk? — Den antike — græske?" —

Nej! —

„Den romerske?" —

Nej! —

„Den gothiske?" —

Nej! det er i hollandsk Smag. Men det er alligevel lig et Digterværk, som ikke udelukkende tilhører nogen vis Tidsalder eller Folk, men alle; fordi det bevarer sin første Ungdomsskjønhed i en Glands og Friskhed, over hvilke Tiden Intet formaaer saalidet som de Forandringer, den uafladelig frembringer i Menneskenes Smag og Synsmaade.

Det var samme Sommer, som dette Aalborgs Underværk fuldendtes og havde faaet sin sidste Afpudsning, at en ung Herre tilhest med sin Rideknægt efter sig kom en smuk Morgenstund i kort Galop ned ad denne Gade, men paa den modsatte Side af Kanalen, der gjennemskjærer den.

En kort violet Fløjelskappe, sammenheftet paa Brystet med et af Ædelstene tindrende Guldspænde, flagrede løst omkring ham og viste ved ethvert af Hestens Spring en eller anden Del af hans kraftfulde Skikkelse, hvis

fuldkomne Skjønhed endnu mere fremhæved es ved den tætsluttende Dragt: en sort Trøje af samme Stof som Kappen, med smaa Skjød eller Flasker, bebræmmede med hvide Silkefryndser, og lange, gule Hjorteskinds-buxer. Smaa Guldsporer med brede Hjul blinkede paa Hælene af de korte, vide, mangefoldede Støvler. En lille sort Fløjelshue eller Baret bedækkede hans Isse, fra hvilken nedrullede gule, naturligtkrusede Lokker.

Men om end ikke hans Legemsskjønhed og pragtfulde Paaklædning skulde tiltrukket sig Opmærksomhed i en Stad ved Limfjorden, hvor engelske Hofkavalerers dagjældende Moder sikkert vare aldeles ubekjendte: alligevel maatte den unge Fremmedes Aasyn gjøre et ualmindeligt Indtryk paa den kvindelige Del af Indvaanerne. Vi ville overlade vore Læserinder at tænke sig det efter Enhvers Ideal af mandlig Skjønhed; og blot tillægge: at hvorvel det bar et Præg af Stolthed, forsvandt dog dette aldeles, saasnart han smilte; og dertil fandt han ofte Anledning.

— Det var derfor ikke at undre over, om han blev betragtet med endnu større Nysgjerrighed af Alle baade paa Gaden og i Vinduerne end den, hvormed han selv holdt stille og beskuede det omtalte smukke Hus, idet han ytrede paa Fransk sin Forundring for den i tilbørlig Frastand holdende Tjener. Men neppe var det sidste Ord udtalt, før hans flygtigt over hele Huset omflagrende Blikke samlede sig ved dets Dør, hvor just tvende rigt og sirligt klædte Damer fremtraadte. Den Ene var en høj, ædel Skikkelse, meget smuk, men dog synligen ikke i første Tidsrum af sin blomstrende Alder; den Anden var kjendelig baade mindre, yngre og skjønnere.

Begges Øjne vendte sig strax mod den Fremmede,

der hilsede med en let Hovedbøjning. Damerne nejede og gik ned ad Trappen, efterfulgte af en Tjener med Rejsekapper over Armen; de tog Vejen til Færgebroen og forsvandt snart tilvenstre i et Stræde, som førte derhen.

I dette Øjeblik tren en aldrende, tarvelig klædt Borgermand ud i Vislaget af det Hus, ved hvilket Rytterne befandt sig, bukkede, lettede sin blaa, uldne Hue og trykkede den atter ned over den furede Pande.

Uden at besvare hans Hilsen spurgte den unge Herre: „Hvem boer derovre?“ —

„Min Svigersøn,“ lød Svaret. —

„Var det maaske hans Kone Nogen af dem, der gik?“ — sagde Herren hastigt. —

„Den Ældste, den Højeste“ — svarte Borgeren — „det var hans Kone — min Datter.“ —

„End den Lille?“ spurgte hin videre. —

„En Tiggerunge, de har taget til dem,“ gjenmælede denne but og med en hel foragtelig Mine. —

„Men,“ lagde han til, idet han gik helt ned paa Gaden — „med Forlov! maa A være saa næsvis og spørge, om I ikke er Junkeren fra Sæbygaard?“ —

„Jo!“ svarte Ridderen — „hvorfor ellers?“ —

„For det er mig, med Skam at melde“ — sagde Manden — „som har skikket Eder nu i to Aar Eders Hr. Faders Penge til Paris og siden til London.“ —

„Naah!“ sagde Ridderen ligegyldigt og næsten foragteligt — „saa I er den Kræmmer — hm — hvad er det, I hedder?„ —

„Knud Jensen med Skam at melde,“ — var Svaret.

„Knud Jensen, Knud Jensen," gjentog Adelsmanden, ligesom for at indprente sig dette plebejiske Navn. — „Hvad det ellers var, jeg vilde sige," — sagde han til med et ironisk Smil — „har I bygget det Hus herovre?" —

„Nej, Herre! saa gal er Knud Jensen ikke," svarte denne. —

„Maaske," — vedblev hin, „det alligevel er bygget for Eders Penge?" —

„Nej! nej!" lød Svaret, — „De derovre skal ikke faae en Skilling af Knud Jensens Penge; før skal A smide dem ud i Fjorden." —

„Det er et kristeligt Forsæt," sagde Ridderen; — „har I ingen flere Børn?" —

„Nej!" — svarte Kræmmeren, „— A har havt nok i hende derovre." —

„Det lader til," — vedblev hin — „at I ikke gjør synderlig meget af hende; hvad har hun forseet sig i? — Hvem er hendes Mand? Og hvorfor lod I ham faae Eders Datter? Hvem er han? Hvad hedder han?" —

„Hold, naadig Herre! hold, mens A bier lidt!" sagde Kjøbmanden; „I jager for stærkt, I maa give Stunder og lade mig svare paa een Ting ad Gangen. Han derovre hedder Jens Bang og skal fare med at være Vintapper. De sige, han er adelsbaaren; og det kan gjerne være, for han slaaer isand stort paa. Saameget veed vi, at han er en ægte Vendelbo og født deroppe paa Bangsbo ved Fladstrand. Han har været udenrigs, siden han var en Knægt. Hvad han har bestilt der, det veed Ingen. Men da han kom tilbage for tre Aar siden, havde han rigtignok et Fjerdingkar hol-

landske Dukater eller nogle flere med sig. Maknudster*) min Datter — var dengang at være paa Nør-Elkjær; og saa blev de gode Venner og fik hverandre; og det var nu godt nok. Men saa begyndte de strax at slaa store Brød op og sætte de høje Hjul æfor og byggede det Fandens Kastel der. Det er ikke dermed gjort: nu har han begyndt at bygge et Hospital for fattige Folk. A haaber til vor Herre, han lader mig leve den Dag, da A skal se dem selv derinde." —

„Han er en god Kristen, min kjære Knud Nielsen!" sagde Ridderen smaaleende. —

„Knud Jensen," — rettede Kræmmeren. —

„Godt! godt! Knud Jensen!" vedblev hin; „hvad det ellers var, jeg vilde sige — hvor gik Maknudster og den Anden nu hen?" —

„Det har A ligekjært," svarte Knud, „ellers skal de vel over Fjorden og derop til Bangsbo, der springer de jo hveranden Uge." —

„Farvel, og Tak for god Underretning!" sagde Ridderen sirligt og gav sin Hest Sporerne.

Han og Rideknægten galopperede nu afsted den samme Vej, som Damerne havde taget.

„Farvel, Du franske Abekat!" snærrede Knud Jensen, Aalborgs rigeste Mand, efter denne; „dine mange Herregaarde tager Fanden vel ogsaa engang, skulde jeg tro; — ligesaavel" lagde han til og grinte opad Svigersønnens Vaaning, „som denne hollandske Vindmølle."

Herpaa stampede han op ad Trappen og satte sig paa Bænken i Bislaget, betragtende med et selvtilfreds og haanligt Blik de Forbigaaende. Disse hilsede ham

---

*) Maren Knudsdatter.

næsten uden Undtagelse Alle; men den pengestolte Kræmmer saae paa de Fleste uden at gjenhilse; Andre skjænkede han et svagt Nik, og kun for To eller Tre bevægede han Huen.

Knud Jensen var et Menneske af det Slags, som ikke findes hver Dag. Allevegne gives der Gjerrige, Misundelige, Haardhjertede, Hadefulde; men til Lykke sjelden Nogen, der i een Person forener alle disse Egenskaber. Knud Jensen var en saadan Sjeldenhed: han var gjerrig til det Alleryderste; hans Digten og Tragten gik ud paa at samle Penge, formere Penge, gjemme Penge. Og anvendte han i dette Øjemed ethvert Middel, som stod i hans Magt: Bedrageri i Handel, falsk Maal og Vægt, saavelsom den mest blodsugende Ager.

Men ikke tilfreds med selv at samle Rigdom, misundte han alle Andre deres — ligemeget om den erhvervedes paa lovlige eller ulovlige Maader — og det hørte til en af hans højeste Glæder i Livet, naar en anden Rigmand blev fattig, om han end ikke selv havde fortjent det Allermindste ved hins Forarmelse. Han var ej alene følesløs, men ubarmhjertig i den Grad, at han glædede sig over enhver fremmed Ulykke; ja ytrede frit ud sin Fryd ved Haan og Spot. Han hadede virkelig alle Mennesker, og han elskede ikke engang sig selv. Sin Kone, hvem han naturligvis havde taget for Penges Skyld, ærgrede han snart ihjel; og den eneste Datter skulde af samme Aarsag være vandret samme Vej, hvis ikke en fjern Beslægtet paa Moderens Side havde taget det arme Barn til sig, hvilket den unaturlige Fader gjerne tillod, for at spare Omkostningerne ved hendes Pleje.

Men det Allerbesynderligste hos denne virkelige

Menneskehader var dog dette: at han bestandig førte Guds Navn i sin vanhellige Mund, og det paa en Maade, i en Tone, som om han alene var elsket og beskjærmet af det højeste Væsen og alle Andre hjemsøgte med velfortjente Ulykker og Plager. Indtraf en ødelæggende Ildebrand, et sørgeligt Dødsfald, eller hvilkensomhelst Elendighed ramte Nogen, strax var han tilrede med et: „Det er en Guds Straf, — det er Løn som forskyldt, — det har Den og Den længe spillet for, o. s. v." Vilde nogen af de af ham Bedragne eller ved Aager Udsugede gjøre ham Bebrejdelser, var han fræk nok til at svare: „Hvad kommer det mig ved? se Du dertil; A holder mig til Vor Herre, han er stærkere end Fanden." —

Og ville vi nu forlade Knud Jensen i sit Vislag; vi skulde ikke have anvendt saa mange Penselstrøg paa hans styygge Billede, hvis vi ikke ventede siden hen i denne Historie at fornye Bekjendtskabet med Manden.

Færgen var beredt til at støde fra Broen, da Ridder Kay — saaledes kalde vi herefter den nysbeskrevne unge Adelsmand — kom farende til og forlangte Overfart for sig selv, sin Tjener og sine Heste. Jens Bangs Hustru og Plejedatter sad allerede paa Bænken i Færgens Agterende, med Ryggen til Staden; men da Ridderen med lette og sikre Spring paa Ræling og Tofter var kommen hen til dem og lettede Baretten fra de krusede Guldlokker, rejste begge Damerne sig halvt fra Hynderne, den ældste med en sagte Hovedbøjning, den yngste med en lidet dybere, hvorpaa de atter nedlod sig — Ridderen efter et „med gunstig Tilladelse!" ligeoverfor dem. Færgen, som var en af de mindre, havde ikke

Rum for Hestene, der indskibedes i en større, men allerede forinden dette skete, stødtes fra Land.

Limfjorden var blank og stille, den laa som et uhyre Spejl mellem sine ophøjede, mangefarvede Rammer. Den ene dannede Vendsyssels grønne Kyst med det venlige Sundby under den høje Skandsebakke i Midten; den anden, endnu skjønnere, udgjorde Aalborg, over hvis lange Række af rødtakte Huse hævede sig begge Kirketaarnene og de trende høje Spidser af Vintapperens stolte Palæ.

— Ridder Kay, som sejlende baglænds havde dette i Syne, tog heraf en naturlig Anledning til at indlede en Samtale med Bygherrens skjønne Hustru. —

Strax i Begyndelsen viste Adelsmanden ved den skjødesløse — for ikke at sige overmodige Tone, i hvilken han tiltalte de borgerlige Kvinder, hvor vel han kjendte sin Stands endnu mer end sin Persons Fortrin, og hvor let det kom ham at gjøre dem gjældende. Men ikke vare mange Ord vexlede, inden han følte, at der gives Fortrin, som staa endnu højere, nemlig Forstandens. Vintapperkonens i hine Tider hartad vidunderlige Aandsdannelse undskyldte langt bedre Stoltheden i hendes Aasyn, Væsen og Tale, der hastigen gik over fra Svar til Spørgsmaal og Tiltale.

Den belevne Ridder, hvis fine Dannelse alligevel var mere udvortes end indvortes, saae sig flere Gange sat i Forlegenhed for Svar — for ham et højst uvant Tilfælde — hvorfor han engang greb til den Udflugt, som for sig selv, at henkaste et Par franske Beundrings- eller Forundrings-Floskler. Dette gav ham slet ingen Fordel; thi Bangs Husfrue talte dette Sprog ligesaa flydende som Modersmaalet, saa at han hverken i hint

eller dette saae sig istand til at vorde Samtalens Herre; hvilket vitterligt nok hændes ofte langt mere dannede Mænd i Selskab med aandrige Kvinder. —

Han tyede nu til en anden Udvej, idet han forsøgte at glimre med de Kundskaber, han paa sine Udenlandsrejser havde indsamlet, og navnligen i Bygningskunsten — det Æmne, hvorom Samtalen i Særdeleshed drejede sig.

„Hvo der kjender den græske og romerske Stil," sagde han blandt Andet, „kan aldrig nægte, at den jo staaer højt over enhver andensomhelst; og jeg undrer mig over, at Eders Mand, som sikkert ogsaa maa kjende den, kunde foretrække den nederlandske eller hollandske — eller hvad den hedder." —

„Saa Huset behager Dem ikke?" spurgte dets Ejerinde med et Smil, som ikke røbede nogen Krænkelse.

„Jo ganske overordentligt," svarte Ridderen, „jeg har kun derimod, at det er hollandsk. Naar jeg seer et hollandsk Hus, tænker jeg altid paa hollandsk Klædedragt, og den — vil De vist indrømme mig — er ingenlunde smagfuld. Jeg troer ikke, det var muligt, jeg kunde forelske mig i et hollandsk Fruentimmer, om hun endogsaa var en Dyveke, blot for Dragtens Skyld." —

„Siig ikke det!" sagde Fru Bang smaaleende, med et Sideblik til sin Naboerske; „jeg vidste ellers ikke, at det var Dragten, som udgjorde et Fruentimmers fornemste Skjønhed." —

„Det mente jeg heller ikke," svarte han, „men det er dog Dragten, som enten forhøjer Skjønheden eller nedsætter den. Den er det Samme for Legemet som for Exempel Formen for et Digterværk." —

„Oh! min Herre!" sagde Damen, „den sande Digter forskjønner alle Former" —

„Og en kvindelig Skjønhed alle Dragter?“ faldt Ridderen leende ind. —

„Naja!“ svarte hun, „forudsat, at hun besidder Smag og Sands for det Skjønne, — har De seet Dyvekes Gaard i Kjøbenhavn?“ —

„Mange Gange,“ sagde han. —

„De finder den ikke smuk?“ vedblev hun. —

„Paa ingen Maade,“ svarte han. —

„Vores Gaard derimod,“ sagde hun videre, „tilstaaer De jo behager Dem, og jeg antager det for noget mer end blot Kompliment til dens Beboerske.“

„— Paa min Ære“, forsikrede Ridderen, „det er det ogsaa; jeg finder den særdeles smuk.“ —

„Nu vel!“ gjenmælede hun, „den er hollandsk, og Dyvekes er hollandsk; den ene er smuk, den anden ikke; Aarsagen hertil maa søges —“

„— Hos Bygmestrene,“ fuldendte han med en resignerende Hovedbøjning.

Hidtil havde den yngste af Damerne ingen videre Del taget i Samtalen end med Miner; men disse viste ogsaa Ridderen tydeligt, at hun fulgte dens Gang. Selv havde han vel nogle Gange henvendt sig til hende, for dog at høre, hvorledes saa yndig en Mund talede, men den Ældre havde bestandig taget Ordet for hende, hvilket hun ogsaa villig lod hende beholde.

Nu, just som Ridderen havde indrømmet hin dette Sidste, adskilte hun første Gang de mørkrøde Læber.

„Men er“ — sagde hun, idet hendes Blik foer flygtigt hen over Ridderens Ansigt og fæstede sig paa Kysten ligeoverfor hende, — „men er Stilen i disse to Bygninger ikke ganske ens? jeg seer aldeles ingen Forskjel paa Formen.“ —

„I det Hele — nej," svarte Fru Bang — „i det Enkelte — jo; thi Forholdene ere helt forskjellige; kun hvor de enkelte Dele have den passende Størrelse og Afstand, hvor Siraterne ere anbragte paa de rigtige Steder, kun der er Formen, som den bør at være." —

„Altsaa dog Forskjel paa Formen!" sagde den Unge.

„Som paa Alt i Verden," svarte den Ældre, „men kun for Den, som har Øjne til at se den." —

Ridderen vilde her have ytret en Bemærkning, og Samtalens Stof skulde sikkert have varet ud for hele Overfarten, hvis det ikke var pludselig blevet overskaaret. En Færge, kommende fra Sundby, lagde til Siden af den Aalborger, og en bred, rød Haand greb fat om Rælingen, idet Den, hvem Haanden tilhørte, raabte: „Her kommer A med Øget, se nu paa det!"

Med disse Ord rejste Prangeren sig — thi en saadan var han — og stillede sig foran en smuk blaablommet eller da saakaldet abildgraa Hoppe. Han roste nu dens udmærkede Egenskaber og Skjønhed i de sædvanlige Kunstudtryk, imedens han med en Elskers Øjne stadig betragtede den. Ogsaa Fru Bang og Ridderen hævede sig fra deres Sæder for at beskue det virkelig udmærkede Dyr, som efter Vintapperens Begjæring var kjøbt til en Ridehoppe for hans Hustru.

„Er den solgt?" spurgte den unge Adelsmand hurtigt.

„Endnu ikke," svarte Prangeren, der strax saae, at han her havde endnu en Medbejler til Abildgraa.

„Da er den jo saagodtsom kjøbt," sagde Fruen, „thi har min Husbond bestilt den, er han ogsaa Mand for at betale den."

Prangeren smilede, men der laa lumsk Ondskab i dette Smil; „ja! ja!" sagde han, „det er godt nok, men den første Skilling er altid den bedste — hvad tykkes Han, den Kat kan være værd?" henvendte han sig til Adelsmanden, — „hvad turde Han give for den?" —

„Jeg gaaer ikke ind i Andens Handel," svarte denne med et haanligt Blik til Prangeren.

Denne, der hellere havde solgt sit Dyr til den fine Junker end til Vintapperen, der selv var Hestekjender, tog Haanden, med hvilken han havde holdt fast i den fremmede Færge, til sig og sagde: „Min Broders Datter skal ellers ikke gjøre Regning paa Knud Jensens Kroner; og Vintapperens de gule Hollændere kunne vel ogsaa faae Ende."

Blodet underløb den stolte Kones Ansigt; hendes Aand tabte Ligevægten. Opbragt rev hun en af fine Guldringe af Fingeren, kastede den langt ud i Vandet og sagde: „Naar den kommer igjen, skal Jens Bang tigge til Mads Jensen eller dø i Armod." —

II.

Rejsen til Sæbygaard.

Paa Færgebroen ved Sundby stod tvende Mænd i lange, grønne Frakker, om Livet brede, gule Hjorteskindsbælter, paa hvilke skinnede store Sølvjagtskilter, sirede med deres Herrers adelige Vaaben. I Bælterne stak lange Jagtknive — de saakaldte Hirschfængere; over venstre Skulder hang Rifler og over den højre Jægerhorn. Den ene af disse Mænd var Hr. Jørgen

Lykkes Skytte paa Sæbygaard, den Anden Hr. Jens Bangs paa Bangsbo.

Ved deres tilhørige Herskabers Nærmelse blottede begge Jægerne deres Hoveder og stak deres graa, rundpullede, bredskyggede Hatte under Armene, berettende: at Ridefogderne paa hine Gaarde havde sendt dem til Sundby, for at ledsage de Ventede, eftersom det ikke var sikkert at rejse uden Bevæbning over „jydske Aas."

Ved denne Tidende, som dog ikke syntes at gjøre Indtryk paa Fru Bang, sagde Ridderen til begge Damer: „Der ligger heri en Opfordring til mig, at eskortere Eder, og jeg haaber, at I ikke afslaaer mit Tilbud." —

Det blev ogsaa med Tak modtaget. Ridefogden forsynede herpaa sin Herre og sig selv med Vaaben: Kaarde og ladte Pistoler i Sadelhylstrene. Skytterne hentede deres Heste og tvende til Damerne; og snart drog de Rejsende hen ad Vejen til hine Herresæder, Skytterne tilhøjre med Riflerne tvers over Sadelknappen, Damerne i Midten, og Ridderen med Tjener paa venstre Fløj; dette efter Datids Brug af Høflighed mod de kvindelige Ryttere, der i deres Damesadler sad vendte til denne Side.

Uden at fornemme Noget til Røvere havde Selskabet tilbagelagt den første Skovbakning en Milsvej omtrent fra Sundby, men da det nærmede sig jydske Aas, spurgte Fru Bang sin Skytte: „Er der virkelig foregaaet noget Røveri? og hvor var det?"

Inden hin fik svaret, faldt Ridderen imellem med den Bemærkning: at en Røverhistorie kunde indjage Damerne unødvendig Skræk.

Men den Ældste af dem smilte, sigende: „Hvo

kunde dø af Skræk under Eders Beskyttelse, ædle Ridder? — fortæl kun, Niels!"

Nielses Fortælling var, som slige udannede Menneskers, unødvendig lang, og længere end jeg her skjøtter om at gjentage den; men Hovedindholdet var: at en Bissekræmmer var fundet død — myrdet og udplyndret. —

Da han endte, havde man netop naaet Stedet, hvor Ugjerningen var skeet.

„Der fandt de den Dræbte," sagde Skytten og pegede hen til en lille Hob Pinde, som laa tæt ved Vejen, hvorpaa han sprang af, trak sin Hest med — som brugeligt er paa Jagten — gik tilside, sankede sex Stykker af nedfaldne Trægrene og kastede dem paa Hoben. Da han havde opfyldt denne fromme Pligt, hvis Betydning han ej engang selv kjendte, besteg han atter sin Hest, og Rejsen fortsattes i Taushed gjennem de dybe, løvoverhvælvede Dale; Alt uden mindste Hindring.

Vendsyssel er, hvad Jordens Form og selv dens Beskaffenhed angaaer, halvfremmed for de sydligere Egne af Halvøen. Det viser langt tydeligere Spor af en stor Naturrevolution, og efter Bakkestrækningernes Retning synes en Oversvømmelse fra Nordvest til Sydost at have udhulet Dalene imellem dem og udjevnet de Kjærsletter, ad hvilke Bækkene — paa et Par nær — snart over flade Enge, snart gjennem dybe, idelig bugtende Hulinger søge Kattegattet. Det Hele har endnu den Dag idag et vildere og — om jeg saa maa sige — mere raat Udseende end det øvrige Jylland; Bakkerne ere almindeligvis stejlere, mere forvovne; selv en stor Del af det opdyrkede Land er Bakker og Skrænter: Dalene ere hyppigt snevrere, hvorved de ogsaa maa synes dybere,

om de end ikke vare det: og ej at tale om den fire Mil lange, øde Sandtunge, der slikker sig op i Nordsøen, saa er jo den uhyre Vildmose endnu bestandig en Ørken. —

Mest sælsom, mest „barok“ — for at bruge et fremmed Ord til et fremmedagtigt Landskab — er dog Egnen mellem Sæby og Fladstrand, to tre Mile mod Vesten. Naar man stiller sig paa Bakken der norden for Sæbygaards Skov og seer ud over den nysbetegnede Egn, skulde man tro at have for sig et temmeligt jevnt Landstrøg, en Højslette, ensformig og lidet beboet. Men beslutter man sig til at gjennemvandre den, da faaer man — ja, hvad skal jeg kalde det? — een Aabenbaring efter den anden.

Jeg turde ligne disse vinilitske „Højlande“, som de og der kaldes, ved en Bog, hvis enfoldige Titel og tarvelige Omslag ikke synderlig tiltaler Nysgjerrigheden; men som dog i sin simple Klædning indslutter uventede Skatte. Saaledes kjender jeg ogsaa en Kvinde, hvis Hverdagsansigt ikke lover mer end netop; men tal til hende! tal med hende om Noget, som just ikke hører til dagligt Brød, saa skal Du se, hvor indholdsrigt dette samme Ansigt vorder: ethvert Smil om den skjønttalende Mund, ethvert Glimt fra de opildede Øjne, er et Tankesprog eller et Orakelsprog; den herlige Aand derinde aabenbarer sig paa eengang baade ved Tegn og Ord.

— Dette Højland da — om hvilket jeg maaske har vakt vel høje Forventninger — det er gjennemskaaret af mange dybe og snevre Dale, hvis Sider — jeg kunde faae Lyst til at kalde dem Vægge — almindeligvis ere saa bratte, at man med en Slags Ængstelse seer Husdyrene græsse henad de smalle Gangstier, der virkelig synes dannede kun for og af Gemser og Stenbukke. Bunden

i disse Dale er hyppigt bevoxet med Buske og Træer og gjennemslynget af Smaabække, der uophørligen risle og plaske nedad den ujevne, stenige Grund.

I de Dale, der gjøre Undtagelser fra denne Hovedkarakter, finde vi her en Bondegaard, hist en Mølle, her en Eng, hist en Sø; og paa vort ophøjede Standpunkt fængsles vore Blikke stærkere af disse overraskende Opdagelser end af selve Havet, i hvis Baggrund vi stundom tage de blege Skytoppe hen med Synskredsen for Sveriges Klippekyst, men i klart Vejr tydeligt øjne — til den ene Side Læsø, Ægirs gamle Sæde — til den anden endnu tydeligere det nærmere Frederikshavn i sin anden og skjønnere Ungdom, med sin kongelige Mole, sit hvide Kasteltaarn, sine mange Skibsmaster og paa hin Side de forhen saa frygtede Holme.

Skulde jeg her synes at have gjort for langt et Spring — ikke i Historien, men i Geografien — da bedes saadant undskyldt med: at jeg med min Fortælling snart vil komme til at bevæge mig i det nu betegnede Højland, der adskiller de tvende førnævnte Herregaarde og i fordums Tider var langt vildere, det vil sige langt videre bevoxet med Skov, som og med hine mørkladne Væxter, der saa ensformigt og tarvelig beklæde vore uopdyrkede Sletter, Banker og Moser.

Endnu inden vore Rejsende paa en Milsvej nær havde naaet den sydlige Grændse af Højlandet, bleve de i en lille ussel Landsby Alle paa cengang opmærksomme paa en halvvoxen og halvnøgen Bondetøs, der sad paa en Sten udenfor en faldefærdig Hytte; hun havde en død Kat liggende over Knæerne, men strøg og klappede den, som om den kunde været levende, Alt under stille Taarer og af og til et „sølle Mis!“ —

„Holdt Du saameget af den Kat?“ spurgte Fru Bang og standsede sin Hest.

Pigen bejaede, men med et Hjertesuk saa heftigt, at hendes spinkle Krop rettedes som ved Fjederkraft og Hovedet fløj tilbage, omflagret af de lange, uredte Lokker; men kun et Øjeblik, saa sank hun atter sammen over sin døde Yndling. —

Ridderen, som holdt hende nærmest, fremtog en Silkepung og deraf en Krone, den han rakte Barnet med de Ord: „Se her er Noget til at faae din Kat begravet for.“ —

Hun kastede et frygtsomt Blik til den prægtige Herre og et til Pengen, den hun slet ikke gjorde Tegn til at ville modtage.

„Naa! vil Du ha'e den?“ spurgte denne.

„Hvad er det for en? og tør jeg?“ spurgte Pigen.

„Det er jo en Krone,“ sagde Ridderen, „Du tør meget vel.“

Nu tog hun den endelig, men med ikke større Begjærlighed, end at hun strax brugte den til at stryge den døde Kat med. Ridderen lo, Fruen smilte, men i hendes Ledsagerindes Øjne fremglimtede Taarer. —

„Hvorfor sørger Du saa stærkt over den Kat?“ spurgte Ridderen.

„Det tør jeg ikke sige,“ lød Svaret, ledsaget af et frygtsomt Øjekast til alle Sider.

Nu lo hele Selskabet.

„Du tør nok Ingenting?“ sagde Fruen.

„Nej,“ svarte Staklen med et krampagtigt Suk. —

„Da tør jeg sige det,“ lød en mandlig Røst fra den anden Side — „Manden kom herom for lidt siden med hans Hunde, og min Søster sad der, hvor hun nu

sidder, med Katten ligesaadan paa Skjødet; men da var den levende. Saa siger Manden: „Vil I Kjeltringpak holde Katte til at tage mine Harer? — Puds! Puds!“ — Saa rev jo Hundene Katten ihjel.“

Ridderens Ansigt underløb med Blod; han tøjlede sin Hest op, bukkede for Damerne, og Alle satte sig i Trav videre hen. —

Bondekarlen, der med Armene paa Kanten af Halvdøren havde givet Oplysningen om Kattens Død, keg efter de Bortdragende, rækkede Tungen langt ud og vendte sig til sit Arbejde derindenfor. Barnets Moder, som gjennem et solbrændt Skaar af en Rude havde seet saavel det Ene som det Andet, vilde nu hente Tøsen; men da hun saae den store Sølvpenge, slog hun forfærdet Hænderne mod Laarene. Og varede det endda noget, inden hun vovede at berøre den sjeldne Skat.

Havde vor lille Karavane ikke sinket sig disse faa Minuter ved nysbemeldte ubetydelige Optrin, vilde den maaske blevet Tilskuer ved et andet, langt mer oprørende.

Junker Kay rødmede ikke uden Aarsag ved Bondeknøsens Forklaring over Kattemordet; Manden var nemlig ingen Anden end hans egen Hr. Fader, den meget velbyrdige, men tillige meget tyranniske Jørgen Lykke til Sæbygaard, Lerkenfeld, Mariagers Kloster og Overgaard — hvis Billede i Legemsstørrelse endnu den Dag idag sees paa venstre Haand, naar man er kommen op ad Taarntrappen paa sidstnævnte Herregaard. —

Dragten henviser til de gamle Tider for to Aarhundreder siden og længere; og Ansigtet selv — dette store, runde Ansigt paa Kæmpekroppen, med de plirende Øjne under lyse, tynde Øjenbryn, de smalle Læber, der

synes især med at danne et ondskabsfuldt Smil — alt dette henleder uvilkaarlig Tanken paa Adelsdespoti.

Nærværende Begivenheder indfalde virkeligt ogsaa paa en Tid, da Munkeherredømmet allerede tvende Menneskealdre tilbage var tilintetgjort og det verdslige Aristokrati eneherskende undertrykte Folket og trodsede Kongerne.

Paa Hjemvejen fra sin Kattejagt var vor Herremand kommen igjennem en anden Bondeby. Da han ved Enden af samme med sit Følge er lige ud for Præstegaardens Port, staaer der — ikke Stedets Præst — men en anden, nemlig Mads Sørensen fra Ullits, der var her paa et Par Dage, at besøge sin gamle Ven og Broder. Hos denne fremmede Præstemand staaer hans Yndlingshund, en Pudel med en Paryk, ligesaa stor som dens Herres. Denne bukkede sig dybt; hans Hilsen blev modtaget, men ikke besvaret. Pudelen hilsede paa sin Vis de fremmede Hunde: men en af disse svarte med et voldsomt Bid i dens lodne Slægtning. Præsten vilde redde sin Yndling og giver med sin Knortekjæp den fremmede Grobian et saa rap Slag, at den paa tre Ben hylende humpede hen til sin Herre. Denne standsede sin Hest, rev Riffelen af Sadelstroppen, lagde den for Øjet, trykkede til — og Pudelen væltede og vred sig i sit Blod. Nu blev Præsten først opbragt og gav sin Vrede Luft i nogle heftige og ikke ret høflige Ord.

Hr. Jørgen værdigede ham ej engang et Svar, men bød sine Jagtbetjente: „at lade den sorte Kjole smage Hundepidskene!“

Disse sprang strax af Hestene; En greb Præsten i Brystet og holdt ham, mens to Andre udførte Næssekongens skjændige Befaling.

Hundeskriget, Præstens Raab om Hjælp og Prygleriet tiltrak flere Tilskuere baade inde i Gaarden og bag ved paa Gaden; men Ingen dristede sig til at komme nær, langt mindre at fri den arme Præst fra hans Bødler.

Endelig raabte Herremanden med et Grin: „Nu kan det være nok for den Gang! Mester Mads har vel lært at kjende Forskjellen paa en Adelsmands Hund og en præstelig Køter."

Med bitter og indædt Harme gik Præsten ind, og Voldsmanden red smaaleende sin Vej.*) —

Jeg skulde neppe have beskrevet et Optrin, der i hine Tider ikke var saa sælsomt, hvis dette ikke havde været første Akt af en blodig Tragedie: hvilket længere hen sandfærdigen skal vorde fortalt.

Da vort ridende Selskab naaede Møllen, hvor Vejen ind til Herreborgen Sæbygaard dengang drejede af, tilbød Junker Kay — og det var hans Alvor — at ville ledsage Damerne lige til Bangsbo; men Fru Bang vilde paa ingen Maade lade sig overtale hertil. Hun foreholdt tilsidst Ridderen: „at efter saa lang en Borteværen fra hans egen Familie burde han ikke drage dens Hjem forbi."

Skjøndt dette ikke lod til at have noget særdeles Tiltrækkende for ham, følte han dog Rigtigheden af denne hendes Paamindelse; dog foreslog han hende ydermere at medtage hans Faders Livjæger, hvori hun maaske havde indvilget, hvis ikke hendes Husbond tilligemed en bevæbnet Tjener netop nu var kommen frem ad Skovvejen paa hin Side Møllen.

---

*) Virkelig Begivenhed.

Saa drejede han da om til Gaarden, men langsomt og med Øjnene henvendte efter Vinhandlerfamilien, lige til den forsvandt i Skoven. — At det kun var eet Medlem af samme, der saaledes fængslede hans Hu og Sandser, det vil Historien snart herefter vise.

For en fra lange Rejser hjemvendende Søn, der dog langtfra ikke hjemkom som „den Forlorne," var Modtagelsen ikke for varm: Moderen rakte ham siddende sin Haand til Kys med et snøvlende „bien venu, mon fils!" men saae langt mindre paa ham selv — det vil sige hans Ansigt — end paa hans Klæder, der havde et for hende ganske nyt Snit; Faderen nikkede blot til Sønnens engelske Hilsen — en dyb Hovedbøjning — og spurgte flygtigt: „hvem er det, Du var ifølge med?"

Da dette Spørgsmaal var besvaret, trak Hr. Jørgen en flerdobbelt Rad af Rynker i sin brede Pande og sagde: „Vistnok er han af Adel, men hun var ikke Andet end en gemen Kræmmertøs."

Derpaa aabnede han et Vindue, hidkaldte Livjægeren og befalede: „Imorgen skyder Du en Kronhjort! men se at tage ham paa Vintapperens Veridt, derovre i Vangsbo Skov! — Hæ!" brummede han, lukkende Vinduet, „hvad skal saadan Rogen med Ædelvildt?"

Han vendte sig nu til Sønnen og sagde koldt: „Mens I var borte, har jeg udseet en Kone til Jer; hun bærer tre Herregaarde i sit Slæb." —

Junker Kay, som allerede var bleven saa forstandig, at han erkjendte Rigdoms høje Værd, og som dertil vidste, at en rig Adelsmand ikke behøver at gjøre sig Skrupler over Galanterier, og som nogen Erfaring i tvende galante Hovedstæder havde bragt til den Overbevisning, at al Modstand i Grunden ikke var Andet en Formaliteter —

han blev slet ikke fortrydelig paa Faderen, fordi han havde udseet tre Herregaarde til ham, samt en Kone med øvrigt Inventarium.

Han spurgte altsaa naturligvis først om Herregaardene, og da de vare nævnede, behøvede han ikke at spørge om Konen; thi saa vidste han strax, hvad det var for en Enke, der hørte til hine.

Mod hende havde han ikke Andet, end at hun var vel ung (hun var heller ikke mer end Fire, Fem og Fyrretyve); og en Hustru paa Halvfjerdsindstyve à Firsindstyve vilde have tjent ham meget bedre. Dog derom ytrede han Intet for den Gamle; men efter aflagt Taksigelse trak han sig tilbage, for at udkaste Planen til en mindre langvarig Forbindelse med den dejlige Vinhandler-Datter.

III.

Duellen.

De tvende Herregaardsskytter, Niels paa Bangsbo og Jens paa Sæbygaard, havde i længere Tid havt skjæve Øjne til hinanden; og det fordi de, ej uden Grund, nærede Mistanke om gjensidigt Indgreb i Jagtrettighederne. Saaledes havde Jens savnet en Trettenender; og da han vidste, at i Bangsbo Skov stod en dejlig Hjort med fjorten Ender, saa var hans Herres Befaling ham slet ikke ukjærkommen.

Men inden vi skride til Fortællingen om samme Hjorts tragiske Endeligt og hvad derpaa fulgte, vil det ikke være afvejen at berøre et Forhold af en blidere Natur, som meget længer havde fundet Sted mellem begge Familier.

Jens havde en eneste Søn og Niels en eneste Datter. Den Første var en rask Jægersvend og den Sidste saa smuk, som nogen Pige i Vendsyssel kan være. De vare opfostrede tilhobe fra ganske smaa af, thi Ejlers Moder døde tidligt fra ham, og Faderen vilde ikke mere gifte sig; og da dengang, som længe efter, var god Forstaaelse mellem begge Skyttehuse, saa tog Niels gjerne Jenses Barn i Kost og Pleje.

Det var i hin Tid — saavelsom i denne, kan jeg tro — ingen stor Sjeldenhed, at en Ungkarl og en Ungmø fik gode Øjne til hinanden. Og derfor bør det ikke betvivles, at disse tvende Skyttebørn bleve Kjærester, og det endnu før de selv vidste, hvad saadannoget vil sige. — Men da de saa fik Forstand paa det og der var givet Ejler Løfte om en Skovfogedtjeneste, saa tænkte baade han og Karen alvorligt paa Ægteskab. —

Men nu var Ejler ikke den Eneste, som kunde lide Karen — saadannoget finder nuomstunder ikke heller saa sjelden Sted — og hans Medbejler var fornuftig nok til at indse, at for at opnaa sin Hensigt, maatte han enten paa en eller anden Maade stikke den Anden ud. Da saadant ikke vilde lykkes paa den nærmeste Vej, saa slog han ind paa en længere, idet han søgte at sætte Splid mellem begge Fædrene. Ved sindigt Overlæg udfandt han det bedste Middel hertil, ved at bilde den Ene ind, at den Anden havde ranet det og det Stykke Vildt i hans Herres Skove. Ved et Gilde, hvor Begge havde seet lidt for dybt i Ølkruset, kom det først til gjensidige Stikleier og derfra til ligefremme Beskyldninger; og tog de Begge den tause Beslutning, „at gjøre Lige for Løgnen.“

Den anden Følge af Sammensætteriet var, at det blev forbudt de Unge, videre at tænke paa nogen Forbindelse.

Nu da: Jens Skytte gaaer en Høstmorgen med sin Riffel ind i Bangsbo Skov, for at knibe den Hjort med de fjorten Ender, og er heldig — eller uheldig — nok til at opdage og skyde den, idet den kom tilbage fra en natlig Exkursion i Bøndernes Rugmarker. Efter strax at have ladet sin Riffel, giver han sig til med Jagtkniven at afhugge løvrige Bøgekviste, for under disse at skjule Hjorten til den paafølgende Nat.

Neppe færdig med denne Bestilling, seer han Bangsboskytten, ogsaa bevæbnet, listende sig frem imod ham; dog ej endnu paa Skudvidde. Vel vidende, at det her gjaldt Liv eller Død, træder han bag et nærstaaende Træ, fra hvilket Baghold han iagttager Fjendens Bevægelser. Og da denne rykker fremad fra Træ til Træ, gjør Jens Skytte ligesaa. Endelig ere de komne hinanden saa nær, at Den, der først kom til at brænde paa, vilde ufejlbarligt sende sin Modstander ind i Evigheden; men da de forsigtigen dækkede sig, hver med sin Bøg, og kun nu og da kikkede tæt om ved Siden af samme, gaves kun usikre Skud: Ingen af dem gad gjøre det første.

Da seer Jens Fjendens Hoved bøje sig ud fra Træstammen og forblive i denne Stilling længere end sædvanligt. Hurtig Bøssen til Kinden og Kuglen afsted. Niels's Hat tumlede til Jorden — men han selv kom nu med Riffelen i begge Hænder løbende hen imod den ulykkelige Fjende. Han havde nemlig brugt den Krigslist, at putte et stort Stykke trøsket Ved, som skulde forestille Ansigt, ind i Hatten og forførte derved Jens til at spilde sit Skud.

Denne, der kjendte Niels som en rapsodet Achilles, vilde ikke forsøge en unyttig Flugt, men traadte, hengiven i Skjæbnen, ud fra sit Skjul og raabte til Modstanderen,

idet han pegede med den ene Haand til Panden, med den anden til Hjertet: „Her eller der! men træf godt!“ —

Niels havde allerede bragt sin Riffel til Anslag — der var kun et Sekund mellem Liv og Død, kun tre Favne mellem Bøssens Munding og Jens's Hjerte — da — han trykker ikke løs — han tager Mordvaabnet fra Kinden og siger helt sagtmodigt og langsomt: „Jens! var det ikke ligesaagodt, vi bleve gode Venner igjen?“

— Taarer — Angers, Skamfuldheds og Glædes Mixtur — trillede ned over den Dødsdømtes og nu Benaadedes Kinder. Et dybt Suk og en Haandrækning var hans Svar.

Niels greb den frembudte Højre og sagde: „Det kunde rigtignok tilkomme Dig at give mig en ny Hat; men lad saa Ejler faae den til hans Bryllupsdag!“ —

„Og Karen med!“ raabte Jens; og et nyt og djervt Haandslag bekræftede Alliancens Fornyelse. —

„Men hvad gjøre vi saa med Hjorten derhenne?“ tog den Sidste tilorde. —

„Hm!“ sagde Niels efter nogen Betænkning, „siden Du har skudt ham, faaer Du ogsaa beholde ham — og det er ikke for Guds Skyld“ — lagde han til; „for din Herre er dog, saa stille at sige, en ugudelig Krop; og man skal gjøre sig gode Venner med Fanden, om man kan — som det hedder. Kom Du kun, saasnart Du kan, med en Vogn, og lad den holde ved Skjellet! Og tag med et Par Stenslæbere, som I kan binde til hinanden og lægge Hjorten paa; saa kan Du og Een til nok trække ham hen til Vognen. Jeg skal nok sørge for, at Ingen herfra seer det.“ —

„Det er Altsammen godt, Niels!“ svarte den Anden; „men det er dog din Herres Hjort.“

„Du kan lade mig faae en af din Herres, om jeg engang skulde være i Forlegenhed for saadan en. Men saa skal Du og, saasnart Du kommer til Gaarden med Hjorten, sige ham, hvor Du har pudset den, og med det Samme faae hans Ord for, at Ejler maa gifte sig med Karen."

„Det skal jeg," raabte Jens, „og nu Gud i Vold! Og Tak for den Gang; Du kan lide paa mig, ihvor det saa er — et Farvel saalænge!" —

Niels tilnikkede ham sit. Og dermed adskiltes de.

Hjemkommen til Sæbygaard, gav Jens sin Herre Rapport (men ikke fuldstændig) om sit Strejftog, og strax blev der ordret en Vogn til at hente Byttet. Hr. Jørgen roste sin Skytte og lagde til: „Du skal ogsaa faae det Første, Du beder mig om."

Jens betænkte sig ikke længe, men bad om den allernaadigste Ægteskabsbevilling.

„Hvad!" raabte Herremanden og trak de smalle, hvidgule Bryn ud over sine Katteøjne, „naar er Du og Niels blevne Venner igjen?"

Nu maatte Jens ud med hele Historien. Herren drog derved Øjenbrynene op igjen og smilede — paa hans Maneer, idet han gjorde Munden bredere og sammenkneb de blaablege Læber saaledes, at ingen af dem vare synlige:

„Den Niels maa være en dum Hund," sagde han; „ellers havde Du ligget paa dine Gjerninger. Men det kan være hans egen Sag. — Er der ellers Noget ved den Datter, Ejler er saa forgabet i? Lad os se hende med det Første, og dersom hun saa anstaaer mig, saa skal de ogsaa faae hverandre."

Jens takkede, gik til sit Hus og fortalte Sønnen Dagens Begivenheder fra først til sidst. Men dette Sidste huede ikke Knøsen.

„I kjender jo nok Naadigherren," mumlede han hovedrystende; „og Karen er den smukkeste Kvinde i hele Vendsyssel. Dersom han fik Lyst til hende —" han fuldendte ikke, men knyttede den Højre og kastede et sælsomt Blik til sin Riffel ved Bjælken.

„Aah!" tyssede Faderen, „der er ingen Ulve i den Mose — tresindstyve Aar — graa Haar!"

„Hm!" brummede Ejler, „det er ikke et Aar siden, om I vil huske Jer om, da Kjen Lauster*) havde Gilde — hvem maatte hun sove ved den første Bryllupsnat? Naar Bruden er kjøn, gi'er han sjelden sin Ret bort. Det er en Fandens Ret" (han bekræftede denne Thesis med et Fladhaandslag paa Hjorteskindslaaret) „den skal jeg ikke have noget af. Men," lagde han til, „jeg vil selv følge hende, naar hun skal besees, og — vistnok: Karens Villie faaer han aldrig hverken med det Gode eller med det Onde. Hun er ligesaa armstærk, som hun er kydsk; det veed jeg."

— Faderen smilte, tog sin Riffel, satte Trækstokken i Løbet, og idet han rensede og pudsede sit kjære Vaaben, fløjtede han Tonen til en paa den Tid ny Vise, hvis Ord lyde saaledes:

Og det var Sejer i Rindeløw,
Satte paa sin Bryllupshat:
„Min bitte Ane! Du er saa knøv —
I min Arm Du sover inat."

---

*) Kirsten Larsdatter.

Til Gudshus ginge de Begge saa
  Med mildeste Hjertens Glæde.
Før Solen dukked i Havet blaa,
  Hun maatte saa drøvelig græde.

Og Præsten havde velsignet dem,
  Og Degnen havde sagt: Amen!
Og Brudeskaren den kjørte hjem
  Til Gildegaarden med Gammen.

Og der blev drukket, og der blev ædt,
  Saalænge de kunde sandse.
Og da hver Gjæst nu var rigtig mæt,
  Stod Alle op til at dandse.

Og som nu Dandsen saa lystelig gik,
  Da komme den Herremands Svende.
Da Bruden hans Bud og Befaling fik:
  Sig strax til Gaarden at vende.

Og Brudgommen, som han stod derved,
  Hans Kinder de bleve saa hvide;
Sin Underlæbe tilblods han bed:
  „Det er jo ej Sengetide."

„Men skynd Dig, min Brud! at klæde Dig om;
  „Paa det Du maa Herren behage!"
En anden Vej han til hende kom
  Og vildt udi Favn monne tage.

„Hys! stille, min Hjerte! og klynk ikke saa!
  „Det hjælper slet ikke, Du græder.
„Et bedre Raad vi nu hitte vel paa:
  „Lad os i en Fart bytte Klæder!"

„Hvad har Du isinde, min søde Ven!"
  Hendes Hjerte tog til at banke. —
„Det veed Du, saasnart jeg kommer igjen;
  „Vor Herre skal os vel sanke."

Saa ginge i Dandsestuen de To;
  Hun, Hatten dybt ned i Panden,
I Kofte, Broge og sølvspændte Sko —
  „Der har vi jo Fæstemanden!“

Bagefter tripped' den falske Brud
  Og sky under Kyshatten skuled.
Om Bristerne slubred det natlige Skrud,
  Og Kroppen i Kaabe sig skjuled.

Hun læsped til Svendene: „Hurtig derhen!
  „Den naadige Herre tilvillie!
„Jeg vilde dog gjerne tilbage igjen,
  „Mens end de dandse paa Tillie.“

Som de nu da kom i den Borgegaard,
  Til en af de Svende hun siger:
„Bed Herren, vi færdes i Mørke faaer!
  „I Lyset sig skamme vi Piger.“

Saa nedbragte Svenden den Herremands „Ja,“
  „Han kunde den Blysomhed lide ...“
Og kom de tilsammen i Mørket da,
  Sad ned ved hverandres Side.

Hun siger: „En Gud dog i Mørket seer;
  „Han vil mig misundelig være!
„Hr. Ridder! jeg Eder saa mindelig be'er:
  „I la'er mig beholde min Ære!“ —

„Hvad Ære! Er det da ej Ære nok,
  „Jeg saadan en Bondetøs viser?
„Imorgen saa vandrer Du hjem til din Rok,
  „Og ydmyg min Naade Du priser.“

Saa favner han Sejer med stærken Arm:
  Men Sejer sin Kniv monne drage.
Den stødte han dybt ind i Ridderens Barm, —
  Mod Gulvet tørned hans Hage.

Men Sejer sig lister af Gaarden ud,
Med Kniven under sin Kaabe.
Saa kommer han hjem til sin unge Brud —
Af Fryd hun begynder at raabe.

Han tysser og vinker, hun følger ham stum,
Og Gjæsterne efter dem skotte;
Og lidt efter lidt, saa bliver der Rum,
Hvor før de sig Tæerne traadte.

De ledte i Lade, de ledte paa Loft,
De ledte i Kammers og Framme*);
De ledte i Mark, og de ledte paa Toft,
De ledte i Skov og i Damme.

End havde til denne Time de led't,
De skulde dog aldrig dem fundet;
Thi aldrig fra dem har man hørt eller seet.
Og nu er Taven udspundet.

IV.

Damernes Yndling faaer to Kurve for een.

Der er Varsel i det gamle Mundsprog, som kalder Rigdom og Skjønhed „Lykkens Gaver;" thi Lykken er en Gudinde, man ikke skal stole paa; hun tilkommer ofte, at man sætter et „U" foran hendes Navn — hendes Gaver ere Fristelser; det er en Helt, som overvinder disse.

Ridder Kay var ingen saadan Helt. Ikke fordi han jo sejrede, hvor han behagede; men der var Sejre

*) Kjøkken.

iblandt, om hvilke han kunde sige med Pyrrhus: „vinder jeg saadanne flere, saa har jeg tabt Alt.“

Siden berørte Rejse fra Aalborg til Sæbygaard havde den dejlige Jomfrus Billede fortrængt ethvert andet af hans Fantasi — paa eet nær; og det var Vinhandlerindens. Vel stod det bag ved Jomfruens, men alligevel ovenover, saameget som hun selv var højere af Skabning og stoltere af Aasyn. —

Til Bangsbo vilde han; men Faderen maatte ikke vide det. En Fortrolig var ham hertil nødvendig, og han valgte Skytten Jens. Med denne red han da paa Jagt, iført en pyntelig engelsk Jægerdragt; og medens Skytten blev tilbage ved Grændsen mellem begge Herregaardes Jagtdistrikter, fortsatte han Vejen til Bangsbo under det artige Foregivende: at ville spørge til Damernes Befindende efter Rejsen.

Hans øvede Øje viste ham snart det Indtryk, hans mandige Skjønhed havde gjort paa det unge Pigehjerte, og han skred ufortøvet til Belejring, i sikkert Haab om Overgivelse paa Naade og Unaade. Men Fæstningen var fastere, end han endnu havde fundet nogen. Han kunde aldrig komme den nærmere end paa en vis Afstand. Der var en Bastion, paa hvilken alle hans Angreb mislykkedes. Han kjendte ikke dens Fasthed — thi den findes ikke ved alle Fæstninger — men dens Navn er ellers „Castitas.“ — Da Fæstningen desuden i Fru Bang havde en klog og paapassende Kommandant, var den under saadanne Omstændigheder uindtagelig.

Hvad var her at gjøre? trække sig tilbage? Intet mindre; det var endog for vor forelskede Ridder en moralsk Umulighed. Han besluttede: først at vinde Bangsbos skjønne Beherskerinde; saa haabede han i hende at

faae en mægtig Allieret. Derhos vakte han den elskende Piges Skinsyge; og hvad denne „Hjertets Svøbe“ kan virke, saavel til som fra, derom var Junker Kay ikke ukyndig.

— Forgjæves! Fru Bangs Hengivenhed til sin Mand, hendes Karakterfasthed vare de Klipper, paa hvilke alle Ridderens Planer strandede. Krænket Stolthed, utilfredsstillet Sandselighed drog ham tilsidst saavidt ud over Sømmeligheds og Klogskabs Grændser, at han udbrød: „Vil I nægte mig, hvad de allerhøjeste Damer have tilbudet mig?“

„Det vil jeg,“ svarte hun; „thi jeg kjender Jer nu og foragter Jer.“

— Hermed vendte hun ham Ryggen — som Sif gjorde ved Loke; — og Junkeren var nu nødt til at vende Bangsbo Ryggen for stedse.

Nu først begyndte hans Tilbøjelighed at lutre sig og derved at fortjene Kjærligheds gammeladelige Navn. Han indsaa, hvad han havde tabt, og hvorledes: han kom til at tænke over sig selv, sit løsagtige Liv, dets glædeløse Nydelser med paafølgende Tomhed. Han kunde ikke dølge for sig selv, at han aldrig havde elsket som nu — aldrig før nu. Han følte et saadant Savn, som intet Lefleri var istand til at erstatte. — Han blev tungsindig.

Ogsaa hun blev tungsindig; men denne Sjælsbyrde var lettere for hende at bære, da den var fri for Anger. Hun følte: at Dyden forlener en Kraft, som selv skuffet Kjærlighed ikke mægter at nedbryde.

V.

Vinhandleren.

Jens Bang var et af de Mennesker, man aldrig bliver klog paa — som Folk sige. Han talte overalt meget lidt, og allermindst, ja stundom slet Intet da, naar man mest havde ønsket og ventet det. Hvad Meninger og Begivenheder angik, da var han yderst tilbageholdende — indesluttet i sig selv. Hvo som eengang havde forlangt hans Mening at vide, frittede ham ikke oftere.

„Han er polisk — han er falsk," hed' det om ham: „Han er en Guldmager, en Sortekunstner — den Slemme tager ham nok med alle hans Rigdomme." Der var dog eet Menneske, der kjendte ham, der elskede, højagtede ham; og det var — hans egen Hustru. —

Denne Kvinde, hvem vi kjende som fast, modig indtil Stolthed, hun var mod Husbonden den blødeste, ømmeste Kvindelighed selv: hans Villie var ogsaa hendes. Hans lyse Aand — men som lyste kun for hende i hele sin Klarhed — hans ædle Hjerte — men som kun aabnede sig for hende — havde i en elskende Kone vundet ham en yndig Datter.

Bang — uagtet neppe fyrretyve Aar — havde en mere end hundredaarig Erfaring; og han besad en Aandsdannelse, som vilde gjort ham til en Prydelse for det nittende Sekulum. Men Moder Natur havde ikke gaaet tiltide med ham.

Efter sin Fader arvede han Bangsbo med Gods, men ikke uden temmelig Gjæld efter de Tider. Ved Faderens Død laa han med sin Hovmester i Paris — efter Datids adelige Studeremaade — og ilede nu hjem

for at overtage de ham som eneste Søn tilfaldne Ejendomme.

Hvor ung han end var — en to og tyve Aar — besad han dog en lang skarpere økonomisk Sands end Faderen; thi solgte han til en Nabogodsejer en Allodialgaard og noget Bøndergods, og det saa fordelagtigt, at han ej alene betalte den paa Vangsbo hvilende Gjæld, men fik endog saameget i Behold, at han kunde tilfredsstille sin Handelslyst. Dette gjorde han med saadant Held, at han inden faa Aar kunde føje en anden Tilbøjelighed, nemlig — Byggelysten. Og saaledes blev den i Begyndelsen omtalte og endnu tilværende skjønne Bygning oprejst.

Det har sig, troer jeg, med Byggelyst som med Drikkelyst: den svækkes ikke ved Alderdommen. Den Byggelystne opfører, ubekymret for at det engang vil nedrives — ligervis som den Gjerrige samler, uden at tænke paa: at der gjerne vil komme Adspredere efter.

Men Vang byggede for Fremtiden, saa varigt som Noget her paa Jorden kan være. Dog byggede han ej alene for sin egen Fornøjelse; han byggede til Medmenneskers Nytte. Han byggede og begavede et Hospital i Aalborg, og det med denne sælsomme Forbeholdenhed: „at dersom han selv eller Kone skulde komme i Trang, da skulde Bestyrelsen være pligtig at forpleje dem, som andre Almisselemmer, i samme Stiftelse.“

— Det var just i det Tidspunkt, Junker Kay gjorde sine mislykkede Angreb paa Skjønhederne i Vangsbo, at dets Besidder viste sin Hustru Planen til Hospitalet. Ved at se denne sidste Betingelse, blegnede hun; men snart kom Modets Farve tilbage paa hendes Aasyn. Hun rækkede sin Mand Haanden og sagde med et roligt

Emil: „hvor Du er, der vil jeg ogsaa være; men naar — —“

„Lad mig fuldende, hvad Du vilde sagt!“ — faldt han hende i Talen. „Naar jeg frygter for Fattigdom, hvorfor bygger jeg saa et Fattighus? — Ikke sandt? Det vil jeg sige Dig: jeg frygter ikke for Fattigdom; thi Gud har i mit Sind og i Dig skjænket mig en Rigdom, som hele Verden ikke formaaer at berøve mig; men jeg stoler ikke paa Verden; den kan berøve mig alt Det, jeg har vundet fra den — og jeg er dog ingen Krøsus — undtagen — ved denne;“ her førte han Hustruens Haand til sine Læber og hviskede mer end sagde:

»Soud ick al bewenen,
»dat hier te bewenen waer,
»so had ick wel al de daghen were,
»die daer comen in het jaer.

»Dat alle berghen goude waren
»en alle water wijn,
»so had ick you noch veel liever,
»moy meisje, waerje mijn.« *)

---

*) Ved Rhinen synger endnu Almuen:

„Ach! sollt ich, was hier zu beweinen,
„Das Alles beweinen nun,
„Da hätt' ich für alle Tage
„Im ganzen Jahre zu thun,“

„Wenn alle Wasser wären Wein,
„Und alle Berge wären Edelstein,
„Und sie wären mein,
„So soll mir mein Schätzelein
„Noch viel lieber sein.“

Ved disse ømme Elskovssuk, udsendte i det hende saa kjære nederlandske Maal, tindrede to Taarediamanter i den ædle Kvindes Øjne; hun omslyngede sit Hjertes Ven med Andromaches Hjerteudgydelse:

„Du est mig Fader, Mand og Broder,
„Du est mit Alt —.“

•Adieu mijn vader en moeder,
•myn vriendckens alle ghelijc,
•adieu mijn suster en broeder!
•Jck vaerder na't hemelrijc.•

VI.

Herremanden.

Den mishandlede Præst, Mads Sørensen, havde en Slægtning, der var Præst til Ullits, Føulum og Svingelbjerg i Gislum Herred. Da hin ønskede at komme bort fra sin Tyrans Nærhed, aftalte han med denne et Bytte af Kald, og finge de samme bevilget af Herremanden, der havde Patronatet over begge.

— Hvorvel nu Mads Sørensen tabte i Indtægter, saa besluttede den onde Herre ydermere at formindske disse. Til den Ende fraretv han egenmægtig det benævnte Pastorat Svingelbjerg Sogn og henlagde det til Vesterbølle og Østerbølle i Rinds Herred. Den forurettede Præst græmmede sig i Taushed. —

Endnu ikke nok: Herren berøvede ogsaa hin Menighed dens Kirke, den han nedbrød, og af hvis bedste Materialier han opbyggede en Del af det nuværende

Lerkenfeld, hvis østre Fløj den Dag idag bærer Kirkenavn*).

Herved blev Præstens Taalmodighed udtømt: han ivrede paa begge sine andre Prækestole mod dette Kirkeran, idet han troede at burde paatale Guds og sine Sognebørns Rettigheder. Men Adelsrettigheder vare den Tid stærkere. Vor Adelsmand lod ved sin Foged give Præsten en alvorlig Irettesættelse, med Betydning: at dersom han tiere oplod sin Mund om denne Sag, kunde han vente den haardeste Straf. Men Præsten taug ikke; han tordnede meget mere endnu heftigere mod „Helligdommens Røver.“

Saasnart denne erfarede Præstens vedvarende Djervhed, lod han ham ved sine Svende voldelig bringe i det underjordiske Fængsel paa Lerkenfeld og der belægge med Lænker. Et Straaleje, en Skive Rugbrød og en Krukke med Vand — det var Alt, hvad han ved sparsomt Lys gjennem et snevert Hul i Muren kunde opdage. Han lagde sig paa Lejet, foldede sine lænkebundne Hænder og hentede i Bønnen — den var en ydmyg Hengivelse i Guds Villie — en saadan Trøst, som gjør Aanden stærk, en Styrke, som alene Troen skjænker. —

Den følgende Morgen fik han Besøg af sin Forfølger.

„Naa Præst!“ snærrede han ad ham, „vil Du nu

*) Hvo som vil antage denne Begivenhed for en Fiktion, en licentia poetica, ham skal de nyudkomne Amtskorter vise, at det var en licentia aristocratica. Thi han vil finde Svingelbjerg Distrikt, som ligger Norden for Lerkenfelds Aa — det naturlige Herredsskjel — endnu aftegnet som henhørende til Rinds Herred.

erkjende din Forbrydelse mod din jordiske Herre og paa dine Knæ anraabe hans Barmhjertighed?"

Den Tiltalte vendte sig til Tyrannen og sagde: „jeg erkjender ingen jordisk Herre uden Kongen; og jeg anraaber Ingen om Barmhjertighed uden Gud i Himmelen. I Dig erkjender jeg kun en Røver og Voldsmand, som træder alle guddommelige og menneskelige Love under Fødder. Skal jeg endog her lide, fordi jeg taler Guds og min Frelsers Sag, saa lad mig fra mit Golgatha opstige til min Herres Paradis!"

„For dit Golgatha skal jeg sørge," brølte Tyrannen; „men dit Paradis bliver vel nedenunder i Grusgraven hos Ræve og Grævlinge."

Hermed forlod han sit Offer og gav sin Birkedommer Befaling at dømme Præsten fra Livet, „som Oprører mod menneskelig Øvrighed og guddommelige Love."

— Den Træl af en Dommer gjorde kort Proces, og to Dage efter blev Præsten ført baglænds til den Banke, som gjør Skjel mellem Svingelbjerg og Føulum Sogne, og sammesteds halshugget. —

Denne Misgjerning udførtes saa hurtigt, at den unge Lykke ikke erfarede den, før Mellemkomst — om den kunde have hjulpet — var umulig.

Men Junkeren hørte denne Skændselsdaad paa et saa sælsomt Sted og af Læber, som gjorde ham Efterretningen dobbelt smertelig og nedtrykkende.

Skjøndt Porten paa Bangsbo var lukket for Junker Kay, saa vare dog Skovene deromkring ikke spærrede, og dels ridende, dels gaaende, omkredsede han ofte i hele Timer den Gaard, som var hans Længslers Hjem. Han spejdede — uden Nytte.

Spurgte han et mandligt Tyende om hende, vi veed nok: om hun var paa Gaarden? om hun var friskt? om hun ikke imellem gik ud i Skoven eller i Haugen? — saa fik han aldrig andet Svar end: „A wed et ett." Det kvindelige Tyende var ligesaa uvidende; kun visse Øjekast, visse Smaasmil viste, at man vidste eller anede Grunden til hans Undersøgelser.

Mismodig gik han — Hesten havde han efterladt hos en af Sæbygaards Skovfogder — en Sommeraften fra Bangsbo af og hjemad.

Som han var vandret igjennem en af hine dybe Dale og kommen op paa Kanten af en Brink, mærkede han, at den Fodsti, han havde fulgt, ikke var den rette. Foran ham, dybt nede, laa — som sammenvoxet med den bratte Banke — et lille straatakt Hus — jeg veed ikke rettere, end at det ligger der endnu imellem Nørre-Knude og Understed.

Han gik derned for at spørge Vej. — Stien førte om ved Østerenden af Hytten, paa hvis Gavl et lille Vindue, eller rettere Glughul, bestaaende af fire usle, solbrændte Smaaruder, syntes at lade kun lidet Lys og mindre Luft ind. Endnu førend han var kommen lige ud for samme, hørte han derindenfor en Roks Snurren og en svag og langsom kvindelig Syngestemme.

Han standsede og sagde ved sig selv: „Her synges! Her i denne fattige Hytte — synger man — medens man maaske i Slottet sukker og græder. — Hm! ja! Glæde for Guld — fattig Rolighed for Rigdoms tyvagtige, næsvise Lakejer, Frygt, Uro, Smiger, Bedrag — hm! der er dog en Slags Ligevægt."

— Under denne filosofiske Betragtning traadte han hen til Vinduet, lyttede, forbausedes ved Sangstemmens

Bekjendthed, bøjede Øret til og hørte de sidste hartad hendøende Toner af den gammelhollandske Elskovssang:

»Ghy meucht vel t'huiswaert ryden,
Ghy meucht wel t'huiswaert gaen,
Ghy meucht een ander kiesen,
Myn liefde is al vergaen.« *)

Hjerterørt, saaledes som aldrig tilforn, stod den stolte Ridder ikke faa Øjeblikke, uden Bevægelse. Men Haabet, Kjærligheds Morgenstjerne, gød sine Straaler i den omskyggede Sjæl. Han hævede sit nedbøjede Ansigt og sang med sin mandigklare Stemme dette Vers af en anden hollandsk Vise:

»Bent ghyint wout, clein voghel stout,
Cant you niemand bedwinghen,
So dwingt you de haghel, de coude sne,
Het loof al wander linde.« **)

Ved de første Toner af den velbekjendte Stemme foer vor dejlige Hollænderinde halvt op fra Stolen. Men uden at se sig om efter Sangeren, rejste hun sig helt, gik til den ene Dør og laasede den, gjorde ligesaa ved den anden; og flere var der ikke paa Værelset.

Da Junkeren saae dette, som snart blev bestilt, pikkede han sagtelig paa Vinduet og bad om at blive hørt.

---

*) Nu kan I hjemad ride,
Nu kan I hjemad gaa,
Min Kjærlighed er borte,
Til en Anden I bejle maa.

**) Vilde Du i Skovens Skjul, Du vilde Fugl,
Og kan slet Ingen Dig tæmme,
Saa tæmmer Dig Hagel og kolde Sne.
O! bliv dog hellere hjemme! (Frit oversat.)

„Tal," svarte Pigen, der igjen havde sat sig bortvendt fra ham, „men jo kortere, jo bedre."

Et virkeligt Hjertesuk var Indledningen til en Tale, der havde meget om Kjærlighed, men intet om Ægteskab.

Den sjælstærke Pige drejede sig med Stolen og paa Stolen om mod Vinduet og sagde: „Ridder Lykke! jeg elsker Eder — stille! Ingen Junkerstreger! — men just denne Kjærlighed giver mig Styrke til at modstaa Eders forføriske Angreb. Jeg har udsøgt mig dette Fristed, som I nu har opdaget. Min Villie er fri; og den har I langt mindre Magt til at tvinge end Eders ugudelige Fader til at myrde min hæderværdige Slægtning i Ullits."

— „Hvad er det, I siger?" raabte Junkeren forskrækket.

„Gaa til Svingelbjerg! saa kan I faae det at vide!" svarte hun og hængte et Klæde for Vinduet.

Den nu helt udelukkede og bortskræmmede Elsker ilede til Sæbygaard for at erholde Forklaring over den Elsktes frygtelige, men for ham hartad utrolige Tidende. Den var altfor sand.

Væggene i Sæbygaard bleve sorte for ham — som det hedder — han væmmedes ved sin egen Fader. Den sønlige Kjærlighed havde Bøddeløxen borthugget; ak! den havde ogsaa afhugget den unge Kjærlighed, hin blomstrende Rosengren, der smilede og duftede saa hjertekvægende — Fader og Kjæreste, Begge paa eengang tabte for ham.

Store, uventede Sorger ville enten aldeles svække eller og fremavle en hidtil ukjendt Styrke. Den af aandelige Lidelser Omspændte skal enten segne under dem eller — rejse sig over dem. Det er under saadanne

Livsstorme, at Manden kan lære at kjende sin iboende, men hidtil slumrende Kraft; hvad denne formaaer over Blødagtighed og kjælen Døsighed.

En saadan Omvendelse foregik med den hidtil paa Roser dandsende Lykkens og Kvindernes Yndling. Han følte nu Tornene — Livets Alvor. Dets Spøg hensmeltede som en tynd Morgensky, og tykke Stormbyger formørkede hans forhen saa lyse Himmel. Men han følte: at Modgang, dybe Sorger, var Noget, han hidtil havde savnet, at de kunde gjøre Spraderen til en Mand. Som en saadan se vi ham paa Rejsen sydefter.

Kay Lykke havde en Moster paa Herregaarden Skeel — dengang kaldet Huolgaard. Hende havde han i de sidste Aar ikke seet — kun flygtigt tænkt paa. Nu var Huolgaard — hvad jeg vilde sige: dens Besidderinde, Maalet for hans Rejse.

Denne gammeladelige — bedre! denne ædle Kvinde var mangeaarig Enke og barnløs; men hun adopterede bestandig saamange Forældreløse og Fattige, at hun erhvervede sig en udmærket stor Familie. Hele Godset hørte til hendes Hus.

VII.

Ridderens Moster.

„Huolgaard“ — jeg vil beholde denne gamle Benævnelse paa det senere „Skeel“ — ligger, om just ikke i et „Hul,“ saa dog lavt nok til at fortjene sit oprindelige Bondenavn, der skriver sig fra den Tid, da Bonden blev Træl og Adelsmanden Herre. Den er,

som flere gamle Herresæder, en firkantet, tykmuret og stærkmuret Fæstning med Grave omkring sig — en Levning fra Aristokratiets Guldalder i Danmark. Den ligger ogsaa regelmæssig lavt — for Vandets Skyld, at Gravene ikke skulle mangle. — Man vidste ikke dengang, at tørre Grave koste Bestormerne længere Tid og mere Blod.

At den unge, verdenslystne Kavaleer i sin Drøvelse tyede til Skeels alderstegne Besidderinde, maa nødvendigvis give os høje Tanker om hendes Forstand og Sindelag, og disse Tanker ville vi finde fuldkommen retfærdiggjorte.

Ved den første Indtrædelse til hende fyldte sig Kay Lykkes hidtil saa klare Øjne med Taarer, og den Mund, som kun var vant til Skjemt, Smil og Latter, fortrak sig til Graad, idet han, bøjende sig med Ærefrygt, førte hendes Haand til sine bævende Læber.

„Kay!“ sagde hun med mild og dog højtidelig Alvor, „din Bedrøvelse, hvis Aarsag jeg kjender, glæder mig; den indgyder mig Agtelse for min Søsters Søn. Den Udaad, Jørgen Lykke nu har øvet, sætter en blodig Plet paa Familiens Vaaben. Kan Du end ikke udslette den, da stræb dog at bedække den med dine egne Dyder! Først og fremmest maa Du omskifte dit flygtige Levnet, vorde Mand og Familiefader — kunde Du elske i Dyd og Ærbarhed?“

— „Moster!“ svarte han, „det gjør jeg allerede, men Den, jeg elsker, har forkastet mig for min Faders Skyld; maaske og“ — lagde han med nedslagne Øjne til — „for mit forrige Levnets.“

— „Er det ikke Hollænderinden paa Bangsbo?“ spurgte hun med et let Smil. — Junkeren nikkede. —

„Men," vedblev hun, „har Du ikke mærket noget til Gjenkjærlighed hos hende?" —

„Vel det," svarte han, „hun har selv tilstaaet det i det samme Øjeblik, da hun bortviste mig fra sig — saa fast og højhjertet er hun."

Mosteren taug noget og grundede.

— „Kay!" sagde hun derpaa, „da det er dit Alvor med din vakre Hollænderinde, saa vil jeg bejle for Dig. Bliv nu her, mens jeg drager til Bangsbo og bringer Sagen i Rigtighed. Saadan noget forstaa vi Kvinder os paa." —

„Kjæreste Moster!" sagde han sukkende, „jeg takker Eder for denne moderlige Omhu! men hun er ikke paa Bangsbo; for at undgaa mig, har hun skjult sig i en Bondehytte, hvor jeg hændelsesvis fandt hende, der hvor hun gav mig saa kort Besked. Det er ikke ret langt fra Bangsbo, men I kan vist hverken ride eller gaa derhen."

— „Ligemeget!" svarte hun, „jeg vilde alligevel først tale med Bang og hans Hustru, og kunne vi komme tilrette, saa lade vi din Inklination hente — lad Du kun mig sørge!"

— „Men min Fader!" sagde han, „han giver aldrig sit Minde; han vil gjøre Alt for at hindre mit Forehavende, ja maaske, desværre! forgribe sig paa hende."

— „Jeg har Skjul og Sikkerhed for Eder," faldt Mosteren ind. „For det Første se vi Tiden an, og den kan forandre baade Forholdene, Planer og Sindelag."

Kay rettede sit Hoved, Haabets Straaler belyste hans Aasyn; med en Elskers Fyrighed trykkede han den Gamles Haand til sit Hjerte.

— „Her skal Du ikke blive," sagde hun eftertænksomt. — „Du er vel Jæger?"

— „Ja."

— „Forstaaer Du ogsaa Jagten? Kan Du skyde? anføre Hunde? og hvad mere dertil hører?"

— „Javel, men maa jeg spørge hvorfor?"

— „Seer Du! min Skytte paa Skiervad er nu nylig død, og hans Plads er ikke besat. Jeg havde ladet sy en ny Jægerdragt til ham, og jeg troer, den kan passe Dig. Vil Du træde i min Tjeneste?" vedblev hun smilende, „jeg skal tjene Dig igjen." —

„Gjerne," svarte han med et muntert Smil; „men om Nogen der kjender mig?" —

„Jeg skal saaledes forvandle Dig," sagde hun leende, „at ej engang din lille Hollænderinde skal kunne kjende Dig. Jeg har gjemt fra min salige Husbond af et saadant Mundskjæg og Kindskjæg, at naar Du faaer det paa, skal Du ikke mere ligne Dig selv."

Ved dette Forslag gik vor Ridders Smil over til ret hjertelig Latter; og opildnet ved det Eventyrlige deri og ved det til Vished grændsende Haab om lystelig Ende paa Romanen, knælede han for den herlige Tante og kyssede begge hendes Hænder.

Saaledes forvandlet og forsynet med en Skrivelse til Ridefogden paa Skiervad, red nu Kay Lykke didhen. — Paa Vejen faldt det ham ind: at for at gjøre sig endnu mere ukjendelig, vilde det være tjenligst at omskifte det danske Maal med det tydske, eller dog at fortydske hint, hvilket ved den fremmede Udtale var ham let at gjøre.

Og ville vi nu overlade den ridderlige Skytte til Ulvene og Ræven og Hjortene i Skiervads dengang

vildtrige Omegn for at følge Mosteren paa hendes Friertog til Bangsbo.

VIII.

Ringen. Og Brylluppet.

Man kan nok vide, at den højfornemme Frue blev standsmæssigt modtaget paa tidtnævnte vendsysselske Herresæde. Dets Herskerinde fandt især Naade for Besøgerindens Øjne. Hun kunde vanskeligt faae i sit Hoved, at det var en født Kræmmerdatter, som viste en saa aldeles adelig „Comportement“ — som det dengang hedte, og selv i Franskesproget, der i de Tider var Adelens Maal — hos Mange „Kragemaal“ — havde en Færdighed, som Intet lod tilbage at savne. Hendes Husbond var jo ligesaa dygtig i Franzøsken, men han oplod ikke sin Mund, uden Talen blev henvendt til ham, og lod snart begge Damerne alene. En Kjender af Ansigter vilde i hans have læst Noget om dybe, men mandigt kuede Sorger.

Nu, vor skeelske Frue rykkede, efter nogen dengang nødvendig foreløbig Passiar, frem med sit Hverv, dog ikke ligefrem, men som en klog Generalinde ad Omveje og Defileer. Manøvren blev ogsaa kronet med Held. Thi skjøndt Fru Bang længe retirerede og gjorde Demonstrationer, saa blev dog Resultatet: at den skjønne Gjenstridige skulde hentes og Sagen overlades til hendes Resolution.

Dette skete. — Fredsmæglerinden tilstod ved Hjemkomsten for sin kjære Søstersøn: at hans Elskede var en hollandsk Fæstning i Styrke og udholdende Modstand. —

Vauban siger: at ingen Fæstning, end ikke en af hans egne, kan holde sig længere end sex Uger. Den, Kay Lykkes Moster belejrede, holdt sig kun i sex Timer og overgav sig da paa føromtalte Vilkaar. —

Ved saadanne glædelige Begivenheder er det gammel Sæd at gjøre et Gjæstebud — større eller mindre. Dette iagttoges ikke paa Bangsbo, Beværtningen der blev som til daglig Brug, faa Retter, men disse gode, og ypperlig Vin.

Blandt Retterne forekom ferske Havfisk. Fru Bang tog for sig et Torskehoved. Da hun havde skaaret dette over, blev hun siddende ubevægelig, og hverken Kniv eller Gaffel rørte sig i hendes Hænder. De to andre Damer mærkede ikke dette, men vel hendes Mand, der kastede et spørgende Blik paa hende. Uden at anvende Ord fik han dog et fyldestgjørende Svar, idet hun rakte ham en ud af Fiskens Hoved nedfalden Guldring. Bang gjenkjendte den let: det var den selvsamme, som ved hin Overfart over Limfjorden blev ofret til Nøkken. Med et usædvanlig mørkt Aasyn stak han den til sig og mumlede som for sig selv:

Hoe my nu te noc de is
dat soll ick U well segghen —
ick ben noch al de selve man. —

Ved disse sidste Ord hævede han sit Hoved og saae med en lykkelig Elskers glade og kjække Mine paa sin Hustru, hvis Ansigt øjeblikkeligt viste et Gjenskin af den elskede Husbonds.

Vi forlade nu Bangsbo og Fruens polykratiske Ring, for paa Skiervad at se to andre Ringe, to Fæstelinge, blive vexlede.

At Brudgommen havde faaet Efterretning om Fa-

derens, sandsynligvis dødelige Sygdom, hvilket Budskab han hemmeligt meddelte Bruden, kunde ikke Andet end forhøje Begges Lyksalighed, der forhen dæmpedes ved Tanken om den Frygtelige og hans Hævn, naar han erfarede, hvad der skete; det kunde umulig ret længe holdes skjult for ham, og det var dog altid usikkert, hvorvidt Tanten vilde være istand til at beskytte og gjemme de Nygifte; thi foruden Præst og Degn vare fire Vidner tilstede, og skjøndt Handlingen foretoges i et Gemak, hvor intet Tyende kom, skjøndt de to Embedsmænd vare rundeligt betalte for at holde rene Munde, saa vilde dog den foregivne Jægers Forsvinden og den beslørede Bruds Ankomst snart have bragt Kammerpiger og Lakajer paa Spor, om dette endog i Førstningen vilde været urede.

Førend Vielsen begyndte han — jeg mener nemlig Junkeren — af sin Hoffærdighed og dennes Datter Spottelyst, idet han kastede Øjnene paa den indtrædende Præst og saae dennes lugslidte Kjole og slattede Pibekrave, at ytre til Selskabet — men paa Fransk, som den Tid jo var Adelsproget — „at han var nysgjerrig efter at høre, hvad for en Tale der kunde rystes ud af saadanne Ærmer.“

— Han fremførte det højt nok til, at den stakkels Præst kunde høre det, men det brød Junkeren sig ikke om, da en Præst, som forstod Fransk, i hine Tider var endnu større Sjeldenhed end en Adelsmand, der forstod Græsk.

Naa! Den lugslidte Velærværdighed træder hen for Brudeskammelen, bukker, fremsiger Bønnen — paa Fransk, som hele Vielsen i samme Sprog, og det saa rent og med en saadan Udtale, at Ingen af de Tilstedeværende var istand til at overgaa ham heri.

— Brudgommen blev herved baade bleg og rød — som man siger — og da Præsten over det Thema: „At Ydmyghed er den Riges og Mægtiges skjønneste Klenodie“ fandt rigelig Anledning til at ydmyge den overmodige Junker, saa lovede denne ved sig selv, at han for Fremtiden vilde omgaaes forsigtig med Brugen af fremmede Sprog. *)

Endnu før Festens Ende bragte et Ilbud den Tidende: at Tyrannen paa Sæbygaard var saligen hensovet. Rejsen did kunde følgelig det unge Par ikke opsætte. Efter en hjertelig Afsked med deres jordiske Lykkes Skaberinde ilede de da uopholdeligt til den Herrebolig, de nu skulde tage i sikker og frydelig Besiddelse.

IX.

I Hospitalet.

I „Hvedebrødsdagene“ — eller, som Briten mere træffende siger, „Honningmaanederne“ — faaer man undskylde to Elskende, om de glemme alle andre Mennesker. Vore Nygiftes Honningmaaneder vare ligesaa lange som to Almanakmaaneder. Og da deres Maane kvældede lidt, var det først, de fik Tanker om at besøge Vennerne paa det hollandske Slot.

I den lykkeligste Sindsstemning, som tænkes kan, red de under behørig Ledsagelse afsted. Paa Vejen gjennem hin By, hvor de i sin Tid havde seet „Tøsen med Katten“, saae og kjendte de hende igjen, og det saa

*) Virkelig Begivenhed for en 150 Aar siden paa Lolland, hvor der var en Præst Blicher i Stokkemarke, der saaledes parlerede.

meget lettere, som hun ikke var stadseligere klædt end dengang.

— Vor nye Herremand lod gjøre Holdt foran Hytten og Moderen kalde ud. Hun var ligesaa pjaltet som Datteren.

„Min Ven!“ siger da Fru Lykke til sin Mand, „jeg kan nok mærke, at Du har noget Godt isinde.“ —

„Det har jeg vel,“ svarte han, „jeg vil give dem Lidt.“ —

„Hvis Du saa synes,“ siger hun igjen, „saa lad os give dem Meget! Det er: lad os tage dem ud af denne elendige Rønne og give dem Kost, Klæder og Husly paa Gaarden, imod at de bestille, hvad de kunne, og ere flittige og skikkelige.“ —

„Vel!“ svarte han; Tilbudet blev gjort og med Glæde antaget.

Efter denne velgjørende Standsning gik det nu videre Sønder paa til Sundby og til Aalborg; og Talen var mest om den Glæde, man selv vilde have, og den, Bangs vilde have ved den forehavende Sammenkomst.

Da vor Karavane nærmede sig det attraaede Hus, viste sig, lig et ondt Forvarsel, paa en Bænk i Taarndøren Knud Jensens uhyggelige Skikkelse. —

„Naa! det fornøjer mig at se Jer her, min Kjære!“ raabte Ridderen, „I ere altsaa blevne gode Venner — ere de Selv hjemme?“

— Knud Jensen havde rejst sig og bukkede dybt flere Gange med Huen i Haanden, men paa hans Lava-Ansigt spillede vulkaniske Glimt.

„A er hjemme her, med Eders Naades Tilladelse,“ gryntede han, „den forrige Ejer med Konen ligger nu i den Grav, de gravede til Andre.“ —

„Ere de døde?“ raabte Fruen forfærdet.

„Ikke saa ganske,“ lød Svaret, „men de sidde og kukkelure i deres eget Hospital som Almisselemmer; for de havde dog Held til at faae Alting forødt. — Vil I ikke se, hvordan de leve? Det vil vistnok fornøje dem.“

Efter disse Ord bukkede han end dybere, satte Huen paa og gik ind i det Hus, hvor vore Rejsende forgjæves havde lovet sig nogle Dages muntert Samliv.

Jeg har i min Ungdom seet her i vort Norden et ellers kun i det varmere Syden sig befindende Rovinsekt, som i Systemerne har det ildevarslende Navn „Sphinx atropos.“ Det er en Virøver og kan, saasnart de flittige Skabninger mærke dens Nærværelse, forjage dem alle af Kuben. En saadan menneskelig Sphinx, sad Knud Jensen ved Døren — ligesom hin ved Flyvehullet.

— Ved Midler, som flertallige staa til en rig Skurks Brug, havde han i stakket Tid vidst at ødelægge sin Svigersøn saaledes i Bund og Grund, at der neppe havde behøvedes en anden Kjøbmands Fallit og et Par Strandinger, for at knæle ham saa haardt, at han maatte opgive alle sine faste og det allermeste af sine rørlige Ejendomme, tyende med Hustru til den milde Stiftelse, der var hans eget Værk.

Ridderen med Kone opsøgte dem der. Den Sidste kastede sig hulkende om Veninden Hals, den Første rakte med et Par oprigtige Taarer Bang Haanden. —

Men i disse to Hospitalslemmers Øjne kom ingen Taarer; derimod kom paa deres Læber Smil — ikke tvungne og langt mindre bitre, men milde og rolige, saadanne som Sjælestyrke og god Bevidsthed fremkalder dem. —

„Mine kjære Venner!“ udbrød Ridderen, „jeg har Ejendomme nok — tager en af mine Gaarde i Besiddelse! anseer den som Eders egen!“

— „Jeg takker Eder, min ædle Ven!“ sagde Bang, „men vi bo jo her i vort eget Hus og æde vort eget Brød — hvad Mere kan Mennesket ønske sig? Anse ikke dette for Stolthed! Min Kone og jeg have det samme Sindelag, som tilforn hjalp os at taale Lykken og nu at bære Ulykken. Havde vi To ikke kjendt hverandre før, saa maatte vi lære det nu. Jo snevrere Verden — jo nærmere vi hverandre. Men at besøge Eder engang imellem, være Vidner til Eders Kjærlighed og Glæde — det skal være os en Glæde.“

Dette Tilbud blev med Haandslag antaget, dog med den Betingelse, at første Besøg strax skulde gjøres. Og det gjordes.

Nu er forlængst den Lykkelige Slægt uddød. Vor Ridder — om hvem det hedder i Visen:

„Og hver en Skjønjomfru hun ønsker sig,
Gud give Kay Lykke vilde have mig!“ —

fik snart et rædsomt Bevis paa Lykkens Ustadighed. —

En Dame, hvis forelskede Miner og galante Indbydelser han siden sin Omvendelse havde forsmaaet, og som var en Omgangsveninde af Fru Bang, havde i et meddeleligt Øjeblik af denne faaet Ridderens føromtalte Angreb paa hendes Kydskhed at vide og ovenikjøbet hans Ytringer om „de allerhøjeste Damers Gunst.“ Paa samme byggede hun sin altfor heldige Hævnplan.

Hun var særdeles yndet af den regjerende Dron-

ning. Og hende aabenbarede hun nu: „at Kay Lykke havde pralet af at have nydt hendes Yndigheder.“ Den opbragte Kongekone bragte dette ganske varmt til sin Mand, og denne lod uden videre Undersøgelse Ridderen dømme som Majestætsforbryder, skjænkede ham vel af Naade Livet, men berøvede ham Gaarde og Godser og tvang ham til i fremmed Land at søge et Fristed for huslig Lykke, det han ogsaa fandt i den elskede Hustrus Fødeegn.

— Den engang saa frodige Adelsstamme er forsvunden, ligesom Ulfeldts og flere, og nye Skud grønnes i de Herreborge, der have overlevet saa mange Slægter.

Livo.

1842.

Omtrent en halv Mil ude i Limfjorden, hvor denne er bredest, ligger Vest for Himmersyssel — nu almindeligt kaldet Himmelland, ihvorvel denne Benævnelse kan antages for en Smule ironisk — den ovennævnte Ø, en „Hallig," i en Indfjord; dog mest af Figur og fordi den hverken har eller behøver Dæmninger. Den største Del af Øen, tjenlig til Kornavl og Græsning, er temmelig højtliggende og tildels bakket. Dette lille Land og det omgivende Vand ernære ret godt de to Familier, som udgjøre det hele Antal af Beboere. Fra meget gamle Tider boede her ikkun een Familie; men i de yngre blev den formeret med een til, og det paa en underlig Maade, som nu skal fortælles.

Imellem Løgstør og Nibe ligger langt inde fra Fjordens sydlige Kyst Herregaarden Vaar, ældre og mere gammeldags end de fleste andre. Nord ud for den viser sig en vidtstrakt flad Eng. Syd op strækker en smallere sig længere op i Landet, begrændset paa begge Sider af høje Banker, hvor tyndtstaaende Træer og Stubbe antyde, at her fordum har været Skov. Borgen er meget simpel og har ingen anden arkitektonisk

Mærkelighed end en Række mægtige Kjælderhvælvinger, der hverken tyde paa Vinkjældere, ej heller paa Fængsler. Hvilken Bestemmelse de ellers kunde have havt, seer jeg mig ikke istand til at bestemme, men overlader saadant til kyndigere Arkæologer. At dog en Fange engang har havt Ophold hernede, skal paafølgende Historie vise.

Det var i Førstedelen af Reformationsaarhundredet, at en ved Rigdom og store Godser mægtig Riddersmand var Borgens Besidder. Hans Slægtnavn skal man ikke spørge om, for maa hænde det endnu ikke er uddødt; men jeg vil paa eget An- og Tilsvar belægge ham med Døbenavnet Kresten. Hvorledes samme Herre saae ud, om han f. Ex. havde rødt eller sort Haar, det faaer jeg lade Enhver tænke sig; men hans Sjæl var temmelig sort, hvis iøvrigt et Væsen, som er usynligt, kan afmales. Men især siden Mester Morten farvede Fanden med Blæk, siger man jo: „sort som Fanden“ — Negerne sige: „hvid som Fanden“. — Nok: Sort og Rødt har noget Betænkeligt ved sig; og saa nok om Farven!

Nu hen til en anden nærliggende Ridderborg Krastrup, hvis daværende Ejer jeg ligeledes antegner med Døbenavnet Jørgen. Den seer endnu ud til fordum at have været en Fæstning, der i en vid Omkreds kunde overse baade Engene og Egnen ovenfor dem. Hr. Jørgens Karakter var langt ridderligere — i god Bemærkelse — end hans Gjenbos paa Vaar; men Ringeagt for Uadelige, Standsstolthed og Hidsighed, der stundom udartede til Hævngjerrighed, var den modige og ærlige

Ridders Skyggesider. Hans Kone besad de sidstnævnte Egenskaber i langt højere Grad og var i enhver Henseende Intet mindre end „Naadig.“ Dette velfornemme Ægtepar havde, paa den Tid vor Historie indtræffer, tre fuldvoxne Børn: to Sønner og en Datter. Ridder Kresten havde samtidigt en Søn og to Døtre, saa her meget nemt kunde være stiftet en Tripelalliance, hvis Forældrene kunde være blevne enige herom. Men Ridder Jørgens Gemalinde var bestemt derimod, og saa maatte Gemalen ogsaa være det. Fruen paa Vaar var hverken for eller imod; thi hendes Husbond havde forlængst vænnet hende af med at have nogen egen Mening. Han her og hun paa Krastrup havde andre højtgaaende Planer med deres respektive Børn. Hvorledes disse Planer mislykkedes med den yngste Junker paa den ene Borg og den ældste Frøken paa den anden, staaer nu til at forklare. Mellem begge de gamle Riddere havde aldrig været god Forstaaelse, ligesaa lidt som selskabelig Omgang, hvilket hidrørte fra visse Galanterier i deres Ungkarlsdage, da Begge paa eengang gjorde Kur til en Dame, som dog Ingen af dem kom i Besiddelse af, da de gik hverandre i Vejen. Da Saadant blev dem vitterligt og den tilbedte Gjenstand valgte sig en tredie Kavaler, bleve de to Forsmaaede siden hinandens hemmelige Fjender.

Helten i denne Krønike, Hr. Jørgens yngste Søn ved Navn Holger, var i sin Opvæxt ikke bleven forkjælet hverken af Fader eller Moder; ja af den sidste tvertimod snarere behandlet som Stedbarn. Saadant var intet Onde for ham; ingen Lumskhed, ingen Trodsighed, men Fasthed og Standhaftighed blev Frugterne af en Opdragelsesmaade, der, om den var bleven anvendt paa den ældre Broder, troligt vilde itide have tæmmet

den Letsindighed, Vildskab og Raadhed, der i Ynglings- og Manddoms-Alderen blev Andre og ham selv med til Plage.

Junker Holger, hvem jeg herefter vil afskære den adelige Titulatur, for Rummets Skyld, befandt sig altid bedre ude end inde, hvor han blev jevnligt strengt og altid koldt begegnet. Han omgikkes derfor, til behagelig Sindslettelse, saa Podemesteren i Haugen, saa Skytten i Marken. Som han en Morgen besøger denne, finder han ham usædvanlig mørk og ordknap.

„Hvad skader Dig?“ spurgte Holger.

Det varede noget, inden Svaret kom: „Hendes Naade, Deres Fru Moder, bilder sig vel ind, at jeg har Vildtet i Tøjr; hvor, den slemme Syge, skal jeg til imorgen Middag skaffe hende baade Harer og Agerhøns, Brokfugle, Vildgæs og tredobbelte Bekkasiner?“ her udstødte han en arrig Latter, „paa saadan en Aarstid vil hun ha' Tredækkere! og Vildgæs! men saadant Noget er da ogsaa til at bli' halvgal over!“

„Jeg vil gjerne hjælpe Dig med de tre første Sorter,“ svarede Holger venligt; „naar vi gaa ned ad Kjølby til, saa faae vi maaske idag Alt, hvad vi behøve.“

„Hun vil ha' en Fandens Hoben,“ raabte Skytten.

„Hvad skal det betyde?“

„Hun venter Fremmede.“

„Men hvem da?“

„Kammertjeneren fortalte mig nu for et Øjeblik: at der skal komme en hel Rulle derovre fra Aggersborggaard, Herre og Frue med fire Junkere og fem Frøkener. Og de blive saa vel sultne, naar de drage

over Fjorden; thi „Søen tærer," som man siger. Kammertjeneren havde ogsaa faaet at vide — sagtens af en af Fruerpigerne — at Deres kjære Moder havde Noget isinde med Dem og Deres to Søskende — ja jah! paa den Maade kan vi nok faae Tredækkere — ti hi hi — ha ha ha!"

Holger blev opmærksom ved denne Underretning; thi han kjendte sin Mama; men han oplod sig ikke videre for Skytten. —

De gik. Jagten gik godt. Kun en betænkelig Omstændighed indtraf tæt ved Grændsen af Vaars Ejendomme; Holger saarede en Hare, og denne søgte at bjerge sig for Hundene i Vaar Skov. Didhen kunde man ikke følge Drevet, blev altsaa staaende og ventede paa Hundenes Gjenkomst. Da denne havde fundet Sted, følte man i Flabene og fandt enkelte Harehaar.

„De har rigtignok taget hende," sagde Skytten; „men vi maa lade hende ligge."

„Jeg vil gaa derover," svarede Holger.

„Det er ikke værdt; er der Nogen fra Vaar, som træffer Dem, saa kan De komme til en Ulykke. Vel er Skytten og jeg ikke Uvenner; men Bøssen maa De lade blive her; og finder De Missen, saa bær den endelig ikke herover, men dæk den til med Løv og Græs, og læg ved den et Par Viller Blaar, som jeg vil gnide i Krud til Dem. Naar De ta'er nøje Kjende paa Stedet, saa kan vi hente den iaften."

Holger gik, fandt Haren og bar sig ad efter Skyttens Anvisning. Som han er færdig hermed, faaer han et Stykke inde mellem Træstammerne Øje paa et kvindeligt Væsen, hvis Paaklædning tilkjendegav, at hun var mere end slet og ret. Hun nærmede sig langsomt

derhen, hvor han befandt sig. Han skjulte sig bag to sammenvoxede Træer, der dog afgav ham en smal Aabning til Udkig. Hendes Hænder vare foldede, hendes Hoved var bøjet. Standsende nogle faa Skridt fra hans Skjulested, rettede hun det igjen og viste ham en saare skjøn Profil. „Det gule Hav“ — som en vis Digter kalder de nordiske Gudinders Haar — bølgede ned over Skulder og Nakke. Den fine Alfefod tyktes næsten for liden til det mer end almindeligt høje og føre Kvindelegeme. Nu gjorde hun en halv Vending, ligesom for at vise ham forfra sit dejlige Ansigt. Hun hævede det mod Himmelen, og Taarer glindsede i de himmelblaa Øjne. Hvorfor græd hun? Mon for en utro Elsker? Det var dog ikke muligt; thi Hvo kunde være utro mod saa himmelsk en Skjønhed? Han begyndte næsten at blive skinsyg paa En, som maaske ej engang var til. Hvad enten det nu var det Indtryk, denne Fe havde gjort paa ham, eller og det dæmpede Aandedræt, nok: han kom til at nyse. Feen gav Tegn paa let Forskrækkelse, men gik alligevel rask hen til Stedet, hvorfra Lyden kom, og bag om Træet. Anden Gang lidt mindre forskrækket, da hun jo ventede at se et Menneske der, faldt hans Jægerdragt hende noget fordægtig paa. Han bukkede, og hun sagde: „Hvem er Han? og hvorledes befinder Han sig her i min Faders Vildtbane?“

„Ikke som Vildttyv,“ svarede han med et artigt Buk. „Jeg er ellers en Søn af Ridder Jørgen paa Krastrup og fik, som jeg var paa Jagt derovre, Lyst til at gaa over i den smukke Skov her. Jeg er kommen ubevæbnet hid, og hist henne staaer vor Skytte med mit Gevær. Her er saa dejligt, og selv have vi ingen rigtig Skov.“

Ridderdatterens Ansigt opklaredes, fuldt saa meget ved de flygtige Øjekast paa den smukke, alvorlige Yngling som ved hans tilfredsstillende Forklaring.

„Da det saaledes forholder sig,“ sagde hun, med et ikke slet saa koldt Ansigt som før, „maa I ikke tage fortrydeligt op, at jeg har tiltalt Eder som formentlig Krybeskytte. Jeg vil, som jeg kan, gjøre dette godt igjen med det Vink: at I ikke kommer altfor tidt at forlyste Eder i min Faders Skov, og allermindst i saadan Dragt. Farvel! I kjender vel Forholdene mellem vore Familier? Farvel!“

I denne Afskedshilsen laa noget Halvvenligt, Halvtilbageholdent. Hun gjorde en dyb Afskedshilsen, og et Suk undslap hende, idet hun vendte tilbage. Da Holger næsten var kommen til Grændsen, hvor Jægeren stod og ventede efter ham, drejede den unge Herre sig om og — saae den skjønne Skikkelse endnu i Skovkanten; men i samme Øjeblik forsvandt hun.

„Naa, da var det vel,“ raabte Jægeren glad, „at I er kommen velbeholden igjen! Fandt I Haren?“

„Jeg har dækket den vel til, som Du sagde mig; og naar Du tager Mærke til hin store Bøg, hvor jeg kom ud, saa gaaer Du ikke fejl af Morten. — Hm! jeg har skudt en Hare, og jeg troer, jeg er selv bleven skudt, eller dog lidt anskudt.“

„Herre Jøsses!“ raabte Mikkel, „hvor? Jeg har intet Skud hørt.“

„Ja, min gode Mikkel! det er ogsaa af de Skud, som intet Knald give — men nu gaaer jeg hjem. Bliv Du kun ved, og faaer Du ikke nok idag, vil jeg hjælpe Dig imorgen.“

Med Bøssen paa Nakken skred han i sagte Gang

mod Hjemmet; ikke uden flere Gange at kaste Øjnene hen til den fortryllende Skov. — Jægeren kom hjem langt ud paa Aftenen med tilstrækkeligt Vildt, inklusive den forputtede Hare. Holger havde allerede da puttet sig i Sengen. Hvad han drømte, veed jeg ikke; men det maa udentvivl have været yderst behageligt, eftersom han ikke vaagnede, før en Tjener vakte ham med den Underretning, at Klokken var henved Elleve; at de Fremmede vare komne for et Kvarteer siden, og at han havde den Befaling fra hans Moder og hans Fader (hun blev gjerne nævnet først, som billigt var; hun fungerede jo som Højstkommanderende), at han havde strax at klæde sig paa og komme ned til Selskabet. Han adlød.

Udførligt at beskrive hvert enkelt Lem af den Familie, som nu gjæstede den paa Krastrup, vilde hverken lønne Forfatterens eller Læserens Umage. Jeg indskrænker mig derfor blot til en kort Skyggetegning af de Trende, der finde Plads som Rollehavende i dette Skuespil.

Om den fremmede Ridders Karakter er ikke farlig Meget at sige: han var ærlig og godhjertet, naar han turde være det for sin Kone, under hvis haarde Tøffelhæl han, villig eller uvillig, var vant til at bøje sig. Og nu behøver jeg vel ikke yderligere at nuancere hendes Sind og Tænkemaade. Det var naturligvis hende og Krastrupdamen, der, uden at behøve Mændenes og Børnenes Samtykke, havde affattet Præliminærerne til den besluttede Tripelalliance. Cæcilia, den næstældste Datter, var udseet til Holger. Der var intet Andet derimod at indvende, end at hendes Krop var skjæv, hendes Ansigt grimt og hendes Sindelag lig den hoffærdige, herskesyge og onde Moders. — Ved Spisebordet fik Holger af

sin Mama Plads anvist hos den skjønne Cæcilia. Den unge Herre, som ellers næsten altid var ordknap, forholdt sig her ganske lydløs og passede aleneste sit Fad og sit Bæger. Han bemærkede ikke den regjerende Dronnings Miner og Vink; thi han saae hverken lige ud eller til Siderne; hans Øjne vare ufravendte paa Retterne lige ned for ham og — hans Tanker ved Skovbrynet, vi veed nok hvor. Efter Bordet fik han ikke Lejlighed til at slippe væk; thi ved Maaltidets Ende lod en Tjener ham vide, at hans Moder vilde tale med ham i det og det Værelse. Han adlød, skjøndt ugjerne. Hun foreholdt ham alvorlig, hvor kluntet og ubehøvlet han havde opført sig mod den Dame, man havde udseet til hans Livs Ledsagerinde. Med et svagt Smil og en Smule ironisk Tone spurgte han, hvor stor en Medgift vel kunde ventes med hende?

„Hvor stor," svarede hun, ret tilfreds med Spørgsmaalet, der forvissede hende om, at han bed paa Krogen, „hvor stor kan jeg ikke endnu sige; dog, naar den bliver lagt til den, vi ville unde Dig, saa kan Du leve standsmæssigt."

„Det er nu meget godt," sagde Sønnen, „men hvor gammel kan hun vel være?"

„Hun har endnu ikke fyldt sit tyvende Aar."

„Ak!" raabte han, „havde De sagt firsindstyve, saa kunde jeg gjerne have taget hende; men nu er hun altfor ung til mig; jeg be'er Mama at frafalde dette Forsæt, for det faaer De aldrig fuldført. Har Mama ellers Andet at sige mig?"

Jeg vil ikke bebyrde nogen Læser eller Læserinde med at studere den temmelig lange, af korte afbrudte Sententser bestaaende Skjændepræken, hvis Slutning

lød saaledes: „Dersom Du ikke adlyder, saa gjøre vi Dig arveløs.“

„Om Eders Mand vil,“ svarede han koldt og vendte den unaturlige Moder Ryggen.

I Udgangen fattede han det Forsæt, ikke at se hende, ej heller det Indvendige af Krastrup mere. Men saa hvorhen? Dette havde han ikke faaet besvaret, da han ved Nedgangen til Ladegaarden mødte Faderen, der havde været nede at se til, om de fremmede Heste vare blevne tilbørligt forsynede. Sønnen traadte ham i Vejen og hævede Armene lidt som til en Omfavnelse.

„Hvad er paafærde, Holger?“ raabte den Gamle.

Den Unge fortalte, hvad der nys var foregaaet mellem ham og Moderen. — „Vil Fader ogsaa forstøde mig?“

Taarer perlede ned ad Ridderens Kinder; han gav et heftigt Haandslag og bød ham følge sig op i sit Værelse, det som allerede flere Aar tilbage var ham anvist af Befalhaverinden.

Ankommen her, spurgte han: „Hvad har Du isinde? Hvor vil Du hen?“

„I Krig,“ var Svaret.

„Pengeløs skal Du ikke gaa — se her!“ — han gav ham en vægtig Pung — „den er hemmelig samlet og bevaret for paakommende Tilfælde. Med den — det er bare Guld — kan Du vel gjøre andetsteds bedre Lykke, end her er at vente.“

Holger kyssede Faderens Haand med Taarer, som alene randt for ham.

„Jeg vil sende Mikkel Skytte herop efter min Smule Tøj. Her er Nøglen til min Kiste, vil I lægge Pengene derned, Pungen indsvøbt i en Skjorte; saa kan

han tage det ned i hans Kammer, indtil jeg videre har bestemt mig. — Lev saa vel, som I kan, min Fader! Vi sees vel aldrig mere i dette Liv."

Og dermed ude var han af Døren, den Dør, der aldrig mere skulde aabnes for ham. Han søgte nu sin eneste tro Ven paa hans Fædrenegaard og fandt ham ifærd med at pudse en Bøsse og tiltalede ham: „Nu, min gode Mikkel! er jeg arveløs og udjaget i den vide Verden."

Skytten slog med den flade Haand paa Kolben, men kunde i første Øjeblik ikke faae sin Tunge til at fremføre et Ord.

„Jeg er husvild, min Ven!" blev Holger ved, „og beder Dig derfor om en Plads i dit Kammer denne Nat, om det saa blot er paa en Stol; men hent os først min Kiste! Der har Du Nøglen til Kammeret! Lad den blive siddende i Døren!"

Snøftende gik den smerteligt rystede Jæger.

Holger kastede sig i en gammel, forreven Lænestol, grundende paa en Fremtid, der ikke var altfor lys. „Gaa i Krig?" mumlede han, „kæmpe, mod hvem og for hvem? opofre Blod og Liv, i hvilket Øjemed? et godt eller et slet? Er der ikke noget Bedre at bruge et Par dygtige Arme til? Hm! Krigeren skaffer Føde til Ulve og Ravne; Plovmanden til Mennesker. Og naar Bonden, foragtet, stundom plaget af en mægtig Herre, efter møjefuld Dagsgjerning hjemvender til sin fattige Hytte, modtages han af en rigere Kjærlighed end — holdt der! — Skovnymfe! jeg maa skue Dig endnu engang."

Her kom Skytten med alle Junkerens Ejendomme paa en Trillebør, og klogelig betænkt havde han ikke taget Vejen ned ad Ladegaarden, men til Bagsiden af

den Længde, hvor han havde sit Værelse; useet af nogen Anden blev Kisten indskubbet af det rummelige Glughul.

Næste Dag sprang Holger ud af den samme Aabning, efter at have sagt sin Fortrolige, at der var Penge i Kisten, og anbefalet ham dem til troer Haand. Skulde der spørges efter ham, kunde han sige, at han var kjørt paa en bestilt Bondevogn Sønder paa.

„Men kan Du svare mig til Kisten, om Du skal ud?" spurgte han.

„Den er ikke større," svarte Mikkel, „end at den kan staa indeni min egen; og den er der Ingen, der kommer i."

„Godt, Mikkel, Farvel til iaften!"

Holger ilede ad en Omvej hen til Vaar Skov. Han stillede sig bag Tvillingbøgen og keg gjennem Kløften mod samme Strøg, hvor Dryaden den næstforegaaende Dag havde ladet sig tilsyne. Hun kom rigtignok, men ikke den Vej. Pludselig hører han bag ved sig Lyden af en ved Fodtrad knækket tør Kvist — han snoer sig omkring — ja, der staaer hun. Ingen Hilsen, hverken af den Ene eller den Anden, undtagen alene med Øjnene; pau begge de ungdommelige Ansigter vexlede Lys og Skygge som Skyer og klar Luft under lette Vindpust.

Han kom først tilorde; med dyb Stemme sagde han: „Dette er først den anden Gang, vi sees; og dog tykkes det mig næsten, som om vi vare gammelkjendte — Sorgen maa altsaa kunne forene, saavelsom Glæden. I har Sorg; det saae jeg iforgaars, det seer jeg idag." — Taarer kvældede ud af de blaa Øjne. — „I kjender mig for kort," vedblev han, „til at kunne eller burde fatte ubetinget Tillid til mig. Men vil I til i Overmorgen gjøre mig delagtig i Eders Gjenvordigheder, og om en ærlig og frygtløs Mand kan udrette Noget til

Eders Bedste, da skal I, ved Himmelen! ikke have taget fejl af mig."

En svag Gysen overfoer den Tiltalte og gav hendes Ansigt Ligfarve. Dog denne forjoges i næste Øjeblik af Livets. Med et Blik, der var af det Slags, man kalder veltalende, sagde hun i bestemt og livlig Tone: „Om to Dage sees vi igjen." Hurtigt skred hun ned mellem Træerne; og langsomt skred han henad til Vitskøl Kloster.

Hvor Herresædet Bjørnsholm ligger, er vidt og bredt bekjendt. Mindre bekjendt kan det vel være, at Gaardens midterste Fløj er Kirke, og det endnu for hele det store Sogn. Det skriver sig endnu fra den Tid, da her var det ovenfor nævnte navnkundige Kloster, hvis Benævnelse er sammendragen af det latinske „Vitæ scola," som betyder „Livets Skole" og synes at være en bitter Ironi paa Munkelivet, der blot betyder: „at leve godt indenfor et Klosters Mure, uden at bryde sig stort om det virkelige Liv udenfor." Dette gjorde dog den daværende Abbed; og det paa en Maade, at han var velyndet og højagtet, saavidt han var kjendt, saavel blandt Lave som blandt Høje. (Somme vilde vide, at han i unge Dage — nu var han om ved de Halvtreds — havde været Kjæreste med Fruen paa Krastrup. Han var adelig — men — efterhaanden kommen under Vejr med hendes Jesabelisme — havde han trukket sig tilbage i et Klosterasyl. Hans vantrivende Kjærlighed til Moderen gik, skjøndt fremspirende af renere Grund, over paa hendes Børn.)

Abbeden lod de to Drengebørn paa visse Tider komme til sig i Klosteret, underviste dem i Latin og gav i Flittighedsbelønninger Smaabilleder af et halvforvansket

Breviar. Dog, den Ældste, letsindig Vildlap som han var, erholdt ingen; og da han endelig beklagede sig for Moderen, fritog hun sin Kjæledægge ganske for Undervisningen, hvilket slet ikke fortrød Læreren.

Hans yngre Broder, vor Holger derimod, gjorde en Abbeden selv forbausende Fremgang. Inden to Aars Forløb havde han gjennemgaaet de to første Bøger af Livius, de fire første Sange af Æneiden og — Abeilard og Heloises Brevvexling. Denne var han hændelsesvis truffen paa blandt sin Lærers Bøger, havde i dennes Fraværelse i Embeds-Forretninger læst et Par Breve, der, fordi de fordrede flere Oplysninger, bleve ham et mystisk og dog tillokkende clair obscur. Han bad da Abbeden om at læse dem med sig og give de nødvendige Forklaringer. Denne studsede, gik nogle Gange frem og tilbage og drejede sig med Et rask om til Ynglingen, spørgende med en Tone, som klang denne helt fremmed: „Har Du Lyst til at være Munk?“

Næsten forskrækket svarede denne: „Det har jeg endnu ikke tænkt paa.“

„Skulde Du,“ vedblev hin, „engang komme til at tænke herpaa, saa overtænk ogsaa, at Klostercellerne ere eller bør kun være Tilflugtssteder for dem, for hvem Verdens Glæder ere forspildte — eller tabte.“

Han snoede sig ikke hurtig nok til at dølge et Par Taarer for Knøsen. Men denne gjemte den ædle Lærers Ord og tabte dem aldrig.

„Seer Du,“ sagde denne videre, „denne Abeilard døde som Abbed og Heloise som Abbedisse — Begge fordi de havde misbrugt Kjærligheds Gave. — Vel! Du skal kjende deres Historie; Du kunde vel deraf uddrage

Dig nyttige Lærdomme og tjenlig Advarsel.“ — Og saa gjorde han.

Da Holger nu fra sidste Møde i Skoven tyede til sin faderlige Ven og Skolemester i „Vitæ scola,“ udøste han for ham sit overfyldte Hjertes Sorrig, Haab og Tvivl, fortællende ham oprigtigt Alt, hvad Læseren nu allerede veed. Abbeden billigede hans Vægring for at ægte et Fruentimmer, der var ham saa modbydeligt. Da han kom til at sige sin Mening om det sælsomme Sammentræf i Vaar Skov, rystede han betænkeligt paa det kloge, ærværdige Hoved og spurgte, efter nogen Grunden: „Hvad troer Du, det vil lede til?“

Uden langt Overlæg svarede han: „Jeg mener heri at spore Guds Finger. At jeg, ligesom jeg skal udstødes af mine Forældres Hus, møder hende, at vi saasnart fatte gjensidig Godhed for hinanden — er det ikke Forsynets Styrelse?“

„Min kjære Søn! Forsynets Styrelse er den Gudfrygtiges Støttestav paa hans saa ofte besværlige Vandring; men den Letsindige, den Lastefulde beraaber sig trodsig paa samme højhellige Vejledning, naar de betræde deres vilde og onde Veje, der føre dem i Fordærvelse. Hvilken var din første Beslutning, da Du maatte vende dit Hjem Ryggen?“

„At søge en bedre Lykke i Krigen.“

„Men nu?“

„Dersom hun knytter sin Skjæbne til min, da bliver det Pligt for mig at udfri hende fra en ond og tyrannisk Fader, og da at opsøge et sikkert Fristed hvor vi kunne henleve de Dage, Gud vil skjænke os, i stille Rolighed, os selv nok.“

„Og veed Du et saadant Fristed, hvor I kunne være

skjulte for Spejderes Øjne? thi at hendes Fader jo vil lede og lade lede efter Eder hele Landet rundt, derpaa kan Du vel ikke tvivle. Dog, jeg veed i saa Fald et nogenlunde sikkert, og som tilmed staaer under min Beskyttelse; men Nok herom til Du veed, hvad den Dag imorgen giver. Saalænge kan Du blive her og bebo Cellen her lige ved Siden af til Højre. Dens forrige Beboer blev begravet for to Dage siden, og saa staaer den ledig. Hos mig kan Du imidlertid faae Spise — der har vi Aftensmaden."

En vordende Munk, som i sit Noviciataar havde denne Bestilling, bragte paa en Træbakke en Portion fersk Fisk med Brød og en lille Krukke Øl til. Han kunde ikke bytte sig for at kaste et nysigent Blik til den unge Fremmede.

„Giv os endnu engang saameget til min Gudsøn! Men ellers taler Du ikke til Nogen om ham — Du forstaaer mig!"

Oppasseren nikkede og gik; han forstod meget godt Klosterherrens Mening; thi over Lydighed holdt han med Strenghed.

Hans Gjæst, som var udvaaget efter to Nætters aandeligt Arbejde, kunde, efter fortæret Aftensmad, ikke længe holde Øjnene aabne, bad altsaa sin Vært om Tilladelse at søge Sengen. Denne smilede, flyede ham Nøglen, ønskende ham en kvægende Søvn. „Skulde Du," lagde han til, „vækkes inat ved Klokkeklang eller Sang, saa bryd Dig ikke derom og læg Dig atter til Ro! Det er kun vore almindelige Klosterskikke, vi iagttage. Jeg behøver vel ikke at gyde Olie paa Lampen derinde; og det er endnu lyst nok til at klæde Dig af." Og Afklædningen tog kun meget stakket Tid; neppe var den

forbi, før han var i Seng og i Søvn. Saa fast var denne, at han hverken drømte om Furier eller Feer, men uden at vækkes af Gøglebilleder sov til ud paa Formiddagen.

Hans Tanker faldt paa Mikkel og Kisten. Den tro Svend havde jo upaatvivleligt ventet efter ham, maaske langt ud paa Natten. Han ytrede sin Bekymring derover for Abbeden.

„Eftersom I har berettet mig Eders Familieforhold,“ sagde Abbeden mildt, „saa skal I ikke blive til Natten, for selv at vove Eder did; men jeg vil strax lade en af Klosterets Bønder, en ret fiffig Knægt, kjøre til Krastrup, tage Kisten og Mikkel, om han er hjemme, med. Han kan jo, for ikke at sees, gaa den Bagvej, I har talt om, og gaa et Stykke efter Vognen. Skulde han være paa Jagt, kan Bonden blive, til han kommer hjem. Jeg vil derhos lade ham undervise om, at om Nogen vil udfritte ham om Eder, hvor I er o. s. v., skal han blot svare til Alting, at han veed det ikke. Hvad Kisten angaaer, da er han lejet af En, han ikke kjendte, for at føre den til Gunderstedgaard. Naturligvis afleverer han begge Dele til Portneren her. Nu vil jeg strax lade det Alt besørge. Imidlertid, der staaer en Flaske god Vin i Væggeskabet; tag Eder et Glas til Opmuntring, og naar nu Middagsmaden ret strax kommer, saa tømme vi den helt ud.“

Den unge Mand fik ej engang Tid til at takke, før den Gamle var sprungen til Døren og ud af den, hvor man hørte ham give en Udestaaende Besked. Strax efter ham kom Middagsmaden ind. Begge tog til sig af Retterne, medens Flasken ofrede Størstedelen af dens Indhold.

„Vin glæder Menneskets Hjerte," deklamerede Værten, hvergang han fyldte de smaa Tumlinger — som dette Slags Sølvbægere dengang kaldtes. Højt svingende det sidste fremsagde han begejstret Horatses begejstrende Ode: „Persicos odi puer apparatus" — en hedensk Sang i et kristelig-katholsk Kloster — havde salig Flaccus kunnet høre dette: sikkerlig vilde det have smigret ham mere end den højtstaaende Mæcenas's Bifald. Ogsaa Ynglingens Hjerte følte sig glædet og udvidet af sødeste Haab. Rynkerne glattedes paa hans Pande, og de sammentrukne Læber udbredte sig til et Smil. Timer forløb under Samtaler, der slet ikke vedkom latinske Messer og Bønner. Og saa let og hastigt forløb dem Tiden, at de Begge forundrede sig, da det meldtes, at Vognen var kommen tilbage fra Krastrup og havde bragt det Befalede med.

„Jeg gad dog gjerne seet denne Mikkel, som I gjør saameget af," sagde Abbeden og gav Befaling til, at han og Portnerens Karl skulde bringe Kisten op.

Saasnart Skytten gjennem den aabnede Dør fik Øje paa Holger, blev han saa betagen af glad Forbauselse, at han slap sin Hank af Kisten, styrtede ind og kyssede flere Gange vexelvis sin Yndlings Hænder. Idet Holger lempelig drog dem til sig, sagde han, pegende paa Abbeden: „Tak denne ædle Mand; han er min Frelser, min Velgjører, min anden Fader."

Istedetfor anden Tak knælede den ærlige Jæger for Patriarken, foldede Hænderne og bad om hans Velsignelse. Denne blev ham velvilligen meddelt med det Tillæg: „Bliv ved i din kjærlige Troskab mod din Junker, saa vil Gud velsigne Dig! Din Bistand kan maaske snart behøves."

„Gid det var saa vel!" raabte Mikkel glad, idet

han rejste sig, „og gid jeg kun snart maatte vende Ryggen til det formaledidede Krastrup."

„Den Odg kunde Du leve," sagde Abbeden smilende: „men Du glemmer Kisten, den skal for det Første herind ved Siden af."

Holger aabnede for dem, gav Portnerens Karl Lidt for sin Umage og Noget med til Kjøresvenden. Mikkel paalagde han, inden hans Bortgang, at holde hemmelig alt det Passerede, forsikrende ham, at Karlen i Klosteret saavelsom Klosterbonden ikke vilde eller turde sladre.

Abbeden og hans Gjæst tilbragte sammen en længere Aften, oplivet af munter Underholdning. Efter en med skjønne Drømme afvexlende Helsøvn stod Holger op næste Dag i rette Tid og søgte strax ind til sin elskelige Nabo. Han fandt denne beskjæftiget med, paa et Bord at ordne adskillige, formodentlig nys erholdte, Klædningsstykker, en Mandsfolkedragt og en Kvindeklædning. Han hilsede den Indtrædeude med et venligt Nik. Først da han var bleven færdig med alle disse Klædemon, der vare grove og plumpe baade af Materie og Form, sagde han til den forundrede Junker: „Hvad tænker Du vel, disse Maskeradedragter have at betyde? For hvem bestemte?"

Hin rystede taus paa Hovedet.

„Seer Du, min Ven! det er muligt, at Ridder Kresten har faaet Snu om sin Datters Sammenkomster med en Herre der i Skoven; i ethvert Fald ville hendes Vandringer være konne til hans Kundskab og have vakt hans Mistanke. Han kunde desaarsag have udsat Spejdere, for at passe Dig op, gribe Dig og føre Dig til Vaar. Og da Gud naade Dig! Hør kun videre:

der er en af Klosterets Bryder*), der har viist sig saa flittig og ærlig, at jeg besluttede paa egen Regning at lade forfærdige og skjænke ham denne splinternye Klædning og derhos denne til hans Kone. Nu afører Du Dig dine egne fine Klæder og iforer Dig hans. Vil saa Nogen der ved Vaar antaste Dig, saa siger Du: at Du er en af vore Bryder og udsendt i et Ærinde til Sebberkloster. Skulde det ikke hjælpe og Du føres i Fangenskab nede paa Gaarden, da skal Tegnet være, at Du ikke kommer her tilbage iaften. Imorgen vil jeg da fordre Dig udleveret. For Kvindedragten kan saa siden vorde Brug. Gud give, jeg nu maa se Dig igjen efter Ønske! Han selv være dit Skjold og Værge! Men først en Hjertestyrkning!"

Holger formodede rigtig nok, at Kvindedragten var bestemt for den Elskede, og at de begge skulde flygte under saadan Forklædning — men hvorhen? — Dog, hans Tillid til den faderlige Ven var ubegrændset, og Vinen kunde ikke forstærke hans Mod

„Gjør nu den Aftale med hende, at hun indfinder sig imorgen saa tidlig, hun kan se, dog ikke paa Eders sædvanlige Mødested, men helt ude i den søndre Ende af Skoven. Jeg skaffer Dig til samme Tid Heste og Vogn; Du tager Kvindeklæderne med Dig, lader hende trække dem paa i muligste Hast og kjører hid Alt, hvad trække kan. Jeg skal tilstæde og have sørget for Opholdssted nogle Timer dernede i Møllen. Gaa nu, min Søn! Det Øvrige siden! Som Vejviser vil jeg give Dig En med, som kjender den. Valete plurimum!"

---

*) Herremændenes Bestyrere af de endnu saa benævnede „Hovgaarde" i Landsbyerne.

For at komme saameget raskere afsted, blev der forskaffet ham en Rideheſt med Besked, at sætte den af i Farstrup.

Han var neppe ankommen til den bevidste Bøg, før Frøken Anna kom farende derhenimod, med Blikket stivt heftet paa den Plet, hvor hun ikke forgjæves ventede at opdage det kjære Ansigt. Men da hun kom helt om til ham og saae ham i en saa uventet Dragt, undslap hende et lille Skrig, og hun vidste neppe, om hun ogsaa turde kjendes ved ham. Dog, hans sjælfulde Mine og ejendommelige Stemme betog hende snart al Tvivl. Han udrakte sin Haand; villig lagde hun sin i den.

„Tiden," sagde han hastigt, „de Farer, som omringe os, byde os at være knappe med den."

I sammentrængt Korthed gav han et Omrids af, hvad der siden deres første Møde var hændet ham ved Abbedens kjærlige Omhu for ham, sagde hende uden Forbeholdenhed, hvad denne uvante Dragt havde at betyde, og endte med det ømme Spørgsmaal: „Anna! elsker Du mig?"

Hun saae ham frimodigt ind i de store, sorte Øjne og svarede fast: „Ja!"

Han trykkede et heftigt Kys paa den Haand, der ved et helligt Baand skulde forenes med hans.

„Anna!" frittede han med Elskerens Ømhed: „Dine Øjne vare forgrædte, inden de havde seet Den, hvis kjæreste, helligste Pligt det fra nu af skal være, at gjengive dem huslig Glædes rene Glands. — Nu er jeg din Fortrolige: fortro mig da dine Sorger!"

„De ere beslægtede med dine," svarede hun: „Hvad din Moder er for Dig, det er min Fader for mig. Fadernavnet har for mig aldrig været Andet end Skræmsel;

og den i Følge med Anelse, som nu, uden Bistand, skulde virkeliggjøre sig: han har bestemt, at jeg skal dømmes til et nyt Tyranni under en Mand, som jeg kjender nok til at afsky ham. Idag otte Dage skal de forhadte Lænker paalægges mig. Jeg følte Fortvivlelsens Mod til at vægre mig, til ved Knæfald at anraabe om Barmhjertighed — han stødte mig fra sig med den Erklæring: „Ridder Ivar bliver din Ægteherre, om jeg endog selv skal holde Dig fast paa Brudeskamlen.“ — Frels mig, Holger! og jo før, jo hellere!“

Neppe fik hun sagt det sidste Ord, før hun forfærdet raabte: „Skjul Dig, skjul Dig! Der komme Ridende — de ere vistnok udsendte af min Fader.“

Hurtig tog hun en Bog af Lommen og gik læsende langsomt hjemad. Holger red næsten den modsatte Vej; men dog ind i Skoven. Det var forsilde: en af de spejdende Ryttere havde seet ham, og han og hans Fæller stak skraaes ind efter ham. Snart var han indhentet og omringet og tvungen til at lyde den Befaling, at gaa imellem dem ned til Herreborgen. Imidlertid var Herren selv med en anden Trop kommen henimod de Elskendes Samlingsplads, da En af Følget gjorde ham opmærksom paa Datteren, der, som det syntes, gik fordybet i Læsning inde imellem Træerne. Han bød sine Svende at fordele sig udenom Skoven og red hen til Anna. Hun tog Bogen ned og hilsede, uden at ytre nogen Overraskelse eller Forlegenhed.

„Hvor,“ raabte han barsk, „er Den, som Du nu i flere Dage har løbet efter? Og hvem er han?“

„Der kom,“ svarede hun med troskyldig Mine og Stemme, „en Mand, som var bondeklædt, og spurgte mig, som jeg sad paa en Vindfælde og læste, om Vejen

til Sebberkloster, hvorhen han skulde, sagde han, med et Brev fra Abbeden i Vitskøl."

„Hm!" brummede den gamle Bjørn, „kan Du ikke læse hjemme? Jeg vil ikke have den Renden i Skoven! Den passer sig ikke for en adelbaaren Pige. Hvad er det for en Bog, Du er saa forgabet i?"

„Det er," svarede hun med et neppe tilbagetrængt Suk, „Historien om Jephta, der ofrede sin egen Datter."

Her laa Noget, som ramte — ikke hans Hjerte; thi det var forlængst bepandsret „med tredobbelt Malm," som den latinske Digter siger — men Galden i ham. Dog, da han ikke vilde lade Datteren mærke dette, taug han. I det Samme han vendte det gultanløbne Ansigt til Siden, saae han den anden Trop komme med en Gaaende imellem sig, ovenfor Skovbrynet. Han raabte dem ned til sig med et triumferende „Haa, haa! saa I har dog fanget ham."

Til Anna sagde han med et skadefro Grin: „Kjendes Du ved ham? Se paa ham! Nu er han her jo strax."

Hun fattede sig og svarede roligt: „Det er vist den Samme, der spurgte mig om Vejen til Sebberkloster."

Derpaa vendte hun sig og gik, med Øjnene paa Bogen, men med Ørerne baghenne. Tyrannens Mistanke var endnu i Bevægelse; og da de, der havde opdaget og fanget min gode Bryde, fortalte, at han vilde forstukket sig i Skoven, fik han et „Hvorfor?" at besvare.

„Fordi," sagde han paa Bondemaal, hvilket han ret godt kunde tale, „fordi jeg havde noget Aparte at bestille, som jeg jo ikke kunde lade dette her Kvindfolk se — jeg skulde for mig selv."

Man lo.

„Men," tog Inkvisitoren igjen ved, „hvad er det for en Vej, Du tager fra Vitskøl til Sebberkloster?"

„Jeg var i Ring, for at besøge en Søster, jeg har der," svarede han, uden at betænke sig, „og saa vilde jeg om ad Farstrup, hvor en Broder af mig tjener."

„Gaa saa Fanden i Vold!" drønede den mandhaftige Ridder, vendende sin Hest.

Men en af hans Følgesvende hviskede til ham: „Naadig Herre! der er vist Noget fejl ved den Bryde: hans Hænder ere saa hvide, og jeg troer, jeg har seet hans Ansigt før; men hvor, kan jeg ikke komme paa."

„Holla!" raabte Herren: „Han skal ned til Vaar. Der skal Du ogsaa komme „for Dig selv." Sæt ham ned i Hvælvingen! og giv ham Noget til Nadver! Imorgen vil jeg tage ham lidt nærmere i Skole."

Rygtet om dette sælsomme Tog foer næsten med Vindens Fart omkring i hele Egnen, og det ikke uden ligesaa sælsomme Udstafferinger, saasom: at Herren paa Vaar havde truffet sin Datter sammen med en Bondekarl, ført ham til Gaarden, spændt ham paa Træhesten, derefter puttet dem Begge i een Sæk og ladet dem kaste i Graven, med meget Mere. Men en Paalideligere, En af dem, der havde været med og som stod i et vist lønligt Forhold til Abbeden, berettede denne Sagens rigtige Sammenhæng. Denne sendte strax Bud og Brev til Vaar og forlangte sin Bryde udleveret. Svaret lød — thi han, saavelsom de Fleste af hans Stand, befattede sig i hine Tider ikke med Blækſmøreri — „at naar han havde forhørt den mistænkelige Person og da fundet ham brødefri, vilde han sende ham til Klosteret, om Abbeden saa kunde kjendes ved ham." Denne slog sig ikke hermed til Ro, men udskikkede den snueste af sine Munke, for-

klædt som Betler, tilmed udrustet med tvende Krykker — hvisaarsag, saavelsom og for Tidens Skyld, han lod ham age Vaar paa en Fjerdingmil nær. Nøje følgende sin Instrux, søgte han Kjøkkenet, som en Pige anviste ham. Ankommen der, satte han sig ned paa en Huggeknub og bad i en ynkelig Tone om Lidt at bide paa i Guds Navn. En Kokkepige rakte ham en Skive Brød og en Snillek Ost, hvilket han med forstilt Graadighed strax klemte paa, aad alligevel kun lidt og puttede Resten i Lommen.

„Herre Gud!“ sagde han saa ret kummerligt: „Det er strengt at være til, naar En bliver gammel og svag.“

„Aah!“ sagde Pigen, stedse passende sit Skorstens-skjød, „der kan findes mange Unge, der har det nok saa slemt som I. Der sidder saadan En hist ovre i Kjælderen; han vilde vist hellere end gjerne bytte med Jer.“

„Se se!“ sagde Skjelmen, „hvad er det for en Kumpen? og hvad har han syndet?“

„Ja,“ svarte hun, „det kjende vi Tjenestefolk ingen Redlighed paa. De ville rigtignok have til, at han var i Lav med at gjøre det Slemme ved Frøken Ann' der-ude i Skoven. Hun fik rigtignok en grumme Forskrækkelse og er endnu ikke vel tilpas. Ham den Skidting dernede i Lukkelset kan de ikke faae til at bekjende, hvad han hedder, eller hvor han er fra. Derfor skal han ogsaa om tre Dage — saa lang Betænkningstid har naadig Herren givet ham — op og ride Træhesten, saalænge til han gi'er Forklaring.“

„Hm! hm! hm!“ gryntede Skjelmen, „jeg kommer saa mange Steder og seer baade Den og Den; skulde det være sært, om jeg ikke ogsaa havde seet denne her Krabat

før, enten her eller der — kunde jeg ikke komme ved at kige ind til ham?"

„Det kan I sagtens," svarede hun, „om det ellers kan nytte Noget; han sidder derindenfor, hvor Jernstængerne ere i Glughullet."

Stodderen skravlede derhen, keg ned og hviskede: „Her sender vor Abbed Jer nogle Instrumenter, I kan sætte Jer i Frihed med. Se saa at faae Den med, I veed nok. Vognen møder ogsaa før Dag, I veed vel hvor."

Hermed stak han en lille Pakke ind igjennem Stængerne, hvorved vor Junker saae sig i Besiddelse af to File, et Brækjern, en stærk og skarp Krumkniv og et Par Britbore, samt et Stykke Tælle til at smøre det Jern med, som han fik at arbejde paa, saa Lyden kunde saameget muligt dæmpes.

„Og," lagde Munken til, „hellere inat end en anden; for ellers kommer I om tre Dage op at ride. Vale!"

Han gik nu tilbage til Kjøkkenet, og idet han satte sig ned og bad om en Taar Vædelse, sagde han ligegyldigt til Pigen: „Jeg kunde ikke faae rigtig Kjende paa ham; alligevel, jeg har seet ham etsteds før, ihvor det saa er. Ja ja, han gi'er sig nok."

Saa ønskede han Pigen Guds Løn, stavrede afsted den Vej, han var kommen, og afgav sin Beretning til Abbeden.

Imidlertid faaer Læseren blive paa Vaar og se, hvad Midnatten fører med sig. Den fører for det Første den ængstede Elskerinde paa Hosesokker ned til Fængselsdøren; hun pikkede sagte og hviskede det kjære Navn. Den Paakaldte sprang fra sit Fileri og hviskede tilbage:

„Sødeste Sjæl! Jeg har faaet Værktøj til at sprænge dette fordømte Hul. Jeg har allerede overfilet den ene af de tre Jernstænger i Vinduet. Om to Timer kan jeg være ude; men gaa Du saa lidt iforvejen hen mod Skoven, Du veed; og klæd Dig i Mørkt baade paa Krop og Hoved, og ombind dine Fødder vel med noget tykt og stærkt Tøj, ellers blive de vaade af Duggen. — Gaa nu, Du Velsignede! jeg maa bruge mig med Vinduet."

Han brugte sig saa ivrigt, at de to andre Stænger inden halvanden Times Filen vare løsnede forneden. Den kraftfulde Yngling bøjede dem en for en udad og opad, saa han uden stor Anstrengelse kunde skubbe sig ud. Useet lod han snart Porten paa Ryggen og indhentede den forud vandrende Kjæreste, netop som han i Dagskjæret fik Øje paa den ankommende Vogn. Parret ilede den imøde. Hurtig omkring og op paa den. Kudsken flyede ham Pakken, som indeholdt den kvindelige Maskeradedragt, der under Kjørselen, ved Holgers Bistand, snart blev ombyttet med den paahavende. I rask Fart gik det nu fort, og Solen var knapt kommen saa højt over Jorden, at den kunde se de Hurtigrejsende staa af ved Klosterporten, der, efter given Befaling, strax aabnede sig. Da Kjøresvenden saae et Bondekvindfolk stige ned, istedetfor den fornemme En, der var stegen op, blev han først forundret og derpaa noget benovet, idet han tænkte, at denne Forbytning var et Værk af Sortekunstneriet, for hvilket, saavelsom for Virtuoserne i samme, han nærede tilbørlig Ærefrygt.

Portneren sagde dem Besked fra Abbeden: at de Begge strax maatte komme op til ham. Dette lod de dem ikke sige mere end eengang. Holger medtog Bondepigens aflagte Kaabe og Hat.

Deres faderlige Beskytter modtog dem, saaledes som man nok kan tænke sig, og tøvede ikke længe efter Frokosten med at føre dem ned i Kirken, hvor han, efter katholsk Ritual og med denne Religions Ceremonier, forbandt dem med det hellige Baand. Om de Tilstedeværendes ubrødelige Taushed var ikke den mindste Tvivl. O! der er skeet langt Andet indenfor Klostermure, som aldrig er kommen paa andre Menneskers Tunger udenfor dem.

I et stort og smukt dekoreret Værelse, der ved en skjult Paneldør stod i Forbindelse med Abbedens Celle, satte de sig alle Tre om et med lækre Spiser velbesat Bord, hvor den kosteligste Vin ejheller savnedes. Begge Mændene gjorde god Besked; men saa betagen var den unge Kone af Tanken om sin hartad vidunderlige Skjæbne, at hun, uagtet Værtens venlige Nøden, viste sig som en særdeles smaatærende Gjæst. Men havde den skjønne Mund kun lidt at bestille, da havde de skjønne Øjne desmere: disse mildttindrende Stjerners dæmpede Glands hvilede ofte og længe, og ikke uden Gjenskjær, paa den nygifte, himmelsk=lyksalige Mands Ansigt. Ah! han trængte slet ikke til saadanne Brandpile; hans Hjerte var jo Ild.

Da Maaltidet var forbi, Manden havde omfavnet sin Hustru og Præsten dem Begge under Et, tiltalede han dem saaledes: „Mine elskelige Børn! Hvad jeg til Eders Vel har begyndt, vil jeg med Guds Hjælp videre fremme, saa godt jeg veed og kan. At din Fader, min kjære Datter! vil sætte Alt i Bevægelse for at finde Dig og din Mand, det kan I ikke dølge for Eder selv. Jeg har derfor udseet Eder et Tilflugtssted, hvor han allermindst vil søge Eder. Livøen herude i Fjorden tilhører

vort Kloster. Der boer nu kun en eneste Familie paa den nordre Kant af Øen. Han erlægger sine Afgifter for en stor Del i Fisk, som han og hans to Sønner selv fange. Eftersom Vinden er, venter jeg dem idag eller imorgen. Nu vil jeg tale med ham om, at jeg overlader ham Eder, som jeg foregiver ere anbefalede mig fra en Medbroder langt Syd nede, eftersom Eders Forældre ere komne i Armod ved Ildsvaade og anden Uheld, paa det jeg kunde sørge for Eder. For det Første maa I tage Ophold hos den Livøfisker, indtil I udi Skoven paa Sydkanten faaer opbygget Eder et Træhus, hvortil jeg skal lade ham overføre de nødvendigste Materialier. Hans ældste Søn er en dygtig Tømmermand, og for nogle faa Dalere bygger han Eder snart en Hytte, som Eders Kjærlighed vil gjøre til et Slot. Du faaer ogsaa nok disse brave Menneskers Hjælp til at omhugge og istykkersave nogle Træer derudenfor. Saa have I Ildebrændsel for i Vinter og, naar Rødderne ere optagne, saa stort et Stykke Haugejord, som Du formaaer at dyrke. Et Par Køer og nogle Faar bliver der vel ogsaa Lejlighed til at faae derover, saavelsom Husgeraad, der jo i Førstningen kan være tarveligt. Fødekorn forskaffer han Eder nok, og deraf behøve I jo ikke meget. — For det Første," lagde han til med et skjelmsk Smil, „behjælpe I Eder vel med Lidt; men skulde I siden blive Flere, saa kan der nok fra Fiskerens eller herovre fra faaes en Vugge" — her blev han afbrudt ved Beretning om, at Fiskeren var kommen.

Hvilken Aftale han gjorde med denne, eller rigtigere: hvilken Befaling han gav ham, det kunne vi jo nok vide uden nøjere Forklaring. Inden han fik samme omstændelig udfærdiget og Livømanden indprentet, var

Solen ved at gaa ned bag merbemeldte Livø. Den gode Munk gik tilbage i sine Lukaser og fandt den nygifte Kone paa — vi kan nok vide paa hvis Skjød.

„Naa, I søde Børn!“ hviskede han fortroligt: „I have havt en besværlig Rejse idag; nu skulle I have en sød og rolig Nat. Sengen herinde er lavet til To, og I forliges nok om den — jeg skal lyse Jer.“

Det gjorde han og overlod de Lykkelige til dem selv. Længe førend Dag purrede han dem ud til Rejsen, og ikke uden Grund; thi han havde midt om Natten faaet Nys om, at begge de gamle Riddere vilde søge deres Børn i Klosteret. De Nygifte vare allerede komne i god Behold til Livøen, da Portneren berettede, at en Trop Ryttere ad Vaarvejen nærmede sig. Han fik strax Befaling at holde Porten aflukket og stænget.

Det var rigtig nok den onde Ridder fra Vaar. Da han kom for Klosterporten, fordrede han at indlades. Portneren svarede ud af et lille Hul i Muren, at det var ham forbudet.

„Saa gaa til din Herre, Abbeden,“ tordnede Hin, „og siig ham, at jeg har noget Vigtigt at tale med ham, og det strax.“

Portneren gik og mødte Abbeden paa Halvvejen. Denne traadte ud paa Portaltanen og spurgte Ridderen om hans Forlangende.

„Jeg forlanger min Datter udleveret,“ raabte Hin, „saavelsom den Slyngel af en Adelsmand der fra Krastrup, som har røvet hende ud af min Borg.“

„Ingen af dem er her,“ svarede Abbeden.

„Jeg veed, at de ere her,“ hvinede den opbragte Ridder; „og kan I eller vil I ikke finde dem, saa skal jeg selv lede dem op — Porten op!“

Abbeden saae en anden Trop nærme sig paa Krastrupvejen.

„Mit Kloster," svarede Abbeden, „er en Fredens Bolig. Hvorledes vil I forsvare at overfalde Religionens Tjenere saa voldeligt?"

„Meget godt kan jeg forsvare det," lød videre Ridderens Tale, „naar de, der kalde sig Religionens Tjenere, huse og hæle med Røvere og Skjelmer — Luk op!" —

„Se Jer først lidt om," sagde Abbeden ganske roligt og mildt; thi nu var Ridder Jørgen ikke mere end et Par hundrede Skridt borte.

Da Ridder Kresten fik Øje paa ham og hans Hob, der var talrigere end den, han havde hos sig, mumlede han: „Det er, Gud døde mig! den Skjørtekarl fra Krastrup — hvad mon han vil?"

Han red ham imøde med sine Svende, raabende: „Hvad vil I her?"

„Søge," svarede Hin, „efter min Søn" —

„Og efter min Datter?" faldt den Anden ind: „Aa! I veed vel bedre, end I lader — I Fader til en Pigetyv!"

„Ingen Grovheder!" lød det fra Ridder Jørgens bævrende Læber: „det Ord skal I tage tilbage, for ellers" —

„Og hvad ellers?" —

„Vil jeg med mit Sværd se at putte det ind i Jer Hals igjen."

Uden Svar drog Ridder Kresten sit Værge, og ligesaa gjorde i næste Øjeblik Krastrupmanden. De red, Begge af vred Hu, mod hinanden; og blev Kampens snarlige Udfald, at den onde Ridder sank dybtsaaret af Hesten. Hans Folk omringede ham.

„Bringer mig snart hjem!" stønnede han, „om jeg holder det ud saalænge."

Abbeden, som stedse var bleven paa Portaltanen, raabte til den Saaredes Svende: „Tag Hestedækkener af og bærer Jeres Herre herind i Klosteret, saa skal der blive sørget for ham saa godt som muligt."

Saa gjorde de. Porten aabnedes, og den Saarede blev ført til et af de nærmeste Værelser og lagt paa en Seng. Abbeden sprættede selv Klæderne op for Brystet, betragtede Saaret, Ansigtet og følte til den matte Puls.

„Eders Tilstand er farlig," sagde han; „har I Noget at skrifte, maa I ikke forbie Eder; og derpaa kan I modtage den hellige Hostie."

„At lade sig stikke ihjel af saadan en Ærtekjælling," stammede han, „det er, Gud døde mig! tungt. Behold Jeres Hostie og alle Jeres gejstlige Grimasser for Jer selv! og lad mig gaa til Helvede i Fred!"

Neppe havde han udtalt dette opbyggelige Skriftemaal, førend Døden hentede hans fule Sjæl, og en Vogn fra Vaar endnu samme Aften hans Legeme. Og saa var den Historie forbi; hverken Kongen eller Domstolene tog Notits af Fejden, saameget mindre som den Dræbte var angribende Part. Overalt var slige Begivenheder slet ikke ualmindelige, og Kongerne havde Intet imod, at den ene mægtige Adelsmand knækkede Halsen paa den anden.

Abbeden søgte at skjule det Forefaldne for de nye Livøboere — ikke fordi det jo vilde have glædet den Ene og ikke synderlig smertet den Anden; men han vilde nødig endnu bringe en Slags Forvirring ind i deres Paradisliv, men hellere lade dem uforstyrrede dele Tiden mellem Arbejde og Kjærlighed. Bygningsarbejdet gik og

saa rask fra Haanden, at inden fire Uger stod der et lidet, men net og tæt Hus, bestaaende blot af en Stue paa to Fag, med tvende Kamre, halv saa store, i den ene Ende. Et Halvtag i den anden var Nøds og Faaresti; det Hele tækket med Rør. I et af Kamrene var Mundforraad; i det andet var Soveværelse. Træernes Fælden og Rydning, Jordens Bearbejdning med Spade og Rive, Alt fremmedes saa godt, at Holger endnu i samme Sommer kunde plante den første Kaal. Anna var heller ikke ledig: hun tillærte sig strax at malke sine Køer, si Mælken og kjærne. Naar Manden kom mødig fra sit Arbejde og hun rakte ham et Stykke Brød med hendes eget Smør paa og en Skaal Kjærnemælk eller sød Mælk, da smagte det ham saa herligt som, tyktes ham, ingen Lækkerier, han tilforn havde nydt. Hustruens glædestraalende Aasyn var Krydderi paa Føden — „Hvor saare Lidet hør der til for lykkelig at være!"

Tvende Maaneder og lidt længer havde de levet dette Hyrdeliv uden at have mindste Underretning fra Begges Hjem; og hvad Abbeden meddelte dem, bestod næsten alene i Livets Fornødenheder, saa og nogle Blomster fra Klosterhaugen, dem begge Ægtefolkene vare lige gode om at plante, passe og vande m. m.

En Dag, som de vare beskæftigede med denne Forfriskningssyssel, træder højst uventet ind i Haven — hvem? hvem Anden end den gode Mikkel. Han græd af Glæde, og sandt at sige gjorde Holger ligesaa. Begges artikulerede Glædesytringer kunne vi gjerne springe over, især da Mikkels bestod mest i Interjektioner, og indskrænke os til at levere en noget sammentrængt Beretning om den Sidstes seneste Begivenheder.

Da hans Yndling Holger var tyet til Vitskøl

Kloster, men siden derfra ikke havde ladet høre om sig, blev den Krastrup Skytte ret led og ked af sin Tjeneste dersteds, tog sin Afsked og Vejen til Klosteret for at søge sig en ny Virkekreds i sit Fag — vel ogsaa for, om muligt, at opdage Sporet af den kjære Junker. Det indtraf saa heldigt for Skytten, at Tjenesten nu nys var bleven ledig. Han blev strax antagen og Formandens Lejlighed nede i Møllen ham anvist.

„Der ere ogsaa vore Jagthunde indkvarterede,“ sagde Abbeden, „hvis de ellers due noget; thi din Formand brugte hverken dem eller sig selv for meget. Af Krudt og Bly brugte han derimod mer end nok, men Vildtleverancen faldt sparsom. Jeg har derfor skilt os ved ham. Dig veed jeg Nok om, til at tro Dig som en ærlig Karl og en utrættelig Jæger. Men derhos paalægger jeg Dig streng Lydighed og, hvad der angaaer Klosteret, urokkelig Taushed, samt at Du aldrig spørger mig eller Nogen her, undtagen hvad din Bestilling kan medføre — det maa Du forud love! Kosten faaer Du paa vor Regning nede i Møllen, hvert Aar et Par nye Vandstøvler, en ny Klædning hvert andet, 6 Daler i aarlig Løn og ligesaa mange til Krudt og Bly — er Du dermed fornøjet?“

„Fuldkommen!“ svarede Skytten.

„Gaa saa ned i din nye Bopæl og lad os se en Prøve paa din Kunst, saasnart Vejret holder til!“ Dermed var han afførdiget.

Mikkel tøvede ikke mange Dage, inden han følte sig for om Holger hos Mølleren og hans Omgivelser — det havde jo Abbeden ikke udtrykkelig forbudet ham — men her fik han slet Intet ud. Nu passede han da flittig sin Dont, som jo var hans Yndlings-Sag, og er-

hvervede sig af Klosterbrødrene og deres Forstander velfortjent Ros, hvortil føjedes nu og da en Mundsmag af Hvælvingernes kostelige Vin. Da nu et Par Maaneder siden hans Indsættelse som Skytte vare henrundne, blev han en Aftenstund kaldet op til Abbeden.

„Jeg veed nu,“ sagde denne, „at jeg i enhver Henseende kan stole paa Dig og paa disse Dyder, som jeg ved Tiltrædelsen af din Tjeneste indskærpede Dig. Jeg har derfor tænkt at skaffe Dig en særdeles Glæde; imorgen skal Du se denne Junker, som Du holder saameget af. Men det er nødvendigt, at hans Opholdssted bliver en Hemmelighed mellem os og en anden lille Familie, paa hvilken jeg kan forlade mig, men som dog ikke veed, hvem han egentlig er. Der ligger nede ved din Bopæl en Baad, som imorgen tidlig snart skal bære Dig til ham. Dens Fører leverer Du dette Tegn, saa veed han Besked og tager Dig op uden Betaling. Og dette Brev afgiver Du til Hr. Holger — lykkelig Rejse!“ Den glade Jæger stammede en Taksigelse og bortfjernede sig.

Sammenkomsten kjende vi allerede, tilføjende blot, at Skytten blev i nogle Dage paa Øen, hvor han havde Natteleje hos Fiskerens, og drog saa inderlig fornøjet tilbage; han forventede jo og med Rette, at han oftere kunde faae Lov til at gjøre denne Lystrejse.

Da Mikkel kom hjem og beskrev Tilstanden derovre paa sin Maneer, sluttede han med den Anmærkning, at der paa Øen var saamange Harer, som der er Lærker om Efteraaret, og frembar det Ønske, at han dog maatte faae Lov til at rage nogle sammen engang imellem. Dette blev ham bevilget, og saaledes forsynede han flere Gange inden Vinteren Klosterkjøkkenet overflødigt. Den

unge Øboer og den gamle Klosterboer vexlede ved disse Lejligheder Breve. Det sidste, som Hin lidt hen paa Efteraaret erholdt, berettede ham, at hans Moder havde faaet Tæring, og at hun maaske neppe kom til at høre Lærken synge, samt at hans ældre Broder ved et tøjlesløst Liv rimeligvis havde paadraget sig samme Sygdom. Skulde disse Tvende ved Døden snart afgaa, vilde han og hans Kone blive modtagne med aabne Arme af Faderen, der sørgede meget over sin forsvundne Søn. „Naar Tid er at forlade Eders Ensomhed," sluttede han, „skal jeg ufortøvet lade Eder det vide." Paa det de uden Kulde og Kedsomhed kunde gjennemgaa den barske Vinter, forsynede den samme faderlige Haand dem med en Kakkelovn og Bøger, mest latinske, nogle til Andagt og flere til Morskab. Det forstaaer sig, Holger blev hendes Sproglærer og havde den Tilfredshed, at Eleven, inden tre Maaneder vare omme, ej alene huskede alt Det, han havde foredraget hende, men ogsaa begyndte ret taaleligt at kunne vejlede sig selv. Det gik ham alligevel med sin Anna, som det gik Abeilard med sin Heloise: han gav hende flere Kys end grammatikalske Regler. Da Holger havde erholdt sin Bøsse og Ammunition til den, blev han baade Skytte og Gartner, og med rundeligt Udbytte. Man kan nok forestille sig, hvor behageligt det drøjede paa Spisekammerforraadet: Løg, avlede af ham selv, farcerede med Kjød af Harer, skudte af ham selv, sagde Pyt! til olympisk Ambrosia. Ogsaa Fiskerfamilien meddelte ham af sine Urter og sit Fiskevildt, og Brydinden lærte Konen der at tillave det. Vinteren kom, og den streng og langvarig. Før havde begge Familier gjort den Aftale, at samles vexelvis hver Søndag, hvilket iagttoges, naar Vejret ikke var altfor

urimeligt. Og saameget hellere indfandt sig Fiskeren hos Jægeren, som denne altid gav en Krukke af ypperligt Mundgodt til Bedste. Den gamle Fisker trakterede da til Gjengjæld med Kæmpeviser, af dem han kunde en hel Hob udenad og foredrog i en Maneer, som nu vel er hel ukjendt — tilsidesat, vel fordi den baade er jevnthen taktløs og ikke følger noget „Firma." (Jeg har i min Ungdom af en gammel Bonde hørt saadanne Sange, der, just formedelst deres Vildhed, gjorde hos mig en sælsom Virkning.)

Samfærselen med Fastlandet ophørte ganske. Fjordfiskeriet ligesaa. Kun enkelte Dage var det Vejr til Jagten, og Holger vandt da, hvad Anna spandt, og som siden blev vævet hos Fiskerens. „Men hvordan fik de da Ende paa Tiden?" kan En og Anden spørge og faae mit Svar: de fik ingen Ende paa Tiden, fordi de ingen vilde have. Tænk nu selv efter, hvad det betyder!

For den Lykkelige, Den, som fortjener at være det, er Tiden snarere for kort end for lang. Da de hørte den første Lærke, undrede de sig over, hvor Vinteren var bleven af.

„Hører Du Vinterens Svanesang?" sagde Holger en Dag i Marts til sin Anna.

Hun lyttede og svarte: „Jeg hører rigtignok baade Svaner og andre Havfugle; det har dog noget Oplivende."

„Du fejler," sagde han, „det er Fjordisen, som brister i utallige større og mindre Revner, opskruet af den indtrængende Havflom. Imorgen staaer Fjorden i blank Vand."

Saaledes skete det. Den opgaaende Sols Straaler legede med de frigjorte Bølger, og de, ligesom ved Aftens

Varsel, hidstævnede Svømmefugle vuggede og dukkede sig med hine Jubeltoner i det nys aabnede Foraarsbad. Vort Par stod paa den østlige Klint og forlystede Øjne og Ører. Inden de vendte tilbage, spurgte hun med et svagt Suk: „Hvor er det, at vore Fødselssteder ligge?“ Han pegede derovenimod. Uden at mæle taug Begge en Stund baade med deres alvorlige og vemodige Tanker, indtil han brød Tausheden ved at vise paa Vitskøl og sige: „Der boer vores anden Fader.“

„Ak! hvor jeg længes efter ham,“ sukkede hun; „kan vi aldrig faae ham herovre at se?“

„Det er i Medhold af hans sidste Brev at haabe,“ lød Svaret. „Lad os nu gaa hjem. Hist seer jeg vore Fiskere sejle tilbage mod Land, vistnok med en stor Dræt. Og paa hin modsatte Kant øjner jeg Furbobaadene svinge om Østspidsen af deres Ø. Nu bliver her Liv baade paa det Vaade og det Tørre; det varer ikke længe, inden jeg kan begynde at pusle i Haugen.“

Det gjorde det ejheller; og Arbejdet var ham saameget kjærere, som det nu faldt ham meget lettere end forrige Aar, da han uvant gav sig ilav dermed. Ydermere, da han længe før kunde komme til at saa og plante, maatte han billigen vente sig en rigere Afgrøde.

Som Holger en af de sidste smukke Martsdage vendte tilbage med et halvt Dusin Snepper i sin Taske, seer han sine Fiskere styre deres Baad i lige Retning fra Vitskøl til hans Ende af Øen. Der anede ham et kjært Besøg, hvilket han ejheller dulgte for sin Kone, som strax i dette Haab gav sig ifærd med at plukke et Par af Fuglene; thi af Holger vidste hun, at det var en af Abbedens kjæreste Lækkerier. Holger løb hvert andet Minut ud for at se efter Baaden; den nærmede sig be=

standigt mere, skjøndt sendrægtelig formedelst Luftningens Svaghed. Endelig forsvandt den inde under Havbakken — inden et halvt Kvarteers Forløb maatte de være ved hans Bolig. De kom — ja, det var hans dyrebare Fader og hans kjære Skytte. Over Gjensynets Fryd kan Beskrivelse ikke være fornøden. Da denne havde sagtnet sig, sagde Abbeden dem, at Holgers Moder var for kort siden død og begraven, at hans Broder ikke havde uden faa Døgn tilbage, og at hans Fader saameget mere længtes efter ham, som ogsaa han havde skrantet hele Vinteren og bestandig taget kjendelig af; og at han af denne vilde blive modtagen med aabne Arme; han var ikke gjort arveløs, hvilken Haardhed han ikke havde ladet sig bevæge til at øve. Junkeren vilde altsaa snart se sig i lovmæssig Besiddelse af hele Ejendommen. Holger grundede længe herpaa og svarede omsider, at han her havde fundet den sande Lykke — saavidt den er at finde paa Jorden — og at hans og hans Hustrus Ro og Sjælefred vilde lide mangt et Brud ved at forlade deres Eden.

„Om jeg end ikke heri kan rent ud modsige Dig," vedblev Abbeden, „maa jeg dog forestille Dig, at Du ikke alene har Pligter imod din Hustru og Dig selv og de Børn, som Gud kan skjænke Eder; men ogsaa mod Fader og Søster og alle dine mange Undergivne. Det er en oprørt, en farlig Tid, i hvilken vi leve; og Du har en langt anden pligtmæssig Virkekreds end denne Plet Jord her. Der er nemlig fremstaaet en Munk i Wittenberg, som har opsagt Katholicismen og dens Overhoved Huldskab og Troskab, idet han paastaaer at ville føre Religionen tilbage til dens oprindelige Simpelhed. Mangfoldige derude, hvoriblandt ogsaa regjerende Fyrster,

have sluttet sig til ham og svoret, at ville med Tungen og med Sværdet forsvare hans nye Lære til det sidste Aandedræt; sikkerlig faaer den ogsaa Indpas her i Norden. Vel maa man indrømme, at vor Gejstlighed har været i Besiddelse af overdreven verdslig Magt, som desværre er bleven mangehaande misbrugt; men den har dog hidtil dannet en for Borgere og Bønder saare gavnlig Modvægt til Adelsmagten, der visselig vil stige til en foruroligende Højde, naar den ikke har Andet end Kongemagten imod sig. Christjern har forsøgt med Bøddelsværdet at forstærke sin; men derfor er han nu og en landflygtig Mand. Og nu tilsidst, min gode Søn, dersom Klostrene ogsaa her skulde vorde ryddede, da beder jeg, at Du vil modtage og din Hustru se mig tilgode paa mine gamle Dage! Ham, din Jagtven, vil Du vist ogsaa tage Dig af."

„Ja, ved Gud, af Begge!" raabte Holger, kastende sig om Faderens Hals og gribende sin Kones Hænder: „Han har Ret — han skal raade; og vil Du som jeg —"

„Det har jeg jo stedse villet," afbrød hun med et af sine hjertesmeltende Smil.

„Saa ingen lang Opsættelse! imorgen kunne vi være færdige til Afrejsen."

Nu bleve Fiskerne hidkaldte.

„Jeg takker Eder hjerteligst, I gode Venner," talte Junkeren, „for Alt, hvad I har udvist imod os to vildfremmede Mennesker, og beder jeg Jer modtage, som Bevis paa min Taknemmelighed, dette Hus, I jo selv har bygget, tilligemed Alt, hvad deri befindes — det kan være Nok for Dig, Hans! at begynde med, naar Du fører din Fæstemø, Rønbjerg, herover som Kone.

Dig, Morten, skjænker jeg dette (en Pung med Penge) som Brudeskjænk til den Kone, Du kan faae. Komme I nogensinde saalangt ind i Landet som til Krastrupgaard, der boer jeg da, er ingen Bryde længer, men skal derfor nok kjendes ved Eder i al Kjærlighed."

Fiskerne gjorde store Øjne og glade Øjne og mange Taksigelser, der strax bleve afbrudte, idet Brydinden, dækkende Bordet, bad dem sætte sig derved og faae Noget at leve af. Efter megen Vægring for saa stor en Ære, sagde Holger til dem: „Har vi ikke før siddet tilbords sammen? og der har Intet været ivejen. Nu er Bord og Stole og Stuen Eders; Du, Hans, er min Vært og jeg, tilligemed denne højærværdige Herre, Eders Gjæster."

Abbeden trykkede sin elskelige Søns Haand med de Ord: „Modgang har været Dig en god Skole; nu vil Du ogsaa have stærk Ryg til at bære gode Dage."

Ikke uden Sindsbevægelse — noget lig den, der føles, naar en ret interessant Bog, efter Gjennemlæsning, lukkes og henlægges — brød Ægteparret op. Paa Nedgangen til Afskibningsstedet saae de sig flere Gange tilbage efter det forladte Elysium; og endnu inden de steg i Baaden — ved hvilken Holger kom i Erindring om Charons Færge — foreslog Anna, at de fremtidigt eengang om Sommeren skulde besøge Livsensø, hvilket Forslag blev af hendes Mand modtaget med Varme og bragt i Udførelse en lang Række af Aar.

Hvad har jeg videre med denne Historie at gjøre, end at ende den? og dette ønskede jeg selv hellere maatte været paa Livøen. Fra de Elskeliges Liv og Levnet paa det stoltere, men ogsaa uroligere Krastrup har jeg ikke Mere at tjene med, end at de Begge levede sammen med uformindsket Ungdomskjærlighed lige til under Rynker og graa Haar og fulgtes sammen did til den hellige Livsens Ø, hvor Kjærlighed er en perennerende Blomst.

Kjæresterier i Vesterjylland.

I Billedrække.

1842.

Første Billede.

Udmarsch.

Hvad er det for en Procession, vi se her? Foran en Fændrik, men ikke i røde Klæder! Han bærer simpel borgerlig Dragt. Fanestangen hviler ikke som andre i en Sko, men frit paa hans Skulder. Efter ham kommer ogsaa en civil Tambour, der er tykkere end hans Tromme, og hernæst fire Musikantere, af hvilke de tre have Klarinetter og den fjerde en Fløjte. Nu kommer parvis Riffelskytterne med deres Vaaben paa Armene. Dette er ogsaa det eneste Militære, vi se ved dem. De ere saa forskjelligt paaklædte: En nymodens, en Anden gammeldags. Det sidste Par falder især i Øjnene: den Ene er en smuk Yngling med et blegt, alvorligt Ansigt, i fine sorte Klæder og med hvideste Lintøj; udover Hænderne seer man Linningerne af den pæne Manschetskjorte. Hans Sidemand seer endnu yngre ud; hans viltre Ansigt svarer til hans Dragt, som er Bluse og rød Jakobinerhue. Han skotter til Siden. Hvad eller hvem seer han efter? Ha! ha! det kan ikke være Andre end det dejlige Pigeansigt hist ovre i Vinduet. Naa! tag Dig iagt, min

Tøs! Den Blusemand er vist en stor Skjelm. Den Sorte skotter ogsaa til Siden: ja, ja! han har ogsaa Noget at se efter. Ogsaa et Pigeansigt; det er virkelig smukkere end det første. Men det synes at mangle Karakter — ja Karakter! Præg! Uden saadant Stempel er levende Dejlighed ikke Andet end dødt Marmor. Jeg foretrækker det, som er mindre regelmæssigt, men mere tiltrækkende. Hvad der er dejligt, men koldt, rører os ikke; Aand og Følelse maa tale igjennem Øjne og Miner, dette stumme Sprog, som et følsomt Hjerte strax forstaaer.

Hvad mon det er, de have for, disse Mennesker? De gaa dog ikke i Krig? Nej, men de ville dog foretage sig en Slags Krigsøvelse, det viser Riflerne — aha! hist i Baggrunden se vi Fjenden — og gid vi aldrig havde havt nogen anden! Denne her er kun af Træ, gjør ingen Modstand, men lader sig taalmodigen sønderrive, ligesom et vist Folk i Aaret 1807 — men dette kommer da endelig ikke herved. „God Fornøjelse ved Eders Fugleskydning, I Herrer!"

Hvor skam mon dette foregaaer? Ved hvilken dansk Stad eller By? Det er ikke nemt at sige: langt henne skimter man rigtignok Vand, det er ved enhver By. Længere henne øjner man Noget, der ligner Snedriver; det kunde ogsaa være Sandmiler; dette leder os til den Formodning, at vi befinde os ved en Stad paa Vestkysten af Jylland, men hvilken? I Fanen staaer afmalet rigtignok en Ørn — hm! de Ørne have saa mange Steder at bestille: Romerne havde Ørne, Østerrigerne have sine, saavelsom andre Kejserdømmer; ogsaa Napoleon havde sine, stærkt flyvende og med skarpe Kløer — men

hvad kommer det nu herved? Vor Ørn har hverken Næb eller Kløer.

Andet Billede.

Fugleskydningen.

Den er plukket, parteret, denne Fugl: Hoved, Hale, Vinger væk — ja minsandten! der falder Brystpladen, og Spillemændene have Instrumenterne for Munden, og ved den anden Side holder En Lunten til en Skibskanon eller Svingbasse; den tykke Fændrik har stukket Fanen op over Hatten — maaske mægter han ikke at faae den højere, hvad enten dette nu kommer af for lidt fysisk Kraft eller for meget spirituel — „ein Fähndrich," hed det i vort gode gamle militære Reglement, „muß ein großer Lümmel sein, damit er die Fahne hübsch ordentlich tragen kann," men denne her kan gjerne, inden Revuen er forbi, komme til at bruge sin som Støttestav. Det er ingen Spøg, naar man en hel Dag igjennem er nødt til at drikke Minutsnapser, Knægter osv., der skal store Lømler til at bære slige Byrder. Men over Fændrikken maa vi ikke glemme Kongen — Hans Majestæt sidder endnu paa den skjæbnesvangre Stol med Riflen halvt nede fra Skulderen. Han skotter nok til Fuglen, hvis Bryst han har truffet — Men nej! det er en anden, en levende Fugl, han seer efter, et dejligt Pigebryst, han sigter efter. — Kjære Ven! det er usikkert Skud, Gevinsten ligesaa. Naa, god Lykke! Men se til at faae gode stærke Forladninger, saasom: Smiger, kjønne Foræringer, Forlystelser og andre Varer, der ere kurante paa saadanne Vexelkontorer. Au! hun seer ud til

at ville protestere: non accept, Hr. Fuglekonge! Det kan Allerhøjstsamme belave sig paa — Hun fallerer og gaaer derefter i Kompagni med — hvad er det nu han hedder? Ham med det glatte Ansigt og med det glatte Sind, forhudet, som med en Bøffelhud, mod Skjæbnens Sværd og Modgangs Pile. En af dem, der gaa igjennem Verden og ud af Verden uden at tænke — ah! hvilken praktisk Filosofi aabenbarer sig ikke i denne Tankeløshed. Dersom Menneskene lod være at tænke, gruble osv., da blev Jorden igjen et Paradis, hvor den dyriske Natur — stop! Vi maa se til de to Damer og hvorlunde de tænke — „Tænke?" — tænke og tænke ere to Ting, mange Ting, men disse Pigebørns Tænkning er vistnok Ingenting. De bruge Øjnene, men ikke de Organer indenfor, som Gall har specificeret — med mindre det kunde være det allerbageste der over Nakkebenet. De se efter, hvordan de unge Herrer se ud, og hvordan de andre Damer ere pyntede; de se paa sig selv med den skjønne Selvbevidsthed: at der er Ingen, som i Stadselighed kan sættes ved Siden af dem. Det Samme synes ogsaa baade den Røde og den Blege og den Glatte — og de have alle Fem Ret.

Tredie Billede.

Skydebal.

Aah! hvad det er rart! Damerne ere saa pæne — den Ene pænere end den Anden. Sikke Stads de have paa! Der er — ja hvad er der? Det gaaer over Præstens Forstand og langt ind i Degnens. Sne, Rim, Dug, Taage, vævet, presset, udsyet, omsvøbende de yndige

Former — paa Ansigtet og halve Brystet nær. Ja! kom ikke for nær de ildsprudende Lynetter, de faste Batterier! Bah! ikke Andet! Af Vauban vide vi jo, at ingen Fæstning, om den end er nok saa stærk, kan holde sig længere end sex Uger, og skulde et Pigehjerte holde sig i syv? at sige, naar det bliver ordentlig belejret. De to øverste Riddere, den Røde, som fører op og klapper ad Musikanterne — (nu to Violiner, en Fløjte og en Tromme) — og den Blege nedenfor ham, de ere fuldtfærdige med deres Approcher — de ere uimodstaaelige: de respektive Fæstninger Lotte og Mine maa ligesaa godt først som sidst overgive sig, da de have ladet sig forføre til at dandse med disse to Himmelhunde. Ja, ja! I der kan parlamentere, inden man skrider til Kapitulation, og den endda vorde betinget, ærefuld, som vi haabe. Mine smiler, Lotte er — er nærved at surmule. Paa hendes Øjekast seer man, at hun hellere havde havt Nr. 3 til Chapeau. Deri kan hun have Ret, for det er ret en nysselig „Pigernes Jens," glat af Ansigt og glat af Sind, saadan En, som kan bruges hvordan og hvor man behager: det kan Damerne lide. Han der — er for selvstændig — han bliver aldrig nogen god Mand. Mon den Røde kan blive god Mand? Han er saa vild, saa — Naa! hvorfor kan han ikke tæmmes, naar han kommer under Stuedressuren? Skulde han gjøre sig altfor knortet, saa har hun dog Pidsken — jeg mener Tungen, den er der Snært i. Jeg har kjendt Herrer, der før de kom i Brudeseng og noget efter vare saa balstyrige som en udresseret Hønsehund, men det fandt sig: de fik snart rigtig Appel. — Naa! Lad os ikke tale mere om disse huslige Sager! de komme slet ikke Ballet ved. Lad os dandse med de

Dandsende! Der kommer nok den Tid, da Piben faaer en anden Lyd, da I, gode Herrer! komme til at dandse efter Konernes Pikolofløjter — det falder mig netop ind, at disse Smaainstrumenter spillede til Spidsrodsdandsen, før den gik af Mode som saa mange andre. Hm! det er artigt nok: Desertøren løber Spidsrod, fordi han flygter — Ægtemanden, fordi han bliver. Men det kan nu være nok snakket om disse almindelige Sager.

Fjerde Billede.

Frokost.

Det kan jeg forstaa: her gaaer det lystigt til. Saaledes maa rigtige Frisksyre slutte et Bal, sætte en Koda til Natsværmeriets Variationer. Det er noget Andet end at krybe under Dynen — Hvad! jeg troer, der er nogle af Herrerne krøbne under Bordet, for der staaer et, to, tre fulde Punscheglas og ligesaa mange ledige Stole. Rigtig! der se vi et Par beskoede Fødder med Hælene mod Gulvet — til dem maa høre en Krop — ej at tale om Hoved under slige Omstændigheder. Nej se! ved den anden Side af Bordet er En ifærd med at ville rejse sig op: han støtter sig paa den ene Haand, den anden famler efter Bordbladet, men finder det neppe. Han er ganske træt i Ansigtet, Øjenlaagene kan han ikke faae længere end halvt op: hvordan skal han da bjerge Legemet op? Nej, min Broer! læg Du Dig kun ned igjen! det er Dig tjenligst. Hvor er den tredie af de Overvundne? Han er ikke falden, men flygtet — ja, paa min Ære! det maa være ham, der staaer hist ude i Forstuen med Panden og begge Hænderne mod

Væggen. Man mærker nok, han er iførd med en Operation, til hvilken man ikke behøver Lægehjælp; Punsch er et meget virksomt Vomitiv, blot at Dosis er afpasset til Patientens Konstitution. — Naa! Du muß Dich übergeben — glückliche Genesung! Hvorledes har I Andre det? I holder Jer paa Stolene; alligevel, det seer misligt ud med Æqvilibrium. Du der seer ud til, at Du snart vil lede efter de Underbordske, og Du der har vistnok Kvalmer. Der er En ved at tænde sin Pibe, men Fidibussen vil paa ingen Maade laane Ild dertil, den skrider forbi Pibehovedet og gjør varmt Bekjendtskab med Røgerens venstre Kjoleopslag. Han der sover. Hans højre Haand holder endnu instinktmæssig om Glasset, men det er alligevel i stor Fare; thi Sidemanden, hvis Rus nu just kulminerer, slaaer ud med begge Arme, der vist gjøre rent Bord, saa vidt de kunne naa. Hvad gaaer af ham? Vil han slaaes? Aa nej! han holder en Tale, og den inspireret, men hvad den gaaer ud paa, det er vanskeligt at blive klog paa. Formodentligt veed han det ikke selv, ligesaalidt som de Andre, men tvende Glas faae det nok at vide. Begge Heltene i denne Morgenfægtning vise sig ved Bordenden. Den Røde løfter kjækt staaende sit Glas til en Skaal — for hvem? Ih! „for den, vi have kjær!“ Bollens Skaal! raaber han paa Hjørnet, thi han er ved at støde sit Glas til dens Rand. Den Blege sidder ned og seer med et mildt Sejrherreblik paa Nederlaget, Forstyrrelsen, Ødelæggelsen — gratulerer! Lader os nu istemme: Te Bacchum laudamus!

Femte Billede.

Pigernes Jens.

Han sidder midt i Sofaen mellem de To, vi veed nok, og de ere begge To omtrent lige lykkelige ved ham, det kan man grangiveligt se. Men Du, glatte Jens! Hvem af dem vilde Du saa egentlig udkaare Dig? Kunde Du faae dem Begge, det havde været saa meget rart, En viet til den højre Haand og En til den venstre. Nej, det er strengelig forbuden, det kunde bringe Dig i Tugthuset, hvilket ellers er en overdreven Strenghed: thi mangen en Monogamist er allerede hjemme i Tugthuset; havde han to Koner, maatte det for ham blive et Stokhus. Det er kun Konger, der kunne komme ud af det med to Koner — foruden Maitresser — til Matrimonium ad morganaticam hører og at kunne udrede en Morgengave saa stor, at alle Fattige i en stor Stad kunde leve af den. Nej, min Ven! Du maa nøjes med den Ene! Kan hænde, Du bliver endda fornøjet nok. Man kan iøvrigt forestille sig, at Sofakonversationen maa være meget levende — „hvorom vel?“ Aah! det er et yderst vigtigt Emne, som jeg nu nærmere skal være saa dristig at udvikle. Hans Text er Beskrivelsen af en Bryllupsstads, til hvilken han som Slægtning havde været indbuden, og Damerne sætte Noter til Texten. Fyrens selvtilfredse Mine borger for Smagfuldheden i hans Forelæsning, der hverken gaaer ud paa mer eller mindre end Menneskehedens de to første og største Nødvendigheder: Føde og Klæder, af hvilke Sorter der dog gives meget Unødvendigt, især ved Gilder

og andre store Selskaber — se! han som aflægger Rapporten, hører selv med til Unødvendighederne.

Hvad videre have vi saa her at varetage? Det skulde aleneste være de to Skilderier, der hænge over de Tre i Sofaen: Familiestykker, men fra helt ældre Tider — se, se, se! Saa disse halvvoxne Børn ere virkelig Olde- eller Tipoldeforældre til disse her voxne Børn? Ak ja! Vi ere Allesammen Tidens Børn, Gammelmandsbørn.

De har dog ogsaa havt Moder i den Tid.

Sjette Billede.

Lange Rejser.

Her kunne vi med Et se ind i tre Værelser, det ene ovenpaa, de andre underneden. Hvor skulle vi først fæste vort Blik? Øverst naturligvis, for der har vi Damer. Ja saamænd! det er Lotte, og det er Mine. De sidde ved Vinduet ligeoverfor hverandre og sy eller brodere paa — ja hvad paa? Ja saa minsandten! det er Kraver, Mandsfolkekraver — Hillemænd! Hvem monstro skal ha' dem? Aah, det veed de vel ikke selv. Men de vil vel ha' dem paa rede Haand, i Tilfælde. Ja, ja! I kjære Pigebørn! Det er vel betænkt, det er et vakkert Bevis paa, at det flygtige Barnesind er underkuet, og at Forstanden, den modnere Alder — jeg beer tusinde Gange om Forladelse for det Upasselige og maaske Fornærmelige i denne slet betænkte Ytring! Men jeg huskede ikke paa, at de Begge endnu ere ugifte, at Tiden skrider for dem som for enhver Anden, at det

kan maaske vare længe, inden — nok herom! Jeg slaaer mig paa Munden.

Det kommer mig for, som om der er Noget, der glindser under Lottes Øjelaag: det skal vel være en Taare. Hvad græder hun for? Fordi hun har skilt sig ved den første Kjæreste? Hun har jo faaet En igjen — Pyt! der gaaer han ud ad Døren. Han vender Ryggen til og huger noget. Han er, min Tro! bortvist — af hvem? — Af hvem Andre end Moderen, det gamle Rivejern, der staaer med begge Næverne i Siderne og seer saa malisiøsk efter ham. — Naa! Hvad skulde der ogsaa komme ud af det? Han er inte Noget, har inte Noget uden en velskabt Krop og et glat Ansigt — joh! det skal vi komme langt med. Nej! rige Herremænd, Rangspersoner skal de have, de rare Piger! Dem kan Mama nok skaffe dem, for hun kan Alting — undtagen dette! Jeg forudseer: om nogle faa Aar kunne de sidde over ved Baller — hvis de ellers komme til noget. — Det er ikke ret længe siden, at en Bekjendt af mig var der i Byen, og han fortalte mig: at de sidde som sædvanligt om Dagen ved Vinduet, skotte ud paa Gaden efter Fyrene, smaaskjændes om dem og overskjændes af Mutters Rabalder — fortsætte Debatterne om Ægteskab i Sengen og sove endelig ind med dybe Suk — God Nat! Sov vel! og drømmer behageligt! — Lad os nu se til dem her underneden! Hvem er det, vi se i Kammeret tilvenstre? Han er i Rejseklæder, indsvøbt i Kappe med Rejsehue paa Hovedet — ned over Øjnene, sidder paa en Rejsekuffert, har et Par store Æsker ved Siden af — han vil saamænd langt hen, han — men hvem er det? Ingen Anden end vor Blege. Han vil rejse

bort fra skuffet Haab, forstyrret Livslykke, ulykkelig Kjærlighed — jah! det kan blive en lang Rejse den! Han gjør ret i at han pakker sig vel ind. Naar han saa endda med Kappen og Huen kunde afkaste Sorgen: smide den i Pulterkammeret. — Ak! Hjertet har intet Pulterkammer, det har kun eet lille Værelse til alle sine Skramlerier, men det er vanskeligt at rydde op der! Hvad eengang er kommen ind, vil ikke ud igjen. Hæ! hvorfor hænge med Hovedet? Er der ikke Piger nok i Verden? Han folder sine Hænder i Skjødet. Jeg kan læse paa hans Læber det Svar: „For mig er der kun En — har været." Saa giv hende Fanden! Og tag Dem en Anden! „Behold Deres Raad for Dem selv, og lad mig være!" Meget gjerne! Lykke paa Rejsen! — Se, se! der har vi virkelig den Røde i Kammeret ved Siden af. Hvad Pokker er det han bestiller? Han sidder ved et Bord — strækker den højre Arm langt ud over det — en antændt Svovlstikke i Haanden — hvad skal den til? Eja! han holder til og vil tænde et Stykke Svamp — er det til en Pibe? Jo vel er det, men ikke nogen Tobakspibe — det er en Bøssepibe, og Pistonen er skruet af, Hullet til Krudtkammeret fyldt med disse schwarziske Frøkorn, Svampstumpen ovenpaa. Hvad skal det betyde? Hah! Bøssemundingen holder han med venstre Haand tæt ind til venstre Bryst. For Satan! han vil dog aldrig tage Livet af sig selv? — Det lader saa. — Det er en snurrig Maneer. Det kan dog vare noget, inden Svampen brænder ned til Krudtet. Han kunde kommet nemmere afsted med dette hersens. — Hm, han vil ordentlig smage Døden. Prosit! — Hvad vil de sige derovenpaa, naar den Ene her rejser med Posten,

den Anden med Hurtigpost? Vognens Skralden — Bøssens Knalden — „Iha!“

Sidste Billede.

De gamle Jomfruer.

Det er ikke saa nemt at gjenkjende de søde Glutter Lotte og Mine — nu visnede Blomster! blege af Ansigter, sagte i Gang, magre af Krop. Hvad have de i Hænderne? Hverken Vifter, Strikkeposer eller Ridiküler, langt mindre Romaner, men Psalmebøger. Saa gaa de vel i Kirke, gamle Pigers sidste Skueplads. Monstro de nu have ganske slaaet sig fra Verden? Neppe: de dybtliggende Øjne ere i uophørlig Virksomhed til alle Kanter, og de aabne, tildels tandløse Munde ere ikke heller ledige. Hvem se de vel efter? Hvad tale de vel om? De se efter de yngre af deres Kjøn og tale om deres Fejl, Mangler, Daarskaber, Forvildelser! Hør! disse gamle Hegler gjennemhegle baade hine, samt deres Mænd og Kjærester. Mon de nu skulde have slaaet alle Giftermaalstankerne af Hovederne? Vist ikke, de ere jo klædte paa nyeste Mode, hvorvel den slet ikke klæder dem. Fra unge Modedukker ere de blevne til gamle Sladdersøstre — Uha! —

Kjærlighed paa Dagvognen.

Meddelt af Peer Spillemand
og udgivet af
St. St. Blicher.

1842.

Første Station.

Fra Aalborg til Hobro.

Det er ikke mere end fire Aar siden, at jeg fra et Besøg hos min gejstlige Ven i Vendsyssel — ham med de mange Ællinger og de mange Børn*) — vendte hjem igjen til Kjøbenhavn, hvor jeg et Aarstid havde levet af at levere Bidrag til nogle offentlige Blade og af at oversætte. De første betalte sig bedst, thi mine altid pseudonyme Artikler rev den ene Redaktør dygtig ned i den andens Blad, som hørte til det modsatte Parti, og saaledes omvendt, hvorved jeg fik dem Alle til Velyndere — jeg beer om Forladelse for denne Udskejelse, der rigtignok slet ikke smager af Kjærlighed, idetmindste ikke paa en Dagvogn. — Nu skal jeg strax komme.

Jeg var ikke nær bleven færdig med min Kaffekop og min Morgenpibe, da jeg af Tjenestepigen tredie Gang blev skarpt erindret om at stræbe hen til Gjæstgivergaarden, hvor Dagvognen maatte være opkjørt og ikke tøvede længere Tid, end Oppakningen krævede.

---

*) Se Novellen „Ak! hvor forandret!“ i 2. Bind af nærværende Udgave.

„Det er ogsaa en grumme lang Pibe Tobak, De der ryger," lagde hun til, ondskabsfuldt grinende mig lige i Øjnene.

Denne Næsvished opirrede mig, og jeg tog derfor endnu nogle flere Træk, end jeg ellers skulde gjort, men de vare dog saa mange, at jeg kom forsilde og maatte bie der i Byen, til Dagvognen gjorde sin næste Tour. Det blev mig en dyr Pibe Tobak og i en vis Betydning „en lang," som hun havde kaldt den, Tøsen. Jeg besluttede, at jeg ikke igjen skulde forbie mig, men nyde min tyrkiske Dejeuné paa Gjæstgivergaarden, hvor Dagvognen skulde møde. Under Rygningen gjennemlæste jeg Listen over de Rejsende uden at opdage et eneste bekjendt Navn. —

„Meget vel," udbrød jeg, „saa rejser Du, min gode Peer! inkognito — det er fyrsteligt."

Gjæstgiveren, som maa have hørt de sidste Ord, skottede skjelmsk til mig.

„Hvormeget har jeg at betale?" spurgte jeg lidt höhnisch.

Han sagde det; det var mindre, end jeg paa andre Steder havde erlagt. Opmuntret ved denne yderst billige Afgift forlangte jeg Lidt til Frokost; det kom strax, smagte godt, kostede lidt — Hr. Petersen har min Naade. Og nu videre fort.

Vi vare Syv paa Vognen: fem Herrer, af hvilke jeg var den ældste, og to unge Damer. De Sidste saae jeg først efter. Ak! de sad med Ryggene til mig, og til yderligere Beskyttelse for nysgjerrige Blik vare Ansigterne tilslørede. Kun eengang, da Vinden lettede den Enes grønne Forhæng, fik jeg et øjeblikkeligt Glimt af en Profil, saa nydelig at min selvantændelige Svovlstik

— saaledes kalder jeg nu mit Hjerte — strax blussede op. Det er en Lykke for mig, tænkte jeg, at dog Øjet ikke var blottet.

Ligeoverfor Damerne sad to af de unge Herrer. Da disses Ansigter ikke vare bedækkede, blev jeg snart fortrolig med dem: det ene var Sindbilledet paa Munterhed, det andet paa Alvorlighed, hvorfor jeg efter Miltons Anvisning kalder hin „L'allegro," denne „Il pensieroso." — Ved min Side havde jeg En, hvis Ansigt viste paa tredive, men Kroppen paa fyrretyve, Manererne paa halvtreds. At han ingen Stodder var, derom behøvede jeg ikke at spørge hans fine Klæder, hans store Guldbrystnaal, hans dito massive Halskjæde; jeg kunde se det paa hans Spytten og høre det, naar han snød sin Næse. Han talte ikke et Ord til Nogen, undtagen at han nogle Gange, rækkende Hovedet ud over Vognen, spurgte Kudsken om, hvor langt der var til første Bedested? og om man kunde faae noget Varmt der? Første Gang hørte den Adspurgte det ikke eller vilde ikke høre det. Paa gjentagen Undersøgelse af denne vigtige Sag fik han det lakoniske Svar: „En Mil, Kaffe og Thevand." Da hin igjen spurgte, blev Svaret endnu mere kortfattet, idet vor Lacedæmonier med Pidsken viste paa Milepælen, vi foer forbi. Den rige Mand brummede noget om „jydske Oxer," hvoraf jeg sluttede, at han selv ingen Jyde var, hvilket desuden hans Udtale tilkjendegav. Han tændte en ny Cigar og spyttede endnu længere end før. Den fjerde unge Herre røgte og, men havde ved den første Pibe spurgt Damerne om Tilladelse. Det var ogsaa baade første og sidste Gang mellem Aalborg og Støvring Kro, at jeg fik hans Ansigt at se. Han havde sin Plads hos Kudsken og smaasnakkede jevnt

hen med denne, der og tilkommer et Par beskrivende Ord. — Var han langsom til at svare, var han desto hurtigere til at kjøre, som ikke trænger til andet Bevis, end at han befordrede os de sex Mil til Hobro i fem Timer, Opholdet i to Kroer iberegnet. Han har virkelig gjort sig fortjent til Hædersnavnet „Rasmus Bæddeløber."

I Støvring Kro kom alle Ansigter tilsyne og alle Munde i Arbejde. Saa stor var min Beundring af de hidtil Beslørededes Skjønhed, at min Mund tillukkede sig saavel for Tale som for Kaffe og Thevand. Der førtes ved Kaffebordet en levende og ret vittig Samtale mellem L'allegro og den Dame, som jeg herefter vil kalde La gaieté. Jeg bemærkede dog, at hendes Blik nogle Gange foer flygtig hen over Il pensierosos stille, alvorlige Ansigt, og at Allegros spillende Øjne vendte sig nu og da til den anden Dame, hvem jeg vil kalde „Maestosa." Hun besvarede ikke et eneste Blik, hverken fra ham eller nogen Anden. Hun var lige paaholdende med Blik og med Ord. Saa var ligeledes Kudskens Sidemand paa Vognen. Deraf sluttede jeg, at Begge maatte være forlovede. Hvorvidt jeg havde Ret, vil snart erfares. I mit Udkast maa jeg ejheller overse ham, der oversaa alle os Andre. Deraf sluttede jeg, at han maatte være meget rig; det var ingen Fejlslutning, men vel den anden, at han var gift.

Her maa jeg bede Læsere og Læserinder om Tilgivelse, fordi jeg gjør en Afstikker fra Fortællingens Vej. Saa meget snarere tør jeg vel smigre mig med velvillig Overbærelse, som mit Æmne er Kjærlighed, og det psykologisk og empirisk behandlet. Sproggranskerne have analyseret saa mangt et vanskeligt Ord, men

det angivne, det vanskeligste af alle, have de overseet, saavelsom Filosoferne — en af de nyere undtagen. Digteren Ovidius, som var meget stærk i Kjærlighed, har leveret en hel Del ret brugbare Bidrag, og det Samme har, baade før og efter ham, næsten alle Digtere gjort, men Ingen systematisk — det skal mit være.

„Kjært Barn har mange Navne," saa har og Kjærlighed selv mangfoldige Tilnavne, af hvilke jeg vil gjennemgaa de vigtigste:

a) Løs betyder et Elskovseventyr, i hvilket ikke er Tanke — ofte ej engang Tale om nærmere Forbindelse. Snakkes der endogsaa Noget om „Trofasthed," om „Fremtiden," saa er det Altsammen for det Løse. Denne Slags Kjærlighed er ikke tilraadelig for unge Piger, med mindre de ogsaa ere løse paa Traaden.

b) Varm Kjærlighed tør jeg paa det Varmeste anbefale — at sige naar den er jevn varm. Bliver den hed, kan den let koge over, og da spildes de bedste Substantser, det Ætheriske forflyver, og kun et flaut Bundfald bliver tilbage. Dette har da ingen Fare med en kold Kjærlighed — om der ellers er saadan nogen til undtagen den afkølede. Kold Kjærlighed klinger i mine Ører ligesom „varm Is" eller „tørt Vand." — Om Forladelse! jeg maa afbryde mine Forelæsninger (dem jeg virkelig holdt mundtlig) for mit Rejseselskab, der afbrød mig ved Nedkjørselen fra Gravlev med mer eller mindre hjertelige Bifaldsytringer over Skjønheden af denne Dal med sine Enge, sin Bæk, sin Sø, flankeret mod Øst af taarnhøje Skovbakker og ligeoverfor oplivet af den idylliske Kirkeby.

Pengemanden ytrede Intet herom, før han ved Opkjørselen til Rold Skov netop havde udrøgt Cigaren.

Medens han stak den næste i Røret og slog Ild, sagde han med haanlig Kulde: „skal det være saa rart? det er jo Ingenting mod hvad vi har i Sjælland.“ —

„Noget have vi dog her,“ tog jeg Ordet, „som Sjælland formodentlig mangler, noget ret Romantisk, nemlig: godt organiserede Røverbander.“ —

„Skal det ogsaa være rart?“ faldt han ind med Smaaleen over sin Vittighed.

„Som man tager det,“ svarede jeg; „denne Skov har ellers været den mest berygtede i hele Jylland.“

Pengemanden skottede lidt mistænkeligt saa til en, saa til en anden Side, knappende over Brystnaal og Kjæde.

„Har han fornummet til Sligt, min kjære Kudsk?“ spurgte han denne.

„Ikke for ganske nylig,“ lød Svaret fra Skjelmen.

De to Rejsende, som forstod mit Skjelmeri, deltog deri. L'allegro forjog ethvert Smil fra sit Ansigt, fremtog en lille Pistol og eftersaa den nøje; Il pensieroso smilte for første Gang, stak Haanden i Barmen, og trak den tilbage med et forknyt „min er glemt i Aalborg.“

Spasen blev fortsat med jydske Røverhistorier, til vi vare komne helt ud af Skoven. Pengemanden fik friere Aandedræt, men saae sig nogle Gange tilbage og havde først nu rigtig Houn af at oprette det gjennem Rold Skov Forsømte i Tobaksrygningen, da ingen Mistænkelig lod sig se.

„Nu kunne vi vel da faae det Øvrige af Deres kjærlige Afhandling?“ tiltalte mig L'allegro, „før drev Frygt Kjærlighed ud.“ —

Naa! saa tog jeg da ved, hvor jeg slap.

„Mine højstærede Tilhørere! Kjærlighed kan ogsaa være, hvad man kalder c) heftig. Den er altid velkommen hos Paagjældende, saalænge den holder sig inden visse Grændser og ikke sætter Thermometret højere op end til „Drivhusvarme." Men stiger den til d) rasende, saa Gud fri os! En Elsker i den Forfatning er næsten ligesaa farlig som en bataviſk „Muckloper." Begge maa fanges i Saxe. — Vi have hernæst den Kjærlighed, som vi benævne e) den hemmelige, da den koger under lukket Laag. Da den har i sig noget Romantisk, er den i stor Anseelse, især hos Damerne. I dette Fald ere de ligesaa tause som Løvemunden fordum i Venedig. Det Misligste, jeg veed herved, er: at Øjnene imellemstunder ikke tie, hvad „Tand for Tunge" indslutter. — Jeg vil nu slutte min skematiske Række med — hm! jeg er virkelig i Forlegenhed for et klassificerende Udtryk, da intet fuldkomment passende i Øjeblikket vil falde mig ind — det er det Samme: jeg skal betjene mig af et oplysende Exempel.

Der er en By paa Falster, som hedder Riserup. Der boede i min Opholdstid paa Øen et Par Bonderfolk, langt henne i Aarene; jeg troer, de vare over Guldbryllupsalderen. Denne Bonde og hans Kone havde fra tidlig Ungdom af været Kjærester og vare det endnu i Alderdommen. Slægtninge, Venner, Kyndige, selv Tyende forsikrede: at de aldrig havde fornummet et eneste vrangvilligt Ord dem imellem. „Som Du vil," var altid Svaret paa Spørgsmaal i mer end dagligdags Anliggender. De levede et virkeligt idyllisk Liv. Med god Føje kaldte Byens Præst dem „Baucis og Philemon." De vare barnløse; mon ikke dette gjorde deres Kjærlighed saa hel, uudstykket, at de Ingen havde at dele den

med? — De havde udlevet. Paa eengang lagde Begge sig til det sidste Leje i den samme Ægteseng, som første Gang havde hørt deres Taksigelser til Kjærlighedens Gud.

Under gudelige Bønner laa de Haand i Haand. Hans blev først kold. Hun saae om paa ham: hans Øjne vare brustne. Hun trykkede et Kys paa den kjære Haand og sagde til de omstaaende Slægtninge: „Nu har heller ikke jeg langt tilbage. Vi har fulgtes trolig i Livet, lad os følges i Døden — jeg beder Jer saa mindelig, lad os komme tilsammens i een Kiste!“ Hun drog et Suk — det sidste — hendes Øjne brast ogsaa — hun fulgte ham.“ —

Da man vel mærkede, at Historien ikke var længer, gav de to Pigebørn der foran mig hverandre Hænder, rakte dem samlede lidt bagud over Sædet, Maestosa med et blødt „Tak for den.“ Taust trykkede jeg et Kys paa begge de forenede Tommelfingre.

„Hvad kan man faae at spise i Hobro?“ Med dette Spørgsmaal tog Pengemanden alle andre Følelser bort af vore menneskelige Naturer. — „Mad!“ svarede Kudsken og lod os løbe med Dagvognsfart ned ad Bakken, op ad Byen og ind i Gjæstgiverens Gaard.

Og her ender vor første Station.

Anden Station.

Fra Hobro til Randers.

Naar man kommer ovenfor Bakken Syd for Hobro, er man strax i Lyngregionen.

„Uha!“ sagde La gaieté med et Skudder.

„Jeg siger ogsaa Uha!“ brummede min Sidemand. „Jeg troer, de i dette velsignede Land har mere Lyng end Græs. Hvad Nytte har man af alle disse Heder?“

„Om Nytten,“ sagde jeg, „ville vi for dennesinde ikke tale, men blot om Fornøjelsen.“

„Nu har jeg hørt det med!“ skogrede han, „er det ved at vogte Faar? ja, det er jo et Hyrdeliv — eller Jagten maaske?“

„Ingen af disse to Morskaber har jeg egentlig i Tanker,“ var mit Svar: „Naar man rejser i smukke Egne, har man saa meget at se efter, at indbyrdes Underholdning slet ikke finder Sted, eller dog kun stykkevis. Paa saadan en skummel, ensformig Hede derimod slutter man sig tættere sammen og bliver meddeleligere. Til Bevis herpaa haaber jeg man vil indlade sig paa mit Forslag om lidt Sang.“

„For mig gjerne,“ sagde min Sidemand, „begynd selv.“

„Hm!“ svarede jeg, „det kommer an paa, om det øvrige Selskab er for det.“

Et enstemmigt „Ja!“ var Opfordring nok for mig. Da jeg havde gjort den Erklæring, at jeg helst sang Jydsk, bad jeg at tage tiltakke med en saadan af min egen Fabrik. Og her er den:

Mads Doss han war en kon Koltringsknæjt,
Han gek mæ Foeren i Hien,
Imell saa slow han Lyng te en Bæjt,
Imell saa band han aau Vien
En Liim te hans Muer, aa saa saang han imell,
Di hoer ed saa vit, nær han tow te aa hwell:
La la luh — la la lih — kom! saa skal A bih.

Mett Kølvro war en kon Stonthøstøs,
Gek aasse mæ Foeren i Hien,
Aa somti hun swedt, aa somti hun frøs;
Den Drywwen slet ett hun ku li en.
Hun snøvsed imell, saa hin Dawwen wa laang,
Iwessomda tahrt hun sin Klukker aa saang:
La la luh, etc.

Aa somti di mødtes saa his aa saa hæhr,
Od Mælmad aa spraakked saa knøwt da,
Aa let om let fek di hwerranner saa kjæhr:
Ien kam, næ den Aahn ga en Hwøwt da.
Aa næ di had edt, gek di hwæ te si Hjaer,
Aa saang, saa de gjall owwe Mosser aa Kjaer:
La la luh, etc.

Saaen gek da en Sommer, aa dæ gek flier,
Lieg Kjærrester saa di fann aa da.
I Hien kam di no ikki møj mier,
Men hjemm ve hwerranne di lo da.
Aa saa bløw di gywt aa behøwd ett aa sønng,
Som faer di had gjow, i di baareste Lønng:
La la luh, la la lih, kom! saa skal A bih!

„Det Malabarske." gryntede Krøsus, „er dog et forunderligt Sprog; jeg forstod, Fanden spille mig! ikke et Ord af den hele Tingest."

„Da forstod jeg hvert et Ord," sagde Il pensieroso, „og jeg takker Dem som Jyde min Herre! Har De virkelig selv forfattet den?"

Jeg nikkede.

„Og sat Melodi til?"

Jeg rystede paa Hovedet: „den tilhører en gammel Almuevise."

„Den er vel i Mol som alle Almuesange," tog

La gaieté Ordet, „hvad enten de saa ere sørgelige eller muntre i Texten."

„Jeg kjender dog een," var mit Svar, „som er i Dur og den lystig, hvorvel Indholdet er tragisk i høj Grad. Og dog troer jeg, at denne barokke Modsætning mellem Digtning og Musik just virker sælsom dæmonisk, omtrent som Skjemt i Shakespeares Sørgespil."

„Aah! maa vi bede Dem?" lød det fra fem Munde, endogsaa hans ved Kudsken.

„De skal nok faae den, mine Damer og Herrer! Men nu har jeg allerede sjunget een i gammeldags Smag; skulle vi ikke have en i den nyere? og helst flerstemmig, hvis det konvenerer Dem — en taalelig Bas skal jeg brumme."

Uden videre istemmede La gaieté med en Sopran, der vilde gjort Lykke paa ethvert Theater, en skjøn Kvartet; Maestosa sang Alt, Il pensieroso Tenor og jeg brummede min Basse. Den behagede os selv, endog dem paa Bukken: Kudsken bøjede Hovedet og drejede det venstre Øre til, og hans Sidemand havde aabnet smilende Læber — vistnok for at sige Koret noget Artigt — da min rige Bjørn spurgte mig raskere end sædvanligt: „er den ikke længere?"

„Nej," svarede jeg, „men dersom De raaber encore! —"

„Nej Gu gjør jeg ej!" sagde han, „men hvad Kaffe angaaer, saa istemmer jeg encore! for der i Hobro fik man knap Tid at skylle den i Halsen. Det er Hjaskeri; nej, hver Mundfuld skal smages og synkes for sig — kan vi snart være i næste Kro?" —

„Om et godt Kvarter."

Det vare vi ogsaa, medens jeg ikke kunde tænke paa nogen anden Slags Kjærlighed end den til Kaffe.

Da vi igjen vare komne ud paa Vejen, rettede jeg mig, sigende med nogen Selvfølelse: „Jeg har givet første Akt af vor Dagunderholdning og et Nummer af anden Akt; skal ikke heller svigte i de andre — vi skal nok have syv som i Dramaet „Sakontala.“ Det er ikke nogen ubillig Anmodning, at mine godhedsfulde Tilhørere løse mig af. En i denne og de Fire særskilt i følgende Akter — for den syvende vil nok blive end bedre sørget.“

Il pensieroso svarede: „Jeg for min Del er villig hertil og skal strax opvarte mit Publikum, saa godt jeg formaaer.

Jeg var forrige Vinter paa Maskerade, men i Domino og med Halvmaske. Da jeg en kort Tid havde seet mig om mellem disse Karrikaturer, moret mig over Enkeltes velvedligeholdte Karakterroller og kjedet mig ved mange Fleres flaue Spil, opbød jeg en Negerinde til Dands. Hendes nydelige Fødder, hendes trinde Arme vare af samme sortglindsende Farve som hendes græskformede Ansigt og hendes krøllede Paryk. Vi valsede — jeg troede at føre en Sylfe i mine Arme“ —

„Solen brænder,“ sagde La gaieté og trak Sløret ned, Maestosa gjorde det Samme.

Il pensieroso tog ved igjen: „Da Dandsen var ude, førte jeg hende tilsæde, spørgende: hvormed jeg maatte have den Ære at opvarte? Hun takkede, men frabad sig min Godhed. En anden Dandserinde, kostumeret som Mulatinde, kom nu ogsaa fra Hamborgervalsen og satte sig hos hende. Jeg bad om og fik Tilladelse til at sætte mig ved hendes anden Side. Jeg begyndte at indlede en Samtale, men saa kom der En og indbød min Negerinde, og en Anden tog hendes sortegule Naboerske. Der sad jeg. Mine Øjne fulgte

den Sorte i alle hendes yndige Bevægelser. Jeg var ikke langt fra at være forliebt. Giv nu Tid til Demaskeringstiden, sagde jeg til mig selv. Den kom, men min sorte Engel var ikke at udfinde, bliver det vel ej heller mere."

„Eja!" raabte L'allegro leende: „der har vi jo en hemmelig Kjærlighed efter den Herres Specifikation der bagved."

„Jeg," sagde Krøsus, „har seet mange kjønne Ansigter uden at mærke noget til Hjertebanken, end sige dem jeg ikke har seet — der seer jeg Randers! Jeg haaber, man har noget Varmt til os."

Tredie Station.

(Her ogsaa Kjærlighed paa Bivognen.)

Fra Randers til Aarhus.

Da vi rullede ind i Rydells Port, bemærkede jeg tvende fraspændte Vogne, alt for nette til at være Vognmandsbefordringer. Vor Medrejsende paa Bukken kastede et flygtigt Øje paa den ene Ekvipage, sprang hurtig ned og ind til Gjæstgiverens. Da vi Andre med mindre Hurtighed vare komne ind i Gjæsteværelset, saae vi ham ikke. Vore to Damer bortfjernede sig og kom ikke tilsyne, før vi skulde videre fort. I denne Mellemtid, som de andre Herrer udfyldte med trøstig Spisen og Drikken, gik jeg ud i Forstuen og betragtede Madam Rydells Paafugle, hvorved jeg henfaldt i dybe Tanker over den menneskelige Forfængelighed. Af min Grublen vaktes jeg

snart ved en Trippen ned ad Trapper: Det var Femtemand, ham ved Kudsken, med en ogsaa besløret Dame under Armen.

„Mon der spændes for?“ spurgte han ilsomt.

„Man er isærd dermed, og der kommer en Bivogn til.“

„Godt!“ nikkede han, „paa den kunne vi To jo kjøre?“

Damen nikkede ligeledes og ordnede sine Rejseklæder. Gaardskarlen bar efter Anvisning deres smaa Rejsekufferter ud paa den betegnede Vogn, paa hvis forreste Sæde de satte sig hos hverandre. Vi andre Sex indtog vor forrige Plads paa den egentlige Dagvogn. Under Bortkjørselen saae jeg mig nogle Gange tilbage efter Parret paa Bivognen: Ah! han saae smeltende ud og hviskede sikkerligt søde Ord til hende, hvis Hoved jevnligt viste en Tendents til at læne sig paa hans Skulder — rigtig! en Kjærlighedshistorie. Naar vi komme til Spørring, lærer jeg vel at kjende hans Smag; saa maa da Sløret herop.

Vi vare ikke rullede langt hen forbi Skandsen, før La gaieté mindede mig om Sangen eller og en lille Fortælling.

„Med den sidste skal jeg først have den Ære at opvarte,“ svarede jeg og tog tilorde:

„Omtrent to Mil Sydvest for Viborg ligger i den saakaldte „Pallidal“ en liden Torp ved Navn „Fallisgaarde“ — rettere sagtens „Pallisgaarde.“ — Her boer en Præst og to eller tre Bønder. Dalen er skarpsandig og frembringer ikke stort Andet end tyndt Rug. Græs er ikke værdt at tale om: „det ene korte, blege Straa raaber til det andet,“ som vi Jyder sige. Derfor er og den milevidt udstrakte Hede, ovenfor begge

Sider af Dalen, den bedste Græsgang for Faarene og nogle faa magre Køer. Kartofler holde Liv i Mennesker og Fæ. I nogle af mine Drengeaar boede i dette Poenitentskald en Præst, der var Nabo til min Fader — det vil sige: der var kun et Par Mil imellem dem. De besøgte hinanden saa den Tid, saa den Tid. Jeg blev gjerne tagen med til Fallisgaarde. En Dag siger Præsten til min Fader: „Veed De vel, vi har faaet en Nybygger til denne romantiske Dal? Kom med, vi ville besøge ham.“ Dermed gik de, jeg i Hælene af dem. Midt paa Gaden udenfor var noget Ophøjet, som lignede Overtaget af en Hedetørvstak, og derunder var en Menneskebolig, nedhulet i Jorden. Væggene vare stivede med uafbarkede Træstykker, og Overdelen bares af Sparrer, ligesaa simple. Højstærede! Af Romanskrivere føres I almindeligvis op paa Herregaarde, ind i Præstegaarde og flere honnette Steder. Dennesinde leder jeg Eder dybere ned — under Jorden — den Vej skulle vi jo tilsidst Allesammen — tag ikke ilde op, at jeg taler saa jordisk! Men der er sommetider bedre under Jorden end ovenpaa den. I alt Fald, naar jeg kunde være Troglodyt i Fallisgaarde, byttede jeg ikke med den tyrkiske Sultan. Jordboeren i Fallisgaarde var altid glad; thi sine faa Fornødenheder vidste han at skaffe sig: Træværket i Hulen saavelsom det tarvelige Husgeraad havde Hald Skov givet Materiale til — det vil sige: han havde, efter et mitigerende jydsk Udtryk, „bjerget“ det. (Jeg bemærker: at saadant Bjergeri af Menigmand ikke ansees for Tyveri — af vore Lovgivere ikke heller, kan jeg tro.) Vor jydske Robinson stod derfor blandt Omboende i hæderligt Ry som en bjergesom Mand.

Salomon, hvis hele Liv var Nydelse, maa dog, da

han vel ikke kunde nyde længer, tilstaa: „at Alt i Verden var Tant og intet Menneske værd at prise, uden det, som var glad i sin egen Gjerning.“ Palli Baarhat i Fallisgaarde var et levende Bevis paa Rigtigheden af den mægtige, rige, vellystige Konges Erklæring. Palli snoede Reb af Revlingris, bandt Koste af Birkekviste, Løbe*) og Vognkurve af Vidiegrene — alle Materialier bjergede paa fremmede Ejendomme; men Bearbejdelsen af samme skaffede ham snart saameget i Overskud, at han i sin „Selvejendom,“ som han selvtilfreds kaldte den, kunde indføre en fattig, men flittig Pige som Hustru.

Da de tvende Heromtalte havde havt Noget at tage vare med et Par Elskende i overjordisk Stilling, har jeg anseet det for belejligt, forud at gjøre mit Auditorium bekjendt med den glade Palli og hans Gjerninger. Som Voxen besøgte jeg en faderlig Ven, der var Forpagter paa en vis Herregaard. Han levede ret tilfreds i sin Stilling med Kone og en eneste Datter. Gaardens Ejermand, en adelstolt Herre, var slem at komme for nær, naar han var vred. Med Forpagteren havde han intet Andet at bestille, end at modtage hans Afgifter, som altid bleve leverede i bestemt Tid. Herren havde ogsaa en eneste Datter, og hun gav ham destomer at bestille. Han havde en Nabogodsejer af borgerlig Herkomst. Da han ansaaes for meget velhavende, bleve hans Besøg hos den Adelige ikke ligefrem afviste, heller ikke gjengjældte: han blev modtagen med kold Høflighed. Ugift var han, i sin bedste Alder og smuk. Det var da ikke til at forundre sig over, at Datteren hellere saae ham end Faderen; ej heller at Forpagterdatteren fik gode Øjne til ham; thi han kom

*) En Løb: en stor, aaben Kurv, forsynet med to Hanke.

langt oftere til hende end til Frøkenen, hos hvem han, mistænkt af Faderen, ikkun aflagde hemmelige Besøg. Paa det Sidste overtalede han hende til, snarest muligt at lade sig bortføre og hemmelig vie til ham. Var det først kommen saa vidt, sandt den strenge Fader sig vel deri — mente han; hun ogsaa. Med Forpagterens Else bar han sig mindre omstændelig ad, hvilket lettedes ham ved Forældrenes Gjennemsingreseen med de Unges Aftenvandringer i Mark og Skov. De kunde jo ikke tro Andet, end at han havde alvorlige Hensigter med hende, og denne Tro bestyrkedes ogsaa hos Datteren; kort at fortælle, hun lod sig forføre, og kort efter skyede han for bestandig det Hus, hvis stille Lykke han havde forstyrret. Den stakkels Else kjendte sig frugtsommelig. Den sørgende Fader tog hen til Slynglen og fordrede, at han ved Ægteskab skulde give Pigen Æreserstatning, men fik kun tomme Udflugter. Han søgte at lette den tunge Byrde ved at gjøre mig til sin Fortrolige, hvori han ej heller fejlede, som vil give sig i Enden.

Endnu samme Middag kom fra ham, Pigefordærveren, ridende Ilbud med Haandhest hos sig, begjærende: at jeg uopholdelig vilde følge med ham tilbage, da hans Husbond havde Noget af allerhøjeste Vigtighed at tale med mig om. Jeg tænkte, at han var kommen til Fortrydelse og Omvendelse. Tvertimod, han vilde begaa en anden Skurkestreg og gjøre mig til Medvider og Medhjælper i samme.

Han havde nemlig gjort Aftale med Frøkenen, næste Nat at bortføre og hemmelig lade sig vie til hende.

„Jeg veed jo nok," sluttede han, „at Ordet gaaer, **jeg** skulde have besvangret Deres Else. Fri for hende **er** jeg jo rigtignok ikke, men det er hendes egen Skyld,

og jeg er vel ikke den Eneste" — her skottede han lidt smaapolisk til mig; jeg lod som Ingenting. „Se nu er min Begjæring: først, at De skyndsomst rider til Viborg og erhverver Kongebrev — her er Penge og alle de Papirer, som hertil udfordres; dernæst, at De udseer og bestiller et Sted, hvor Vielsen hemmelig kan forrettes, og saa en Præst til dette Stykke Arbejde. Endelig faaer De alt dette bragt i Rigtighed til engang imorgen, saa venter jeg Frøkenen og Dem imorgen Aften Kl. 12 med min Gig lidt udenfor Haugen. De seer, hvor ubegrændset min Tillid er, og bringer De mig dette istand, maa De gjøre Regning paa min virksomme og væsentlige Taknemmelighed — her er endnu et Par Snese Dalere, dels til Rejseudgifter, til at fornøje Præsten og om Mere foreløbigt udkræves."

En stor Tanke foer mig gjennem Hovedet. Jeg red."

„Nu," faldt her min Sidemand ind, „vilde jeg ønske, at der foer mig en stor Kop The igjennem Maven — skal vi snart holde?"

„Det var en velsignet Ide," svarede jeg, „og nu ere vi snart ved Spørring Kro."

Vi kom, vi holdt, der spændtes fra. Vi stod Alle af undtagen Cigarrygeren, der forlangte sin The bragt ud. Damen paa Bivognen blev ligeledes siddende og nød et Glas Mælkevand, som hendes Kavaler tilførte hende. Jeg saae gjennem Vinduet i Gjæstestuen, at hun ikke videre bortdrog Sløret, end nødvendigt var for Drikningen. Ah! atter en sød Hemmelighed.

Vi rullede nu videre Syd paa, og langt vare vi ej heller komne, før jeg maatte fortælle Slutningen af den dobbelte Kjærlighedshistorie.

„Jeg fløj til Viborg — den store Tanke sporede

mig, og jeg Hesten. Amtmandens Fuldmægtig var mig en særdeles Gjentjeneste skyldig — hvorfor hører ikke herhid. — Jeg meddelte ham Forholdenes Beskaffenhed tilligemed min Plan og forlangte, at han i Kongebrevet vilde sætte Forpagterdatterens Navn istedetfor Medbejlerindens. Han trykkede sig. Men paa min højtidelige Forsikring, at hverken han eller hans Principal skulde heraf have den ringeste Fortrædelighed, føjede han mig. Jeg ilede nu ud til min Troglodyt og traf ham lidt fra hans Hytte med et Knippe Lyng paa Ryggen.

„Vil Du," sagde jeg til ham, „i en Snip fortjene ti Rigsdaler?"

Lyngen dratted ned paa Jorden — ligesom Yoricks Præken fra Korporal Trim — af Forbauselse var han ude af Stand til at svare.

„Du har blot at laane dit Husvæsen en halv Timestid til et Par Folk, som vil sammen i en Fart. Du skal ikke have en Skillings Udgift og ligesaa lidt Ansvar, blot Du holder Mund, til Alt er forbi, saa skal Du faae Resten; her er det Halve forud!"

Femdalersedlen aabnede hans Læber til et hjerteligt: „Guds Løn for det! Kom, naar I vil!"

„Klokken imellem 1 og 2 imorgen Nat," endte jeg og afsted ind til Præsten, der boede tæt ved det udvalgte Brudehus. For ham var jeg nødt til, efter af ham at have modtaget helligt Taushedsløfte og han af mig 15 Rbd. i Offer, at aabenbare Alt, baade i det Forudgangne og det Forestaaende. Nu var jeg ogsaa her færdig og foer hjem. Med stærkspændt Forventning modtoges jeg af den Unge og de Gamle. Disse ytrede uforbeholden Glæde, da jeg berettede, at inden tvende Etmaals Forløb vilde Jomfru Bertelsen fremstille sig for dem som

hæderlig Ægtekone. Dog havde han betinget sig, at Vielsen ikke foregik her, da Skamfuldhed over hans hidtil udviste Forhold vilde forsure ham Opfyldelsen af hans Pligt. Over Datterens blege Ansigt foer et svagt Lysglimt, der snart blev svagere og svagere, og Taarer traadte frem i de matte Øjne. For saavel at vorde fritagen for videre Udfritten fra Forældrenes Side som for at komme til at forklare mig under fire Øjne for skjøn Elselil, foregav jeg et nødvendigt Ærende med et Vink til denne, snart at følge efter mig, idet jeg hviskede: „Egelunden!" Længe lod hun mig ikke vente. Jeg udviklede min Plan til fuldkomment at bedrage Bedrageren. Efter kort Betænkning raabte hun rask besluttet: „Jeg er beredt!" og forlod mig. Paa Hjemvejen til Forpagterboligen traf jeg Mikkel Skytte, hvem jeg kjendte som en ærlig og uforfærdet Karl.

„Imorgen Nat," siger jeg til ham, „vil jeg paa Rævejagt." —

„Hvad!" frembruste han, „paa denne Aarsenstid? Bælgen er jo ikke et halvt Skud Slangekrud værd —"

„Hys!" faldt jeg ham ind, „det er ikke saaledes, som Du tænker — seer Du: din Navner vil holde Bryllup, og vi To skal være Bistillingsfolk. Tag blot din Hirschfænger med, til lidt Stads — og mød mig ved Birkekrattet Sønden for den store Hauge, naar Klokken er slagen 12. — Naa! vil Du? Eller faaer Du Buxefeber?" —

„Jeg vil!" og han gik bort med dyb Mumlen og Stumper af hans Yndlingseder.

Efter slig Aands- og Legemsanstrengelse tragtede jeg efter Sengen, den jeg ikke forlod før langt hen paa næste Formiddag; jeg havde jo heller Intet at bestille før

Midnat. — Dens Time slog. Forpagteren og Kone havde lagt sig til Ro — om de ellers fik nogen — Else pikkede paa min Kammerdør. Jeg aabnede og bød hende stiltiende min Arm. Vi gik. Tæt ved den omtalte Haugelaage stillede jeg hende og ilede til den nærliggende Birkelund, hvor Mikkel kom mig imøde. Jeg sagde ham med et Par Ord, hvad han fik at bestille, men bød ham, til han kunde høre Vognen, tige omkring i Haugen, om ikke den virkelige Frøken skulde komme. I dette Fald skulde han bede hende, godvillig gaa ind igjen, da hendes Fader havde faaet Nys og stillet ham her paa Post. Hun viste sig ikke, inden vi alle Fire vare komne tilvogns, jeg havde taget Tømmen og smurte paa ad Fallisgaarde til. Herren der bagved hviskede nu og da forlibt Sladder til Pseudofrøkenen, kyssede hendes behandskede Hænder og forsøgte engang at lette Sløret, for at skaffe sig noget sødere Mundgodt. Dette afværgede hun og holdt sin Haand for den lækkersultne Mund. Paa hans Tiltale hvislede hun et „Hys!" saa var den Konversation endt, før den var vel begyndt.

Vognen standsede udenfor Indgangen til Pallis Hule. Jeg bad Parret staa af og Mikkel at passe paa Hestene. Da jeg førte Brudefolkene ned ad Indgangstrappen gjennem den snevre Dør, mumlede Herren: „Hvad Satan! er det her?"

„Vel er det det," svarede jeg, „og her er De ganske sikker."

Der maa have været noget Varslende i Betoningen af mine to sidste Ord; han kastede et mistænksomt Blik til mig, da Præsten i sit Ornat rejste sig fra en Træstol, hilsede og sagde: „Det er altsaa det unge Par, Kongebrevet lyder paa?"

„Aa ja," svarede Fæstemanden.

„Og da De," vedblev Hans Velærværdighed, „neppe skytte om at opholde Dem her længere end nødvendigt, vil jeg, om De saa synes, uden Tale skride til Forretningen efter Ritualet."

Han stillede sig bagved Brudeskamlen — en lav Bænk, belagt med et flerdobbelt sammenfoldet Lagen. De To stillede sig foran Skamlen. Præsten bad Bruden afsløre sig. Hun gjorde det. Brudgommen saae om paa hende og tumlede, med Tegn paa den største Skræk, baglænds hen til Væggen. Han var ligbleg og maalløs.

Jeg traadte hen til ham, greb hans ene Arm og hviskede ham i Øret: „Eet Skjelmsstykke for et andet! Forbind Dem uden Modstand med den Hæderlige, De har forført under Ægteskabsløfte. Gaa godvillig! strax eller — saa sandt der er en retfærdig Dommer over os Alle! De kommer ikke saavel herudfra, som De kom ind — nu kan De tro mig — jeg skal holde Ord. — Palli! lad Mikkel komme herned, og pas Du paa Hestene!"

Et slet Menneske er, især naar det bliver overrasket, ogsaa fejgt. Han lod sig af mig atter føre til Skamlen, og faa Minuter efter var han gift. Under Vielsen havde hans Ansigt gjennemgaaet adskillige Forandringer, hvoraf nogle bar svage Tegn til Anger, og engang fremtraadte endogsaa et Par Taarer i hans Øjne, men traadte tilbage igjen. Da jeg, der fungerede som Degn, havde sagt Amen til Velsignelsen, vendte han sig rask til Konen og vilde kysse hende; men hun strakte begge sine Hænder ud for sig og sagde: „Ikke eet Judaskys flere! Om jeg maa raade, sees vi aldrig mere — der var en Tid, da jeg elskede Dem; nu foragter jeg Dem. — Hr. Pastor!" henvendte hun sig til denne, „vil De laane mig og denne

trofaste Ven Hus inat (hun pegede paa mig), imorgen skaffer han nok Befordring til mit Hjem."

Præsten bukkede og bød hende Armen. Jeg anmodede Mikkel om at kjøre den nygifte, koneløse Mand hjem. Og nu er den Historie heller ikke længer."

De gunstige Kritiker, der fældedes over den, vil jeg ikke omtale, men alene bemærke, at den rige Mand ved sin Snorken et Par Gange standsede mig i mit Foredrag, og at han først vaagnede, da Vognen holdt ved Ciseboden i Aarhus.

Fjerde Station.

Fra Aarhus til Kallundborg.

(Her passer vel Titelen, hvad det Udtryk „Dagvogn" angaaer, ikke ganske og aldeles. Men naar man saa tager i Betragtning, at et Dampskib ogsaa gaaer paa Hjul — hvorfor og Sejlskipperne kalde Dampskipperne „Vognmænd" — da er jo Dampfarten en Slags Kjørsel, og Dampvogn paa Vandet bliver det Samme som Dagvogn paa Landet.)

Vel! saa kjørte vi da ud paa Havet med yndigt Vejr og i ypperligt Føre. Vognen skred frem saa jevnt som paa et Stuegulv. Det var ret et Damevejr, saa vi endog spiste Frokost paa Dækket. Ingen tænkte paa Søsyge.

Da Alle vare færdige med Maaltidet, opfordrede jeg L'allegro til at fortælle. Han visked Munden endnu engang og saae med et forskende Blik paa Il pensieroso og sagde: „Veed De vel, hvem det var, der tog Mulatinden, De nævnede før, op til Dands?"

„Hvor skulde jeg vide det?" svarede Hin; „det bryder jeg mig heller ikke om."

„Da var det mig, med Tugt at melde. Jeg var just paa samme Maskebal og husker, at jeg saae Negerinden og en Domino ved Siden af hende. Det gik mig netop som Dem: jeg blev ogsaa lidt forelsket i den Sortgule, og hun forsvandt ligeledes for mig, uden at jeg fik hendes Ansigt for Øjne. I flere Nætter drømte jeg ikke om Andet end Mulatinder; tilsidst drømte jeg, at jeg selv var en Mulat. Men saadan en Balkjærlighed er jo kun en Bikjærlighed, der ikke holder nær saa længe ud som — en Bivogn."

Maestosa, hvis Ansigt i dette Øjeblik virkelig svarede til det Navn, jeg har givet hende, bad mig nu om den tragi-komiske Vise. Jeg sang efter en gammel Ryttermelodi:

Jeg havde mig en Kjæreste, hun var mig saa huld,
Var ærlig og tro som det rødeste Guld.
Det var sidste Mønstring, jeg gjorde det Aar;
Jeg tænkte: nu Lise snart til Kone Du faaer.
De Pauker og Trompeter, de ere min Lyst,
Bommelom balom, terem terem!

Saa kom der et Brev fra mit Hjem til mig ind,
Det gjorde mig ganske urolig i mit Sind.
Der stod: at min Kjæreste var bleven mig utro,
Løb efter Kræn Andersen, ja ogsaa ved ham lo.
De Pauker o. s. v.

Saa skrev jeg til hende de haardeste Ord;
Jeg vilde ej se hende mere, jeg svoer.
Saa lod jeg mig hverve, tog Tjeneste paany,
Jeg aldrig vilde skue min fædrene By.
De Pauker o. s. v.

Lidt førend vi skulde af Randers herud,
Saa kom der et jammerfuldt Brev med et Bud:
„Nu er stakkels Lise paa Ligbaaren lagt,
„Din Grumhed alene har hende ombragt."
De Pauker o. s. v.

Imorgen vi høre det hurtige „Slut!"
Og modigt vi drage mod Fjenden herut.
Med Sabler og Kugler vi skal gjøre lyst —
Mon ingen kan findes, der passer i mit Bryst?
De Pauker og Trompeter, de ere min Lyst,
Bommelom bolom, terem terem!
De ere min Lyst.

Vor Rigmand, der fandt sig stærkere tiltrukken af Poeternes Yndlingsdrik end af deres aandelige Produkter, havde ved Begyndelsen af Sangen trukket sig hen til Restauratøren, saa vi dog dennesinde ikke hørte ham snorke. Vi kunde derfor, uden hans Akkompagnemernt ad libitum, faae os en Flerstemmig, efter hvis Slutning Bivognspassagererne gik ned i Kahytten: hun først, han lidt efter. Hvad mon de vilde der? Dette skulde man dog vide. Jeg gik følgelig bagefter.

De vare begge nede i Damekahytten. Døren til den stod paa Klem: jeg kunde baade kige og lytte, hvilke Meddelelsesmidler jeg, som velbekjendt, gjerne betjener mig af. Hillemænd! de stod Hænder i Hænder. Hun med et halvmørkt Ansigt — det var ellers smukt, det samme Ansigt — han med et højtideligt.

„Mariane!" sagde han, „hvor er din Tillid til mig?"

„I mit Hjerte!" svarte hun og faldt ham om Halsen — det var baade smukt sagt og gjort.

Fyren kyste hende paa Panden og spurgte kjælent: „Hvorfor da saa mørk, min elskede Pige?“ —

„Ak! min Ferdinand!“ sukkede hun, „hvad ville dine Forældre sige, naar Du kommer med mig fremmede, fattige Stakkel? Kunne de ogsaa bekvemme sig til at kalde mig Datter?“

Han smaalo venligt og halvt hviskede hende Noget i Øret, hvoraf jeg ikke kunde opfange uden det Ord: „Pige“ og tilsidst det Ord: „Kone.“ De manglende Ord skulle vorde supplerede ved Slutningen af denne Rejsejournal.

Hidtil havde vi havt den ønskeligste Lejlighed. Men nu begyndte det at give Luft, jo længere jo friskere; og inden vi nær havde klaret Sydkysten af Samsø fra os, havde vi en stiv Kuling af Nordost. Saalænge vi havde smult Vande af Landet, gik det endda an. Men da vi kom ret ud, hvor Strømmen fra Storebelt stred imod Bølgerne der Nord fra, fik vi kort, men urimelig Sø og bleve tumlede ganske groveligt. Nu kom Søsygen over de fleste af vore Rejsende og jog dem ned under Dækket. Der havde jeg Intet at bestille, men satte mig paa en Vandtønde i Læsiden, fri som altid fra de Andres pinagtige Udtømmelser. Tæt ved mig stod Styrmanden tilrors; foran mig lænede to af Matroserne sig til Storbaadens Rejling; Kapitainen gik frem og tilbage mellem os og Skorstenen. Som han engang vender lige ved mig, spurgte jeg ham: „Tillader Kapitainen, at jeg synger en Sømandsvise for Deres Folk om Refsnæs Drenge og Samsø Piger — dem, der dandse her omkring os?“

„Jo, meget gjerne!“ svarte han, „og De skal have Tak til — den gad jeg ogsaa nok høre, saameget hellere som denne Gylpen dernede skurrer slemt i mine Ører.“

Jeg sang:

De Refsnæsdrenge, de Samsøpiger,
De føre tidt op en forunderlig Dands,
Naar Stormen den stiger
Og Solen den viger,
Og Sømanden ønsker sig heller tillands.

Kom hver, som haver god Lyst til at ride
Paa Bølgernes Rygge i strygende Fart!
De rejse sig hvide
Som Klipper af Kride
Med Dale imellem — er det ikke rart?

Der Blæsten den tuder og Brækføen bruser:
Til Dandsen paa Søen en herlig Musik!
Men sommetid knuser
En Bølge, som buser
Paa Dækket; da nytter ej noget Bestik.

Frisk op, mine Gutter! og prøver, hvorlænge
I kunne med Havfruer træde den Dands!
Jer Piger og Drenge
I Favn de vil slænge —
I slynge dem væk og beholde jer Kands.

Til Bevis paa Tilfredshed med Kvadet lettede alle Sømændene paa Hattene, og Skipperen lagde til: „Det var noget bedre end at brække sig — ja, ja, nu kan vi snart løbe Fjorden ind, saa komme de nok herop igjen.“

Og saasnart Skibet fik Læ af Landet, hvor den Smule Søgang ikke kunde forvirre dets rolige Skrid, krøb En efter en Anden frem, lidt blege og lange i Ansigterne, men ellers i god Bedring. Sidst kom den levende Kaffekjedel og forlangte at fyldes. Alle vi Øvrige styrkedes og oplivedes ved den søvnbetvingende Saft. Men der

var hos Nogle af Selskabet et Vist, som opliver ganske anderledes end Mokkabønner. Ligesaa vis paa jeg er, at To og To er Fire, ligesaa sikker var jeg paa, at her vilde Fire snart være To — to Par nemlig. Naar jeg seer Mærkerne, er jeg ligesaa vis paa min Gisning som en Sømand paa sit Kompas — mit havde alligevel ved denne Lejlighed en stærk Misvisning, den jeg dog kort efter fik rettet. Spørger mig ikke, I Læsende! jeg har saadan Fornøjelse af at prøve Folks Nysgjerrighed; for naar Knuden er løst, saa er Interessen forbi; man gaber og siger: „Kom nu med en anden!“

Femte Station.

Fra Kallundborg til Holbek.

Her holdt den rige Mands smukke Ekvipage efter Ordre. Efterat have ømmeligen kjælet for Gane og Mave ved Gjæstgiver Tranes godt besatte Bord, rejste han. Jeg har ikke seet ham siden, hvilket ogsaa kan være det Samme.

Da vi vare komne et Stød fra Paars's Fødeby, begyndte vi Fem — Ferdinand og hans Udkaarede havde taget en Vogn for dem selv — at faae Sladren paa Gang igjen; og den gik da egentlig ud paa mig, det vil sige, paa mine Kjæresteshistorier, af hvilke de endnu ej vare blevne kede. Jeg maatte jo føje dem og give en tilbedste. Den lød saaledes:

Jeg har kjendt en ung Pige, som forelskede sig i en ung Officeer — De smile — ja, ja, Sligt hører ikke til Sjeldenhederne. Hun var Skuespillerinde ved det

kongelige Theater, yndet for hendes Kunstfærdighed og agtet for hendes sædelige Vandel.

Officeren var af de Mennesker, man klassificerer under Overskrift: „stikkelig.“ Han kom meget godt ud af det baade med Kamerater og Andre. Han sagde aldrig Nogen imod i Meningssager; disputerede ej engang, naar han modsagdes i sin første Ytring om blot sandselige Gjenstande. F. Ex. havde han sagt: „Der gaaer Den,“ og en Anden sagde: „De ta'er fejl, det var Den,“ svarede han føjeligt: „Det er meget muligt.“ At han havde faaet Officersexamen, skyldte han ene sin tro Hukommelse og sin utrættelige Flid; thi han var — rent ud sagt — stikkelig indskrænket af Forstand. Skjøndt han havde en formuende Fader, hvis Remisser beløb sig fuldkommen saa højt som hans Gage, var han dog stikkelig god Økonom og tillod sig kun faa unødvendige Udgifter, undtagen den til at se Komedier. Dette gjorde han i Regelen hver Aften, han var fri for Tjenesten. Og indfandt han sig da saa betids, at han næsten bestandig kunde indtage selvsamme Plads, tæt ved Parkettet, hvilket Skuespillerinden, som ogsaa Andre, bemærkede, samt at hans Øjne fulgte hende over Scenen. Desto større Opmærksomhed tildrog han sig hos hende, som han var en særdeles smuk Karl — hvilket jeg, henad Vejen sagt, neppe troer at han selv vidste. Men naar hun ikke spillede? kunne De maaske spørge — han kom der alligevel og havde da sine Øjne ligesaa magnetisk eller mekanisk heftede paa en eller anden af hendes Medkunstnerinder. Men da det Rygte snart udbredte sig, at han var dødelig forelsket i Hin, saa brød de sig ikke videre om den „nysselige“ Lieutenant. Hm! der var jo saamange Officerer foruden ham.

Denne Stadsnyhed var Jomfru R.. ikke den Sidste

som erfarede; under en Paaklædning bragte Pyntekonen hende den ganske friske og gratulerede hende med Erobringen, da Lieutenanten, foruden det han var saa dejlig, ogsaa var et rart Menneske og havde en rig Fader.

„Den Halskrave har De snørt mig altfor tæt sammen," sagde den stærktrødmende Skuespillerinde, „lidt løsere!"

Dette var let gjort — men der var et andet Sted, hvor hun var snøret fastere. —

Nogle af Lieutenant R's Kamerater gjorde Løjer med ham over hans Lykke hos Den, hvis Yndigheder Grever og Baroner ubønhørte havde tilbedet. Han forsikrede, at han aldrig engang havde talt med hende.

„Nu har jeg aldrig kjendt Magen," udraabte En af dem; „jeg er bekjendt i en Familie, som hun jevnlig besøger; jeg skal indføre Dig der, og saa" —

„Hvad saa?" spurgte vor Lieutenant.

Der blev en almindelig Latter. Saalænge snakkede man nu om dette Elskovsanliggende, til han selv begyndte at tro paa sin Forlibelse, hvorvel han kun havde meget dunkle Forestillinger om en saadan Sindstilstand.

Han blev da indført i hint Hus, hvor han forefandt den paatvungne Elskerinde. Iforvejen instrueret af sin Kamerat, talte han kun lidet og om ligegyldige Ting med hende; men hans Øjne syntes hende at supplere det Manglende i nogle korte afbrudte Ytringer. Man samledes et Par Gange til, uden at være kommen nærmere sammen. En Aften var det blevet slemt Vejr. Paa Vink af sin Mentor, tilbød vor Telemac at lade hente en lukket Vogn til Fodgængerinden. Hun modtog Tilbudet med venlig Tak. Medens Tjeneren var henne efter Vognen, tog Mentor, efter et „Om Forladelse! det er Tjenestesager; Lieutenant R... trækker op paa Hovedvagten imorgen,

og der er en Arrestant, for hvem jeg har nogen Interesse," sin Discipel med sig afsides, informerende ham om, at han skulde bede hende om at maatte følge hende hjem, ved Fraskillelsen udenfor hendes Bopæl trykke et Kys paa hendes Haand med det beskedne Ønske: Vi sees dog igjen? — Det gik som paa Kommando; Telemac fik et varmt Haandtryk og et ømt: „Vi sees igjen" i Refusion for sin Vognleje. —

Næste Morgen indfandt sig hans Præceptor og havde ikke faaet Døren lukket, før han fremsendte et skjelmsk-frittende „Naa? — Hvorledes har Du sovet inat?"

„Meget godt," var Svaret, „hvorfor spørger Du derom?"

Vennen snoede sig arrig omkring, løb nogle Gange op og ned, stoppede, traadte tæt hen foran den tungnemme Lærling og sagde tænderskjærende: „Satan skulde ha' din Jorde'mor, at hun ikke har knækket Halsen paa Dig! Næste Gang beder Du hende, at Du maa ledsage hende op ad Trapperne — og saa!" —

Vor flegmatiske Adonis tog sit Uhr frem og sagde: „Jeg kan ikke tøve længer; iovermorgenaften mødes vi."

De mødtes. Jomfru H. udeblev ikke heller, saalidt som hendes Kjærlighed.

Lieutenant R. fulgte hende, ifølge sin Instrux, op ad Trapperne og ind i hendes Værelser. Hun havde spillet Ophelia, og med hendes elskovssyge Stemning kastede hun sig til Lieutenant Hamlets Bryst. Morgenen efter kom Vennen igjen med sit „Naa?" —

„Jeg havde drukket formeget Vin igaaraftes — Du skulde ikke have nødt mig saa stærkt. Jeg har ellers faaet Brev idag fra Forvalteren hjemme, at Fader ligger tem-

melig syg, saa man ikke troer ham til at leve. Jeg maa strax afsted.“ —

„Uden Afsked med hende? her er Skrivetøj; sæt Dig og skriv, saa vil jeg diktere.“

Diktamen lød saaledes: „„Min Evigelskte! Fader ligger for Døden; i dette Øjeblik maa jeg afsted. Jeg tager min Afsked, spørger om De vil gjøre det Samme, drage til mig og forene Deres Skjæbne med min —““ har Du det?“ — „Ja,“ — „Hør, vil Du ægte hende, som Ingen kan forbyde Dig, eller holde hende som din Machère?“

„En Maitresse koster langt mer end en Kone. Jeg vil gifte mig med hende.“

„Godt! skriv saa videre: „Jeg venter Dem paa ....Gaard med aabne Arme. Med brændende Kjærlighed Deres trofaste N...“ Brevet skal jeg besørge, og rejs Du saa!“

Vennen var snart ude af Døren og Han selv paa Vognen. Ved hans Ankomst til Hjemmet var Faderen hensovet, og han fik saa uhyre Meget at bestille, at han hartad ikke fik Stunder til at hjælpe den Elskede af Vognen, da hun kom flyvende paa Kjærligheds Vinger, et Par Dage før Begravelsen skulde finde Sted.

„Du kommer meget belejligt,“ sagde han, førende hende op ad Trappen, „nu kan Du, som tilkommende Husmoder, lette mig noget i alt dette Arbejde; for den Spørgen og den Forlangen kunde tilsidst gjøre mig Hovedet kruset.“

Den herlige Pige tog strax alvorlig fat: anviste baade kvindeligt og mandligt Tyende til hver sin Bestilling og havde inden Begravelsesdagen Alt i fuldkommen Orden. Først da de Indbudne paa Sørgedagen vare bortrejste,

fik de Elskende Tiden for dem selv. Hun kastede sig til hans Barm, ømtsigende: „Nu tilhører Du kun mig, min Eneste!“

„Det gjør jeg,“ svarede han, og idet han satte sig paa Sofaen og hende paa sit Skjød, vedblev han: „nu kan vi ogsaa begynde at tænke saa smaat paa vort Bryllup. De første fire Uger kan det vel ikke ske for Sorgens Skyld; men derfor kan vi gjerne lade Præsten begynde med Tillysningen paa Søndag eller Søndag otte Dage, om Du saa synes.“

„Som Du vil,“ hviskede hun.

„Nej, som Du vil,“ gjentog han, „Du skal raade, saavel som jeg; jeg tager ikke Kommandoen fra Dig,“ — her afbrødes han ved Tjeneren, som bad, at Herren saa snart muligt vilde komme over til Forvalteren, for Ladefogden var grov imod ham.

„Det er en Subordinationsforseelse,“ sagde Herren og gik. Fra nu af til Bryllupsdagen — der dog, efter Præstens Forestilling, kom noget tidligere ved Hjælp af Kongebrev — havde Parret, hver paa sin Side, saa Meget at tage vare, at de kun saaes som i Forbigaaende: hun i alle Husholdningskontorerne og han ude med Forvalteren i Pengeanliggender og Godsbestyrelsen.

De bleve forenede ved det ægteskabelige Baand. Nu først fik hun Tid til alvorligere, efterhaanden sørgelige Betragtninger over Mesalliancen mellem Sangvinsk og Flegmatisk. Hun gyste ved den Forestilling, at hun muligt havde bortødslet sin Ild paa en Marmorblok. Endnu vedblev hun at fyre: nogle Gange prøvede hun at ægge ham med den Bebrejdelse, at han ikke elskede hende.

„Jo, det veed Gud jeg gjør,“ svarede han, „har Du Noget at klage? mangler Du Noget, saa vil jeg gjerne

lægge til; maaske Du har for Lidt til Naalepenge, men derfor kan blive Raad."

For Hjertets Fordringer vidste han intet Raad.

„Du er god," sagde hun, „alt for god — vær ond imellem! skjænd paa mig, klamres med mig! vær urimelig imod mig! Hellere Alt end denne dræbende Kulde!"

„Det bevare Gud mig fra!" svarede han saa, „det er da heller ikke Andet end din Spøg."

Saaledes skiltes de, han hovedrystende, hun hænder-vridende.

En fordums Medlærling paa Kadetakademiet var nogle Aar foran vor stille Elsker bleven ansat ved et i Nærheden garnisonerende Regiment. Han besøgte Kameraten; og hans Besøg bleve jevnthen hyppigere og længere. Lieutenant A. var ikke egentlig smuk; men selv det Barske, til Vildhed Grændsende i hans Ansigt vanheldede ham ikke i Kvindeøjne, ligesaalidt som et Ar paa den ene Kind, erhvervet i en Duel, der ikke var den eneste, han havde bestaaet. Han saae sin Vens Kone og fandt hende indtagende. Han saae det Forhold, som fandt Sted mellem Ægteparret: Harme og Medlidenhed gik i Ledtog med Kjærlighed. Den sidste blev næret ved den ulykkelige Kones Henbøjen til ham, de hartad uvilkaarlige Meddelelser, saa den ulmende Gløb opblussede til Lue. Han kom en Dag, Manden var fraværende.

Efter en lang, betydningsfuld Taushed, i hvilken de kastede saa og stjaalne Blikke til hinanden, sagde han med dyb Gravtone: „Kjender De Werthers Leiden?"

Et Gus gjennemfoer hende — „Ja."

„Han elskede ogsaa en Andens Kone" —

Hun holdt Haanden over Øjnene —

„Men han var brav nok til at lade Ægtemandens Pistol redde sig fra Brøde — hvad mener De derom?“

Hun foer op og nogle Gange bag og for om ham, der sad ubevægelig med Hagen mod Brystet, uden endog at se efter hende. Pludselig standsede hun i den fjerneste Krog af Stuen og sagde med et Udtryk, der mindede om Skuespillerinden: „O! at De maa finde, hvad De fortjener, men her søger forgjæves. Ædle, unge Mand! De er fri; men jeg bærer dobbelte Lænker — forstaa mig ret! jeg elsker min Mand, men har ingen Godhed for ham — det har jeg for Dem, men jeg elsker Dem ikke — Een, og Ingen mere! siger Kvindens hemmelige Lov“ —

„Mandens ligesaa,“ drønede han.

„De seer mig ikke mere,“ læspede hun, som i Vanvid; „Tegnet er givet, mit Forhæng falder.“

Han drejede langsomt Hovedet — hun var forsvunden.

„Mit ogsaa,“ fremstønnede han og gik ligeledes langsomt til sit Hjem.

I en af de først udkomne Provindsialaviser saaes følgende Bekjendtgjørelser:

a) Iaftes blev jeg ved et uventet hastigt Dødsfald berøvet min kjære Kone N. N. Hvo som kjendte den Bortkaldtes fortræffelige Egenskaber og vort indbyrdes kjærlige Samliv, vil ikke miskjende min billige Sorg.

N. N.

---

b) Iaftes døde pludselig, uden foregaaende Sygdom, Velbaarne Hr. Lieutenant N. N. Dette meldes sørgeligst for hans fraværende Slægt og Venner.

N. N.

La gaieté slog Hænderne sammen og spurgte: „Og hvad blev saa Enkemanden til?"

„Til den Samme, han altid havde været og er endnu."

„Saadan Noget burde vi nu have sunget bort!" sagde L'allegro.

„Det la'er sig ikke gjøre," sagde Maestosa. „Desuden ere vi strax ved Faverbo."

Først da vi vare komne henved Lammefjorden, brød La gaieté den lange Taushed, sigende: „Den Kjærlighedshistorie, vi sidst hørte, er ikke falden til Jorden. Den har tilmed hos mig vakt Mindet om en lignende, men i omvendt Forhold; her var han nemlig den Varme og hun den Kolde. —

En af mine Veninder — hun er det forsaavidt endnu — var ligesaa flegmatisk som hin Officeer. Det var ikke muligt at blive uenig med hende; thi hun vilde altid som en Anden vilde. Foreslog jeg hende, f. Ex. en Spadseretur til Frederiksberg, sagde hun strax Ja. Sagde jeg, inden vi naaede Vesterport: aa, lad os hellere gaa paa Volden, var hun dertil ligesaa villig. Sagde jeg saa: Nej, lad os saa hellere vende om og gjøre et Svip omkring i Kirsebærgangen, var hun ogsaa dertil parat.

Her vandrede vi da en smuk Majdag. Et Stykke henne saae vi nedenfor os en ung Herre, som anglede.

„Lad os se, om han fanger Noget!" sagde jeg.

Vi standsede og saae i Øjeblikket, at han kastede en stor Fisk op med saadan Magt, at den løsreves af Snoren og tørnede mod min Ledsagerindes ene Fod. Fiskeren

skyndte sig op til os og bad om Forladelse for Fiskens Uforskammethed. Den afgjorde hans Skjæbne.

„Jeg veed ikke anderledes at afbøde min Forseelse," sagde han, „end ved at tilbyde Damerne min Fangst. Maa jeg vide, hvor De bo? Tillader De vel, at jeg selv nedlægger Offeret for den Fod, jeg har traadt for nær?"

Jeg sagde ham, hvor Veninden boede. Vi gik videre. Han blev staaende og saae efter os. Det forekom mig, at han selv var fanget. Det var han.

Det unge Menneske var juridisk Kandidat og havde grundet Haab om snar Ansættelse i en fast Stilling; havde dertil privat Formue.

Nok: han friede til den Dejlige og fik Ja. Han kunde ligesaa gjerne have bejlet til den mediceiske Venus; hun er jo heller ikke Andet end en dejlig Billedstøtte. Vor Prometheus søgte vel at indaande hende Liv, men uden Held. Han følte snart, at han havde bedraget sig selv for Mandens højeste Livslykke. Og hvad gjorde han saa? Da han ikke kunde blive lykkelig, blev han liderlig. — Det var ham en forgiftet Fisk. — Et Aarstid efter saae jeg hans Navn blandt de Døde paa Frederiks Hospital."

„Saadanne bedrøvelige Historier bør ellers ikke have hjemme paa en Dagvogn, langt mindre i en Diligence, hvor man kan have det kvalmt nok alligevel," raabte L'allegro; „det er bedre at synge end at flæbe." Dermed istemmede han en munter Vise, og vi Andre stemmede i med.

Dersom Nogen synes, at denne Station har været temmelig lang, Den ville gunstbehagelig tage i Overvejelse, at der er sex Mil mellem Kallundborg og Holbek; den næste er kortere.

Sjette Station.

Fra Holbek til Roeskilde.

Vi vare Alle tause — undtagen otte Øjne — til vi vare komne forbi Skomagerkroen. Da siger La gaieté med et yndigt Smil til mig: „De har nu fortalt os saa meget Kjærligt om Andre; De maa upaatvivlelig selv have havt et saadant lille Eventyr?"

„Jeg har havt," svarede jeg, „om jeg ikke husker fejl, eet og tyve. Kan det more Dem at høre et Par af dem, vil jeg gjerne fortælle, hvorvel det ved Enden ikke morede mig selv, ligesaalidt som de Andre: Jeg er nemlig i Besiddelse af een og tyve Kurve. Jeg gjorde for nogle Aar siden en Afstikker til Sønderjylland for min Fornøjelse. I Tønderegnen fik jeg Øje paa en overordentlig smuk Kniplingspige og forelskede mig dødeligt. Hun lod til ogsaa at faae Noget tilovers for mig, som det hedder. Jeg gik nu og kissemissede for hende tidlig og sildig. Da jeg nu syntes, vi vare paa det Rene med hverandre, sagde jeg hende med rene Ord, at jeg var i gode Omstændigheder — jeg be'er om Forladelse for dette Udtryk! det har hos mig ikke anden Betydning, end at jeg kunde tilfredsstille en honnet Kones Fordringer — jeg mener i økonomisk Henseende. Hun bad om Betænkningstid til næste Dags Aften. — Der faldt mig Noget

ind; jeg snusede og fik saameget at høre: at Knipplings-handleren der havde en hel Slump Piger i Sold. Dem, der saae godt ud, gav han Forskud, og hvo der ikke kunde dække samme til bestemt Tid med Arbejde, den maatte — nok sagt. Man vilde ogsaa ymte om, at min Dejlige hørte med til hans Harem. Den Snak fik ingen Indpas hos mig; thi naar man er rigtig forelsket, som jeg var, saa troer man alt Andet end saadan tom By-snak. Det traf sig nu saaledes, at jeg ad Vejen til min englerene Mø skulde tæt om ved Kniplingssultanens Port. Førend jeg kommer til den, træder hun ud; han stod indenfor og tilvinkede hende et kjønt Farvel. Deri var jo intet Ondt. Saasnart Portdøren var lukket i, sprang jeg hen til hende og spurgte i min allersomsødeste Hviskeone: hvad Svar jeg turde vente paa mit kjærlige Andrag fra igaar?

„Jeg har talt med Herren derinde om det, men han syntes ikke om det, og saa gjør jeg ikke heller. Adieu!“

At jeg blev desperat, kan Ingen fortænke mig i. Jeg saae mig om efter Gottes-Koog; der er i Overflod Vand til en fortvivlet Elsker. Men den var vel langt borte, og desuden faldt det mig ind, om det ikke kunde være mig tjenligt at gaa til Christiansfeld, se at komme i Brødrehuset og blive hellig. — Det var min ellevte Kurv. I Førstningen var den temmelig tung at gaa med, men jo længere jeg bar den, jo lettere blev den, saa den ikke synderligt mere generede mig. — Jeg manglede et Lommeklæde — ikke for Kurvens, men for min Næses Skyld. Jeg gik ind i den første den bedste Butik, for at kjøbe mig et Par. Til min Ulykke stod her bag Disken en Pige, saa dejlig, at hun øjeblikkeligt

udslettede det sidste Træk af Kniplerindens Billede. Jeg vidste jo, at man her ingen Vej kommer med Lapserier. Jeg satte derfor et andægtigt Ansigt op og talte som en Simon Pure. Idet jeg betalte og spurgte om nogle andre Artikler, bad jeg hende at sige mig, hvor en af Forstanderne boede, da jeg følte Trang til at indlemmes i Menigheden.

„Min Fader," svarede hun, „er en af dem" — i det Samme traadte han ind.

Jeg maa endnu have seet ham lidt for verdslig ud; thi efter et prøvende Blik paa os Begge sagde han til Datteren: „Anna! Du magst hineingehn! Ich will den Herrn expediren."

Hun gik, men lod Døren staae paa Klem og kigede gjennem Snevringen. Det var mig et tydeligt Tegn paa, at jeg ikke var hende ligegyldig. Jeg kjøbslog endnu lidt, uden Prutten, som her ikke lides, og rykkede derefter ud med mit fromme Ønske.

„Ich will mich darüber mit meinen Brüdern besprechen — ist Ihnen mehr gefällig?"

Jeg betakkede mig og sagde ham, at jeg imidlertid vilde tøve nogle Dage paa Gjæstgivergaarden.

Jeg gik i Kirken til deres Aftenandagt, naturligvis fordi jeg haabede at gjense hende der. Hun var der ogsaa; fra Orgelet opdagede jeg det himmelske Ansigt. Ak! hun saae ikke fra sin Bog den hele Tid, og jeg havde blot den tynde Lykke at blive flygtigt seet af hende under Hjemgangen fra Kirken. Saaledes endnu to andægtige Aftentimer. Da kunde jeg ikke længere lade være at indhente Efterretning om min aandelige Trangs Afhjælpelse. Da Hjertet jo ogsaa havde sin Trang, gik jeg først ind i den berørte Boutik. Hun var der. Med

Helgenmine sagde jeg hende min Bestemmelse, og at jeg havde betroet mig til Faderen, som ogsaa havde lovet mig Besked. Jeg vilde have sagt noget mere, men saa indtraadte et gammelagtigt Fruentimmer — formodentlig hendes Moder — og pegte paa Udgangen. Anna fulgte Vinket. Faderen var ikke hjemme. Jeg søgte mit Logis, og for at adsprede mig, besaa jeg Malerierne eller Kobberne i den øverste Gjæsteſtue. Deriblandt befandt sig et Par, som skulde have været paa rette Plads i en slibrig fransk Roman. Hos en hidkommende Opvarter sonderede jeg en passant om Anna. Og hørte da med Forfærdelse, at hun igaar ved Lodtrækningen var af Himmelen bleven bestemt til en langt borte boende Broders Hustru!!! Den nøgne Susanne eller Bathseba — hvem det nu var — smilte spottende ad mig Elendige. — Jeg forlod Byen i en Sindsforfatning, som bedre lader sig tænke end afmale. Da jeg naaede Kolding, havde jeg dog tilkæmpet mig saamegen Fatning, at jeg ikke styrtede mig i Aaen, hvilket ikke trænger til andet Bevis end min Tilstedeværelse her paa Dagvognen."

Noget efter vor Ankomst til „Prindsen" i Roeskilde lod en Pige mig vide: at tre Herrer og tre Damer ønskede min Nærværelse; hun viste mig til dem. Der var Il pensieroso, L'allegro og Ferdinand, hver med sin Del af Verden ved Hænderne og i det skjønneste Humør af Verden. L'allegro førte Ordet saalunde:

„Vakre Medrejsende! De har under vor Fart viist Dem saa kjærligsindet i Deres Sange og Fortællinger, at vi tre Par ere blevne endnu mere kjærligt stemte og ere blevne enige om saasnart gjørligt at forene os i

reglementeret Kjærlighed, paa een Dag og i een Kirke. Skulde De faae isinde at skrive Noget herom — forstaaer sig uden Navns Nævnelse — da tjener til fuldstændig Oplysning, at hun der var min iblinde elskede Mulatinde og hun der Negerinden. Det have de Begge skriftet for os. Vi indbyde Dem til at bivaane vor Tripelalliance."

Syvende Station.

Fra Roeskilde til Kjøbenhavn.

(overlades til Udfyldning efter Enhvers eget Behag.)

En Grevinde, en Krigsmand og en Natmand.

1842.

Den Person, som i Titlen staaer sidst, spillede om ej en Hovedrolle, saa dog hvad jeg kan kalde en Mellemrolle af stor Virkning for de to Første. Med ham begynder jeg.

Fra den første Tid af at jeg kan huske, mindes jeg *grant* den „Aarestrup Rakker," som han jevnt hen kaldtes af Alle med Undtagelse af dem, der hørte til *hans* Kaste. Prævlikvanten i Aarestrup (den sydligste Koloniby af Fredriks Sogn paa Alheden) indfandt sig i *Vium* For- og Efteraar for at feje vore Skorstene, dræbe og flaa Hunde, Katte og Hellemisser og rense Lokumet. Saavel formedelst disse hans Bestillinger som for hans, mig af Folkene saa haanligt beskrevne Livsstilling havde jeg en frygtblandet Væmmelse for dette Menneske. Hans Udvortes kunde ikke gjøre ham til Bussemand. Han var stor, velvoxen, med et fyldigt Ansigt, Ørnenæse, blaa Øjne og stærkt brunt Haar. Han var bedre klædt end Bønderne, kun naar han dukkede op af Skorstenspiben, da anstod mig hans sortebrune Skorstensfejeruniform slet ikke, ligesaalidt som hans Sang, der var mig saavel i Toner som Ord aldeles fremmed

og derfor saa meget mere ængstende. Hvergang jeg siden paa Theatret saae de „to smaa Savojarder“ i samme Stilling og hørte deres naive: „ramonnez ci! ramonnez là!“ faldt min Erindring tilbage paa vor jydske Ramonnør. En fire eller fem Aar efterat jeg havde gjort hans Bekjendtskab, savnedes hun et Foraar. I hans Sted hyredes da „den Hinge Rakker.“ (I de Tider var der næsten i hvert Sogn en bosiddende af dette Slag, og to i somme; nu ere de fordetmeste rent forsvundne, kun i Vesteregnen findes nogle faa Levninger af dem, ellers ere de efterhaanden trukne Syd paa med andre Trækfugle, men disse komme tilbage, hine ikke.) Hans Haar var endnu mere busket end den Forriges og af Farve som Jernrust. En Dag da kommer Aarestruperen efter disse fire à fem Aars Forløb ind i Kjøkkenet, siger Goddag og beder om en Taar Øl. Min Fader gaaer just derud og gjenkjender ham strax, byder ham ind i Stuen og lader ham beværtes, hvortil han virkelig trængte, som hans Magerhed og Bleghed udviste. Min Fader gav ham Tid til at fortære to store Melmader og to dito Dramme, førend han spurgte ham: hvor han havde været? hvordan han havde havt det? og hvorfor han nu kom igjen? Da han med et Ræb havde kvitteret for god Beværtning og takket for den, svarede han: „A haa wor et Stød synner uhd aa hat ed gaat; A ku ha hat ed bejr, men hwa der æ kommen aa Skit, ska te Skit igjen.“ Den herover æskede Forklaring — den jeg ikke skal forvanske — vil jeg helst udsætte i rigtigt Dansk og paa min egen Fortællemaade. Her har I den:

Ikke langt derfra, hvor de „ever to be lamented“ Guldhorn bleve fundne, har ligget og ligger maaske endnu en af disse Ridderborge, i hvilke vi Romantikere gjerne

spøge. Og saa vil jeg, spøgefuld som jeg er, give mig i Kast med Spøgeriet paa — nok sagt! —

Engang boede her en adelig Enke, som paa disse Begivenheders Tid maa have været temmelig til Aarene. Hun havde kun eet levende Barn, en nittenaarig Datter, der var meget smuk og efter Faderen allerede saa rig, at hun opvejede begge Guldhornene. At hun havde Bejlere, vil vel Ingen tvivle om, men ingen af dem var endnu Moderen rig nok og ingen Datteren kjøn nok. Saa hændtes (om noget er Hændelse, saa er her en) at Lieutenant S . . . l kom til Borgen, ikke for at bejle, for han var der baade ubekjendt og ukjendt, men af samme Bevæggrund som en italiensk Bravo, naar han ikke skjøtter om at komme i alt for nær Berørelse med Sbirrerne, tyer ind i en af det Slags Kirker, der moderlig bedække Synders Mangfoldighed. Officeren havde havt det Uheld at dræbe sin Modstander i Duel — men jeg bør behandle dette Æmne ordentlighistorisk.

I mine første Barndomsaar stod Lieutenant S. . . l ved det viborgske Infanteri-Regiment. Han var smukkere, end et Mandsfolk egentlig behøver at være, og for sit muntre Væsen, sin vakre Opførsel almindelig afholdt, saavel af det smukke som af det stærke Kjøn; der var især efter hinanden to af de kjønneste Koner, der, som Talen gik, holdt alt for meget af ham. Men saalænge Mændene vare hermed tilfredse, kunde det jo være Andre det Samme. Det gik i saadan Hensende den Tid — som og et Stød efter — meget liberalt til i Jyllands Hovedstad: Polygami saavelsom Polyandri var meget almindeligt i de dannede Kredse — Lieutenant S. var og

blandt de Dannede: flere Fæstninger, end han kunde besætte, overgav sig til ham paa Naade og med Naade. Den eneste Ubehagelighed, han herved havde, var den, at han et Par Gange saae sig tvungen til at give Medbejlere blodige Erindringer om sin Dyrendal og Armen, der førte den. Pistolen brugte han med lige Færdighed, dog hidtil blot til fornøjelig Øvelse.

I de samme Tider lysterede blandt Andre tvende unge holstenske Baroner i det lystige Viborg. Det traf sig nu saaledes, at de bleve lidt fjendske paa en Dame, der havde viist sig lige galant imod dem Begge. Naa: Kaarderne maatte ogsaa her glatte denne Ujevnhed, men uheldigvis fik Baron A . . . et Stik i Armen, som gjorde ham værgeløs. Han tabte Kaarden, men troede ikke, at Armen skulde blevet stiv for bestandig, hvilket dog indtraf. Opirret af Smerten og end mere af Modstanderens Sejr udfordrer han strax denne til en anden Duel. Og skulde dette Slags holdes i Düsternbrook ved Kiel en bestemt Dag, to Maaneder derefter.

Sejrherren, Baron R . . ., rejste kort derpaa fra Byen, men Baron A. maatte blive for Armens Skyld. Lieutn. S . . . l, der havde været hans Sekundant, besøgte ham daglig for at høre til hans Befindende. Efter tre Ugers Forløb var rigtignok Saaret udvendig lægt, men den eller de Sener, som indvendigt vare beskadigede, kunde aldrig mere faae den forrige Spændkraft. Lægen erklærede ham omsider — syv Uger efter Duellen — at han ikke mere vilde blive istand til at bestaa nogen Slags Tvekamp.

Baronen blegnede og bed Tænderne sammen i Arrighed: „Idag otte Dage!“ snærrede han: „Havde jeg blot øvet mig med den venstre Haand!“

„Det har jeg," siger Lieutenanten glad.

„Hvad kan det nytte mig?" siger Baronen.

„Det var dog muligt," svarede S . . . l: „De veed jo, jeg kan bruge begge Hænder, og da De nu har lovligt Forfald, saa lad mig udfægte Deres Strid og møde i Düsternbrook med saa mange Doktorattester, som Dem godt synes."

„Det laer sig høre," sagde Baronen, „men er De velforsynet med Rejsepenge?"

„Jeg har en Maaneds Gage og rider —"

„Det er for lidt," raabte Baronen, „jeg er just saaledes per Kasse, at jeg kan fly Dem 40 Fredriksd'orer, saa kan De kjøre, og skulde De komme under Doktorhaand eller, som jeg hellere ønsker, blive nødt til at flygte over Elben, saa er De forsynet til videre."

Naturligvis modtog Lieutn. S. denne Forstærkning. Han saavelsom en Kamerat, han forlangte til Sekundant, søgte Permission og rejste næste Morgen med Extrapost; de ankom til Kiel om Morgenen, Dagen før den berammede Duel.

Paa Gjæstegaarden havde Baron R . . . allerede før hine indfundet sig. Lieutn. S. lod sig anmelde hos ham, forevifte Baron A . . . 's Doktoratteſt og Fuldmagten til at møde istedetfor ham. Baron R. gav Stedfortræderen et langt fra ikke smigrende Øjekast, spørgende ham koldt: „Sind Sie von Adel?" Da den Anden havde godtgjort dette, nikkede Baronen med et „sehr wohl!" og lovede at møde den fastsatte Dag.

Da nu disse to Mennesker, som selv ikke havde mindste indbyrdes Fjendskab mod hverandre, mødte paa den Plads, som med Rette bærer hint „skumle" Navn,

sagde Baronen, lettende paa Hatten: „Som den Udfordrede tilkommer det mig at vælge Vaabnene. Her staaer min Tjener med to Kaarder, lige store og lige gode, saavidt jeg veed — behag at tage først!“

Lieutn. S. tog en af dem iflæng, traadte tre Skridt tilbage og gjorde de da sædvanlige Fægterkomplimenter, hvilke Modstrideren besvarede og derefter tilbød Lieutenanten det første Udfald. Han gjorde dette med en Dobbelfinte, som Baronen med Lethed afbødede. Endnu kun et Par Sekunder, saa svøbte begge Kaarder sig om hinanden med saadan Hurtighed, at man skulde synes, de vare nittede sammen. Kun et Par Minuter, saa regnede Sveddraaberne ned af Lieutenantens Ansigt; ogsaa Baronen dampede, men han var meget den Stærkeste og havde en Jernarm. Hin fornam derfor, at han først vilde trættes og vorde Offeret. Efter et afpareret Udfald fløj derfor som et Lyn hans Kaarde over i venstre Haand, og næste Øjeblik foer den dybt ind i Baronens Bryst. Ligbleg sank denne til Jorden, og kun saa Øjeblikke derpaa var han saa fuldkommen død, som den medhavende Læge erklærede ham for at være.

„Her er for os Intet mere at bestille,“ sagde Sejrherrens Sekundant, „men lad os nu se at naa Hamborg for det Første, og derfra er i al Fald kort over til Hannover.“ De sagde et høfligt Farvel til den Faldnes Sekundant, der endnu opholdt sig ved Liget, men hvis Tjener i susende Galop foer afsted til Baronens Bopæl, der laa kun en tre Mil derfra, for at hente en Vogn at hjemage ham paa.

„Vi Tvendes Rejse blev snart stoppet ved en Bro, der fører over en lille Flod, hvis Navn jeg nu justement ej erindrer.“ (Lieutn. S. indføres her fortællende paa mine

Vegne, saaledes som han siden efter berettede for den, der havde betroet ham et saa farefuldt Hverv.) „Broen opad begge Aabredderne havde sine med Plejler, Forke og Møggrebe bevæbnede Bønder og, efter Dragten at skjønne, af den Faldnes Betjente. Vi To havde slet ikke mærket noget til dette Oppositionsparti, der nok udgjorde mellem 50 og 60 Mand, før vi naaede Toppen af den sidste Banke, hvorfra Vejen løb i jevn Skraaning lige ned til Broen. Vi standsede og raabte til dem: „hvorfor de stod her? og om de vilde spærre os Vejen?“ En Mand af de bedre Klædte traadte et Par Trin frem for de Andre og sagde: „Jeg er Inspektor paa Baron R . . . 's Gods. Min Herre betroede mig iforgaars, at han idag skulde have en meget alvorlig Duel med en Officer af det viborgske Regiment. Da baade jeg, hans Betjente og hans Bønder holde meget af ham, saa have vi posteret os her for, i Tilfælde af at han skulde være falden, da at passe paa hans Drabsmand, der som Andre i saadant Fald nok vil redde sig til Hamborg.“ — „Tausend Sakrament,“ siger En af Tjenerskabet, „disse To bære Viborg Regiments Mondur — veed Nogen af Dem, hvad Udfald Duellen har faaet?“ — „Eller har De maaske været med?“ — „Holla!“ skreg Inspektoren, „giver Jer godvillig til vidère! ellers lader jeg strax mine Folk rykke frem og omringe Dem.“

Sekundanten raabte: „Vi gier Jer Fanden!“ — Dermed vendte han sin Hest, S. ligesaa og red saa, efter et Par vexlede Ord, ad Rendsborg til. Derigjennem red de uantastede, da Rygtet om Duellen endnu ikke kunde være naaet dertil og deres Chefs Permissioner til en Rejse vare ganske i Orden.

Der er vist ikke ret mange Lande, som paa et lidet

Rum er begavet med saa afvexlende Naturscener, men alle uden Bram og store Ophævelser, ligesom antydende Indbyggernes Nationalkarakter. Selve Lyngheðerne langs Halvøens Midte ere ikke saa ensformige, skjøndt deres Farve for største Delen er det. Men jeg har forhen afpenslet saa en, saa en anden af Alhedepartierne, saa jeg ej vil trætte ved Gjentagelser — jeg forudsætter nemlig: at de Fleste, som læse dette Bind Fortællinger, ogsaa have læst mine ældre. — Sønderjylland har og sin Hederyg, hvorvel knækket paa nogle Steder. Ved Enden af et sligt Afbrud, ikke ret langt fra en lille Aa, og ikke længer fra Marsken end at man lidt i Vejret seer Digerne, ligger det Herresæde, i hvilket mine Personer vare bestemte til at agere.

De to Officerer red saa fast deres Heste kunde udholde, for at naa Nørrejylland ved Foldingbro. Den Ene fik noget langt Andet at tage vare. Midtvejs omtrent, fra Ejderen til Kongeaaen at regne, mødte de netop Baron A. Da han havde faaet hele Historien tillivs og takket sin brave Stedfortræder, sagde han med mørk Mine: „Loven mod Dueller er nylig skærpet og blev bekjendtgjort i Viborg Dagen før Deres Sejr i Düsternbrook. Men om De endog vilde beraabe Dem paa, at De da ikke var kommen til Kundskab om Lovens sidste Fornyelse, vil det kun lidet hjælpe Dem, da den gamle, som maatte være Dem fuldkommen velbekjendt, endnu stedse havde staaet ved Magt. Deres Modstander, som var Chef for en af de ældste og mægtigste Adelslægter i Hertugdømmerne, vil faae mange Hævnere! Langvarig Fæstningsarrest bliver den mindste Straf, hvis De ikke en Tid viger tilside for Stormen. Medens jeg søger at bekæmpe den, og derom har jeg godt Haab,

skal jeg føre Dem til et Skjul, hvor Ingen vil søge Dem. Men det er lidet og kun sikkert for En; Deres vakre Sekundant —"

„— Skal sørge for sig selv," svarede denne smilende. „Jeg har et godt Asyl her nordefter, og jeg kan melde mig hos Chefen en god Tid før min Ven, — adieu S . . . gel! jeg anbefaler mig Hr. Baronen." Uden videre Konference red han sin Vej.

„Kom nu, min kjække Ven!" sagde Baronen og slog ind paa en Sidevej, „men behag at sidde ind til mig i Vognen! Jeg seer desuden, at Deres Hest er temmelig marode — Tjeneren kan binde den bagtil."

Under Kjørselen fik S. Slottets Navn at vide saavelsom Grevindens, der ejede samme, at hun havde hos sig sin eneste Datter, nitten Aar gammel og ualmindelig smuk, men at hun var kold for Kjærlighed og havde allerede uddelt næsten ligesaamange Kurve, som hun talte Aar, og at hun nu just var ilav med at binde en til en vis ung og rig Greve. Rigtignok var han bekjendt som en stor Libertiner, dog det regnede den gamle Grevinde ikke saa nøje som den unge, der i Ægteskabssager havde strengere Grundsætninger. Han udviklede ham derhos Nødvendigheden af, at han iagttog det strengeste Inkognito. Endelig vilde Baronen, for at holde hans Nærværelse paa Slottet fuldkommen hemmelig, overlade ham de Værelser, han selv beboede, naar han aflagde sine aarlige og langvarige Besøg der hos sine kvindelige Slægtninge. Derhos overlod han ham sin danske Tjener, som med ubrødelig Troskab havde tjent ham i en Treaarstid og paa hvis Taushed han sikkert kunde forlade sig. Denne vilde nok fra det herskabelige Kjøkken og fra den nærliggende Kro forskaffe ham tilstrækkelig Føde: paa

første var han velyndet af Kokkepigen og paa sidste af den unge rige Enke. Til sin Tidsfordriv kunde han afbenytte den udsøgte Bogsamling, han der vilde forefinde, saavelsom et Forraad af udsøgte Vine — Baronens særlige Ejendom. Endeligen blev det nødvendigt at indage i Stilhed og først naar Mørket faldt paa. Følgende Morgen vilde Baronen afrejse igjen, og det skulde da hedde sig, at han havde medtaget en Ven, han forrige Dag havde truffet paa Vejen.

Det gik Altsammen, som det skulde. Baronen indbildte Grevinden — som let maatte faae at vide at han havde havt En med — at denne var en tydsk Lærd, som paa Botaniken vilde fodvandre op gjennem Halvøen og som han fandt træt og ikke vel paa Vejen. Han frabad sig desaarsag den Ære at gjøre Opvartning hos Damerne og vilde eller kunde ikke nyde Andet end Vand, som allerede var bragt ham. (Men Tjeneren havde allerede paa førstomnævnte Skjørtevej bragt Arrestanten Aftensmad.)

Baronen rejste, og hans Gjæst blev tilbage med Bøgerne, Kammertjeneren og — sine egne Tanker, der oftest vare mere alvorlige, end de forhen havde plejet at være. Optrinet ved Broen gjorde et lidt længere varende Indtryk paa hans Sind end selve Tvekampens Udfald. Han læste, da han ikke havde noget Bedre at tage sig for, han læste meget, men deriblandt hist og her om Duelaffairer. Naar han havde gjennemfløjet en saadan blodig Anekdote, fløj Bogen henad Bordet, eller under Bordet, og han selv til et Vindue — maaske for at trække frisk Luft. — Hans Vinduer vare iøvrigt for visse Aarsagers Skyld halvt tildækkede med Jalousier. — Og hvad saae han igjennem disse? Han saae Him=

melen — paa Jorden. Han saae et kvindeligt Væsen, saa dejligt som nogen Houri i Mahomeds Himmel. Hun gik forbi med afmaalte Trin, drejede om ad en Gang og forsvandt i en Løvhytte. En Time blev hun derinde og lukkede ved Udtrædelsen en Bog, som hun puttede i Lommen. Under Tilbagegangen havde hun et sværmerisk Aasyn, der ikke forfejlede at gjøre et mer end overfladisk Indtryk paa vor Lieutenant. Saasnart hun var kommen forbi, kaldte han sin Tjener ind og spurgte, hvem den Dame monne være?

„Jeg saae hende ikke," lød Svaret, „men ellers plejer den unge Komtesse at gaa herom, naar Vejret er godt, hver Middag førend Herskabet spiser." —

Herefter sad Lieutn. S. paa Udkig hver regnfri Middag. — Den sidste forgjæves — det var den fjerde eller femte, siden han første Gang blev værdiget denne Engels Aabenbarelse.

Tjeneren maatte nu gjøre Rede for denne hendes Udeblivelse. „Det er saadanne Pigenykker," sagde han, „som fornemme Frøkener har flere af, end de behøve. Den unge rige Herre, som bejler til hende, kom her iaftes. Han holder det med det Gode og Moderen med det Onde, men hun vil endnu ikke give sig. Og saa — siger Kokkemaren — er hun krøbet i Sengen og snøvser. Det var bedre, om hun havde taget ham med sig, det havde været mere fornøjeligt."

„Hold Kjæft med saadan forbandet Sludder!" snærrede hans Herre — „Hør! kan Du bringe et Brev ganske lumskelig i hendes Hænder, saa Ingen mærker det?"

„Det skulde jeg tro," svarede han. „Hvor er det?"

„Det er ikke endnu skrevet, men saasnart det er færdigt, skal jeg sly Dig det."

Som en Kuriositet — eller snarere som en Prøveskrift for Begyndere — har jeg her ladet det afsprente; det lyder som følger:

„Elskværdigste Dame! En usynlig Tilbeder af Deres Engleligheb, og som kjender den sørgelige Forfatning, i hvilken De nu er stedt, tilbyder sin Bistand, paa hvilken Maade De selv maatte udtænke og bestemme. Værdiges jeg et Svar, da vil dette med Sikkerhed kunne afgives til den fraværende Barons Tjener, der kjender mig og mit Opholdssted. Da jeg er Adelsmand og Kavaler, kan og vil jeg til Deres Frelse med Glæde bruge min Kaarde, hvis Saadant behøves.

Deres til enhver Opofrelse, endogsaa Livets, bered-villige, skjulte Ven."

Næste Dag modtog vor galante Lieutenant efterstaaende Svar:

„Min ubekjendte Herre!

De vil sikkert ved nøjere Overvejelse finde min Tilbageholdenhed mod en fremmed Uſeet ganske naturlig. Skulde jeg virkelig komme til at behøve udvendig Hjælp og ikke kunne hjælpe mig selv, da veed jeg, hvor den er at finde.

Med Tak for Deres artige Tilbud og Vægring for at modtage saa smigrende Komplimenter, Deres Tjenerinde.

Komtesse . . . ."

Dette var jo Vand paa Ilden, men man seer jo og oftere en stærk Opblusning følge paa den øjeblikkelige Dæmpning. Saaledes sank strax vor Lieutenants Hjertethermometer næsten lige ned til Frysepunktet, men det steg snart til den forrige Højde, da han gjennem Ja-

lousien saae den dejlige Alfe paa den sædvanlige Vandring. Og hævede det sig endnu en Grad højere, da han i hendes Øjne opdagede Mærker af Graad.

Næste Middag svævede hun igjen forbi, og tæt udenfor Løvhytten afbrød hun en Rosenknop og stak den ned mellem de Bryster, som Digterne sammenligne med Lilier. Da fik Fyren det smukke Indfald at synge med baade øm og kraftig Stemme den da kun lidt bekjendte:

»Bouton de rose!
»Tu seras plus heureux que moi.«

Vinduet, hvorved han sad, var halvaabent, og let trængte altsaa baade Tone og Ord ned til den ret behageligt overraskede Dame. Hun stak Ansigtet halvt frem for at opdage den smigrende Sanger. Han taug, og den kvindelige Nysgjerrighed blev i høj Grad pirret. Nu syntes hun, at Lyden kom fra Vinduet, nu fra den modsatte Side. Da hun gik ud af Løvhytten, holdt den rent op. — Næste Dag som foregaaende, kun en anden Chanson.

Tredie Dag trak den Indespærrede Jalousiet saameget tilside, at hans Ansigt kunde blive synligt. Da Komtessen blev dette vaer, sank hun i Knæerne af Forbauselse. „Hvem kunde det dog være? Værelset var jo siden Baronens Bortrejse ubeboet og formedelst hans Tjener utilgængeligt.“ Da hun igjen kiggede derhen, var Jalousiet helt trukket for, det smukke Ansigt forsvundet ligesom et Drømmesyn. Det havde gjort i det mindste et mystisk Indtryk paa hende: hun var ordentlig bleven bange for at gaa den nærmeste Vej forbi Vinduet ind, tog derfor en anden og længere. Ad denne gik hun og næste Middag, skottende hemmeligt op til Vinduet, men som nu ikke var aabent. End stærkere

æggedes Nysgjerrigheden, og da hun næste Dagen ej heller mærkede noget til Sangeren fra igaar, saa satte hun sig, efterat have undersøgt alle de andre Lysthuse, ned i det, hun havde kaaret sig fortrinsvis.

Lieutn. S. havde fra sine Vinduer seet i det nederste Hjørne af Haven en Kant af Noget, som rimeligvis var et Trælysthus. Han spurgte Tjeneren, og denne bekræftede hans Formodning. Han spurgte videre, om denne kunde bringe ham useet derind. Ogsaa dette blev bejaet, da en meget tæt Buegang førte næsten lige fra Huset did. Men den sikreste Tid var dog mellem Kl. 12 og 2, naar Gartneren og hans Arbejdsfolk spiste og derpaa sov. Dette passede godt i den Forelskedes Plan. Han pudsede sig i en Fart, slængte en Kappe om sig, lod sig føre og befalede derpaa Tjeneren at gaa tilbage, satte sig ind skraas for den aabenladte Indgang og sang:

»Hélas! mon coeur est enchainé!
»Ah! pourquoi j'aime ce Charmante!
»Et malgré moi je suis trainé
»Comme un esclave aux pieds
»De l'Ange, qui m'enchante.«

Det Rareste ved dette Digt var vel, at han selv havde forfattet det, saavelsom og sat Musiken dertil.

Medens han gjentog de tre sidste Strofer, havde Komtessen, der snart opdagede, hvorfra den mandigskjønne Tenor-Stemme lød, med hastige Skridt nærmet sig Sangerens Bur og rev rask Døren op. Hun standsede paa Dørtrinet ved Synet af den smukke Yngling, der strax sprang op, bukkede dybt, men blev staaende ved sin Bænk.

Skjøndt overrasket, tilbagevandt hun strax derpaa sin ædelstolte Holdning og sagde med et tvetydigt Smil: „Jeg er saa fri at spørge, hvem er De, min Herre! der

gjør os og vor Have den Ære at afbenytte den til erotiske Studier og Sange?"

„Baron A . . . ," svarede han, „beærer mig med sit Venskab —."

„Men Deres Navn, Deres Stand? Hensigten med Deres gaadefulde Nærværelse her?" vedblev hun.

„Baronen, som har ført mig hid," sagde han, „vil ved sin Hjemkomst, som jeg hver Dag venter, tilfredsstillende besvare min naadige Komtesses Spørgsmaal. Indtil da binder et givet Løfte og en ulykkelig Affære min Tunge, og saalænge beder jeg ydmygst om et hemmeligholdt Fristed. Jeg har i min Ulykke havt den Lykke at bevise Hans Højvelbaarenhed en væsentlig Tjeneste. Han har fortroet mig Nøglerne til sine Værelser, og desaarsag tør De ikke frygte for, at det skulde være en Vagabond eller en mistænkelig Person, som, rigtignok uden Tilladelse, har faaet et Asyl i denne Borg."

Under denne Tiltale havde Komtessen med tiltagende Behag bemærket de forskjellige Afvexlinger i hans Aasyn og svarede saaledes: „Min anonyme Herre! Jeg er ikke af de Damer, som besvime ved Synet af en Mus, men Deres Tilstedeværelse her paa min Moders Slot, som og," sagde hun videre smaaleende, „Deres Kappe, der har samme Farve som Musens, kunde maaske indjage Mama Forskrækkelse og bevirke for Dem en hastig Forflyttelse. Jeg vil derfor meget fraraade Dem Spadsering udenfor de Dem indrømmede Værelser — mais, mon Dieu! Hvad faaer De at leve af? De er intet Møl, som kan nære sig af Bogpapir."

Rødmende og smilende svarede han: „Baronens Tjener skaffer mig hver Dag, hvad jeg behøver, og jeg er smaatærende, jeg er vant til at leve paa Feltfod."

„Drikker De da ikke Kaffe eller The om Morgenen?“ spurgte hun.

„Jeg drikker Vand, min Naadige!“ var Svaret.

„Saa er dette vel en Følge af Deres meget isolerede Stilling?“

„Af min Opdragelse.“

Hun kastede et mildt Blik til Vanddrikkeren og sagde: „Behøver De ellers Noget, for Exempel rent Linned, saa kan Deres Tjener og vores Kokkepige,“ lagde hun til med en Knifilatter, „konstitueres som Expeditører. Jeg anbefaler mig med Gjentagelse af mit velmente Tilbud.“

Den heroiske Krigsmand bukkede hartad slavemæssigt — men han var jo ogsaa kommen ind i det Slaveri, hvor man istedetfor Jernlænker bærer Rosenkjæder.

Da Feen, der bar Omsorg for hans Lintøj, var forsvunden, henfaldt han i Lænestolen til baade søde og sure Betragtninger, indtil han omsider faldt i Søvnens Arme — ej i Komtessens. — Om han i denne Tilstand drømte og hvad han saa drømte, derom veed jeg ingen Besked, men kan aleneste gjøre Konjekturer, og blandt disse: at den døde Baron og den levende Komtesse have været Hovedfigurerne paa Morphei Laterna magica. Naar Herren er forelsket, maa Tjeneren ofte undgjælde. Midt om Natten rev Baron R . . . s Skygge ham voldsomt ud fra det søde Fantoms Favnetag. Han raabte paa Tjeneren om Lys. Men Tjeneren havde denne Nat Andet at tage vare, for han favnede paa et andet Sted, ikke et luftigt Væsen, men en virkelig Kvinde med faste Lemmer og hedt Blod. — Naa! saa maatte da Herren passe sig selv op. Og hvad havde han saa at bestille paa den Tid? — At skrive — til hvem? —

Det veed vi nok. — Men hvad skrev han? — Undskyldninger, intet Andet end Undskyldninger for hans Dristigheder, til hvilke hans brændende Kjærlighed havde drevet ham. Han bad alene ydmygst om Tilgivelse, som den sidste svage Trøst. — Og den fik han tilmed saaledes, at et svagt Glimt af Haab begyndte at opvarme det forfrosne Hjerte. — Saadant et Brev tager Tid med sig: der skal rettes, forbedres og det Hele skrives eengang — to Gange om, inden det vorder „comme il faut." — Dette tog Resten af Natten med sig, som ikke kunde Andet være, og det blev netop forseglet, da Tjeneren vendte tilbage fra sin Ronde. Han blev til Straf for sine utilladte Nattesværmerier hilset med Glubskhed: „Fanden skulde flytte og føre Dig hjem," tordnede Lieutenanten ham imøde. „Hvor har Du været? Hvad har Du havt at bestille?"

Tjeneren skultrede sig, trak et underligt Slags Smil sammen ved den ene fordrejede Mundkrog, sigende: „Jeg har været henne at slibe en Sax."

„Har det været Kokkepigens eller en Andens," lød Svaret, „saa fly hende dette Brev og sørg for at hun, uden at Nogen mærker det, bringer det den unge Komtesse tilhænde! Her er en Specie til Dig selv og en til Kokkepigen."

Ad denne Kjøkkenvej modtog vor Lieutenant et Svar, som maa have været hverken koldt eller varmt — og ikke heller lunkent, for han tog øjeblikkelig ved at fortsætte Korrespondancen. Han skrev eengang, to Gange — intet Svar. Det er ikke utroligt, at Mellemkontoret — meromrørte Kokkepige — har faaet Snu om sin Kjærestes Besøg hos hin Enke og derfor puttet Lieutenantens ømme Breve ind under Suppegryden.

Om ellers ikke disse Autodafeer anstilledes efter Komtessens Anordning, ville vi lade staa derhen indtil videre.

Den stakkels Officer var næsten at sammenligne med en Kjætter, som i Inkvisitionsfængselet hensidder mellem Haab og Frygt. I Middagstimerne sad han bag sit Gitter og stirrede ud efter Haabets Engel; kun eengang, efter flere Dages pinagtige Venten, fik han et kort og tilmed usikkert Glimt af den Himmelske, men i en anden Retning end den forhen sædvanlige, netop som hun svævede ind i hint fjernere Lysthus. Et andet ligesaa svagt Glimt forundedes hans stirrende Øjne, da hun smuttede ud igjen.

Dette gav ham Noget at grunde paa. Gik hun en ny Vej for at sky ham? eller søgte hun det skjæbnesvangre Bur, fordi hun der havde seet ham, og saa videre?

I et saadant Forhold er Uvished en Sjæletortur, en aandelig Himmelspræt, saa oppe, saa nede, og ingen Hvile, ingen Ro. Marcolfus maatte føle Virkningerne af den Fortumledes Uro, tidt afbrudte Nattesøvn og fantastiske Drømme. Men Tjeneren var ikke af saa blødt et Stof som Herren: han kunde kun føle Prygl, og dem var han fri for. De græsseligste Eder, som paa en Anden kunde have gjort Haar til Børster, foer som Zefyrer bort over hans Hoved i lette Pust, eller og han skuldrede dem af sig.

Da Lieutenanten lod til at have gjennemgaaet sine Besværgelsers Formularbog, begyndte Tjeneren med en Gjentagelse af Skulderbevægelsen: „Dersom Hr. Lieutenanten ellers ikke vilde blive altfor vred, kunde jeg maaske tjende ham et godt Raad.“

Et Par Stød af en konvulsivisk Latter ledsagede lige saamange Trin tæt hen til Raadgiveren: „Hvad Raad kan saadan en Pjalt give mig?“ svarede han.

„Om jeg maa sige det i en god Mening,“ lød det langsomt fremtrukne Svar, „saa er det ravgalt at gjøre mange Kredenser. Jeg har altid fundet mig vel ved at gaa lige paa. Jeg siger aldrig: maa jeg komme? men: nu kommer jeg; og saa er der Intet ivejen. Jo ydmygere man stiller sig an, jo mere storsnudede og obstrenasige blier de. Naar Lieutenanten tykkes om det, saa skal jeg nok praktisere ham ind i den kjære unge Frøkens Sovekammer, førend hun selv kommer der, og saa skulde det da ogsaa være bandsat, om De ikke kunde faae Lov til at komme et bittekorn indenfor Sengestokken.“

Det smagte vor Adonis paa. Men at denne Vej ikke var lige, tvertimod en Krogvej, en Snigvej, at der kunde væltes paa samme Vej — ikke ind over Sengestokken — men ned ad Trapperne, det forekom ham højst rimeligt. Thi kommanderede han sig selv: „Sæt af!“ og bad Tjeneren ret høfligt om at gaa til Helvede.

Denne gik — dog ikke længere end til Enkens, paa hvilken Vej vi ligesaalidt ville følge ham som paa den af Herren anbefalede.

De fleste Mennesker gjøre sig al Umag for at forkorte Tiden; var det ikke bedre at se at forlænge den? den kan saamænd være kort nok alligevel. Der er nu blandt andre een Forlængelsesmaade, just ikke af de behageligste — den: at vente. Vor Lieutenant gjorde sig vel bekjendt med samme.

Endelig afkortedes den ved Baron A . . . 's Komme. Han omfavnede sin Stedfortræder i Æresagen med venstre Arm og berettede han med smilende Aasyn, at han

var benaadet ganske og aldeles, da den frivillige Stuearrest paa Baronens Forestilling blev anseet lige med den sædvanlige Fængselstraf. Hvad der ikke bidrog saa lidet til saadan Eftergivelse, kom højstrimeligt deraf, at den dræbte Modstander havde været saare ilde lidt ved Hoffet, saavel for sit hovmodige Væsen som og fordi han ikke uden Grund var mistænkt for politiske Intriger til Gunst for en vis fremmed Magt. „Og nu," lagde han til, „hvorledes har De fordrevet den lange Tid?"

„Ret godt," var Svaret, „og med disse," han viste til Bøgerne.

„Ogsaa godt," sagde Baronen, „vel ere de døde Omgangsvenner, men altid behageligere end den eneste levende, De havde — det er sandt: hvorledes er De bleven forsynet med Spise? Drikke har De da ikke manglet."

„Deres ærlige Tjener har trolig sørget for mig og har derhos været tilfreds med en sparsom Betaling. Hvad dog herved har primet mig er, at Noget er knebet fra det herskabelige Kjøkken."

Baronen smaalo: „Aah! ikke Andet end det! Apropos, har De ellers ikke seet Noget af Herskabet?"

Fyren skiftede Farve og svarede langtrukkent: „Hendes Naade, den gamle Grevinde, har jeg endnu ikke seet. Den unge har nogle Gange spadseret her forbi — Tjeneren har sagt, det var hende."

„Fandt De hende ikke overordentlig smuk?"

„Tilvisse! hun har en Figur som Juno og et Ansigt som Hebe."

„Ha hah! mon ami! De er dog bleven lidt charmeret?"

„Lidt? aa — ja! Men mere end lidt var for mig

altformeget. Ja! jeg vil skrifte min Daarskab: som en ung Lieutenant kan være letsindig, forvoven — jeg har digtet og sunget hende en fransk galant chanson, sendt hende en billet doux, men hun revsede mig saa alvorligt, at jeg nok herefter skal hytte mig for Sligt, som da følger af sig selv, naar jeg nu kommer tilbage til Viborg."

„Hm! Permissionen er endnu ikke udløben, og — veed De hvad? De maa tillade mig, saasnart De har omklædt Dem, at forestille Dem for disse Damer, med hvem De saalænge har boet under Tag."

Stærkt rødmende svarede hin: „Som Hr. Baronen behager!"

Denne gik ud til Tjeneren og foreskrev ham, ved hvem og hvorledes han skulde melde Baronen og Søn.

Denne var nydeligen smykket med sin Uniform, da Affendingen kom tilbage med Besked: at Herrerne skulde være velkomme. De gik. Moderen hilsede de Indtrædende med fornem Venlighed. Paa Datterens Ansigt var bemærkelig: Forundring, med et flygtigt, snart udslettet Præg af Beundring, men som ikke undgik den erfarne Kriger.

„Mine Naadige!" tog Baronen tilorde, „jeg beder om Tilladelse at forestille Dem min Søn, ikke ved Fødselen, men ved Adoptering, som den, der ved at vove sit Liv har frelst mit. Ja han har ydermere ligesaa frivillig vovet sin Charge og sin Frihed. Ved disse tvende Dokumenter, der ere lovformelige i alle Maader" (her fremtog han dem og lagde dem i den gladeligt forbausede Lieutenants Haand) „har jeg, selv barnløs, ladet Dig konstatere som Baron af A . . . og min Universalarving, samt overgivet Dig det ene af mine Godser, saalænge jeg

lever. Ved dit Mod og din Tapperhed i Kampen, ved din taalmodige Udholdenhed efter den, har Du gjort Dig værdig til en saadan Paaskjønnelse."

Den nyskabte Baron kyssede sin Velgjørers Haand og trykkede den med Inderlighed til sit Hjerte. Damerne fremførte dybt nejende deres Lykønskninger. Begge Herrerne bleve indbudne til et festligt Aftensmaaltid i denne glædelige Anledning.

Da de vare traadte ind i deres egne Værelser, gik den Gamle med stærke Trin frem og tilbage; paa hans Ansigt viste sig, at der foregik noget usædvanlig Vigtigt derindenfor. Adoptivsønnen satte sig ned, skottede til ham i spændt Forventning om, hvad denne Gjæring vilde frembringe.

Med Et standsede Baronen som fastnaglet foran sin Søn, og hans Blik var — om man saa maa sige — ligesom fastnaglet til ham. Denne blev sælsomt tilmode, men rørte sig ikke. Da tumlede den Gamle lig en Beskjænket hen til ham, kastede sin venstre Arm om hans Hals og trykkede et langt Kys paa hans Læber. Han vendte sig til en ny Spadseretur efter en langsommere Takt, stoppede igjen og spurgte:

„Kan Du tie?"

„Bedre end tale," lød Svaret.

„Har Du oprigtig Kjærlighed til Elise?"

„Den har jeg," raabte han og sprang op fra Stolen.

„Og Du kan bevare en Hemmelighed, lige til Graven bevarer Dig selv?"

„Jeg kan."

„Og Du vil saaledes gjemme den, jeg staaer i Begreb med at aabenbare Dig?"

„Jeg vil.“

Da traadte den Gamle tæt hen til den Unge, greb ham om Hovedet og hviskede ham i Øret: „Elise er min kjødelige Datter.“

Uden noget Udraab, uden mindste Ytring, sank Lieutenanten tilbage paa Stolen. Hin foer fort: „Der er ikkun En til, foruden os To, der kjender Løndommen — hun selv ikke, skal ejheller nogentid vorde indviet i den. Naar Du, min Søn! faaer hende tilægte, da tør jeg i to Meninger, en aabenlys og en skjult, kalde hende Datter. — Se ikke saa forskrækket ud! Du bliver hendes Mand — og en god Mand, en tro Mand, troer jeg vist og fast — tør Du ikke selv, saa skal jeg bejle for Dig, eller og hendes Moder, for vi To staa os godt med hverandre.“

Disse sidste Ord betonede han ganske anderledes end de forrige og indstød Sønnen en vis Formodning, som han beholdt for sig selv hele sin Levetid ved Siden af den første Hemmelighed. Jeg, som ikke er forpligtet til at tie, da alle de Paagjældende forlængst ere døde og borte, kan vel — dog nej! jeg overlader til Læseren selv at løse Knuden, især eftersom jeg nu faaer med Tjeneren at skaffe.

Baronen havde været borte en halv eller en hel Time og den Unge stormet som halv- eller helberuset ligesaalænge gjennem det ene Værelse og det andet, ja selv igjennem Tjenerens. Da kom denne og var nær ved at vorde revet overende, naturligvis fordi den henrykkede Baron ikke fornam ham.

Da der endelig blev en Pause i den Lykkeliges stormende Prestissimo, bukkede hin og sagde med et Buk:

„Naadigherren maa ikke tage mig det ilde op! men jeg beder om min Afsked!"

„Hvad?" raabte Baronen, „Du skal vel aldrig til at have Bryllup med Enken herhenne?"

„Aanej," svarte Tjeneren, „dermed har det ingen Nød. Vi vare nok blevne enige om den Sag, men saa gaaer det mig hverken værre eller bedre, end at der for en fjorten Dage siden kommer en af vores Folk —"

„Hvad Satan!" faldt Herren ind, „der skulde Ingen se paa Dig, at Du var en Jøde."

„Det er jeg heller ikke, men naar jeg siger vores Folk, saa mener jeg vi Rejsende og Prævlikvantere."

„Rejsende veed jeg hvad er, men det Andet — er det Latin?"

„Nej — aaja jeg kan sige Naadigherren det lige ud, siden jeg nu alligevel er bleven røbet af min Sidesknasper. Jeg er hverken mer eller mindre end af Natmandslaget, af dem, de ogsaa kalde Rakkere."

„Død og Pine," raabte hin forbauset, „Du har dog her ført Dig op som en ærlig og tro Karl."

„Aah!" svarede denne, „saadanne ere de fleste af os, alligevel Andre anse os for Kjeltringer. Somme af os, der ikke gide bestille Noget, tigge og faae Noget paa hvert Sted, thi man er bange for os. Jeg vilde nu gjerne have ernæret mig hæderligt som Bonde. Men nu har Enken viist mig Døren, og jeg maa til mit forrige Hjem deroppe paa Alheden, hvis ellers Hytten ikke er falden ned, for her kan jeg heller ikke blive: Kjeltringen har ogsaa røbet mig her, Altsammen fordi jeg sagde ham igaar, da han pressede mig, at jeg ikke saadan kunde blive ved at spæde til ham bestandig."

„Vi lidt!" sagde den virkelig bevægede Officer, gik

til Skatollet, fremtog et Par Haandsfulde Sølvpenge, gav ham og sagde: „Der har Du til at bygge Dig et nyt Skur, hvis det gamle skulde være ødelagt. Men pas paa, at han, din Kamerat, ikke skal komme efter Dig og plyndre Dig ud! thi det er han nok ikke for god til.“

„Han?“ sagde Prævlikvanten, „jeg kunde bøje begge Ender sammen paa ham, og træffes vi engang ene to — saa —“ her standsede han med et forunderligt Smil, takkede Velgjøreren, som han kunde bedst, og forsvandt.

Ogsaa de herskabelige Personer vilde strax forsvinde fra dette brogede Maleri, naar jeg blot har tilkjendegivet: at man tilligemed Adoptionsfesten fejrede Forlovelsesfesten, og det en dobbelt: en mellem den ældre Baron og hans mangeaarige Veninde, og den anden mellem de Unge. Og dermed ruller Tæppet ned.

En jydsk Mordbrænderhistorie.

1842.

Paa Dørhammeren i Randlev Præstegaard staaer udskaaret Følgende:

„Det blotte Liv vi fik til Bytte,
Da sidste Gang vi flytted ud;
En bedre Bolig give Gud,
Naar vi igjen skal flytte."

Skulde dette Vers nu være eller snart vorde udslettet af det møske Ved og ikke fornyet: da vil det dog findes blandt mine Sandsagn, saavelsom hvilken Udaad der fremkaldte hine gudfrygtige Linier.

Forfatteren var Præst dersteds. Han var endnu mere: han var Godsejer; og hvorvel det kun var Strøgods, han ejede, udgjorde det tilsammenlagt saameget, at han kunde gaa Side om Side med mangen Herremand.

Som Præst var han „en dejlig Mand" efter Almuens Begreb; men som Herremand blev han ikke saaledes rost. En haard Magtstreg af ham maa jeg gjøre Læserne bekjendte med, da den, slet ikke indtvungen, er som en Indledning til Rækken af de Begivenheder, som falde under Beskrivelse.

I Aaret 1747 tjente i Præstegaarden en af Præstegodsets Piger. En under samme gejstlige Husbondhold staaende Karl havde fattet Godhed for hende, besøgte hende

nu og da, dog mest i Løndom, og foresnakkede hende: at de skulde se at komme sammen ved hendes Forældres Gaard, der, efter de Gamles Alder og Svaghed, snart kunde blive fæsteledig. Præsten blev af en Øretuder underrettet om denne „Smutten." Han tog Pigen for sig og fortalte hende, at han havde bestemt hende for en Anden; og ligesaa vilde han sørge for Den, hun nu legede Kjæreste med. Det skulde hun sige ham og forbyde ham i Præstens Navn at gjøre flere slige Besøg. — Forbudet blev ikke overholdt, hvilket Præsten snart erfarede.

Hvad gjorde saa denne? lod Karlen hente og befalede ham: at ride en Hest til Frederits til Generalen, hvem han havde solgt den til. Et Brev fik han med til den opgivne Kjøber.

Aldrig saasnart var dette afgivet og læst, før denne lod hente to Underofficerer, der tog Karlen imellem sig og berettede ham, at hans Herre Præsten havde sendt ham som sin Vornede til Regimentet, hvor han nu skulde tjene Kongen, saalænge han duede dertil eller ogsaa blev omskiftet med en Anden. — Vi maa nu for det Første overlade Karlen til Stokkedressuren og se os tilbage i hans Hjemstavn.

Hans Elskede trøstede sig snart i Præstens Informators Arme; og blev denne Forstaaelse holdt saa hemmelig, at i næsten et helt Aar Ingen anede det Mindste herom.

Den til Kalveskindsallarmen overgivne Karl var fra Byen Spøttrup i Halling Sogn. I samme By boede en Husmandsfamilie, bestaaende af Mand, Kone og en voxen Søn. De stod i en vid Omegn i Ry for at være det slemmeste Røverpak. Snart blev et Faar henne om Natten i Marken, snart et Unghøved, saa hist og saa her. Ogsaa skete ikke sjelden Indbrud, hvorved myntet og umyntet

Sølv bortrøvedes. „De Spøttrup Kjeltringer" vare stærkt mistænkte: men at opdage og gribe dem var ikke lykkedes.

I samme By boede den berørte ulykkelige Karls gamle Forældre med en eneste Datter. Familien havde ikke Meget tilovers, men slog sig dog igjennem ved Flid og Sparsommelighed. Til den unge Pige fik den unge Røver Lyst. Begges Forældre bleve snart enige om „Handelen" (et godt betegnende Udtryk); thi hvorvel Kjeltringfamiliens Rygte ogsaa var trængt til Spøttrup og næstomliggende Byer, havde alle disse dog været frie for Plyndring — „Ræven," hedder det, „bider ikke nær ved sin Hule." — Dertil kom: at Fæstebonden, ved en Slægtnings Dødsfald, var kommen i lovlig Besiddelse af et Par hundrede Daler, Husmanden i ulovlig Besiddelse af langt flere. Han tilbød ydermere, at ville spæde dygtigt til, for at faae hins Søn frikjøbt af Krigstjenesten. Dette blev ellers overflødigt, da han, ked af Dressuren, havde deserteret, var indfanget igjen, tilbørlig kureret for Føjtelyst med „Hesselfidt," bragt paa Sygestuen og der kreperet. — „Derfor kan I takke den sorte Hund i Randlev," sagde den gamle Røver; „men det skulde han vel have betalt!" — „Ja, hvordan det?" sukkede den tabte Søns Forældre. — „Vi kan jo se till" lød Svaret; „men det er nu slet ikke værd at snakke om." — Kort at fortælle: de to Unge bleve gifte. Og saa var det godt.

Vinteren led og var næsten forbi, da Han i Huset vandrede med Pose og Stav henad Vejen fra Randlev til Nørth (af Almuen kaldet Raath). Næsten hele denne By hørte til Præstens Strøgods; han havde følgelig der, baade i By og Mark og Skov, Hals og Haand over Ræve, Harer og Bønder. Den samme Dag, som Mestertyven i

Spøttrup vejfarede her, havde Præsten ladet Bønderfolkene anstille en Klapjagt.

Han selv med flere Jagtvenner deltog i den. Nu træffer det sig, at den Vandrende trasker et Stykke langs baghen med Skytterækken. Som han er henud for Præsten, kommer en Ræv farende denne skjøns forbi; men seende Stodderen, der vel ikke holdt sig saa stille som Jægeren, gjorde Mikkel en lynsnar Vending — Præsten fejlede. Han saae sig om, bliver Rævens Frelser vaer, skjælder ham ud og befaler ham at skynde sig bort. Den Anden blev staaende og grinte. Præsten, imedens han hurtigen ladede, brugte med stigende Forbitrelse flere, just ikke gejstlige Kraftudtryk; ja forløb sig endog saavidt, at han truede Stokkemanden med „blaa Ærter." — „Tag Han sig selv iagt for de gule!" svarede denne og trak sig bort, inden Præsten var færdig med Ladningen. — Den gamle Røver havde mere end eengang overtænkt, hvorledes han skulde komme Præsten tillivs, uden selv at vove sig for yderligt; men den sorte Mands Bøsser, hans store Hunde og egen velbekjendte store Legemsstyrke havde endnu hidtil holdt ham tilbage. — Men nu naaede hans Ildvorenhed sit højeste Punkt: „Kan jeg ikke," brummede han, „komme til at slaa ham for Panden eller lette ham for nogle af hans Offerpenge, saa lad den røde Kok gjøre det!"

Naar man drager nordfra til den gamle Herregaard Aakjær, har man tilhøjre temmelig høje Bakker og nogle dybe Dale, begge bekrandsede med mægtig Bøgeskov; tilvenstre en langudstrakt Eng med sin Bæk, og denne bebræmmet med sine vandelskende Eller. — Aakjærgaardens Opbygger har, som i Almindelighed Anlæggere af Herreborge, ogsaa været vandkjær. Den har maattet opføres

paa udaget Grusfyldning fra de nærliggende Bakker, midt ude i Sumperne. Der staaer den endnu, vistnok i sin oprindelige Skikkelse, og besidder — hvis de ikke fornys ere bortbragte — to mærkværdige Antikviteter: Svend Feldings tre Alen lange Slagsværd og hans Øllebrødspotte, som, fuld, kunde give en Svend Falling (som han efter Byen vist burde kaldes) til Davre fuldt op at bestille. — Nordfra Gaarden stod endnu for faa Aar siden en Eg, ved hvilken vor Svend sommetider skal have bundet sin Hest.

Ved denne Eg fandt i Aaret 1748 et Stævnemøde Sted — paa passende Tid, nemlig ved Midnat. Den gamle Røver, hans værdige Kone og ligesaa værdige Søn forsamledes der, eller i Dalen der bagved, efter en Dags og en halv Nats Rekognosceringer og Smaaexpeditioner. Efter gjensidige Forklaringer begav de sig paa Vejen hjemad, men bleve kort efter indhentede af en Vogn, paa hvilken sad, bag Kudsken, den Sorte i Randlev. Ved Hjælp af Maaneskinnet anerkjendte denne vor mærkværdige Fribytterfamilie og tilraabte den: „Hvor har I Tyvetøj nu været henne paa denne Tid af Natten? Bi lidt! I skal snart komme der, hvor I hverken vil se Sol eller Maane!“ — Han rullede fra dem.

Den gamle Krabat greb de Andre hver ved sin Arm og mumlede: „Bi lidt! — bi lidt! — Nej! nu er det ikke Tid at bie — inden fireogtyve Timer skal den Præstegaard ligge paa Jorden — Hør, Mo'er! gaa nu saa stille ad Vejen gjennem Ørting til Randlev, saa Du kan være der i Dagningen, naar Mariane gaaer ud at malke. Snak saa med hende paa en knøv Maade om hvordan hun har det og er fornøjet. Og siig saa til hende: at hun skulde se at komme velbeholden ud af den Præstegaard,

for Du havde seet Lys brænde over den tre Nætter efter hverandre; og det var ligesaa godt, hun reddede sig det første som det sidste med det Korn Tøj, hun havde. Men for ikke at blive for bar herefter, skulde hun se at bjerge noget Sølvtøj og Penge, hvis hun kunde komme til dem, af Præstefolkenes; for de vilde blive ødte alligevel. — Røverkonen udrettede dette Hverv og gjorde endvidere den Aftale med Tøsen: at hun skulde møde med Alt, hvad hun kunde overkomme, udenfor Kirkeporten næste Aften Klokken Elleve. „Men," lagde hun ved Bortgangen til, „lader Du et eneste Menneskesbarn, i hvem det saa er, vide et eneste Ord om alt dette her, saa kan Du vente, at den Slemme strax er hos Dig med nogle af hans Engle, for at føre Dig derned, hvor Ilden aldrig gaaer ud og hvor Du kan ligge hos den rige Mand og bede om en Draabe Vand, uden at faae den, til evig Tid." — Den unge Pige havde vel nogen Lyst til at advare sin lærde Galan, men Frygt for Helvedsstraffen holdt hendes Mund lukket. — Endnu før den fastsatte Tid indfandt hun sig ved Mødestedet med sine faa Klædningsstykker. At hun maa have medbragt noget Bjergegods af større Værd, derfor giver hendes sørgelige Skjæbne stor Sandsynlighed. Præsten blev snart fri for at savne Noget.

Det var over Midnat, da han laa i den første Søvn. Konen slumrede let og afbrudt; thi hun havde et lille Barn at vugge ved sin Side af Sengen. Pludselig bemærker hun et flammende Skjær paa Vinduesruderne, hæver sig overende, seer, lytter og fornemmer ovenover en Buldren, en Knærken, en Knagen og udenfor end stærkere Lysglimt. Hun rusker Manden vaagen og raaber: „Herre Jesus! jeg er bange, det er ilde fat — hør! se!"

— Den opskrækkede Præst springer ud af Sengen: ja, Tagene i Gaarden stod i fuld Flamme; han kunde tydeligt høre, at Stuehusets Overdel ogsaa stod i Lue. „Op!" raabte han til Konen, „Livet kan vi maaske redde gjennem Haugen." Dermed greb han Barnet, slog et Vindue op, løftede hende ud og selv bagefter. Kun faa Spring havde de taget, før Tækket skred ned bag ved dem; og saanær havde de været indebrændte. I de bareste Natklæder foer de nu til en Bondegaard, hvor de modtoges af en Karl, der nys var hjemvendt fra en behagelig Fenstren og nu, seende Ildebranden, gjorde Anskrig af fuld Hals. De halvnøgne Præstefolk bleve forsynede med Bonderklæder. Hun, følende sin Nedkomst nær, fik Bud efter Jordemoderen. Præsten skyndte sig tilbage til den gløbende Tomt, hvor nu slet Intet var at gjøre, inden Ilden var helt udbrændt; men han var ængstelig for sit Tyende. Af dette opdagede han Ingen, undtagen den ene Pige, som stod og græd for sit Tab, og Studenten, der sad paa sin Kiste under et Træ i Haugen og saae hartad forstenet ud. Efter gjentagne Spørgsmaal fik Præsten saameget af ham: at han, siddende for sine Bøger til langt ud ad Natten, havde fornummet Ildebranden, der da allerede rasede saa voldsomt, at han neppe fik Tid til at kaste nogle Klædningsstykker og Bøger i Kisten og slæbe den efter sig ud af Vinduet (som var paa Enden af Huset, hvor Vinden bar fra); af Gaardens Folk havde han ikke fornummet Nogen. — Dette var naturligt; thi da man kom til at rydde op, fandtes der stegte Levninger af begge Gaardskarle mellem de ligeledes forbrændte Heste og Røgteren kvalt paa Møddingen, hvor han kun forlængede sit Liv nogle kvalfulde Øjeblikke. — Men

Pigen, som jo skulde være frelst paa Kirkegaarden? Ja hun var sandelig falden blandt Røvere.

Den onde Kvinde førte hende op i Vaabenhuset, hvor de andre To vare beskjæftigede med Antændingsapparaterne. Formodentlig have de efterseet hendes Tøj og deri forefundet noget stjaalet Metal. For i Sikkerhed at bemægtige sig dette, samt dernæst at forhindre, at hun skulde røbe dem, har de myrdet hende med Knivstik; thi i denne Tilstand fandtes Dagen derpaa hendes Lig i en nær værende dyb Vandgrøft, hvorhen de havde slæbt det, hvilket Blodpletter, ledende fra Grøften op i Vaabenhuset, tilkjendegav. (Man viste endnu i min Ungdom, paa den indvendige Side af Vaabenhusets Egedør, fem sortagtige Pletter, som troedes at være tegnede af hendes blodige Fingre; ligesom og et Par anbrændte Sparrer tyde paa, at Brændmaterialierne, under Morderness Fraværelse med Liget, maa have begyndt at tage for sig selv.)

Mistanken — snarere moralsk Vished — antydede Forbryderne. De fængsledes. De benægtede og vare aldeles samstemmige i deres Forklaringer, foreskrevne og indprentede af Anføreren. — Vidner, af hvilke En havde seet dem komme fra den anstukne Vaaning, kastet sig bag en Tornebusk, men tydeligen kjendt dem; en Anden seet dem fare ind paa Gosmer Kirkegaard, og hørt dem banke paa Vaabenhusdøren; en Tredie hørt en lignende Banken paa Halling Kirkedør og derefter seet tre Mennesker skyndsomt gaa derfra til Spøttrup — alle disse Vidnesbyrd tørnede af paa Lovprincipet om enstidige Vidner og paa de Anklagedes indstuderte Rollefasthed. — Om Tortur — den Tid meget brugelig — blev anvendt, vides ikke, men kan formodes; i saa Fald med uafgjørende Virkning;

thi Dommen faldt ud til „livsvarigt Fængsel med strengt Arbejde."

Med et Par psykologiske Mærkeligheder skal jeg slutte Beretningen.

1) Det var i hin Tid — maaske længe derefter — en rodfæstet Overtro: at naar en Ugjerningsmand, efter den i Mørket forøvede Udaad, kunde inden Solopgang slaa tre Slag paa tre forskjellige Kirkedøre, da skulde han vorde, om ikke ganske angerløs, saa dog strafløs. Og er det sandsynligt, at hine Misdædere i denne skumle Overtro have befæstet deres Forstokkethed. —

En af mine Ungdomsbekjendte — født just i Gosmer-Halling Pastorat — har fortalt mig: at som han en Dag spadserede paa Kjøbenhavns Volde, havde en rundrygget, hvidhaaret Stokhusslave bedet ham om en Almisse. Den gaves med det Spørgsmaal: „Du, som gaaer paa Gravens Rand, hvad har Du bedrevet?" —

Slaven svarede: „Det er nu i denne Tid fire og fyrretyve Aar siden, jeg var med at brænde Randlev Præstegaard af." —

„Og slaa Pigen ihjel?" fortsatte Spørgeren, der gøs som for et Gjenfærd. —

„Nej!" sagde han, rettende Ryggen et Øjeblik, „det gjorde vor Fa'er alene; men han truede mig til at hjælpe ham med at slæbe hende ned i Sønderkjær, ligesaavel som jeg ogsaa blev tvungen til at stikke Ild paa de to Længer." —

„Gud hjælpe Dig!" sukkede min Bekjendt, „hvorfor har Du ikke heller angivet Dig selv herovre og faaet Ende paa det i en Hast, istedetfor denne forskrækkelige lange Tid at sejpines baade til Legem og Sjæl?" —

„Aah! jeg haaber," lød hans Svar, „at vor Herre derfor vil blive mig en naadig Dommer paa hin Dag." — Slavefogden gjorde Ende paa Samtalen. — Denne førtes i Aaret 1793

2) Præsten bar Tabet af alt sit verdslige Gods med agtværdig Jevnmodighed; hvilket han jo og saameget lettere kunde, som han var rig nok til at oprette det og endda havde fuldtop. — Meget nær tog han sig de Fires skrækkelige Endeligt, saameget smerteligere for ham, som han ikke kunde fordølge sig, at hans Varskhed paa hin Jagtdag havde fremskyndet Ugjerningen. — Dog, ogsaa disse Tab forvandt han under Tidens lægende Magt. —

Men eet Tab var der, som han aldrig kunde forvinde.

„Og hvilket?"

Det af et Morbærtræ. — Det var opvoxet med ham, blomstrede med ham, bar med ham; nu var det død før han. Alle de andre ildsvedne Træer i Haugen lod han uden videre omhugge; men det brandlidte Yndlingstræ maatte intet Jern vedrøre. Han puslede omhyggelig ved det, afskar nogle af de forbrændte Grene, forbandt andre, om hvis Helbredelse han havde Haab, gjødskede om ved Foden eet Aar efter et andet. Og da alt Haab om dets Oplivelse var forbi, nænnede han dog ikke at oprydde det. — Først ved hans Begravelse blev det tørre Morbærtræ anvendt paa Skorstenen.

Firkløveret.

1843.

Munken.

Danmarks vidtstrakte Kyster fostre et Slags menneskelige Amfibier, som jeg for min Del gjør grumme meget af. Landjorden — Sandjorden frembringer Brød til Fisken, som Havet yder. Her Tryghed og Ro, hist Uro og Fare — Livets Dobbeltbillede. Den nøgne, grumme Vestkyst er stærkest befolket med Havgasser, der uforfærdede befare den vilde Sø i deres aabne Baade milevidt ud, for op af Dybet at hente det barske Livs første Nødvendigheder. Ogsaa ved Østkysten kjender det langt fredsommeligere Kattegat ikke saa lidt til Fiskere, og blandt disse udmærkede Baadførere. En saadan var, gjennem næsten hele sidste Halvdel af forrige Aarhundrede, Jens Munk i Lilmose, beliggende ret Vesten for Thunø.

Han har ført mig i min Ungdom flere Gange velbeholden til og fra hin Ø og Nordenden af Sams, sommetid i godt Vejr og andentid i et saadant, da Søen vasker. — Det gjorde den engang, jeg med et Par Jevnaldrende havde gjæstet den mindre Ø. En Vestenvind, som stedse tiltog i Styrke, forbød os at styre efter Lilmose, og da den sprang nordligere, blev den os skral nok til at lægge Kysinghage op. Gjennemblødte slap vi

dog henad paa Aftenen derind, hvor vi altsaa fik smult Vand. Uheldigvis var det just i Ebbe, og da vi ikke kunde se os for i den snevre, krogede Indsejling, løb vi paa Grund eengang og nok engang. Vore „hvide Stude“ — saaledes kaldte Munken Sprydsejl og Fok — flere brugte han ikke — vare i Fjordmundingen „klavede ind,“ og maatte da Mandskabet udenbords og skyde Baaden paa maa og faa ud igjen i Sejlsdybet. — Baadføreren var heltvæk saa veltalende, at han kun pauserede, naar Skraaen skulde vendes eller byttes med en frisk, eller Munden blev „skvalpet.“ Dertil havde vi Forraad nok af „Spølvand“ — i daglig Tale Brændevin. — Denne Kraftessents virkede, men ikke tjenlig for vort Endemaal: vor Munk talede mer, men udrettede mindre, hans Eder slet Intet. Et Par Gange skvattede han overende, bandede os Andre, Skuden og sig selv. „Jeg har faaet for svær Ballast,“ stammede han; vi modsagde ham ikke. „Hiv ud af Stenene!“ Det skete, og derved kom vi af den første Grund. Snart sad vi fast paa den anden. For at klare os fra den gik det endnu mere trykkent: istedetfor de udkastede Stene havde vi faaet den store Jens Munk selv til Ballast, som maatte forblive, hvor den var, da han ikke var istand til at skræve over Rejlingen. — Nu faldt det os til at bande og Baadens Herre at tie, thi han var falden i Søvn.

Da lettede Taagen: vi skimtede Landet et kort Bøsseskud om Bagbord og tvende Skibe for Anker endnu nærmere paa den anden Side. Endelig saae vi ret forud et Lys saa udbredt, at det maatte komme fra flere end eet eller to Vinduer. Dette, der forjettede os Husly med Mere, satte Ild i os, og da vi nu kunde skjønne,

hvor Renden var, fik vi snart Baaden ud i den og tog fat paa Aarerne. Her vaagnede Munken, skultrede sig og gryntede: „Er I gale? roer I? og vi staa paa Grund."

„Nej," brummede Vest — den ene af mine Kammerater — „vi har klaret os, mens I snorkede."

„Hvad er det for Lys?" spurgte den Anden — Øst.

„Naar det ikke er Norsminde Kro," lød Svaret, „saa er det Helvede; Fanden hvilket! hal ud, Gutter! at vi snart kan komme derind og faae Varme i Kroppen."

Der haledes og saaledes ud, at Øst brækkede sin Aare.

„Han maatte hellere ha' brækket sit ene Ben!" brølte Kapitainen, „nu maa jeg karri — kom med den anden Aare!"

Denne stak han agter ud og gav sig til at vrikke.

Vinden havde løjet af saa meget, at vi kunde høre Klang af Instrumenter derindefra, og stedse lydeligere, jo mere vi nærmede os, og snart erkjendte vi det for Dandsemusik. Vaade, udasede, som vi vare, opmuntredes vi unge Mennesker. De nu indenfor Vinduerne synlige Bevægelser af Dandsende satte vort Blod i Bevægelse. Vi lovede os en munter Nat til Erstatning for Dagens Besværligheder. Jens Munk nærede samme Forhaabning.

Interessentbal.

Jeg skal love for, der var varmt derinde, og der var muntert; i Storstuen dandsede, i de to Gjæstekamre spillede man; i tvende Sideværelser blev drukket og

sunget til. I et af de sidste viste Værten os ind. Vi fik strax Noget i Livet, idet vi til ingen Nytte raadslog om, hvorledes vi kunde blive skilte ved de vaade Klæder, saae tørre istedet og saaledes deltage i Dandsen. I denne blev nu en Pause, og tvende Sømænd traadte ind til os, krævende Punsch. Det var unge, nette Folk, der havde dette aabne, frimodige Aasyn, danske Søgutters Præg. De vare finere klædte end almindelige Matroser.

„Jeg hører," sagde den Forreste, „at De er kommen ind under Havari, mine Herrer! De kunne trænge til ny Forhudning — Riber!" sagde han til den Anden, „vi kunne la' Ole og Lars — de ere nede i Skjænkestuen — hente Beklædninger — om De ellers kan finde Dem i ligefrem Sømandsdragt?"

Jeg takkede hjerteligt paa mine egne og Kameraters Vegne og forsikrede, at vi vilde anse deres Klædninger som Hædersdragter.

„Stop!" faldt den Anden ind, „vi kunne jo ikke hjælpe Flere end To; hvad gjøre vi saa ved den tredie Herre?"

„Ham ta'er jeg paa min Samvittighed," raabte Værten ind ad Døren. „De gi'er vel Indskud til Ballet som de andre Interessenter?"

„Strax!" var Svaret.

Vi havde neppe klaret Betalingen, før vor Omklædning gik for sig i et indre Kammer, hvorfra vore vaade Kropstykker bleve bragte til Tørring.

Iførte oldnordiske Koster og Broge, med løftomslyngede røde Silkehalsklæder, hvis lange Flipper hang ned over Brystet, traadte vi nok saa kjække ind i Dandsestuen og mønstrede Damerne. De Fleste af disse vare

Nord fra; af de sydlige kjendte Øst og jeg En og Anden, Vest slet Ingen.

Fordandseren klappede, man bød op, stillede sig; vi tre Sølimiter hver med sin Udkaarede. Den datider brugeligste Dands var den engelske — nu degraderet til Bondespringom, under Navn af „Sextour“ — de schwabiske Bønders Wirbeltanz var dengang endnu ikke forfremmet til de højere Klassers Modedands, men havde først nylig vundet Yndest hos yngre Folk, der brugte den som Afvexling hen mod Ballets Ende.

Har jeg ikke før bemærket, saa gjør jeg det nu for en Fejls Skyld, at til et rigtigt morsomt Bal hører en Smule Forelskelse — idetmindste i een af de søde Piger; kan man forlibe sig i to paa eengang, er det saameget bedre, men og et sjeldent Held. Her blev dette Held mig tildel: jeg sværmede for Lise, jeg sværmede for Malene*), mest for Den jeg netop dandsede med. Ingen af dem sværmede for mig, som ikke var saa sært, da Lise kun havde Øjne for Øst og Malene for Vest. De to begunstigede Herrer korresponderede i Øjensproget med vedkommende Damer: man forstod hverandre.

Da jeg ikke var ukyndig i sympathetisk Skrivemaade, stavede jeg mig snart til, at jeg var tilovers. Man vil paastaa, at der gives en tropisk Plante, saa overordentlig hurtig i sin Udvikling, at Jagttageren kan se den voxe. Jeg troer det gjerne, for det Samme opdagede jeg grant paa den firdobbelte Elskovsblomst her i Norsminde Kro. Og Flere end jeg gjorde samme Opdagelse, blandt dem uimodsigeligt Hunblomsternes Mødre.

Jeg stod engang saa nær ved dem, at jeg hørte,

*) Jeg anfører ikke Familienavnene, thi de leve endnu Begge.

hvorledes de snakkede om Hannerne, enige i, at de vare baade selv kjønne og udsprungne af kjønne Familier. Under den nu stedfindende Kaffedrikken berettede jeg mine forlibte Venner, hvad jeg havde opsnappet, betydende dem derhos, at deres Hjerters Tilstand slet ikke var nogen Hemmelighed, samt at jeg allerede havde faaet saameget at vide, at de tvende Gratier vare honnette Piger, Døtre af tvende velhavende Præstemænd. Begge Jungmændene trak baade Bryn og Øjenlaage ned og mumlede Noget om „utidig Geskæftighed, ubuden Mæglerforretning,“ og nedslugede med Kaffen deres Fortrydelse, som jeg deres knortede Ord.

Den korte Sommernat — gik ikke, men løb, og man fandt, at Solen stod for tidlig op. Vi Nattesværmere følte, at vi gik for sildig tilsengs, hvorfor vi og lavede paa at oprette Forsømmelsen, naar vi først havde styrket os med anstændig Frokost. Vi havde neppe begyndt at anatomere Flæskeskinken, før rappe Hovslag udenfor drog vore Øjne til Vinduerne: en Rytter sprang af, traadte ind — men han fortjener et eget Kapitel.

Hververen.

Den Fremmede spurgte efter Værten, og da denne meldte sig hos ham, udbad han sig overladt Husly, om ikke andetsteds, saa i en tom Lade, for to Underofficerer og seksten Rekruter, dem han skulde bringe til Kjøbenhavn. Dette bevilgedes. Han tog strax nogle Bankosedler frem og sagde: „Her er til en Smule Frokost for disse Karle, men derover betaler jeg Intet. Jeg er selv

fulten, har redet hele Natten," lagde han til, kastende et Blik paa os Balgjæster og et paa Skinken. Han blev viist ind i vor Stue, tog Plads efter et Nik og et „med Tilladelse." Inden Forløb af to Minuter havde han fortæret mere Flæsk end To af os Andre og behørigt Brød, et Ølglas Brændevin auf einmal — heller ikke mere — og ovenpaa en Flaske Øl. Nu stod han op, nikkede igjen og gik ud, for at se efter Transporten vel.

Han var en stærk, iøjnefaldende Skikkelse: af Middelhøjde, men ualmindelig bredskuldret og højbrystet, med tilsvarende athletiske Arme. Hans Ansigt var stort, ikke uformeligt, men det var koldt, ubevægeligt som Granit: enten maatte han være uangribelig af Lidenskaber eller og fuldmægtig Herre over alle. Hans brune Haar hang foran ned til Øjnene, dog viste sig derigjennem Brudstykker af et rødt Ar tvert over Panden. En mindre Skramme paa den ene Kind og en dito skraas over Hagen tydede paa Sværdkamp. Jeg kom i Tanker om hine arrede Krigere, for hvilke ytredes: at de, der saaledes havde tegnet dem, maatte have været hele Karle, og dem gad man gjerne have seet. „Det kunne I ikke," lød Svaret, „for de ere Alle døde." — Vor Morgenmand var ellers borgerligt, men fint klædt, og uden baade Mundskjæg og Kindskjæg. Hans Udtale var ren kjøbenhavnsk, Tonen en ren Bas.

Ved sin Gjenindkomst siger han til de to virkelige Sømænd med et flygtigt Sideblik til os tre uægte: „Maa jeg være saa fri! gaaer nogen af mine Herrer Kapitajner til Kjøbenhavn?"

„Vi Begge," svarede Riber, „og det ved Middagstid, om Vinden bliver staaende."

Hververen foreslog dem at overføre ham og hans

Mandskab. Det bevilgedes for billig Fragt, imod at Passagererne selv holdt sig med Spise. Det blev derhos aftalt, at de skulde tage Plads i Rummet, hvor de vilde blive forsynede med Presenninger til at hvile paa. Indskibningen skulde være tilendebragt inden Middag.

Den forlorne Søn.

Som Selskabet havde travlt med at gjøre sig rede til Adskillelse — hvilket ikke var et Øjebliks Sag, da nogle Rejseklæder vare forbyttede, enkelte ikke til at finde — kommer Lise med forvildet Udseende flyvende hen til Faderen og skriger: „Bro'er Casper er her!" Piben drattede fra Præstens Mund, Tobakspungen fra hans Haand. I sin Forbauselse formaaede han blot at udstøde: „Hva! hva!" Taarer tog nu til at strømme ud over Pigens Kinder, og under Hjertesuk og Hulken fik hun Følgende frem: „Han er hvervet til Soldat. Jeg stod for et aabent Vindue i Værtindens Sovekammer, kaldende paa vor Kudsk, da kommer hans Ansigt frem i Ladelugen tæt ved Siden. „„Lise!"" siger han, „„er Du her? Hvor er Fader?"" — Jeg var nær sunken i Gulvet — ak Gud! at jeg skulde se ham saaledes igjen!"

Præstens Hage berørte hans Bryst. Han syntes at gruble — ikke længe; han rettede sig, lod sine Øjne løbe omkring: de søgte Hververen, og da han opdagede ham i næste Stue, ilede han derind og næsten hviskede: „Herre! min Søn er iblandt Deres Folk histude."

„Ja saa!"

„Kan jeg løskjøbe ham?"

„Er det Dem meget om at gjøre, aaja! naar De

strax betaler, hvad han har kostet i Haandpenge og Transport; det vil udgjøre omtrent halvfjerdsindstyve Daler."

„Skal ske! Hvad jeg mangler, tænker jeg Værten laaner mig — aa! lad mig se ham!"

„De faaer selv se ham ud — jeg veed ikke, hvem af de Karle De er Fader til — behag at følge med!"

Nysgjerrig gik jeg noget bagefter.

Fra Laden lød en flerstemmig Sang, ikke af det smukkeste Slags, men den ophørte, saasnart Hververen traadte ind og paabød Taushed. Snart opdagede Præsten den, han søgte. Skjælvende stammede han: „Gud forbarme sig! Casper!"

Den Anraabte slog Hænderne sammen, bøjede sig halvt til Jorden og udstønnede: „Fader! jeg er ikke værd at kaldes din Søn!"

„Det troer jeg heller ikke," sagde Hververen. „Naa! saa det er ham!"

„Staaer Du til at frelse? og vil Du frelses?"

„Begge Dele, min dyrebare Fader! Skinnet er imod mig; men De maa tro mig, jeg er bleven skjændigen forført og bedragen."

„Kom da!" sukkede den Gamle. De Tre gik ind igjen. Pengene skaffedes tilveje og optaltes.

Hververen rørte dem endnu ikke, men sagde: „Naar De vilde tage efter mit Raad, Hr. Pastor! saa lod De ham pille af! De er ikke tjent med ham. Han havde først ladet sig engagere af en østerrigsk Hverver, og saa smutter han ind til mig, lader som Ingenting, ta'er ogsaa Haandpenge af mig. Østerrigeren kommer og reklamerer ham. Jeg vil ikke. Vi slaaes om ham. Jeg beholder ham. Men paa Turen herind har jeg lært

ham endnu bedre at kjende — ta'er De ham, saa kondolerer jeg."

„Jeg ta'er ham," mumlede Faderen.

Handelen var sluttet.

Munken No. 2.

No. 1 var, da jeg efter et Par Aars Borteværelse kom til hin Egn, gaaet i Vinterhavnen — den man ikke mere forlader. En og anden af Interessenterne i det muntre Norsmindebal havde ogsaa ladet sig føre did, hvor der hverken gives Punsch eller Flæskeskinker. Naa — den Vej skulle vi Alle.

I dette Mellemrum havde jeg ikke seet noget til Firkløveret, Hververen og Dragøskipperne, ligesaalidt som til den forlorne Søn. Min Erindring opfriskedes. Jeg spurgte efter Den og efter Den. Hm! Man skulde aldrig forske efter Sligt: de fleste Svar, man faaer, vække Tusmørketanker paa Foranderlighed, Forgængelighed og Vinterhavne.

Efter Jens Munks Bortgang arvede hans eneste Søn Rasmus Munk — efter Hadsherreds Sprogbrug kaldet Munk Rask*) — Faderens Gaard med de hvide Heste, hans Baad med de hvide Stude, hans Sømandsdygtighed og hans ejendommelige Billedsprog.

*) Det er almindeligt i denne Egn at sætte visse Familienavne, og Øgenavne især, næsten uden Undtagelse, foran Døbenavnene, saasom: „Græd Hans" (ham med rindende Øjne), „Post Niels" (af hvis Forfædre en har været Spion for Herskabet).

Ederne ikke at forglemme. Baade dem og Sproget udbannede og berigede han selv endvidere.

Det er ham, der i min Levnetsbeskrivelse bærer sig ligesaa snildt som djærveligt ad ved min og Medjægeres Retirade for Thunboernes Opstand i Masse. Paa Hjemsejlingen gav han mig følgende Underretning om nogle af de Personer, jeg i hint Interessentbal har udpeget.

Hin slemme Præstesøn var og blev forloren. „Jeg skal sige os," — det er Rasks Ord — „den her Studenter havde ikke Vindfang af Noget undtagen Fruentimmer og Flasker, og forresten var han saa luddoven som et Skib i Havblik. Fa'eren grubliserede, saa han blev Dag for Dag mere og mere slunken, indtil han for et halvt Aarstid siden blev stuvet ned i Kuffet. Han havde maaske holdt Søen lidt længere, men saa hændte det sig, at en af hans Piger lossede paa egen Haand og spolerede Ladningen og blev sat i Bojen eller hvad det hedder: Viborghuset. Udrederen af Skuden havde Studenten været — den Onde sno hans Smaatarme og gjøre Fiolstrenge af dem, at han kan dandse efter dem der, hvor man aldrig fryser!"

„Hvad blev der af Kjeltringen?"

„Han blev borte med det Samme, og hvis han ikke allerede er ført op paa Gammel-Eriksplads, saa fortoner den sig nok klart i Kimingen."

„End Søsteren?"

„Saamænd! jeg satte hende over til Sams, da hendes Fa'er var kommen under Jorden. Jeg har nylig hørt, at hun var bleven gift eller forlovet, hvilket det nu var. Jah! Hyren er hun vis paa, om hun ellers vil gaa paa Farten."

„Veed I Noget om hendes Søskendebarn, Præstens Datter i Y . . . . ?“

„Man siger, hun styrede østlig samme Streg som den Anden, men min Baad har ikke havt hende inde. — Skjødet løs! der kommer en Kysingpige anstigendes. Hun vil dandse med os, men jeg vover Munken og hans Kone; hun duver som en Maage og langer nok til Land. Jeg vil lade mig æde levende op af Makreler og Stenbidere, om hun smutter fra mig, saalænge jeg har Roerpinden i den ene Haand og Storsejlsskjødet i den anden.“

Det var ikke tomt Pral: Overstyrmanden førte hende velholden ind til Lilmose, hvor den hjemmeværende Kone tog imod os, det Bedste hun formaaede.

„Her er min Broder!“ raabte Rask, „og Satan kildre mine Nyrer, om denne hollandske Munk ikke har bragt mangen stout Søgut til at kuldsejle paa tørt Land.“

Han satte Stenmunken for os, og ikke forgjæves.

E. Sk.: — Syv Aar senere var den danske Munk væk. At Broderen skulde være Skyld i hans Død, troer jeg ikke, snarere Konen, der blev gammel og gnaven. Nok er det: hendes Sprydstage var det Eneste af hende, der fandtes paa Thun-Røn. Skroget af Munk Rask drev, dog umolesteret af Makreler og Stenbidere, op til Øen Endelave. — Forinden denne hans Sættenpaaland førte han mig paa nogle Sø- og Jagtture, og deriblandt den, som jeg nu skal til at beskrive.

Gjensyn.

Øst ud for Nordenden af Samsø svæve nogle ubeboede Holme paa Havfladen — ubeboede af Mennesker, men tykt bebyggede af Svømmefugle og jevnlig gjæstede af Sælhunde. Der er Noget at bestille for Jægere.

Min raske Munk sejlede samme Sommer, med mig og nok En, Nord om Samsø ud til Vejerø, derfra efter behørig Tøven til Bosserne og Kyholm. Paa denne var datids hverken Havn eller Befæstning, saalidt som Pesthus, og vilde vi have Lige af Sælhundene, maatte vi benytte Aftenlaget, da de talrigst besøge Grundene. Intet Charivari kommer disse Havdyrs nær i Vildhed, kun Jægerøret kildres ved slig Koncert, der minder om Djævlenes i „paradise lost." — Da Baaden var slæbt op paa Land, gik eller rettere krøb vi paa Post og lagde os bag vort Brystværn af Tang. Det var allerede Halvmørke, da vore Skud jog Koristerne ud i Dybet, og inden de Dræbte bleve henslæbte til Baaden, var det blevet endnu mørkere.

Vor Bestemmelse havde været, at sejle til Samsø samme Aften, for at søge Natteherberg i Maarup. Dette blev forhindret af Jyllands gamle Tyran — Vestvinden. Den rejste sig med saadan Styrke, at vi maatte beslutte os til at vende Baadens Kjøl imod den, sætte os, underdækkede med Tang, indeni og saaledes oppebie Morgenen. Det Bedste, vi under disse Omstændigheder kunde foretage os, var at sove. — Men Søvnen blev forstyrret, inden den var begyndt.

Tre menneskelige Skikkelser lod sig tilsyne foran os; at vi selv vare usynlige for dem, kunde vi forstaa af Udraabet: „Hvad Satan! en landdreven Baad! Det

er saa den anden, som iaften er strandet paa den ubekjendte Ø. Naa! lad os tage den i Besiddelse!"

„Den er besat," gjenmælede jeg.

„Hvad!" brummede en hul Basstemme, „ere I Mennesker eller Sælhunde?"

„Vi ere Sælhunde," svarede jeg, „men vil I ta'e Plads hos os, skal vi ikke bide Jer!" —

„Blicher! Du Himmelhund!" lød en anden Røst, „hvad den slemme Syge bestiller Du her?"

„Jeg driver lidt Sørøveri, min go'e Øst! Men hvad driver Dig herhid?"

„Vinden, min Bro'er! Naar vi nu ere vel inde i dit Hundehus, skal Du erfare det Nærmere."

De skubbede sig ind, fik Sæde og Rygstød.

„Og jeg er Vest," sagde den Tredie, „Vi ere fulgtes ad fra Kjøbenhavn til Kallundborg, men da det saae langt ud med Overfarten til Aarhus, tog vi ud til Refsnæs, for derfra at lade os sætte over til Sams. Istedetfor satte vore Færgefolk os paa Grund her ved denne fortryllede Ø; de ere hist ovre ved den anden Side og ase med Baaden — ah! vi havde det lidt mere behageligt, der hvor vi Fire sidst vare samlede i Norsminde."

„Der sov I ligesaagodt, som her bliver Tilfældet," brummede Basstemmen, som tilhørte ingen Anden end Hververen. „Saa snak da Natten hen, I unge Herrer!"

Det gjorde vi.

Snakken faldt først paa den fæle Præstesøn. Jeg fortalte om ham, hvad Læserne allerede have erfaret.

„Det kunde jeg nok vide," sagde Hververen, „nu har jeg skaffet Marinerne flere hundrede liderlige Fugle, men Ingen mere djævleblændt end han. En Slags

Journal eller Dagbog — den havde ellers meget passende Titel af „Natbog“ — tabte han i den Hurlumhej, da jeg vexlede Hug med Østerrigeren. I en ledig Time løb jeg den igjennem. Død og salte Pine! Jeg har seet baade Det og Det, været med baade her og der; men saa velstuderet i de skjønne Videnskaber er jeg ikke bleven. Hvert Svirelag, hvert Slagsmaal, hver Fruentimmerkommers har han afmalet saa nøjagtigt lige til de allermindste Omstændigheder, saa ingen Rapport kan være fuldstændigere. Derfor varede jeg den gamle Parykmand ad. Spidsrødder havde den unge Slyngel havt bedre af end af Paaskeæg — gid vi her havde en Øl eller to, for jeg er sulten.“

Var han sulten, vare vi Andre søvnige og døsede hen i en Halvslum, til Aurora purrede os heltvaagne.

Atter Gjensyn.

For en mild Sydost havde vi gledet en god Strækning ad vor Søvej i Taushed, hver med sine egne indesluttede Tanker, saavidt man havde nogen. Det var Tilfældet med Øst: „Hvordan mon det blev med Søsteren,“ fremmumlede han, ikke i Spørgetone.

„Hvis Søster?“ spurgte jeg.

„Hans, den underjordiske Dværg.“

„Han var Fanden ikke Dværg,“ brummede Hververen, „han maalte elleve Kvarter fire og en halv Tomme, jeg har noteret det.“

„Næstsøsteren,“ (han mente Kousinen) sagde Vest, „det var ogsaa en forbandet kjøn Tøs; jeg var nærved at blive, hvad Tydskeren kalder vernarrt.“

„Du var det," siger jeg.

„Det var jeg virkelig, men det varede ikke mange Solemærker, inden jeg igjen kom til Forstanden."

„Du?" grinte Øst, „naar det kommer derpaa an, er Du vel ikke klogere end jeg og saamange Andre. Da jeg sa'e Farvel til Malene, trykkede jeg hende lettelig i Haanden. Hun trykkede igjen. Det snurrede mig op i Armen og længere ind; og det er ikke fri for, at jeg endnu fornemmer en Smule Kildren."

„Det gaaer nok hen," sagde Kapitain Rask, „førend jeg fik Maren — nu springer hun til Vesten — Sejlene ned og Aarerne ud!"

Kommandoen udførtes, vi roede til Land. Maren havde Kaffekanden paa Bordet, før vi vare komne vel ind i Stuen. At mærke: det var ikke Munkens Maren, men en Skippers i Maarup.

Søvnen eftergiver ikke sin Ret: vi fire Unge ilede strax at betale den, hvad vi vare skyldige. Kun Hververen alene syntes at være gjældfri; thi han gik, efter et „Adieu, sov vel!" over til Vestsiden af Øen, for derfra at komme over til Jylland og videre Syd paa til sin umisundelsesværdige Bestilling.

Den vakre Skipperkone saae, hvad vi trængte til, og anviste os et Værelse med tvende Senge. Vi krøb i dem og sov — hvorlænge veed jeg ikke. Men det veed jeg, at saa sælsom en Morgensang, som løb gjennem Bræddevæggen, har jeg hverken før eller siden hørt. Det var en kvindelig Vexelsang. Melodien kunde jeg ikke faae fat paa, men Ordene fik jeg gjemt.

1ste St. Hvad savner Du? Hjerte! hvi længes Du saa?
2den St. Jeg savner, hvad ej er paa Jorden at faae:
Den Ven, mig til Frihed udløser af Fængsel,
Til Den staaer min eneste Længsel.

1ste St. Suk da, stakkels Hjerte! men brist ikke! Du
Kan have en Ven, som Du veedst ikke nu.
2den St. Jeg tænkte at have en Hjerteven fundet;
Jeg saae ham, — ak! han er forsvundet.

1ste St. Hvad hjælper at sørge for saadan en Ven?
En anden og bedre kan komme igjen.
2den St. Ak! aldrig! kun tvende Rum ejer mit Hjerte:
Til første Elskov og — Smerte.

Disse vemodige Toner vare ejheller gaaet tabte for mine Venner. Øst keg over til mig og hviskede: „Hvad var det?"

Vest hviskede: „Det maa undersøges!"

Jeg nikkede og stod op.

Jeg forhørte mig hos vor Husmo'er om Sangerinderne og fik den Besked, at de egentlig vare fra „Vesterlandet," havde først taget Ophold hos den nærbeslægtede Præst, og da han for et Halvaarstid siden døde, havde de lejet dem ind, hvor de nu vare.

„De ville nu slet ikke tilbage i deres rette Hjem, af hvad Aarsag veed jeg ikke, men de maa vistnok have Hjertesorg, for sommetider græde de sammen, og sommetider synge de sammen, men aldrig noget Muntert. Det er vist rare Piger; de har ellers ikke Omgang med Nogen, sidde og sy og brodere næsten hele Dagen, undtagen naar de i kjønt Vejr gjøre et lille Svip her i Haven eller ned til Stranden. Fattige ere de langtfra ikke, for

siden de kom her til Landet, have de hvert halve Aar faaet Rentepenge, ikke saa faa, tilsendte derovrefra."

Jeg gjengav Vennerne de indhentede Underretninger med Tillæg, at det rimeligvis var hine søde Norsmindeglutter, og med Forslag: gjennem Værtinden at udbede os Tilladelse at opvarte dem, da de muligen kunde ønske Bud med os til Jylland. Dette var virkelig ogsaa Tilfældet: vi bleve indbudte. — Rigtigt! det var dem. — Gjenfindelsen overraskede, og det behageligt. Paa Ansigternes og Samtalens Livlighed mærkede jeg, at visse Savn lod til at ville udfyldes. En Time svandt som et Minut. Ved Bortgangen bad Herrerne om at maatte gjentage Besøget: tilstaaet.

Slet ikke ilde smagte Baadførerens Meddelelse, at hans Fartøjs Tilstand udfordrede nogen Istandsættelse, som vilde medtage et Par Dages Tid, inden vi kunde betro det til Søen. — Disse tre Dage vare for de fire Menneskebørn saa gode som tre Aar, ikke extensive, men intensive — man forstaaer mig jo vel? — Saa gammel som jeg er, kan jeg endnu fornøje mig ved at tænke paa denne Kvadrupelalliances hurtige Istandbringelse. Men saa falder Tanken paa Ophævelsen ved Stormagten Dødens Intervention. — Tredive Aar gled hen som ligesaa mange Dage. Vest og Øst ere muldne om Tænderne, og deres Børn have fortsat den afbrudte Elskovsleg. Hm! de skulle ogsaa i deres Tur indløse Panterne.

Rødstenen paa Fur.

1843.

I kun en Mils Afstand fra Livø — til hvilken jeg for kort siden har færget mine Læsere over — ligger Fur, en Ø af aldeles forskjellig Beskaffenhed, og det saavel med Hensyn til Naturen som til Menneskene der, hvorvel de Sidste have forandret sig noget siden den Tid, i hvilken efterfølgende Begivenheder fandt Sted, nemlig et hundrede Aar tilbage.

Øen er tvedelt, og begge disse Dele staa i den mest skærende Modsætning til hinanden: den sydlige er et fladt, kun lidt over Fjorden ophøjet Land, paafaldende frugtbart og langt tidligere paafærde end det nærligefor liggende Salling. Derfor maa Landet takke Vandet, Bonden takke Fiskeren — Begge ere een Person, en Amfibie, der henter rundelig Føde fra to Elementer. Nette Huse og Mennesker — over 800 paa 1/8 Kvadratmil dyrkeligt Land; dertil een eller flere Baade, og det ej af de smaa, skjænke et ligesaa livligt som frydeligt Syn. — Men nu den nordlige Halvdel! Grimmere end Alheden — hvis frodige Lyng og hist og her fremsmilende grønne Græspletter, hvis violette sildige Blomsterflor, saavelsom den utallige Bærvrimmel, trøster Øjet og kvæger Ganen — fraftøder den furske Øjet. Høje, bratte Banker, ikke bevoxede, men næsten overalt sparsomt besprængte med

usſel unyttig Dyngelyng, paa en stenſkjællet Overſtorpe, gjenkalder den nyſkabte, endnu øde Klodes „Limbo," paa hvilken Miltons Satan var det eneſte Levende — han, der heller vilde være „Herre i Helved end Tjener i Himmelen." Hvad om her paa Fur fandtes en Nedgang til Djævelens Rige? Saameget har før ingen ægte Furbo tvivlet paa: at jo Hullet under Rødſtenen var Troldes Ind- og Udgang. Denne Danmarks ſtørſte Sten ſkal ſtrække ſig en Fjerdingmil i Sydveſt lige hen under Bakgaarden, der, opbygt for ikke ret mange Aar ſiden, hviler paa Klippegrund. — Kryber man ind under Rødſtenen ſelv, befinder man ſig i et lidet Rum, udhulet, tør jeg tro, ikke af Trolde, men af Menneſker. De lave Vægge ere af ſamme Materie ſom Loftet, ſaavel ſom en Bænk, paa hvilken To, iſær om de ere Kjæreſter, ret godt kunne forrummes. Mod Veſten er herfra en ſnever Aabning, længere end en lang Stage kan naa Enden af. Men hvad der indenfor findes, ſkal jeg lade være uſagt. — Og nu kan vel Læſeren gjøre ſig en Foreſtilling om den Klippehule, der giver herværende Fortælling Navn; og, ſom ſiden vil indſees, ikke uden Føje.

Det var Helligdag — hvilken, eller i hvilket Aar, kan jeg ikke gjøre Rede for, ſom heller ikke behøves. Saadanne Dage paſſe disſe Øboer Kirken ligeſaa trolig ſom Marken og Havet de andre ſex.

Der kom da Karlſolket helt i Stadsdragt: grøn, med Pelsværk kantet Hue, rødt Halstørklæde, tre ſorte Veſte, forſynede hver med to Rader ſmaa Sølvknapper, af hvilke kun den nederſte bruges til den yderſte Veſt, de to nederſte til den mellemſte og de tre dito til inderſte; derover

en blaa Jakke med korte Spidser bag til — omtrent som vore Officerers — derunder side, hvide Lærredsbuxer til lidt neden for Knæerne; blaa Strømper og — Træsko. (De sidste holdes vel, som fremmede, langvejsfra hentede Produkter, for meget rarere end i Skovlouringernes Egn.) Kvinderne ere paa deres Maade langt simplere klædte — hvorover man ikke skulde rynke Næsen: — De have paa Hovedet en farvet Sirtses Hue og over denne et smalt hvidt Klæde, to Gange rundt om Baghoved og Pande, bundet paa sidste Sted i en ganske liden Sløjfe; om Halsen et større Klæde af samme Farve, paa Ryggen nedhængende med en Flip til mellem Skuldrene og foran stoppet ind under en grøn Bindtrøje, som er med Ærmer og ovenhen kantet med et sort Baand; et langt Skjørt sammenholdt af et broget, tærnet eller stribet Forklæde, hvis brede Bændler ogsaa forpaa bindes i Sløjfe; Ben- og Fodbedækning er lig Mandsfolkenes. —

Det var da, som før sagt, en Helligdag. Folk samledes til Kirken. Under Gangen did, alt som Flere og Flere strømmede til, hilsedes og snakkedes mellem Venner og Veninder. Bekjendte indbyrdes vare de Alle. I de „Dødes Hauge" blev det endnu mere levende, da Enhver gjerne benyttede Øjeblikkene til Præstens Ankomst saaledes. — Man havde i dette Øjemed neppe formet sig i større og mindre Hobe, før Tvende, et Mandsfolk og et Kvindfolk, begge i reglementeret furske Uniformer, traadte noget bagefter Præsten indad Kirkeporten, følgende ham langsomt til Gudshus. Disse to Mennesker hørte ikke til Kirkefolkenes Bekjendte: „Hvem er da det?" spurgtes sagtelig imellem dem; men der kom intet andet Svar end det samme Spørgsmaal, og, da de Omspurgte vare komne ind ad Vaabenhusdøren, et højere: „Hvem Fanden var

da det?" — Saameget stærkere spændt var Nysgjerrigheden, som denne Gudinde hersker med størst Magt hos alle Øboerne — selv hos Englænderne. — De Flestes Andagt fik herved et Drej; Øjnene søgte oftere de fremmede To end Præsten, der af Mængden blev hørt kun med et halvt Øre. — Inden Gudstjenestens Ende blev det et temmelig almindeligt, hos Nogle et stiltiende, hos Andre et sammenhvisket Forsæt, at passe paa, hvorhen de Forunderlige vilde begive sig — man tænkte jo først paa Præstegaarden.

Denne Tanke skuffede: de vandrede ud af Byen Nordpaa og i samme Strøg op ad Bjergene, med en let Hurtighed, som betog de Allerfleste Lyst og Magt til at følge dem; kun to Karle og en Pige fra Lundgaard, der ligger Norden for Lyngbakkerne, fulgte efter, saa saare de kunde. Inden de naaede op paa Højderne, syntes de Forfulgte at være bortsvundne. Men imedens Hine standsende saae sig fremad og til Siderne, fik de pludselig Øje paa den sælsomme Furbokarls Hoved og Skuldre bag ved Rødstenen, hvor Synet af ham snart forsvandt. Ikke lidet benouede fordristede de sig dog, efter et Ophold af nogle Minuter, til at se efter. De omkredsede den berygtede Sten, dog i behørig Afstand — Intet hverken at se eller høre. Heraf kunde ikke drages anden Slutning, end at de Omsøgte maatte være Bjergmandsbørn.

De hurtigt Hjemvendendes Beretning fløj som en Budstikke fra Hus til Hus over hele det beboede Land og forsamlede om Aftenen større og mindre Kredse, der afhandlede den vigtige Materie og søgte, men forgjæves, at løse Gaaden. Kun i een af dem, hvor Degnen præsiderede, ledede denne sine Tilhørere paa det rette Spor.

Den gammelagtige Mand var i bestandig høj Anseelse for sine Indsigter i den „sorte Kunst,“ i hvilken Præsten var, eller lod som han var, ikke hjemme. Den lærde Degn — han havde gaaet syv Aar i den sorte Skole i Viborg — dog uden at tage Examen — gav, efter dybsindig, stille Betragtning, følgende Forklaring over den mystiske Begivenhed:

„Seer I, Børnlille!“ sagde han, „I veed jo, at der er mange Slags Underjordiske: Troldfolk og Ellefolk og Bjergfolk. De to Væsener har hørt til det sidste Slags. De ere Søskende, har en liden Bjergmand til Fader og et kristen Menneske til Moder; for ellers havde de nok ladet være at komme i Guds Hus. Moderen kan neppe være nogen Anden end hende Stine Hansdatter fra Madsbad, der blev borte for en tredive Aar siden. Folk troede dengang, hun havde druknet sig for en Kjærestehandels Skyld, og alle vore Baade var ude paa Fjorden at lede efter hende med Smaabrød — I veed nok, som de før har brugt — men alle Brødene svam tillands, og ikke et eneste af dem vilde staa stille derude paa Vandet; for underneden paa Bunden havde jo saa hendes døde Legeme ligget, og man kunde da let have hivet hende op og faaet hende kylt ned under Kirkegaardsmuren. Nej, nej! Godtfolk! Rødstensmanden har røvet hende. Naar han var ude imellemstunder, har hun undervist Børnene i deres Kristendom og sendt dem i Kirke, for at hente en Splint af Prækestolen. Har han, Sønnen, nu faaet den, saa kan de let faae Magt med Bjergmanden. Og I skal se: det varer vel ikke længe, inden de ere frelste og komme alle Tre for Dagens Lys.“

Denne Forelæsning vandt naturligvis almindeligt Bifald, saa En og Anden jevnligt keg op i Bakkerne,

for at tage mod de Forløste. — Disse lod sig ikke se, før en gammel Kjælling et Par Uger derefter mente at have opdaget dem en Maaneskinsnat i Præstens Hauge. Saadant opfriskede Historien, der var paaveje til at hendø. Herover maatte Degnen afgive en yderligere Forklaring, der faldt saaledes ud: at Præsten endnu ikke havde faaet Bugt med Bjergfolket, og at han maaske vilde bide sine Tænder istykker paa den Nød; men dette fik da være hans Sag, om han ikke forstod sine Ting bedre.

Saa en fjorten Dages Tid efter kommer en Baad sejlende Øster fra og lægger an ved Færgestedet der Syd paa Øen. Den vakte Opmærksomhed allerede i en Frastand; thi enhver Kyndig kunde strax se, at det ikke var nogen Furbaad. Men Nysgjerrigheden blev rigtig spændt, da deres Sejl faldt og tvende, efter Dragten at dømme fornemme Herrer kom tilsyne, saavelsom to Andre i Livreer, der da maatte staa i hines Tjeneste. Trende Søfolk vare Fartøjets Førere. Det blev, paa tilstaaet Anmodning, fortøjet. To af Sømændene forblev ombord, og den tredie sprang iland, for at skaffe Noget at leve af, med de fire Passagerer foran. — Den ene af Herrerne, hvem jeg vil betegne med Bogstavet R., lod sine Øjne løbe ligegyldig, om ikke haanligt, over de Hidstimlede og spurgte, om Færgemanden var deriblandt. — En traadte ud af Halvkredsen hen til Spørgeren, lettede paa Huen og sagde: „Det er mig, til Tjeneste.“

„Har I ikke,“ lød Tiltalen, „for en Maanedstid siden fornummet to Personer færge herover fra Salling, et Mandfolk og et Fruentimmer, begge af Stand?“

„Af Stand?“ gjentog Færgemanden, „her kommer af og til Nogen over; men hvad Stand de ere af, det kommer ikke mig ved.“

„Var Mandsfolket," gjentog den Fremmede, „ikke klædt som jeg, for Exempel? Og havde Fruentimmeret ikke en gul Silkekaabe om sig?"

„Nej," svaredes der, „saadanne Folk har jeg ikke fornummet til." —

„Naa!" brummede Hin, „hvor boer Præsten? — hvis I ellers have saadanne paa dette Land."

„Vel har vi det," lød Svaret i en mut Tone og med nedtrukne Pandetynker; „hvis I vil til ham, saa kan I finde ham i den Gaard hist henne ved Kirken."

Uden videre Tale tiltraadte de Fem den anviste Vej. — Præsten blev truffen hjemme og fik det samme Spørgsmaal som Færgemanden. Det Svar: „at han tog kun vare paa sine Embedspligter og brød sig Intet om Færgefarten" — tilfredsstillede ikke. B., den anden Herre, som siden Landingen ikke havde opladt sin Mund, oplod den saalunde: „Vi søge efter to Flygtninge: den Ene er vor Søster, den Anden hendes Forfører. At de have befundet sig her paa denne lille Ø, er utvivlsomt; men om de ere her endnu, derom kunde I vel bedst give os Underretning. Og — vi forlange den alvorligt." Dette sidste Ord betonedes kraftigt.

Præsten svarede hertil: „I naadige Herrer behøve slet ikke til mig at bruge Tvang. Hvad jeg af min egen Villie meddeler Eder, er Følgende: I Søndags tre Uger skal der have været et Mandsfolk og et Kvindfolk, begge klædte som mine andre Sognebørn, her i Kirken. Ingen kjendte dem; jeg ikke heller, da jeg er nærsynet. Hvorfra de ere komne, hvor og naar de drog bort, derom har ingen af de Herboende sagt mig Noget. Mene I, at de Bortrømte endnu skulle være her, saa kunne I

jo søge i alle Gaarde og Huse; mit staaer Eder først aabent fra Ende til anden." —

Endnu inden han havde udtalt, aabnedes Indgangsdøren paa Klem, og en af Betjentene vinkede den nærmest staaende R. ud.

Indtil han kom igjen, gik B. med Hænderne paa Ryggen langsomt frem og tilbage forbi Præsten, der blev staaende paa sit Sted. Efter et og andet hurtigt og mistænksomt Blik paa denne standser han og siger: „At visitere, det vilde have lange Udsigter og ikke nytte: mens vi omrodede eet Hus, kunde de være i et andet — dersom Beboerne ville hæle dem. I maa jo kjende disse Menneskers Tænkemaade i dette Fald?"

„Vel gjør jeg det," svarede Præsten; „har de lovet dem, I søge, Husfred og Sikkerhed, da holde de det ogsaa, ejheller vil Nogen dreje eller bøje dem, hverken med List eller Vold — med mindre I har et Kompagni Soldater til Eders Raadighed."

Her indtraadte R., og han og B., efter kolde Nik til Præsten, gik med Følge ud af Gaarden. Under Bortgangen fik den sidste at vide: at en af Tjenerne havde udforsket af en forbigaaende Kone, hvad Læserne allerede vide om de besynderlige To, lige til deres Forsvinden under Rødstenen. Begge besluttede at kige derop og derind — hvis det var muligt. — Da de kom til Bjergmandshulen, den de nærmede sig med Kattefjed, lyttede de, den Ene efter den Anden. Ikke en Lyd at fornemme. —

„Vi maa bruge vore andre Sandser!" sagde B.; og med sin Jagtkniv i Haanden krøb han ind under den ildeberygtede Sten, satte sig paa den naturlige Bænk ligeoverfor og brugte Øjnene, der viste ham en stor Aabning.

Derind stak han Jagtkniven og ragede omkring, hvorved han fandt Modstand i noget Blødt. Han trak til sig og saae, at det var et Klæde til en Kvindehals. Han raabte atter an ind ad denne Aabning — intet Svar. Derpaa raabte han ud til de Andre: „Har Nogen Fyrtøj, saa kom med det!“ Det raktes ham; han slog Ild og opdagede ved Gnisternes Skin, at det indre Rum var tomt for Mennesker; men at det længst tilbage paa et Underlag af Halm viste sig, at der havde været Sengklæder ovenpaa, og tvende Fordybninger i Halmen udviste, hvormange der havde ligget sammen. — De Bortrømtes Skjul var nu vel opdaget; men hvor vare de selv blevne af? — Paa Tilbagevejen gik man spørgende, undersøgende gjennem Engelst og Voiel; lige klog blev man. Efter at have udhvilet sig noget i Præstegaarden, søgte de Baaden.

Her ophørte da Sporet af de Forunderlige og vilde være for stedse udslettet, hvis jeg ikke hændelsesvis og heldigvis var kommen til at tage det op i hin Furpræsts Dagbog, der upaaagtet i mangt et Aarti havde ligget henslængt paa Hylden hos hans Eftermænd. — Hvad deri oplyser den gaadefulde Historie, har jeg ordret afskrevet, og meddeler som følger.

Aar 17 . . (de to sidste Tal vare ulæselige) havde jeg her i Præstegaarden et besynderligt Besøg, og det paa en besynderlig Tid. Klokken var slaget Elleve. Alle vare for en god Stund siden tilsengs. Jeg alene sad, efter min Sædvane, endnu oppe og studerede ved min Lampe.

Da hørte jeg tre, fire sagte Pik udenfra paa mit Vindue. Jeg sprang did med Lampen, for at se, hvem det monne være. Der stod, i Sandhed! et ungt, smukt, galantklædt Fruentimmer, og skraaes bag hende en ligesaadan Mandsperson. Røvere eller Skjelmer, som havde isinde at gjøre Ondt, kunde det ikke være. Jeg lindede derfor Vinduet og spurgte dem, hvo de vare, og hvad de paa saadan Tid havde at forebringe. —

Hun svarede med svag og skjælvende Stemme: „Jeg er Datter af den ifjor hendøde Etatsraad H... paa Kjølbygaard oppe i Thy, og han er min Kjæreste, haardt imod mine ældre Brødres Villie. De, saavelsom Justitsraad B... paa Ullerup, til hvem de vilde tvinge mig, forfølge os; og finde de os, ere vi Begge ulykkelige. For Guds Skyld, ærværdige Herre! red os! forund os et Skjul, indtil Faren er ovre og vi med Sikkerhed kunne naa min Kjærestes Hjemstavn."

„Jeg skal tage mig af Jer," svarede jeg; „Vinduet er lavt ved Jorden; løft I hende herop, saa skal jeg tage imod hende. I kan vel hjælpe Eder selv."

Da jeg havde lukket Vinduet efter dem, siger jeg: „Lidt til Føden kunne I vel behøve og skulle faae lidt kold Mad, som Huset formaaer. Men saa er det om Natteleje til Jer — Død og Verden! I ere jo ikke gifte — — hvad er herved at gjøre? Ja, Frøkenen kan ligge herinde ved Siden af, og Herren — maa jeg spørge om Eders ærede Navn?" —

„Samuel Norton, Esqvire, fra Nortonhouse i Suffolk," sagde han.

„Altsaa en Engelskmand?"

Han nikkede.

„I er sagtens træt," vedblev jeg; „vil I tage til-

takke med min Seng der, saa lurer jeg lidt i min Lænestol; det har jeg gjort saa mangen Gang.“ Han kom rigtignok paa Engelsk-Dansk med nogle høflige Indvendinger; men jeg sagde ham, at som Herre i mit Hus vilde jeg raade. Jeg regalerede dem da først med nogle Stykker Kage, som var levnet, og dertil en Flaske Vin, hvorpaa jeg fik dem tilsengs. Det varede ejheller længe, inden han snorkede, hvilken Lyd ellers ikke harmonerede med Davids Psalter, som udgjorde mig samme Aftens aandelige Forlystelse. —

Et Par Timer efter Midnat satte jeg mig ilave til Søvn, den jeg heller ikke savnede, indtil Solen var kommen et Stykke op over Horizonten. — Men nu opstod de Spørgsmaal: hvorledes og hvorlænge hæle dem, der med saadan Tillid have kastet sig i mine Arme? Hvad om deres Efterstræbere skulde have faaet Snu om, at de ere tyede her til Øen? Da indgav Gud mig pludselig en Tanke om Rødstenen, under hvilken jeg vidste, at der var to Rum, det inderste større end det yderste. Men saa faldt det mig strax ind, at de jo vare ugifte — skulde jeg, en Dydens Lærer, overgive dem til Løsagtigheds Synd? Nej — men jeg vil i denne Dag knytte dem Ægteskabets hellige Baand — gjøre de Udflugter, saa veed jeg, hvad der er ved dem.

Ikke havde jeg faaet min Plan helt færdig, før Frøkenen kom ind, gav mig med et venligt Smil Haanden og den sovende Kjæreste et Kys paa Munden, hvorved han vaagnede. — Efter at jeg havde givet Begge mit Godmorgen, sagde jeg dem, at jeg selv vilde bringe dem Kaffe, da Tjenestepigen nødvendig maatte fritages for denne Bestilling; jeg var Enkemand og holdt ingen Husjomfru. Jeg strøbte ned i Kjøkkenet, og inden Kaffen

havde faaet de tre Opkog, havde jeg vækket mine to Sønner; thi uden Medhjælpere kunde jeg saagodt som Intet udrette. — De ere stærke Knøse, og paa deres Taushed kan jeg lide. — Jeg sagde dem kortelig, at jeg havde to fremmede Gjæster oppe i mit Studerekammer; at Kaffebordet desaarsag skulde beredes til Tre. „Men først og sidst," lagde jeg til med faderlig Myndighed og Alvor, „ikke et Ord til noget Menneske om, hvad I faae at se og høre!"

Jeg havde i denne Henseende neppe beroliget de Elskende, da mine Sønner indtraadte med vor Morgendrik. De gjorde store Øjne, men hilsede i Taushed; og da de havde anrettet, spurgte den Ældste: „om jeg havde Mere at befale?"

„Frokost om et Par Timer! og forresten maa I holde Jer hjemme — der kunde blive Mere for Jer at bestille."

De gik. Jeg tiltalte de Tilbageblevne saaledes: „Saa villig som jeg er til at beholde Jer her, saa misligt kunde det snart blive. Jeg har et sikkert Skjul, hvor man allersidst vil søge Jer. Der er en Klippehule heroppe paa Øen, hvori Almuen troer, at der er Bjergfolk. Naar det mørkner, skulle mine to Sønner vejlede Jer did, forsyne Jer fra mit Spisekammer med Fødemidler, Lys, Fyrtøj og — Seng. Men denne bør dog være en Brudeseng — er det fast besluttet, at I ville forene Eder paa hæderlig, kristelig Vis?"

„Ved den levende Gud!" raabte han med oprakt Højre, „det er saa. Ikke er jeg kommen til dette Land, for at gjøre nogen Pige ulykkelig. Hensigten af min Rejse var at udfinde og kjøbe Malerier. Paa hendes Fødegaard, hvorhen jeg blev viist af en Kjender, har jeg

erholdt nogle herlige Dørstykker; men hende her sætter jeg over dem og hele mit Galleri i Nortonhouse. Før maatte det Alt gaa op i Røg og Luer, end jeg skulde svigte hende, som forlader Slægt, Fædrebo og Fædreland, for at følge mig til et Land, som hun ikke kjender."

Her kyste han begge hendes Hænder med et Aasyn, som ej engang Djævelen kan tillyve sig.

„Vel!" sagde jeg en lille Smule rørt, „saa ville vi uden Ophold skride til Forretningen! Mine Sønner, som ere vante til Degnebestillinger der, hvor de have gaaet i Latinskole, kunne ogsaa udføre dem her — holdt! Hr. Engelskmand — er I Katholik!" —

„Nej," svarede han, „jeg hører til det anglikanske Kirkesamfund."

„Godt!" svarede jeg, kaldte mine Sønner og Parret ind i den tilstødende Haugestue, — og begge bleve snart Mand og Kone. — De faldt først hinanden om Halsen — det var ligefrem — og derefter fik jeg en Taksigelse, som jeg aldrig har faaet varmere, hverken før eller siden. — Et simpelt Maaltid lod jeg anrette. Da det var tilende, indbar Sønnerne, efter min Anvisning, en Mandsdragt for ham og en Kvindedragt for hende — begge fuldkommen furboiske. (Jeg havde havt dem liggende i flere Aar, som indkjøbte ved Dødsfald.) Jeg overbeviste dem om Nødvendigheden af en slig Forklædning, i det Fald at de Eftersættende kom her til Øen.

Saasnart at det var blevet Aften, lod jeg mine Drenge paa en Fjællevogn føre alt det Nødvendige op til og ind under Rødstenen; saaledes kunde de Nygifte indrette en lille Husholdning for det Første.

Anden Søndag efter kom de før Dag ned til mig

med det Ønske, som hun fremførte i Begges Navn: at maatte „gaa Ungfolk i Kirke“ samme Dag. Saadan gudelig Begjæring burde jeg ikke nægte dem. Men jeg gav dem dog at betænke, at de, som ukjendte, vilde vække stor Opsigt blandt Kirkefolkene, at Rygtet muligen vilde naa hen til deres Fjender og disse derved ophidses til ny Forfølgelse.

Hun smagte lidt herpaa; men han, med britisk Trods, sagde: „Disse Folk ere ikke Rævejægere; naar de komme for en strid Aa eller en bred Tørvegrav, vende de om, at Grøden ikke skal blive kold. Jeg venter desuden hver Dag min Tjener, som lader mig vide, naar min Slup er kommen til Aarhus og alle Malerierne indpakkede. Jeg vil blive deroppe i det fortryllede Hus en Uge eller højst to endnu. Skulde De imidlertid, kjære Pastor! fornemme noget Mistænkeligt, saa haaber jeg, De lader os to Troglodyter det vide — Gud velsigne Dem for alt det, De har gjort imod os! De tillader mig dog, paa vanlig Maade at vise min Skjønsomhed?“

De gik i Kirke og af Kirke og op i deres halv frivillige Fængsel — ikke med tilbørlig Forsigtighed; thi næste Dag var det overalt omkring paa Øen, hvor disse Ubekjendte havde forstukket sig. At man skyldte dem for at være af Bjergfolk-Slægten, kunde de le ad.

I en Række af Dage saae jeg Intet til dem; men mine Sønner, der stod højt anskrevne hos Engelskmanden, tilbragte dem jevnlig deres Fornødenheder og berettede mig, at han begyndte at blive lidt utaalmodig.

Den yngste af Sønnerne havde været et Par Dage ovre i Himmelland, i et Ærende for mig; og da han kom tilbage, berettede han mig, hvad for Ord der gik: „at en fremmed Herre, en Engelskmand eller Franskmand,

havde forlokket og bortstjaalet Frøkenen paa Kjølbygaard. Lidt før havde hendes Brødre fattet Mistanke om noget Sligt og derfor nogle Nætter i Rad sat Vagter ud paa Vejene ikke langt fra Gaarden. Den sidste Nat kom han rigtig nok kjørende med sin egen Vogn, der var tildækket halvt ovenover, og med hans egen Hest — for saaledes befordrede han sig selv allevegne. Da de To, som her skulde passe paa, sprang til Vognen og befalede, at den skulde holde stille, medens de undersøgte den, kaldte han dem Røvere og stak den Ene ihjel. Den Anden løb hjem til Gaarden og gjorde Anskrig, hvorpaa man skyndte sig at faae de ude i Marken tøjrede Heste hjem og sadlede; men dette medtog saa lang Tid, at Morderen vandt for stort Forspring. De jog vel til nærmeste Færgested; dog der vare de ikke komne over, og siden kunde man hverken høre eller spørge til dem.“ — Dette var nu ikke saa sært; thi istedetfor at tage over Limfjorden ved Aggersund, foer de til Sundby og færgede over til Aalborg, og da Hesten havde faaet nogen Vederkvægelse, kjørte de til Bjørnsholm Mølle, hvorfra Parret skyndsomst fik en Baad til Fur. Tjeneren førte Ekvipagen til Aarhus, for der at oppebie sin Herres Skib.

Samme Aften besøgte jeg de Indsluttede og meddelte dem al den Besked, jeg selv havde erholdt. Jeg sagde dem dernæst, at om jeg mærkede Fjenderne, skulde øjeblikkeligt en af mine Sønner være parat, ridende at lade dem det vide; og medens hine maaske vilde søge dem under Rødstenen, skulde han føre dem ad en Vesten for liggende Dal hertil. Jeg sluttede med at sige dem, at jeg havde sørget for en Furbaad, der fra nu af bestandig laa i Beredskab, at bringe dem Øster ned ad

Fjorden til den sydligste Landeplads i samme. Derfra vilde de kunne leje Bondebefordring til Aarhus.

Faa Dage herpaa kom den tro Tjener gjennem Salling hertil. Den engelske Slup var allerede arriveret. Han havde været ombord paa samme og afleveret Malerisamlingen med Mere, strax solgt Hesten og Vognen — hvilket var saare klogeligt handlet — og endelig lejet sig hid paa Bøndervogne.

Nu fik de oppe under Rødstenen travlt, og efter at have samlet Klæder, Penge og hvad Pakkenelliker de havde og læsset dem paa Tjeneren, ligesom jeg læssede paa mine Sønner, hvad der hørte mig til, saa stræbte vi at komme ned til Baaden. Inden vi der skiltes, trykkede han mig noget Haardt, indsvøbt i Silke, i Haanden med de Ord: „Dette er ikke nogen Betaling; betale Deres Ædelmod hverken kan eller vil jeg; men et Minde om en taknemmelig Brite skal De have! Lev vel!“ — Hun gav mig ogsaa Noget til Amindelse: Taarer paa min Haand og et Kys paa min Mund.

Gud i Vold, I gode Mennesker!

*   *
*

25de Juni. Det var ikke noget galant Besøg, de aflagde mig, disse Herrer fra Kjølbygaard, og han med der fra Ullerup. Jovist! De rejste bort igjen ligesaa kloge, som de kom. Præsten paa Fur er vel ikke Pigevogter.

*   *
*

14de Oktober. Saa tidt jeg tager en Pris af denne kostbare Guldsnusdaase, han forærede mig, Norton, ved Afrejsen, maa jeg tænke paa hans sælsomme Brude-

kammer: „Sten foroven og Sten forneden og Sten paa Siderne.“ Dog, Amor er ogsaa en Troldmand: den graa Kamp maa han have beklædt med røde Roser, forvandlet Bænken til en Trone og Straalejet til en Himmelseng. — Herre Gud! hvordan monne de nu leve derovre paa hin Side Vesterhavet?

* *
*

18de Oktober. Naa, det bekjender jeg: to saa nydelige Ridehopper som dem, vi fik igaar sendende fra Norton, og det ved hans eget Skib, til mine Sønner, have aldrig før sat Fødder paa Fursland. Og Sadeler og Dækkener og Bidsler og Ridepidske — jeg troer, den Forcæring er over tusinde Daler værd. — Men nu kommer det først op, at han er Lord og uhyre rig. — Fuldkommen saa kjært var mig Brevet fra hans Kone, hvilket jeg helt og holdent vil indføre i min Dagbog.

„Ærværdige Fader! Min Lykkes Stifter! — Det var et godt Bytte, De hjalp mig til, mellem Rødstenen og Nortonhouse, som er i Størrelse og Pragt ligesom et kongeligt Palais. Det er paa de tre Sider omgivet af en Hauge, saa stor som en almindelig Skov i Jylland, og frembringer de herligste Frugter, Bær og Blomster fra alle Verdensdele. Min elskede Samuel lønner to Jomfruer, to Tjenere og en Kudsk — thi jeg har ogsaa min egen Kareth og sex Heste — Alt for mig ene og alene. Jeg kan allerede tale det Engelske nogenledes; men at jeg derfor ikke glemmer mit kjære Modersmaal, vil I se af dette Brev. — Hvorledes have mine Brødre det? De handlede ukjærligt imod mig; men Gud bevare mig fra at bære Had til dem. — Hvordan gaaer det

Eder selv og Eders Sønner? Fattes I Noget til at føre dem frem, eller til at de kan sætte Bo for, saa lad mig det vide! Min ejegode Mand giver mig saa mange Naalepenge, at jeg baade kan klæde mig selv og adskillige Fattige og endda have tilovers. — Nu, Gud befalet! Forsmaa ikke medfølgende tyrkiske Pibe! Gid den maa smage Eder endnu i mange Aar!

Eders datterlig hengivne
Lady Norton."

Min syvogtyvende og sidste Kjærlighedshistorie.

Fortalt af Peer Spillemand.

Forsynet med Noter af hans Fætter.

1843.

1.

Jeg har i Giftermaalssaget været ligesaa uheldig som mangen theologisk Kandidat: Kjærester kunne vi faae nok af, men Koner! — At jeg nu først i min modne Alder har faaet en, det er maaske godt for mig.*) Men Kandidaten, som ikke vil gaae Biveje**) til en Præstegaard, men troer, at saadanne Restaurationer maa findes paa almindelige Landeveje, ligesom Kroer og Bondehuse: han kan give sig god Tid med Giftermaalssager.

Jeg besøgte ifjor min Ven — ham med de halvtredsindstyve Vællinger og ti Børn — om Forladelse! det var ikke ham selv, men hans Eftermand, for han selv var død. Eftermanden havde hverken Vællinger eller Børn, hvilket var meget naturligt, da han heller ikke havde Kone.

Jeg lagde ham disse store Mangler paa Hjerte.

*) Deri har Fætter fuldkommen Ret: i en yngre, kraftigere, men ogsaa vildere Alder havde han rimeligvis gaaet over til Oppositionspartiet; nu derimod hylder han, til sit eget Gavn, Absolutismen eller Koneregjeringen.

**) Han mener „Skjørteveje," ogsaa kaldte „Snigveje, Krogveje, Hulveje, Gjenveje" o. s. v., kun ikke Kongeveje — men muligt „Koneveje."

(Til saadan faderlig Fortrolighed var jeg fuldkommen berettiget, da jeg kort tilforn havde været i Selskab med ham paa Knapholt.)

„Siden De nærer en tredobbelt Godhed for mig,“ svarede han, „saa tør jeg maaskee ulejlige Dem med Anskaffelsen af benævnte Artikler.“ *)

„Med bedste Villie,“ raabte jeg, „og saasnart det behager Dem at følges med mig til Skrupholm, skal jeg indføre Dem i Familien. De vil forefinde syv Søstre, alle ugifte, som kunne være enhver Mand tjenlige. Og De har jo fri Besigt.**) Og naar De har seet Dem En ud, kan De handle med Faderen, der er en meget honnet Mand***) i alle Maader, undtagen maaske i Hestehandel — men i den er da, som hører til, ingen Mand ærlig.“

Han lo og gned sine Hænder: det Forslag kildrede ham. „Hvor langt er der herfra til Skrupholm?“ spurgte han ivrigt.

„Tre Mil vel maalt —.“

„— Saa bliver det for sildigt idag, men imorgen, hvis det er Dem belejligt?“

„Jo.“

Næste Formiddag skrumplede†) vi afsted. Længe

*) Allusion til de tre Artikler i Luthers Kathekismus.

**) Overflødigt! Paa ugifte Piger er altid fri Besigt, med Undtagelse af de usynlige Fejl, saasom „Krybbebid“ eller Gnavenhed, „Kuller“ eller Arrighed, „Ange“ eller Lunefuldhed.

***) Et tvetydigt Ord, der kan passe saavel paa en Kjeltring som paa en Ærligmand. Jeg kjender flere end En, der begaa mange Kjeltringstreger og komme honnet fra dem.

†) Betyder det Samme som: at kjøre paa slette Veje. Hvad mon man vil sige dertil? Det faaer være hans Sorg!

før vi kom til Vejende, brød han den saavidt vedligeholdte Taushed, sigende: „Nu, da De har faaet Embede (jeg var nemlig nys udnævnt til Degn i Nabosognet,*) nu tykkes mig det kunde være paatide, at De og saae Dem om efter en Kone."

„Det har jeg stærkt isinde, og da Hr. Pastoren ikke tager uden een af de syv, bliver der endda sex til mig at vælge imellem." **)

„Det er sært," sagde han, „at syv Søstre sidde saa længe hen og ingen af dem faaer sig en Mand."

„Det har ikke manglet paa Friere," svarede jeg, „men disse fortræffelige Piger kunne ikke undvære hverandre, og derfor, naar en af de syv Stjerner har følt et andet Legemes Attraktionskraft, have de andre sluttet sig om denne og tilintetgjort Centrifugalbestræbelsens Virkninger."

„Højstærede!" siger han, „De taler parabolisk; maatte det behage Dem at tyde Lignelsens bogstavelige Mening! —"

„— Meget gjerne: for at opnaa et godt Øjemed har man betjent sig af Midler, som have gjort Bejleren raadvild og snart bortdrevet ham fra den udkaarede Gjenstand. Saa virksom er Søsterkjærlighed." ***)

Her vendte han sig brat om til mig, sigende: „Troer

*) Han burde, for Fuldstændighedens Skyld, oplyst: enten han var kaldet af en Provst eller en Biskop eller en Kirkepatron eller af en kombineret Magt. — Kancelliet tør jeg i dette Fald holde fri. Nok er Nok.

**) Hvor der er kun En at gribe, der er det ingen Kunst, men hvor et Hus er saa rigeligt assorteret, der kan det være saare vanskeligt at pille prima (Donna) ud.

***) Kunde det ikke fattes kortere? (Pontoppidan.)

De, at denne ømme Søsterkjærlighed skulde tabe af sin Centripetalkraft, fordi To paa eengang søge at modvirke den?"

„Upaatvivleligt! men herved er fornemmelig den saa ofte forsømte Borgermesterdyd at iagttage. Mit Forslag er dette: vi se os i Stilhed hver En ud — det forstaaer sig, vi konferere herom under fire Øjne, paa det vi ikke skulle støde sammen. Naar vi nu ere blevne enige om, at De vil have Den og jeg Den, saa — maa jeg spørge: har De prøvet Hestehandel? —"

„Hvad kommer det herved?"

„Det skal jeg forklare Dem: naar jeg seer en Pranger holde paa et Marked med et Kobbel Heste til Salg, mærker jeg mig den, jeg gider have, men begynder først at handle, saa om den, saa om den af de andre, kan ikke komme tilrette med Priserne, og i Bortgaaende bliver jeg den lønligt Udkaarede vaer, og uden lang Snak faaer jeg den for rimelig Betaling.*) De indseer nok, at denne snilde Methode, at se paa Kaalen og mene Flæsket, med Held vil kunne anvendes paa Skrupholm."

Det smagte han paa, stoppede sin Pibe, tændte den, tog nogle Sug og sagde: „Det undrer mig — da De er saa snild til at manøvrere — at De i den Alder endnu ikke — uden Fortrydelse! hvor gammel er De?"

„Jeg er endnu ikke saa meget nær ved de Halvtreds; først ved den Tid, vi til næste Aar vente Gjøgen,**)

*) Vist! men ikke altid heldigt. Der findes skjulte Fejl, som ingen Pranger kan eller ikke behøver at staa for.

**) Hellere have sat Fødselsdagen. Kukken spaaer unge Piger, at de skulle besvangres, og Ægtemænd, at deres Koner skulle tage fremmede Guder; den sidste Forudsigelse gik jo i Opfyldelse paa Fætter.

naaer jeg de Niogfyrretyve. De vil maaskee bemærke: at jeg skulde giftet mig noget før; men hertil svarer jeg: at man ikke bør hoppe*) i Brudeseng, inden man har samlet Forstand, Kundskaber, Erfaring —"

„— Hilledød!" faldt han ind, „efter den Maalestok er jeg da altfor ung og burde bie en hel Slump Aar endnu —"

„— Hr. Pastor!" faldt jeg ind, „hvad lærde Folk angaaer, bør man bruge en ganske anden Regnemaade. Naar det nemlig tages i Betragtning, at De har lært Latin, Græsk og Hebraisk,**) saa kan man, uden synderligt at forregne sig, ansætte Deres Alder til tresindstyve Aar."

„Mange Tak!" raabte han leende. „Skulde ellers disse Jomfruer Skrupholmer spørge Dem om min Alder, vilde jeg meget bede om, at De ikke betjener Dem af saa sprænglærd en Regnemaade!"

Han tog ved at le igjen, saalænge til hans Pibe gik ud. — Vi gik ind paa Herregaarden.

2.

Vi gik, sagde jeg, og det efter Bogstaven: Da vi nemlig kom tæt til Gaarden, bleve Studene netop drevne

*) „Hoppe?" Hm! Sengebunden kunde jo gaa istykker; nej, man skal lægge sig stille, sindigt, saa staaer man op paa samme Maade, naar den Tid kommer — „Hoppe!" En Mand i moden Alder! Idetsted burde han valgt det Gjerningsord „krybe."

**) De lærde Sprog have rigtignok gjort En og Anden gammel før Tiden; men der er mange Flere, som „amo," „typto," „bereschit" ikke tage synderligt paa.

ud tilvands. Herren — hans Slægtnavn var Hjyul — dirigerede, naar han ikke havde uundgaaeligt Forfald, i egen Person denne vigtige Bestilling. Hans ældste Datter assisterede; hver med sin vældige Røgterkjæp i Haanden.*)

Vore Heste, for hvem denne Scene maa have været ny og stærkt imponerende, snorkede, rejste sig paa Bagbenene, gav følgeligt saa umiskjendelige Tegn paa Frygt og Modbydelighed — enten for Studene eller for Kommandostavene, der ikke bleve førte forgjæves — saa vi hastigen sprang ud af Vognen og ved at tage Krikkene ved Munden fik dem drejede tilside og ind paa en Toft, hvor vi lod dem staa, til Revuen var forbi.

Da vi havde hilset paa de Kommanderende og af dem erholdt et kort: „Vær saa god at gaa op paa Gaarden! Vi kommer strax," spankede vi ind til de derværende Sex. — Den ældste af disse (nemlig efter hende med Kjæppen) havde noget Vist i Ansigt og Væsen, som strax tiltalte mig saa mægtigt, at jeg, under en Pause i Konversationen, hviskede til Præsten: „Vil De ha' hende? for ellers vil jeg."

„De er expedit," svarede han; „men træk kun!"

„Hvad?" sagde jeg, „betragter De Konevalg som et Lotterispil?"

„Paa ingen Maade," svarede han; „snarere som et Faraospil,**) hvori det ligesaavel hedder: Roi perde, som Valet gagne."

---

*) En saare skjøn landlig Scene, i hollandsk Maneer; et Genremaleri.

**) Det er endnu værre, det er det Samme som at sige: de halve Ægteskaber ere ulykkelige — javist! sikken et Fruentimmerhad!

„Maaske,“ smidskede jeg, „at min Stilling som Præstens Tjener“ —

„Jeg beer, det er langt fra mine Tanker, at De skulde tabe; jeg haaber for os Begge en „trente la va.“

„Voyons!“*) dermed afbrød han Hviskketalen og gav sig ifærd med de Fem — den Sjette havde vi endnu ikke seet.. — Vi Syv vare strax inde i en levende Samtale om — nu har jeg glemt hvorom,**) og det kan ogsaa være det Samme — da Døren pludselig gik op og den mindste af Syvstjernerne traadte ind.

Hun nejede, vi to Herrer bukkede, og i samme Øjeblik tabte en af os Mælet.

„Lise! bring Frokost ind!“ raabte min Sjæls udkaarede Veninde i moderlig myndig Tone.

Den Befalede vendte sig og forsvandt ad samme Vej, hun var kommen. Og ad selvsamme Vej troer jeg og at Hr. Pastorens Veltalenhed forstak sig; thi hans Øjne ledte efter den der, dog forgjæves. Jeg maatte nu tale for To.***)

Jomfru Lise Hjyul — som saaledes i en Haandvending havde knebet Hans Velærværdigheds Talegave — var Halvsøster til de Sex, eller de vare Halvsøstre til hende, kunde jeg med større Skjel sige. Hun var

---

*) Han sagde saa Napoleon, ved Dresden. Og hvad fik han saa at se? Roi gagne — Empereur perde — voilà tout!

**) Det er meget at beklage, at Fætter har saa kort en Hukommelse; havde den været længere, vilde Verden ikke savne denne Samtales upaatvivlelige Skjønheder, der muligens skulde fordunklet „de syv Tanters.“ (I Komedien af dette Navn.)

***) Det har ikke faldet ham svært, det er han vant til.

den eneste Frugt af Hr. Hjyuls andet Ægteskab. Meget smuk var hun, meget bly — maaske rigtigere: forknyt; for de Andre var hun — det viste sig tydeligt — blot Stuepige og Kammerpige og Kokkepige. Men af en saadan Pige kan ogsaa blive en antagelig Præstekone, hvilket herefter skal vise sig. Nu om en Degnekone!

Mette Kirstine (No. 2 af de Syv,)*) som, uden at vide det, havde gjort et dybt Indtryk paa mit bløde Hjerte, var dengang i sin blomstrende Alder mellem de Tredive og de Fyrretyve, men en yndig Naivetet eller Barnlighed, som Luner og Nykker gjorde endmere fortryllende, nedsatte hendes Aartal til det Halve.**)

Da de fire Yngre neppe nærede nogen Mistanke til mig, fandt jeg let Lejlighed til en tête à tête med Glutten og gjorde hende strax et Forslag af alvorlig Natur. Hun saae mig driftig ind i Ansigtet og gjorde mig, efter kort Overlæg, de forstandige Spørgsmaal: „Hvorpaa jeg tænkte at forsørge en Kone? Om jeg ikke havde Gjæld? eller bedre: nogen privat Formue, dermed at begynde Bosættelsen? Om jeg ikke havde nogen Arv ivente?“ med flere, hvilke alle overtydede mig om: at hun havde begyndt at elske mig, men derfor ikke havde tabt Forstanden.***)

---

*) Det er ogsaa beklageligt, at han i sin romantiske Historie lader mangle hele fem højstvigtige Beretninger: om hvem de andre Fem fik, om de alle fik, eller hvormange af dem der fik, og hvad de fik — herom faaer Verden nu slet Intet. Ak!

**) Heraf at slutte maa han sikkert have havt mange flere Kjærlighedshistorier end de angivne syvogtyve. Men man kjender jo hans svage Hukommelse.

***) Et belærende Exempel! Et Pd. Forstand til et Kvintin Kjærlighed ere passende Satser til Ægtelivets Mixtur.

Da jeg ligesaa nøjagtigt som sandfærdigt havde besvaret Kvæstionerne, smilede hun huldsaligt og bad mig snakke med hendes Fader.

Af ham fik jeg det selvsamme Spørgsmaal. Da han havde erholdt de nødvendige Oplysninger, endte han Underhandlingerne med den Decision: „Mette Kirstine skal De faae; men Penge med hende kan De ikke gjøre stort Regning paa; hendes Mødrearv løber ikke meget højere op, end et Par af mine fireaars Stude*) kan være værd; og hvad hun kan vente efter mig, er meget uvist. Hvad det var jeg vilde sige og ikke lyve: Mon den nye Præst er forlovet?“ —

„Det veed jeg ikke.“ —

„Saa maaske han kunde faae Tanker til Elsebeth. Hun er da den Ældste og skulde ikke skydes**). Det kunde Han endda lægge ham for!“ Naturligvis lovede jeg det.

Paa Hjemrejsen holdt jeg det ogsaa. Præsten svarede smilende: „Elsebeth seer ud til at være ti, tolv Aar ældre end jeg og at være dobbelt saa nævestærk som jeg; det kunde hænde, jeg fik Studekjæppen at smage.“ —

„Siden De nu er bleven bange“ — fortsatte jeg — „for den Ældste, hvad siger De saa om den Yngste?“ —

Jeg lurede saa lumskelig paa Svar; men der kom intet — naa, naa, det var endelig Svar nok. Han havde vendt sig fra mig, holdt Piben i Haanden, glemte at ryge, uagtet den var nylig tændt: det var ogsaa et Svar.

---

*) Rimeligvis store, fede Staldstude.

**) En Studehandelsterminus, som betyder: at udskyde, tilsidesætte af den Flok, man kjøber.

„Deres Pibe er vist gaaet ud, Hr Pastor!“ sagde jeg, „skal jeg slaa Dem noget Ild?“ —

Han rakte mig Piben: „Habet!“ *) mumlede jeg, fremtagende Fyrtøjet.

Han havde hørt og forstaaet denne romerske Arena-floskel, snoede sig hurtigt om imod mig og ligesaa hurtigt om igjen. Han var rød i Kammen, det observerede jeg.

„Sufficit,“ sagde jeg, da jeg gav ham Piben tændt. —

„De er stærk i Gjernings — Ord,“ sagde han og pattede stærkt paa sin kjære Sugetold. Han knistrede derhos, med Træk paa Skuldrene. —

Mit Blod kom ikog; men jeg slog koldt Vand i det og svarede med stoisk Rolighed: „Ingen Spotteglosser, Deres Velærværdighed! Jeg skal, Fanden fortære mig, ikke forlange Deres Assistance i den Henseende.“ —

„Ikke heller jeg Deres,“ udgrinte han. I det Kapitel vare vi følgelig paa det Rene med hinanden.

Jeg havde et meget vel grundet Haab om: at første Traad var spundet til en interessant Roman med dobbelt Besætning af Helte og Heltinde-Roller. Ikke just beskæmmede Haabet mig; men det var dog for mit Vedkommende en lille Smule for smigrende. Det kommer jeg siden til.

Præsten havde det hedt, ikke nok med sin egen Ild, men dertil af sex Søstres „kølige Luer“; den Syvendes var jo længe kun en Gløb, som han hyppigt pustede til. Ikke heller forgjæves: jeg saae snart Luerne paa hendes

*) Naar en Fægter i Kamplegene havde faaet et dræbende Stik, jublede Tilskuere og Tilskuerinder: „Han har nok!“ Her anvendes dette klassiske Udtryk paa Præsten, som Fætter mente havde faaet en Elskovspil gjennem Hjertet.

dejlige Kinder. Halvsøstrene saae dem ogsaa, der kom ligeledes Luer frem paa deres, men af ganske andre Gløder. De holdt det med den arme Lise tidligt og sildigt: „at hun lagde sig efter Præsten: Hvad saadan en snottet Tøs bildte sig ind! Havde Præsten snakket noget med hende, saa var det blot for at have hende tilbedste" o. s. v.

De vilde vel Allesammen havt Præsten, — havde jeg været Jomfru, havde jeg ogsaa villet. — Han vilde have kun een af dem.

Jeg blev usynligt Vidne til en erotisk-elegisk Duet. Det var en elskovssvanger Morgenstund. Vestenvinden hylede, Faarene brægede, Faarekyllinger hvippede og Skaderne skvadrede. Fortryllet af den yndige Koncert havde jeg sat mig i den smilende Kaalgaard paa en skjøntformet Sten, for ret at nyde den fortryllende Natur. Da hører jeg bag ved mig paa den anden Side af Diget, at der er Nogen, som snakker. Det var Præsten den Ene; den Anden havde en spæd Fruentimmerstemme: saamænd! det var Lise. Og hvad havde de saa der at snakke om? Giftermaalssager, slet ikke Andet.*)

„Jeg har bedet Dem," sagde han, „om dette Stævnemøde. Det vil have — hvis jeg ikke skuffer mig selv — en afgjørende Indflydelse paa min som og vel paa Deres Fremtidsliv."

Derpaa fulgte et overordentlig dybt Suk; det kom nok fra hende; men Andet svarede hun endnu ikke.

„Jeg har gode Tanker," vedblev han, „om Dem og til Dem; jeg elsker og agter Dem." —

*) Slet ikke Andet!!! Saa han sætter Giftermaal i samme Rubrik som Spadseregang, Tobaksrygen, Næsesnyden, Kjolebørstning, Haarkæmmen, etc. Jovist! han har tidsnok.

„Hr. Pastor!“ svarede hun rask, „jeg er saa ung,“ — „men gammel,“ faldt han fejende ind, „i Huslighed, i Taalmodighed. De har det ikke godt nu; De fortjener det bedre; vil De være min?“ (Her en kort Pause). —

„Jeg er Deres!“ — Derpaa hørte jeg Noget, der lød som et Appetitkys. Saa blev Alting stille. Jeg løb hen og keg over Diget: væk var Parret. Jeg forlod Grønkaalene med hele den øvrige Natur, for at erhverve mig et Kys hos min Udkaarede. Nær havde jeg erholdt et; dog ej af hende.

Jeg kommer ind i Dagligstuen. Hjyul — Manden (saa kaldte Bønderne ham gjerne) var ganske alene. Jeg spurgte efter Mettkestiin og de andre Fem og fik den Forklaring: at min Kjæreste var ude omkring og samlede Æg ind af Hønsevrøvlene; Elsebeth var med varmt Øl til en Ko, der nys havde kælvet, og saa fremdeles de Øvrige hver i sin naturlige Forretning.

Neppe havde jeg erholdt disse interessante Oplysninger, førend Præsten traadte ind med sin Lise ved Haanden, fremstillende hende og sig som Forlovede. Hr. Hjyul gabte vidt og sagde: „De kan A eth wehd — begynner Han relle aa ta ned fræ den nejerst Enn?“ —

Præsten svarede med et Smil: „Jeg haaber, at det ikke er fra nogen gal Ende.“

Faderen kradsede sig bag Øret, lod den højre Haand omfatte den venstre Arm og gnide den nogle Gange rundenom, hvorhos han gik frem og tilbage saa stærkt, han formaaede, til Lise standsede ham ved at gribe og kysse hans ene Haand. „Saa foer ed da wal wæhr søen!“ lød fra hans Mund og hans Næse i dæmpet Tone den faderlige Erklæring; „A wil ønnsk Jer, te I

mo kom wal igjemml, saa lænng I ska væ tehohv — haaller Han Studh o hans Præjstgoer?" —

„Kun fire Plovstude, ellers Køer." —

„Noh! — A sku ejes snakket let mæ e Dein unne fihr Øwn —"

— Det elskende Par bukkede og forlod Værelset. — Han traskede endnu nogle Gange frem og tilbage forbi mig, der stod i stille Forventning af, hvad der skulde komme. Endelig smed han sig i Læenestolen og udbrummede paa Vendsysselsk, men jeg giver det paa Dansk: „Det var ikke efter mit Sigte; jeg tænkte, han vilde have grebet efter Elsebeth; nu kan De tage hende, om hun ellers ikke sætter sig paa Bagbenene." —

Jeg gjorde bestyrtset den Indvending: at jeg jo, med hans Minde, havde forlovet mig med den Næstældste. Men han forsikrede mig, at det skulde han nok jevne. —

I det Samme kom begge Søstrene ind fra deres udhuslige Sysler. Han sagde kort og godt til dem: at Mettekirstine maatte afstaa mig til Elsebeth, eftersom Præsten ikke havde taget ved forfra. Ved denne saa pludselig befalede Ombytning formodede jeg Modsigelse, Modstand; nej — de stærke Piger ikke saa meget som studsede. I en Haandvending var jeg forlovet med det forreste Hjul, som Præsten nys med det bagerste: saameget var jeg altsaa foran ham. Det store Hjul bestemte det dobbelte Bryllup temmelig langt henne i Tiden, nemlig først naar Studene vare indbundne.

For mig havde det heller ikke saa stærk Hast; men Præsten kunde ikke bie saalænge for Husvæsenets Skyld.*) Han løste Kongebrev, og otte Dage efter bød han alle

*) Der har vel ogsaa været andre Grunde.

Hjyulene og mig med til Bryllup, hvilket han selv bekostede i Præstegaarden. — Svigerfader havde Intet mod denne Foranstaltning. Ydermere betalte han for Kongebrev til mig og Elsebeth, paa det vi kunde holde vort Gilde paa samme Tid og Sted.*)

Allerede inden Vielsen fik jeg et Bevis paa min Bruds Karakterfasthed. Hun paastod: at vi To skulde staa paa højre Side, fordi hun var den ældste af begge Brude. Men Stedets Degn tog Brudgommenes Rang til Rettesnor, og den fungerende Præst tog ligeledes dette tilfølge. Utakkene fik jeg.**) — Tilbords fik vi tre Retter Mad. Min elskede Kone havde Noget at udsætte paa dem alle tre; hvilket hun dog hviskede kun til mig. Jeg antog dette som Bevis paa hendes Fuldkommenhed i Madlavning. Jeg troer endnu, at hun besidder denne med flere Fuldkommenheder, hvorvel hun i vort ægteskabelige Samliv, af beskeden Tilbageholdenhed, kun har aflagt sjeldne Prøver paa sit Talent.***) Langt flere Prøver paa Haandfærdighed har hun aflagt; thi hvorvel jeg er 3/4 Alen højere end hun, kan hun dog meddele mig en ordentlig Ørefigen; at sige, naar der er en Skammel eller en Stol, hun kan springe op paa, nær nok ved mig. Under hendes Kjærligheds Paroxysmer holder jeg mig desaarsag, saafremt gjørligt, midt paa Gulvet. — Jeg forudseer, at Somme i denne Anledning ville skoptisere over, at jeg tager Hug af en Kvinde. Jeg svarer dertil: at jeg anseer det for langt skammeligere at give en

*) O, Visdom og Økonomi!

**) Af Elsebeth nemligen.

***) Fætter faaer de tre Dage af Ugen regelmæssigt Velling, tre andre Grød og om Søndagen „Moderløs"; Højtidsdage derimod Hønsesuppe og Peberrodskjød — da gotter han sig.

Kvinde Hug. Kun eengang har jeg fundet mig foranlediget til Modværge, hvilket jeg nu vil berette.

Da Præsten, vor besvogrede Ven, for en Tid siden havde sit tredie Barn i Kirke, indbød han mig til Barslet, men ikke min Kone, hvem baade Søsteren og hendes Mand ikke har mindste Godhed for. Vor Moer forbød mig strengelig at tage til Gildet. Jeg gjorde Indvendinger, der bleve saa ilde optagne, at hun gav mig den vældigste Mundkask, jeg til Datum har annammet. Jeg stod nemlig uforsigtigvis saa nær ved Kakkelovnen, at hun fra Pladen fik den bekvemmeste Adkomst til den højre Halvdel af mit Ansigt. Saa vældigt var Slaget, at jeg skvattede plat ud paa Gulvet. Hun griber min Kjæp, som stod i Krogen tæt ved, og inden jeg faaer rejst mig, giver hun sig til at slaa Reveille paa min Ryg. Nok er nok, formeget er usundt: jeg blev hidsig imod Sædvane, tog hende om begge hendes Smalben, rykkede til mig og bevirkede derved, at Gulvet erholdt en betænkelig Kontusion af hendes ualmindelig svære Bagdel. I min tilgivelige Overilelse river jeg Kjæppen fra hende, springer op og retorkverer hendes reelle Injurier. Min Selvfølelse forøgede Rapheden i mine Slag — jeg sejrede: hun maatte bede om Fred; en evig sluttede hun med mig. Den varede — som andre Frede — saalænge, til vi Begge vare komne paa Benene: da brød hun den. Til min Ulykke kom hende nemligen strax et Kosteskaft i Haanden, mod hvilket min Kjæp intet Alvorligt formaaede at udrette. Nu faldt det mig til at bede om Fred. Jeg fik den virkelig, men paa haarde Betingelser: aldrig i nogetsomhelst Tilfælde at røre Haand eller Mund imod hende, aldrig at besøge Præsten derovre og altid at gaae afvejen, naar Faderens Kudsk besøgte hende. (Dette sidste Bud

generer mig ikke sjelden, naar jeg ligger i min første Søvn og det saa hedder: „Staa op, Peer! nu er Poul her!“ og det er blevet koldt inde i Skolestuen.)

Forresten lever jeg et meget lykkeligt Ægteskab og kan virkelig være stolt af min Kone.

Kniplerinden.

1843.

„Det var i Aaret 1815," fortalte mig en Ven, hvem jeg, efter ti Aars Fraværelse, 1886 besøgte, „at min ældre Broder, min yngre Søster og jeg foretog os en Rejse til Tønder, for at besøge vor ældre Søster, som var gift derude. — Som vi ere komne Staden paa en Halvmilsvej nær eller saa, bliver Søster upasselig og beder om at forskaffe sig et Glas koldt Vand. Vi vare just lige ud for et lidet Hus tæt ved Vejen. Jeg sprang af og derind og bad et Fruentimmer, det eneste Menneske, jeg saae derinde, om det Forlangte. Hun sad ved et lille Bord og kniplede, saae flygtigt op paa mig og hentede i en Hast Vandet. Jeg takkede, bragte det til Søster og, da hun havde drukket, Glasset ind igjen. Den, der havde givet mig det, sad som før ved sit Arbejde, det hun drev med Iverighed. — Jeg saae nu noget nøjere paa den unge Pige; hun var tarvelig klædt, dog noget nettere end de fleste andre Kniplersker, jeg paa forrige Rejser havde bemærket. Hun var meget smuk, men bleg, som hendes Medarbejdersker, og hendes noget dybtliggende Øjne gav umiskjendelige Tegn til jevnlig Graad; hun kastede dem hyppigt hen til en Alkove, i hvilken jeg snart opdagede et gammelagtigt, sovende Fruentimmer. Sengeklæder, saavelsom det lidet Bohave, vidnede om knappe Kaar.

Jeg maatte have Mer at vide. — Da jeg udenfor havde overtydet mig om, at Søster var bedre, bad jeg dem at fuldende Rejsen uden mig: jeg havde endnu Lidt at tage vare derinde, men skulde snart komme bag efter dem til vort Maal. De rullede væk; min Broder med et Blink til mig, det jeg meget vel forstod.

Da jeg kom ind i Huset nu tredie Gang, udtrykte Pigens Aasyn Forundring, ikke ganske uden Uvillie: hun havde jo vist lagt Mærke til Vognens Bortkjørsel og troet, at Vandbæreren var fulgt med.

„Ønsker De endnu Noget? eller savner De Noget?“ spurgte hun koldt og lod Fileernaalen hvile.

„Jeg savner Intet,“ svarede jeg, „for mit Vedkommende; men — Noget alligevel — med Tilladelse, er det Deres Moder?“ —

Hun nikkede.

„Syg maaske?“ —

Hun nikkede, og hendes Øjne befugtedes. To smaa Medicinglas og en Pulveræske i Vinduet bekræftede hendes tause Tilstaaelse.

„Det kan tykkes Dem underligt,“ tog jeg atter tilorde, „at en Dem ganske ubekjendt Fremmed i et ham ligesaa fremmed Hus søger at gjøre sig bekjendt med et Forhold, som vækker, sandfærdigen! ikke hans Nysgjerrighed, men en Medfølelse, der ingenlunde er fremhyklet.“

Intet Svar paafulgte; thi den gamle Kone vaagnede just og gav sig; Datteren fløj hen til hende. Da hun vendte Ryggen til mig, stak jeg hurtigt en Pengepung ind i en halvtaabenstaaende Skuffe under Bordet foran mig og listede mig bort uden andet „Farvel.“

Ankommen i Tønder fik jeg meget Andet at tænke paa end smukke, ulykkelige Kniplingspiger. Den fælleds

Familieglæde ved Gjensynet lagde Beslag paa alle vore Tanker og Følelser: Spørgsmaal og Kontraspørgsmaal, med behørige Svar, blandede med Skjemt og Latter, Ah'er og Ih'er, fløj i livlig Afvexling fra Munde til Ører. Og alt dette tilligemed legemlig Vederkvægelse medtog den første Dag til sent ud paa Aftenen. Min faste Søvn gav intet Spillerum for Drømme. — Næste Formiddag maatte man bese Byen og dens nærmeste Omgivelse og om Eftermiddagen dens ældre Søster Møgeltønder, for sin mythiskdunkle Mærkeligheds Skyld, som og Stedet i Gallehus, hvor de uforklarlige Guldhorn bleve fundne, de, der i nyere Tid gav en evig forbandet Tyv herostratisk Ry. — Næste Dag besaaes den sælsomme „Gottes Koog“ — et Arkipelagus paa Fastland. — Saaledes gjordes, med kun et Par Rastdage, Udflugter til Leck, Kolonien, ja til Nordfrisernes Landstrøg. — Der var endelig kun tre Dage af de til vort Ophold i Tønder fastsatte fjorten tilbage, og jeg havde saagodtsom rent glemt min blege Kniplerske. Da mindedes jeg om hende i en Drøm, af hvilken jeg vaagnede ved det første Dagskjær. Da Familien var vant at sove meget længere om Morgenen, stod jeg ufortøvet op og gik ud til Kniplingshuset, tilmode som naar man foruroliges over en uundskyldelig Forsømmelse.

Da jeg traadte ind, foer hun med et neppe hørligt „Ak!“ op fra sin Haandgjerning; en let Rødme fløj, som i Blæst Skyggen af en Sky over Snemarken, over hendes Lillieansigt og forsvandt i samme Øjeblik. Jeg kigede hen til Sygesengen, opdagede strax, at den var tom, og ligesaa, at Datteren bar Sørgedragt.

„Deres Moder“ — sukkede jeg — „er nu hjembragt til en bedre Verden end denne“ —

Hun tog Ordet: „Hendes hentærede Legeme blev overgivet til Jorden i Søndags.“

Dette sagde hun med rolig Hengivenhed, uden andre Taarer end et Par af mine. — Om hun saae dem, veed jeg ikke; thi hun var traadt til sin Kommode, det eneste Gjemme, jeg bemærkede, og trak en Skuffe lidt ud, men vendte strax Ansigtet halvt om til mig, sigende: „Har De ikke savnet Noget, siden De var her forgangen? — Nej nej! De har ikke villet savne det. — Se her er Deres Pung, ædelmodige Herre! i samme Tilstand, som jeg fandt den i Bordskuffen.“ Hun rakte mig Pungen.

Jeg tog den ikke; den faldt i min Haand, fra den til Jorden.

„Jomfru!“ sagde jeg, „kunde jeg ikke paa anden og bedre Maade vise mig værdig til den Titulatur, De beærede mig med? eller vil De i denne Hytte fængsle Dem selv til Knipleborbet, indtil Døden forløser Dem fra et glædeløst Trældomsliv?“

Hun traadte mig et Par Skridt nærmere, med en bydende Anstand og en mørk, om ikke stummel Alvorsmine.

„Sælsomme Mand!“ sagde hun med langsom og dæmpet Røst; „hvilken Forbindelse kan tænkes mellem vore Livsforhold? Jeg er bestemt af Skjæbnens Herre til dette ensformige Arbejdsliv, som De paatrykker Trællemærke. Ja, min Herre! jeg har ogsaa trællet, før for To, nu for En. Bedre kan jeg dog friste Livet, da jeg er alene.“

„Alene?“ gjentog jeg, „intet Menneske skal være alene; ikke afsondre sig fra et Samfund, som Gud selv har stiftet. Bedre at komme i Berørelse med den almindelige Blanding af de Bedre og de Værre. Bedre at

saae Bekymring og Modgang blandet med Fornøjelse og Medgang, end henslide sin Tid uden enten det Ene eller det Andet."

„Det maa dog Livsfangen," svarede hun.

„Fordi han tvinges dertil," vedblev jeg; „men af sine Medmennesker."

„Saa ung!" lagde jeg til, „og dog uden Tillid til Nogen af dem! saa aandelig dannet, og saa sørgelig klog! De tilhører en bedre Stand end den, hvori De, maaske først af Nødvendighed, men nu af egen fri Villie indstænges. — Jeg har baade Evne og Villie til at sprænge dette ensomme Fængsel og give Dem en værdigere, en mere lønnende Virksomhed — kan De Tydsk?"

„Aaja," svarede hun, „jeg forstaaer ogsaa Fransk."

„Det er ypperligt!" sagde jeg, „min gifte Søster søger netop en Lærerinde til sine to Pigebørn, det ældste syv, det yngste fem Aar. Vil De tage mod denne Plads, skal De erfare, at baade Forældrene og de Smaa ville gjøre Dem Livet anderledes behageligt, end det hidtil har været. Indvilger De, kan De endnu i denne Dag tiltræde Deres Post; den er ikke længere borte end her i Tønder."

Hun rakte mig sin Haand, og det med et ganske nyt Ansigt, hvis Kolorit smilende Haab havde tegnet. Jeg greb, jeg kyssede den fine Haand, som hun undselig drog tilbage. Hun pegede paa sin Stol — den eneste hun havde — satte sig selv paa Sengestokken; og da jeg havde indtaget det anviste Sæde, hentede hun et langt Suk og talte saaledes:

„Ædle Menneske! De maa ikke forlade denne Sorgens Bolig uden Forvisningen om min ubegrændsede

Tiltro. De er berettiget til ganske at kjende mig og min Skjæbne — De har vel en Time tilovers?"

„Flere, om De behager," svarede jeg; og havde jeg havt flere Ører end de to, de havde tilsammen staaet vidt aabne.

„Min Fader var en fransk Emigrant fra det forrige Bretagne. Han bar, eller maaske havde han til et Minde om sin Fødestavn og sin Skjæbne antaget Navnet Goelan — De forstaaer vistnok Fransk?"

„Net vel," svarede jeg; „men Goelan? det veed jeg ikke hvad betyder."

„Det er ogsaa et Provindsialord, der betegner en Strandmaage. Om Sommeren, men mest i Efteraaret, naar Sømændene fra hine Kyster ere paa Farten, pleje Koner og Piger ofte at gaa ud paa Strandbredden, naar Vinden bærer paa Land, og da at synge efter de opskræmmede Fugle:

Goelans! Goelans!
Ramenez nous nos maris et nos amants!

De Vise finde sagtens heri en from Overtro. Ak! hvilket elskende Hjerte er fri for Sligt?

Min Moder var Tydsk. Hendes Forældre boede i Itzehoe, hvor de drev en Handel, der netop kunde ernære Familien. I sin Landsflygtighed kom min Fader paa Lykke og Fromme til min Fødeby og fandt sit Ophold ved at undervise i hans Modersmaal. Til vort Hus fik han ogsaa Adgang, og mod at nyde Middagsspise informerede han min Moder, dengang sexten Aar gammel, og en Broder til hende. Det varede ikke mange Tider, inden der opstod en Kjærlighedsforstaaelse mellem Goelan og hans kvindelige Elev. Da de Gamle mær-

kede det, frabad de sig hans videre Undervisning tilligemed, som Følge deraf, hans Besøg.

Det var allerede kommet saavidt mellem mine Forældre, at hun erkjendte sig frugtsommelig. Ved at aabenbare dette for hendes Moder haabede hun at erholde Forældrenes Minde til en Forbindelse med den elskede Flygtning. Tvertimod: hun blev ligesom han viist Døren og tilmed gjort arveløs. Hvad var nu at gribe til? Min sorgbetyngede Moder kunde ikke udholde at forblive i den By, hvor hendes ubarmhjertige Forældre boede. Hun havde en velhavende Moster her i Tønder, Enke og barnløs. Didhen tyede hun med Fader, og lod de sig undervejs i Friedrichsstadt kopulere.

Mosteren tog rigtig nok taalelig godt imod dem, gav dem fri Bolig og Bidrag til deres Underholdning, idet min Fader fortjente paa sin Side, min Moder paa sin, ved at forfærdige Fruentimmerpynt. Saaledes gik det uden Næringssorg. Jeg kom til Verden, voxte med Sundhed og i Munterhed, som er Børnealderens Lod. Fader talte og læste kun Fransk med mig, ligesom Moder Tydsk; hvoraf De vil kunne dømme om min Færdighed i begge Sprog. — Jeg opnaaede mit tiende Aar. Da døde min Fader og Moders Moster næsten paa eengang. Af Det, hun efterlod sig, kom os kun ganske Lidet tilgode. For at kunne bjerge Livet flyttede min Moder herud i dette netop ledigtværende Hus, hvor vi stræbte at ernære os ved Knipleri. Ogsaa godt, til min Moder sygnede og hendes Pleie og Ernærelse overlodes til mig alene. Ja min Ven! tillad mig at kalde Dem saa! jeg har ingen anden."

Hun drog her igjen et Suk og blev ved: „Rigdom har sine Fristelser, Fattigdom sine; af begge søge slette

Mennesker at benytte sig. Ej heller jeg har undgaaet, om jeg end har overvundet mine. En af de Knipling-handlere, til hvem Arbejderinderne befinde sig væsentlig i samme Forhold som de engelske Fabrikanter til Fabrikejerne, modtog en Tidlang vore Kniplinger mod nogenledes billig Betaling; men saa faaer han isinde at indlemme ogsaa mig i sit vidtløftige Harem. Jeg afviste hans skjændige Forslag saaledes, at det ikke blev gjentaget. Ved næste Leverance viste han mig Følgerne af min Vægring: han havde Et og Andet at udsætte paa Varerne og nedsatte Prisen for dem. Ja han misanbefalede mig desforuden hos flere af hans Laugsbrødre, saa at jeg forgjæves tilbød En efter en Anden mine Frembringelser. To Dage spildte jeg paa mine frugtesløse Bestræbelser, inden jeg traf paa En, som vel modtog min Haandgjerning, men dog kun mod den almindelige knappe Betaling. Da min Moder, formedelst Sygdommen, ikke mere var, ej heller blev arbejdsfør og Recepter og Medicin krævede Tillægsudgifter, maatte jeg sælge saa et, saa et andet Stykke, indtil min Moders Begravelse og Huslejen medtog, hvad jeg havde tilbage, paa Dette nær, som De her seer."

„O!" endte hun, og med nogen let undskyldelig Bitterhed: „Dersom mangen rig Dame vidste, naar hun smilende betragter i Spejlet sin Kniplingsstads, hvilke bedske Taarer der have dynket*) disse nydelige Strimler, til Strygejernet borttørrede dem, hun vilde beklage hendes arme Pynterske, mod hvem hendes Hønsepige fører et herligt Liv. Min Velgjører!" hun hævede sine foldede

*) vædet.

Hænder i Vejret, „jeg takker Dig, min Gud! som sendte ham."

Herpaa udbredte hun sine Arme, foer ind paa mig — kan jeg næsten sige — omfavnede mig, trykkede sit Ansigt mod min Skulder, sprang tilbage, og Alt saa hurtigt, at jeg under hele Manøvren neppe kunde talt til Tre, langt mindre havde Tid til at gjengjælde Favnetaget, hvis jeg ellers havde villet.

Overrasket, behøvede jeg dobbelt saa lang Tid, inden jeg med Fatning kunde spørge: „Naar er det Dem belejligt at blive hentet til Byen?"

„Jeg er færdig," svarede hun, „hvad Time det skal være; men jeg bad gjerne, at det maatte blive en Vogn, der kan føre disse mine faa Ejendele. Selv kan jeg gjerne gaa."

„Jeg skal sørge baade for Dem og Tøjet," sagde jeg, „og det, som jeg haaber, inden Middag. Men jeg vil skynde mig."

Jeg ilede ind til min Søsters. Hun med Mand og Børn sad først ved Thebordet, saavelsom mine to andre Søskende. Ved min Indtrædelse forlod de deres Sæder, omringede mig og spurgte Alle paa eengang: „Hvor kommer Du fra? Hvor har Du været? Hvad har Du havt for?" med mere.

„Stop lidt," siger jeg, „højstærede Hr. Svoger og elskelige Fru Søster! om jeg nu har været henne og fæstet en Gouvernante til Eders Smaapiger?"

„Aa Snak! taabelig Passiar! Pladder!" og andre slige smigrende Tilraab vare de første Ducører, der vankede for min ubudne Forretning som Fæstemand.

Ved mit alvorligtbydende „Stille paa Parterret!" fik jeg da Ordet: „I vide jo, Kjære! at jeg sjelden

spøger, allermindst i saa højstvigtig en Anledning, hvor Talen er om saadanne velsignede Væseners forædlende aandelige Vejledning. Min Hovmesterinde er en Pige paa noget over tyve Aar. Hun baade taler og skriver Tydsk og Fransk til Fuldkommenhed. Hendes Moralitet er uplettet, og ydermere udmærket, som jeg nærmere skal forklare og I selv ville erfare. Men der maa strax gjøres Anstalt til en Vogn, paa hvilken jeg selv skal hente hende, og en anden til at hidføre hendes Kommode og noget andet Bohave. Imidlertid skal jeg gjøre Eder bekjendt med Mademoiselle Goelans sælsomme Skjæbne."

„Men hvor er hun da?" spurgte min Svoger, idet han gik til Døren for at besørge Vognene.

„For nærværende Tid," svarede jeg, „er hun i det Hus, hvor jeg hentede Vand til Dig, Vilhelmine! Hendes Moder blev syg der og er begravet sidste Mandag."

Min Broder lo og sagde: „Jeg kunde nok tænke mig til, at Du havde gjort en Opdagelse, som holdt Dig fast derinde, da Du lod os kjøre fra Dig — Mamsel Goelan er vistnok en Skjønhed?"

„Det kan Du selv bedømme," svarede jeg, „naar Du seer hende."

Jeg kaldte nu min Svoger og hans Kone ind i et andet Værelse og sagde dem i Korthed om Mamsel Goelan, hvad jeg fandt nødvendigt og passende. Befordringen kom: Jeg steg op, medhavende en Fruentimmerkaabe, dermed at indhylle Sørgerinden for nysgjerrige Blik. Denne Forsynlighed var ikke overflødig; hun havde kun en meget gammel, der havde tilhørt den Afdøde og, som hun, i mange Aar været ude af Mode.

Indpakningen gik hurtigt for sig; hendes Ejendele vare

jo faa og smaa: en tynd Sengematras, et dito Tæppe med Hovedpude, den lille Kommode, der efter hendes Udsagn indeholdt den daglige Dragt, i hvilken jeg første Gang saae hende, hendes Linned, en Snes franske og tydske Bøger og en Smule Kjøkkentøj, Bordet, Stolen, en Skammel og et lidet Skrin — et voilà tout — Da disse Sager vare læssede paa, bød jeg hende Armen. I Døren drejede hun Ansigtet tilbage et Par Øjeblik, med et neppe hørligt „Adieu!“ og nogle Taarer. Hvem denne Afsked gjaldt, trænger ikke til Oplysning.

Min Familie, hvis nysgjerrige Forventning var højst spændt, modtog Françaisen artigt, dog ikke uden nogen Forlegenhed, der naturligt opstod ved Synet af hendes Skjønhed og Anstand. Men hendes Tiltale, efterat jeg havde forestillet hin for hende, bragte dem Alle til med venlige Blik at betragte hende som et Lem af Huset.

„Jeg kommer,“ sagde hun med et let Smil, „om just ikke faldende med Døren ind i dette Hus, alligevel saa pludselig, saa uformodet, baade for Dem og mig, at kun denne Herres (hun kastede et Blik til mig) gode Mening om min Duelighed som Lærerinde for Deres Børn vil kunne undskylde mig og berolige dem“ — idet hun fæstede et Moderblik paa Smaapigerne — „dem, De betroer mig?“ Den virkelige Moder bejaede.

Glutterne nærmede sig tillidsfulde, hver tog sin af hendes Hænder, hun omfavnede og kyssede dem. Mellem disse Tre var ikke mere noget Fremmed.

Børn have — jeg turde kalde det en sjette Sands, der ved første Syn af en Ubekjendt tiltrækker eller frastøder dem. Hvem de give et saadant godt Skudsmaal, trænger ikke til noget andet. Denne Sands holder sig neppe Børneaarene ud; den sløves før nogen af de andre

sem. De ere kun saare faa, som bevare den under Livets Skolegang, hvor Forstillelsens Indbyrdesundervisning bliver en af de vigtigste Discipliner. — Min Svoger var urokkelig i dette Princip; følgelig var han paa det Rene med sin fordelagtige Bedømmelse af Jomfru Goe- lans Hjertelag. Hans Kone, ikke indviet i Mandens Anthropologi, fulgte instinktmæssigt Børnenes Anvisning og omfavnede den saa at sige himmelfaldne Lærerinde. Først nylig ankommen, var denne allerede hjemme.

Jeg rejste da tilbage med mine to Søskende og med et Daguerreotypbillede af — Den, Du nu veed nok, paa Sjælens —"

„— Holdt!" faldt jeg ind, „Du elskede hende dog?"

„Det kan være," svarede han med Kulde; „men i saa Fald vidste jeg det ikke, havde ej engang tænkt derover. Bevidstheden om at have øvet en god Gjerning var en saa overherskende Følelse, at den ikke gav Rum for andre. — Strax efter min Hjemkomst drog jeg ud paa en langt videre Rejse, den jeg længe havde ønsket at gjøre og nu var forberedt til at begynde."

„Men," spurgte jeg lidt ærgerlig, „hvordan var da din Afsked med hende? Det var dog ikke det kedsommelige, betydningsløse, værdiløse: Jeg ønsker, det maa gaa Dem vel!"

„Det var endnu mindre: et Haandkys fra min Side og en Nejen fra hendes —"

„— Haandkys! Nejen!" brummede jeg, „hvorfor ikke heller Mundkys? Knælen?" —

„Bi lidt!" svarede han smaaleende, „Du maa vide Noget om min lange Vandring gjennem det herlige Frankrig og Italien, hvis Herlighed er en Antikvitet — dog, det er ikke værd at kede Dig med en omstændelig

Rejsebeskrivelse; af saadanne er Du vel forlængst bleven mæt. Kun et Par Situationer — ingen Beskrivelser af Naturskjønheder, men saadanne Forhold, i hvilke jeg selv har befundet mig, og som under endnu et Hensyn neppe ville være uden Interesse for Dig.

Jeg havde beseet Paris med alt det Rageri, som derudi befindes, og havde faaet Nok deraf. Nu fik jeg Lyst til at vende mig fra et Panorama, hvor alle Ting, selve Menneskene, ere Kunstprodukter, og se mig om i Naturregionerne, de menneskelige med de fysiske. — Jeg drog til Bretagne — Henriette Goelans Fædres Land. Alt var mig her nyt: Folket, dets Dragter, Skikke, Levevis og Tungemaal, hvilket sidste, uden Forberedelse og Undervisning af min Lejetjener, der var fra Bretagne, vilde været mig et Kragemaal. Jeg lod ham paa vore Lystrejser ved Ophold i Stæder, Landsbyer og Fiskerlejer efterforske, om ingen Familie eller enkelt Person af hint Navn maatte være at opspørge. „Point du tout," saa lød bestandig hans Rapport paa mit spørgende „Eh bien? qu'avez vous fait?"

Jeg var dog noget heldigere, men ikke mer end noget. Som vi paa Bortrejsen fra dette Landskab Syd efter gjorde Holdt i et af de sidste Fiskerlejer for at forfriske os selv og Hestene, blev jeg i Stuen et oliemalet Portræt vaer, der strax fængslede min Opmærksomhed: det forestillede en fornemklædt Yngling, hvis Ansigt havde en paafaldende Lighed med Henriettes. Jeg saae nøjere til og fandt i et af de nederste Hjørner afridset: „Charles Kolean, age 19 ans." Jeg spurgte Værten, en ung Mand, om hvor dette Billede forskrev sig fra. Han vidste det ikke og henviste mig til hans gamle Moder, der sad paa en Skammel og bødede et Fiskergarn. Jeg

henvendte mig til hende om den forønskede Oplysning. Hun gav den, vedblivende sit Arbejde, saaledes:

„For en Del Aar siden laa et Stykke heroppe i Landet en Herreborg, hvor der boede en af disse højfornemme Folk, der ikke agtede en Fisker saameget som en af de Flyndre, han fangede til ham. Nu skete det, at der blev Oprør i Landet, og Hver, der kunde føre en Baadshage, en Fork eller en Buløxe, drog afsted mod alle disse store Paladser og jevnede dem med Jorden. Min salig Mand var meget flittig til det Stykke Arbejde; og saa var han ogsaa med, da den Borg herovenfor blev pirret overende. De vare mange Hundrede om Bestillingen, og ved Delingen af Byttet blev der kun Lidt til hver: min Mand fik et Lommeuhr, en Haandfuld Sous og dette Billede, som vi nu siden har ladet hænge her.“

„Hvorledes mon gik det Slottets Beboere?“ spurgte jeg videre.

„Det gik dem hverken værre eller bedre,“ svarede hun, „end at kun En slap levende derudfra; jeg troer, de kaldte ham Charles; men ham hørte man ikke mere til. Han havde ellers paa Gaarden en Kjæreste — saadan En, som de Store dengang kaldte en Maitresse. Hun blev, kort før Slottet blev ødelagt, frugtsommelig ved ham, og Ordet gik: at han vilde lade sig hemmelig vie til hende. Der kom Intet ud af, for Fruen skikkede hende saa lumskelig bort — skal dog have forsynet hende ret godt med Penge — og bildte den unge Herre ind, at hun var løbet sin Vej med en anden ældre Kjæreste. Barnet, hun kom ned med, skal endnu tjene paa Gjæstegaarden i nærmeste By. Mere veed jeg ikke.“

Jeg sagde hende nu, at Den, som Billedet fore=

stillede, upaatvivlelig var kommen til Danmark og havde giftet sig der, og at Portrætet sikkerligt vilde være behageligt for Familien at eje. Jeg betalte en ubetydelig Pris derfor og tog det med mig. — Jeg rejste videre til næste By; paa dens Gjæsteherberge kunde jeg, efter den Gamles Anvisning, muligen finde Henriettes Halvsøster. Min Undersøgelse førte ikke til andet Resultat, end at en Pige, som hed Marion, havde tjent der til Fornøjelse i et Par Aar, men var for ligesaa lang Tid siden af en gjennemrejsende Dame, der syntes vel om hende, med Værtens Tilladelse tagen med som Kammerjomfru. Hvor Damen havde hjemme, vidstes ikke — der stod jeg; og derfra drog jeg videre Syd paa.

I temmelig store Mellemrum havde jeg skrevet et Par Breve til Hjemmet, men frabedet mig Svar, da jeg, under min ustadige Omflakken, ikke kunde opgive dem nogen sikker Adresse. Først i Lyon, hvor jeg agtede at tøve en sex à otte Uger, kunde jeg vente kjære danske Breve. Ligesaalænge forud havde jeg fra Rochelle med et Skib, som vilde til Husum, sendt Henriette Faderens Portræt, ilagt nogle hjertelige Linier fra mig selv.

Nogle Dage efter min Ankomst til det fra Borgerkrigen sørgeligt navnkundige Lyon modtog jeg paa eengang tre Breve: et fra min Svoger og Søster, et fra H. Goelan og et fra min hjemmeværende Broder; det første var ikke af væsentlig Vigtighed; men de to andre skal Du læse.“ Han hentede og lagde dem for mig. Medens jeg gjennemløb dem, gik han smaanynnende op og ned ad Gulvet. Jeg udbad mig og fik hans Tilladelse at tage Afskrifter. Her ere de:

„Inderlig takket være De for min Faders Billede! Jeg gjenkjender disse Træk, hvormeget end Rædsler,

Hjertesorg, Uro og Alder siden forandrede dem ved Rynker og Skygge. Ak! at Kopi er varigere end Original! at en Malers Penselstrøg kan trodse Tiden, men ikke saa den Levende, hvem han paa en Stump Lærred foreviger! Morgen og Aften kysser jeg min unge Fader og sukker efter den døde. Tiere endnu sukker jeg efter den Ven, som vanker i fremmede Lande, omringet af Farer, dem jeg haaber min Indbildningskraft kun maa forstørre. Jeg selv lever her saa lykkelig som muligt, paa Et nær, der hverken tør komme fra min Pen eller over mine Læber. Til Døden Deres H. G."

„Naa da!" raabte jeg, „dersom Slutningen af dette Brev ikke er en forblommet Kjærlighedserklæring, saa forstaaer jeg mig kun daarligt paa at læse Fruentimmerskrift."

Han smilede og sagde: „Læs først dette her!"

Det lød som følger:

„Hjertebroder! Jeg er forviist — jeg hentyer til Dig — aabn dine Arme for en ulykkelig Selvbedrager! Jeg har elsket, jeg elsker endnu — har bejlet — faaet Nej! et saadant Nej, efter hvilket intet Ja lader sig enten vente eller ønske. Lad mig skrifte! maaske det letter. — Kort efter din Bortrejse besøgte jeg dem der i Tønder. Jeg saae Henriette — jeg forlængede mit Besøg — jeg gjentog det. Aldrig have saamange Fuldkommenheder været forenede i een kvindelig Skabning: regelret Skjønhed, fortryllende Ynde, dyb og ren Følelse, poetisk Sands og uforstyrrelig Takt for Alt, hvad er ædelt i Ord, Tanke og Gjerning. Det var jo umuligt Andet, end at Børnene maatte tilbede hende, deres Forældre elske og højagte hende. — Paa min Anmodning — ikke sjelden efter hendes egen — spadserede vi i det Frie

udenfor Byen. Jeg kunde paa disse Vandringer lære mere Verdensfilosofi end af Knigge og Kolleger, hvis jeg bare kunde have husket det. Hun havde havt de udvalgteste tydske og franske Digtere til Læremestere og været sin egen Manuduktrice. Som en dygtig Manuduktør kan sine Professorers Kollegier udenad, saaledes hun sine æsthetiske. Og hendes Fremsigelse! Ingen Theaterdeklamation har saaledes — jeg kunde sige: magnetiseret mig som Henriettes. En Dag, som vi stod paa Dæmningen og havde Gottes Koog ligeud for os, fremtonede hun Theklas Sang. Den inderlige Rørelse, med hvilken hun udtalte den sidste Linie: „Ich habe geliebt und gelebet," greb mig saa uimodstaaeligt, at jeg fuld af svulmende Haab tilhviskede hende: „Sey Du meine Thekla!" Hun svarede efter et Ophold, i hvilket hendes Aasyn udtrykte Forbauselse: „Bedauern Sie mich! Ich verehre Sie, ich schätze Sie hoch über tausend Männer, aber lieben! ein weibliches Herz liebt nur ein einziges Mal." Hun stak sin Arm hurtigt under min og drog mig hjem. Det svimlede for mig. Siig mig: hvem skulde hun elske? En Kniplingskræmmer? Hun elsker Dig, min lykkeligere Broder! Hvem ellers? — Inden tre Uger er tilende, kan Du vente mig. — Din Christoffer. —"

„Min Broder havde skaaret min Sjæls Øjne for Stær: nu først saae jeg klart, at jeg elskede hende. Jeg haabede paa hendes Gjenkjærlighed. Længsel efter hende brændte i min Barm. Og dog skulde jeg her oppebie min Broder. Det gjorde jeg, men paa mit Værelse, uden at bryde mig videre om Lyon og dens højtberømte maleriske Omgivelser. Jeg kedede mig rædsomt. Jeg var nær ved at tage Opium for at bedrage Tiden og glemme mig selv og hende med. Jeg fordømte min bly,

tossede Tilbageholdenhed, da hun dog havde givet mig saadanne Tegn, som jeg aldrig burde miskjende. Men, faldt mig saa igjen ind, i min Svogers gjæstfrie Hus komme mange Besøgere; hvorfor kan ikke en af dem, elskværdigere end jeg, have vundet hendes Hjerte? Om jeg nu kommer hjem og det gaaer mig ligesom min Broder? Jeg ravede usikker mellem Tvivl og Haab; det sidste holdt mig paa Benene.

Min Broder kom. Jeg glædede mig over hans livlige Udseende. Dog det var Sol og Vind, der havde tingeret hans Ansigt. Græmmelsens Tinktur kom snart istedetfor hin paa hans noget indfaldne Kinder.

Efterat Christoffer havde udhvilet og forfrisket sig en Dag over fra Rejsens Besværligheder, siger han til mig: „Jeg maa nu afsted til Livorno. Som jeg er færdig til Rejsen fra vort Hjem, kommer vor Kjøbmand Wulf farende fra Husum med den, ogsaa for os betænkelige Nyhed, at et Handelshus i Livorno, med hvilket han i flere Aar havde staaet i Forbindelse, til hvilket han nylig havde affendt en meget værdifuld Ladning, mentes at ville gaa fallit, hvorom han, men først efter sit Skibs Afgang, ved en Korrespondent havde faaet Advarsel. Han havde derhos honoreret en meget stor Vexel, udstedt fra samme Hus. Kort, hans Velfærd stod paa Spil — den Del af vores, som han har til sin Disposition, følgelig med. Da han just havde hørt, at jeg vilde rejse efter Dig til Italien, besvor han mig, for vor Skyld og sin egen, at undersøge Forholdet og virke til fælleds Gavn i Livorno. Jeg maa uden Ophold afsted. Il Du hjem, hvor Livets højeste Lykke venter Dig.“

Jeg tog ikke lang Tid til at fatte den Beslutning,

at følge med min Broder, hvis Helbredstilstand tyktes mig mislig, saavelsom hans Sindstilstand, hvorved han var mindre skikket til at udføre det vigtige Hverv i Livorno. Dette sagde jeg ham. Han trykkede indvilgende min Haand til sit syge Hjerte. Vi rejste, saa fort hans Kræfter tillod det, til Toulon; derfra søvejs til Livorno. — Sagerne hersteds vare snart afgjorte. Handelshuset havde vel lidt Tab ved et Par pludselige Bankerotter; men det var saa solid, at det derved ikke kunde rokkes. Husumskipperen laa der, havde udlosset og ladede saa ivrigt, at han om tre til fire Dage kunde være sejlklar. Da der paa denne Aarstid ikke var at frygte for Storme, bestemte vi os til at gaa med ham; derved kunde spares overordentligt saavel af Penge som troligt af Tid.

Som velgjørende Indgreb i min Broders Kummer overdrog jeg ham en og anden Bestilling, jeg ligesaagodt selv kunde have udført. Saaledes, to Dage før vor Afsejling, havde han været ude at opkjøbe Proviant til os og bringe den ombord. Da kommer han styrtende ind til mig som en Vanvittig med det Udraab: „Hun er her!“

„Hvem?“ spørger jeg, forskrækket til Ængstelighed.

„Henriette — jeg har seet hende — jeg veed, hvor hun er — kom med! kom strax! jeg skal vise Dig Huset, gjennem hvis Port hun kjørte ind tilligemed en anden Dame.“

„Vi! Vi!“ raabte jeg, „i Slobrok og Tøfler kan jeg jo ikke gaa ud.“

Medens jeg klædte mig paa, under et aandeligt Hurlumhej af Tanker og Følelser, fløj en Tanke pludselig hen til den franske Fiskerpige, altsaa min Henriette

næsten fuldkommen lig, og som jo af en ubekjendt Dame var ført bort fra hin Gjæstgivergaard og ud i den vide Verden. Ja, det maatte være hende.

Vi gik og naaede snart den Gaard, han betegnede mig. Jeg bad ham gaa hen paa en Restauration der nær ved, medens jeg foretog mine Undersøgelser.

Portneren berettede mig, at i anden Etage boede to franske Damer, hvis Navne han ikke kunde udtale. Han sagde mig Nummeret. (Gaarden var nemlig et Hotel for Rejsende.) — Jeg løb derop, pikkede paa Døren, hørte et fjernt „Entrez!“ og traadte ind. — Tvende Damer, en midaldrende og en ung — Himmel! var det Henriette eller Marion? Hun var elegant klædt — min Tvivl løste hun øjeblikkelig ved den fremmede Mine, hvormed hun hilste. Den Anden hilsede ligesaa koldt og spurgte paa Fransk: Hvem hun havde den Ære at se, og om Hensigten af mit Besøg.

Jeg sagde hende mit Navn og min Hjemstavn. Derefter forklarede jeg: at der i en By, ikke langt fra Mit, levede som Gouvernante en ung Pige, Datter af en fransk Emigrant; at min Broder, som ogsaa var her i Livorno, og som kjendte hin Dame, havde seet de herværende og fundet en saa overraskende Lighed mellem hende og den Yngre af dem, at jeg, som nu fandt det Samme, udbad mig nogle Oplysninger, som rimeligen vilde være af højeste Interesse for Demoiselle Goelan.

Aldrig saasnart var dette Navn ude af min Mund, før den Ældre blegnede og segnede næsten afmægtig ned paa Stolen og den Yngre blussende sprang hen imod mig med et heftigt: „Kolean, siger De?“

„Goelan,“ rettede jeg; „men det lyder temmelig ens; og jeg tvivler ikke længere paa, at min Emigrant

jo har forandret „Kolean“ til „Goelan,“ som allegorisk Henthydning paa hans Flugt fra La Manches til Nordsøens Bredder.“

Marion — thi det maatte være hende — foldede sine Hænder og lod sine Taarer frit Løb. Den Ældre rejste sig og trippede let rystende hen til hins Side.

„Jeg har,“ vedblev jeg, „for ikke længe siden været ved de sørgelige Ruiner af Slottet Kolean; jeg har været i det nedenfor liggende Fiskerleje, har opstøvet og hjemsendt til Datteren hendes Fader Charles Koleans Portræt og kan ikke betænke mig paa at hilse Dem, min skjønne unge Dame! som Marion Kolean.“

Hun tilnikkede mig Bekræftelse, knælede for Tanten og rev hendes Haand til Mund og Barm.

Denne rejste sig og krystede hende i sine Arme og sagde: „Denne Mand er sendt os som en venlig Engel fra Skjæbnens Styrer — Min Herre! hvem jeg er, skal De ogsaa erfare — men ikke i dette Øjeblik; vi maa have Ro til at fatte os. — Imorgen, om De behager, se vi Dem paa samme Tid.“

Hun nejede; jeg bukkede og gik til min Broder, der med Utaalmodighed ventede paa mig.

Han hørte min Beretning, men opfattede den ikke klarligt; han vidste ikke, hvorledes han var vendt i det med disse to forunderlige Søstre: Hvem der var Henriette, og hvem der var Marion; om de ikke Begge vare Et, saavelsom Goelan og Kolean. Jeg var ikke uden Frygt for hans gode Forstand.

„Vær nu bare rolig, hvis Du kan!“ siger jeg, „imorgen vil jeg indføre Dig hos Henriette No. 2 og hos hendes Tante, hvis Historie Du da faaer at høre. Da de, af min Tirade idag, allerede vide Lidt om Dig,

ville de vist ingenlunde nægte Dig Audients, især naar jeg endnu idag skriftlig beder derom."

Han nikkede, virrede med Hovedet, smilte og slog Rynker i Panden; men Enden paa dette Minespil blev, at han gik ind paa mit Forslag. En glad Anelse blev levende hos mig.

Da vi ved Tjeneren, som nu var tilstede, havde ladet os melde og derefter indføre, tog Tanten ene imod os, lod os byde Forfriskninger, anviste os Sæder, men forblev selv staaende og ligesom grundede en Stund, hvorpaa hun satte sig rask ligefor os og begyndte:

„Disse Ruiner, som De, min Herre! igaar omtalte at have seet, ere de sørgelige Levninger af et Slot, der har tilhørt og været beboet af min Familie gjennem mange Aarhundreder opad lige til Korstogenes Tider. De seer deraf, at min Broderdatter i Danmark er gammel af Adel, saavelsom jeg. Forresten er Adelskab uden faste Grundejendomme det Samme som et Glas uden Fod. Min Fader havde mere udbredte Besiddelser end hans Forfædre. Han besad store Rigdomme, skal have været stolt og haard mod sine Undergivne, vi Børn fornam ikke meget hertil. Revolutionen begyndte. En Slægtning af os, som boede i Nærheden af Brest, var Medlem af Notablernes Forsamling. Da denne opløstes og Fætteren paa Hjemvejen besøgte os, fortalte han om den ildevarslende Folkestemning og sagde, at han vilde realisere Alt, hvad han ejede, og nedsætte sig i Amerika. Han tilraadte Fader at gjøre ligesaa. — Ak! havde han fulgt dette Raad! Kort efter begyndte Bønderne, i Ledtog med og anførte af alskens Kanaille, at storme og ødelægge de adelige Borge. Endnu var Fader rolig, eller lod saa.

En Morgen kommer en af Domestikerne, der om Natten havde besøgt en Kjæreste i Fiskerlejet, og siger Fader, at der var uroligt histnede, at nogle ubekjendte, lurvede Personer æggede Beboerne til at storme Borgen og udplyndre den og udrydde den hele Ulveyngel, som de behagede at kalde det naadige Herskab. Fader spottede vel denne formentlige Hiobspost, men lod dog gjøre Anstalter til Forsvar, blandt hvilke var den, at forsyne Porten med de nødvendige Stænger og Bolter; Bøsser bleve uddelte til det talrige Mandstyende. Aftenen kom; den var mørk og regnfuld. Til Klokken Elleve var intet Ondt at fornemme. Da begyndte pludselig Bondestormen. Den varede under frygteligt Vræl, med kjækt Modværge, over to Timer. Men nu havde den paasatte Ild grebet saaledes om sig, at Forsvarerne maatte ty til Hovedbygningen. Dog snart var den hele Borg fuld af blodgjerrige Fjender. Min Fader, mine to yngste Brødre og, som jeg hidtil har troet, den Ældste ligesaa, myrdedes, saavelsom næsten alle Andre, hørende til paa Slottet. Min Kammerpige havde ved den første Tumult vækket mig, samlet mine Juveler og andre Kostbarheder, anskaffet og iklædt os Begge Bondedragter, som hun, for et saadant Fald, forud havde anskaffet sig.

„Jeg veed," siger hun saa, „en Løngang, hvorigjennem vi usete kunne naa Skoven, og saa ere vi frelste. Men kom med mig strax! for Gud i Himmelens Skyld!"

Hun tog mig ved Armen. Jeg stræbte imod: jeg vilde til min Fader og mine Søskende og have dem med.

„Det er for silde," raabte hun: „Hør! Hør! Morderne ere allerede herinde. Vil De tøve her og først skjændes og derefter brændes?"

Jeg fulgte hende; men Gud veed med hvor voldsomt oprørt Sind.

Hun kjendte den underjordiske Vej. Vi anstrengte os, Larmen løb stedse svagere, taug snart og hørtes først igjen, da vi steg op af Jorden og mellem Træernes Grene saae Himmelen rødme af Slottets Brand. Vi gik efter min Piges Raad og Anvisning uden Hinder til Brest. Her havde hendes Broder Beværtning for Søfolk. Han modtog sin i mange Aar ikke sete Søster med Glæde og Godhed og mig, hvem han paa hendes Udsagn antog for en Bondepige, som søgte Tjeneste, med Trohjertighed.

Næste Morgen, da vi kom sammen til Frokost og jeg tilfældigt havde lagt min Haand paa Kanten af Bordbladet, skottede han til den og sagde: „Disse fine Fingre har aldrig rørt ved Malkespand eller Vaskerballie — Deres stærke Rødme siger mig, at jeg har Ret. Men vær ikke bange! Jeg kan nok vide, at De er af højere Stand, end De lader. De har maattet flygte hjemmefra i disse Uroligheder. Mamsel! jeg er en ærlig Mand, skal ikke forraade Dem, men være til Tjeneste, saavidt jeg formaaer. Tal kun aabenhjertigt med mig! Hvad har De egentlig isinde?"

Jeg fortalte ham da, uden Forbeholdenhed, hvad De allerede veed; tilstod, at jeg ikke havde nogen anden Plan end den, ved strengt Arbejde at holde Ligevægt mod min strenge Skjæbne, skjule min Usselhed for Verden og søge Trøst og Styrke hos Gud.

„Ja ja!" sukkede han, „det er den bedste Tilflugt, De kan søge. Gud kan aabne Dem en bedre Fremtid."

Jeg græd; han grundede.

„Har De ingen Slægt eller Ven i Vestindien?“ spurgte han: „Her seer det broget ud for os Alle.“

„Jeg har en Kousine, som er gift med Gouvernøren paa Saint Vincent. Men jeg har aldrig engang seet hende og veed altsaa ejheller, hvordan hun vilde tage imod mig.“

„Hør!“ raabte han, „jeg venter hvert Øjeblik en god Ven af mig, en Skibskapitain, som farer Aar ud og Aar ind mellem den Ø, De nævnede, og Brest. Han tager Dem nok med for en billig Betaling. — Har De nogle Penge, for ellers kunde jeg maaske forstrække Dem.“

Min Frelserinde Louise svarede for mig: „Saamange har vi nok, at Fragten kan blive betalt.“

Hun viste ham et af mine Smykker: „Se her, Broder! hvor meget kan dette være værd omtrent?“

Han besaa det og raabte: „Morbleu! det kan betale for en Rejse til Ostindien og længere. — Der har vi Kapitainen!“

Denne indtraadte, med en anden finklædt Herre efter sig.

„Det er en Planter fra St. Vincent,“ sagde han i sædvanlig Sømandstone: „Han har været herovre og klaret nogle Pengesager. Nu gaaer han med mig hjem. — Giv os Noget at leve af! For naar Vinden bare vil falde et Par Stænger mere vestlig, saa letter jeg.“

Værten indbød ham og den Anden til at tage Plads ved Bordet, hentede Vin og sagde: „Har Kapitainen Rum for disse to Passagerer?“

Han viste paa os. Hin tog det fyldte Vinglas fra Munden, besaa os med en Mine, som om han havde faaet Øje paa et Par mistænkelige Sejlere ude paa Havet, og svarede: „Vel har jeg det; men Fragten?“

„Erlægges forud,“ sagde Værten.

„Alt vel!“ raabte Sømanden og stak sit Glas ud. — Hans Medfølger kastede imidlertid eet sælsomt Blik efter det andet til mig, men talede ikke et Ord til os. Da vi rejste os, gik Sømanden; men Planteren kaldte Værten ind i et andet Værelse. Han kom ikke igjen tilsyne og maa vel have fjernet sig gjennem en anden Udgang.

Louise gjorde med sin Broders Bistand Smykket i Penge, fik Fragten betalt og Fornødenheder paa Rejsen anskaffede, saavelsom passende Klæder til os hver især. — Vi sagde Fødelandet Farvel og gik omborð. Vinden var gunstig. Sejlene drog os med Hurtighed ud paa Oceanet. — Vi to stakkels Fruentimmer bleve søsyge. Planteren viste sig særdeles omhyggelig for os; mest for mig, hvilket jeg, nagtet mine legemlige Lidelser, lagde Mærke til. — Vi kom lidt efter lidt til Kryltern*) og blev snart søvante. — Nu stræbte han, ikke uden Held, at opmuntre og more os, især med at fortælle og forelæse — begge Dele fortrinligt. Jeg fattede jevnthen større og større Godhed for ham, som han ogsaa for mig, kan jeg tro; og inden vi havde faaet Vestindien isigte, vare vi forlovede, og da vi vare landsatte, biede vi ikke længe med at lade en Religionens Tjener hellige vore Hjerters Pagt. — Tvende lykkelige eller, hvilket er omtrent det Samme, sorgfrie Aar henlevede jeg med en Ægtefælle, der anstrengede sig af al Magt, for, saavidt gjørligt, at oprette mine store, sørgelige Tab — glemme dem kunde jeg ikke — kan ejheller endnu, saalidet som det sidste, da han, der havde tillukket mine smertelige

*) bleve bedre.

Saar, tillukkede sine Øjne i en altfor tidlig Død. Da han havde Forudfølelse af denne, ordnede han betids sine Affærer saa vel, at han efterlod mig som velhavende Enke, hvorfor jeg fik flere Tilbud, dem jeg alle afslog. Ved min elskede Mands Dødsseng havde jeg frivillig lovet ham, at denne min første, altfor korte Kjærlighed skulde vorde den sidste. — Jeg har holdt det. For Kvinden er det ikke vanskeligt. — I Vestindien vilde jeg ikke blive; Menneskene, deres Raahed i Tale og Sæder — rettere: Usæder — Alt var mig modbydeligt. Jeg ilede tilbage did, hvorfra en grusom Udaad havde bortslængt mig. — Jeg tænkte at finde Ro for mine øvrige Dage. Ak! mine Herrer! Uro fandt jeg: ikke noget Sted har jeg kunnet stilles: min Fødeegns Rædselsminder bortskræmmede mig; andre Egne vare og bleve mig helt eller halvt fremmede. — At rejse var Drift hos mig. Hvad Betydning har denne Drift? At se sig om, at se noget Nyt. Og naar det er seet, er man tilmode, som naar man kjører fra Theatret, hvor man har seet et nyt Stykke: dette, som hint, er allerede gammelt. — Dog," lagde hun til med heftig Bevægelse, idet hun pressede Marions Haand til sit Bryst, „her har jeg fundet noget Gammelt, som er blevet nyt, den eneste levende Erindring fra svundne Tider!" — Hun omklamrede Marion og trykkede et langt Kys paa den Hulkendes Pande.

Derefter rejste hun sig rask ivejret og sagde: „Og nu afsted til min danske Broderdatter, min dyrebare Marions Søster! Naar, mine brave Riddere! ville I afhente os?"

„Imorgen haaber jeg; og — til en glædeligere Fremtid for Eder, ædle Frue! end Eders Fortid var."

Da vi vare traadte ind i min Bopæl, gik Christoffer hen til et Vindue og keg stivt paa Huset overfor og paa Himmelen ovenover det. Jeg stoppede min Pibe ved Siden af ham, slog Ild, tændte, pulsede,*) harkede, hostede, trampede i Gulvet, slæbte Stolene frem og tilbage. Han hørte Intet, vistnok ejheller hans egen Fingertrommen paa Ruderne.

Denne Extase varede mig for længe. Jeg lagde min Haand paa hans Skulder — han fornam det ikke. Nu, saa gav jeg ham en Dask, han maatte fornemme. Det gjorde han ogsaa, vendte sig om imod mig, satte begge Næverne i Siderne, ret som vilde han understøtte sig selv. Da oplod han sin Mund saalunde: „Det er hende — det er ikke hende. Det er mig — det er ikke mig — Fra mio dolcissimo! for alle de Helliges Skyld! Siig mig, hvem hun var!"

„Du veed det jo," svarede jeg — slet ikke ærgerlig — „Henriettes Halvsøster."

„Eller," tog han langsomt ved, „er Henriette ikke hendes Halvsøster? Hvilket er hvilket?"

„Broder!" formanede jeg, „vær dog fornuftig! og tal saaledes, at jeg kan forstaa Dig!"

„Forstaa mig?" udbrummede han, „tænker Du, jeg selv forstaaer mig? Der er skeet en Metamorfose, enten med mig eller med mit Hjertes Dame — giv mig en Flaske Falerner eller Tokayer, at jeg kan blive plakat fuld og komme til at sove en fjorten, sexten Timer i eet Sæt! Ellers bliver jeg taabelig."

Mit forantydede Haab fik raskere Vinger. Jeg gav Christoffer en halv Flaske primo Portovin, paa hvilket

*) dampede.

Opiat han sov næsten i tolv Timer. Jeg, med Tjeneren, maatte besørge det videre Fornødne. — Saasnart Skipperen havde sendt Bud, at vi inden to Timers Forløb maatte møde ved Bryggen, lod jeg hente en Hyrekareth og i den Samme afhente vore Damer. En Baad ventede og førte os alle Fire ombord. — Nu kom Broder snart til sin Forstand igjen, men ikke til sit Hjerte. Marion drog det helt og holdent til sig, og saa byttede de, som man siger. Vi vare Allesammen velfornøjede med denne Tuskhandel, vor vakre Enke ikke mindre end jeg. Hun spenderede to kostbare Ringe til Lidkjøb og derhos nogle meget værdifulde Taarer, da de Elskende satte Ringene paa hinandens Fingre. — Det var en Søtur i sit Slags.

Jeg behøvede kun en af de fjorten Dage, den varede, for at opdage, at Fiskerpigen var, under Tantens Vejledning, bleven en elskelig uddannet — ikke overdannet Ungmø. Min Broder var saa lyksalig, som nogen Elsker med Grund kan være. Han var dertil stolt af sin Tilbedede, og det ligesaa med gyldig Grund.

Højvande førte os uden Ophold ind af Heverstrømmen til Husum, hvor vi ikke forsinkede os, men, efter Opgjørelse med Skipperen, søgte Tønder saa fage muligt.

Der blev Glæde over al Glæde. De to Søstre vare færdige ved at kvæle hverandre, min Søster den livsalige Tante, hendes Mand mig og min Broder. — Nu kan Du nok slutte, uden at jeg behøvede at sige Dig det, at der ikke forløb mange Uger, inden Christoffer og Marion bleve Mand og Kone. — Henriette blev endelig ogsaa gift."

„Fa'er! og Mo'er!" skreg en lille, nydelig Dreng, der kom farende ind fra Spisestuen, „kom gesvindt! Ma-

den har staaet et helt Kvarteer paa Bordet, siger Jomfruen, og hun skjænder, fordi den bliver kold."

„Hilledød!" raabte min Ven, „saa er det paa høj Tid."

Han sprang ind med den Lille ved Haanden, sigende til mig: „Vil Du ta'e min Kone!"

Suppen var spist; men jeg veed virkelig ikke, hvordan den smagte; thi jeg var i højeste Maade begjærlig efter at vide, hvad der kom ud af den platoniske Kjærlighed mellem Henriette og min Ven. „Henriette blev ogsaa gift," havde han henkastet saa ligegyldigt, at jeg maatte næsten tro, hun havde faaet en Anden. — Jeg tog mit Glas for at drikke Værtindens Skaal, men, ikke længere Herre over min Nysgjerrighed, siger jeg til Vennen: „Du sagde, Henriette blev ogsaa gift; men Du sagde mig ikke, med hvem."

„Ih!" sagde han, „kan Du ikke begribe det? Med mig. — Hun sidder der ved Siden af Dig."

Nær havde jeg tabt Glasset. Hun greb sit, stødte til hans og sagde med et Smil, som jeg ikke er istand til at afmale: „Din Sundhed, søde Mand!"

„Og din med, min sødeste Maage!" gjentakkede han. Mit Glas klinkede med de to andre.

En jydsk Røverhistorie,

med Mere, hvad dertil hører.

1843.

a. Junkerne.

Et Par Mil vestlig for Randers henstrækker sig Bjergkjæden Busbjerg, en af de højeste og længste i Jylland, derhos ved sin Beliggenhed af bydende Virkning: sydfor tilgrændset af et dyrket, velbebygget Landskab, seer det mod Norden Gudenaaen henglide, uden Bøjninger, stille gjennem de grønne Enge. Den lyngbevoxte Bjergrække selv er altid lige mørk, undtagen naar en jevntfaldende Vintersne giver den samme Farve som Omlandet. Lavest mod Østen højner den sig helt hen mod Vest, hvor den sidste mægtige Banke fortrinsvis bærer Navn for hele den bølgedannede Række. — Fra min Fødeby Vium, fire Mil borte, saae jeg ofte hen paa det skumle Bjerg, hvis Farve vexlede mellem Sort og Mørkblaat, efter Luftens Beskaffenhed, og naar denne var klar, viste sig fra Midten nedad en gul Strimmel, som vor Karl Jørgen, der var født i Bjergets Nærhed, kaldte „Bjergemandens Skjødskind.“ „Naar han hænger det ud,“ forsikrede Jørgen, „saa venter han Godtvejr; men skal vi snart ha' dygtig Regn, saa hytter han sig nok for at faae det gjennemblødet.“

En Vinteraften fortalte Jørgen mig følgende Begivenhed:

„I gamle Dage, og det er da grumme længe siden, var der Røvere inde i Busbjerg, tolv Brødre, den Ene ikke bedre end den Anden; og Fa'eren var endda værre end alle hans Sønner. Han havde lagt dem til i Bjerget og født dem op og klædt dem med det, han kunde stjæle og røve. Og Kjællingen var ligesaa dygtig som han til saadan Noget. Der laa en Gaard, og den ligger der endnu, et Stød Sønden for Bjerget; de kalde den Hvorslevgaard. Det var en korn Herregaard, der hørte under Frisenborg, og Greven, eller hvad han dengang tituleredes, holdt en Forvalter paa Hvorslevgaard, til at forestaa den og til at samle der Bøndernes Landgilde og Tiender og alt, hvad Andet de skulde udrede. Den Forvalter, der boede her i Røvernes Tid, han stod sig godt og havde Sølvskeer i Skabet og Sølvpenge i Kisten, for hans Husbond kunde vel ikke se ham saa nær paa Fingrene. Det maatte ogsaa være en ussel Forvalter, der ikke turde bjerge mer end een Skjæppe Havre — som de sige. — Han var gift, den samme Mand, og havde ogsaa bjerget sig en grumme Hob Børn. Mellem dem var der en Pige, som han havde kaldt Ellen, hun skal ha' været saa lækker, til hendes Lige ikke fandtes i hele Houlbjergherred. — Greven paa Frisenborg havde ogsaa en Slump Børn, og iblandt dem var især de to ældste Sønner nogle færdige og raske Ungkarle. De var' meget for at jage, baade efter Vildsvin og Hjorte og — kjønne Piger. Saa kommer de engang til Hvorslevgaard og faaer uforvarende Øje paa Forvalterens Ellen. De blev begge To, ligesom de havde været besatte, og vare nær komne op at slaaes om, hvem af dem der først skulde ligge hos hende. Den Trætte skilte hun godt ad, da hun sagde dem rent

ud: at hun ikke vilde ligge hos Nogen af dem. De blev forskrækkelig vrede paa hende og sagde: at det havde ingen Pige paa Godset før nægtet Nogen af dem, og at de nok skulde lære hende at blive mere føjelig. Da de vare borte, sukkede hun og sagde ved sig selv: „Herre Gud! maa da ingen Pige være ærlig? Jeg vil dog prøve, om jeg ikke kan blive ved at være det! Gud staa mig naadelig bi!“

---

b. Svinehyrden.

Store Gaardejere, Forpagtere og Bryder (Avlsforvaltere for Herremænd paa dem tilhørende fjernere Gaarde) lagde i hine Tider ene Vind paa Svineavlen; thi Flæsk udgjorde, som hos Forfædrene, deres rigeste og behageligste Fødemiddel. Hvorslevgaard var naturligvis velforsynet med dette Slags Husdyr, der, naar Skoven gav Olden og Agern, aad sig skikkelig fede i disse Frugter. For at hver kunde kjende sine, bleve de — som det endnu hedder — brændte paa Skoven, det er: indbrændte Ejerens Bomærke. — Nu havde Hvorslevgaardmanden faaet sig et Foraar en ny Svinehyrde, en Knøs, som hverken var Dreng eller Karl, en knøv og skikkelig, men grumme fattig Krabat, der knap havde Klæderne paa Kroppen. Han røgtede trolig sin Bestilling og fik derfor af Husbonden saa eet Stykke Klædemon, saa et andet; og Ellen gav ham sommetid en Melmad over hans Rettighed. Ja, naar han maatte være ude i ondt Vejr, ynkedes hun over ham, saa hun var nærved at græde. Hans viste sig saa taknemmelig, som han var istand til, og havde saa Blomster, saa Bær hjem til hende om Aftenen. Gik nu

Sommeren hen, og Efteraaret kom med Blæst og Regn; og Hans kom ikke saa sjelden vaad og forkommen af Kulde tilhus. Han fik da et gammelt Hestedækken at svøbe sig i, mens han tørrede sine Klæder ved Ildstedet eller Kakkelovnen. Men da det lakkede hen ad Jul og tog paa at fryse, kunde Svinene ikke længere rode hine Træfrugter op og skulde derfor hjem at slagtes. Alle Gaardens mandlige Tyende bleve ham medgivne til Hjælp ved Drivningen; thi Oldensvin ere, som bekjendt, halvvilde. Det gik godt, til man var kommen udenfor Skoven; men her kommer uheldigvis en rød Støver, forvildet fra sit Kobbel, ligefor Drevet. Dette blev ikke længere til at styre, men gjorde Jagt paa Hunden, der med Nød og neppe undslap det første Anfald og strakte ligeud ad Busbjerg til, Flokken efter, og Folkene efter den; men disse bleve stedse mere og mere tilbage i dette Kapløb. De saae dog tydeligt, hvor Svinene forsvandt i en Svak mellem to Højbanker, og stræbte derop. De kom og saae og saae; intet levende Dyr var at opdage lige ned til Aaen. De foer affted henad de øvrige Bakker og Lavninger: forgjæves!" —

Slukørede gik de hjem og berettede, at Djævelen eller en af hans Engle i en rød Hunds Skikkelse havde lokket alle Svinene efter sig og sagtens lige til Helvede. —

Forvalteren blev forskrækket og saare ilde tilmode: thi de to tredie Dele skulde have været ydede paa Herregaarden. Ingen vidste Raad. Omsider siger Hyrden: „Imorgen vil jeg gaa ud og lede nøjere efter. Svinene maa findes etsteds her paa Jorden. I Helvede spise de jo ikke Flæsk —"

„— Du kan selv gaa til Helvede!" raabte Husbonden og vendte ham Ryggen. —

Den arme Knægt, der ansaa sig som jaget af Tjeneste lige under Vinters Hjerte, sneg sig omkring saalænge, til han traf Ellen alene, og fortalte hende, hvilken Elendighed der forestod ham.

Ellen tog sig det saa nær, at hendes Øjne løb i Vand. Men Kvindfolk ere mesten snarere til at hitte paa Raad. Hun lod ham slaa et Krus varmt Øl i sig, gav ham en af de Melmader, som stod færdige til Folkene, og skyndte ham til at krybe op paa Høstængerne og ligge over Rødset, hvorfra nogen Varme af Fæet maatte trække op til ham. „Imorgen tidlig skal jeg snakke med Fa'er," lagde hun til, „kanske han bliver omsindet."

Hans ønskede hende Guds Velsignelse og smuttede med sit Smørrebrød derop, hvor hun havde anvist ham. — Der laa han den Nat og havde ingen Dyne paa sig.

---

c. Hvor Galtene vare blevne af, med Mere.

Der var i samme Godlav paa flere Steder bortkommen saa her en Fedeko, saa der et Par Faar og der et mæsket Svin. I et Par Gaarde var gjort Indbrud og bortranet Alt, hvad der fandtes i Overstuerne. Ogsaa længerefra gik Rygter, saavel om Tyveri som Myrderi. Det kunde da ikke Andet være, end at en Røverbande etsteds i Omegnen maatte have sin lønlige Hule. Greven havde udsat en saare stor Præmie for hvem som kunde gjøre en Opdagelse eller lede paa rigtigt Spor. Hans kunde ikke sove stadigt for sine Galte, og jo længere han spekulerede, jo mere troværdigt blev det for ham, at disse Røvere maatte have tilegnet sig hans Galte og gjemt

dem i Busbjerg, hvor de da maatte have deres Kule. At alle Andre mente, den befandt sig i een af Frisenborgs uhyre Skove eller maaske længere vesterpaa i Allinggaards — thi her paalav skete oftest og værst Ugjerning — det kunde ikke forandre hans nu antagne Mening.

Længe før Dag tonter han hen op til Busbjerg og kryber ind imellem tre tætstaaende Hedetørvskruer, fra hvilket Skjul han havde Udkig til tre Sider. Stakket efter seer han fire Mænd, hver bærende en stor og, som det lod, tung Sæk paa Skuldrene, traske tæt forbi og standse, knap et Stenkast fra ham, slængende Sækkene paa Jorden, hvorpaa En af dem gav et Stød i en Pibe. Lyngen foran dem hævede sig; en stor sort Aabning i Bjergskrænten blev synlig, i denne forsvandt de Fire med deres Sække. Den lyngbeklædte Dør lukkede sig igjen. Nu vidste Hans, hvor Røverne vare; han rystede baade af Glæde og af Frygt. For at være sikker i sine Opdagelser, indsaa han, at han nøje maatte mærke sig Nedgangen til Røverkulen. Han gik sagtelig derhen, troede sig vis i sin Sag og vilde nu vende hjem med den vigtige Efterretning. —

Han havde kun taget faa Trin, før tvende Mænd, ogsaa med Poser paa Nakken, foer ham imøde, greb ham hver med en Næve og spurgte: hvad han havde der saa tidligt at bestille? Skjælvende stammede han, at han ledte efter en Flok Galte, der igaar vare blevne borte heromkring.

„Ho! ho!“ raabte de, „saa er Du vel Hvorslevgaards Svinehyrde?“

Han bejaede det.

„Da skal vi nok vise Dig dine Galte,“ sagde En

af dem, lumskelig grinende. Og nu førte de ham hen til Lyngdøren og peb. Der aabnedes. Knøsen stødtes foran, de To fulgte efter. Lemmen faldt i; det tyktes Hans, som om Livets Dør nu var tillukket over ham, han selv levende begravet.

Rummet derinde var afdelt ved flere Afslukker, alle befæstede ved dygtige Sidestolper og Løsholter. Loftet bestod af Bjælker, Spændetræer og Fjæl. Yderst var en Slags Forstue, forsynet med en stærk Dør, der førte ind til det største Rum; hvad dettes Bestemmelse var, viste et langt Bord med Bænke paa begge Sider. Disse vare ikke tomme, saalidt som Bordet, over hvilket brændte tre Lamper. De ti Røvere sad ved Frokosten, men lagde Knivene, helt forundrede ved at se den voldeligt indførte, ukjendte Knøs. De sidst Ankomne forklarede, hvem de havde fanget, og hvad han ledte efter. Den ved Døren til det tredie Lukaf nærmest siddende Røver lukkede Døren op paa vid Væg og sagde: „Her seer Du alle dine Galte hængende. De skal inden Aften være i Salttrugene, og Du skal strax komme til at hænge paa en Krog ved Siden af dem.“

Hans strækkede sine Hænder foldede mod Loftet og bad ynkeligt om Naade og Barmhjertighed, men fik kun Skogren, Brængen og Forbandelser til Svar. Hans udstod Dødsangst, medens en anden Røver fremtog en Strikke, paa hvilken han gjorde en Løkke. —

I dette afgjørende Minut traadte en midaldrende Kone ind med et stort Fad, fuldt af Kjødmad. Hun havde nær tabt det af Hænderne, da hun fik Øje paa den Dødsdømte. En sagde hende nu, hvad de Andre allerede vidste.

„Saa ung og saa knøw!“ sagde hun, „kunne I da

slet ikke skjænke ham hans Smule Liv? Jeg har ondt af det for ham." —

En af Røverne raabte: „Sikke Sludder! saa gaaer han jo hen og røber os."

Hun gav sig endnu ikke, men blev ved: „Jeg har nu tjent hernede i samfulde fem og tyve Aar og i den Tid ikke seet, ejheller forlangt at se Dagens Lys. Gjør mig dog den Billighed, at lade Drengen gaa i Fred! I kan jo lade ham sværge den højeste Ed: at han aldrig til noget Menneske vil sige et eneste Ord om, hvad han idag her og herudenfor har erfaret." —

Røverne taug og holdt derpaa en lang Raadslagning. Den endtes omsider med, at de tog Eden af ham. Den Ældste gav ikke sit Minde hertil; men han var ene mod elleve. —

Da Eden var aflagt, sagde han bistert: „Dersom Du ikke holder, hvad Du nu paa din Salighed har lovet, skal vi stege Dig langsomt, at Du saaledes kan faae en Forsmag paa Helvede. Tænk ikke at slippe fra os! Vi skal finde Dig, om Du saa skjulte Dig sexten Alen under din Svinesti." —

Glad blev Hans: han faldt paa Knæ og takkede sine naadige Dommere; og derpaa sprang han hen til deres Husholderske, greb Flippen af hendes Forklæde, kyssede og vædede det med sine Taarer. Idet han bukkede sig, for at udbringe denne Taksigelse, blev et lille Hovedvandsæg, der hang i en Snor om hans Hals, synlig for hende. Hun stirrede paa det, blegnede og sank besvimet til Jorden.

„Hvad Fanden gaaer der nu af hende?" raabte Røverne. En af dem gik efter Vand, for dermed at bestænke hende. En Anden lukkede Hans ud.

d. Røverkulen stormes og tages.

Den hjemkomne Hans maatte døje Spotteglosser af sine Medtjenere, fordi han kom alene, uden nogen af sine firbenede Kamerater, og da Husbonden selv kom til, fik han baade Skjænd og Ørefigen; og dog kunde han ikke slaa et Ord ud af ham. Da han tilsidst bød ham pakke sig og aldrig mere komme for hans Øjne, fik Knøsen Mælet og sagde: „Jeg veed, hvor Galtene ere, for jeg har seet dem; men jeg har gjort min højeste Saligheds Ed paa, ikke at sige det til noget Menneske. Men jeg bryder vel ikke Eden, fordi jeg fortæller det til denne Sten." Dermed vendte han sig halvt om mod Muren og sang i en grædende Tone:

„Hvorslevgaards tolv røde Galte
Ligge i Busbjerg isalte."

Man kan nok tænke sig Husbondens Forbauselse, og hvorvel han ikke havde aflagt noget Taushedsløfte, varede det temmelig længe, inden han kunde faae Noget frem. Men saa havde Hans igjen tabt sit Mæle. —

Hin fandt paa Raad: „Maa Du gjøre Tegn?" spurgte han.

„Det er mig ikke forment," lød Svaret.

„Bo Røverne i Busbjerg?" —

Hans nikkede. —

„Hvormange ere de vel?" —

Inkvisiten rakte begge Hænder frem, udbredte sine ti Fingre, løftede derpaa først den ene Fod, saa den anden.

„Død og Pine!" raabte Husbonden, „der maa over Hals og Hoved ridende Bud til Frisenborg: at de kommer uden Ophold med alt det Mandskab, de kan faae

paa Benene; for i denne Dag maa vi have fat paa dem; til Natten vil de nok ud igjen og gjøre Ulykker." —

Den raskeste Karl blev jaget afsted paa den raskeste Hest. Ligesaa befordrede indfandt sig begge de unge Grever med en hel Snes Jægere, Skovfogder og Andre, Alle udrustede med Bøsser og Haandvaaben, en Time før Solnedgang. Forvalteren med sine Folk sluttede sig til dem. En Vogn med Brændematerialer fulgte efter paa Hans's Forslag. Selv gik han i Spidsen for Toget, som han og havde anvist at medføre to Staalstænger og et Læssetræ.

Saasnart man havde naaet det Sted, hvor Indgangen til Røverboligen skulde findes, pegede Vejviseren paa samme. Hæren, som ikke saae Andet end Lyng, ligesom paa den hele øvrige Skrænte, begyndte at skjælde ham ud; men han greb en af Stængerne, følte sig for og vrikkede den spidse Ende lidt ned i den rigtige Sprække. Ved sit Tegnsprog fik han videre En til at anbringe den anden Stang en Alen eller saa fra hans, Andre til at lægge Læssetræet paa tvert under. Man brød, Lemmen hævede sig og væltedes helt tilbage.

I samme Øjeblik var Hullet omringet af Angriberne med spændte Geværer. De to i Forstuen vagtholdende Røvere affkød deres, der dræbte En og saarede en Anden; men Gjengjældelsen ramte dem Begge.

Nu blev Stuedøren indenfra reven op. Nogle Skud derfra fulgte paa uden Virkning; thi Kredsen havde, paa Grevernes Tilraab, hurtigen adskilt sig til begge Sider.

„Herned, inden de faae ladede!" lød det.

Forstuen fyldtes, og derfra fyredes nu indad, hvor Røverne saaes beredte til fortvivlet Modværge.

„Lysene ud!“ raabtes derinde; „Begfaklerne tændte!“ derude.

Det pludselige Mulm varede ikke nær saa lang Tid, som behøves til at lade en Bøsse. De Stormende trængte ind og strakte med Skud og Hug Forsvarerne til Jorden; kun tre af hine vare, dog ikke farligt, saarede af Morderknivene. „Tæl dem!“ sagde den ældste Junker, „og se til, om nogen af dem behøver mere!“

Der fandtes Otte dræbte foruden de Tvende i Vagtstuen. Dog, da der endnu Nogen kunde have forstukket sig, ledtes i det Rum indenfor Stuen, hvor og fandtes de to Sidste af Banden, der strax nød samme Ret som de Øvrige, hvorvel Greverne vilde hellere havt dem levende derfra til videre Oplysninger. Disse kom alligevel; men fra en Person, man ikke havde ventet.

---

e. Husholdersken i Busbjerg.

Nu blev ryddet op i Røverreden. Først bleve de Dræbte afklædte og kastede i en Bunke; anden Begravelse skulde de ikke have; og naar alt Brugeligt var ført ud, vilde de lade Forstuen tilstoppe med Grus og store Stene. — Kister, Skabe og Alt, hvad flyttes kunde, blev bragt udenfor; men Galtene saae man Intet til.

Som da ved Fakkelskinnet søgtes efter Indgang til nok et Rum, uden nogen Nytte, da hørtes fra Siden gjennem Væggen en svag Kvindestemme: „Skaan mig! frels mig! Jeg er her kun af Nød og Tvang og har aldrig havt Del i de Ugudeliges Misgjerninger.“ —

„Det er hende,“ raabte Hans sjæleglad, „det er hende, der bad mig løs! — Hej Moer! vær inte bange!

I frelste mit Liv; nu gjør jeg ligesaadan mod Eder igjen — men hvor er I? og hvordan skal vi komme til Jer?" —

„Gaa bort her fra Væggen!" raabte hun, „og tag jeres Fødder iagt!" Og nu skred to brede Stene ned fra Væggen; hun selv bagefter. —

„Hvad! hvem er I?" spurgte Junkerne.

Hun kom ikke til at svare, inden Hans havde havt hende om Hovedet og givet hende et smadskende Kys.

„Men hvor er saa Galtene?" spurgte en af Jægerne.

„De ere der," lød hendes Svar, „hvor jeg kom fra; og mange andre gode Sager, baade til at æde og til at drikke." —

De gjorde Aabningen større og krøb ind, den Ene efter den Anden, saamange som kunde rummes og skubbe Flæskesiderne ud til de andre Udenstaaende, der lagde dem alle fire og tyve i Dynger paa Stuebordet. Saa kom Faaresider og Bedekøller ad samme Vej, Oxebryster, Gæs med mere, Alt saltet og en Del røget. Tilsidst fik man flere Mjødankere og Ølfjerdinger. Fem eller sex Vogne foruden den, man havde paa Stedet, bleve tilsagte at kjøre Alt dette, tilligemed de uaabnede Kister, Skrin og Skabe, til Hvorslevgaard, hvor man vilde skride til nærmere Undersøgelse.

Kvinden blev ledet udenfor, hvor hendes første Blik faldt paa Fuldmaanen. Hun plirede med Øjnene, sank paa Knæ og bad: „Min Gud! jeg takker Dig af ganske Hjerte, Sjæl og Sind, at Du lader mig atter skue din blide Sol."

„Det er jo Maanen, Moer!" sagde Hans.

„Er det Maanen?" sagde hun: „det er saa grusselig længe siden, at jeg saae enten den Ene eller den

Anden, saa jeg ikke kan kjende dem fra hinanden. I fem og tyve Aar har jeg ikke seet andet Lys end det af Bæger og Spaaner." —

Hulen blev tilstoppet og Alt, hvad derinde var, gjort til Bytte saavelsom Kvinden, samt bragt til Galtenes Fødested, hvor det snart blev kundgjort trindt i Omegnen: at paa en vis Dag skulde Røvernes Gjemmer aabnes; og indbødes alle de Plyndrede at indfinde sig, for at hver kunde kjendes ved Sit. Mange fik ved den Lejlighed en Del af de røvede Varer igjen. Men mange Penge og nogle Kostbarheder, som vel havde tilhørt dels de levende, men mest de morderisk udryddede Familier, bleve, ved den gamle Greves Kjendelse, skjænkede til den fortjenstlige Svinehyrde; dog under Opbevaring paa Frisenborg, til Hans var bleven noget ældre, dreven i Landvæsenet og dygtig til at forestaa en Gaard.

---

f. Husholdersken fortæller sin Skjæbne. Svinehyrden er en Grevesøn; kommer til en Gaard og til en Kone.

Den gamle Greve, saavelsom de unge og mange Andre, mødte paa Hvorslevgaard den til Byttets Deling fastsatte Dag. Og da denne Bestilling var tilendebragt, blev „Røverkonen" — saaledes tituleredes hun af Flere end Almuesfolk — anmodet om at give Forklaring over sit tidligere Liv. Det gjorde hun saalunde:

„Min Fader var Degn i Søby. Han døde, medens jeg neppe var halvvoxen. Min Moder lærte mig saa vel op i at bruge Ten og Naal og klædte mig saa skikkeligt, at jeg sexten Aar gammel antoges i Tjeneste hos Ridefogden paa Frisenborg, til at undervise hans

Smaabørn — thi han var Enkemand. Kort efter jeg var kommen der, døde min salig Moder. Jeg havde det godt; kom desuden snart til at forestaa Husholdningen og fik anstændig Løn. Et Par Aar derefter gaaer det nu saaledes til, at en ung Herre af Greveslægt kommer i Besøg der —

„Naa?" afbrød den gamle Herre, „jeg husker det nok; det var min Kones Broder — og hvad han?"

„— Saamænd!" tog hun fat igjen, „han saaer Øje paa mig og Øje til mig, og, kan jeg tro, jeg til ham, og saa blev jeg lokket. Han rejste, men gav mig først ikke saa faa Penge og en Ting, som jeg snart skal vise Eder. Han lovede vel og, at han med Første vilde komme igjen og se mig bedre tilgode; men jeg har aldrig siden hørt eller seet det allerringeste til ham."

Den gamle Greve studsede og sagde: „Det var ikke saa sært; thi han døde kort efter sit Besøg hos os. — Han lokkede Jer, siger I, og hvad saa?" —

„Da min Tilstand," tog hun ved efter et Ophold, i hvilket hendes Ansigtsminer tydede paa indvortes vexlende Følelser, „da min Tilstand ikke kunde skjules og jeg, ifølge mit Løfte til den fremmede Herre, ikke turde udlægge ham og ligesaalidt kunde skyde Skylden paa nogen Anden: saa vilde min Husbond ikke have mig længere i Huset. Jeg flyttede da hen til min Moster i Vellev. Hun var en holden Enke, uden Børn; og hun var godhjertig nok til at tage imod mig i den sølle Forfatning, jeg var i. Jeg fødte et Drengebarn, og af ham tog hun sig og saa omhyggeligt, som om han havde været hendes egen Søn. Der gik en sex Aar hen. Da kommer en Nat disse Busbjergrøvere og bryde ind til Vort, ihjelslaa Karlene og Drengen, der laa i Yderstuen, trænge

saa ind til os arme Kvindfolk og gjør det Samme ved min kjære Moster og en Pige, vi havde. Jeg havde befalet min Sjæl og min Søns Gud i Vold og kastet mig paa Gulvet med ham i mine Arme. Der var allerede en af de blodige Øxer løftet for at give os To Banehug, da en Anden greb fat i den med de Ord: „Lad os tage hende med os hjem! vi kunne have Nytte af hende." Saa blev da Livet bjerget for det Første. Disse Røvere, jeg nu har fortalt om, vare Ingen af dem, som I har gjort Kaal paa, men Fædrene til dem; og de vare ikke flere end tre. Tre Koner havde de havt; de to af dem vare dengang døde, og den tilbageværende var gammelagtig og svagelig og levede ikke ret længe. Derfor var det, de skaanede mig og førte mig med sig, paa det jeg skulde lave Mad til dem og vaske om Børnene, af hvilke de tilsammens havde tolv; men ingen voxen. Det er sandt: jeg har ikke sagt, hvordan det gik min Dreng hin forfærdelige Nat. Medens en af Røverne passede paa ham og mig og de Andre plyndrede, listede jeg mig til at hænge Tingesten, den Lilles Faer havde givet mig, om hans Hals, putte den ind under hans Trøje og hviske til ham: „Lad den aldrig komme fra Dig!" En smed ham op i en udtømmet Seng, hvor han blev liggende af Angest, til vi Andre drog afsted. Udenfor hørte jeg ham græde; og saaledes skiltes vi fra hinanden."

Hans, hvem den gamle Greve havde tillagt det hæderlige Øgenavn: „Busbjerg," nu iført pæne Klæder, havde rejst sig fra sin Stol, da Kvinden smerteligt udsukkede: „Herre Gud! siig mig, om I veed det: hvor er Svinehyrden? ham med Hovedvandsægget?"

Hun havde neppe sagt det sidste Ord, før Hans

Busbjerg — hvem hun i den smukke Dragt ikke gjenkjendte — traadte hen til hende, afløste og rakte hende det Omspurgte. Hun saae vexelvis paa dette og paa den utvivlelige Søn i maalløs Henrykkelse. Han tog Sølvægget, fremviste det for de Samlede, der vexelvis tog og besaa det.

Da det kom til den gamle Greve, raabte han: „Min Svogers Vaaben! og Forbogstaverne til hans Navn, S. R.! Har Du seet, hvad der kan være inden i Ægget?"

Paa Benægtelse heraf, skruede han det op. Deri laa et tæt sammenpresset Papir, som han udfoldede og højt oplæste: „Gjør jeg, S. R., vitterligt, at da jeg haver, henreven af heftig Kjærlighed, besvangret Degnen Jens Mortensens Datter Else, saa er det min Agt, at tage hende ud paa mit Fædreneslot og gjøre denne af mig saa højt elskede Pige til min Ægtehustru. Skulde jeg dø, inden dette kan fuldbyrdes, da skal jeg have tillagt hende Enkepension og dernæst adoptere det Barn, hun føder, være sig Hankjøn eller Hunkjøn, som ægtefødt Arving til mit Navn, Titel og Ejendele. Ved dette Dokument, som et saadant mit Barn skal for bestandig bære indsluttet i denne Sølvkapsel, vil det kunne gjøre sine lovlige Rettigheder gjældende."

Her opstod nu en lang Taushed, den Greven først brød, saa sigende: „Jeg lykønsker Eder, Grev R., som min Søstersøn!" —

Den nybagte Greve vendte sig om til den Gamle som En, der pludselig vækkes af en fantastisk Drøm: „I min Barndom," sagde han, „var jeg omløbende Tigger; siden var jeg en lurvet Svinehyrde — det vilde staa mig ilde an, nu at være Greve; maaske at spottes for min forrige Usselhed. Nu er jeg Hans Busbjerg,

Avlsdriver paa Borritslund, og det er al den Højhed, jeg attraaer, naadig Herre! Kan noget Tilskud lovligvis falde mig tilgode derudefra, saa tager jeg derimod og haaber, at den Allerhøjeste vil give mig Forstand til at bruge det vel." —

„Vil I ikke op ad den Stige, som nu er rejst for Eder," sagde Greven med et bifaldende Smil, „saa maa I selv derom! Og derfor har jeg slet ikke ringere Tanker om Eder. Men naar I nu sætter Jer ned paa Borritslund, maa I jo tænke paa en Kone." —

„Det er betænkt," svarede Hr. v. Busbjerg og gik ind i et Sideværelse. Man saae paa hverandre, man saae til Døren og grundede paa, hvad der nu skulde ske.

Og se: da kom han ind med hende, Ellen, vi veed nok, og sagde højtidelig rørt: „Hun har vederkvæget mig, da jeg betlede mit Brød; hun har viist Englegodhed imod mig som foragtet Svinehyrde. Gud give, jeg maa kunne betale hende det som tro og kjærlig Ægtemand!"

„Nu kan vi nok vide," endte Jørgen, „at der kom et dejligt Bryllupsgilde udaf; men hvad der kom efter, veed jeg ikke."

Kjærlighed i Pinen.

Fortælling af Peer Spillemand.

Verificeret af hans Fætter.

1843.

Paa min lille gule Norbagge*) havde jeg gjennemgaaet Himmelland (ogsaa Himmersyssel; noget ganske Andet end Himmerige) og naaet Hvalpsund, over hvilket man kommer til Salling. Did kom jeg, hvorvel Vestvinden søgte at forhindre det. Den samme jydske Samum (ikke saa varm som den nordafrikanske) tog til i Heftighed, alt som jeg kom nærmere til Sallingsund. Her laa vel Færgen fra hin Side; men man erklærede mig, at den ikke kunde vinde over, før den stærke Blæst sagtnede. Jeg maatte følgelig begive mig ind i „Pinen".

Der havde jeg neppe faaet min Hest forsynet, før nok en rejsende Rytter kom til. Det var en ung Godsejer fra Østerjylland; jeg kjendte ham godt, han ikke mig — thi det er en meget rig Mand — før jeg havde nævnet mig.

„Naa! det er Dem — min kjære Vært! sørg for min Hest! men hverken Foder, eller endnu mindre Vand, før den har pustet ud! — Agter De Dem til Mors?"

„Aaja! Og De?"

„Den samme Vej."

---

*) Se Novellen: „Ak! hvor forandret!" i 2. Bind af denne Udgave.

Min Medrejsende over Vandet, hvem jeg, af gyldige Grunde, kalder blot ved hans Døbenavn „Jochum“, tilkommer et ubedrageligt Signalement. Først hans Udvortes: bredskuldret, føer, lidt mavet, brungult Haar, lav Pande, store fremstaaende, hvidligblaa Øjne, dem han bevæger meget langsomt, røde, fulde Kinder, tykke Læber, den underste noget nedhængende, Hagen opadstræbende, Halsen, kort og tyk, vanskeliggjør Hovedets Sidebevægelser, Gangen uforanderlig langsom med Fødderne lige ud, taler ogsaa langsomt, ikke andre Sprog end Dansk med jydsk Accent, bruger 10 Timer til Nattesøvn og 2 til Middagssøvn, snorker stærkt og med Variationer, snakker mere isøvne end vaagen, spiser og drikker lidet, Alder 30 Aar. I Henseende til det Indvortes, da kan jeg betegne det summarisk ved Dumstolthed. Han veed neppe selv, at han er hovmodig, neppe nok hvorfor eller hvoraf. Han har aldeles ingen Agtelse for Kundskaber, Dygtighed, Retskaffenhed; ene og alene et Gran for fremmed Rigdom. Det er sjeldent, at han dadler Andre, endnu sjeldnere at han roser. Derover er han altfor ophøjet, tildels ogsaa for ligegyldig, for magelig. Taler Nogen til ham ondt eller godt om en Fraværende, saa er „det bekjender jeg“ hans eneste Ytring. Hans taabelige Indbildskhed omfatter ikke blot hans egen Person, men Alt, hvad ham tilhører: hans Bønder ere de dygtigste, mest velhavende i hele Landet, han har altid de bedste Stude, de skjønneste Heste o. s. v., og denne Fortrinlighed erholde de just ved at være i hans Besiddelse. Et Kreatur, han, medens det tilhørte en Anden, neppe værdigede et halvt Øje, bliver, saasnart det kommer i hans Værge, pludselig forvandlet, forædlet. Saaledes er det og med ethvert

af hans Tyende. Hans egen Ypperlighed meddeler sig, uden selv at miste Noget, til alle hans Omgivelser. Bliver han gift, vil hans Kone være den Fuldkomneste af sit Kjøn. Nok om ham! Nu fremkommer en Kontrast.

Neppe var Hr. Jochums uforlignelige Ridehest trukken ind fra Vandtruget, før en anden, paa hvilken sad en strunk Rytter, travede frem for Døren. Den Fremmede kom ind og hilste med venlig Anstand. Han var liden af Statur og næsten spinkel, men velskabt. Hans lysgule, krusede Haar smykkede et smukt, aabent Ansigt med smaa grønne, livlige Øjne; til dem svarede hans vevre Legemsbevægelser. Paa hans belevne Hilsen og Spørgsmaal om Færgelejligheden — paa Udtalen nemlig — kjendte jeg Kjøbenhavneren. Han skulde — fortalte han uden Forbeholdenhed — til en Herregaard paa Vestkanten af Limfjordens største Ø.

„Det bekjender jeg," sagde Hr. Jochum, „jeg vil samme Vej."

„Saa har De vel den Godhed at vise mig den, for det er første Gang, jeg betræder Mors."

„Med Fornøjelse."

Dette virkede, at de gjorde gjensidig Forklaring om Navne og Hjemstavn. Det gav sig heraf: at den Sidsttilkomne var Søn af en Grosserer, beslægtet med Familien paa den Herregaard, Begge havde isigte. — Kjøbenhavneren saae ud til at være en tyve Aar eller lidt over. Han skal hedde slethen Hr. Ole. — Denne sørgede bedre for sig selv — for os andre To med — end for sin Hest og indkrævede af Levnetsmidler, hvad „Pinen" formaaede. — Kaffen var netop kommen paa

Bordet, som en pæn Rejsevogn kom for Døren. Den tilførte os to unge Damer.

Jeg har før antydet, hvorlunde en længere Sammenrejse, især tilskibs, ofte fremmer ømme Forbindelser. En jydsk „Pine“ kan virke endnu hastigere; det gjorde denne her ved Sallingsund.

Ogsaa her var man affondret fra Slægt og Venner, befandt sig som i et Slags Nybyggersamfund, hvor tæt Sammenslutelse er Trang, Nødvendighed til at danne een Familie. Det skeer jo ofte, at Knuden løses ligesaa let og rask, som den bindes. Her ikke.

At de to unge, nette og smukke Kvindfolk maatte være Søstre, viste Ansigterne saa klart, at man kunde antage dem for Tvillinger — at sige, ved første Overskuelse. Men ved nærmere Betragtning, ved at høre Tale og Tone, ved at se Manererne, svandt mer og mer hin først fremtrædende Lighed. „Helene“ — Fornavnene fik vi snart fat paa, thi med disse tiltalte de hverandre — Helene, naar hun hverken talte eller hørte, saae kold ud, om ikke livløs, saa dog aandløs. Der var Intet i det glatte Ansigt, der tildrog sig Opmærksomheden, undtagen maaske Fregnerne — Kjendetegn jo paa fin Hud. Men kom Morellæberne i Bevægelse, fremvisende to halvtaabne, liliehvide Tænderrader, da glemte man Fregnerne, da fornam man, der var Liv, der var Aand indenfor. — „Øllegaard“ saae derimod kjønnere ud, naar hun taug, end naar hun talte. I første Fald aabenbarede sig et tiltrækkende Minespil, i sidste Tilfælde røbede sig en Raskhed — for ej at sige Skraphed — som trak fra, for ej at sige stødte fra. Jeg i det mindste havde en saadan Fornemmelse. Hun rettede af og til Hovedet ivejret, højere end klædeligt, hvorimod

Søsteren nu og da nedbøjede sit, og dybere end just nødvendigt. Selv i Gang vare de ganske modsatte: Helene svævede saa letteligt, smidigt — som en Aand, der kan smutte gjennem en Dørsprække; naar Øllegaard gik, var det et mimisk: „Her kommer jeg!"

Vi indbød dem til den varme Kaffe ovenpaa den kolde Kjørsel. Dette Forslag modtoges med Varme, og Øllegaard paatog sig uanmodet at besørge Skjænkningen. — Under Drikningen førtes Samtale, den vor vevre Suppleant-Værtinde ogsaa præsiderede udi. Æmnet var Tivoli.

Det vilde være at give Bagerbørn Brød, hvis jeg beskrev denne de Nydelseslystnes nye Magnet eller kopierede Konversationerne om dette indholdsrige Stof. Jeg bemærker blot: at Helene tog liden Del i Diskussionerne og Hr. Jochum slet ingen, saa at han endog engang forlod Værelset, for at se til sin Hest, og knurrede, da han kom igjen, over den vedholdende Blæst. — Den holdt heller ikke op før henad næste Morgen. Man kom altsaa til at drikke The, spise tilaften og — „sove?" — ganske lidt! Altsammen endnu stedse i „Pinen". For tvende af Selskabet var dette dog slet ikke pinagtigt.

Den muntre Kjøbenhavner snakkede mest med Øllegaard og saae mest paa Helene. Denne saae paa Ingen af os, men alene paa sit Strikketøj, som hun efter Kaffen lod hente fra Vognen.

Nu gik Samtalen istaa og begge Piger kort efter ud af Konversationssalen. —

„Men hvem er de da?" sagde Kjøbenhavneren heftig, „hvor mon de er fra? Hvad hedder de vel?

Vi maa dog ha' det at vide!" — Han sprang hen til Døren.

„Bi lidt!" raabte jeg og stillede mig i Vejen for ham, „lad os hellere, for det Første, blive i Uvished! det gjør Situationen romantisk: det Hemmelige, Taageagtige er en Nimbus, der beslører disse Feer, hvis pludselige Aabenbaring fortryller os."

Han smilede, slog Kneps med Fingrene og sagde: „Vel! lad det saa være! — Hvad siger vor Tredie-mand?" —

„Jeg," svarede denne, „siger Ingenting, jeg er slet ikke nysgjerrig."

Altsaa vare vi herom enige.

Ved Feernes Gjenindtrædelse kom Snakketøjet atter paagang, og efterhaands lod Helene høre lidt Mere fra sig end forhen, dog stedse ligesom med en vis Forbeholdenhed. Den var jo ganske naturlig i ubekjendt Selskab. Rettede En imellem et Par Ord, som ventede Svar, til Herremanden, saa udlod han sig kun med et: „Se se!" „Hm ja" eller med hans altid tilredeværende: „Det bekjender jeg."

Under Theens Drikning og Nadverens Fortæring blev min Hr. Ole jevnthen mindre snaksom, altsom vor Helene blev mere meddelelig, hendes Ansigtsskjær lysere, altsom hans dunklere: dette saae hartad ud som en Rollebytning. Det kom mig alligevel for, at den skjønne Skuespillerindes Udførelse var en Smule kunstlet, næsten overspændt. Dette fik for mig en vis Betydning; jeg forstaaer mig lidt paa Fruentimmer.

Den, som her gjorde Indgreb, var Hr. Jochum.

„Man skulde vel snart til Ro!" mumlede han, „hvor mon vi skal ligge?"

Han lod sit Blik gjøre Rund — der var kun een Seng at opdage. Jeg gik ind til Værtinden og kom tilbage med den Besked, at vi maatte indrette os, saa godt vi kunde, der hvor vi vare. Man saae til Sengen, man saae til hverandre, Helene rødmede. Jeg foreslog, at Damerne skulde tage det eneste ordentlige Leje i Besiddelse, medens vi Herrer fik deres Pudehynder, et Par Knipper Halm og indsvøbte os i vore Kapper, uafklædte. Dette vandt Alles Bifald; men Sengens Besidderinder paastod at ville tildele os Overdynen, da de jo ogsaa bleve i Klæderne. Saa gik for sig. Vi lagde os alle Fem og ønskede indbyrdes en god Nat! Det blev ved Ønsket.

Den Første, der faldt hen, var Herremanden, hvilket han tilkjendegav ved en højrøstet Snorken, hvortil Pigerne smaaknistrede og Grossererſønnen smaabandte. Jeg ruskede i Snorksoveren. Han vaagnede og spurgte, hvorfor jeg vækkede ham. Jeg forsikrede, han havde vækket sig selv ved Lyden af sin forfærdelige Næsebasun. „Ja saa," gryntede han og begyndte snart, hvor han havde sluppet. Naa, de Andre fulgte alligevel Søvnens Indbydelse, dog ikke stiltiende; thi saa snakkede Den, saa Den isøvne, Proprietæren med. — Da jeg blev den eneste Vaagne, kan jeg meddele adskillige af Hines ufrivillige Ytringer. Jeg henſætter dem uden Navns Vedføjelse, idet jeg overlader Saadant til de Læsende:

„Den Krik er jo bovlam."

„Hun er guddommelig!"

„Mette da! ikke tykkere, end at man kan se Brødet gjennem Smørret."

„Hvad vil Du, o Hjerte?"

„Han kunde vist blive en god Mand, han er saa flegmatisk."

„Hvor hun fortryller mig med sin Sang."

„Jeg paastaaer, hun har Ange."*)

„Mit Hjerte! bedrag mig ikke!"

„Jeg kan ikke gjøre mer end En af dem lykkelig — Hvem af dem vil ha' mig?"

„Har Katten slaaet den istykker? — Paa Porten strax!"

„Nej! intet Kys! tag Deres Arm til Dem!"

„Paa mine Knæ bønfalder jeg — bare eet eneste!"

„En eneste Hundreddalerseddel til! ellers faaer Du ikke Gaarden i Fæste."

„Min Fæstemø!"

„Din for evig!"

Nok af disse gaadeagtige Sindsudgydelser! De virkede paa mig som Gaader i Almindelighed ɔ: jeg faldt isøvn.

I samme Vederkvægelse forstyrrede mig Hr. Ole, ved at hviske mig i Øret: „Sover De? Det begynder at dages."

Jeg gned Øjnene: „Det seer jeg — tys! Blæsten maa have lagt sig; jeg hører kun en sagte, fjern Susen — vi vil ud at høre til Færgefolkene!"

En af disse stod tæt ved Havstokken og keg hen over Vandet. Dette var endnu i vild Bevægelse, skjøndt Luften var i Rolighed. Bølgerne gik højt for et saadant Farvand, ikke i sædvanlige Rader, men tumlende mellem hverandre lig en slagen Hær, og med kjendelig Sidebevægelse. Sømanden forklarede os denne af

*) Trangbrystighed.

„Strømmen" og erklærede, at den ikke før om en „gue Staan" vilde stilles af saaledes, at Overfarten kunde gaa for sig.

„Lad os da," foreslog jeg min Fælle, „deroppe paa hin høje Bakke hilse Dagens Dronning. Hun vil komme uden Slør."

Hun kom. — Ole glemte baade at se og at hilse. Han ventede Opstandelsen af en anden Sol, fra den Kant, hvor den daglige gaaer ned. Han taug bomstille, rørte sig ikke, han var skindød.

„Sover De?" raabte jeg til ham, „her i Naturens Tivoli? Det er vel ikke saa nydeligt som Carstensens, men i langt større Stil. — Hejda!"

„Godmorgen!" sagde han med mat Stemme: „Er De Læge?" —

„Joh, paa en Maade — er De syg?"

„Ikke — saadan — egentlig — men — jeg befinder mig — jeg veed ikke hvordan."

„Det er betænkeligt!! Men hvis De ikke kan give mig tilstrækkelige Vink om Deres Tilstand, hvorledes skal jeg saa sættes istand til at afhjælpe Deres Onde? Jeg bør jo kjende dets Oprindelse og Beskaffenhed, Aarsag og Virkning, saavelsom hvor Sygdommen har sit Sæde."

„Sygdom? Sæde?" Han smilte letteligt.

„Jeg mener ikke sedes;" sagde jeg, „men det Sted paa Legemet eller i Legemet, hvor De fornemmer denne pludselige Forandring."

„Forandring mærker jeg; dog ikke just paa Legemsvegne, men egentlig i Sindet, i Humøret. Min sædvanlige Munterhed lader til at ville forlade mig; jeg bliver tankefuld, sælsomt bevæget, som naar jeg læser en

ret rørende Roman eller seer en Tragedie; jeg længes efter Noget og veed ikke hvad."

„Ahah, min Herre! De har en Rørelse."

„— Død og Pine!" —

„Nej, nej! De misforstaaer mig. Seer De: jeg har, con amore, studeret den Gren af Faget, som vi Læger kalde Pathologia, Læren om Følelser og Fornemmelser, med de dem coordinerede: Allopathia, Homoiopathia, Sympathia. Det Første betegner, at man føler for en Anden; Homoiopathia antyder, at den Anden ogsaa føler ligedan; dersom det da indtræffer, at de Begge føle for hverandre, hedder det Sympathia. Jeg sætter nu det Tilfælde, at De følte for den ene af disse Damer her og ikke vidste, om hun ogsaa følte for Dem, da var denne meget gængse Sygdom i sit første stadio; og her er det umuligt at forudsige, hvilken Vending den kan tage. Saameget skjønner jeg, at den hos Dem maa have sit Sæde i Hjertet. Finder De ikke selv det?"

Intet Svar! Jeg havde siddet med Ryggen til ham, for at tage Aurora i Betragtning, og mærkede derfor ikke, at han havde forladt mig. Og dette maa have været ved Begyndelsen af min pathologiske Forelæsning; thi, drejende mig om, saae jeg ham indskride ad Døren til hans interimistiske Paradis. Jeg skred efter.

Kaffen stod paa Bordet; om det sad de Fire. Ogsaa jeg tog Plads. — De Tre drak, men den Fjerde oversaa sin Kop.

„Deres Kaffe bliver kold," mindede Øllegaard.

„Jeg be'er," sagde han lidt forvirret og blev færdig med Drikken før Nogen af de Andre.

I en Adspredelse spørger mig min Patient: „De

kan vel sige mig, hvad Mors er for en Ø? De er maaske vel bekjendt derovre?"

"Vel er jeg det," var mit Svar.

Jeg fremtog og udbredte Thisted Amtskort, og brugende min Theske til Pegepind, gav jeg følgende Forklaring: "Man har lignet Europa ved en Jomfru; Morsø er en Datter af hende, en ganske lille bitte Jomfru. Seer De! Deroppe er Hovedet, og ovenpaa har vi en Strudsfjer." —

"Den er jo brækket," sagde Øllegaard leende.

"Det lader saa," svarede jeg, "men enten var det dengang Mode, eller og har den i Tidens Længde faaet et Knæk; Intet her paa Jorden er varigt, undtagen maaske Kjærlighed."

"Maaske kun?" læspede Helene, svagt rødmende.

"Der kommer Øjet," fortsatte jeg; "det vender rigtignok nedad, men det kan være foraarsaget ved overflødig Græden. — Somme græde, mens Andre le." —

"Saa gaaer det oftest Den, der vil have Alt, hvad Den seer," faldt Øllegaard ind, med et spodsk, men flygtigt Sideblik til min Kjøbenhavner.

"Jeg tykkes," bemærkede Helene, "at hun har saadant et spidst Baghoved; er det en Gevæxt?"

"Ingenlunde! det er en Valk, som brugtes i gamle Dage til at sætte Façon paa Hjerneskaller. Jeg maa hernæst gjøre Dem opmærksom paa, at hun har dobbelt Hage —"

"— Da er," faldt Hr. Ole ind, "den forreste forbandet lang og skarp — men hvor bliver Næsen og Munden af?"

"Hun har tabt begge Dele ved en eller anden uventet, rædsom og sørgelig Begivenhed; men hvad enten

det er skeet 1657, 1772, 1807 eller 1814, skal jeg ikke kunne sige. Vi komme nu til Halsen, der er veldannet, paa en Knude nær her i Nakken, der for sin overordentlige Størrelse har faaet Benævnelsen „Høj — Salgjerhøj."

„Men denne Dame har ogsaa en spids Pukkel paa Ryggen —"

„— Forfra er denne ikke at se. Træd hellere længer nede op paa hendes Hofteben, som for sin Størrelse ogsaa benævnes Høj — Malhøj! Man nyder derfra en Udsigt —"

„— Vil De nu komme!" raabte en Færgekarl ind ad Døren, hvorved han afbrød min fysisk-geografiske Beskrivelse af den Ø, til hvilken vi nu Alle stundede: de fem Heste, Vognen og Kudsken i den store Færge; vi fem honnette Folk i Baaden. Vi landede først, og efterat have faaet Rideheste paa Land, tog vi tre Ryttere Afsked med Damerne (Kjøbenhavnerens Afsked var taus, ikke betydningsløs); og travede vi saa afsted til — der er tre Herresæder paa Mors med suffixum „Gaard"; vort Med kalder jeg „Nedergaard," for saa kan det være hvilken af de tre, man behager.

Ved Stalddøren i bemeldte Herregaard steg vi af. Som vi vilde tiltræde vor Gang op i Borggaarden, rulle vore kvindelige Medrejsende ind ad Porten og did op, hvortil vi ogsaa vilde. —

„Død og Pine, det er dem!" hviskede Hr. Ole, „de vil ogsaa hertil."

„Hm! hm! hm!" drønede Hr. Jochum, „det skulde dog vel aldrig — hør, Staldkarl! eller hvad Du er: Hvem var de to Kvindfolk?" —

„Ito! det war jo wore tow Jomfruer, Døtrene af wor gamle Madam."

„Se se! Det bekjender jeg."

„Der er heller Ingen, der nægter det," sagde Karlen med et skjelmsk Grin. Vi gik op.

Vor Madame modtog os, men alene; vore Jomfruer var sagtens henne at omklæde sig.

Efterat have forestillet os selv, siger Proprietæren, at han ønskede at tale et Par Ord med hende selv; hun spurgte os to Øvrige høfligt, om vi ikke kunde have Lyst til at tage den smukke Udsigt fra Taarnstuen i Betragtning? Vi benyttede dette Vink og traadte derind; men jeg lod Døren paa Klem efter os og satte mig ved den, for at lutte lidt. Grosserersønnen lod sine Fingre tromme paa Vindueskarmen, uden at bryde sig om den vide Udsigt til Thyboernes Land. — Inde i Stuen rykkede Hr. Jochum nu frem med den længste Tale, han vistnok i tredive Aar havde holdt. Efterat han først vidtløftig havde legitimeret sig som en hovedrig Godsejer, gik han til Øjemedet af Rejsen, nemlig at dele sin Velstand med den ældste Datter hersteds, ifald hun ellers ikke var lovet bort. — Under Sidstningen af Talen, Frieriet nemlig, havde Hr. Ole holdt op at tromme og hørte, hvad Bejleren sagde.

„Hvem af dem mon er den Ældste?" hviskede han ivrigt.

Jeg virrede med Hovedet. —

Efter en kort Taushed svarede Madamen, som Mødre almindeligvis pleje, naar en rig Bejler anmelder sig, men lagde til, at hendes Datter selv maatte erklære sig, og at hun derfor vilde hente hende. Den, der nu keg gjennem Dørsprækken med højtspændt Opmærksomhed,

det var min Hr. Ole; ogsaa jeg kunde ikke lade være at kige, da en Dør hist inde knirkede. Den Gamle kom frem, tæt efter hende — Helene! Ole gav et Skudder.

Frieren nikkede langsomt og sagde: „Deres Moder har vel fortalt Dem, Jomfru! at jeg er saa fri at anholde om Deres Haand. Baade En og Anden har rost Dem saa meget for mig, at jeg ikke kan tvivle paa at blive lykkelig med Dem, som jeg og skal beflitte mig paa, at De kan blive det med mig. I det Mindste skal jeg se at opfylde alle Deres Ønsker. Jeg har allerede foreløbig anskaffet en moderne baade brillant og suffisant Vogn med Kjøretøj fra Kjøbenhavn; og mine to Skimler, som man har budet mig fem hundrede Daler for, beder jeg at De tillige vil modtage i Fæstensgave."

Fæstemøen — i Haabet — svarede med kold Roligked: „Skjøndt jeg føler mig meget smigret ved Deres ærede Tilbud, vil De dog indse, at en Pige maa have Tid til at overlægge saa vigtigt et Skridt."

„Lang Tid kan jeg ikke give: baade Husholdersken og Mejersken har i disse Dage forladt mit Hus for at gifte sig. Jeg veed ikke, hvor Andre kunne staa paa rede Haand. Derfor er det nødvendigt, at jeg strax maa have en Kone —"

„— Derfor?" afbrød ham Helene med et Smil, der neppe behagede ham saa meget som Ole, „saa kan jeg strax give Dem det Svar, at jeg beder mig undskyldt!" Hun knixede kort og forsvandt.

Ole knipsede med Fingrene.

Den Afslaaede knurrede til Moderen: „Der var Intet ved at gjøre; men — maaske Deres anden Jomfru Datter?"

„Hvad?“ sagde Moderen studsende, „har De da ogsaa hørt hende rose?“

„Aa ja! men jeg burde jo ikke gaa den Ældste forbi. Vil De ikke fremføre min Bøn og Begjæring for Jomfru Øllegaard!“

„Jo gjerne!“ smilede hun, „maaske det kan gaa Dem bedre med Nummer To end med Nummer En.“

Hun gik til den skraas over for vor værende Dør. Da hun aabnede den, saaes Nummer To træde tilbage indenfor den; hun behøvede følgelig ingen lang Underretning, men traadte snart rask henimod den Konebehøvende.

„Min Moder sagde, De havde Noget —“

Han gjentog næsten ordret sit første mislykkede Ægteskabsforslag; den skjønne Befordring medindbefattet.

„Jeg beder om øjeblikkelig Erklæring!“ lagde han til, „for det haster.“

„Den skal De faae!“ svarede hun rask, bestemt: „Jeg tager mod Deres Tilbud, paa Vilkaar, at jeg har Overbefalingen indvendigt i Huset. Alt det Udvendige overlader jeg til Dem —“

„— Det er netop mit Ønske!“ faldt han ind —

„Dog,“ forbedrede hun, „venter jeg i alle Tilfælde at blive tagen paa Raad med!“

„Det forstaaer sig,“ svarede han, „jeg skal ikke saameget som fæste et Hus bort, uden at indhente Deres behagelige Mening. Og saaledes ere vi jo enige?“

Han udrakte sin Højre, hun lagde sin i den.

„Nu er den Handel sluttet,“ sagde jeg til Ole; „men hvad bliver saa Helene til?“

Hun traadte hurtigt til og lykønskede Parret, der modtog den forundrede Moders Gratulation; hvorpaa

hun aabnede vor Dør, sigende: „Naa, mine Højstærede! hvorledes finder De Udsigten?“

„Baade Udsigt og Indsigt vare meget behagelige,“ svarede jeg, „det synes mig, at en Forlovelse er istandbragt — maa man ønske til Lykke?“

Hun nejede og traadte tilside. Vi traadte ind; jeg fremførte nogle artige Ord, Ole desligeste, men hans Øjnes Lynglimt delte sig mellem begge Søstre. Jeg tænkte ved mig selv: Det bliver ikke derved.

Jeg havde endnu samme Dag Ærende til Thy, tog derfor Afsked, ved hvilken jeg blev ombedet at komme derind paa Tilbagerejsen.

Ole fulgte mig ned i Gaarden og sagde under Gangen: „Jeg er nødt til at opholde mig her endnu nogle Dage, for jeg skal have disse Pengeaffærer, jeg er rejst herover efter, afgjorte og maa til den Ende tale med Madamens Laugværge, Forvalter, Herredsfoged og Fanden og hans Oldemo'er. Vi sees maaske saa igjen og kunne følges ad tilbage Øster paa.“

„Det vil komme an paa,“ svarede jeg, „hvor snart jeg bliver færdig med mine Affærer hist ovre. Imidlergodtid kunde maaske Paris have bortført ogsaa den skjønne Helene, som ret hjerteligt skulde fornøje mig. — Glück auf!“ Jeg red.

Jeg vendte ikke tilbage før tiende Dagen derefter. Som jeg er midtvejs mellem Nedergaard og Kirken, den hørte til, kommer en hel Række Stadsvogne mig imøde. Den forreste blev trukken af Skimler; Jochum og hans Øllegaard sad i samme. I den næste befandt sig Ole og Helene. Det første Par gjenhilsede mig koldt og fornemt, det andet mildt.

„Hvorhen?“ spurgte jeg Kavaleren.

„Til Kirke,“ svarede han lystigt: „Vi har Forretninger der; men de ere snart afgjorte — vent os paa Nedergaard!“ —

Det gjorde jeg.

Af Moderen til de to lykkelige Brude fik jeg den Underretning om dette dobbelte Galopgiftermaal, at vor unge Grosserer havde, samme Dag jeg rejste til Thy, erklæret sig for Helenes gjenelskede Tilbeder, meldt Faderen sin Lykke og erholdt hans Minde; at Proprietæren havde i sit Hjem gjort de fornødne Forberedelser til sin unge Kones Modtagelse og taget Skimlerne og Vognen hid med sig; at hun selv saaledes havde seet sig istand til at foranstalte, skjøndt med ikke liden Anstrengelse, et ganske ordentligt Bryllupsgilde, til hvis Bivaanelse hun, paa den yngre Brudgoms Anmodning, nu indbød mig.

Jeg skal slutte Fortællingen med den, i mine egne Tanker, sindrige psykologisk-empiriske Bemærkning, at disse ægteskabelige Forbindelser, netop formedelst Parternes meget forskjellige Sindsbeskaffenhed, ville vorde af de lykkeligste muligt: Jochums Dumhed, Øllegaards Klogskab, hans Søvnighed, hendes Aarvaagenhed maa, uden Modsigelse, sammensmelte til et harmonisk Helt; og enten jeg kommer der i dette eller noget andet Aar, vil han føle sig næsten ligesaa stolt af sin Kone som af sine øvrige Besiddelser, sig selv undtagen, som dog i Grunden hører til hendes Besiddelser. — Anlangendes det andet Par, da kan hos dette i ingen Henseende være Tanke uden om Fælledsbesiddelse: da skal hendes ømme Sværmeriskhed med hans livlige Munterhed, ved indbyrdes Paavirkning, bevirke den

skjønneste Ligevægt gjennem alle Skjæbnens Forandringer.

Hvo af mine Læsere og Læserinder der har gjort eller kommer til at gjøre Bekjendtskab med saadanne Ægtemager, vil vist tænke paa mig og sige ved sig selv:

Det bekjender jeg.

Ravnen.

1843.

Jeg beder mine Læsere, at de ikke af Titelen lade sig skrække. Min Ravn var ingen Ulykkesspaamand, langt mindre nogen Menneskeæder. Synet af det Slags Fugle leder vel Tanken hen paa Rettersted og Valplads, hvor flyvende Vilde fortsætte de Gaaendes Arbejder; men vor Titelfugl var — tam.

Og saaledes til den Begivenhed, i hvilken den spillede en Hovedrolle; men paa ingen Maade tragisk.

I Landsbyen — aa, det kan være det Samme, hvad den hed, i Danmark ligger den — der levede endnu i mine Drengeaar en gammel Skolemester, som tilligemed dette Haandværk drev adskillige andre: han gjorde Klokkerne, omskæftede gamle Bøsser, klinkede Porcellæn, naar Katte — eller Piger — ikke havde været alt for slemme ved det. Endelig var han ogsaa Maler, og det ikke af de smaa; thi han malede ej alene Trækister, men Vinduer, Døre, Klokhuse og Lofter ɔ: Platfonds i Kunstsproget. Han udsirede gjerne sine Værker med Bibelsprog, Dyr, Fugle — dog uden at vedføje Navne paa dem, hvilket var ilde, eftersom de herinde vare ubekjendte, endog for Naturkyndige. Dog een Fugl kunde man ikke tage fejl af: det var Ravnen. Den var hans Yndling blandt de befjerede Skabninger; denne Tilbøjelighed havde

han da tilfælles med salig Odin. Han anbragte dens Billede i det mindste een Gang paa hvert Sted, hvorvel Bønderfolk hellere saae Haner, Duer og andre mere hæderlige Fugle. Gjorde man Indvendinger mod „Aadsel-hakkeren," berigtigede Kunstneren: „Kan I da ikke se, det er ingen Ravn? Den har nok en Slags Lighed med den; men det er ellers en udenlandsk Fugl, som kaldes den sorte Kakadue."

Nu, vor Skolemesters Kakadue var af ham, fra Unge af, lært at snakke. Vel strakte dens Færdighed sig ikke nær saa vidt som Skolebørnenes; alligevel anbragte den sine faa Udtryk temmelig passende til sin Sindsstemning, dog med noget fremmed Accent. Var den mæt eller raktes den Æde, hed det „rare Ven! Sukkermand!" med flere søde Ord; men i det modsatte Lune skreg den: „Gavtyv! Skurk og Æsel!" Undertiden tog Mesteren den med i sit lærde Værksted, hvor den frygtedes som et Orakel; thi den kunde gjenkjende og udskjælde dem, der engang havde drillet den; og beviste da hin baade med Haand og Mund, at han forstod sit Haandværk. Ikke længe varede det derfor, inden den sorte Sandsiger kunde gaa umolesteret, hvor det behagede ham; ja fik af og til Lækkerbidskener af „rare Venner."

Dette kan være foreløbigt nok snakket om Skolemesterens „Hugin," hvem han ellers selv kaldte Claus, som vi og fremdeles vil benævne ham.

Vor selvlærte Polytekniker havde været tidlig gift og tidlig Enkemand. Han ejede en eneste Datter, lige gammel med Claus; men Martha stod højest anskreven hos ham; og saaledes stod hun hos Alle, der kjendte dem Begge.

Kvinden har en medfødt Evanatur, en elskelig, og

vorder denne ikke forvansket ved slemme udvortes Indvirkninger, da holder den sig under Vadmel og Blaarlærred som under Silke og Purpur.

Martha klædte sig i Hvergarn og Hørlærred, selvspundet og selvvævet begge Dele; og Alt klædte hende smukt, som en net Ramme om et skjønt Billede. Men Martha var et levende Billede; det oplivedes af Noget, som ingen Pensel kan fremtrylle.

Den Mand, der kan spørge „Hvad for Noget?“ skøtter jeg ikke om at svare.

Hvad man kalder Dannelse i god Betragtning, er dog egentlig ren harmonisk Udvikling af Naturgaver, rigtig Anvendelse af Storemoders rige Udstyr. Saadan Dannelse havde Skolemesterdatteren — „men hvorledes? hvorfra?“ — Det vil jeg sige os.

I Nærheden af Landsbyen var et Slot, og i Slottet var en Enkebaronesse, dettes og Godsets Besidderinde. Hendes Mand havde tidligt forladt hende; alligevel var hun ikke forladt. Hun havde tilbage fire Børn, og hun havde sig selv. — Hendes eneste Søn raadte sig selv; ikke til det Allerbedste. — Moderen havde forkjælet ham; alligevel vilde hun have, at han skulde lære Noget — ikke formeget. Den unge Herre havde faaet en anden Anskuelse af Herrelivet. Han hadede det døde Bogstav; men desto mere elskede han levende Skjønhed. Da han var en smuk Person, red godt, dandsede godt, snakkede godt, var han meget heldig i sine kjærlige Bestræbelser, fornemmelig i Hovedstaden, hvor han havde Hovedkvarteer, fra hvilket han et Par Gange om Aaret gjorde korte Streiftog til sit Fødehjem.

Den ældste af Søstrene blev meget ung gift; de to yngre vare endnu i Frøkenstand flere Aar efter. Om

de siden gik over i Ægtestand, veed jeg ligesaa lidt som Læseren.

Traf det sig saa, at disse to vakre Piger en kjøn Sommereftermiddag vandrede gjennem forberørte Landsby. Paa en Træstol udenfor Skolen sidder den elleveaarige Husets Datter, strikkende paa en Strømpe, med en opslagen Bog paa Skjødet. Barnets dobbelte Flittighed og dets indtagende Ansigt trak Frøkenerne fra Vejen hen til det. Martha rejste sig, nejede og lagde Bogen paa Stolen. Efterat hun havde uden Forlegenhed besvaret de unge, pæne Damers Spørgsmaal: hvem hun var? hvor gammel? og flere, siger den Ene:

„Hvad er det,- Du der læser? Det ligner hverken Katekismus eller Forklaring — Mon dieu! det er jo Fransk! Forstaaer Du Fransk?“

„Er det Fransk?“ sagde den Lille forundret; „Faer siger, det er Latin. Han har kjøbt den paa en Auktion, og jeg har Fornøjelse af at se paa de kjønne Billeder, som er deri.“

„Kunde Du have Lyst til at faae at vide, hvad de betyde, saa kan Du jo lære Fransk og læse Dig til det.“

Pigen smilede, og bøjende det gullokkede Hoved, sagde hun næsten i en haabløs Længsels Tone: „Ak! hvorledes skulde det gaa til?“ —

Damerne saae paa hverandre, vexlede nogle Ord i hint Datids fornemme Sprog, hvorpaa den Ene spurgte, om Fader var hjemme? Det var han, blev udkaldt, og efter et dybt Buk spurgte: Hvad de Naadige havde at befale.

„Intet at befale,“ lød Svaret; „men alene Noget at foreslaa. Hans lille Datter der synes at have Lyst til at lære Noget. Hun maa meget gjerne komme op

til os paa Gaarden et Par Gange eller tre om Ugen, saa skal vor gamle Mamsel undervise hende i Nettiteter. Det kunde dog være hende til Nytte i Fremtiden."

„Det er altfor stor en Naade," svarede Skolemanden. „Jeg takker ydmygst for Deres Godhed. Hvad siger Du dertil, Martha? — Bare Tøsen ikke skal faae Indbildninger og glemme, at hun er af simpel Stand."

„Vi skal ikke sætte hende Nykker i Hovedet, gode Skolemester!"

„Gud bevar's! det har jeg ikke ment, men saadan nogen kan komme af sig selv. Naar for Exempel en saadan Sletogret fik pænere Klæder, kunde hun let bilde sig selv Noget ind. Jeg beder derfor, De ville være saa naadige, at lade hende gaa klædt, som hun der staaer; det er simpelt, men ordentligt og renligt. — Ydmyg i Sind som i Skind, mit kjære Barn!"

Martha kyssede den faderlige Haand og derpaa den ene Frøkens, som og den Andens, spørgende lidt frygtsomt: „Naar maa jeg begynde?"

„Strax idag!" hed det, „følg kun med os! Og tag din Bog og Strikketøjet med!"

Saa gjorde hun.

Det vilde nok ikke more synderligt Mange, hvis jeg omstændeligt gjennemgik Marthas fem Læreaar i den højere Klasse. Jeg vil blot kortelig berette, at hun ej alene fik Færdighed i de finere Fruentimmerarbejder, men ogsaa i Tydsk og Fransk, saaledes at hun var nærved at gaa de gode Frøkener paa — om hun ellers ikke gjorde det. Men hvad mere sælsomt var: hun havde ikke tabt det allermindste af sin Ydmyghed, ihvor meget hun end havde vundet i Kundskaber og Elskelighed, saavelsom i Skjønhed. Dette Sidste saae alle Mandfolk ved første

Øjekast, og næsten alle Fruentimmer erkjendte det: der maatte følgelig være Noget om. Men aldrig kunde man mærke, at hun selv vidste det; hvilket jo gjør Skjønheden fuldendt. Hvad der ogsaa bidrog til at gjøre denne mere pikant: hun havde stedse bibeholdt sin Bondedragt, saa hendes Væsen og Tale bragte Flere ved første Sammenkomst til at tro, hun maatte være en forklædt Standsdame, der havde det Lune, at ombytte højhælede Sko med fladbundede, Sæt med Hue og Snørliv med Livstykke. Der gaves virkelig Mange af begge Kjøn, som ønskede, at Marthas Paaklædning havde været Mode.

Som hun havde fyldt sit sextende Aar, hjemkom den unge Hr. Baron efter en treaarig Udenlandsrejse. Han kom — han saae; men Cæsars „vici" (jeg vandt) fulgte ikke saa hurtigt, som han havde ventet; fulgte slet ikke. — Han, Damers Yndling, som sjelden havde fundet alvorlig Modstand, fandt den hos en Landsbypige. — Overrumpling mislykkedes — der maatte skrides til en ordentlig Belejring. Den begyndte, dog under de første Approcher trak den Belejrede sig ud af Fæstningen — jeg mener her Slottet — og tog sin Retræte til Skolevaaningen, under det Paaskud, at Faderen nu ikke kunde undvære hende nogen Dag. — Baronen kunde heller ikke undvære hende. —

Allerede næste Dag efterat Søstrene havde alvorligen moraliseret for ham og han med bodfærdig Syndermine havde hørt paa deres kjønne Præken, besøgte han Skolemesteren. Denne modtog ham med tilbørlig Ydmyghed og underviste ham efter Begjæring med megen Selvtilfredshed i den Kunst at fange Fugle. Men den Fugl, som han vilde fange, lod sig slet ikke se; og da Skoletiden var forhaanden, maatte han fjerne sig, uden at ud-

stille sine Snarer. Dagen efter var han ligesaa uheldig. Dog fik han opdaget, at Martha paa visse Tider gik ud i den hosliggende Toft, for at malke deres Køer. Saa kom han da til at tale med hende — det vil sige: han talte, og hun taug. Deraf kom ikke Noget ud. Dog sluttede den erfarne Skjelmsmester just af denne strenge Tilbageholdenhed, at han ikke var hende ligegyldig, og at hun var bange for sig selv. Dette gjorde ham dristig; men Modet betæmmedes af Snedighed.

Useet af Nogen sniger han sig over i Toften og lægger paa Malkestolen et Brev, hvis Indhold var saa honningsødt, som nogen smægtende Elsker kunde udarbejde det. Den Tilbedede finder det, læser det og — besvarer det; svarer skriftligt, som forhen mundtligt, og lægger Svaret paa det samme Posthus. Snart henter han det, bryder, læser, synker ned paa Stolen, lægger den ene Haand paa Hjertet, den anden over Øjnene, farer op og ud af Haugen — ikke useet af den lønligt lurende kolde Hyrdinde. Kolde? ikke saa ganske og aldeles; som sagt: Baronen var smuk, indsmigrende, Martha sextenaars blomstrende Mø. Hendes Hjerte blev ikke uden Bevægelse, men hendes Forstandighed beherskede det.

Nok et Brev. Ubesvaret.

Endnu et. Ubrækket.

Det var tungt for den lette Kavaler. Han indsaa nu, at hvis han ikke skulde ophæve Belejringen, maatte han lægge en Mine, hvis Virkning — efter hans egen Forestilling — vilde blive afgjørende.

Han havde bragt til Kundskab, at den gamle Skolemand sov Middagssøvn paa samme Tid som Datteren malkede. Medens hun var ifærd hermed, overrasker han

hende og fremsiger i ærbødig Afstand med alvorlige Miner og i dyb Tone sin velindstuderede Tale:

„Jomfru! De sky'er mig, De mistroer mig — langtfra at dadle Dem derfor, agter jeg Dem saameget højere. Min Højagtelse forbinder sig med min inderlige Kjærlighed om at tilbyde Dem Haanden tilligemed Hjertet. De veed dog, at jeg er eneste Arving til vort Baroni? Jeg er saa lykkelig at være yndet af Majestæten, jeg faaer let hans Minde til at ægte Dem som Baronesse og se Dem ophøjet i Adelstanden, den Stand, til hvilken De ved Deres Dyder, Deres fine Dannelse, viser Dem født og baaren. — Nu i Øjeblikket intet Svar! De maa overveje mit Tilbud! Imorgen ved samme Tid beder jeg om at maatte erfare Deres Beslutning, der enten vil gjøre mig til den lyksaligste Mand eller jage mig ud i Verden, der herefter da vil være mig en Ørken. — Imorgen venter jeg min Dom."

Han lagde Hænderne korsvis over Brystet, saae dybtsukkende til Himmelen, vendte sig og gik langsomt bort.

Martha havde under dette rørende Hjertesandrag holdt op at malke og tilsidst tabt Spanden og spildt Mælken, et Stykke før hun selv mærkede det. Faderen havde allerede endt sin Siesta, da Datteren indtraadte med Supplementmælken.

Fra først til sidst af dette sælsomme Elskovseventyr berettede hun nu, ventende hans Bestemmelse. Den faldt, efter mangt et „Hm hm!" „Se se!" og Hovedrystelse, saaledes: „Mit kjære Barn! Du kan tro mig, den fine Herre vil narre Dig. Naar han har faaet sin Villie med Dig, saa vender han Dig Ryggen. Martha! Du er min eneste Alderdomstrøst. Kom Du Noget til, saa

kunde der snart sendes Bud efter Snedkeren. Lad ham ikke bilde Dig ind, at han vil gjøre Dig til Frue! Ulykkelig vil han gjøre Dig, det kan Du være vis paa."

Men Martha var dog ikke ganske vis derpaa.

Følgende Dag blev den Gamle hentet til en Nabopræst, egentlig til hans Stueuhr. Den unge Pige var altsaa ene hjemme i Huset, da Baronen traadte ind. Han standsede indenfor Døren med bedrøvet Aasyn og i ydmyg Stilling. Han syntes saa ængstelig mellem Frygt og Haab, at han ikke mægtede at tale, at spørge. Hans Mund fremførte ingen Bøn, men hans Øjne en desto inderligere. Der er en farlig Kraft i et sligt maskeret Angreb; Martha følte den, men var sig det neppe bevidst. Hun havde rejst sig, men blev staaende ligesom han. Endelig strakte hun Hænderne ud imod ham, ikke som til Omfavnelse, men som til Frastødelse. Han lagde sin ene Haand paa Panden, den anden paa Hjertet og sagde: Har jeg naaet ikkun en liden Grad af Yndest hos Dem og maaske en noget større Grad af Tiltro, da vil De dog ikke høre mig med Uvillie: Jeg fattes endnu et Par Maaneder over Aar, inden jeg opnaaer Myndighedsalder og ikke behøver at spørge min Moder om hvem hun vil tillade mig at ægte. Hendes Tilladelse til at forbinde mig med Dem faaer jeg ikke, saalænge hun er den Regjerende; dertil kjender jeg altfor godt hendes ubøjelige Adelsstolthed. Mit Forslag er derfor, at vi lade os hemmeligen vie. Jeg kjender en brav Præst ikke meget langt herfra; han vil forbinde os efter Guds og Kongens Lov og tie, indtil jeg tør tale. — Tal nu, elskede Martha!"

„Det være saa!" svarede hun med en Røst saa

dyb, at det kunde høres, den var hentet langt indenfor Tænderne.

„Ça suffit!" raabte han henrykt, „nu til Præsten! imorgen ved denne Tid venter jeg Dig her med Forkyndelse af vor Bryllupsdag — men ikke et Ord derom til noget Menneske, ihvem det saa er! à revoir!"

Uden at forlange saameget som et Kys i Fæstensgave, foer han bort.

„Ah!" udbrydes der, „det er ypperligt! Han er omvendt! Hendes faste Dyd har omvendt ham, efterat hendes Skjønhed har besejret ham — Bravo!"

„Hys! klapper ikke endnu! Bliver, til Stykket er ude! — Jeg skal forud oplyse Dem: det var rigtignok Baronens Plan, at Vielsen skulde forrettes af en virkelig Præst, men som derhos var en virkelig Nidding, tilfals for Penge. Degnen dersteds, naar det dryppede paa ham, havde heller ingen Betænkeligheder. Begge vare faste i den Tro, at Samvittigheden havde sit Sæde i Mellemgulvet, og at dens Bevægelser vare Følger af slet Fordøjelse. Vielsesakten skulde ikke indføres i Kirkebogen og i Tilfælde af Paaberaabelse af Bruden stadigt benægtes. — Dette Fiskergarn var godt spundet og bundet, dog ikke stærkere, end at en Fugl jo sønderrev det.

Ved de to Elskendes næste Sammenkomst var han ikke nær saa kold — hun ikke heller. At han ikke var saa tilbageholden, hun ikke saa modstridende som forrige Gang, det laa i Temperaturen, som vel og bevirkede, at hun kom til at sidde paa hans Skjød, medens han udmalede for den yndige Tilhørerinde den paradisiske Fremtid. — At hun modtog saa eet Kys og saa nok et, at hun betalte i samme Mynt, det kan ikke forundre Nogen, der har udstedt eller accepteret slige Vexler à vista.

Mere kunde det undre, om ikke Enden paa denne ømme Korrespondance var bleven —

„Du Skurk! Du Gavtyv!" hvæsede og skrattede det ind gjennem Dørsprækken.

Elskeren skubrede, løstede Martha ned, sprang op og rev Skodden, han selv havde skudt for, fra Døren. Alt dette medtog saamegen Tid, at den sandsigende Ravn forstak sig, inden Baronen kom ud i Forstuen. Han, som anede en Medbejler, søgte udenfor og seer en standsmæssig klædt ung Herre gaa som i Retning fra Gadedøren raskfodet bort. Han antager ham naturligvis for Udskjælderen, der saa ubetimeligt havde afkortet Hyrdetimen, og raaber: „Holdt!"

Den Anraabte vender sig og staaer.

Baronen træder til og spørger forbitret: „Hvem er De?"

Den Anden siger roligt: „Jeg er hverken Tyv eller Desertør. Men hvem er De? Er De Politiembedsmand eller Politispion?"

„Nok en Uforskammethed!" fnyste Baronen: „Jeg er Den og Den; men De!"

„Jeg er Kapitain Müller, nu nylig tiltraadt Ejer af . . . . Gaard og til Deres Tjeneste baade paa Sabel og Pistol."

Baronen fornam sin Fejltagelse, fortalte Anledningen dertil og bad om Undskyldning. Den paafulgte strax, tilligemed det i spøgefuld Tone henkastede Ønske, at se den fortryllende Skolemesterdatter.

Denne var ved Baronens Udfart tyet ind i sit Sovekammer, som hun aflaasede, og hvor hun slængte sig paa en Stol, heldte Hovedet tilbage og hengav sig med

tillukkede Øjne til Betragtninger, der vare intet mindre end rolige.

Idet begge de saa hastigt forligte Herrer gik tilbage ad Skolen, siger Baronen: „De kunde jo gaa alene derind og foregive, at De ønskede at vide Vejen derhen eller derhen. Naar hun hører en ganske fremmed Stemme, kommer hun vist frem, om hun ellers skulde være usynlig for mig — Pst! der sidder hun indenfor dette Vindue — hun sover, troer jeg."

Kapitainen keg — „Dén hellige Cæcilia op ad Dage!" hviskede han og vilde stirret længere, men Baronen drog ham hurtigt tilside med et: „Hun rører sig!"

Efterat have gaaet nogle Skridt spurgte Baronen om, hvorhen Kapitainen agtede sig, og da han erfarede, at dennes Vandring faldt tæt forbi hans Slot, bød han ham derind for at „redressere sin Fremfusenhed." Imidlertid brød Begge forgjæves Hovederne med Gisninger om, hvo vel den grove Skjændegjæst kunde være, og hvor han i saadan Fart var bleven af. Endeslutningen herpaa blev: „at det maatte have været en Underjordisk."

„Om af de gode eller de onde," lagde Kapitainen skjelmsk til, „det kan De selv bedst afgjøre."

Med utvungen Latter optog hin denne Ytring, i hvilken en Bedre end han skulde fundet en hvas Snært.

Kapitain Müller, nu en Mand paa henved de Fyrretyve, havde en Friskhed i Udseende og Bevægelser, som var han først henved de Tredive. I dobbelt Forhold som Officer og Selskabsmand var han bleven verdenskyndig, uden derfor at vorde Verdensmand i en vis Betydning. Han havde været med, som det hedder, men aldrig tabt sig selv, han forblev selvstændig uden at staa

Andre for nær, han traadte sikkert paa sine egne Ben, uden at træde nogen Anden paa Tæerne.

I det heltadelige Hus blev den halvtadelige Herremand modtagen med saadan Artighed, at man endog overtalte ham til at blive Natten over. Hvorledes han sov, kan nu være os det Samme, men at han drømte om sovende Cæcilier, derfor behøves ikke hans egen Tilstaaelse.

Ved Morgentheebordet forraadte han, hvor hans Sjæl havde havt at bestille. Da han nemlig blev adspurgt — efter almindelig Skik — hvorledes han havde sovet? og hvad han havde drømt? — thi det vilde jo gaa i Opfyldelse — takkede han for det første, og til det sidste Spørgsmaal gav Svar saalydende:

„Hvad jeg har drømt, mine naadige Damer! vilde ved min Opvaagnen have sat mig selv i Forbauselse, hvis jeg ikke havde vidst, at paa gamle Herregaarde gives Antikviteter, som meget sjelden vise sig ved Dagens Lys. Jeg har med mine tillukkede Øjne seet en Turnering med sine vaabenfærdige Riddere, med sine elskefærdige Damer. Jeg har seet en utro Frue blive levende indmuret, og det Sælsomste herved var, at hun paa et Haar lignede Degnens Datter hernede i Byen, hvem jeg igaar første Gang flygtigen i Forbigaaende har seet."

„Saa De har allerede seet den vakre Pige? Hun er virkelig ej alene smuk, men god og forstandig" — sagde den ældste Baronesse.

„Vi to Søstre glæde os ved at have bidraget til hendes Dannelse. Dog fra et andet Synspunkt ere vi tvivlraadige om, hvorvidt vi herved have gjort vel imod hende. Det er neppe tænkeligt, at hun skulde gjøre et godt Parti over hendes Stand — jeg mener et saadant,

hvor Manden skattede hendes Værd; og det kunde han kun, naar han var hende værdig — til Bondekone duer hun nu ikke, hun vilde være som en Hyacinth i en Kartoffelager."

Intet af denne Lovtale gik tabt for Kapitainen; over den borteværende Skjønne var han nærved at glemme de nærværende. Dette mærkede han og ilede med at tage Afsked.

Efter Hjemkomsten saae han til Haandværksfolkene, til Gaardsfolkene, til Hestene med mere; men allevegne saae han den sovende Venus. Han spurgte saa En, saa en Anden — ikke om hende, men om Faderen: hvad han var for en Mand? hvorledes han stod sig? Svarene berettede ham, hvad Læserne allerede kjende, og endte alle ved — Datteren. Da han hørte, at Degnen ogsaa var Klokkerestauratør, faldt det ham pludselig ind, at hans Stueuhr trængte til Hjælp. Og endnu samme Eftermiddag gik han selv — for ej at undvære noget Tyende fra sin Bestilling — tilbage til Skolen. — Meget heldigt traf han — vor Mester, sagde ham sit Navn og Ærende.

„De har tre Klokker," svaredes, „som ikke ville følges ad? Det er da snavs! Jeg skal se, om jeg kan bringe dem til Rimelighed; imorgen skal jeg komme og ta'e dem i Skole."

I det Samme traadte Martha ind med Melmaden til den Gamle. Hun nejede for den Fremmede, der gjengjældte Hilsningen og med dæmpet Stemme udbrød „belle à merveille!" Den Skjønne rødmede lidt med et flygtigt Smil.

Kapitainen bemærkede det og sagde: „Forstaaer De Fransk?"

„Lidt, min Herre," svarede hun atter rødmende.

„Undskyld, Jomfru! Jeg har den Vane, undertiden at sige højt, hvad jeg mener; men, som mine Venner først have gjort mig opmærksom paa, altid i et fremmed Sprog; saavelsom at hvad jeg saadan siger, det mener jeg oprigtigt."

„Hvad unge Herrer sige til unge Piger," henkastede hun paa Fransk, „er vel ikke altid oprigtig ment."

Efter det sidste Ord var hun ude af den ene Dør og Hr. Kapitainen af den anden.

Paa Hjemvejen snakkede han af og til højt med sig selv, saa paa Fransk og saa paa Tydsk. Da jeg har grumme lange Ører, opfangede jeg følgende Stumper, som jeg gjengiver i Dansk: „Kapitain von Müller — har Du faaet en Raptus — Fanden heller! er man bleven alvorlig forlibt — da var det første Gang — hmm! sidste Gang — Hmm — gammel engang — ingen Kone — ingen Børn — alene — tilovers — retter Jer! paa Kommando! — Geværet i Armen! — En Engel i Armen! — Skal jeg? — vil hun? — Man maa dog overveje — hvorlænge — Fremad! Marsch Marsch! —" Mere opfangede jeg ikke; thi han marscherede mig altfor stærkt.

Baronen havde ingenlunde over Ravnegaldret opgivet sit afskyelige Haab; Marthas Ømhed ved sidste Samværen maatte ydermere befæste det. Han tilstillede hende en billet doux — jeg betitler saaledes det „søde Brev;" thi det var paa Fransk — saa kunde jo Skolemesteren heller ikke forstaa det, ifald det skulde komme ham for Øjne. Han bad hende deri at indfinde sig paa en vis Tid der og der i Lystskoven ved Slottet, for at gjøre nøjagtig Aftale om den hemmelige Vielse, og hvor-

ledes man videre havde at forholde sig. Dette over Marthas Skjæbne afgjørende Stævnemøde fandt ikke Sted.

Dagen før var Kapitainens Livtjener Gjæst ved et Bondebryllup i ommeldte nedrige Præsts Pastorat. Hans Degn var med og drak sig som altid ved slige Lejligheder halvfuld. „Veritas in vino“ ɔ: af drukken Mand faaer man Sandhed ud: Degnen sad efter Bordet ved en ligestemt Bonde, for hvem han roste Beværtningen, men trak paa Skuldrene ved at melde om det tarvelige Offer.

„Nej,“ blev han ved, „Solen kommer ikke til at putte sig mere end eengang, før her bliver et ganske anderledes Bryllup; men der kommer Du ikke til.“

„Sludder!“ svarede Bonden, „her er jo ikke lyst for Nogen; nu snakker Flasken.“

„Gjør den det? Da se her!“

Han aabnede en Tegnebog —

„Kan Du læse disse Blade?“ (tre Tidalersedler) —

„Det var ikke godt Andet,“ sagde Bonden; „men hvad komme disse tre Lapper Bryllupet ved?“

Degnen grinte: „Jo de gjør, for det er Offeret, som jeg har faaet forud.“

„Hvem er det da for en Ulykke, der gi'er saamange Penge for et Amen?“

„Ja det var det! Det siger jeg Dig ikke, om Du saa rykkede mig Tungen ud af Halsen, for den ene af disse Klude har jeg faaet for at brøle mit Amen og de andre for at tie stille. Kan Du begribe det?“

„Nej jeg kan ikke og vil heller ikke bryde mit Hoved med det — lad os faae en Taar endnu!“

Til denne Samtale var Tjeneren useet Vidne. Han brød sig ikke saa synderlig om den, før han saae de atte-

sterende Tiere. Da faldt det ham ind, at dette Lønbryllup rimeligvis maatte være et stort Skjelmstykke og muligen vedrøre hans Herre, skjøndt han ikke kunde udrede hvorledes. Han forlod derfor strax Gildet, ilede hjem og berettede, hvad han havde hørt.

Kapitainen summede sig en Stund paa dette herseus og fattede halv om halv Mistanke til Baronen; og snart anede han, at det maatte være Martha, der skulde bedrages; hvordan? kunde han ikke blive enig med sig selv om. Dog uden lang Betænkning lod han sadle op til sig og Tjeneren, at denne kunde holde hans Hest, medens han selv var inde til Skolemesterens.

Han fandt alene hjemme Den, han søgte.

„Jomfru!" sagde han hastig, „jeg kommer for Deres Skyld. Jeg troer at være kommen paa Spor efter en skændig Plan til at gjøre Dem ulykkelig."

Hun blegnede, men taug —

„Troer De, at Baronen vil gjøre Dem til sin Kone, saa bedrager De Dem selv. Han vil forføre Dem ved en Komedie, men som for Dem bliver til en Tragedie. Degnen i Hurleby er bestukken, det veed jeg med Vished, og Præsten formodentlig ligeledes. Saavidt jeg kan forstaa, bliver De viet Brud, men ikke Kone — jeg har advaret Dem."

Han bøjede langsomt Hovedet. —

„Rare Mand!" skrattede det ind gjennem den paa Klem staaende Dør.

Han vendte sig hurtigt om mod den, aabnede og saae — vor Ravn, der med flaskende Vinger raabte ham sit „Sukkermand!" imøde.

„Ahah!" raabte han, „var det maaske Dig, der udskjældte Hr. Baronen?"

Han drejede sig atter om mod Martha, som, aftørrende sine Taarer, svarede for Ravnen: „Det var den — og altsaa min første Advarer — Dem — min anden“ — hun nejede dybt med nedslagne Øjne — „skylder jeg Ære og Velfærd — det er en Gjæld, som aldrig kan dækkes.“

„Maaske!“ lød Svaret, og den forvirrede Pige var ene.

Var det Baronens Nederdrægtighed eller Kapitainens Bravhed eller begge tilsammen: nok er det, den i Kvindehjertet opvakte Følelse for hin kvaltes ganske og gav Rum for Taknemmelighed — et stort Rum, hvor ogsaa Kjærlighed kunde faae Plads. Dette var Noget, som den sidste Elsker — jeg kan gjerne kalde ham saa — ikke endnu kunde forestille sig. Vel haabede han at have drevet den første Elsker ud, men om han selv vilde trænge ind, det var for ham uvist og langt borte.

Martha skrev et kort og koldt Brev til Baronen, hvori hun erklærede ham sin uforanderlige Beslutning, ikke videre at ville indlade sig med ham, hvisaarsag hun frabad sig saavel hans Breve som hans Besøg. Denne Skrivelse lod hun en Nabopige aflevere paa det til hendes Undergang udsete Sted. — Samme Dag afrejste den skuffede Forfører.

At Kapitainen baade den Dag og den næste snakkede tiere og højere med sig selv end sædvanligvis, behøver ingen Forklaring.

Degnens Bestilling hos ham var endt, han selv rundelig betalt og i Begreb med at søge sit Hjem, da Herren kaldte ham afsides og talte saalunde:

„De har en Datter, og jeg mangler en Kone; det kunde hun blive, om hun ellers kan fatte Godhed for

mig. Endnu i Dag vil jeg med Deres Tilladelse aabenbare hende mit Hjertes Ønske. Opfylder hun det, saa beder jeg Dem afstaa Deres Kald, der jo maa falde Dem mere og mere besværligt, at drage ind til mig og her henleve rolige og blide Alderdomsdage."

Den Gamles Øjne vædedes, hans Hænder foldedes og et bævende: „Gud velsigne Dem og hende!" var hans hele Svar.

Kapitainen lod spænde for en Kabriolet, tog Degnen op med sig og befalede Kudsken at kjøre hen til Skolen. Undervejs blev ikke talt et Ord, for Begge havde nok i at tænke.

„Jomfru!" talte han til den Udkaarede: „Jeg bejler til Deres Haand nu og siden til Deres Hjerte. Her staaer Deres værdige Fader som min Forlover."

Mindre overrasket end ømtbevæget traadte den herlige Pige hen mod Frieren og sagde:

„Jeg har læst og hørt en Del om Kjærlighed, uden selv at kjende den, men saameget kjender jeg til mig selv, at jeg vil vorde Dem en kjærlig Hustru. Her er min Haand, Hjertet følger med."

Hun rakte ham den. Han greb den, trykkede den til sit Bryst og saa til sine Læber og disse til hendes og, med en Omfavnelse, til Faderens. — Det kan man kalde en hurtig, men godtvarslende Forlovelse. Derfor slutter jeg ikke her, men byder Læsere og Læserinder til Bryllup.

Dette berammedes til ottende Dagen.

Endnu inden Fæstemanden tog hjem, mindede tilkommende Svigerfader om sin kjære Ravn og udbad sig Tilladelse at maatte medhave den i det nye Opholdssted.

„Derom kan ej engang være Spørgsmaal!" udraabte

Kapitainen; „jeg kan takke Claus for min Lykke. Han skal faae saameget Kjød, han kan hulke ned i sin Kro, hver Dag han lever. Jeg skal selv aftegne ham i Legemsstørrelse og Maleriet høre til Gaardens bestandige Inventarium."

„Ogsaa jeg har nu strax en Begjæring," tog Fæstensmøen tilorde: „Maa mine to højtelskede Lærerinder, som jeg takker mest for min Lykke, overvære vor Foreningsfest?"

„Herom kan endnu mindre være Spørgsmaal," lød Svaret, „jeg vil selv paa Hjemvejen indbyde dem."

Saa gjorde han, og blev Indbydelsen med Glæde modtagen.

Et Par Dage før Brylluppet fik Kapitainen Besøg af to kjøbenhavnske Venner. Disse tilligemed de tvende Baronesser og Brudens Fader vare de eneste Vidner ved Bordet.

Hvad der vankede, veed jeg virkelig ikke. De af mig Indbudne (til Beskrivelsen af Gildet nemlig) faae altsaa tage tiltakke med deres egne Forestillingsevner, ligesom Tilhørerne ved visse Folks offentlige Foredrag.

To paa een Hest.

Poetisk Maleri af S. S. B. og P. Sp.

1843.

Indledning.

„Fætter!“ raaber jeg ind ad Døren til ham, „nu er det Gale kommet over mig.“ — „Da er det ikke første Gang,“ svarer han tørt og bliver ved at skrive. — „Nej, hør nu bare!“ siger jeg, „jeg har undfanget“. — „Lykkelig Forløsning!“ — „Du maa assistere! Seer Du: Planen er følgende.“ Da jeg havde viist ham et Udkast til samme, nikkede han 'allernaadigst med den Kjendelse: „Der kunde komme Noget ud af, naar Du er heldig.“ — „Heldig?“ snærrede jeg stødt, fornærmet, „der gives Held i Spil, i Giftermaal, men ikke i Poesi: den kommer ikke udenfra, men indenfra. Den hører til de Ting, som ere i vor Magt. Den nu afridsede Digtning skal være i Tvendes Magt: Du skriver første Kapitel, som naaer dertil! Jeg det andet, som ender der! og saa videre indtil tolv. Ingen af os seer den Andens Arbejde, inden det Hele er færdigt. Her paa denne Seddel har Du Overskrifterne for dine sex; mine egne forbeholder jeg mig.“ — Herpaa gik han ind, og Sjettedagen kom følgende Tosiæt ud af Væven.

P. Sp.

Første Billede.

Kjærlighedsdrømme.

Dejlige! — Pige? eller Engel? — Englepige! tiltaler jeg Dig. — Hvad der omsvøber dit Legeme, synes ikke at være nogetslags jordisk Stof, men en Sammenføjning af Taagestjerner, som dit Bælte en Strimmel af Mælkevejen, Spændet to Maaner — den ene i Ny, den anden i Næ — din Brystnaal en Komet og Sløjfen laant fra Morgenrøden. — Dine Kinder have Gjenskinnet af blegrøde Nordlys. Dine Øjne — ah! Du har dem ikkun halvt aabne — viser kun tvende smalle Rifter af koralblaa Vinterhimmel, og imellem dem Stjerner, mørke og dog lysudstraalende. Gives der sorte Diamanter, saa er det to af disse. Hvad stirre de efter saa hemmelighedsfuldt, saa længselfuldt? — Hvad seer Du efter, Cæcilia? — dine bevingede Søskende deroppe i den klare Æther? Eller — en Vingeløs hernede? — Drømmerske? Søvngængerinde? Dig selv ubevidst — Ha! Vogt Dig! Det er en farlig Tilstand. Naar Du opvaagner — o! at det ikke maatte blive paa Jorden! men skal Du vaagne her, neddale fra dit Trylleslot, maa da en øm Elsker som trofast Mage bære Dig blødeligt, som nu de Himmelske!

Jaja! der ere Flere end Du, som saaledes drømme — vaagne — vækkes! — Hører Du mig? Putter Du min Skjønhedspris ind i disse nydelige Smilehuller? Eller spotter Du gjennem dem over min gammeldags Spaadom? Du tvivler; derfor smiler Du. Du er altsaa sikker paa Paradiset, der tilsmiler Dig, saa fuldendt i Ynde, i Nydelse. Har det da slet ingen Slanger? Det har; men skjult bag hesperiske Blomster og Frugter.

Salige Tidsalder! hvor der ej engang er Tanke om Tid; blot om Fremtids Trylleverden. — Elskovs lystelige Morgendrøm! der ikke veed af Tvivl, Frygt, Sorrig, Harme, fordi Stammeordet „Synd" ikke heller findes i Amors Breviar. Ak! hvis det nu skulde vise sig for Dig i Hymens Litani? Naar maaske Purpurlæberne bortvende sig fra Kys og Smilehullerne forlænges til Rynker. — Eja! seer Du end intet levende Væsen, da sees Du saameget vissere af hine Tvende hist henne i begge Sidegrundene, mere end halvskjulte af nysudsprunget Bøgeløv.

Hvo er denne tilhøjre? Kjækhed og Mildhed parre sig i det ungdommeligt skjønne Aasyn. Den brunlige Kind tyder paa Livsfriskhed. Overlæben krummer sig smaat opad, hovmodig af nysfremspiret Skjæggefnug. Øjelaaget sænker sig ydmygt, som blændet af Solstraaler — jaja, Cæcilia er ogsaa en Sol — hans Sol! Hans Morgensol! Hun er hans første Kjærlighed — ikke saa Hans der tilvenstre. — Han er endnu smukkere, troer jeg — lad mig se nøjere til — ja han er — nej han er ikke — Frækhed og Falskhed vanhelde, misdanne den skjønne Ansigtsform. Hans Øjne ville opsluge hende, hans Mund er sat ilave til bedragerisk at lokke hende. Man maa anse ham for hendes onde Engel, ligesom hin for den gode. Hvo af dem skal sejre?

Andet Billede.

Læseselskab.

Ja saamænd! er det ikke Hr. Kammerraad Smørumovre der sidder og studerer en Avis, og Fru Smørumovre en anden, og Hr. Strunkmann en tredie. —

Disse Blade maa just nu være indtrufne med Posten; thi ellers var Kortspillet ikke sat ibero. Det er Whist, som man seer af de tretten Stik, Hr. Strunkmann har liggende i en Række foran sig — gratulerer! De har altsaa gjort Storslam. Hvorledes kan da en Avis tiltrække sig Deres Opmærksomhed? Jovel! Øjnene hvile paa fem Tal af sidste Trækning i Altona eller Wandsbek — har han vundet eller tabt? er ikke muligt at læse i dette iskolde Ansigt.

Jeg antager som afgjort: at de allerfleste af Jer kjende Hr. Strunkmann; men gives der Nogle, som hverken have seet ham eller hørt Tale om ham, saa vil jeg gjøre dem bekjendte med dette offentlige Mandfolk. — Han er midaldrende, høj, rank, mager, fint klædt, dog ikke paa nyeste Mode, men i denne Henseende nogle Aar tilbage. I sit Væsen er han afmaalt, høfligtør og saa alvorlig, at man ej engang kan slaa et Smil af ham. Ligesaalidt kan han opbringes eller bringes ud af sin mentale Ligevægt. Derhos er han paa ingen Maade fraſtødende, men tager Del i enhver Samtale, uden at støde, uden at modsige; hvisaarsag han gjælder for en dannet og artig Mand. Han sees da gjerne i gode Huse, saameget hellere som han er udmærket færdig i alle nævnelige Kommercespil og derved aldrig gjør mindste Udsættelse paa Medspilleres aabenbare Fejl; hans eneste Bemærkninger bestaa i et kort „godt spilt!“ „fint!“ „mesterligt!“ eller „det var uheldigt,“ „det kunde Ingen drømme om, at den sad paa den Haand,“ og lignende undskyldende Ytringer. — I endnu større Yndest staaer han formedelst sine udbredte Kundskaber, dem nemlig, som af alle ere de interessanteste: han veed først, naar en Handlende staaer paa Nippet til at springe, naar den

og den Dame vil springe i Brudeseng, den og den vil krybe først i Barselseng, den og den har været i en fremmed Seng, o. s. v. Men fortræffelig især er den Methode, han anvender i Meddelelser af Dagsnyheder; han buser ingenlunde uopfordret frem med dem; han lader sig purre, fritte og synes nødig at aabne for Posen. Først hilser han paa de Tilstedeværende hver for sig, spørger om dens og dens Familieſ Velbefindende; og naar han saa gjenspørges: „Hvad Nyt i Staden, Hr. Strunkmann?“ tager han sig først en Pris, tørrer Næsen, visker Kjoleslipperne og svarer betænksomt og ligegyldigt: „Ikke Noget af Betydenhed — der siges saameget — man vil vide — at Frøken — maaske De ogsaa har hørt det? jeg for min Del vil endnu se det, førend jeg troer det — det var beklageligt saavel for hende selv som for hendes agtværdige Moder“ o. s. v., indtil Løndommen langt om længe kommer for Dagen. — Saaledes vinder han sig, skjøndt den slemmeste Klaffertand, Navn af „et godt Menneske“ foruden The, Aftenspise og Spilindtægt; thi taber han engang lidt, vinder han en anden Gang mere. — Ogsaa Tallotteriet tolder til ham; thi jeg veed fra Kollektøren, at han, ved at spille paa simpelt og bestemt Udtræk, trækker en aarlig Fordel af omtrent et Par Hundrede Daler. — Hvad synes I om saadan en Mand? — „Intet Andet end godt!“

Kammerraaden der siges der heller ikke Andet end Godt om. Han begyndte tidlig som Volontør i et af Kollegierne, avancerede i Tidens Fylde til Kopist, Fuldmægtig, Kontorchef og Kammerraad. Han var nøjagtig i sine Forretninger, underdanig mod Foresatte, nedladende mod Undergivne og i sin Tale føjelig mod Alle. For tyve Aar siden gjorde han et Parti, som ogsaa var

meget godt; thi Konen tilførte ham en Snes Tusind. Og strax efterat han havde faaet sin Titel, tog han Afsked og lever nu af sine Midler, dem han stedse har vidst at formere. Han gjør forresten ikke noget Menneske Godt, undtagen forsaavidt at han fører et godt Hus. Naar han døer, vil han faae en pæn Begravelse og et kjønt Følge, maaske et Wrevers i en Avis, men neppe nok et Par Taarer, for Syns Skyld, af Enken, hvis hun skal overleve ham. Ogsaa det er godt; for hvad skal den Flæben til?

Om ham, der vender sin brede Ryg til os, mæler jeg for det Første slet Intet; men drejer han engang det brede Ansigt herom, saa er det tidsnok.

Om Fruen skal jeg ikke sige meget Mere, for hun siger nok om sig selv, saavelsom om Andre — det første Godt, det andet Ondt; undtagen naar hun læser, spiller Kort og sover.

Den kjære Cæcilia, som sidder paa Tronen bag ved de Fire, har ligeledes Noget at læse paa. Det er et lille Brev, skrevet paa rosenrødt Papir. — Jeg tør bande paa: det er et Kjærlighedsbrev! Hun seer saa andægtig ud. Men hvem er det fra? Formodentlig en af de to Snushaner, der belurede hende i Lystskoven. — Vær ikke for hurtig med at svare! Der gives endnu eet Lotteri — foruden de tvende, Hr. Strunkmann spiller i — og det er et svært Hazardspil. — Sindig! forvarlig! min Go'e! — Men, det er sandt: hun er kun nitten Aar. Hast Du doch Klugheit nicht — ich wünsche Dir Glück!

Tredie Billede.

Fuglesang.

Man har i fordums Tider baade her og der lagt sig stærkt efter Fjederslægtens Sprog, især med Hensyn til disse Skabningers formentlige Spaadomsgave. Deraf den endnu gængse Talemaade: „Jeg har hørt en Fugl synge om Saadannoget;“ hvilket vil sige saameget som: „Jeg er kommen under Vejr med,“ „jeg har udsporet,“ „ad Lønvej opdaget.“ Da det ligger i Menneskenaturen, helst at gribe ind i det Sælsomme, Dunkle, med størst Iver̃ighed at udfinde noget Slemt, Skummelslet, Fordærveligt, saa kan man let forklare sig, hvorfor Ravne og Krager, disse grimme, fæltskrigende Rettersteds gjæster, have havt Hovedroller i profetiske Dramaer. Men i det Erotiske henvender man sig til Lærken, Nattergalen og dens uægte Barn Droslen. — Skjønne *Cæcilia*! Til een af disse lytter Du; dens kjælne Toner gjennemtrænge dine Ører, gjøre dit ømme Hjerte blødere — o! at ikke falske Anelser maatte fylde — og siden sprænge — eller, naar de bortflyve, lade det indkrympes! — Du har lukket for Øjnene, for udelukkende at hengive Dig til Høresandsens Trylleri. — Pigelil! Trolddom! Troer Du ikke paa denne rædsomme Misbrug af Naturkræfterne, Natur drifterne? Ha! Der seer jeg Troldmanden, adskilt kun lidet fra Dig ved ugjennemskueligt Løvværk. Harpen er hans Tryllestav, hans Mund udsiger — udsynger Besværgelsesformularer — Barnlille! Du kjender „*Pompejis sidste Dage*;“ Du er disse Dages *Jone*! Men *denne* er ikke din *Glaukos*; det er Ægypteren, Aandebesværgeren — Fordærveren *Arbaces*. Han begynder listeligen med Buggeviser til at søvndysse; men han vil

vække med Orgier! Da flygter Søvnen, med skjønne Drømmes gode Engel — Djævelen og hans Engle indtage den Forsvundnes Sted og udbrøle Spotteviser.

Du veed nok Betydningen af „Sirenesang;“ dette Slags foredrages ogsaa af Mandsstemmer. Han der giver just en saadan tilbedste; den`er saameget mere forførisk, da han stiller sig an, som han troede sig alene og Dig saa fjern, at Lokketonerne ikke kunne naa Dig. Luk for dem baade Ører og Hjerte! eller, hvis Du kan, saa forestil Dig, at Du hører varslende Uglehyl — Nej! bliv kun! hist skimter jeg din Glaukos — han nærmer sig, han vil mane Spøgelset.

Fjerde Billede.

Kattekoncert.

Den er firestemmig — ikke i almindelig Bemærkelse; thi den er sammensat af tre Sopraner og en Bas. Frøken Birli er første Sopran, Jomfru Nip og Fru Smørumovre udføre den anden skiftevis, og Hr. Strünkmann giver ad libitum hule Brum. Skade er det, at Jomfru Nip mangler de fleste af sine Fortænder, hvorved hendes Toner ikke vorde saa markerte og prononcerte som hines; men det er Mængden og Hurtigheden, som erstatte dette Savn. Frøkenen synger med fuldkommen Præcision, dog lidt for gjennemtrængende, hvilket gjør, at man antager de to andre Sopraner for svagere, end de virkeligen ere.

„Men hvad synge de da?“ — Et gammelt og ganske almindeligt Thema, men med uendelige Variationer, som bevirke, at det stedse holder sig: En Pige har havt en

ulykkelig Kjærlighedshistorie, derfor har hun taget Livet af sig. Hvorledes dette her behandles, kan jeg tilfredsstillende berette, eftersom jeg useet var tilstede paa Generalprøven.

Frøken V. Det er vist nok: Kjøbenhavn bliver snart ganske demoraliseret.

Fruen og Jfr. Nip. Hvis den ikke allerede er det.

Str. — H—m!

Fruen. Hvad er der nu igjen paafærde?

Frøk. Jh Du min Frelser! Veed De ikke, at en af Hovedstadens forgudede Skjønheder imorges sprang i Peblingesøen?

Fruen og Jfr. Nip. De spøger — hvem?

Str. Nej! det er altfor sandt.

Fruen og Jfr. Nip. Men hvem da?

Frøk. Hende, for hvis Skyld de unge Herrer hvert Øjeblik vare færdige at knække Halsen paa hverandre; Spækhøkerdatteren der paa Hjørnet af —

Fruen. Nu har jeg hørt det med!

Jfr. Nip. Nej, vil man bare se!

Str. Det gjør mig ondt for Faderen; han er en kjøn, skikkelig Mand —

Frøk. Men Moderen?

Str. Ja jah!

Frøk. Naa, De kjender hende — hun har ogsaa været med i sin Tid, men slap bedre derfra. Hun var ret taalelig, men uden Opdragelse, som nu saadan en Haandværkstøs kan være. Man vil vide, at hun i nogen Tid af en vis stor Herre — Datteren har taget Exempel af Moderen —

Jfr. Nip. Hvem monstro nu faaer det nydelige Shawl, hun gik og blærede sig med?

Fruen. Og hvem havde vel foræret hende det? Og hvorfor?

Jfr. Rip og Frøk. Hvorfor? det veed man nok — hi hi hi!

Str. Maaske den unge, rige Hr. Arbaces; han havde meget tilovers for hende. H—m!

Jfr. Rip. Skulde det ikke ligesaasnart have været den nysselige Glaukos? Det kom mig rigtignok for, som det var ham, jeg for en Tid siden saae kjøre en Skovtur med hende. — Mon hun ellers var —? De forstaaer nok —

Str. Aaja! Hendes Figur! H—m!

Frøk. Hvad skal vi ha' imorgen?

Str. „Den forladte Datter."

Jfr. Rip. Velbekomme! Det er ikke min Aften.

Ej ejh! Nær havde jeg forbigaaet een Hovedfigur. Det er Cæcilia! Hun er hist i Baggrunden ved at aabne Døren til hendes eget Gemak; hun vil da altsaa derind. Man seer kun det halve Ansigt; men er det andet halve ligesaa ligblegt, saa maa hun virkelig ikke befinde sig vel. — Aah! det gaaer nok over.

Femte Billede.

Kjæresteſorg.

Den højeste Livslyst, den dybeste Bedrøvelse — hvi grændse de saa nær tilsammen, at Skjellet imellem dem ikke er bredere end den tynde Knivsæg, paa hvilken, efter Arabernes Troeslære, der maatte vandres barfodet ind til Himmerige? — Arme Cæcilia! Du troede at have to Tilbedere for een — ak! det var den ene formange —

derfor med Et slet ingen! Dit Hjerte havde aabnet sig — var nærved at dele sig — just derfor er det nærved at vorde atter helt — men — tomt!

Den rædlige Begivenhed, der af Sladdersøstrene henslængtes i Hverdagshistoriers Pulterkammer, havde paa Cæcilias hidtil spejlklare Sind en Virkning, lig den, som pludselig Opsvulmen af Dybets skjulte Kræfter frembringer paa Vetterns glatte Overflade: den plumres, mørknes, omtumles som af en Orkan; men denne formærkes ikke oventil, den raser forinden.

Hvilken af de Tvende har været hin Selvmorderindes Forfører? Hun ønskede, det maatte være Arbaces — hvorfor ønskede hun det? Fordi hun, ved Selvprøvelse, var kommen til den Overbevisning: at hun foretrak Glaukos for hans Medbejler; thi dennes Aasyn indgød hende øjeblikkeligt en vis Benouelse, en uforklarlig Frygt, men som snart blev dæmpet, naar han aabnede Læberne og talte endnu skjønnere med Øjnene: da var han en ganske Anden; Tillid og Ro vendte tilbage i det uskyldige Hjerte.

Nu er i det mindste Roligheden der forstyrret; hun vender sine Øjne frittende til Himlen. En Bog ligger for hendes Fødder, er gledet fra hende; den har ingen Oplysning givet, ingen Trøst — hm! denne søge vi forgjæves i Bøger — tidt forgjæves hos Mennesker; ej engang hos dine Forældre kan Du vente nogen Husvalelse i din Sindssmerte. Du kunde ligesaavel henvende Dig til Strunkmann, som sidder hos din Moder og fortæller hende: at Glaukos er allerede bleven usynlig og rimeligvis taget over med Malmø-Dampskibet; at Arbaces, med hvem han (Strunkmann) ret nu havde talet, var indtil samme Øjeblik uvidende om Selvmordet, hvilket han beklagede, men forresten ikke tog sig

videre nær; og at han mente at komme hid iaften. Han er allerede kommen og sidder ventende inde i Spillestuen. Han maa allerede have trukket; thi Kammerraaden har kun tre Kort at frembyde til behageligt Valg.

Forældrene ville nu spille Whist, mens den eneste Datters Liv staaer paa Spil. Deres Tanker ere ved en Grandissimo, medens hendes ere ved Gravene.

Sjette Billede.

Løvfald.

Ja saamænd! Nu har Sommeren sagt Farvel. Asken har allerede ladet sig afklæde, og Linden er ifærd med det. Jeg kunde næsten blive alvorligt stemt ved denne Naturdemaskering, omtrent som naar jeg kommer silde fra Bal og trænger til Sengen. — Hvad! Hvem spadserer i Haven paa denne Aarsenstid? Det er Kancelliraaden! Hærdebred! Ham, der sidst vendte Nakken til os — vær saa god og kig ham nu op i Ansigtet, hvis De behager. Det er værdt at se paa! ren Kontrast til Strunkmanns! Jeg siger ikke Mere; bemærker blot: at magre Folk ofte nære Fordom mod tykke Kjæver og trinde Maver. De tage ofte fejl, naar de anse saadant som Bevis for Aandssløvhed, plump Selviskhed og Ligegyldighed for Alt, undtagen Mad og Drikke. Vor fyldige Hærdebred er af Karakter ganske modsat den tørre Strunkmann: venligsindet, aabenhjertig, hvor han bør være det, godgjørende mod Trængende, der ej ere uværdige til hans Hjælp, agtet og yndet derfor af Flere end hans Slægtninge — henad Vejen: Han er Pebersvend som hin; jeg veed ikke hvor-

for. — De drømmer neppe om, hvad han har havt at bestille hos Kammerraadens netop idag, som de ere i Lav med at flytte ind til Byen. Det skal De strax høre.

Hærdebred er en særdeles Velynder af Glaukos, med hvem han er langt ude beslægtet. Det tvivlsomme Rygte om Ynglingens skumle Forhold til den Selvdruknede er ogsaa kommet ham for Øre. Da han ogsaa har mærket til dennes lønlige, endnu ej erklærede Kjærlighed til den skjønne Cæcilia, saa finder han sig foranlediget til at fremme dette Hjertesanliggende og til den Ende at udrydde en Mistanke, om hvis Ugrund han føler sig overbevist.

Jeg har en ufejlbar Forestilling om, hvorledes han har taget det fat. Jeg sætter, at han har truffet Fruen og hendes Datter, just som de vare færdige med Indpakningen. — Han lægger ikke Hatten fra sig, men siger med Hastfærdighed: „God Morgen, mine Damer! Uden Omstændigheder, jeg veed nok, De flytter ind idag; men jeg har, henad Vejen, en Afskedshilsen at bringe Dem fra Hr. Glaukos. Han rejste saa pludselig, at han, efter Omstændighederne, ikke fik Tid at komme selv. Hans Morbroder i Fyen ligger, henad Vejen, for Døden og har derfor, uden Omstændigheder, sendt Ilbud efter ham." Cæcilia kaster et hurtigt, skarpt Sideblik til ham; men Mama siger med vantro Mine: „Man har dog sagt, at han var draget andetsteds hen." — „Det har jeg ogsaa hørt, henad Vejen; men, uden Omstændigheder, det er ikke saa. Jeg har selv seet ham kjøre ud ad Vesterport, og det gaaer ikke, henad Vejen, til Sverig. Uden Omstændigheder, jeg veed den taabelige Bysnak, der, efter Omstændighederne, har udspredt sig, henad Vejen, baade hist og her; men det er, uden Omstændigheder, ren Op-

digtelse. Jeg har i lang Tid lagt Mærke til det unge Menneske, henad Vejen; men hans Tænkemaade, hans Handlemaade er god, efter Omstændighederne, og jeg indestaaer for ham, som Kautionist og Selvskyldner, henad Vejen." — Cæcilia seer opad, som vilde hun raadspørge Nogen der: om Kautionen ogsaa var gyldig. Mama siger henad Vejen: „Det fornøjer mig." — Det er Altsammen godt. Men nu paafølger Noget, som er ikke bedre end Godt.

Den smalle Ryg, med Vorbugshatten ovenpaa — De veed nok — har baghenne en Fod paa nederste Trappetrin. Jeg veed, hvad han har isinde. Jeg hører ham allerede sige: „Jeg beer min Naadige undskylde, at jeg, egentlig talt, paa en mindre passende Tid trænger mig ind til Dem, h—m!" — „De er altid velkommen, kjære Hr. Strunkmann!" svarer den naadige Frue; „men idag kan vi ikke ta'e imod Dem, som vi pleje —" „— Jeg beer! Jeg vil blot med et Par Ord gjøre Dem bekjendt med Noget, som er mer end et løst Rygte — h—m!" Cæcilia seer forventningsfuld paa ham, og Moderen spørgende: „Det er?" — „H—m! Denne nyeste fæle Selvmordshistorie synes at skulle drage Følger efter sig, som, h—m! Jeg veed, det kunde maaske interessere Familien her h—m! Det hedder, at Arbaces og Hr. Glaukos vil duellere med hinanden, for at la'e Kaarde eller Pistol udvise den Sandskyldige — men da den Sidste er bortrejst, bliver der vel ikke Noget af for det Første — Ak jah! Ungdom og Galskab! h—mh! En god Morgen, mine Naadige! og en fornøjelig Vinter inde i Byen! En god Morgen!"

Sølle Cæcilia! Nu vil hun nok se nedad — h—m!

Den Vej skal vi Alle. Hverken Du eller jeg veed, naar vor Løvfaldstid er forhaanden. — Ak ja! Den retter sig ikke efter Almanakken. — Ak nej! —

Syvende Billede.

Glidebane.

Velkommen, min nordiske Vinter!

Din Frost stivner vore Vande, men ikke vore Hjerter; Du udvider dem snarere, idet Du indskrumper de henslumrende Elementer. Varmen adspreder os, Kulden samler. — Om Sommeren bærer Sortesøen en enkelt Baad, dens glindsende Vinterspejl nu en munter Vrimmel af Skøjteløbere. — Livets Spejl!

Der bugter sig En med sammenslyngede Arme, aabner dem hverken for Venskab eller Kjærlighed; han har nok i sig selv — hvorlænge? — Der svinger En sig smidigt mellem de Mødende og de Medfølgende: han vil komme foran dem alle. — Hoffnog! det kan være, Du dog bliver den Allerbagerste. — Flere af hans Slags! Seer til, om I kunne blive paa Benene! Hofgulvet er glat, slibrigt. — Se! der er allerede En paa Rumpen! Han har vundet sig en Stjerne, ikke paa Brystet, men længere nede. — Hist løbe To jevnsides, sammenføjede ved et Lommeklæde. Skal det være Symbol paa Venskabsbaand, da er det løst: falder den Ene, saa slipper den Anden og farer afsted paa egen Haand. — Hist er en dygtig Render; han trækker hele Tre efter sig med den ene Haand — han er en rigtig Manuduktør. — Der har vi En, som gaaer baglænds, men derfor ikke Krebsgang. Mon det ikke er en Bankerotspiller? Han fejer

rask ud; men naaer han Maalet, vender han sig nok. Det maa være Kreditorerne, der hist staa stille og se efter ham — bagefter! — Denne kommer forlænds, med udbredte Arme, fremhugende Hoved — en Lykkejæger! Bræk ikke Halsen! Det skeer imellem. — Hvilket Optrin hist borte paa Broen! Enspænderkane — en Dame i den, en Herre bagpaa, og foran den stejlende Hest og en anden Herre, som har fast i Tøjlen og standser den. Et Stykke bag ligger en Dreng, og lidt længere tilbage er en Anden ved at rejse sig: de maa være overkjørte. Har Hesten været løbsk? eller har Kjøresvenden af Raadhed jaget saa urimeligt afsted? Mange Fodgængere have stivet Ryggene til Bolværkerne, og flere hen foran styrte sig til Siderne af Vejen. — Skulde man ikke kunne kjende Hovedpersonerne? Jo! Han, der har grebet Hesten, er ingen Anden end den uforfærdede Glaukos — han bagpaa Arbaces — han holder Pidsken hævet — truer han Hesten eller sin forrige Medbejler? Jeg troer næsten det Sidste. Damen? Hun er indhyllet i Pelsværk — Ansigtet vendt til den anden Side — Hovedet ligesom hængende — hun er vistnok besvimet. — Hvad om det var Cæcilia! Ja, saa ville vi snart høre Noget om en Duel.

Nu, Glaukos er da ikke længere i Fyen; men Arbaces maa have benyttet hans Fraværelse til at besejre hans Elskede. — Vi savne Strunkmann; han skulde give os tilstrækkelig Oplysning.

Ottende Billede.

Duel.

Død og Verden! det er Alvor! Begge paa Kommando, auf einmal einzunehmen! Den ene Sekundant tæller baade med Munden og med Sabelen; han vil nu fremsige det sidste Tal, ved hvilket begge Skuddene maa falde. — Dette er altsaa en Tvekamp „paa Tilnærmelse;“ en smuk Maneer. — Glaukos har allerede begge Fødderne til Jorden; Arbaces den ene hævet; ved „Frem!“ vil han sætte den til Jorden og trykke af. Med hans Tilladelse: det er usikkert; i Standsningen kan Pistolen vakle, Sigtet forstyrres. Glaukos er klogere; han har i sin faste Stilling et Sekund til at tage skarpt Sigte; det er nok. Gid hans Kugle maatte ramme! i det Sorte! som Tydsken siger — ja ret i det sorte Hjerte! Men — det er det Eneste, jeg har at udsætte paa denne gammeldanske Procesform, at den, som har Retten paa sin Side, ikke er vis paa at vinde; hm! saa er jo og Tilfælde med de nyere Tiders Gaasefjersdueller. Jeg betakker mig for begge Slags. — Der hører ellers Noget til, med Sindsrolighed at være belavet paa Udfaldet af saadant et „Rouge et noir.“ Glaukos synes mig kold — ikke bleg; Arbaces temmelig rødmusset: han er hidsig, arrig; jeg vædder, han taber Spillet. — Skulde det være om Cæcilia, de spille „Gagne-perd“? Det veed Strunkmann; men han veed ligesaalidt som vi Andre, hvem af dem nu skal trække heldigt af. — Jeg troer, Arbaces har isinde at træffe Modstanderens Hoved, denne hans Midie. Dette er rigtigst: jeg holder mere af „tirer bas“ end „tirer haut.“ — Man har en større Skive. — Naa,

gid det da maa vorde, som jeg ønsker: Arbaces à bas! Glaukos à haut!

Niende Billede.

Flygtlingen.

Det er Sydkanten af Hveen, vi her have for os. To unge Mennesker øve sig i Fægtning, med Rappierer. Se, se! det er jo begge Sekundanterne ved Duellen mellem Glaukos og Arbaces. De maa være flygtede herover med Sejerherren — ih! der sidder han afsides fra dem — det er Glaukos! Saa maa Hin være falden; det var en god Død, meget for god til ham. Han burde smagt den i lange Drag, nedsvælget den bitre Medicin draabevis paa en langsommelig Sotteseng, drøvtyggende den haarde, ufordøjelige Masse af idelig repeterende Syndeskyld. Men af hans Sygdom kan ventes Recidiver!!

Er det virkelig Glaukos selv? Hin livsfriske Ungersvend, den aabne, frimodige, altid glade i Aands og Legems Kraftfylde? Nu tyder hans blege Ansigt paa Livslede, haabløst Tungsind. Den venstre Arm støtter, med Fingrene vidtspredte paa Jorden, den bøjede Krop — Sindet maa vel ogsaa være bøjet. At have skilt et Medmenneske ved denne Bevidsthed om Tilværelse, sig selv fra Fødeland, fra Venskab, fra Kjærlighed — det kan nedbøje — for stedse? Uden Haab om at rejse Dig igjen? — Fortvivl ikke! Det er den Fejges „Exit."

Skulde Du ikke have flere end een Ven tilbage, da gjælder han mer end en hel Skare. Din pluskjævede Hærdebred har, siden din Flugt, givet Droschkerne Noget

at bestille: været saa hos Den og saa hos Den, for at sætte din Sag i det bedste Lys og stemme høje Vedkommende gunstigt for Dig. Han har havt Held i sine Bestræbelser: mange Dage vil det ikke medtage, før Du kan vende Ryggen til Tyge Brahes Ø. Vel ere Duellovene strenge; men de ere nemme til at sove. Ærens Love ere imod dem — over dem. De ville snart gjengive Dig, hvad Du har — ikke mistet, men alene savnet en Smule. Snart staaer Du igjen amnesteret i din Fædrenestad — og — saa!!!

Tiende Billede.

Hospitalet.

— Hvad saa? — Joh! Hr. Fætteren er altid rede til at jevne Forviklinger, løse Knuder, binde de ægteskabelige — man veed nok hvorfor — men paa denne hans Traad er der nu kommen en forbistret Kurre. Vil De blot selv se! Jeg sætter et stort Spørgsmaalstegn til hans „Og saa?“

I dette Værelse er der kun een Seng, og i denne een Patient, og det er Cæcilia. Hille den slemme Syge! Hvor hun har skæmmet sig! Ansigtet bleggraat, indfaldet, Armene, før saa fyldige, nu tynde og flattede. Jojo! Hun har været dygtigt i Skole. Hun smiler rigtignok, men det er tvungent; det er blot for at berolige Mama, som sidder ved Sengen og skotter hen til Lægerne, som staa ved Vinduet, hvor de have holdt et Privatissimum paa Latin. Den ene noterer i sin Sygejournal — en Dagbog af sit Slags; den anden er ved at skrive en Recept; den tredie skeler ned paa samme

med koldsur Mine, som vilde han sige: „Der hjælper ingen Ting; hun er leveret. Min Hr. Broder kan gjerne ordinere hende en Skjæppe Salep, en Tønde Rugmel og en hel Læst Lichen islandicus; hun maa alligevel snart derhen, hvor der voxer fuligo paa Tænderne.“ — Det er kedeligt! Saadan en smuk Pige, og en rig Pige ovenikjøbet, skal liste sig af, uden at have været i Brudeseng! Men, hvad skal vi sige! Det gaaer Flere ligesaadan. Hjertesorg er vanskelig at kurere. Det er en Hverdagsfeber, ej engang intermitterende. Cortex peruviana selecta virker ligesaa meget som bart Vand.

Hm hm! jeg tænkte det nok: Arbaces var en lumpen Hjertetyv; dem han nu ikke kunde stjæle eller røve, dem gjorde han sig dog al Flid for at spolere; han har seceret flere end hendes, der ligger. Og Glaukos! hm! jeg har altid havt gode Tanker om ham; nu veed jeg ikke, hvad jeg skal sige. — Hillemænd, Fru Smørumovre! glemmer De ikke, at det er Whistaften hos Etatsraadens? Klokken gaaer til Syv, og De skal jo hjem først! Maa jeg byde Dem min Arm? — Adieu, Jomfru Cæcilia! og god Forbedring! De skal saamænd være med paa det sidste Bal for i Vinter! Adieu!

Ellevte Billede.

Elysium.

Ikke hint hedenske under Jorden, ej heller det kristelige over den; men det imellem Toldbodvejen og Kastellet, der ikke bærer sit Navn med Rette, eftersom de, her færdes, ikke ere Aander; hvorvel En og Anden seer ud til det. Og det gjør nu virkelig hin Evadatter i

Morgendragt. — Betragt hende nøjere! det er Cæcilia lyslevende!

Saa er hun virkelig undsluppen Døden og hans Haandlangere! Gid det Samme var Tilfældet med Sorgen og Græmmelsen! Dog, paa det lange Sygeleje har hendes Sjæl vundet i Kraft, hvad Legemet har tabt. Ak! i ti Uger er hun bleven ti Aar ældre: det er ogsaa en Vinding og som ikke misundes. Hun har overlevet sin Blomstretid med dens Farer. Hun vorder ikke gammel Jomfru; hun er det allerede og gaaer med et Haab, sikrere end noget blot jordisk, sin Forklaring imøde. Under sin stille Gang vil hun vinde en Kjærlighed, der ikke skylder legemlig Skjønhed sin Fødsel og Næring.

Hun understøttes af en hende lignende Veninde, idet hun som en Fremmed skrider hen mellem de Mange, uden at skjænke Nogen et Blik — det er vel! thi hisset staaer den begrædte Glaukos lænet til et Træ og stirrer paa Dig — hans Ansigt har samme Farve som dit; den vil det ogsaa beholde. Forgjæves tiltaler Du ham trøstende, oplivende, gode Hærdebred! Lyden, der udgaaer gjennem dine smilende Læber, springer tilbage fra hans Øres Trommehinde: „Hun er tabt for mig!“ sukker han. „Nej nej!“ hvisker hans anden Fader, „det er et glædeligt Forvarsel, henad Vejen, just som Du træder op paa dansk Grund. Uden Omstændigheder! Fat Mod! Hun seer slet ikke saa daarlig ud, efter Omstændighederne. Du skal endnu faae hende, henad Vejen, min kjære Søn!“

Det vil komme an derpaa. Jeg tvivler.

Tolvte Billede.

Et lille Familiestykke.

Mine Herrer og Damer! kjender De disse To? Ham paa Sofaen og hende paa hans Skjød? Aah! De har jo seet dem før — sidste Gang rigtignok temmelig blegnæbede. Nu har hans Ansigt et rødbrunt Anstrøg og hendes Kinder to Roser, saa friske som nysudsprungne; og det er tilforladelig ingen hektiske, det svæ'r jeg Dem til. Vil De se, hvor saligt de smile, de lykkelige Ægtefolk! Han har sin Højre om hendes smækre Liv; hun sin Venstre om hans Skuldre, som sig hør og bør; men Begges Øjne hvile paa en lille nysselig Krabat, der hviser sig til Moders Knæ og leger der med Faders Uhr. Den Slubbert ligner ham op ad Dage. Mine smukke Damer! De gad gjerne kysse ham. — Jaja! hvem af Dem, der ikke har sig saadan en, saa se til, at De kan faae en! Man vil ha' til, at det er det Allerrareste, som Kjærlighed gi'er. Elsk! det forstaaer sig, med Tempo, paa en kjøn Maade! Saa kommer det nok.

Ha! det er saa naturligt: hun har Strikketøjet i højre Haand; men det hænger ned og hviler. Han holder en Bog i den venstre — jeg vædder, at det er Voss's „Luise“ — Han kan selv være hendes Elsker! Det kan han gjerne, fordi han er gift med hende; det er saameget desto rarere. Naa! gid det maa vinde og vare!

Ah! der opdage vi et halvt Ansigt bag imellem de kjære Ægtefolks — det tilhører den gode Hærdebred. Han skotter ned til Purken! Se kun! Du faaer nok Glæde af ham. Og saa formoder jeg ogsaa, at Du indsætter ham til din Universalarving.

Naa, mine Højstærede! Var det ikke et særdeles rart Stykke? Hvem af Dem der har Lyst, se til, om De ikke kan forfærdige saadan et, bare for Deres egen Fornøjelse!

Mange Tak for Deres Besøg! Kom snart igjen! Adieu!

Stodderkongen.

1844.

Jylland har, fremfor de andre danske Provindser, været og er tildels endnu stærkt hjemsøgt af omløbende Betlerfolk. Af Øvrighederne blev kun grebet kraftløst ind i dette Uvæsen. Den underste Klasse, Sognefogderne, anholdt enkeltvis, som de vare nidkjære til, hist og her nogle og førte dem til deres paagjældende nærmeste Overøvrighed, hvis Embedsfunktion i denne Retning som oftest endtes med, at de Paagrebne bleve løsladte.

Disses Indsigelser og Trusler om Hævn, der ikke altid vare tomme, hjalp ogsaa til at holde Tingen i den gamle Orden.

Nu fandt saa en, saa en anden Menighed paa, selv at pleje Justitsen, idet de indgik med hverandre: ingen Tigger at give, men afvise dem tomhændede. Til at hævde denne Kommunallov fik man en eller anden fattig Husmand eller Indsidder til at paatage sig den Bestilling, at holde Sognet ryddeligt for de ubudne Gjæster, mod Vederlag af et Par Tønder Korn, en Pot Mælk paa Omgang, vel og nogle Smaavilligheder, alt ligesom de kunde enes om. En saadan Politiofficiant erholdt det stolte Kongenavn og ikke sjelden et af de kongelige

Insignier — Scepteret, hvilket ellers paa det Nærmeste lignede en Vægters Morgenstjerne.

Denne kongelige Værdighed var bleven ledig i en Landsby, hvor jeg i samme Godlag oftere kom. Den blev tilbuden Tvende efter hinanden, men ikke modtaget. Der var kun en Tredie tilbage, som troedes at besidde de for en Stodderkonge udfordelige Egenskaber: Armod, Nøjsomhed og Iver i sine Bestillinger — Indsidder Morten Pølse. (For ej at gjøre mig skyldig i crimen læsæ majestatis, bemærker jeg: at Kong Morten ikke selv havde paadraget sig sit Øgenavn, men arvet det efter Moderen, som engang havde havt det Uheld at knibe en Pølse.)

Denne Morten var en snurrig Personlighed — et Sidestykke til Eremiten i Fallisgaarde. Ved Dagleje, Kureergang o. s. v. maatte han erhverve mere end den halve Føde til Familien — Kone og to Børn. Men havde han blot Forraad til en Dag, var han baade munter og selvfølende og tillige ret morsom i det Lavkomiske. Jeg mødte ham just et Par Dage efter hans Ophøjelse og gratulerede ham allerunderdanigst. Han hilsede igjen ved at sænke Morgenstjernen, smilte polisk og sagde: „Ja ja! De maa nu gjerne gjøre Nar ad mig; men jeg vil spørge Dem: Naar En er Konge over et fatligt Folk — og det træffer jo ind, har jeg ladt mig sige — er han da ikke ogsaa en Stodderkonge?“

„Jo saamænd!“

„Og mon han har større Magt over sine Undersaatter end jeg over mine? Han kan landsforvise; jeg kan byforvise — han slaaer til med Sværd; jeg med Morgenstjerne — han kan blive en Stodder; det har

jeg allerede været. — Naa, Falle*)! hvad mener han om det?"

„Du har fuldkommen Ret."

„Og hør saa lidt til, hvis det ellers behager Dem. Der er andre Slags Konger til foruden mig og ham i Kjøbenhavn; der er i en Gade, de kalde Nyhavn — for da jeg var i Tjenesten, har jeg selv seet det — der er en Stenkonge. Han regjerer over Flensborg-Klinker, over en hel Flok Sjouere, og Ingen vover at sige ham et Ord imod. Der er flere saadanne Konger: i Mariager — det er kun en bitte By — har de en Aalekonge. Og saa har de snart i alle Kjøbstæder hvert Aar en Fuglekonge. Han pyntes ud som en Dukke; men denne Herlighed varer da ikke længere, end til Blomsterne falde paa hans Hat —"

„Holdt!" raabte jeg, „Du har ingen paa din Hat."

„Den er heller ingen værd," svarede han grinende, tog den af, drejede den rundt mellem Hænderne, seende paa den, som vilde han gjøre Nar ad „Skudtørven", kaldte han den.

Jeg løste mit ene gule Strømpebaand halvt af, skar det midt over og bandt om hans Tørv. „Hermed gjør jeg Dig til Ridder af Hosebaandet. Skam faa den, der tænker ondt om det. Gid Du maa bære denne Orden længe med Ære!"

„De kan ikke gjøre mig til Rytter," sagde han med et snogsk Øjekast; „jeg har staaet min Tid ud som Soldat."

„Du kan jo ride paa din Morgenstjerne; den slaaer Dig ikke af."

*) Bruges i godmodig og fortrolig Mening istedetfor det almindeligere „Falill."

„Nej, ikke undtagen jeg havde for svær Oppakning.“ Han lo trohjertig, hvilket vilde sige saameget som: saadan en har jeg havt før.

Jeg fortsatte min Vandring til en Præstegaard, hvor jeg har befundet mig næsten lige saa vel, som man kan have det i Paradis. Patriarkalskhed, indbefattende al den hjertelige Gjæstfrihed, sædelige Simpelhed, godmodige Skjemtsomhed og venlige Alvorlighed, som alttilsammen saare sjelden findes uden i Romaner, gjorde et saa dybt Indtryk paa mig, at det aldrig udslettes, før jeg befinder mig i samme Rolighed som nu længst Baucis og Filemon i G***. Da kjær Erindring nu engang har klæbet sig paa dette Papir, kan jeg ikke nægte mig selv den Fornøjelse, at lægge et Par andre Penselstrøg til dette Familiestykke.

Han selv vilde gjerne have en L'hombre, og han spillede godt; men aldrig hørte jeg ham ytre et eneste Knur hverken mod Lykken eller Medspillerne; og fik han en ny, der vilde begynde at kritisere under eller efter Spillet, bestod hans eneste Antikritik i det Forslag: at opsætte Diskussionerne til næste Søndag og forelægge Kirkefolkene Sagen. Herved ophørte Kontroversen, og Spillet gik fremdeles sin fredelige Gang.

Kan man lære at kjende Mennesker ved Kortspil, saa kjender Læserne nu min elskelige Præst. Til Kjendskab af Præstinden vil jeg bidrage blot ved følgende Husholdningsanekdote. En Bryggerpige, nylig kommen i Tjeneste, havde, uagtet gjentagne Formaninger, ladet en stor Brygning Juleøl rent forspildes. Al den Straf, hun fik, bestod i: „Mette! nu er Du næsten nær ved at gjøre mig vred.“ Mette stak i at tude, som om hun havde følt Kosteskaftet paa Ryggen. Den blide

Irettesættelse ramte føleligere, og Mette blev derefter saa paapassende og flink, som nogen Husmoder vil ønske sig. — Det er vist ikke enhver Mette, der lader sig saaledes indvirke; men i modsat Fald havde hun ogsaa faaet et Fjerdingaars Løn forud og Porten bagved. Og hvo først var kommen i Præstegaarden at tjene, flyttede nødig, undtagen det skulde være i Brudesengen, og den redtes ikke sjelden der.

Var Forholdet saa mellem Herskab og Tyende, behøves ingen Forklaring af det mellem Forældre og Børn og Søskende indbyrdes.

Naa! til den egentlige Historie!

Er jeg saa en Dag i vor Præstegaard. Middagsmad var spist, Kaffe drukken. „Men skal da?“ *) — sagde Præsten.

„Nej den skal ikke,“ svaredes; og Spilleborbet lavedes til. Imedens siger Præsten til mig: „Det er sandt, kom De over ved Færgestedet?“

„Nej! hvorfor, Hr. Pastor?“

„Jo, han har for nogle Dage siden faaet en synderlig Indkvartering, et ganske ungt Kvindfolk, ganske aparte klædt, og som er døvstum.“

„Hvor er hun kommen fra?“

„Hun er kommen tilskibs; en galant Herre satte hende iland, tingede hende ind hos Færgemandens paa et Par Uger og gav ham rigeligt Penge forud. Jeg saae hende forgangen Dag, jeg var nede at berette Færgemandens Moder. Hun var i samme Stue, gav den Gamle Drikke, lettede op ved hendes Hovedpuder og

---

*) Her underforstaaes: „Tiden gaa unyttig hen.“ En terminus lombricus.

saae virkelig ud, som hun var bekymret for hende. Jeg sagde et Par venlige Ord til hende; men hun rystede paa Hovedet, pegede til Ørerne og Munden og satte sig hen afsides. De vil jo sættes over imorgen, saa kan De maaske selv faae hende at see — Spadille venter."

Ved min Ankomst til Færgestedet næste Dag fik jeg et Glimt af hende indenfor Veststuevinduet, hvor den gamle Kone laa. — Hun var mig en aldeles fremmed Skikkelse: baade Ansigt og Paaklædning var udenlandsk; hvorfra kunde jeg ikke udfinde. Da jeg i Dagligstuen havde bestilt Færgen, gjorde jeg mig, medens der sendtes Bud til Manden i Marken, til Ærende at ville se den syge Gamle og gik ind i hendes Værelse. Den formentlig Døvstumme sad hos hende og læste sagte i en lille Bog, den hun ved min Indtrædelse puttede i en Lomme, rejste sig og hilste med et Nik. Hendes smukke brunladne Ansigt var uden allermindste Udtryk, hendes oprejste Krop uden Bevægelse, men denne tilsyneladende livløse Billedstøtte, dette Stenansigt, havde for mig noget sælsomt Tiltalende, ligesom Thorvaldsens Marmorfigurer. Jeg tiltalede hende paa Dansk: hun gjorde samme Tegn som før for Præsten. Jeg prøvede andre levende Sprog: Hovedryst var eneste Svar.

Den Syge var falden isøvn, og jeg tog Hatten for at begive mig bort; da greb den Unge i Lommen, holdt en Sølvmønt hen imod mig og gjorde Tegn med den anden Haand, ligesom hun kunde tælle Penge, hvorhos hun pegede paa den Gamle og holdt den hule Haand for Munden, bøjende Hovedet lidt bagover.

Jeg forstod ret godt: at hun vilde have den store Sølvmønt byttet i smaa, for at skaffe Konen en veder-

kvægende Drik. Jeg besaa Mønten: det var en Sølvrubel. Da jeg kjendte dens Værd og havde en lille Slump Sølvotteskillinger hos mig, tog jeg frem og talte: „Wodin — Dwa — Tre — Seterr — Pjat — Sies — Tym — Deviat — Deschat.“

Jeg kunde ikke farlig meget mere Russisk; men det kunde hun, og nu var hun ikke længer døvstum: „Gohpodin pomili!“ (Gud forbarme sig.) „Vui jeste?“ (I er?)

„Ja jesm danski,“ (jeg er Dansk) svarede jeg; „siig mig, hvem De er, hvor De er fra og om der er Noget, jeg kan tjene Dem i!“

Hun holdt begge Hænderne for Øjnene og hulkgræd. Derpaa greb hun rask i Lommen, rev Bogen, hun havde læst i, op, kyssede i sin hule Haand og lagde paa den; det var Evangeliet paa Russisk. Hun bad mig gjøre ligesaa; hvilket jeg ogsaa gjorde, anseende denne Gestikulation som en Ed, en Bekræftelse paa at ville hylde og følge Sandhed og Ret.

Hun gjemte atter Helligdommen, stivede Ryggen mod Bagslaget af Stolen og fortalte, saavidt jeg af Ord og Gebærder formaaede at stave og lægge sammen, noget saa nær Følgende:

Hun var en Snedkerdatter fra Pjotrburg (Petersborg) og for henved et Aar siden fæstet af en Morbroder, der var Tjener hos den længstlevende russiske Prinds i Horsens, til at tjene i Huset sammesteds, med Løfte om anselig Løn. Dette havde han udrettet paa en kort Hjemtur og ført hende med sig til Bestemmelsesstedet. — Til stort Uheld for hende døde Morbroderen snart derpaa: hun var saagodtsom ene, uden Raad og Støtte i et vildtfremmed Land. Endnu misligere blev

hendes Forfatning, da Prindsen kort derpaa gik samme Kjødets Gang. De Fleste af Hofpersonalet forhastede sig ikke med Bortrejsen, men levede godt og morede sig en Tidlang; Kantoren, som ikke havde Andet at bestille, fik ogsaa isinde at ville more sig med Wladna — som jeg kalder Ruspigen i Færgestedet. Hun var ikke derfor, blev forfulgt, truet og lokket af gutten Degn. Saa fik Præsten — efter hendes Udsigende — samme Nykker. Hun var ilde faren, stakkels Tøs! men hun vilde ikke give sig. — Sidder hun saa en Dag, efter et dobbelt afslaaet Angreb, ved Siden paa det nederste Trappetrin udenfor Indgangen og græder bitterlig. — Da kommer en ung Mand ud fra Palæet, seer hende, standser og tiltaler hende paa Russisk. Hun forklarede sig. Den Fremmede rørtes. Han tilbød hende et sikkert Fristed, hvor hun kunde opholde sig, indtil han saae sig istand til at bringe hende til Hjemmet.

Det havde truffet sig saa, at jeg kort forud havde gjort Bekjendtskab med omtalte Præstemand. Han og hans Kantor vare nemlig blevne hinanden inderlig gramme over Wladnas pludselige Forsvinden, for hvilken den Ene havde den Anden mistænkt. Kantoren, som var længere og bedre kjendt i Staden, havde lejet et Par Sjouere til at gjennemprygle hans Pope. En Landeværnsofficer dersteds havde faaet Nys herom, advarede ham og tilbød at bringe ham i Sikkerhed hos en Præst nogle Mil borte, saalænge til det russiske Krabl (Skib) kom at hente ham. I Præstegaarden var jeg netop, da den grønøjede Slaver drog ind. — Ingen dersteds kunde snakke med ham efter Officerens Hjemfart, som ikke saa sært var, da han ved Hjælp alene af et russisk=tydsk Lexikon og et dito tydsk=dansk

skrækkelig langsomt og mestendels ligesaa utydeligt udtrykte sig. Thi han fremførte Ordene, som de staa i Ordbøgerne, uden at tage Hensyn til Grammatiken: Verberne i Infinitiv, Substantiverne uden Artikel og saa fremdeles, hvorved der kom noget særdeles Babylonisk ud, saameget dunklere, som han hyppigt indblandede rent Russisk, hvor de to andre Sprog ikke vilde slaa til. Som Prøve: engang vilde han fortælle mig Keiser Peter den Stores Dødsmaade, i hans Grundtext saaledes lydende: „Pjotr gave*) Kone, gun lade sig forføre af Kammerherre Mons. Pjotr ikke fornøjet, skjære Hovedet af Mons. Cathinka vred, giver Pjotr ættaa**) han sen, gan ikke kan lever***)."

Efter nogle Dages Forløb kommer Kantoren, kysser i Haanden og giver Popen den; og derpaa ere Rivalerne strax Godevenner. De smurte frisk paa i deres Hvæsemaal, og Ordet Wladna forekom ofte. Saameget kunde jeg stave og lægge sammen: at Kantoren var kommen til Kundskab om, hvorhen hun var bortført, at det forventede Skib laa derudenfor, at de skulde føre hende ombord og paa Hjemrejsen lade hende vælge imellem dem.

De vare strax færdige, trak af derned, og jeg, nysgjerrig for at se, hvorlunde dette Tog vilde løbe af, fulgte med. Paa Halvvejen møde vi Stoddernes Konge. Han smidskede, standsede og gjorde halv Front; hvoraf jeg sluttede, at han vilde berette mig Noget. Saa lod jeg det Slavoniske Klerkeskab gaa videre og spurgte Majestæten, om han havde noget at befale.

---

*) H. kunne Russerne ikke udtale uden som G.
**) Noget.
***) En vidtløftig Omskrivning af: forgifte.

„Jeg har besluttet," sagde han, „at tage min Affked; for der er hverken Lov eller Ret i Landet. Her kommer jeg paa Embedsvegne ned til Færgestedet, da det var mig sagt, at histoverfra var kommen et Komplot af dem, vi kalde Kjeltringer. Jeg seer dem udenfor Huset og siger ganske kjønt: Hvem er' I? Og hvad bestiller I her? Den Onde skal pine Jer Rakkertøj! Herom igjen til Sognefogden! Manden — han gik med en Glarkiste paa Ryggen — sa'e inte Noget, men skultrede sig, ligesom der var Noget, der kløede ham. Men begge Kvinderne vendte mig Bagen, skranniede og raabte „Murris! Murris!" der paa deres Sprog skal betyde saameget som: Kys! — Hvad ligner det?"

„Det ligner Uhøflighed."

„Ja gjør det ikke? Nej, da var der en stor Herre i Færgegaarden, han bar sig pænere ad; for han viste mig disse Sølvskillinger og gav mig dem ogsaa; for han kunde vel nok se, at jeg da ikke var slet og ret."

„Det troer jeg nok; og hvad saa videre?"

„Meget videre: det var nu den døvstumme Kvinde dernede, hende vilde jeg saa havt fat paa — Pyt! En fremmed Person fra det Skib histude var inde og tre Matroser i Forstuen; en Fjerde sad og vuggede sig i Baaden. Vil de to Rusmænd gjøre Knuder her, saa kan der vanke baade det og det."

Jeg indhentede dem; men idetsamme indhentedes vi og af Kongen, der havde gjort om igjen og var en Achilles til at løbe.

„Jeg vil med," siger han, „og se rigtig, hvad der er paafærde. Det er noget mistænkeligt; og jeg bør være aarvaagen paa min Post.

Jeg roste hans Embedsiver. Russerne saae imellem om efter ham, uden at afbryde deres Samtale. —

Det forholdt sig paa Færgestedet saaledes, som var allernaadigst berettet: Matroserne udenfor, to pæntklædte Ungeherrer indenfor hos Wladna, hvis Aasyn vidnede om glædeligt Besøg. Jeg traadte først ind i Huset; thi de to gejstlige Herrer vilde have Underretning af Matroserne om Skibet og hvad dertil hørte; Kantoren førte Ordet for begge.

For at komme ind i det tilsigtede Værelse, maatte jeg først forbi Kjøkkenet. Døren dertil stod aaben: paa Bordet havde Prævlikvanten udbredt fine Glarmesterapparater, og paa en Bænk nedenfor sad hans to Koner. Morten Pølse gik uforfærdet ind til dem og nedlod sig paa Skorstensskjødet. Jeg kunde vel vide, han vilde se Lejlighed til at hævne sig for de tilbudne, men ikke modtagne „Murris“'er a posterioribus.

Da jeg uanmeldt og skyndsomst sprang ind til Wladna, der kjendte mig kun saare lidt, og til de to Herrer, for hvem jeg var vildfremmed, studsede disse og satte mørke Ansigter op. Men hun hilste mig mildt og gav dem beroligende Underretning om mig. Ligesom jeg var falden med Døren ind i Stuen, faldt jeg Rusinden ind i Talen og sagde paa Dansk, hvilket i det mindste den Ene maatte forstaa: „Mine Herrer! den russiske Kantor fra Horsens staaer herudenfor og taler med Deres Matroser, og hans Præst er med. Den sidste udfoldede et Dokument for dem. Da det muligt kunde være en Justitsbefaling til at faae dette Fruentimmer i deres Magt, saa raader jeg Dem til øjeblikkelig at faae hende i Sikkerhed — det kan hun maaske heller ikke være paa Skibet —.“

„Hvor da?“ raabte utaalmodig han, hvem jeg ansaa for den kjærlige Bortfører.

„Jeg skal,“ svarte jeg, „bringe hende til et uopdageligt Fristed, og det nær herved, og det strax, og selv blive hos Dem som Gidsel, hvis De forlanger det. Spær Døren efter mig og før hende ind i det Kammer der. Inden fem Minuter skal jeg indfinde mig ved Gavlvinduet med det Udforderlige.“

Jeg foer ned i Kjøkkenet, foreslog Stodderkongen at føre den russiske Pige som en paagreben Landstrygerske ind i sin Bopæl og holde hende skjult, til hun blev afhentet — Alt mod en stor Drikkeskilling. Bevilget. Den ene af Glarmesterinderne overlod mig for Betaling hendes lange rødgraa Kofte — et Stykke Klædemon, som Fruentimmer af denne Stand paa hin Tid almindeligt brugte. Med denne smuttede jeg om til det betegnede Vindue; min Konge fulgte efter. I en Fart var Omklædningen skeet; hun og hendes høje Fører ilede til Residentsen, jeg om ind forbi Kjøkkenet for ad en anden Vej at besøge Kongeborgen.

Da møder mig tæt udenfor de to Sømænds Værelse det russiske Kleresi; Færgemanden traadte i samme Øjeblik ud af sin Dør ved den anden Side. Alle standsede.

„Er De Værten?“ spurgte Kantoren.

„Jo!“

„Der skal i Deres Hus befinde sig en russisk Pige, som er deserteret fra Palæet i Horsens.“

„Det veed jeg intet af — vær saa god og se selv efter, om I ellers har Magt og Myndighed dertil; hvad har I at vise?“

„Øvrighedens Ordre,“ sagde Kantoren og udfoldede

den. Færgemanden kiggede i den og sagde: „vær saa god!“

Man pikkede paa Sømændenes Dør: „Kom ind!“

Jeg gik med. Samme Fremvisning, samme Tilladelse tilligemed Benægtelse af at have den omsøgte Pige i Forvaring. Russerne ledte, Sømændene smilte haanligt. De første forlod efter unyttig Ransagning Huset. Jeg blev og konfererede med de sidste.

Skibet skulde tøve paa sin Ankerplads nogle faa Dage, og i dette Tidsrum udkaaredes jeg til Wladnas Bevogter og Ledsager til Stranden, saasnart en grøn Vimpel vajede fra Stormastens Top.

Jeg har, som ikke mer er nogen Hemmelighed, været „vernarrt,“ som Tydsken siger, i Romantiken — paa Dansk: i det Eventyrlige. Dette her var heller ikke dagligdags. I højt Humør gik jeg Andenmarsch op til Slottet. I Vestibulen istemte jeg: „Ja Dalinuschi lamala“

„Ja Dalinuschi stojala“ *) gjenlød uden Pause fra det russiske Pigebryst, og ved den sidste Stavelse stod hun for mig med opklaret Ansigt. Men dette tabte pludselig sin Glands, eftersom hun sagtens havde ventet en anden kjær Hyrde.

Jeg fik hende med Besværlighed undervist om det Nødige; gik saa til hendes Vært og spurgte ham først, om hans Kone havde mærket noget til den fremmede Prindsesse? Han sagde Nej, og at hun med begge Børnene netop var inde i Byen at bjerge Mælk.

„Det er godt!“ siger jeg; „men om din Kone, naar

*) Begyndelsesstroferne af en russisk Serenade.

hun seer denne aparte Person her, skulde faae Mistanke til Dig. —"

„Aah! det har ingen Nød. Salomon var den viseste af alle Konger og havde mange hundrede Koner: saa maa jeg dog have to — paa saadan Maade — de have lige Rettigheder, saa er ingen af dem fornærmet."

Jeg formanede ham endnu engang at have stadigt Udkig til Stranden, da jeg vilde hen i den længere bortliggende Præstegaard, og tog Afsked saavel med ham som med Wladna.

Hos Præstens forefandt jeg begge Russerne ilav med at tage tilbage til Horsens, hvilket Popen tilkjendegav mig med: „nu vi gaa baglænds." Hvad de egentlig havde isinde, kunde jeg af deres ivrige Pludren ikke blive klog paa. Jeg forstod ikke stort mere end det af begge hyppigt udstødte: „Ja bennimot!" en Ed eller Forbandelse.

Otte Dage derefter svajede den grønne Vimpel; og en Time senere gik Skibet for fulde Sejl ud i aaben Sø.

Guillaume de Martonnière.

1844.

Jeg troer det bedre at afholde mig fra Forklaringer over, hvorledes jeg er kommen i Besiddelse af de nu fremlæggende Papirer, hvo der var bleven første og anden Kjøber af det hemmelighedsfulde Chatol*); da vel kun Faa vilde fæste Tro dertil. Endogsaa i dette Fald skulde jeg vel neppe erholde mere end et: „se non e vero, e ben trovato," hvormed jeg tager tiltakke. —

Originalerne ere franske, tildels i Basbretagne-dialekten.

Nr. 1.

Min smukke Justine! Hvad siger Du saa om mig som Fisker? Var jeg ved Væddeaoningen ikke ligesaa dygtig som Rogen? Var min ene Aare ikke brækket lige i det afgjørende Øieblik, saa havde jeg vundet første Præmie. Men den tredie, jeg fik, var mig langt kjærere; thi det var Dig, der overrakte mig den. Jeg har bundet dette blaa Silkebaand om min Hat; jeg skal gjemme det, naar Hatten er henslængt. Her sender jeg Dig et andet isteden og et Guldspænde at fæste det med. Bær det for min Skyld, søde Justine! Lad det blinke paa din Pande i Dandsene, skjøndt dine Øjne straale langt klarere

*) Se „Skytten paa Aunsberg" i nærværende Udgaves 3. Bind.

underneden. Du har vist undret Dig over, hvorledes jeg kunde ro saa færdigt; men jeg skal sige Dig: jeg har siden mit fjortende Aar øvet mig deri paa Andejagten. Jeg kommer snart igjen ned ad Floden og besøger Dig. Tænk imidlertid engang imellem paa din Roerkarl

Guillaume.

Nr. 2.

Naadige Herre! jeg kan vel tænke paa Dem; men for tidt og for længe kunde ikke passe sig for saadan en ringe Skabning som mig. De er født til Højhed, Rigdom og Forlystelser; jeg til Fattigdom og Arbejde. De har lært de fornemme Kunster; jeg ikke Andet end at koge en Fisk, bage et Brød, træde en Rok og binde et Fiskenet. Det er det Bedste for mig, at De holder Dem borte fra denne lave Hytte og lader mig arbejde for min gamle Moder, uden at forvirre mine Tanker med tossede Griller. Kjære Herre, der er allerede Snak nok ude om det, at De dandsede la dolienne*) saa længe med mig. Det var altfor længe: baade Karle og Piger skottede, smiskede og hviskede. Min eneste Rigdom er et uplettet Rygte, derved maa De ikke skille Deres fattige

Justine.

Nr. 3.

Seer Du, min lille Engel? Jeg kunde ikke blive hjemme igaar; og Du kunde ligesaalidt nægte Dig hjemme. Nej nej nej! vi høre sammen som Fiskeren og hans Baad.

---

*) En mig ubekjendt Provindsialdands.

Jeg kan ikke sove nogen Time tilende uden at vaagne ved kjælne Drømme om Dig, Sødeste! — Ak, Justine! hvorfor græd Du? gjorde jeg, sagde jeg det Allermindste, som kunde bedrøve eller fornærme Dig? Det var tvertimod Dig, som var nærved at fornærme mig med dit: „Herre!" „Junker!" „adelig Naade!" og saadant mere. Naar Du er mig naadig, saa er jeg din Fisker; og gid jeg kunde være det alle mine Dage! eller Du var min Frue! en af Delene! Jeg kan ikke leve uden Dig.

Jeg flyer imorgen Aften i dine Arme. Vær forsikret om min Tjeners Troskab og Taushed! Om Du kan, da sov bedre end din

G.

Nr. 4.

Vel græd jeg, selv ved Deres Omfavnelser. Men mange af mine Taarer seer De ikke. Ak, Guillaume! Saaledes kan det ikke blive. Hvad bliver Enden derpaa? min Fordærvelse. De forsikrer, De vil tage mig tilægte. Ja, De vil; men kan De? De er jo afhængig af Moder og Broder: de tillade det aldrig, de ville rejse Bjerge imellem os. Og er dette saa meget uretfærdigt? De staaer højt paa Bjerget; jeg er bunden til den lave Dal. Vilde De endogsaa sætte Dem ud over alle Hensyn, springe ud af den glimrende Bane, paa hvilken De ved Fødselen er indsat — O! det kunde fortryde Dem bitterligen og mig endnu mere. Hvorledes skulde jeg begaa mig i fornemme Selskaber? Jeg har jo ingen Dannelse faaet undtagen den, at jeg kan læse i en Bog og tilnød skrive et Brev — Se til, at dette kan blive det sidste fra den stakkels Fiskerpige!

Nr. 5.

Dit sidste Brev? saa skal det være! For vi skulle aldrig herefter behøve Pen og Papir, kun Mundene til at sladre med og kysse med. — Du med din „Dannelse!“ Hvad er det for Noget? Spidsnæsede Sko, forlorne Hofter, indsnærpet Liv, røde Klatter og sorte Pletter i Ansigtet og en Storkerede paa Hovedet, tankeløse Talemaader, hvoraf hundrede opvejes af dit „jeg elsker Dig.“ — Min Moder? hvad hun? Jeg er voxet fra Riset; jeg raader mig selv; jeg behøver ikke at spørge hende om hvem jeg vil gifte mig med. Min Broder? Han er Godsets Herre, ikke min. For egen Fordels Skyld vil han vel gjerne se, at jeg river mig løs fra det gamle mossede Stammetræ og planter et ungt, i hvilket Navnene Guillaume og Justine indskjæres allerførst. Frejdigt Mod! min Kjæreste! snart min Kone! — G....... Og hør! fra nu af „Du og Du!“

Nr. 6.

Du! Du Elskede! Ja, jeg er evig Din. Men naar skal det Baand, hvormed Du omslynger mig, fastnes? helliges? Jeg veed det: Du vil ikke misbruge min inderlige Kjærlighed til min Fordærvelse. Men naar, naar skal jeg uden Skamfuldhed trykke Dig til mit trofaste Bryst? Før dette skeer, maa Du ikke omfavne mig som iaftes. Jeg er saaledes betaget af Ængstelse, af Anger, at jeg ej engang tør se mig selv i Spejlet. Guillaume, Guillaume! jeg er ikke mere den uskyldige, den hjerteglade Fiskerpige. Jeg er falden — rejs mig igjen! snart! Eller jeg er evig fortabt. —

Justine.

Nr. 7.

Min Hr. Broder! Jeg skriver til Dig, fordi Du saa vanskelig lader Dig træffe til Samtale. Mærk alvorligt paa mine Ord!

Du har en Amourette dernede i Fiskerlejet. Nuvel! til Tidsfordriv gaaer Sligt an. Men der ymtes om, at Du har faaet den desperate Grille, ordentlig at ville gifte Dig med hende. Det var dog altfor galt. En Adelsmand med en gemen Borgertøs! Er det da ikke faldet Dig ind, at Du beskæmmer ej alene Dig selv, men hele vor ædle Familie? Giv hende en taalelig Pengesum og hold op med dette pøbelagtige Fiskeri! Din Moder og jeg har indledet en passende Forbindelse. Se her! Det bliver en Dobbeltalliance.

Den gamle rige Ducros har ingen Sønner, men akkurat to Døtre, begge velopdragne, fine, belæste: de ere for os. Jeg har sagt Faderen, at jeg er dødelig forelsket i den ældste og Du i den yngste. „Meget vel!“ svarte han, „saaledes gjøre de begge paa eengang deres Lykke. Jeg var ogsaa meget imod at skille dem ad.“

Heraf vil Du se, at Du har ej alene din egen Lykke, men ogsaa min i dine Hænder.

Jeg har befalet min Tjener at opsøge Dig, han veed hvor; og efter at Du har læst denne Skrivelse, venter jeg Dig, paa det vi samlede kunne gjøre vor Opvartning for de unge Damer. Din hengivne Broder

Henri.

Nr. 8.

Min højtelskede Hr. Søn!

Med største Harme og Bekymring erfarer jeg, at Du har afslaaet din gode Broders Anvisning til for

Eder begge at gjøre en glimrende Lykke, nægtet at drage med ham til château Ducros! Hvilken frygtelig Gjenstridighed! hvilken gruelig Sottise! — Du siger, at den yngste Frøken er grim — fy! det er ingen Frøken. Om endog hun ikke finder Naade for dine Øjne, saa kan Du jo holde Fiskertøsen som Maitresse; det har jeg ikke noget imod, naar det blot tilgaaer uden Opsigt*), paa det din tilkommende Kone ikke skal tage det fortrydeligt op.

Alt for længe har Du spillet Fisker; viis Dig nu som Kavaleer i den Rolle, Skjæbnen tildelte Dig! Hvis ikke, knuser Du den ømmeste Moders Hjerte.

Nr. 9.

Man har ondt isinde. Din Broders Tjener, som med hans Brev opsøgte Dig her, har begge Dage derefter luskket om i Fiskerlejet, ogsaa været hos os og foreslaaet mig at blive hans Kjæreste. Du kan nok vide, hvad Besked han fik. Han er ikke den eneste Spion: to andre fremmede Ansigter have viist sig og bestilt Fisk til en Festlighed paa Château Ducros om faa Dage. De har tilføjet, at Du og din Broder da skal højtideligt forloves med begge Mademoisellerne sammesteds. For dit Vedkommende bryder jeg mig slet ikke om den Snak: man vil blot forvirre mig, skille mig fra dig. Det er umuligt; jeg er din til Døden. Ja, Elskede! kunde de end forføre Dig til at ægte en Anden, jeg kunde tilfredsstilles ved at være din Frues Opvarterske, pynte hende til dit Behag, alene for et velvilligt Ord af din

*) Sans éclat.

søde Mund, et venligt Blink af dine Stjerneøjne. Alt kan jeg taale; kun ikke Bortstødelse fra din Nærhed.

Justine.

Nr. 10.

De spøger; men paa en Maade, som Ærens Fordringer misbillige. Deres Broder er nu forlovet med Henriette. De blev borte. Jeg er narret, latterliggjort. Vil jeg end taale det, min forhaanede Familie vil ingenlunde. Mine Fættere ere medrette yderst opbragte. De have besluttet ved ethvert Middel at bringe Dem til Fornuft. Kom selv til den uden fremmed Hjælp. Ellers kompromitterer De Deres og min Familie. — Uagtet det Passerede er jeg endnu Deres beredvillige

Heloise Ducros.

Nr. 11.

Du, som snart er min eneste Ven paa Jorden; thi min Moder har neppe langt tilbage, hun holder nu bestandigt Sengen og bliver svagere og svagere. Det er ikke saameget Sygdom eller Alderdom, der trykker hende, men en hemmelig Sorg, som hun nogle Gange har været paaveje til at lette sit Hjerte for. „Justine!“ sukker hun, som hendes Hjerte skulde briste, „slaa den unge Herre deroppe af dine Tanker. I kunne aldrig faae hinanden — hans Fader og din Fader — Gud forlade mig mine Synder! — han har dog ikke været Dig nærmere, end Dyd og Anstændighed tillader? Lad ham heller aldrig komme Dig saa nær! Jesus Marie! det var forfærdeligt!“ — Saaledes tager hun paa, naar hun er vaagen,

og jeg hos hende. — Alle Hellige! hvad betyder dette? Jeg ængstes, veed ikke hvorfor. Giv mig Trøst! Giv mig Ro! Kom til mig, inden jeg forsmægter.

Nr. 12.

Min Herre! Troer De virkelig, at Deres Adfærd mod min Kousine kan gaa uændset hen? De tager fejl: hvo der spotter Ærens Love mod en Dame, skal staa Mænd til Ansvar. En Skamplet aftoes ikke med Vand, men med Blod. Har De noget ædelt i Hjertet, saa møder De mig paa Briottebjerget næste Mandag Morgen Klokken 6. Jeg overlader Dem Valget mellem Kaarder og Pistoler; begge Slags Vaben in duplo medtager jeg. — Deres meget ydmyge Tjener

P. Ducros.

Nr. 13.

Grusomme Skjæbne! jeg er din Søster. Vi have begaaet en Dødssynd uden at vide det; men Dødsdommen er alligevel fældet over os. Strenge Gud! Er der ingen Naade at vente? Ulykkelige Broder! bed for os, at Helvedes Pinsler maa formildes lidet, afkortes! at vi ikke skulle lide til evig Tid for vore Forældres Synder! Ikke mer! jeg formaaer ikke. Send Jacques imorgen! Er jeg ikke død, skal jeg forklare denne gruelige Gaade.

Din Søster.

Nr. 14.

Min Broder! Loven mod Dueller er nylig skærpet. Du kan vorde det første Offer for det strenge Mandat.

Ducros døde en Time efter at have erholdt dit Stik i Brystet. Du maa flygte ud af Riget. Det vilde være mig til bestandig Ærgrelse, om Du som en anden lumpen Misdæder lod dit Liv for Bøddelens Haand. Alle de rede Penge, jeg er i Besiddelse af, medgiver jeg Dig. Din Hest er allerede sadlet. Rid alene! Din Tjener kunde ellers røbe Dig; man kan ikke stole paa noget Menneske. Drag for det Første til Paris! der vil Du lettest blive skjult, til Uvejret maaske kan fordele sig, hvis ikke, da søg Tydskland og vent i Mainz paa nærmere Underretning! Gid den maatte blive efter Ønske!

Din Moder saavelsom jeg forventer, at Du tager pænt Afsked med os. Din deltagende Broder.

Henri Martonnière.

Nr. 15.

Farvel! — Du har da begaaet endnu en Dødssynd uden din Villie; den første uden dit Vidende. — Jeg er Skyld i dem begge. Gid ogsaa jeg alene maatte afsone begge. — Min Moder, ængstet af Samvittighedsnag og Frygt for sin Skjæbne i Evigheden, skriftede for mig: at din Fader havde forført hende, og da hun bekjendte for ham, at Følgerne af deres Omgang ikke vilde udeblive, kjøbte han en Fisker til at paatage sig Skylden og ægte hende; hvorfor han bestandig har gaaet for min virkelige Fader.

Jeg føler Døden i mig; den kan ikke være langt borte. Gud være mig naadig! Amen!

Til ovenanførte Breve føjes herefter den ynkværdige Guillaumes til forskjellige Tider nedskrevne Udgydelser af en stedse mørk og glædeløs Sjæl. — Alle ogsaa uden Datum.

Det er fem Aar siden jeg tog Pen i Haand. Hm! kan en Gaasefjer udtømme Sorgens Kilde? Dens Farve i det mindste maler den paa Papiret.

I dette Tidsrum har jeg først søgt Døden i Rosbachslaget. Den skyede mig; den tager hellere de Lykkeligere. Naar mon Raden falder mig til? — Jeg har fulgt den danske Kriger til hans Fødeland — hvorfor? For at komme jo længere jo bedre fra mit eget Fødeland. Danmark har nok en Grav for mig — naar skal den opkastes? — Hvorfra har jeg faaet den udholdende Taalmodighed? Derfra, hvorhen jeg dagligen stunder. Jeg vil holde ud, til den bestemte Time slaaer. Hvi skulde jeg frygte den? Jeg har jo gaaet irette med mig selv, er kommen nogenledes tilrette med mig selv. Jeg har ikke dræbt Ducros; jeg vilde skaanet ham, i blindt Raseri rendte han mit Forsvarsvaaben ind i sit Bryst.

Det var jo min urokkelige Beslutning at ægte min evig uforglemmelige — Søster! Ah! det er den Braad, som kun kan raadne ud. Med tre Tommer Staal kunde jeg grave den ud. Men jeg lægger ikke Selvmord til de andre.

„Hvad skriver vi idag?“ — Du behøvede ikke at gjøre dette Spørgsmaal, gode Medtjener, for at minde mig om Væddeoningen derhjemme. Hvad eengang var

mig den frydfuldeste Festdag, er bleven til en sørgelig Bodsdag. — Herre Gud! er da endnu ikke fler end ni Aar forløbne, siden hun gav mig dette Baand. — Ikke drømte jeg om, at det var en forvandlet Jernlænke, som aldrig forruster.

Bod! — Frivillig har jeg selv paalagt mig den. Jeg har bødet i ligesaamange Aar, som jeg har syndet i Uger. Jeg har efterhaanden tilvundet mig nogenlunde Sindsro. Jeg har erhvervet mig Kraft til uden Utaalmodighed at bære mit Kors, indtil det skal hedde: „Revuen er forbi, gaa hjem!"

De Gamle fabulerede om en Flod, af hvilken man kunde drikke total Forglemmelse af alt det Forbigangne. Dette Opium var sandelig ikkun de Ugudeliges Medicin og de Fejges. Om en saadan Lethe løb lige under mine Vinduer, jeg skulde ikke væde en Finger for at smage Bedøvelse. Mennesket skal huske sin Fortid, for at berede sin Fremtid. Veed jeg ikke, hvem jeg var, veed jeg ejheller, hvem jeg er, hvem jeg vorder.

Skovfogden i Birkedal drikker af en dansk Lethe. Hvorlænge varer hans Selvforglemmelse? Til Brændevinen har afdampet og Hjernen er afkølet. Det er et daarligt Palliativ mod Jesabelisme. Hellere ugift end saaledes gift. Den Stakkel! Ak Justine! Har Du ikke glemt mig der, hvor Du nu befinder Dig? eller er Himmelboernes Erindring om Jordelivet bortskyllet af Salighedens Lyshav? —

Nu har Hr. de Martonnière faaet en ny Herre. Naa, han er dog, hvad ingen af de forrige, Jagtelsker, har mange smukke Bøsser med alt Tilhørigt, alle Arter af Jagthunde, og som det synes af gode Racer. — Imorgen vil han ud med mig efter Agerhøns. — De ere dog ikke rødbenede som i Bretagne. — Eh! er vi under igjen! Tilbage! Tag Pumpestokken og gjør den paaviste Bøsse ren! Det er en godhjertig*) Mand. „Wilhelm!" har han et Par Gange tiltalt mig, „der ligger Dig Noget paasinde; kan jeg hjælpe paa det, da maa Du, sandt for Herren! frit ud henvende Dig til mig" — Hélas**)

Jeg troede saalænge, at jeg ikke mere kunde elske noget menneskeligt Væsen; og dog fornemmer jeg noget Saadant, hvergang den lille Steen kommer ind til mig og lader sin Sladder løbe. Jeg sladrer med ham, leger med ham — som gammelt Barn. — Hélas! naar bliver jeg ganske gammel? naar skal jeg have udlevet — Dog, jo nærmere til Alderdommen, jo roligere Sind, jo hengivnere i min Skjæbne. Den hærder mig, ligesom en længe afbarket Eg. — Gud være lovet, at jeg endnu er modtagelig for bedre Indtryk end dem af Vrede og sandselig Elskov!

Jeg har foruden Jagten endnu en nok saa fornøjelig Bestilling i at lære den livlige Dreng Ord og Talemaader af mit Modersmaal. Det kildrer mig behageligt, naar han kommer hoppende med sit „bon jour, Guillaume! com-

*) Bienveillant.

**) Kan ikke oversættes nærmere end ved et dobbelt „Ak!"

ment s'appelle?" (saa det og saa det.) — Gid han aldrig faae strengere Lærere end Guillaume og med langt lempeligere Tugtelse end han gjennemgaa Livets Skole!

Jeg veed vel, hvad I vilde mig, stakkels Glutter! Spildte paa mig ere Smil, Vink, kjælen Tiltale. Hun var min første, min sidste Kjærlighed. Uden at have aflagt Kydskheds Løfte, er jeg i denne Henseende fast strengere end nogen Trappist. Jeg er i jordisk Skjærsild renset fra Vellystens Urenhed. For ej at falde i denne Fristelse, behøver jeg hverken at vaage eller bede. Gud har bønhørt mig: nu takker jeg kun.

Endnu et Menneskes voldsomme Død! ikke paa Samvittigheden! Han var en lumsk Morder, et Afskum. At jeg truede ham til Bekjendelse, bragte ham paa Retterstedet — det var i sin Orden. — Bæstie! Forfører Tvende, myrder den Ene for at tage den Anden. — Jeg ynker den Levende mere end den Døde.

Jeg blev dog gift! Eja! — Det er et Ægteskab af sit Slags — ikke af det værste Slags. Jeg er hendes Fader, ikke hendes Mand. — Hendes Forfører led for sine Misgjerninger, led ved min Indgriben — var det ikke saaledes min Pligt at tillyde mig hans Vellystbrøde? — Den gode Etatsraad billiger min Fremfærd i denne skumle Begivenhed og understøtter den. — Ah! den lille Steen sad nys paa mit Knæ og spurgte mig i sin Uskyldighed om: „hvordan det var at være gift?"

Kjære Dreng! det kan Du faae tidsnok at vide. — Imorgen Sneppejagt; tirer haut bedre end tirer bas.

Gives der Anelser? dunkel Forudfølelse af Noget, der skal komme? Noget mer end blot Ubehageligt? Saa vil snart — o! Guillaume! om det var en brad Død? Den er ikke uvelkommen. — Jeg vil belave mig. Jeg vil strax overgive Steensen denne Papirpakke, som nu skal forsegles med Udskrift: at aabne efter min Død.

Er denne trofaste Ven for Døren? kan han aabne en anden ind til Dig, Justine? —

Den hule Eg.

1844.

Paa Østkysten af Jylland strækker sig et Næs ud for Mundingen af en Fjord. Det er en stor Landtunge, for et Par Menneskealdre siden næsten helt og endnu for det meste bevoxet med Egeurskov. Jordbunden er flad og sumpig, saa den kun i tørre Somre og meget strenge Vintre er til at befare. Dessformedelst og fordi Grundejerne havde nærmere vidtstrakte, herlige Skove nordenfor, fornam Næsset snart aldrig andre Øxer end Skovtyvenes og bevarede saaledes sin gamle Beskaffenhed og Udseende, indtil en Skotte først i dette Aarhundrede kjøbte det. — Nu fik de store Ege — at sige de, der duede noget — en Ufærd og Udfart til det skovfattige Storbritannien. Ud mod Fjorden blev tillige ryddet og opdyrket i en vid Strækning, og hvor der før stod et lidet Skovhus, brammer nu en Herregaard.

Ikke ret langt fra denne stod i min Ungdom — staaer maaske endnu i min Alderdom — et Alderdomstræ, efter hvilket denne Fortælling er opkaldt. Jeg har flere Gange været inde i dette Træhus, som ej er opført af Menneskehænder, cengang selvottende. Men det holder ogsaa saa Alen op fra Roden 46 Fod i Omkreds. Det er ogsaa et Skydehus — hvilket mangen en Ræv har faaet at føle — og det saa bekvemt, at

Skytten kan efter Behag hvile paa en med Mos udstoppet Madratse.

Nu hjem til Gaarden! — Den ligger saa belejligt for Smughandel, som tænkes kan. Jeg har flere Gange været der i lystigt Kompagni baade med Landkrabber og Søpadder og Amfibier af forskjellige Folkeslag, lige til Portugisere og udlændiske Jøder. — Engelsk var Hovedsproget, og saa var Levemaaden. Da jeg kunde det første og kunde finde mig i den sidste, da jeg for det tredie var en dygtig Sportsman, fandt jeg stedse god Modtagelse i Noahs Ark. — Ejeren, som ellers opholdt sig Størstedelen af Aaret paa sine andre, fjerne Besiddelser, havde her ansat en bestandigtblivende, midaldrende Husbestyrerinde. Miss B.....s forstod ikke noget andet Sprog end sit engelske Modersmaal; og da jeg kunde tale det temmelig flydende med hende, da jeg kunde drikke Genevergrog med hende, bleve vi snart godt bekjendte — i god Forstand. — Hun kunde været Moder til mig. Det kunde hendes Søsterdatter ikke været: Miss P....e gik dog mellem sexten og sytten og var saa smuk, som nogen Pige kan taale at være, uagtet hendes Hudfarve var sydspansk eller rettere nordamerikansk, den som nemlig tilhører „de røde Ansigter.“ — Jeg fik kun sjeldne og flygtige Blik af hende; thi hun opholdt sig for det meste i sit eget Værelse. Udenfor dette kom hun mig tilsyne alene naar jeg var den Første af det indbudne Jagtselskab; og det endda kun naar jeg gik ind af Husets Gavlende gjennem Stald og Kjøkken, hvor hun stundom syslede. Mit „Good morning, Miss!“ blev gjengjældet med et Knix; og mine Spørgsmaale med „yes, Sir!“ eller „No, Sir!“ og intet videre.

Engang under Mosterens Upasselighed fungerede

hun, efter en Jagtdag, som Værtinde ved Aftensbordet. — Hvilken veldædig Magt ligger der dog i et ædelt Kvindeaasyn! Ej engang Skjønhed, ejheller Ungdom udfordres for at paabyde vort Kjøn Beskedenhed, Finhed i Tale og Opførsel. Saaledes her ved denne Jægersmaus. For Miss B.....s generede man sig ikke saa synderligt: men Miss P....s Ører bleve ganske forskaanede for Tvetydigheder og næsten ogsaa for Banden; thi faldt en og anden Ed, da kom den ud i svagere Tone end ellers. Selv fra det Plattydske, som hos Nogle afvexlede med Engelsk og som man ikke kunde antage at den unge Skotlænderinde forstod, var „de Dyvel“ relegeret lige til efter Spisningen, da Punschebollen introducerte ham igjen ved vor Dames Bortfjernelse efter britisk Skik.

Det mandlige Personale var engang blevet forøget med fire, af mig ikke hidtil sete Individer. Det ene af dem, W.....g, var en rigtig Gentleman, dertil velvoxen og mandigskjøn af Ansigt; men et vist, ofte gjenkommende Træk ved Mundvigerne og et vist, noget sjeldnere Blink med Øjnene tilkjendegav: at han ikke var at spase med. Til Overflod hang ham daglig en lang Dyrendal i en blanksort Læderrem over en borgerlig Overkjole. Han var langtfra ingen „Buck,“ langt mindre en „Stag;“ hvorfor jeg ogsaa under Charivarikonversationen holdt mig mest til ham. Han var i Førstningen tilbageholdende, høfligkold. Dog, da jeg allerede havde lært saameget af engelsk Levemaade: ej at gjøre Spørgsmaal, kom han mig snart nærmere.

Uadspurgt fortalte han mig da — efterat Remperne ved Munden vare udjevnede og Øjenlaagene højere og stadigere optrukne: Han var næstældste Søn af en for faa Aar tilbage bortdød Godsejer i Wiltshire; da hans ældre

Broder blev Lensbesidder, havde han anvendt det ham ret rundelig Tillagte paa at bese noget mere af Verden; havde nu senest, efter Forslag af sin ogsaa her tilstedeværende Ven Mr. B... fra Hamborg af gjennemrejst vor Halvø og nu paa ubestemt Tid opslaget sit Hovedkvarteer i dette danske „Yucatan“ — mest for Jagtens Skyld.

Næste Formiddag, efterat have nydt en ordentlig Forkost, drog vi ud i den vildtrige Skovørken. Hen over Middag tog det ved at sne saa stærkt, at En efter den Anden af os opgav den nu unyttige Jagt og gik hjemad. W.....g sluttede sig til mig.

Vor Vej faldt just nær om ved den store Eg. Dette mærkelige Naturprodukt forbausede ham: standsende i en lille Frastand betragtede han den med Forundring og udraabte med den velbekjendte engelske Formulared: „Carl Stuarts Eg!“

„Der løber han selv!“ lagde han derpaa strax til; et Mandsfolk foer nemlig fra Træets modsatte Side ind i Skoven.

Et Par Øjeblikke efter løb et Kvindsfolk efter hin. „Jeg vil være fordømt!“ lo han, „hvis det ikke er et Stævnemøde.“

Jeg lo ligesaa og fortalte ham: at Egen var hul og ret bekvemt indrettet for Hyrdetimer.

Da vi kom derhen og derind, fandt han det Samme. Hans lystige Latter gik over til Alvorlighed; han satte sig paa en i selve Stammen udhugget Bænk og drog mig ned ved Siden af sig. Efter et Øjeblik siger han: „Miss P...e, hvem er hun egentlig?“ Jeg svarede: at jeg ikke vidste mere om hende, end at Miss B.....s udgav hende for en Søsterdatter. Jeg tilføjede: at Rygtet —

blandt Gaardens Folk — tillagde hende samme Stilling til den unge ...th, som Miss B.....s skulde have til den gamle ...th; men at man sikkert heri tog ganske fejl.

„Den smalbenede Rad!“ udstødte han, sprang op og ud af det danske Bagno.

Vi gik et Stød i Taushed, men inden vi kom helt hjem, sagde han: „De staaer paa en god Fod med Miss B.....s, det har jeg mærket; kunde De ikke af hende faae noget mere at vide om denne sælsomme Person! Hun vækker en Slags fysiognomisk Interesse.“

Jeg sagde Ja og fik endnu samme Aften Lejlighed at tilfredsstille min egen Nysgjerrighed og hans fysiologiske Trang.

Miss B.....s var endnu for upasselig til at præsidere ved Aftensbordet, hvilket hendes Kammerpige paa min Forespørgsel sagde mig. Jeg bad hende melde mig til et Besøg og blev indladt.

Efter Erkyndigelser om hendes Helbredstilstand og de derom givne Underretninger ledte jeg Talen hen paa Gjenstanden for min Sendelse og fik stykkevis den Underretning, som jeg gjengav W.....g helt og nu ligesaa fremlægger for Læserne.

„Jeg har havt to ældre Søstre, som nu begge for adskillige Aar siden ere døde. Den ældste af dem, Lucy, var gift med en Skibsfører Preene, der bosatte sig med hende som Planter paa Jamaica og overlevede hende kun stakket Tid. Harriet, den Næstældste, besøgte Lucy efter hendes gjentagne skriftlige Anmodninger og afsejlede fra Liverpool lige til Vestindien. Nu traf det sig saa, at Overstyrmanden paa dette Skib var en Broder til Lucys Mand. Og gik det dernæst ikke anderledes, end at Søster Harriet og Styrmand Preene bleve gode

Venner paa Rejsen og kom som Forlovede til den gifte Broder og Søster. Her fik Harriets Kjæreste strax et Skib at føre, hvormed han skulde gaa til Neworleans. Og saasnart han kom tilbage, var deres Bryllup berammet — deraf blev intet.

Harriet syntes ikke, hun kunde være saalænge fra Kjæresten, og da hun jo allerede paa Overrejsen var bleven søstærk, tog Kapitain Preene hende med ombord; dog først efter nogen Modsigelse. Han foreholdt hende: at de havde at besejle et Farvand, der vel, hvad Udstrækningen angaaer, var kun en Fjord at regne mod Atlanterhavet, men hvor Kysterne paa flere Steder bestod af lodrette Klipper og paa andre udstrakte tæt under Havfladen endnu farligere Sandrevler; tilmed gik i disse Havsnevringer ofte rivende Strømme, og pludselige Orkaner vare ingen Sjeldenheder. Forgjæves: hun blev ved at bede — han tilstod.

De havde neppe sejlet en halv Dag, før de tvende mægtige Elementer Luft og Vand forenede sig til deres Undergang og rev dem med uimodstaaelig Vælde hen over mod den nordamerikanske Kyst. Skibet hug mod Grunden: dets snare Undergang var uundgaaelig. Der var intet Andet tilbage for Mandskabet end Anstrengelse for i Baadene at bjerge Livet, Fødemidler, Vaaben og noget Skibsinventarium, deraf især Sejl til Telte. Med alle disse Sager naaede de og tørt Land — ak! hellere maatte de ladet Livet derude.

Et stort Telt, under hvilket de Alle kunde have Skygge og Læ, fik de rigtignok istandbragt. Men under dette Arbejde saae de hist og her i Skovhegnet nogle røde Ansigter pippe frem og hurtigen forsvinde; de stolede paa deres Vaaben og hærdede Mod og lagde sig.

efter indtagen Forfriskning, til Hvile, med to udstillede Skildvagter. Disse kunde, udasede som de vare, ikke modstaa Søvnens overvældende Kraft. De dræbtes af de ved Midnat sig hidsnigende Vilde uden at vide deraf. Alene min Søster skaanedes. Anføreren havde ved første Anskuelse fattet Ynde for — eller Lyst til hende. Han førte hende med til Whiuwham og gjorde hende til sin Kone. Modstand var umulig.

Da den ulykkelige Preene i to Maaneder forgjæves var ventet tilbage, udrustede Broderen et endnu større Skib, bemandede det stærkt og udskikkede det, for at lede efter de Forsvundne. Denne Undersøgelse førte længe ikke til nogen Opdagelse: de søgte allevegne mellem Jamaica og Bermudas, men fandt Intet. Omsider, da de havde opgivet alt Haab, førte hin Elementarmagt Skibet ind til de „Rødes Land," dog uden at de led Skibbrud; Ankeret holdt.

Man gik iland for at skaffe sig Vand og Brændsel. Det sidste var nemt at bjerge; det første ikke saa: de maatte op i Landet, langs gjennem Skoven, før de naaede et Kildevæld — der stod et hvidt Fruentimmer, fyldende sine Vandkar.

Da hun saae de ligefarvede Mænd, slap hun Karrene og fløj hen imellem dem med det Udraab: „red mig! red mig!"

De bragte hende uden Hindring ombord, hvor hun meddelte dem de skumle Oplysninger, som de, til da uden Held, havde søgt. — Hun blev da ført til Familien, men i en Sindstilstand, som ikke stod til at formilde. — Da hendes Tid var kommen, fødte hun det Pigebarn, som De her seer. Gud veed, om Datteren skal have en blidere

Skjæbne end Moderen: hendes Livslys udslukkes i det Samme som Fosterets tændtes."

Nu var jeg istand til at give W.....g de attraaede Opklaringer, dem han med Begjærlighed modtog i den hule Eg.

Idet vi rejste os, for at gaa ud i fri Luft, standsede han i Udgangen, drejede sig om til mig og hviskede: „Har De Tanker til Miss P..... og maaske Fordring paa hende?"

„Ingen af Delene," svarede jeg.

„Meget vel!" sagde han, „gjør mig saa den Tjeneste, at faae udforsket, om hun synes noget om mig!"

Det kan nu være det Samme, hvordan jeg bar mig ad; men det var ved Miss B.....s Medhjælp, at jeg bragte W.....g den trøstelige Besked: at Harriet yndede ham; og fra Yndest til Kjærlighed er ikke nær saa langt som fra Jylland til Wiltshire.

Han besluttede at forkorte Vejen. „Skaf mig en hemmelig Samtale med hende!" hviskede han hemmeligen; „og hold imidlertid den Gamle med Selskab!" —

„Det skal ske!" lovede jeg.

„Bi lidt!" tog han ved og krammede mig om Armen, saa jeg kunde mærke det, „fordøm min Sjæl!" brølte han, „jeg er ikke bange for noget Menneske under Jorden."

„Jeg ikke heller," faldt jeg ind.

„Jaja!" fortfoer han, „jeg mente oven paa Jorden; men hun tykkes mig som en Gjæst fra en ubekjendt Verden — paa min Sjæl! hun forknytter mig. — Jeg kunde tabe Mælet, naar jeg faaer det allermeest behov."

„Skriv da til hende," sagde jeg.

„Helvede og Fordømmelse!" brummede han, „hvad skal jeg skrive?"

„Naar De hverken kan tale eller skrive, saa er der jo ikke Andet tilbage for Dem end at tie stille og gumle paa den gamle Digter Sucklings Ode „til en fortvivlende Elsker“ og drøvtygge det Vers:

„Prithee why so mute?
When speaking well can't move her,
Will saying nothing do it?“ *)

„Meget godt!“ siger han: „men naar jeg nu seer hendes Engleansigt?“

„Kan De ikke taale det,“ siger jeg, „saa se paa hendes Fødder!“

„Det er ligesaa galt,“ tordnede han, „for hun har de nysseligste Fødder, og — hør! De er jo ikke forelsket i hende, De kan udholde at se paa hende, at tale med hende uden Forbløffelse — vil De være min Merkur?“

„Meget gjerne; dog troer jeg, det vilde gaa bedre, naar Jupiter i egen Person fremstillede sig, og — hvad om det skete i hans eget Træ? der er det ikke for lyst.“

Han sprang ivejret saa let som nogen Franskmand, men da han igjen var kommen til at staa paa Fødderne, rynkede han Panden og murrede: „Hvorledes var hun til at bringe derud? hun som næsten aldrig forlader sin Celle.“

„Har hun Godhed for Dem,“ svarte jeg, „saa skal jeg nok faae hende trukket ind i Jupiters Celle — nu hjem til Feslottet.“

Paa samme Slot forefandt vi den unge ....th nysankommen. Man hilsedes høfligkoldt; men de tvende Briter skottede nu og da mistænkeligt til hinanden, talede

*) Kjære! hvi saa stum?
Kan det at tale vel ej røre,
Hvortil skal Taushed føre?

politisk, men dissentierende: den Ene holdt paa Pitt, den Anden paa Fox. De taug stille med, at de Begge holdt paa Miss P.

Denne lod sig slet ikke se den Aften; den ældre Miss befandt sig saa vel, at hun kunde overtage Værtindebestillingen. ....th spurgte engang i en let henkastet Tone om den Yngre og fik den Besked: at hun havde „Hovedpine."

Denne Hovedpine holdt ved næste Dag. Det gik ud over Raadyr og Ræve. ....th kjendte ogsaa den hule Eg. Dibhen førte han os noget før Aften og styrkede os og sig selv med et Par i Tasken medtagne vestindiske Kakes til en kraftig og sød Usqvebaugh — een Slurk, og nok een: det varmede. Det varmede Kroppen, fornemmelig den øverste Del.

Da de sidste Mundfulde Kake vare afgnaskede, siger ....th til Landsmanden: „Apropos: hvad synes De om vor unge Miss?" —

„Ret vel!" lød Svaret.

„Jeg ligesaa; heri stemme vi altsaa overens — Apropos: hvorlænge har vi Æren af Deres Nærværelse her paa Gaarden?"

„Min Afrejse er endnu ikke bestemt," svarede den Tiltalte, „Hm! ja! saalænge maaske, til det Skib indtræffer, der skal føre mig videre; og det er hver Dag ivente — jeg skulde dog ikke være til Ulejlighed?" —

„Hm!"

„Hvad," spurgte W. lidt hidsigt, „betyder denne tvetydige Lyd paa godt Engelsk?"

„De kan tyde den efter eget Behag."

„Saa tyder jeg den som en Udfordring," raaber W. endnu hidsigere.

„Den Udtydning er ganske urigtig,“ sagde den Anden.

„Ja saa!“ svarede W....g, „det var heller ikke smukt, hverken af Dem eller mig, at gjøre sligt Brud paa Gjæsteretten.“

„Mine Herrer!“ faldt jeg nu ind, „lad os bryde op og dyrke Gjæstfrihedens Guddom i et venligt Asyl!“

Saa gjorde vi og tilbragte Aftenen uden alle Bitterheder. Derefter gik jeg hjem.

Det var bleven Tø; inden den følgende Aften var Sneen næsten borte. Men saa gav det sig igjen til at fryse, og det alvorligt. Derpaa faldt atter let Sne en Nat; dog blev det tre Timer før Dag oventørt. Jeg tog Bøsse og Tilbehør og naaede Næsset endnu i Dæmringen. Jeg gik strax op til W....g og fandt ham ivrig sysselsat med Skrivning. Uden „Godmorgen“ sang jeg:

The field is white,
The hare is brown,
Awake each drowsy hunter
And come down
To chace! *)

Han dreiede sig taus smilende om imod mig. „Det er en fortræffelig Sporsne idag,“ raabte jeg, „gjør Dem færdig!“

„Jeg er allerede paa Spor,“ svarer han i en ualmindelig dyb Tone; „men Missen har gjort Afspring, som jeg ikke kan rede ud — Fanden ta'e Smalben!“

---

*) Marken er hvid,
Og Haren er graa,
Vaagn op hver søvnig Jæger,
Kom ud paa Spor at gaa.
(Engelsk Jægersang.)

„Hvad han?"

„Jeg er sikker paa, at han holder hende under Laas og Lukke og bruger den gamle Kat som Skaadde for Døren — skyd den fra, Master Bläker!"

Det grundede jeg paa. „Hør!" siger jeg, „tag nu Bøssen! derude faaer jeg bedre Ideer."

Vi gik. Jeg skød og fik. Han skød ogsaa, men ramte ikke. Længere end et Par Timer gad han ikke bomre. Han tog mig om Armen, just hvor vi paa et nyt Spor vare komne til Harens Lykker. „Naa?" spurgte han og saae mig tæt ind i Øjnene. I det Samme sprang Morten op og ufskadt væk — jeg kunde ikke skyde med een Arm.

„Fordømt være baade De og den!" snærrede jeg.

Uden at bryde sig hverken om Haren eller sin Fordømmelse, spurgte han med mild Fortrolighed: „Har De faaet Ideer?"

„Vel har jeg det; og jeg haaber, de ere ret gode."

Jeg forelagde ham min Plan. Han rystede paa Hovedet, men gik alligevel ind i den; hvorvel han tvivlede paa heldig Udførelse. Dog, jo længere vi gik, jo bedre Haab fattede han og jo bedre skød han. Vi fik saameget Vildt, at vi ikke kunde rumme det i vore Tasker. Da jeg i en Frastand hørte sauges, ledte vi Skjærerne op og formaaede dem til at slæbe Fangsten ind i vor hule Eg, hvor vi siden kunde lade Gaardens Folk hente det Hele.

Det var nær ved Fuldmaane. Dette store himmelske Blaalys indbød til Kanekjørsel. Jeg foreslog Miss B. en saadan, paa hvilken vi kunde paa Hjemvejen hente Jagtens Udbytte. Dette blev velvilligen antaget. Hun indbød W. til at følges med. Men „han befandt sig

ikke ganske vel og vilde ikke bie ret længe, før han søgte Sengen." ....th mødte vi ved Udgangen: min Dame hviskede i en Hast noget til ham, som maa have smagt ham godt; thi han blev ved at smaasmile, ligetil han nikkede sit Farvel ud af Døren.

Vi andre To foer hen og hjem. Medens Fangsten blev aflæsset og min Miss affört sin Vinterbeklædning, fik jeg det saaledes lavet, at jeg fik den unge Dame med mig til nok en Tur. Under den første havde....th bortfjernet sig — Ingen vidste hvorhen.

Jeg troer næsten, at Diana blev misundelig over Harriets Dejlighed; thi hun lod sit Slør falde ned over sit kydske Ansigt. Det brød vi os da heller ikke om: Halvmørke er en Ven af Kjærlighed.

Som jeg videre skal give mig den Frihed at berette: just som vi kom tæt udenfor den Eg, De nu veed nok, mine Elskelige, fandt jeg Noget i Urede af Seletøjet; og da det formentlig kunde vare noget, inden jeg fik det istandsat, anmodede jeg Jomfruen om at søge Ly i det hule Træ. Saa gjorde hun og.

Et let Angstskrig undslap hende, da W....g traadte hende imøde; men hun lod sig dog villig føre ind i det sælsomme Kjærlighedsasyl. Det varede mig temmelig længe, inden de Tvende fik deres Mellemværende opgjort; og da jeg mellem Træstammerne opdagede to bevægelige Figurer, der fremskred i Retningen mod Asylet, mindede jeg dem om at indrømme et andet Par Pladsen.

De foer ud og tog Sæde Side om Side i Kanen, jeg vendte og satte den i hurtigt Glid. Men dette medtog alligevel saamegen Tid, at de nye Asylister kom os paa en tredive Skridt nær, hvor de standsede og Kavaleren keg efter os. Han var ingen Anden end den unge Hr.

....th og hans Dulcinea en kjøn ung Bondepige, der tjente hos en af de Næsset nærmeste Udflyttere — hvilket han ved Lejlighed aabenbarede mig.

Da ....th en liden Stund efter kom hjem, indledte han et hyppigt afbrudt Forhør over mig; thi han mistænkte mig for at have havt Rolle i Stykket. Dog havde han ikke seet mig i Kanen, da jeg sad skjult af de Elskende. Hvo disse vare, havde han stærk Formodning om; men da man berettede ham: at W. havde holdt Sengen hele Dagen og holdt den endnu, kom han i Vildrede.

Næste Dag indfandt W. sig til Morgentheen. Den blev drukken i god Ro, lige til ....th mod Enden af Frokosten spurgte Miss B., „om der endnu ikke var landet Nogen fra den nysankomne Brig derude i Renden?" hvilket hun benægtede. „Det er formodentlig en af vores," lagde han til, „som jeg venter fra Altona. Men Skovfogden hernede siger, at der ligger en anden nogle Kabellængder agter ude."

„Saa er det maaske mit," siger W., „og kommer mig da ret belejligt; jeg morer mig just ikke her saa synderligt — jeg vil se efter."

....th skottede efter ham: „Saa han keder sig hos os? Han savner vel Noget eller Nogen, kan jeg tro. — Vilde De ikke," henvendte han sig til mig, „undersøge, hvad min kjære Landsmand ta'er sig for?"

Jeg nikkede og gik, naaede snart denne, og begge ilede vi henad Stranden til og derefter til Sydostpynten af Næsset, tæt uden for hvilket den engelske Brig laa for Anker. Fra den Altonaer kunde man neppe være bleven opmærksom paa os, da vi gik i Skjul af de Træer, der befandt sig langs med Kysten; tilmed var

Mandskabet i Arbejde med at hive Pakker og Fade ned i tvende paa Siden liggende Barkasser; en Mand roede en Jolle ilsomt hen ind mod Næsset, naturligvis for at melde Vedkommende Smugleriets Begyndelse.

Ankomne til vort bestemte Punkt, afhug W. med Sablen en lang smækker Gren, paa hvis Topende han bandt sit Lommetørklæde og signaliserede. Det varede ikke længe, inden der blev svaret med et lignende Signal i Vantet, Hækjollen firet ned, besat med to Søfolk, og styret lige paa os. Den Tid, som Alt dette medtog, benyttede jeg til at meddele W. en Formodning, der under Gangen var faldet mig ind: „Veed De Noget!" siger jeg, „mon ikke Altonaeren skal baade indsmugle og udsmugle?"

„Det er rimeligt."

„Ja, men hvad om Deres tilbedede Harriet var ogsaa en Udførselsartikel!"

„Zounds! har De mærket Noget?"

„Intet videre, end at jeg forleden Dag, da jeg gik bort fra Miss B., hørte, idet jeg lukkede Døren, at hun udstødte et lydeligt Suk og disse Ord: „Og saa skal jeg da miste Dig, min dyrebare Harriet! det er Malurt!" Seer De nu, Hr. W! da den unge Dame slet ikke var syg, kunde Tanten jo ikke mene, at det var Døden, der vilde skille dem ad, og hvem Andre end ....th?"

„Der er Mening i den Tale," drønede W., „vi maa komme ham i Forkjøbet. Endnu i denne Aften bør jeg have hende ombord."

Sømændene vare landede og traadte hen til os. „Er De Sir W.?" spurgte den Ene.

„Ja."

„Jeg er sendt til Dem af vor Kapitain, Master

Simmons, for at erfare, om De er færdig til Afrejsen. Vinden er ret gunstig, den Smule der er, for at naa rum Sø."

„Hils den gode Simmons," lød Svaret, „at han vilde skikke sin Storbaad herhid i Skumringen! jeg har noget Mere at indskibe end mig selv."

Gutterne nikkede, sprang i Jollen og roede tilbage til Skibet. Vi Andre tog Vejen tvertgjennem Skoven for at kunne indtræde paa Gaarden fra den Søsiden modsatte Kant. Der herskede Travlhed med at føre de fra Landingsstedet hentede Varer i Forvaring og at bortføre andre indpakkede Sager, som man kunde antage for Sengklæder og andet Husgeraad.

Vi søgte hans Værelse. Han kastede sig paa en Stol, grundede nogle faa Minuter, sprang saa op og sagde: „De kjender vel en af de nærmeste Bønder, som De kunde hyre til at befordre os ud til Næsset iaften?"

„Jo, jeg kjender flere, blandt hvilke en paalidelig, klog og bestemt Mand, med hvem jeg, fra Jagtture af, er i meget god Forstaaelse; ham skal jeg nok faae til det. Men jeg vil tilraade Dem, ikke at opsætte Bortførelsen til Aftenen; thi da kunde lettelig et Sammenstød finde Sted, hvis Udfald maatte vorde misligt baade for Dem og Miss P.... ....th har alle Gaardens Karle til sin Raadighed, og har disse end ingen Sabler eller Pistoler, saa har de dog Plejle og Øxer."

„Men hvad saa?" spurgte han.

„Mit Forslag er dette: De skriver paa en lille Stump Papir til hende, hvad ....th har ifinde, beder hende samle blot det Nødvendigste af hendes Klædemon i en Pakke, saa liden som mulig, og med denne vente Dem ved hendes Vindue, der jo vender ud til Husets Bag=

side, om tre Timer, naar man dernede sidder ved Bordet. De iler da med hende — er hun ikke stærk nok til at gaa saa har De Kræfter nok til at bære hende — ud til den hule Eg. Der skal jeg saa være med Befordringen. Den er rask; jeg kjender Hestene: inden tyve Minuter er De ved Bestemmelsesstedet og giver Signal til Kapitain Simmons. Men vift heftigt med Flaget, paa det han kan forstaa, at det har Hastværk."

Han rakte mig Haanden med det Udraab: „De er en Skjelm — saa skal det være! Jeg skriver strax — men hvordan faae vi Billetten til Harriet?"

„Lad mig sørge for det! Jeg gaaer ned til min gamle Miss, snakker lidt op ad Stolper og ned ad Vægge, nærmer mig baglænds Døren ind til Harriets Værelse, putter Seddelen enten sammenrullet ind af Nøglehullet eller fladtrykt gjennem Dørsprækken, eller i manglende Fald stikker den ind under Døren og dertil nynner af en engelsk Romance:

„In the door or on the floor, seek well! you shall find."*)

Kort nu at fortælle: Alt gik, som det skulde. I den hule Eg tog jeg en hastig Afsked med de Elskende, saavelsom med Arken dernede, den jeg af let begribelige Aarsager ikke mere fandt Drift til at borde. Af ham fik jeg et varmt Haandtryk med et: „De skal høre fra mig;" og af det blegrøde Ansigt — efter Kjærestens Opfordring — et Kys, der uden Tvivl farvede mit højrødt.

Jeg har aldrig hørt fra dem siden; veed altsaa intet videre om deres derpaa følgende Fremtid end den hule Eg.

---

*) I Døren eller paa Gulvet led!
Der finder Du Lise for Kjærlighed.

Le Petitmaitre d'École.

1844.

Der var en smuk Egn blandt saamange flere her i Jylland, hvor jeg i mine yngre Dage en Tidlang færdedes. — Jeg var dengang, som jeg er endnu, meget for at røre mig og se mig om; saa paa Herregaarde, saa i Bøndergaarde; snakke med baade paa Tydsk og paa Jydsk, baade paa Dansk og paa Fransk; og var jeg end ingen fuldkommen Parleur, saa parlerede jeg alligevel frisk væk. — I den By, hvor jeg havde mit Hovedkvarteer, boede en Degn. Det er nu det Samme, hvad han hedder; jeg benævner ham blot ved hans Embeds-„Karaktør," som Bonden siger. Denne Degn besad foruden hans Embedsdygtighed ogsaa udmærket Færdighed som Klejnsmed og Bøssemager, hvilken sidste Profession han drev med saameget større Forkjærlighed, som han var Jæger med Liv og Sjæl. Da jeg var ligesaa, øvede vi denne Profession i Kompagni jevnlig efter Tid og Lejlighed. Og gaves disse Vilkaar saameget lettere, som han holdt en Skolefuldmægtig, just den, efter hvilken Fortællingen er betitlet.

„Petit," uden Substantivet, passer egentlig ikke paa ham, eftersom han var en Karl paa sine tolv Kvarteer; men han havde den Skavank: at naar han stod paa det venstre Ben, maalte han kun elleve Kvarteer. Dette

havde en saadan Indvirkning paa hans Gang og Retning, at han ikke blev Musketteer, men i det Sted Riset betroet. At vor Skolemester dandsede ret godt i Kraft af det gamle Ordsprog, det kræver intet videre Bevis, end at han ved saadan Lystighed næsten aldrig var af Gulvet. — At han var en udmærket Sanger, mente han selv; men Tilhørerne delte ikke denne hans Mening, ligesaalidt som den: at han skulde være det smukkeste Mandsfolk i hele Sognet. Derimod var man ganske enig i, at han var det nysgjerrigste. Man tog feil; thi han var alene videlysten; og denne Lyst omfattede al menneskelig Vidskab. Her blot et Exempel.

Hans Principal og jeg kom en Foraarsaften hjem fra Træk med nogle Vildænder. Han besaa og fornøjede sig over Fangsten. „Jeg gad dog vide, om jeg ikke ogsaa kunde smække saadanne Fugle!" siger han. „Du kan jo prøve det!" svarte Degnen. „Du maa faae min anden Bøsse imorgen Aften. Jeg skal selv lade den til Dig." Det blev meget gunstigt optaget.

Det var i Sidstningen af en Tøvinter, da vi tre drabelige Jægere uddrog til et godt Trækkested og afsatte os i passende Afstand med Ryggen til et Gjærde, Vandet foran os. Det var just paa den Aarstid, at Ræven „roller" og af og til udtejler sine skingrende Serenader. Ved en saadan Elskers første Rullade raabte vor Skolefuldmægtig: „Jøsses! hvad var det?"

„Tys! hold Kjæft!" svarede Principalen.

Nok en Trille og, efter Pauser, flere. Ved enhver af dem rykkede den vordende Skolemester nærmere hen til Degnen. Han blev ærgerlig over denne Forstyrrelse af Jagten og brød op til Hjemgang. Paa denne lod Mikkel videre sin behagelige Stemme høre, og den Ujagt-

kyndige spurgte bestandig i Forbauselse: „Jh! hvem er da det?"

„Aah!" fik han endelig til Svar, „det er den afdøde Landinspektør, som har uretfærdigt udskiftet Markerne. Han føres en vis Nat op af Helvede og herud af en eller anden Djævel. Hvergang de nu kommer over et Markskjæl, kniber Djævlen ham med en gloende Tang: derfor er det, han skriger."

Under Gangen hørte vi gjentaget det modbydelige Skrig; og hvergang hviskede Substituten: „Nu kommer de igjen over et Markskjæl."

Saameget til foreløbig Antydning af den tolvkvarteers Ludimagisters indvortes Beskaffenhed.

Det var selvsamme Foraar, at Bonaparte stødte Kjærnen af den spanske Hær herop i Danmark og rejste et fransk Gjærde bag ved dem og satte Bernadotte til Gjærdevogter.

J Sognet, der havde temmelig Udstrækning og Folkemængde, blev indlagt et Kompagni af Zamora-Regimentet med sin Kapitain og tvende Lieutenanter. Den første, en stærktbygget, bredskuldret Mand, havde et Ansigt, der ikke behøvede Skrammer for at vise den prøvede, hærdede Kriger — jeg forestillede mig at se Cortez. Premierlieutenanten mindede om Pizarro; og siden, naar jeg i Aviserne læste om de fra hint Tidspunkt og lige til nu udøvede Grueligheder i Spanien, maatte jeg uvilkaarlig erindres om Morillo i Jylland, der tyktes mig at fungere som Bøddel i hans elendige Fædreland. — Sekondlieutenanten, en lille, næsten spinkel Fyr af et godmodigt Udseende, søgte især Omgang med mig, og da vi begge kunde taaleligt Fransk, han dertil lidt Dansk, og jeg lidt Spansk, saa sladrede vi vakkert

sammen. Med Latinen, den han troede skulde knytte Traaden, naar den brast i de andre Tvindinger, gik det sjokkende og bomrende. Ikke enhver Rektor skulde forstaa, at „Ospeso domum," betydede „Værten i Huset" og „Filius regem" „en Kronprinds." Nok om denne Babylonisme.

Bataillons-Kommandøren var indkvarteret paa en Herregaard, hvor jeg ofte kom. Han var yngre, meget smukkere og meget galantere end baade omtalte hans Kapitain og Premierlieutenant. Han talte temmelig færdig Fransk og havde dertil af sin Oppasser Asinjo lært en Slump danske Ord og Talemaader, allermest henhørende til det Kapitel om Kjærlighed, saasom: søte Mund, dejlige Ojos (Øjne), en Marmorbryst, o. s. v., hvormed han tiltalede de smukkeste Individer af det kvindelige Tyende. — Blandt dette befandt sig paa Gaarden en ualmindelig skjøn Stuepige, til hvis Bestilling ogsaa hørte at gjøre rent i Kommandørens Værelse, hvorfra hun efter et Par Dages Forløb, hos sin Frue, Gaardens Besidderinde, indstændig bad sig befriet. Bevilget. Da denne hendes Dydighed snart blev bekjendt dersteds, vandt hun naturligvis i hæderligt Omdømme. — Dog, hvad der mislykkedes Spaniolen, var en Franskmand forbeholdt.

En Dag var jeg i en nærliggende Søstad. Da kom agende paa en Bondevogn en fransk Ingeniørofficer med en Sapør bag. Hin var civil klædt uden mindste militært Kjendemærke. Denne havde derimod baade Uniform og saa ultratyrkisk et Skjæg, at man af hans Ansigt neppe saae den øverste Halvdel. En Æreslegionsorden og en massiv Guldkjæde prydede hans Vest, og nedenfor dinglede dito Uhrkjæder og Signet-Trofæer, maaske fra hans underjordiske Expeditioner; eller og fra

overjordiske; han var reglementeret i Skabning, Holdning og Bevægelser, og hans levende Øjne lod ane søde Hemmeligheder.

Jeg glemte at fortælle, hvorledes den yndige Stuepige strax efter hine ubehagelige Sovekammeroptrin var i Mindelighed bleven sin Tjeneste paa Gaarden ledig og havde givet sig i en anden, og det var netop der, hvor disse Franskmænd tog ind.

Begge disse, hun, vor Skolesvend og jeg traf sammen i Forstuen. Sapøren smilte til hende, saa hans Moustacher skred en Fingersbred højere op om Næsen; og hun rødmede, saa Blodet gled hende ud over hele Ansigtet. „Aha!“ sagde Kapitainen til sin Landsmand, paa Fransk nemlig, „Du har smukke Bekjendtskaber ogsaa her, som jeg seer.“

„Dem har jeg allevegne,“ fik han til muntert Svar. Han nikkede fortroligt til Pigen og fjernede sig med sin Officier du genie. Ligesaa hurtigt forsvandt hun, skjøndt Skolesubjektet vilde standse hende.

Han og jeg vare altsaa under fire Øjne. „Hvad,“ siger jeg, „har Du med hende at bestille?“

„Intet videre,“ svarte han, „end at jeg synes ret godt om hende, og derfor hover jeg ikke, at denne laadne Franzos gaaer og smutter efter hende.“

„Har han smuttet før?“ spurgte jeg. —

„Af og til i en fjorten Dages Tid,“ sagde han; „jeg har hørt, at disse her paa Kejser Napoleons Befaling eftersеer alle Fjordene østerpaa Landet, for ved Indløbene at anlægge Batterier til at holde Engelskmændene ude.“

„Godt! end Du? anlægger Du ogsaa Batterier her?“

„Jeg er bleven Hovmester hos mit Søskendebarn,

Skipper Møller nede ved Aaen — men hvad var det, de to Franzoser sagde?"

Jeg fortalte ham det.

„Aah! veed De hvad," tog han ved, „vil De ikke lære mig en Mundfuld Fransk?"

„Det bliver heller ikke mer end en lille Mundsmag," svarede jeg. „Naar Du møder En af dem, saa siger Du bon jour! Goddag! Og saa vil De nok spørge dig, hvem Du er; og det hedder paa Fransk: Je suis Petitmaître d'école."

Ikke uden Vanskelighed fik jeg ham dette indprentet. Da disse Messieurs just igjen viste sig, biede han ikke forlænge med at gjøre sin Sprogfærdighed gjældende. Herrerne lo, og Sapøren sagde: „voilà un Petitmaître danois!" Leende gik de bort.

„Det hovede de," sagde min Lærling ret tilfreds, skultrende sig med et Smil, der kunde sat Diana i Fristelse. „Alligevel," lagde han med en ganske anden Mine til, „jeg saae gjerne, at de snart vilde skruppe af, for denne laadne Bjørn kunde maaske sætte Susanne Skruer i Hovedet."

„Det var vel ikke umuligt," bifaldt jeg; „men saadan en kjøn Karl som Du kan vel nok stikke Bjørnen ud."

„Det kunde hænde sig," svarede han smiskende, „vi kunde sætte en Prøve."

„God Lykke! adieu, mon Petitmaître d'école."

En Ottedagstid derefter var jeg atter i Byen. Jeg saae hverken de franske Helte eller den kydske Susanne. Jeg spurgte om dem. „Fanden har taget dem alle Tre," svarede mig Værten, „det gjør mig ellers lidt ondt for Susse; det var saadan en flink og skikkelig Pige og holdt de Næsvise tilside, lige til han med Gulduhrene fik hende

forlokket. Hun bad sig rigtignok Forlov til at besøge en Søster, hun har i Vejle; men Franzoserne rejste samme Vej og samme Formiddag, som hun gik om Morgenen. Hun lovede at være her tilbage i Overgaars; men hun bliver borte."

Imidlertid kom vor Petitmaître og fortalte os: at han nu var bleven virkelig Skolemester. Han var altsaa avanceret til Grandmaître d'école. Derpaa spurgte han om Susanne. Jeg gjentog Værtens Forklaring; jeg vidste vel, at han ikke vilde besvime derover og ligesaa-lidt ved Selvmord foraarsage en saa hurtig Vakance i sit nys opnaaede Stormesterdømme. Det eneste Kjende-mærke paa en lidt mer end dagligdags Sindstilstand var, at han rettede sig paa det ene lange Ben, medens det korte svingede saa smaat frem og tilbage; hvorved han sagde: „jeg vilde dog gjerne gjort hende lykkelig — og nu kunde jeg — men i det Sted vil hun da hellere rende omkring med en udenlandsk Landstryger. Hun kunde have havt det en bitte Korn bedre hos mig. Ja — hvad skal vi sige? Det har nu været hende saaledes beskikket. — Jeg kan sagtens faae en Kone, hende for-uden. — Gid Fanden — Gud forlade mig — havde taget den franske Abekat længe før!"

Jeg overlod den uheldige Elsker til hans videre Betragtninger, og nogle Dage derefter fik jeg at bestille i Kolding. Paa Hjemrejsen derfra, da jeg er kommen ovenud af den lange Banke Norden for Vejle og gjør Holdt for at lade Hestene trække Vejret, faaer jeg slumpe-vis Øje paa noget Hvidt og Rødt henne mellem de grønne Buske kun saa Favne fra Vejen. Jeg staaer af Vognen, nærmer mig forsigtigt og — seer gjennem Løvhanget et Fruentimmer siddende ved en Træstamme, bøjet forover

begge Albuer paa Knæerne, begge Hænderne under Kinderne, hvorved det halve Ansigt skjultes. Jeg stod selv som en Træstamme og stirrede. Med Et rettede hun Overkroppen og Hovedet, slog Hænderne sammen og strakte dem op over det; hendes Blik tog samme Retning.

Ak! det var Susanne — og det var dog ikke hende. Det havde engang været den yndige Pige; nu var den ungdomsliblige Farvetone rent borte, som paa et af Tid og Skjødesløshed ilde medtaget Maleri, før det bliver restaureret. — Ak! for hende var ingen Restauration at haabe: en maaneklar Nathimmel pludselig understrøgen med døsig Rimtaage.

Jeg havde mine Betragtninger — i dem var intet af Maaneskin, men meget af Tusmørke. Jeg traadte hen til hende. Hun foer op med Vildhed og raabte: „Hvem er De? hvad vil De?" (Hun kjendte mig ikke.)

„Jeg er en Rejsende," sagde jeg, „og saae Dem sidde her saa ensomt. — Jeg rejser nordpaa — vil De med, har jeg Plads paa Vognen."

„Hvad behager?" stammede hun. Jeg gjentog mit Tilbud.

„Nej, jeg takker — jo, jeg takker!" Hun rejste sig hurtigt og fulgte mig.

Da vi vare komne til at kjøre, indledte jeg en Samtale — som langt hen var egentlig to Enetaler.

„Kjender Du mig ikke?" begyndte jeg.

„Nej — jo — jeg synes det."

„Det er dog ikke saa længe siden, vi saaes hos Gjæstgiverens i . . . . ."

„Der kommer Saamange paa saadant et Sted, man glemmer den Ene for den Anden." Hun trak efter Bej=

ret som den uvante Svømmer, naar han stikker Hovedet op, efter at have havt det vel længe under Vandet.

Jeg gik engang paa Toldboden og hen til Flydebroen. Derindenfor svømmede flere Smaadrenge. Blandt disse var en Novice, en lille Knort paa en sex syv Aar, saae han ud til. Han pjaskede af alle Kræfter, men sank mer og mer, indtil blot Isſen var over Vandet. De Andre brød sig fejl om ham. Jeg sprang ned, stak Hænderne under hans Kjæft og hivede ham op paa Flaaddet. Han gylpede noget Vand op, og herud igjen. Det gik ligesaadan. „Hvem hører Du til?" siger jeg. — „Moer boer i Enhjørningsgaden," svarer han og vil atter ud. Jeg holdt ham tilbage. „Du Ulkeunge!" raabte jeg, „bliv fra Vandet, til Du lærer at svømme!" — „Hvordan skal jeg saa lære det?" snærrede han og sprang i Dybet tredie Gang. En langt større og allerede veløvet Svømmer kom til og tog sig af ham, og jeg gik op igjen.

Det Optrin — eller Nedtrin — randt mig isinde; Susanne havde ogsaa blindt hen kastet sig i Lidenskabernes rivende Strøm uden Kraft til at bjerge sig: hun var ved at synke. Hvorledes kunde hun frelses? Det Element, der truede Matrosdrengen, er ikke nær saa farligt som det, mod hvilket den allerede afmægtige Kvinde kæmpede uden Haab om Redning.

„Vil Du til Gjæstgiverens igjen?" tog jeg ligegyldigt ved.

„Dersom de ellers vilde tage imod mig — jeg har været altfor længe borte — jeg veed ikke hvorlænge — det er vel en hel Maaned."

„Det er jo knap nok en Uge," siger jeg; „og Du kan jo strax underrette dem om, at Du har været syg

— man kan se det paa Dig. Jeg vil gjerne bekræfte det."

Dette havde jeg talet halvt bortvendt fra hende, der sad bag ved paa Fodersækken; min Højre hvilede paa Bagslaget af min Stol. Pludselig blev den berørt — trykket. Jeg drejede mig derom. — Hun skjulte den med sit Ansigt — hendes Taarer vædede den. Jeg trak den ikke bort; jeg vilde ikke standse det nu aabnede Afløb for hendes Smerte.

Endelig hævede hun det graadfurede Aasyn, fæstede de mattindrende Øjne paa mig og hulkede: „Saa der gives da et Menneske, der ikke forskyder mig, ikke foragter mig."

„Vor Frelser," svarede jeg, „forskød ikke den, som alle Andre fordømte; gak bort! sagde han trøstende, advarende, gak bort og synd ikke mere!" Hun greb atter min Haand, kyssede den og stammede:

„Gud lønne Dem for denne Time! Jeg skal aldrig glemme den."

Gjæstgiveren saae surt til hende; hans Kone bittersødt, hvorhos hun snærrede og stiklede ganske forstaaeligt — ogsaa paa mig unge Fyr, hvem hun betragtede som en ny Tilbeder af den „ledigblevne" Susanne. Imidlertid beholdt de hende.

Der løb herefter omtrent syv Aar hen, i hvilket Tidsrum jeg havde havt meget Andet at tænke paa.

Paa en Rejse faldt nu min Vej igjennem den By, hvor min Grandmaître havde sagt mig at han var bleven ansat, for at „understøtte Præsten i hans aandelige Virksomhed." — Jeg opspurgte snart denne „Kollegas" Bopæl, og traadte ind i Stuen, hvor jeg kun forefandt tvende legende Børn: en Dreng paa mellem sex og syv og en dito et Par Aar yngre; hvorom den ældste paa

Tilspørgsel underrettede mig. — Den ældste havde mørkebrune Øjne og Haar, den anden lyseblaa Øjne og hvidgult Haar; hin mindede mig om den franske Sapør.

Jeg spurgte om Forældrene og fik den Besked: at Faer var i Skolen og Moer i Bryggerset: „men jeg skal kalde paa dem," sagde den ældste og sprang ud. „Pas paa!" lagde han til i Døren, „at bitte Johan ikke tager min Kyrasseer derhenne!" (en Kjæphest i Krogen).

Drengen bragte snart vor Pædagog. Han gjenkjendte og hilsede mig med saamegen Varme, som hans kølige Natur tilstedede. Efter at have gjort nogle almindelige Spørgsmaal om min nærværende Stilling og Befindende og faaet disse Kvæstioner besvarede, førte vi Talen tilbage paa det Forbigangne.

Det forekom mig synderligt: at naar jeg ledede Snakken hen paa Franskmanden med Stuepigen, drejede han af og for Exempel hen til Andekjæret eller Landinspektørens Spøgeri ved Markskjællene. I Sammenhæng med disse Materier lagde han Følgende til:

„Enten det nu er den samme Jordsmager, som har udskiftet i min forrige Egn, eller en Anden, saa har jeg heromkring hørt det samme Helvedesvræl, naar jeg tidlig paa Aaret har siddet efter Ænder."

„Saa De gaaer paa Jagt endnu?" afbrød jeg.

„Jeg sidder paa Jagt," rettede han, „saa efter Ænder, saa efter Ræve i Aadsel, og saa efter Harer i Kaalhaver."

„Giver det Noget af sig?"

„Saamænd! ligesom det træffer. Jeg gjør ikke saameget sjelden min Kone fornøjet, naar jeg medbringer hende et Stykke Vildt eller fler."

„Men naar De nu kommer tomhændet hjem, hvad siger hun saa?"

„Hun siger: at jeg gaaer og slider Klæder og Støvler, og at jeg dog i det mindste skulde tage Træsko og mine gamleste Dagligklæder paa; det var alt godt nok."

„Hvem er Deres Kone?" spurgte jeg, „kan man ikke have den Fornøjelse at hilse paa hende?"

„Der er hun selv," svarede han hurtigt og sagtmælet. Døren gik op, hun selv traadte ind.

Jha! det var Susanne! — Hun gjorde et lille Knix for mig med et flygtigt Overblik, hvorpaa hun gik hen til Manden og hviskede — dog ikke saa sagte, at jeg jo kunde forstaa det — „gaa dog ind i din Skole! Børnene ere færdige at vælte hele Huset — hvem er den Fremmede?"

Han sagde det og humpede ud med lange og ulige Trin.

Nu vendte hun sig til mig og nejede. Et mat Smil, et svagt Lysglimt, ikke uligt det sidste blege Skjær af et hendøende Nordlys, oplivede for et Øjeblik hendes — jeg kunde gjerne sige: halvdøde Aasyn. Hun spurgte, hvorledes jeg befandt mig, hvor jeg nu opholdt mig, og, ret ligesom det hændelsesvis faldt hende ind, takkede for udvist Godhed i den forgangne Tid. — Jeg sagde da: at det fornøjede mig at se hende vel forsørget med en skikkelig Mand. — „Ja saamænd!" svarede hun, drejede Mundvigerne lidt nedad og sendte et Suk opad. Jeg behøvede ingen andre Kjendemærker paa hendes huslige Lyksalighed.

„Maa jeg være saa fri at spørge," fortsatte jeg,

„hvorledes De og Deres Mand ere trufne sammen paa Livets Vej?“

„Aah! det gik meget ordentlig til,“ gjenmælede hun; „han saae mig nogle Gange hos Gjæstgiverens, De veed, og fattede Godhed for mig, sagde det ogsaa til mig. Det var jeg ikke saa strax betænkt paa, for jeg skal sige Dem, han var ikke den Eneste, der havde et godt Øje til mig. Naa! da jeg saa senere var kommen tilbage fra et Familiebesøg — De husker maaske, De var saa artig at befordre mig et Stykke af Vejen — se, saa kom han igjen og slog paa den samme Streng, og Meningen blev da, at vi kom sammen. — Hvad maa jeg byde?“

„Ingenting,“ svarede jeg, „ellers mange Tak!“ sagde Farvel og gik fra et Hus, hvor jeg heller ikke har været siden.

Kan et Menneske ældes, før det begynder at blive gammelt? Ja! naar Aanden taber Herredømmet over Legemet og dets Drifter og ydermere slutter Forbund med disse. Hvad saaledes gjælder om Menneskekjønnet i det Hele, gjælder end ydermere om den svagere Halvdel af samme. „C'est le premier pas qui coûte!“ siger Fransken, men ligesaavel om hæderligt Værk som om det første Skridt ned i Lastens Hulvej. Javel koster dette allerofteſt Kvinden hendes dyrebareste Klenodier, hendes glade Barndoms uskyldige Glæder. Enhver ung Pige skulde bære paa sit Bryst, i sit Bryst, denne Talisman mod Sandselighedens Kogleri: „Det er det første Skridt, som koster!“

Et Eventyr paa Himmelbjerget i 1843.

1844.

1. Vosbro.

Jeg havde en Bonde til Kudsk og agede paa en Kaffemølle, som jeg før har gjørt. I overskrevne Kro skulde bedes.

I Gjæstestuen gik det ud og ind. Nogle vare mig flygtigt bekjendte, Flere ikke. Af de Sidste lagde jeg Mærke til et ungt pænt klædt Mandfolk, der stod ved et Vindue ud til Vejen, med Armene hvilende paa Karmen. Han vendte uafladeligt Ryggen til, saa jeg kun fik et Glimt imellem af hans romerske Profil. At han ventede Nogen, var tydeligt.

Jeg gik ogsaa og ventede — efter Kudsken; egentlig efter hans Heste, om de snart kunde faae afgumlet.

Inden dette fandt Sted, rullede en Vogn hastig forbi sydpaa. Romerens Pande stødte en Rude ud: den Forventede maa følgelig have været blandt de Forbifarende. Han vipsede ud, stirrede nogle Øjeblikke efter de Bortilende og gik ind igjen, stillede sig som før ved Vinduet og keg nordefter: derfra maatte han endnu vente Nogen.

Det faldt mig saadan ind: at det at vente er en yderst kjedelig Forfatning. Intet kan man bestille, allermindst Noget, hvortil kræves Aandsfrihed, man seer

efter Klokken, gaaer frem og tilbage, stopper en Pibe halvfuld, tænder den ikke, seer efter Klokken, stopper igjen og forstopper, vil forgjæves tænde, smider Piben bort, seer efter Klokken, bander, seer efter Vejen, summer sig, beregner: „ved Solens Opgang var det bestemt, de vilde tage ud, de kunde været her for en Time siden, der maa være tilstødt dem Noget, en Hest kan være bleven halt, en Vognaxel kan være brækket eller Vognen væltet eller deres Klokke gaa bagefter Solen — jeg vil slet ikke vente længer, det er et nederdrægtigt Arbejde — jeg hører en Vogn — nej! Naa saa skal etc.“

Idet jeg trippede hid og did over Gulvet, gjorde jeg mine egne Betragtninger: Han er i høj Grad forelsket — hans Afgudinde har været paa Vognen — det kan Ruden bekjende — han venter en Medbejler; det kan maaske give Glarmesteren dobbelt Fortjeneste. Og randt mig herved en af min Fætters faste Grundsætninger ind: den nemlig, „at man stedse skal forelske sig med koldt Blod.“ (Det gaaer min ærede Hr. Fætter med denne Grundsætning som saa mange andre Filosofer, der oftest selv ere de sidste til at efterleve Reglerne, de opfinde og forfægte.)

Nu kom en anden ung Herre farende ind — var han ogsaa forelsket, maatte hans Hjertes Thermometer staa højt over Frysepunktet.

„Er' de komne?“ spurgte han stormende den Første.

„Komne og forbi,“ svarede denne og tilkastede mig et skjævt Sideblik.

Dette fulgte den Sidste og spurgte saa hin paa Fransk: „Hvem har vi der?“

„Jeg kjender ham ikke,“ lød Svaret; „formodentlig en Landpranger; det er nok hans Vogn, der holder

udenfor med Trækram — hold ham med Selskab, om Du behager, mens jeg faaer Værten til at skaffe os en Vogn i en Fart." Svip! var han ude.

Nr. 2, en livlig Karl med en kjæk Mine, spurgte mig: „Handler De maaske med Fjerdinger og Ottinger?"

Der var noget saa Sarkastisk i Mine og Tone, at jeg i samme Dur svarede: „Helst med Oxehoveder."

„Jasaa!" sagde han i Moll; „dog maaske ikke tomme?"

Jeg blev ham Svar skyldig, da min Kudsk i det Samme kom til og berettede mig, at han havde forspændt. Jeg bad ham kjøre om for Døren.

Nu kom Nr. 1: „Ingen Befordring!"

Nr. 2: „Saa maa vi gaa — hvad? Du har stødt din Pande; den bløder; hvor har Du faaet det?"

„Hvad for noget?" Han saae sig i Spejlet.

„Hm! det kan jeg ikke begribe."

„Jeg kan," indfaldt jeg: „for lidt siden vilde De se efter Noget udenfor, og da hørte jeg Glasset klingre."

Nr. 2 slog en Latter op, og Nr. 1 tørrede den Smule Blod af.

„Mine Herrer!" siger jeg, „vil De til Rye, er min Vogn til Tjeneste — der er den — Værten her laaner mig nok en Agestol." Herrerne tog mod Tilbudet, Sædet anbragtes, besattes, vi kjørte.

Vi vare neppe komne ud fra Stedet, før mine to Optagne gav sig til ivrigere at gjennemgaa deres Hjerteanliggender, men paa Fransk; hvilket Sprog de vel troede var fremmed for Vintapperen. Jeg blev helt indviet i de skjønne Forhold, men vedligeholdt uafbrudt Taushed, lige til den Ene afbrød den amou-

røse Materie med den Bemærkning: at man kom forbandet langsomt afsted.

„Niels!“ purrede jeg, „de Herrer her bag ved har uopsættelige Forretninger og ville gjerne lidt fort frem — sæt Ild i Pidsken!“ Det gik.

Herrerne snakkede sagtere, men da jeg har lange Øren, opfangede jeg blandt mere den Ytring: at jeg maaske havde været i Bordeaux, siden jeg forstod Fransk.

„Nej, mine Herrer!“ sagde jeg, „men naar man drikker Vin fra Bordeaux, faaer man strax en Mundsmag paa Fransken.“

De lo og snakkede nu Engelsk, alt om deres Beleiringsplaner, dem jeg blev ret godt indviet i. Jeg lod, som jeg ikke kjendte dette Sprog, og nynnede en fransk Vise.

Saa meget havde jeg opsnappet: at de vare Fætre; at den Ene (Nr. 2), havde Penge, den Anden ingen eller ganske faa; at de havde Øje paa to Søstre; men at Moderen og endnu mere Tanten stod dem iveien, hvisaarsag de titulerede dem slethen „Ugler.“

Det er paa eengang baade ubesindigt og anstødeligt at tale fremmede Sprog i Andres Overværelse, som man ikke antager forstaaer dem; Saadant generer ofte en Uvedkommende, og da jeg nu ikke fandt særdeles Grund til videre Oplysning, saa intervenerede jeg anden Gang her. Ved hint Udtryk „Owls“ brummede jeg Omkvædet til Shakespeares Ode til Nattens Fugl: „Tow hit tow hoo! a merry note etc.“ *)

De taug nu rent stille, til vi naaede

---

*) Sangen selv kan omtrent lyde paa Dansk:

2. Laasby.

Inden jeg fra Vognen fulgte ind efter mine Medagende, paalagde jeg Niels: at dersom Nogen spurgte ham, hvem jeg var, skulde han sige, at jeg nok var en Vintapper Nord fra; men Navnet kunde han ikke huske.

I Gjæstestuen befandt sig ved et Kaffebord: en aldrende Herre, tvende Damer, ogsaa til Aarene, og andre to, unge af Aar og smukke af Udvortes. Jeg saae strax paa mine Medfølgere, at min Kudsk kunde vente gode Drikkepenge; thi de Eftersatte vare indhentede, det var udenfor al Tvivl.

Jeg begynder nedenfra — med de Unge. Jeg begynder fra Fødderne, alle fire smaa og veldannede — yndig Skabning og Barm. — Begge Halse derovenpaa hverken for tynde, ejheller for tykke, men lige tilmaade. Saa til Ansigterne! dem jeg bør beskrive særskilte. — Frøken A. — saa kalder jeg den Ene — havde Læber som Moreller, Øjne som Kastanier, Kinder som blegrøde Roser og mørkerødt Haar spillende i det

---

Naar Esben bærer Brænde ind
Med Vinterroser paa sin Kind,
Naar Morten sine Arme klynger,
I Kirketaarnet Uglen synger:
„Tivit! uhuh!" — Net kjøn er Lyden,
Som naar vor Mette skurer Gryden.

Naar Spurven paa Snedriven ruger,
Frostvinden piber gjennem Fuger,
Naar Mælken fryser som din Rude,
Fra Kirken høres Uglen tude:
„Tivit! uhuh!" — Net kjøn er Lyden,
Som naar vor Mette skurer Gryden.

Brune. Frøken B.'s Haar vare lysrøde og spillede i det Gule, lysblaa Øjne, Kinder og Mund meget lige Søsterens. Frøken A.'s hele Ansigtsskjær betegner jeg som Maaneskin i første Kvarteer; hins var Morgengry under en let Sky, dennes mørkrød Solopgang, der bebuder Storm. — Den, der gjennem dette Omrids ikke nøjagtig skuer vore to Pigers aandelige og hjertelige Indvortes, den veed neppe, hvem Lavater var.

Det vilde være en utilgivelig Skjødesløshed, hvis jeg i mit Skyggerids forbigik de to ældre Søstre, især da de begge vare Enker.

Den yngste, Fru Etatsraadinden, en Dame omtrent midt imellem de Halvtreds og Tres, var høj og endnu føer og fyldig, saa man glatvæk lod hende gaa for en halv Snes Aar yngre, efter hendes egen Opgivelse. Denne Hukommelsesfejl var den eneste, der kunde bebrejdes hende; hun selv i det mindste vedkjendte sig ligesaalidt nogensomhelst anden Fejl som den benævnede. Jeg skal heller ingen flere udpege; med mindre det skulde regnes for en, at hun lod sig saagodtsom uindskrænket beherske af sin Søster Fru Generalkrigskommissærinden.

Hun var af Væxt langt lavere, i Mod langt højere, af Legem lidt tyndere og svagere, i Mund meget stærkere; med dette Vaaben havde hun tidlig betvunget sin salig Mand, og det var endnu ikke sløvet, hvor ofte hun end siden havde brugt det. Skjæbnen havde forment hende Børn; men alligevel tog hun sig ufortrøden af Andres, hvor hun havde Magt og Myndighed til at læse Korrektur. Grantseende opdagede hun den mindste Trykfejl og desforuden endnu flere, som ingen Anden var istand til at finde. Søsterdøtrene især havde været og vare endnu de kjæreste Gjenstande for hendes ultra-

moderlige Omhu, hvilken disse dog saa lidet paaskjønnede, at de omsider ganske forsmaaede den.

At fire Damer gjøre en Rejse paa flere Dage uden mandlig Beskyttelse, gaaer nok an i det virkelige Liv, men ikke i Romanen, men da dette her nødig skulde gjælde for Opspind og Sandhed er Historieskriverens første Pligt, saa bør jeg ikke fordølge, at disse Damer rigtignok medførte en mandsolkeklædt Person, men som aldeles intet Ridderligt havde hos sig. Det var en ganske ung Knøs med Noget i Ansigt og Væsen, der røbede saavel Snuhed som Træghed. De kaldte ham „Peter“. — Han var døbt „Peer“ slet og ret, men gjendøbt af det fornemme Herskab. „Peter! Peter! — hvor bliver han af? — hvad bestiller han, Peter? — lad spænde for, Peter!“ Saaledes kommanderede den tapre Generalinde, og Peter adlød. Men hans Ansigt, naar han vendte hende Ryggen, vilde neppe behaget hende. Jeg derimod kunde bruge det. Jeg gik ud efter ham, og da han havde meddelt Kudsken Parolbefalingen, tog jeg ham lempeligt i Kjolekraven og sagde: „Det er nok store Folk, Du er i Tjeneste hos, Peer! Og hvad saa mer?“

„Int' mer,“ svarede han; men der stod en Skjelm i hans Fjæs, som sagde lidt mer. Langsomt drog han Gardinerne ned for Sjælevinduerne og skred ligesaa langsomt fra mig.

Ved Kaffebordet forefandt jeg nu ogsaa begge mine Herrer. Nr. 1 talte intet med Munden, men hviskede med Øjnene. Nr. 2 snakkede saa godt som paa eengang med alle Damerne — hvorom? det kunde jeg ikke fatte og antog følgelig, at det var om Ingenting. — Tanten, som jeg herefter for Korthedsskyld vil benævne hende,

tog ingen Del i Samtalen, undtagen nu og da med Interjektionerne „Hm!“ og „Jasaa!“ Først da man rejste sig, sagde hun: „Mine Herrer! det kommer mig for, at jeg for ikke længe siden, i et stort og blandet Selskab, har havt den Ære at se Dem — jeg ta'er mig den Dristighed at udbede mig Deres Navn og Stilling, om De behager!“ Hun sagde dette saa spidst, at Spørgsmaalet snarere lød som Tilbagevisning end som Tilnærmelse. Nr. 2 følte dette ret vel; han smiskede polisk, trak Halsbindet tættere op over Hagen, svarede: „Jeg er Landmand og hedder Muus. Min Ven hedder Kater og er Prøveprokurator til Tjeneste.“ Denne skottede til Landmanden; Forundring og Misfornøjelse afprægede sig i hans Ansigt; men han taug. Jeg formodede, at Begges baade Navne og Stand vare improviserede; og min Formodning bestyrkedes ved et Par hurtige Smil af de smukke Frøkener, der sagde saameget som, at de vidste bedre.

Nu kjørte min Vogn frem. Jeg hilsede alle Damerne under Et og indbød Herrerne til at indtage deres Sæder hos mig. De takkede høfligt, men sagde: at de herfra fik egen Befordring. — Hermed adskiltes vi til videre.

3. Rye.

Denne By har en Beliggenhed, som indbyder til Beskuelse. Jeg havde jo allerede flere Gange seet mig om der; dog var jeg nu ikke vel kommen af Vognen, før jeg igjen maatte ud. Jeg stillede mig med Ryggen til en Bøg, hvorfra jeg kunde lade mit Blik hvile paa Søer under mig, Marker, Byer længere hen for mig — et mægtig stort Maleri, som vanskeligt lader sig kopiere.

Jeg har den Vane — ligemeget om slem eller god — til Naturlivet at knytte Menneskelivet, saa jeg for Exempel ikke kan se en smuk Blomst uden at tænke paa en smuk Pige, ikke faae Øje paa et forvoxet Træ uden at komme i Tanker om menneskelige Vantrevninger. — Det kan være det Samme, hvad jeg her tænkte; hvad jeg hørte, vil jeg hellere fortælle.

Jeg blev opvækket af mine egne Drømmerier ved Lyden af tvende Kvindestemmer. En sagde: „Hvad vil Du?"

En anden svarede: „Det er jeg endnu ikke betænkt paa."

„Han med det brune Haar," lød det, „er temmelig stærkt forelsket i Dig."

„Og han med det gule iligemaade i Dig."

„Det er muligt; men hvem er de? Kjøbenhavnske Lapse maaske."

„Nej! nej! jeg har bedre Tanker om dem."

„De bedste Tanker om Mandsfolk due ikke stort."

„Hm! — var der ikke slette Fruentimmer til, da var Mændene vel ogsaa bedre."

„Jeg takker paa Herrernes Vegne. Jeg troer, jeg vil blive ved at være min egen Herre."

„Velbekomme! Men skulde jeg tage en Mand, saa vil jeg ogsaa være hans Herre."

„Pst! der staaer en af disse Herrer."

„Det er Vintapperen."

De drejede sig om. Den præsumtive Vintapper stod lige saa ubevægelig som et tomt Oxehoved; dog ikke længere end til de to Giftefærdiges Stemmer vare blevne saa svage, at jeg kunde vide dem et godt Stykke

paa Tilbagevejen, den de fortsatte med smaa og langsomme Trin.

Ikke saa sagteligt kom de to giftelystne Ynglinger ned ad Lyngbakken østenfor, hvor de rimeligvis havde søgt deres Hjerters Damer. Opmarschen af den Bakke, paa hvilken jeg havde mit Stade, tog længere Tid og kostede nogle hjertelige Eder. Jeg traadte om paa Siden af mit Træ, saa de ikke kunde se mig, naar de vandt op paa Ryggningen. Ankomne der, maa de have standset for at puste og se sig omkring efter de Søgte.

„Vi ere gaaede fejl af dem," sagde Nr. 2 — hvem jeg med Hensyn til Haar og Øjne herefter vil kalde den Lyse — „Pigen derinde ved Byen har viist os den urigtige Vej — vore dejlige Alfer maa være svævede tilbage — Allons! brave Camarade!"

„Stop lidt!" sagde den Mørke, „lad os endnu engang overveje, hvad det er, vi har for!"

„For Satan!" snærrede hin, „Du er mig en snurrig Patron — om Forladelse — Baron! Veed Du endnu ikke selv, hvad Du vil?"

„Lad Baronen være!" brummede den Anden, „han føder ingen Kone, langt mindre Familie; det kan en Assessor."

„Det bliver Du jo med allerførste. Imidlertid behøver Du ikke at krympe Dig; jeg har jo til at føde to Familier, om de end bleve aldrig saa store. Og naar din Farbroder, den gjerrige Hund, kreperer, kan Du betale mig igjen."

„Dit Tilbud . . ."

„Fornærmer dog ikke min adelige Ven?"

„Nej, nej, nej! fra den Side kjender Du mig vist bedre."

„Vel! saa bliver det ved Planen; vi søge at vinde vore søde Frøkener ikke ved Rigdom eller Rang, men ene og alene ved vor egen personlige Fortræffelighed. Først efter Sejren aabenbare vi os.“

„Sejren! er Du saa sikker paa den?“

„Vist er jeg. Ingen Tvivl! Ingen Betænkeligheder! En General vinder sjelden et Slag ved at betænke sig, men ved at slaa til uden lang Betænkning — her paa Bjerget skal Du henrykt omfavne mig som General Kleber Napoleon, da Tyrkerne vare vaskede ved Rosette eller Damiette, hvad det hedder. „General!“ raabte Kleber, „De er stor som Verden!“ Du skal sige til mig: „Hansen, Du er stor som Himmelbjerget!““

„Saa skal jeg ikke længere titulere Dig som Hankat?“

„Jeg ikke heller Dig som Mus — Marchons à la victoire! — Fanden ta'e Vintapperen! Han har staaet bag ved Træet og hørt hele vor Samtale.“

„Hm! den skulde han ikke blive klog af, om han ogsaa havde mærket paa den. Han tænker paa sine Vine og bryder sig lidt om Kjærestesnak.“

Lidt brød jeg mig dog derom, som jeg har gjort om mer i samme Materie.

Jeg gik nu og til Byen, efter at have gjennemtænkt og ordnet mine Materier for næste Dag.

4. Bjerget, om Dagen.

Som jeg traadte op for at holde min første Tale, hører jeg skraaes nedenfor mig hviske: „Plager Fanden Vintapperen? Nu faae vi Noget at høre.“

„Om Lafitte og Graves.“

Det var rigtig mine to Eventyrere. Og indenfor paa Bænken sad de bevidste fire Damer. Da jeg steg ned, kom de to Herrer hen til mig, undskyldte deres Tagen fejl af min Stand og sagde mig nogle Komplimenter, hvilke de gav end større Eftertryk ved at indbyde mig til en Gaffelfrokost. Den Lyse lagde skjelmsk til: „Damer skal ikke savnes.“

En behagelig Time! — Vittighed, optøjlet af Godmodighed, sætter Liv i et for saadan Forfriskning modtageligt Selskab. Hansen var i dette vor spirituelle Restaurateur. Jeg snakkede med, og selv den for sin Alder alvorlige Baron fik et yngre Ansigt og bidrog mere, end man skulde tro, til aandelig Oplivelse; lidt efter lidt fik vi ogsaa de unge Piger paa Gled og fortrød det ikke; thi ingen af dem var uvittig; Matronerne bleve tilovers, vi Andre lod, som vi ikke mærkede det, og ved jevnlig galant Tiltale fik dem til at tro, at de vare Sjælene i Samtalen. — Ved et Indfald, der med flere faldt fra mig, sagde Tanten: „Maa jeg spørge, hvor gammel er vel Hr. Pastoren?“

„Idag,“ svarte jeg, „er det gaaet mig afglemme, og i saa interessant Selskab er man ikke gammel.“ Jeg rejste mig, bukkede for Damerne og sagde til Herrerne: „Mit Embede fordrer min Nærværelse paa Bjerget; men siden hen beder jeg Dem om at smage min Lafitte, à revoir!“

I Bortgangen hørte jeg: „Det er en Himmelhund — han har dog graat Haar — det er Paryk,“ dertil blev leet — jeg lo ogsaa, men Solo, med Teltet paa Bagen.

Da jeg igjen havde besteget Tribunen, kiggede jeg flygtigt efter de Sex — ingen af dem at opdage. Det er ikke paa Tid til en „Sexa," tænkte jeg; men til en Firetur — god Fornøjelse!

Atter nedtraadt, søgte jeg slumpevis et Telt med dobbelt Rum; det inderste var afsondret ved et Lærredsforhæng. Der anede mig noget; jeg gik ganske langsomt hen imod det og løftede Haanden, som til at drage Tæppet tilside. En Opvarter sprang imellem og sagde afværgende: „Min Herre! det er optaget."

„Meget vel!" svarede jeg, vendte Ryggen til og stod stille.

Derinde bag ved mig taltes ganske sagte; to Mandsstemmer, to kvindelige — aha! det maatte være de Fire!

Jeg hørte Intet tydeligt, gad ikke lytte, gik ud og ned af Teltgaden. Ikke langt, saa traadte de to Matroner fra Siden hen mod mig.

„Har De ikke fornylig mødt vore Frøken Døtre?" spurgte Tanten.

Jeg benægtede det.

„Ikke heller Baronen og den anden Herre?"

Ogsaa dette benægtede jeg.

„De skulde dog aldrig være faret vild her i Skoven?" sagde Mama med nogen Ængstelighed.

„Skoven er meget stor," svarte jeg, „og meget vildsom: unge Mennesker kunne, uden kyndige Vejvisere, let komme ud af den rette Vej —"

„Herre Jesus," raabte den bekymrede Moder, „er her Ulve? Røvere?"

„Ulve ikke," beroligede jeg; „undtagen maaske af dem i Faareklæder. Røvere — af dem, der fratage Folk deres Penge, findes her neppe nogen; men der

gives jo kostbarere Klenodier end Guld og Sølv, som af og til ogsaa røves. Hvorvidt man her har at frygte for saadanne, kan jeg ikke give Forklaring over."

„Jeg forstaaer nok, hvad han mente," sagde Tanten i en Frastand under Bortfjernelsen; „den saakaldte Baron har et Røverfysiognomi —"

„Og den anden er en næsvis Krabat," tilføjede Mama; „men mine Døtre ere alt for vel opdragne og have alt for megen Forstand til at hoppe efter enhver Gjøg, som kukker."

„Forstand!" vrængede hendes forstandsrige Søster; „har saadanne Smaadukker nogen, den er ikke hjemme, naar Kavalererne gjøre Kur til dem; det lærer Erfaringen, og det burde min Fru Søster ogsaa vide. Vi har jo allerede lagt ganske andre Planer til deres fremtidige Lykke. De maa og de skal udføres tiltrods for alle de Spradebasser, her gaa og svinke."

„Men," indvendte Mama, „monne mine Døtre ogsaa ville synes om dem, Du har udseet? Majoren er gammel."

„Ja af Adel, ellers er han ikke saa gammel som nogen af os; og saa rig er han, at man med Billighed bør afdrage ti Aar af hans Alder. Han er endnu en smuk Mand, det paastaaer jeg."

„Ja ja! Men saa Baronen? jeg mener din Baron — ikke ham her. — Det er jo bekjendt for Gud og Hvermand, og selv søger han ikke at dølge det, hvor udsvævende han har levet —"

„Oh! Saadanne blive just de føjeligste Ægtemænd. Og naar din yngste Datter blot har lært noget Grundigt af sine Romaner, vil hun nok vide, paa hvilken Maade

hun skal behandle ham. Og hvad der kunde mangle i hendes Konduite, det skal jeg supplere."

Dermed bleve de borte baade for mine Øjne og mine Øren. — Andres Øren skulde jeg nu snart paaenfrisk tiltale; puttede altsaa, til videre, denne Sideroman i en Sidelæddike af min Hukommelseskiste og lukkede for den.

Da jeg havde faaet Pusterum, lukkede jeg op igjen, henslængt paa en Skraaning af mit brune Bjerg. — Jeg tænkte paa Kontrabands — Figurerne i det romantiske Tableau vare jo nu otte — da lød en firstemmig Sangmusik op til mig — Kontrabandsen var ude — en anden begyndte, i hvilken Træer dandsede, Stene balancerede, Blomster figurerede — Sang er Naturmusik. — De fire Naturmusikantere sang for deres egen Fornøjelse — det gjør ogsaa jeg. Men de fornøje tillige mange Andre — det vilde jeg ogsaa gjerne.

De skjønne Toner vare hendøde, men endda ikke Gjenklangen i min Sjæl, som jeg stod paa Bjergpynten og beskuede det herlige Naturmaleri, der aldrig vil trænge til nogen Kunstners Restauration; det behøver ingen Opfriskning — det forældes aldrig.

Da er der Nogen, som pikker mig paa Skulderen — jeg vender mig — det er den Lyse.

Han saae mørk ud. „Har De ikke seet de to gamle Damer for kort siden?"

Jeg sagde ham naar og hvor, og at de søgte efter de Unge.

„Adieu!" og dermed afsted ned til Brimlen. — Han havde kun Øje for een Naturfrembringelse, men som og bærer Prisen for alle andre: en yndig Pige.

5. Bjerget, om Natten.

Det var blevet saare livligt i Mørchs store, smukt dekorerede Telt: i dets ene Afdeling med Musik og Dands, i den anden med Nydelse af Bordets Glæder. Her drak man Skaaler, og flere af dem med indledende Taler. Der hvirvlede man sig, uden Taler, i fejende Valse. — Dands er paa en Maade ogsaa et Naturprodukt; thi det naturlige Menneske, det vilde nemlig, dandser ligesaa vel som det kunstige, det civiliserede nemlig. — Jeg kiggede af og til ud i Balsalen efter dem, vi veed nok: Nej!

Jeg er ogsaa et Naturmenneske: jeg tilbeder vor store Moder baade Nat og Dag. Selv naar hun buldrer og smelder, er der i hendes Vrede noget forfærdelig Skjønt, man kan ikke harmes, men bøjer sig ydmygt og modtager Tugtelsen uden Knurren; man veed jo, hun bliver snarligen atter god og mild. Jeg gik ud og opad til hendes og mit fortryllende Bjerg. Hvor blidt smilte hendes Natøje! ikke — som det, hun bruger om Dagen — tilbagetrængende med sit Flammeblik det menneskeliges Indskuelse. Hendes Aandedræt var neppe hørligt; kun de øverste Trætoppe hviskede meget sagte om, at de fornam Noget — ah! jeg fornam i min Nærhed en anden Hvisken.

„Imorgen maa der blive en Ende paa disse Optøjer! Dine Frøkener — Gud forlade mig! jeg havde nær kaldt dem Tøser — de ere snart rent excentriske. Jeg vil sige Dig: jeg har paa egen Haand skrevet til de egentlige Friere og bestilt dem herhid til idag. De maa være her endnu i denne Aften — Du seer dog,

at jeg har foranstaltet dette til dit og dine Børns Bedste?"

„Det seer jeg nok. Naar det bare maa falde saaledes ud!"

„Deres Naader!" indbrød en Tjenerrøst, „der er just nu ankommen to fremmede Herrer, som spørge efter Dem."

„Hvor er de?"

„Jeg sagde, at Deres Naader vare gaaet herop til Himmelbjerget og at jeg vilde hente Dem. De ere ellers inde i det første Telt paa højre Haand og drikke Champagne eller saadant Noget." (Det var netop ham fra Bagkurven.)

„Vi maa stræbe, ma Soeur! ellers ere de istand til at gaa ud og lede efter os."

De vendte; Lars blev staaende og skottede efter dem. Jeg tog fat paa en af hans Kjoleknapper: „Hør, Du Pilatus, hvad er det for Herrer? jeg troer, Du fryser, her er lidt at varme Dig paa."

„Mange Tak! den Ene er tynd, den Anden tyk — der kommer de selv!" — Han vilde tiltalt dem, men jeg forhindrede ham og sagde: „Løb til dit Herskab og siig, at jeg kommer strax med dem." Han løb.

De Tvende løb ikke; de standsede ved hvert tredie eller fjerde Skridt, for at drage Aande. — „Det er ganske vist," sagde den Tynde, „det er den behageligste Aften, jeg endnu idag har oplevet; Maanen skinner saa overmaade nydeligt." Jeg saae op til hende, ventende paa, om hun ikke vilde beskløre sig ved saadan en Kompliment. Nej, hun lod, som hun Intet havde hørt.

„Det giver jeg Dem Ret i," sagde den Tykke; „jeg

maa ellers bekjende, at jeg ikke har gjort af Maaneskin ved disse Lejligheder."

„Hvor længe er det siden?"

„Ikke saa længe, som da De sidst kom ud af Kirken paa Frederiks Hospital."

„Nok om det! Men lad os tænke alvorlig paa Hensigten af denne vor Hurtigpostrejse! for ellers —"

„Jeg veed, hvad De vil sige. Men Tanten har indbudet os, lad hende sørge for Resten!"

„Men om nu disse to Jydepotter snappede os de søde Kramsfugle væk?"

„Det forhindre vi ved en Udfordring ex tempore."

„Udfordring! hvorpaa? Jeg har ingen Vaaben."

„Det har jeg."

„Jeg fægter daarligt."

„Kan De da ikke skyde?"

„Med Pistol har jeg aldrig skudt."

„For Fanden! saa maa vi bortføre dem ex tempore!"

„Det giver jeg Dem Ret i, hvis vore Allerkjæreste ere villige til saadant romantisk Theaterkoup."

„Det er Tantens Sag! Kom! Lad os nu se, først at finde hende." — De gik.

Haah! tænkte jeg, der faae vi en interessant Kvadrille. Ej engang en almindelig Duel har hidtil fundet Sted paa Himmelbjerget. Saadan ridderlig Daad vil forstørre dets Navnkundighed; især om de alle Fire bleve paa Pletten — gid det var saa vel! — Det kunde have det Held. —

Jeg lod Maanen blive, hvor den var, og ilede ned i Teltet, hvor jeg haabede at finde Duellanterne. Jeg

fandt ingen af dem og har til Dato endnu ikke fundet hverken dem, ejheller de andre Fire.

Jeg troer langtfra ikke, at Fanden skulde have taget dem, men snarere Hymenæus; thi kort efter hørte jeg, at en Baron og en Proprietær vare blevne kopulerede med to Søstre, et Sted jeg ikke husker.

Jeg gratulerer!

Skinsyge.

En virkelig Begivenhed.

1844.

Soud ick al bewenen,
dat hier te bewenen waer
so had ick wel al de daghen were,
die daer comen in het jaer *)

(Skulde mine Taarer trille
For hver en Jammer paa Jord,
Da havde jeg nok at bestille
Hver Dag i det hele Aar.)

Jeg blev født, om end ikke midt i Lyngen, saa dog saa nær, at jeg paa tre Sider havde de brune Gulvtæpper for Øjne.

Hvilken Forandring for mig nittenaarige Lyngmand, da jeg som Hovmester kom til det yndige Falster! Disse Marker med ægyptisk Kornrigdom, disse herlige Skove, saa frodige, som om de vare indførte fra Australien — jeg spurgte mig selv: er Du virkelig i Danmark? Og saa de dejlige Piger — nu ere de gamle eller døde — det undrede mig næsten at høre danske Ord fra deres svulmende Læber; jeg havde ventet Græsk eller Otahejtisk. — Men jeg kommer for langt fra Texten: det er ingen Geografi, men en Kjærlighedshistorie.

Paa Nordkanten af den yndige Ø ligger Landsbyen Gunslev. Præsten i samme By hed Blicher ligesom jeg,

---

*) Af en gammel hollandsk Vise.

og han var Broder til min Oldefader. Han var da af Blodet, og der var godt Blod i ham. — Jeg veed ikke Andet imod ham, end at der aldrig maatte lægges i Kakkelovnene førend den første December. Følgen deraf var, at man i Gunslev Præstegaard frøs af og til i November — som jeg selv har gjort — og at hans Døtre, hvilket jeg ofte har seet, gik med Uldvanter i Køkken, Spisekammer og Fadebur. Da de alle fire endnu ere levende, kunne de sige, om jeg lyver.

Men det var ellers ikke det, jeg vilde fortælle. — Fra mine Tanter — som jeg kaldte dem, hvorvel de vare baade unge og smukke dengang — vil jeg lede Opmærksomheden hen til en lille halvvoxen Hønsepige dersteds, hvem jeg forresten ikke skjænkede saa stor Opmærksomhed som nu.

Jeg forlod Falster i Efteraaret 1803, tog til Kjøbenhavn og fik der Andet at tænke paa end halvvoxne Hønsepiger. Men i et af de følgende Krigsaar blev jeg ej alene sørgeligt, men frygteligt mindet om hende. Jeg skal fortælle, hvad der er mig fortalt.

Gunslev havde i et af hine Danmarks mørke Aar faaet Artillerister i Indkvartering. Blandt disse var en Konstabel, hollandsk af Fødsel, en flink Karl, der var agtet og yndet af Alle og Enhver i Batteriet, baade Officerer og Simple. Der var ikke Andet at sige ham paa, end at han var noget stolt og trodsig, dersom man prøvede paa at forurette ham; men dette skete da heller ikke for tidt. Af Person var han velvoxen, havde et ærligt, men stedse alvorligt Aasyn. Smaatalende var han, og ikke mange flere end Kommando-Ordene hørtes af hans Mund. — Hvad hans Opførsel udenfor Tjenesten angik,

da var den aldeles dadelfri; han brød sig hverken om Fruentimmer eller Flasker.

Men af det første Slags maatte dog En vorde hans Fordærvelse — og han hendes.

Cornelis — saaledes kalder jeg ham — blev ulykkeligvis indkvarteret i den dejlige Hønsepiges Fødegaard. Nu var hun ikke længer Hønsepige, men fuldvoxen, dejlig Mø, Arving til Gaarden. — Den stolte Kriger saae paa hende een Dag og en anden Dag, og snart maatte han bøje sig for Kvindeskjønheds Magt. Hans barske Krigerfjæs antog et mildt og blidt Skjær, saasnart denne Gunslev Sol — eller, om man saa vil, Maane — bestraalede ham. Kort sagt: han blev forelsket i Pigen — hun ikke i ham.

Der var en ung Karl i Gunslev, lad ham nu hedde Jens. Denne Jens havde Bodild allerede i nogen Tid havt et godt Øje til, saavel som han til hende. Men det var længe ikke kommen videre med dem end til Øjnene. Hvor de kom sammen, saae de altsaa lidt paa hverandre, smilte maaske lidt ad hverandre, snakkede om baade det Ene og det Andet; kun ikke om Kjærlighed.

Da var det, at Cornelis kom i Kvarteer hos Bodilds Forældre og saae ligeledes paa hende een Dag og en anden, indtil han omsider blev saa forelsket, som Nogen kan blive.

Men han ikke blot saae paa hende; han sagde hende ogsaa, hvorledes han havde det. Han sagde det een Gang og to Gange og flere Gange, men han fik kun undvigende Spøg i Svar. Havde han før været alvorlig, saa blev han nu mørk og stundom skummel. Naar han ikke var i Tjenesten, sad han eller gik frem og tilbage i sit Kammer. Han sukkede mere end han sov, som Forelskede

pleje. En Dag, da han var ude, gik Bodild som bestandigt i hans Fraværelse ind i hans Værelse, for at gjøre rent der. Hun saae da indvendig paa Døren skrevet med Kridt efterstaaende Vers, hvis Mening hun naturligvis umuligt kunde fatte:

Dat alle berghen goude waren
en alle waters wijn,
so had ick jou noch veel liever
moj meisje, waerje mijn.

(Af en gammel hollandsk Elskovssang, der kan oversættes saaledes:

Hvis alle Bjerge vare Guld
Og alle Vande Vin,
Jeg heller vilde, Du var mig huld,
O Allerkjæreste min).

Før Bodild forlod Værelset, kastede hun endnu engang Øjnene paa den sælsomme Skrift. Den forekom hende som en Hexeformular, og en mørk Anelse bespændte det jomfruelige Bryst.

Opfyldelsen tog snart sin Begyndelse.

I Forstuen kom hende den frygtelige Elsker imøde. Han greb begge hendes Hænder — de skjælvede i hans. En Haabets Straale belyste hans Aasyn; det var et Solglimt paa en Tordensky. —

„Vil Du være min?“ sagde han og bøjede sin høje Skikkelse ned imod hende.

„Om jeg tør,“ svarede hun i sin ængstelige Forvirring. „Mine Forældre raade for mig,“ lagde hun med nogen Besindelse til; det faldt hende pludseligt ind, at disse vilde nægte deres Minde til en Forbindelse med en Krigsmand, som dertil var en Udlænding.

„Er der ikke Andet ivejen," raabte han glad, „saa ere vi snart Mand og Kone." Dermed omfavnede han hende, trykkede et Kys paa hendes blegnende Læber og ilede ind til Forældrene.

Han fremførte for disse sit inderlige Ønske. I Førstningen tyktes de Gamle just ikke ret godt om at bortgifte Datteren til en Krigsmand og dertil en Udlænding. „Hvad skulde det blive til?" sagde Faderen, „idag her og imorgen der; og hvor bliver saa Bodild af. Og kan Han ogsaa føde hende? Han har vel ikke mere end til sig selv."

„Jo, ikke saa lidt mere," svarede Cornelis med sit daglige Alvorsansigt. „Min Fader er en velhavende Mand, har en stor Ejendom i Holland. Han er gammel, og jeg er hans eneste Barn og Arving."

„Men," faldt den betænksomme Bonde ind, „hvorfor er I saa kommen herind i fremmed Land? hvordan er det gaaet til?"

Krigerens Aasyn blev mørkere end sædvanligt; der glindsede Taarer i hans Øjne; han lukkede Øjenlaagene over dem, vendte sig halvt omkring og svarede i dyb og rystende Tone: „Fader og jeg bleve uens over en Pige, som han vilde gifte mig med. Jeg kunde ikke fordrage hende, og saa gik jeg ud i den vide Verden. Jeg har sørget bitterlig over det; men der var ikke Andet for."

„Hm!" sagde Bonden, „da har han havt en lang Vej og mange Omstændigheder for at komme her og bejle til vor Datter."

„Jeg bejler hverken som Stodder eller Kjeltring," raabte Hollænderen, „og maa jeg faae Eders Datter, da er jeg istand til at kjøbe hvilken Gaard det skal være til os her paa Landet. Vi skal ikke blive Jer tilbyrde."

Med disse Ord fremtog han en Pung, tung af hollandske Dukater. „Se her!“ blev han ved, idet han lod de gule Ryttere sprede sig paa Bordet, „det er min Mødrenearv. Der er ikke en af disse Karle deserteret, siden jeg fik dem i Kvarteer; og jeg tænker, de kunne indløse hvilken Gaard i Gunslev det skulde være.“

Bondens og Bondekonens Ansigter fik strax et Gjenskjær af det straalende Metal. Hun bøjede sig ømtsmilende over den sjeldne Skat, rørte med Fingerenderne i venlig Ydmyghed ved en og anden af disse kraftige Amuleter, nikkede og vrikkede med Hovedet i taus Henrykkelse og Beundring.

Manden betragtede, men med mere Tilbageholdenhed, denne glimrende Herlighed. „Ja, hvad synes Du, Moer?“ sagde han smiskende; „kan Bodild komme meget bedre afsted?“

„Nej, ikke det,“ svarede hun; „men,“ lagde hun til med moderlig Rørelse, „skulde hun komme fra os, saa langt hen, at vi aldrig mere kunne høre eller spørge til hende“ — hun løftede Forklædeslippen til Øjnene.

„Hun skal blive her!“ raabte Hollænderen, „og jeg vil blive her og kjøbe det første Sted, jeg kan faae. Kan jeg faae Bodild, skal jeg aldrig forlade dette Land. Jeg vil faae det langt bedre her, end jeg har havt det i mit eget.“

Bonden nikkede til sin Hustru og sagde: „Hent hende saa herind!“

Hun gik, men kom snart tilbage med den Beretning, at Bodild ikke var hjemme.

„Saa kommer hun nok,“ sagde Cornelis muntert, gjemte sine Dukater og saae paa sit Uhr. Saa satte han Chakoten paa og sagde, idet han gik: „Tjenesten

kalder mig, om fire Timer er jeg her igjen — hils Bodild."

Hurtig ilede han ud af Gaarden hen til Exercerpladsen, gladeligt syngende:

Uw schoonheid is mij dit wel waard,
mijn lief, mijn uitverkoren!
niets is er op de gansche aard
zoo schoon als gij geboren*).

Den arme Hollænder! hans Glæde var kort, og den var falsk: det yndige Blændværk skulde snart tilintetgjøres.

Imellem Gunslev og Holgershaab, hvor jeg var som Huslærer (i Aarene 1801—1803), ligger en stor Mose, som paa den Tid var næsten opskaaren i særskilte Tørvegrave. Men paa Bakkerne mellem disse kunde man dog gaa og skyde en ikke ubetydelig Gjenvej. Jeg havde været flere Gange paa Bekkasinjagt i denne Mose med den kongelige Skovfoged, i hvis Jagtenemærker den laa. Engang sad vi paa en Mosebænk og fik os „ein Schlürfchen aus der Flasche," da han med Et bliver alvorlig og siger til mig: „Ja ja! om Dagen kan man nok sidde her; men om Natten vil jeg helst være udenfor." — „Hvorfor?" siger jeg. — Han rystede paa Hovedet og svarede: „Det er ikke rigtigt her. For nogle Aar siden havde vi Klapjagt paa denne Kant — for om Efteraaret er her godt

---

*) Din Skjønhed er mig det vel værd,
Du min udkaarne Pige.
Ej findes Den paa Jorden her,
I Skjønhed er din Lige.

med Ræve og Harer; der var ogsaa to Bønder med, som skød ret godt. De vare Gaardmænd begge to og Naboer derhenne i Byen. Den Ene var lidt tilaars og gift; den Anden var ung og ugift. Nu havde der i nogen Tid været Snak om, at den unge Mand besøgte den Ældres Kone, naar hendes Mand ikke var hjemme, og at det havde saadan sine Aarsager. Naa, saa ere vi da — som jeg siger — paa Klapjagt; og da vi har denne Saat, falder det saaledes ved Afsætningen, at begge disse Bønder bleve Sidemænd — de stod der histhenne mellem Rugagrene og Mosen. Der faldt dygtigt Vildt den Dag, for der blev skudt godt, og Klapperne gik jo ogsaa meget godt. Saa kommer der blandt andre en Ræv frem mellem de to Bønder. Den Gamle skød et godt Stykke før Mikkel kom i Linien; men han skød forbi. Den Unge lod ham trække frem, til han var kommen lige i Linien. Saa skød han, traf ikke Ræven, men sin Sidemand, saa at han døde paa Stedet. Dermed var Jagten sluttet, som De nok kan tænke. — Den Unge blev staaende saa stiv som en Ledstolpe og saa bleg som en kalket Væg, til vi andre Skytter og Klapperne kom løbende hen for at se til ham, der var skudt. Da slængte han Bøssen fra sig og sig selv paa Jorden, tudede og vred sine Hænder. — Kort at fortælle: det blev betragtet som en Vaadesgjerning. Men et halvt Aar efter giftede Drabsmanden sig med den Andens Enke. De leve ordentlig og godt med hverandre og har et Barn sammen, en lille Pige paa en syv otte Aar. — Gud alene kjender Sandheden; men jeg har mange Gange seet Lygtemanden dandse her om Natten, og det huer mig ikke. Somme mene: at det ikke er Gjengangeri, men Varsel for en eller anden Ulykke eller Misgjerning her i Nærheden.

— Der staaer Død og Pine Jeunesse, — vil De skyde først?"

De her omfortalte Ægtefolk vare den skjønne Bodilds Forældre. Og ere de blevne forenede ved en Forbrydelse, som jeg dog nødig vilde tro, da er her opfyldt, hvad Profeten siger: „Forældrene spiste sure Æbler, derfor ere Børnenes Tænder ømme."

Ovenstaaende Fortælling kunde nærved have forskaffet mig et koldt og sumpigt Bad. Thi da jeg en Aften silde samme Efteraar gik alene til mit Hjem fra Gunslev og som sædvanlig over den berygtede Mose, seer jeg pludselig foran mig bemeldte Lygtemand voltigere tvers over den. Strax faldt mig hin ulykkelige Jagtbegivenhed ind. Jeg standsede uvilkaarlig, keg efter Spøgelset og drejede mig i sælsom Sindsstemning efter det, indtil det omsider forsvandt og jeg næsten var bleven vilds fra min i Mørket temmelig slibrige Sti.

Jeg forlod det dejlige Falsterland, ombyttende det med Hovedstadens snevre Gader og haarde Brostene. Tiden løb i sin gamle Takt, det ene Aar efter det andet. Jeg var allerede bosiddende Mand her i Jylland, da en hjemvendende Nationalartillerist fortalte mig Slutningen af Hollænderens Eventyr med den yndige Bondepige. — Da jeg hørte, hvor han havde sidst været indkvarteret, kom jeg i Tanker om en sørgelig Historie, der efter de offentlige Blade skulde Aaret forud have tildraget sig paa Falster. „Kjender Du noget dertil?" siger jeg; „hvordan hang det sammen?"

„Ja, rigtignok veed jeg god Besked derom," — svarede han — „for jeg laa justement i den samme Gaard, hvor Pigens rette Kjæreste var. Han hed Jens og var en net Karl i alle Maader; men han havde kun

et sølle Held med det Kjæresteri; og hun havde et værre, kan jeg tro. — Jeg havde længe seet, at den her Tydsker, eller hvad han var, gik og flottede efter Bodild. Men jeg havde ogsaa seet et Par Gange, hvordan Jens og hun slikkede hverandre. Og det var da de Gamles Mening i begge Gaardene: at de to Unge skulde have hverandre. Hm! der blev ikke noget af; for hør kuns nu! — Denne her Fyrværker — Cornelis, som de kaldte ham — han havde altid godt kunnet lide mig fremfor de Andre, og han vilde gjerne, naar vi ikke havde Andet at tage vare, snakke med mig saa om det og saa om det. Han fortalte mig ogsaa, hvor han var fra. Hvad Byen hed, har jeg glemt; men „dam" var der ved det. — Engang siger han til mig: „Jennum!" siger han — for naar vi ere inde ved Folkene, kalde de os altid ved vort Bynavn — „kjender Du Datteren derinde — Bodild? hvad synes Du om hende?" — „Ikke andet end godt," siger jeg. — „Hør!" — siger han saa igjen — „jeg tænker, at jeg snart skal holde Bryllup med hende, og saa vilde jeg nok have Dig til at være Fører — eller hvad det er I kalde det. Du har været en brav Karl og en trofast Kamerat al den Tid vi have været sammen i Tjenesten — vil Du saa vise mig det Venskab?" — „Vel vil jeg det," siger jeg, „og takke Ham til, for det Han har saa godt et Sind til mig. — Naar skal det være?" — „Der vil gaa en kort Tid hen," siger han, „for imorgen søger jeg først om min Afsked; og inden jeg faaer den, gifter jeg mig ikke. Men husk nu paa, hvad Du har lovet mig!" — „Jeg skal ikke glemme det," svarede jeg; „men hvad mon de pleje at ofre hertillands ved saadan Lejlighed?" — „Aah!" sagde han, „det skal Du aldrig bryde Dig om, for Offeret skal jeg

lægge til. Du skal ingen Udgifter have, men alene Indtægter — af Mad og Drikke!" — „Det er jeg ikke ked af," — svarte jeg — for de lave yndig Mad der paa Falster — „tal mig kun saa til, naar han har Lunten tændt." — Det var nu altsammen godt nok for saavidt; men jeg fik hverken Suppe, Steg eller Flæsk. Det gik paa en anden Led. Nu skal De høre! men det er ellers ikke til at grine ad. Se! saa var jeg en Dag paa Vagt med mange Andre. Og som vi sidde i Vagtstuen og snakke og synge og slog Tiden hen, som vi kunde bedst, saa kommer Cornelis ind til os. Han holdt hans Hænder paa Ryggen og stod og gloede paa os — En efter en Anden; og han saae sæl ud, og det krøb i mig; for jeg tænkte, som sandt var, at der var Noget istykker. Vi seer paa ham, men siger ingenting. Saa med eet smider han en Kniv paa Bordet. Det var en Foldekniv, og den var blodig baade paa Bladet og paa Skaftet. Jeg rejser mig op og siger: „Hvad har det at betyde?" — „Det betyder," svarede han, „at jeg har stukket En ihjel. Kald paa Kapitainen! jeg vil arresteres og stilles for en Krigsret." — I det Samme kommer Kapitainen farende ind og raaber til ham: „Cornelis! hvad har Du gjort?" — „En Misgjerning," svarede han med en Stemme, som kom den ud af en Tønde — „Jeg har ikke Andet at bede om, end at jeg snart maa komme af med Livet, og at Jennum maa være med at skyde mig; han vil nok gjøre mig den sidste Tjeneste ærligt og godt."

Der var Ingen, som svarte ham noget hertil, for vi vare allesammen saadan lidt sære i Sindet. Men saa siger da endelig Kapitainen, da han havde summet sig: „Det gjør mig ondt for Dig, meget ondt, Cornelis! Du har været saa brav og ordentlig Karl som Nogen —

hvad er der gaaet af Dig?" — „Døden og Djævelen," mumlede han; „jeg har dræbt min Kjæreste, fordi hun bedrog mig og lagde sig efter en Anden. Det er hele Sagen. Men jeg vilde ogsaa gjerne bede om at komme til at ligge hos hende i Graven." — „Kan jeg gjøre Noget dertil," sagde Kapitainen, „saa skulle begge dine Begjæringer blive opfyldte; men Du vil nok blive stillet for den verdslige Ret, og der have vi intet at sige." — „Hm!" gryntede han; „lad mig saa faae Lænkerne om!" — „Nej!" sagde Kapitainen; „Du er jo kommen af Dig selv; hvorfor skulde vi saa lænkebinde Dig?" — Jeg for min Del troer, at Kapitainen vilde give ham Lejlighed til at flygte; men det kunde nu ikke hjælpe ham, for han vilde dø. — Det er sandt: jeg har endnu ikke fortalt, hvordan det kom sig, at Cornelis blev saa urimelig ond paa den sølle Pige. Se kuns! det var samme Dag, han havde bejlet — til Forældrene at forstaa, thi hun var jo ikke hjemme dengang. Men hvor var hun saa? ingen andre Steder end hos Jens, hendes rigtige Kjæreste. Og som hun nu beklager sig for ham over Hollænderen og han satte Mod i hende, saa kjællingede de for hinanden og kystes og som De vel veed at unge Folk kan bære sig ad. Det var nu i hans Fa'ers Port, at de vare samlede, og Porten var lukket. Saa skal det træffe sig saa slemt, at Cornelis i det Samme kommer forbi paa Gaden og hører, hvad de To snakke derinde, og seer igjennem en Sprække, hvad de tage sig for. Saa bli'er han malisjøsk, løber hjem i sit Kvarteer der ved Siden af, ta'er sin Kniv og om igjen i Porten. Jens var der ikke; og det var hans Lykke. Men Bodild vilde til at gaa og havde faaet Portdøren halvt op, da Cornelis møder hende og jager Kniven ind under hendes venstre

Bryst. Han har ramt lige i Hjertet, for hun segnede ned og var i det samme Øjeblik saa død som en Sild. Ja! det var en Ynk. Han blev dømt til at halshugges; men han fik ikke Lov at komme i Graven til hende derinde paa Gunslev Kirkegaard. De kastede et Hul til ham tæt udenfor Kirkegaardsdiget, og der smed de ham ned."

Hermed var min Landsmands Fortælling ude. Jeg trøstede mig med Slutningsverset af den gammelhollandske Psalme:

Nu laet ons gaen en frolic ganc
in ganser warer minne,
die doer ende die is op ghedoen,
hi wil ons laten inne.

(Nu lad os gaa en lystig Gang
I Hjertens Kjærlighed!
Døren sig op paa Hængslen svang:
Vej er for os bered).

Tulipanen.

1845.

O blaw ye westlin Winds!
Blaw soft among the leafy trees!
Wi' gentle gale fra' muir and dale
Bring hame the laden bees!

Burns.

Det er ikke mere, end at jeg kan huske ham, den snurrige Kromand i Anns; thi det er henved et halvt Hundrede Aar siden han døde. — Jeg vil beskrive ham, saagodt som jeg kan; det fortjener han.

Jeg begynder ved Klæderne, eftersom det er disse, man altid seer først efter. — Jeg saae ham aldrig hjemme i anden Dragt end en vid og sid Damaskesslobrok, helt-over mørkegrøn, saanærsom under Ærmerne, hvor Farven faldt i det Bleggrønne; hvilket vistnok kom deraf, at han, siddende, bestandig hvilte sig ligesaa meget paa Armene som paa en vis anden Legemsdel. — Om Halsen havde han et hvidt Klæde efter Datids brugelige Handklædeform, men dobbelt saa langt, hvis to befryndsede Ender hang ud over Brystet, den ene et godt Stykke længere end den anden. Hovedet var bedækket med en blaa- og hvidstribet Bomuldshue og Fødderne med et Par store grove Sko. Om Vest og Buxer har jeg intet at melde, det hed: at han ingen brugte. — Hans Ansigt var stort, fyldigt, og Øjnene i bestandig Aktivitet.

Han vilde gjerne se Gjæster hos sig, ikke for Fordel, men af Drift til Selskabelighed; og dreven af samme Orm, havde han to bestemte Aftener om Ugen Spise- og Spilleparti med visse Egnens Præster og Forvaltere, ligeledes hjemme. Da beværtede han frit med Føde- og Drikkevarer, saavelsom med egne snurrige Indfald og ligesaa snurrige Rim. Han skal have spillet Polskpas meget godt og meget rask, saa at han tabte tiere, end han vandt. Da jeg af og til var paa Besøg hos en nærboende Præst, som havde et Par Drenge af min Alder, tog han mig nogle Gange med til Kroen de ovennævnte Klubaftener, hvor jeg havde den Morskab, at se paa Kortspillet og høre paa Kromandens løjerlige Vers og Spilterminologi. Klørknægt kaldte han nemlig stedse „Hamselv," Sparknægt „Forvalteren", Hjerterknægt „Slikmund" og Ruderknægt „Klatæbag"; og saa videre.

„Hvad han hedde?" Han hed Tulipan. Jeg har ikke kjendt ham under noget andet Navn, og dette havde man sagtens tillagt ham, fordi det, efter hans Talebrug, var ligetydigt med Beet. Han lydde det. — „Hvor han var fra?" Det vidste Ingen: for en hel Slump Aar siden var han kommen drattende ned i Kroen, som da, ved Dødsfald, var bleven fæsteledig. Ejeren, Arnold de Fischer til Allinggaard, maa alligevel have kjendt noget mere til ham iforvejen; thi han besøgte ham ikke saa sjeldent, ligetil Tulipanen var visnet, og Herren opbyggede i Anns den nye og stadselige Gjæstegaard, til hvilken ikke fandtes Mage i hele Landet.

Blandt Tulipans Synderligheder var ogsaa den, at han een Dag om Aaret — ikke oftere — drak sig overstadig fuld. Han blev da liggende i Sengen og nød

jevnligen af de aandelige Gaver, med hvilke Bordet udenfor ham var tilstrækkelig forsynet. — Kom en Bekjendt ind til ham, foregivende: at En just nylig havde fortalt, at han var bleven pludselig syg, svarede han: at den Sygdom ikke vilde vare længere end til næste Dag. Men den, der var nærmere bekjendt med Sygdommens Beskaffenhed og Aarsag, besøgte ham om Formiddagen — thi sidenhen blev han alt daarligere og daarligere — og hilsede ham med et „jeg kondolerer!" hvorfor han takkede ganske mut. Vilde man derimod gratulere ham, svarede han Intet, men snoede sig om til Væggen. „Hvordan dette hang sammen?" Jeg skal lade det være usagt.

Almindeligvis antog man: at denne paa de trehundrede og fireogtresindstyve Dage af Aaret ordentlige og afholdende Mand paa en saa ualmindelig Maade festligholdt sin Fødselsdag, fordi han nu var kommen Graven et Aar nærmere. Fischer derimod hørte jeg engang sige til min Fader: at hin Raptus slet ikke kom over ham paa hans egen Fødselsdag, men paa en Andens — eller og paa dennes Dødsdag. „Men", lagde han med dybt nedtrukne Øjenbryn til, „det er, som saameget Andet, glemt langt førend om hundrede Aar." — Det kan dog være muligt, at han spaaede galt. Idetmindste har jeg af hans højtbetroede Tjener Thomas faaet saameget at vide, det jeg giver, som jeg har taget det.

Jeg var voxet til Student og svippede i en Sommerferie over til Jylland, hvor jeg besøgte Slægt og Venner. — I Grønbæk Præstegaard træffer jeg paa Fischers Thomas, som var der i et Ærinde for sin Herre. Da

han var færdig at gaa tilbage, fulgte jeg med ham, lysten efter at gjense det mig i yngre Drengeaar saa kjære Allinggaard. Jeg spurgte ved Udgangen af Grønbæk først efter hans Herre, og derpaa om dennes pudsige Kroholder i Anns. Den Underretning, begge under eet Vedkommende, jeg modtog af den vakkersnilde Tjener, gjengiver jeg sammenhængende og udelader mine egne Spørgsmaal med hans Svar, Udraab og flere psykologiske Anmærkninger; hvilket alt ellers vilde unødvendigen afbryde og udstykke Fortællingen.

„Førend jeg kom hertil, var jeg, neppe voxen, bleven Tjener paa Silkeborg. I denne Stilling gik jeg ofte Ærinder; men intetsteds oftere end til Præsten Lunds, der stod højt anskreven hos mit Herskab. Paa samme Tid var der i Præstegaarden et ungt Menneske paa min Alder. Hans Fader, der skal have været velhavende og boede i en Kjøbstad — jeg veed ikke hvilken — holdt ham der, for at lære Latin; dertil havde han ikke altfor stor en Lyst; men en desto større fik han til Præstens Datter — hun ikke til ham. Alligevel var hun høflig og venlig mod ham, som hun var imod Alle, kan jeg tro; men hendes Hu stod til en Anden — det kan nu være det Samme hvem.

Denne Anden var ikkun faa Aar ældre end Latineren — som vi kaldte ham — og kunde ret godt spændes med den Yngre; for denne var altid i godt Humør og kunde finde paa saamange Smaapudserier — ingen til at gjøre skikkelige Folk Fortræd; det var Synd at sige Andet. Men den Anden — Arnold, saaledes var han døbt — han spillede saa engang Latineren igjen et Puds. —

Baade Jomfruen og Arnold holdt begge to grumme meget af Blomster, og han havde foræret hende en og anden smuk og sjelden Plante i nydelige Potter. Latineren vidste ikke, hvorfra de kom, han tænkte vel, at Jomfruen havde selv anskaffet sig dem. Saa faldt det ham da ind, at han ret kunde gjøre fine Hoser grønne hos hende, om han forærede hende en rar en til hendes Fødselsdag. Hvem skulde han hellere henvende sig til end til Arnold? Siger han saa til ham, om han ikke vilde give ham en retten pæn Blomst, og fortæller ham rent ud, hvad den skulde til.

„Med Fornøjelse!“ svarer ham Arnold, „jeg har justement faaet nogle kostelige Hyacinthløg fra Holland, som aldrig endnu har været sete i hele Dannemarkes Rige. Blandt disse er en, som Gartnerne historre kalde: den første Kjærlighed — for de har aparte Navne til enhver — den overlader jeg Dig, og denne Potte til at sætte Løget i. Naar den saa sættes paa et varmt Sted, saa kommer den op og springer ud akkurat fjortende Dagen. I Potten kan Du opreise to Pinde, hænge et fint Klæde derover, fæste ovenpaa en Seddel med de Ord: „at aftage den 24de Marts.“

Denne hersens Blomstervase var langt smukkere og dyrere end Løget — som De nok siden vil sande. Den var af fint Porcellæn, lysgrøn og med et dejligt Skilderi paa hver af de to Sider: det ene forestillede et sovende Kvindfolk og over hende en flyvende Engel med en Flitsbue i Haanden, det andet to Turtelduer, som næbbedes. Det var en Skam, at den blev slaaet istykker. — Latineren blev saa glad, at han foer afsted med den og nær havde glemt at takke — ja ja, Takken kunde han ogsaa gjerne have sparet.

Naa, da han saa hjemme havde fyldt Vasen med Jord og puttet Løget ned, bærer han den strax ind til Jomfruen — han var bange, han skulde forbie sig — og formanede hende, at hun endelig ikke maatte tage Klædet af før den bestemte Dag.

Vel, den 24de gaaer han ind til hende, saasnart hun var kommen i Klæderne. Han bukker og gratulerer; hun smiler polisk og siger: „Godmorgen, Hr. Tulipan! Vær saa god og tag Deres Foræring med Dem!“ —

Han hed jo ikke Tulipan; men hun kaldte ham saa af Skjemt, fordi der af Vasen var fremblomstret en Tulipan istedetfor en Hyacinth. Og paa den Maade kom han da til at faae det Øgenavn, han beholder, saa længe han lever, og som han, da den første Græmmelse havde lagt sig, sideneſter vedkjendte sig. Men Vasen, han udenfor hendes Dør slog istykker, kunde han ikke faae hel igjen, og det har ærgret ham og ærgrer ham endnu. — Dette Skjelmsstykke havde Hr. Arnold alligevel ingen Glæde af, for Jomfru Lund maatte pludselig gjøre en Reise til Kjøbenhavn, og der kom hun ogsaa til at slaa en Potte istykker — men det kommer nu ikke den Tobak ved.

Den ombøbte Tulipan tog sig den Historie saa nær, at han ikke var langtfra at blive tummelomsk — om han ikke blev det. Hans Fader døde i samme Godlav, og han blev derved Ejer af en anselig Pengebunke. Den fik Fødder at gaa paa. Vel havde han Formynder, men han kunde ikke regjere den unge Fyr, som fløj afsted til Hovedstaden og holdt et slemt Hus med sin Arvepart. Det spurgtes da ogsaa her til Egnen; og Hr. Arnold sagde flere end een Gang ganske bedrøvet til mig: „Thomas! Det er min Skyld; jeg har styrtet ham i Fordærvelse. —

Jeg vil aldrig mere se en Tulipan i min Hauge!" Det har han heller ikke lige til denne Dag. —

Det var nu mer om Tulipanen. Da han havde været en Tid borte, faaer Hr. Arnold Brev fra ham — for jeg har selv seet Brevet og kan endnu ret godt huske det. Det hang slet ikke rigtigt sammen, var hverken hugget eller stukket. Han fortæller deri: at han haabede at faae sig en ny Kjæreste; at det aldrig kunde fejle, saasnart han blot sagde et Ord, saa vilde hun slaa til med begge Hænder; at hun vel ikke var slet saa kjøn som Tulipanmamsellen, men at hun var langt bedre af Gemyt og havde mer Levemaade. Han føjede til: at han rigtignok havde sat vel mange Penge til, men at han maatte have nok igjen, for at kjøbe og besætte en stor Avlsgaard, og saa vilde han strax holde Bryllup og sætte sig ned. — Det var jo altsammen saa meget prægtigt; men den Herlighed røg i Lyset. — I hans næste Skrivelse — Gud forbarme sig for alt det Pjank, han der havde pludret op! Han havde friet; men den nye Kjæreste, han var saa vis paa at faae Kløer i, hun havde ligesom den Første grint ad ham og svaret: at hun om nogle faa Dage skulde holde Bryllup med en Anden, og derfor fik han have hende undskyldt, fordi hun ikke kunde gjøre Brug af hans gode Hjerte. „Nu foragter jeg det hele Kjøn," — saadan slutter han Skrivelsen — „det duer intet, undtagen til at frembringe Mandfolk. Jeg vil nu herefter bedaare, forføre og fordærve saa Mange som muligt. Mit Hjerte skal Ingen af dem lure! Alle mine Venner — de ere alle ærlige og oprigtige og holde grumme meget af mig — de rose dette mit Forsæt, som vi har beseglet med ti til tolv Boller Punsch — Hurra for fulde Flasker og føjelige Fruentimmer!" —

Han var paa gode Veje, led ikke heller Mangel paa Vejvisere — at sige: saalænge han kunde give gode Drikkepenge.

„Han er fortabt," sagde Herren, som han vilde staa paa Vognen, for at rejse til Kjøbenhavn — ikke just saameget for at frelse ham, hvis det var muligt, som for — han havde derovre en for ham selv langt vigtigere Bestilling. Denne sidste fik han ingen Nytte af — Hm! min unge Herre! det er godt at samle Erfaring; men ikke just paa enhver Maade. — Hør saa videre.

Som Herrens Vogn holder ved Vesterport, for at undersøges af Betjenterne, falder hans Øjne paa den nærmeste Skildvagt — det var Tulipan. Herren af Vognen og ind i Vagtstuen — for til en Skildvagt maa Ingen tale — der hører han, at denne her nylig havde ladt sig hverve. Og fik han paa videre Forespørgsel Underretning om, at han kunde blive udløst for saa og saa meget, det jeg ikke veed, fordi jeg aldrig har faaet det at vide. Nok er det: Herren kjøbte ham fri og sendte ham hjem her til Gaarden, hvor han blev, til Hamselv kom, og det varede længe. — Imidlertid blev hans forrige Kammertjener Lars borte derovre — Ingen veed, hvordan eller hvorhen — og saa fæstede Provsten mig i hans Sted.

Saaledes kom jeg i hans Tjeneste, hvor jeg vel bliver, til en højere Herre kalder En af os To. — Naada: Tulipanen satte han ind der, hvor han endnu sidder. Og hvad enten dennehér havde noget lidt af Fædrearven i Behold eller slet Intet — hvilket jeg snarest troer — saa sidder han nu fast ved min Herres Godhed."

Jeg gik og grublede paa dettehér; men Noget blev

mig jo længere, jo mere dunkelt. For at faae noget Lys, gjorde jeg et og andet Spørgsmaal, men som enten slet ikke besvaredes, eller kun saaledes, at min Nysgjerrighed pirredes endnu heftigere. — Endel Aar efter opfriskedes den paany, men ikke for at stilles før efter atter et Tidsrum.

Der gik underlige Rygter om Herrens Dødsfald. Det indtraf uventet. Ingen fik Liget at se, undtagen Præsten; og det endda kun i Frastand — i Døren til Værelset, hvor den Døde laa paa Lodbænk i den modsatte Ende. Den Nat han døde, blev en Rideheft borte af Stalden og fandtes aldrig igjen. Kisten, hvori han blev kjørt til Graven, var saa tung (man mente af Sten), at fire Heste maatte spændes for op ad Bakken fra Gaarden. Dagen efter Begravelsen savnedes atter en Hest saavelsom Thomas; og han kom heller aldrig igjen tilsyne.

Her staa vi og komme ikke videre.

NB. Behag at kaste et Tilbageblik paa „Fruentimmerhaderen" (i nærværende Udgaves 1. Bind).

En Herremand paa Jorden, en Degn i Himmelen og en Præstemand baade her og der.

1845.

Den Første var en af disse Særheder, som kun Jyderne og deres Efterkommere i England have saa fremstikkende. Denne Herremand var af det Slags, som, uagtet raat Væsen og plump Frembrusen, ejede et ærligt, velvilligt Sindelag. Han var meget spøgefuld — paa *sin* Maade, men aldrig Nogen til alvorlig Fornærmelse. — Til Exempel paa hans Maneer skal jeg blot foreløbig anføre en Anekdot, som ellers ikke vedkommer denne her Fortælling.

Han agede engang med en anden Herremand til dennes Bopæl. Nogle Mile borte fra hans egen faaer man under Kjørslen Øje paa to udmærkede Veder, som stod i Tøjr tæt ved Vejen.

„Dem kunde jeg bruge," siger hin, „jeg har dem selv ikke meget bedre."

„Hvad vil De give for dem?" siger Vores.

„Er det Deres?"

„Vil De kjøbe dem, skal det blive Deres — hvad vil De byde for dem?"

Hin smaalo og sagde: „Tolv Rigsdaler!"

„Hvor vil De hen? det er intet Bud, de ere sexten Daler værd mellem Brødre — vil De ha'e Dem for det?"

„Lad gaa!“ raabte hin med en Skogger — „men inden tre Dage skal de være inde i min Gaard.“

„Bestemt!“

Og med Haandslag var Handelen sluttet.

En Halvmilsvej længere frem træffer man paa en særdeles stor og smuk Ko.

„Det var just en Hollænderiko!“ raaber hin.

„Hvad gi'er De mig for hende?“ spørger Vores.

„Fem og tyve Daler.“

„Læg fem til!“

„Ja vel! men ogsaa inden samme Frist!“

„Det er et Ord! tillykke med Hovedet!“

Et godt Stød derfra staaer en udmærket smuk Hest.

„Den kunde passe til den, jeg har.“

„Saa skal De ogsaa faae den, men ikke ringere end hundred og halvtredsindstyve Daler.“

„Tillykke med Pengene.“

Den fastsatte Dag fik Kjøberen sine Varer og Sælgeren sine Penge. Men enten den Sidste vandt eller tabte, fik Ingen at vide; thi under Taushedsløfte havde han kjøbt dem af de rette Ejere.

Degnen, boende i Herremandens Nærhed, var ogsaa en Særling, men i højere Sfære. Han var Astronom med Liv og Sjæl; og han kunde have blevet en anden Tyge Brahe, hvis Skjæbnen ikke havde holdt ham — som andre Flere i dette taagefulde Land — nedtrykt i den lavere Atmossfære, hvori Geniets Lys omsider slukkes. Med karrig Understøttelse af nogle faa Hjælpemidler havde egen Kraft og Lyst bragt ham saavidt, at han selv forfattede sin Almanak, længe før den astronomiske Professors udgik i Trykken, og at de begge stemmede med hinanden i Et og Alt undtagen engang, da Pro-

fessoren havde forregnet sig, rigtignok i en Ubetydelighed, men Degnen ikke. Da han nu og paa Tilspørgsel om Sol- og Maane-Formørkelser forudsagde disse, blev han af Omegnens Almue til Dagligbrug kaldet „den kloge Mand“ saavelsom „Almanakmand.“

Han besad derhos en anden Dygtighed, som er langt almindeligere yndet end den astronomiske, nemlig i Lombrespil, i hvilket han jevnlig var Trediemand med Proprietæren og Præsten. Et sligt Parti havde for dem, der vare ubekjendte med de Trendes forskjellige Terminologi, noget temmelig Mystisk; thi Enhver af dem brugte til de vigtigste Kort, Spillemaader og disses heldige og uheldige Udfald sine særegne, af deres respektive Yndlingsstudier hentede Benævnelser. Hos Degnen hed Spadille „den store Bjørn,“ Basta „den lille,“ Kodille „Totalformørkelse“ o. s. v. Jorddrotten kaldte den første „Proprietæren,“ den anden „Forvalteren“ og Dobbelbeten „Indførsel.“ Præsten havde ombøbt de tre kjære Børn til „Augustinus,“ „Carpokrates“ og „Baal og Brand.“ Ret kirkehistorisk.

I Omgangssproget anbragtes ogsaa hyppigt ligedanne allegoriske Udtryk og Talemaader. — Præsten var langtfra ingen Spøgefugl, og faldt der en sjelden Gang et lille skjemtsomt Ord fra ham, da var hans Tone endnu dybere og Ansigtet endnu mørkere end jevnthen, ret som om han derved vilde opretholde den sig forglemmende geistlige Alvor. Med sine strenge Meninger i Religion var han veltænkende mod Andre, ja velgjørende; men ogsaa dette med butte Ord og sur Mine.

Skulde Læseren endnu ikke have faaet saa temmelig Kjendskab med disse trende Karakterer, da skal han vel

snart komme efter det. Først lidt om deres Familieforhold.

H. (betyder herefter „Herremanden") var tidligt bleven Enkemand, men havde beholdt tre Døtre, der af Alle, som kjendte dem, havde det Vidnesbyrd: at de vare flinke Piger. Det var de ogsaa: de bestyrede Husvæsenet med Dygtighed og i god Enighed. De bleve efterhaanden godt gifte og ere endnu som Koner og Mødre ligesaa flinke. Da ingen af dem har havt Hovedroller i det Stykke, som her skal gives, ville de heri kun af og til fremkomme som Bipersoner.

En fjerde Person, en Fætter til H., var fornylig bleven provisorisk indlemmet i Familien. — Han havde, gjennem sine Ungdoms- og videre gjennem Manddomsaarene begyndt og fortsat flere Fag, men fuldendte ikke noget af dem, undtagen Landmaaling. Hans Væsens Grundtræk var Ustadighed, han fløj fra det Ene til det Andet og kunde ikke stilles ved Noget. I Førstningen var han idel Lyst og Iver; men hin blev til Lede, denne til Lunkenhed, længe før han kunde naa Maalet. Engang havde han læst til dansk juridisk Examen, men holdt op, inden han kom til Enden af Naturretten. Saa kastede han sig over Forstvæsenet: ligesaa. Alligevel da han besad en tro Hukommelse, var han i Besiddelse af en temmelig stor Masse af Kundskaber, men i kaotisk Uorden. Han kunde snakke med i alle Ting, dog overfladisk, gjøre Alting med, men hjapvornt. Saadanne Mennesker ere ikke blot ret brugelige i løs Omgang, men ogsaa ret godt yndede. Han var ret velkommen paa mangfoldige Steder; han blev ikke længe paa eet. Vilde

Den eller Den anstille en Jagt, tog man gjerne „Morbroer“ med; men den, der gik først hjem, var Morbroer. Manglede her eller der en Deltager i et Spilleparti, saa hentedes Morbroer; men blev Spillet malisiøst, var han den Første, som foreslog at dele, sætte Veterne i Krøllen, og saa videre. Det, Folk først bleve kede af at bruge ham til, var netop Landmaaling; thi skjøndt han kun var bleven brugt til at inddele et Par Herregaardsmarker og afsætte lige saa faa Parceller, var hans Arbejde dog af den Beskaffenhed, at det af Andre maatte gjøres om igjen. Jeg skal blot sluttelig bemærke: at han allevegne, baade af Store og Smaa, kaldtes Morbroer; hvorfor jeg ejheller benævner ham anderledes.

P. (Præsten) havde aldrig fundet sig foranlediget til at indtræde i Ægtestanden, og Egnens Koner mente, at dette var Aarsagen til hans Muthed. Hans Brodersøn, der en Maanedstid før vort Dramas Begyndelse fra Hovedstaden var hjemvendt som theologisk Kandidat med Laudabilis, gik i de Fireogtyve og var saa smuk og veldannet, som nogen Jomfru kan ønske sig. — Hans Forældre vare faldne ham fra i hans Drengeaar, og da havde den mutte Farbroder taget den fattige Forladte til sig, først selv underviist ham, derpaa holdt ham i en lærd Skole og nu oplevet den Glæde, at se sine kjærlige Bestræbelser bære gode Frugter. — Pigernes Mening om Brodersønnens usædvanlige Taushed og Tilbageholdenhed vare delte, idet nogle gav ulykkelig Kjærlighed Skylden, andre Blyhed, og nogle endog Fruentimmerhad. — Kandidaten — som han her faaer at hedde — gik ivrig og vedholdende den gode Farbroder tilhaande i de stedse forøgende Skriverier, der begyndte at falde den

aldrende Mand ligesaa kedelige som besværlige; ogsaa prækede han jevnligen for ham.

Foruden Brødstudiet dyrkede Kandidaten et Livstudium: Botaniken, og derhos fornemmelig Blomsterkultur. Denne drev han efter en særegen Plan: han dyrkede kun ganske faa Slags, men disses Familier søgte han at fuldstændiggjøre ved Anskaffelse af alle Afarter og Fremelskning af nye; hvilke sidste vare ham ligesaa kjære som nyfødte Børn for haabfulde Ægtefolk. — Kandidaten plejede vel enkeltvis en og anden smuk og sødtduftende Blomst; men hans Kjæledægger vare fremfor andre Hyacinther, Levkøjer, Tulipaner og Asters. Han var endda ikke ømmere over disse, end at han jo gjerne meddelte, hvem der roste hans vegetabilske Børn. Men tage selv fik Ingen Lov til: det var det Samme som at rykke Haar af hans Hoved. — Om Grunden til hans høfligkolde Tilbageholdenhed mod det smukke Kjøn, derom veed jeg bedre Besked end alle hine Koner og Piger tilsammen. Og da jeg veed det fra ham selv, lader jeg ham selv føre Ordet.

En smuk Foraarsdag kom jeg i Besøg hos P. Jeg savnede Kandidaten, men vidste nok, hvor jeg skulde finde ham. Med sammenlagte Arme stod han i Haven, betragtende en nysudsprungen Blomst.

Han var saa hentagen i Beskuelsen af denne nydelige Blomst, at han neppe kunde skjænke mig et Blik — ret egentlig stjaalet fra Hyacinthen — langt mindre et „Velkommen!“ — Jeg saae ligesaa fornøjeligt paa ham som han paa Blomsten. Saaledes stod vi Begge — Flora maa vide hvorlænge! Jeg var den Første, som brød Tausheden.

Jeg spurgte om Blomstens Navn. Dette opgav han,

tog mig derpaa ved Haanden, førte mig tilsæde paa en Havebænk, og efter et Par Minuters mørk Taushed talede han, som følger.

„De synes at have lagt Mærke til min for den Alder mindre almindelige Stemning; og det ikke for at smile eller skoptisere derover, men med en Deltagelse, som skynder mig til at aabne mig for Dem. Roden til mit — jeg vil hellere kalde det et Gode end et Onde — ligger i Kjærlighed; ja ret i en Kjærlighed saa sælsom, saa ultraplatonisk, at jeg ved denne Tilstaaelse vilde gjøre mig latterlig for enhver Anden end Dem, der har viist, at De kjender denne Lidenskab under dens forskjellige Afændringer. Jeg elsker en Kvinde, som jeg neppe faaer mere at se med disse Øjne, jeg nu har. Hun veed det neppe; thi hvis ikke disse Øjne mig selv uafvidende have forraadt hende det, da har min Tunge som min Pen bevaret en uforstyrret Taushed. — Ifjor ved denne Tid omtrent rendte jeg, som saamange tusinde Andre, paa Volden, for at høre paa Klokkekoncerten store Bededagsaften. Længere udad paa en af Bastionerne kommer jeg i Nærheden af en Klynge Herrer og Damer. Jeg kjendte ingen af dem. Idet mit Øjekast flygtigt overfoer dem, standser det pludseligt ved et Kvindeansigt, der indvirkede saa sælsomt paa mig, at jeg fra dette Øjeblik af ikke kunde høre en eneste Klokketone. Hendes Øjne faldt ogsaa hen paa mig, men kort kun; og da nogle af de Andres ogsaa faldt paa den dem Uvedkommende, gik jeg videre, medtagende det dejlige Ansigt in effigie. — Jeg maatte beholde det, kunde slet ikke blive af med det, ej engang paa Kollegierne, hvor det af og til stillede sig tæt ved Professorernes og hindrede mig ikke lidt i den nødvendige Opmærksomhed paa Forelæseren. Imid=

lertid forsvandt efterhaands den friske Kolorit, og Billedet skulde sagtens ogsaa være forsvundet, hvis det ikke var blevet restaureret. Dette skete saaledes. En Søndag Eftermiddag gaaer jeg ud til Frederiksberg. Herskabet var allerede flyttet did, og Gardens Musik forlystede, som sædvanligt, baade dette og Folket derudenfor. Jeg staaer ogsaa lyttende dertil. Med Et bliver jeg, som før paa Volden, stokdøv: thi blandt Vrimlen omkring mig aabenbarer sig min „Mirabilis incognita“ (saaledes har jeg nemlig omdøbt den Hyacinth hist henne), og deraf kan De nu begribe, hvorfor mit Blik før var fastgroet til den. Da jeg opdagede den „vidunderlige Ubekjendte,“ vare hendes Øjne stillede paa mig; hurtigt bortvendte hun dem, men et ligesaa hurtigt forsvindende rødt Skjær paa hendes Kinder lod mig dog vide, at hun havde gjenkjendt sin Beskuer paa Bededagsaftenen. Fra nu af bar jeg i min Fantasi dette idealske Billede i „varmt Tryk,“ som Malerne kalde det.

Nu vil De dog indrømme mig, at jeg var forelsket, og det bogstaveligt op over Ørerne. Det ligger Dem paa Tungen: om jeg da ikke søgte at erfare, hvo hun var? nærme mig hende ikke blot med Øjnene og Indbildningskraften? O nej! Jeg havde nok, havde en Rigdom, der ikke kunde gaa Bankerot, en „Sempervirens,“ grøn i Vaaren og grøn i Vintren.

Længere hen paa Sommeren seer jeg hende tredie og sidste Gang i Tivoli. Hvorlænge og hvorledes jeg maa have seet paa hende, kan De skjønne deraf, at en Bekjendt af mig træder til og hvisker: Tag ikke ilde op! De har vakt Opmærksomhed baade paa Dem selv og paa den smukke Dame derhenne. — Hvad for en Dame? siger jeg forvirret. Jeg kjender ingen af dem paa den

Bænk. — De kjender ikke den smukke Jomfru S.? siger han; hun er en af Dagens Modeskjønheder og rig. Herrerne sværme om hende baade hjemme og ude. — Naa! svarer jeg, saa hun hører til Slægten „Polyandria“ eller maaske til „Cryptogamia.“ Jeg takker Dem for god Underretning. Jeg gik. — Her har De min Bekjendelse.“

„Siden De først har viist mig en saa stor Fortrolighed, saa tillad mig at gjengjælde den!“ sagde jeg. „Efter min Anskuelse har De ikke isinde at gifte Dem?“

„Det har jeg heller ikke.“

„Hm! En misogynisk Filosof siger: gifter Du Dig, handler Du ilde; gifter Du Dig ikke, gjør Du ligesaa. Religionen siger: Du skal! Moralen: Du bør! Da De ejer en saa levende Indbildningskraft, hvorfor kan De da ikke tage en Hustru og indbilde Dem, at det er Deres Mirabilis incognita? Se Dem om og hendrøm ikke Deres kraftigste Arbejdsaar! Tænk paa Valisneria: Hannen svømmer særskilt oven paa Vandet; hun strækker sig op til ham, og se! begge forene sig.“

Vantro smilende virrede han med Hovedet. Der blev et Ophold. „Hør!“ siger jeg saa, „De har godt af lidt Adspredelse, om det saa var en tankeløs. Følg med mig, om De behager, til Proprietæren! Jaften falder Raden at berede Lombreborbet ham til, og inden Kløverbladet lukker sig, kunne vi tage Herremandens Trifolium i Øjesyn — jeg mener hans tre Døtre.“

„Aaja!“ svarte han ligegyldigt, bandt endnu et Par Blomster til Stokkene og gik med.

Undervejs siger jeg til ham: „Naar De nu skulde plukke et Blad af Trifoliet derovre, hvilken vilde De saa tage, enten Ane, Birthe eller Kathrine?“

Han: „Enten Agrimonia, Bellis eller Caltha? Ingen af dem — Herbæ vulgares alle Tre!"

„Hm!" siger jeg, „hvorfor saa ikke hellere officinales? facere officium ere de baade villige og dygtige til."

Han: „Og Intet videre. At gjøre sin Pligt, det er mig ikke nok — se der, hvilket smukt Exemplar af Arneca montana! det er ogsaa en officinel Plante."

Mere blev der ikke talt imellem os paa det Øvrige af Vejen.

I H.s Dagligstue var Spillebordet dækket, med „Proprietæren" paa den ene Side, „Forvalteren" paa den anden, „Hjerter Halvblods" (Manille) paa den tredie; paa den fjerde laa de tre Kort at trække af.

Morbroer var alene inde og med sin Pibe i Mund og Haand — thi Tobak er det Eneste, han ikke er bleven ked af. — Vi spurgte om Manden i Huset.

„Han er nede i Stalden," lød Svaret, „og viser baade Præst og Degn en Hoppe, som han er bleven pænt narret med paa Markedet i Forgaars. Det er et smukt Dyr og har ingen af de tre usynlige Fejl, som De veed Sælgeren skal indestaa for. Rigtignok er hun ikke Krybbider, men saa er hun det, som værre er: hun er Bundskraber. Jeg har kjøbt over tusinde Heste, men det er endnu aldrig overgaaet mig. Jaja! Fætter troer nu, han er saa forfærdelig stærk i det Kapitel, og det er han ogsaa; men her har han faaet drejet sig en rigtig Sølvknap af Kobber — jaja! hans Kjole behøver ikke at hænge laggerløs for det. — Nu kommer de — siig kun Noget til ham!"

Det gjorde vi ogsaa; ikke heller tog han det i mindste Maade fortrydeligt op og sagde blot med et svinepolisk Ansigt: Gjenslag er ikke forbuden.

Man satte sig ned at spille, og man havde endnu ikke seet sine Kort, før H. gav en Lyd fra sig, som naar et Høved kræver Æde. Agrimonia, som gik igjennem Stuen, nikkede til ham og raabte i Udgangen til Køkkenet; „Faer drøner."

„Her er jeg med Kradseren!" svartes; og ind traadte Caltha med Brød og Brændevin. Knap var dette sunket, før H. kaldtes ud til en Bonde, som havde Noget at forebringe. Thi bad han Morbroer tage hans Kort saalænge.

„Jeg petitionerer," raabte denne, inden han vel havde gjennemseet sine „Dokumenter."

„Jeg vælter," sagde Præsten.

„Jeg vælter selv," sagde Morbroer; og det gjorde han ogsaa paa sin Tourné. Ligesaa hurtigt satte han anden og tredie Beet, hvorpaa han sprang op og erklærede, at han ikke længere vilde være Stedfortræder.

H. blev længe ude, og man tog ved at snakke om mindre vigtige Materier end Lomberspillet.

„Jeg hører," siger Morbroer til D., „at De har faaet en ung Kjøbenhavnerinde til Dem."

„Det er min Broderdatter. Hendes Fader er i Apogæum."

„Hvad vil det sige?" faldt Præsten ind.

„Han spillede Fallit og forsvandt. Mette Marie havde sparet og bjerget lidt og søgte til mig, da hun blev ked af Hovedstaden. Jeg er allerede kommen til at holde af hende. Hun er en Stjerne af første Størrelse, og jeg ønskede virkelig at se hende i Konjunktion med en brav Mand, inden jeg selv er i Azimuth."

„De skulde have taget hende med," sagde Morbroer, „saa havde vi havt fri Besigt — ikke sandt, Hr.

Kandidat? De havde maaske mønstret hende af; og hvem veed saa? De faaer vel snart baade Kjol og — Krave, som dertil hører." Den Tiltalede svarte blot med et koldt Smil.

„Jeg veed jo," fortsatte D., „at De er en Blomsterelsker, og hun er ligesaa; og skal alle hendes medhavende Blomsterløg sættes i min lille Have, saa kommer jeg vel iaar til at kjøbe Rødløg."

Her lettede Kandidaten sig og spurgte: „Skulde det være Hyacinth- og Tulipanløg?"

„Det veed jeg ikke, for det falder udenfor min Sfære. Hun tegner ogsaa, og det ret smukt. De kan jo se det for ingen Penge."

„Saamænd! jeg skal ogsaa komme."

Han kom.

Jeg var ikke med til Degnens den følgende Lomberaften; men Kandidaten var der. Da han kom hjem sildigt, sad jeg endnu ved mit sædvanlige Skriveri. Uden at sige saameget som: Godaften! kastede han sig i en Lænestol, lod Armene synke og lænede Hagen mod Brystet. Jeg saae paa ham og han paa sine Knæer.

„Humanissime!" udbryder jeg, „er De ikke vel?"

Han drønede, ligesom H., jeg nys fortalte om; men ikke en Stavelse. Jeg skottede nogle faa Øjeblikke til ham; han blev ubevægelig; og jeg dyppede i Blækhornet for at sætte min Pen i Bevægelse.

Endelig farer han op, river Pennen ud af Haanden paa mig, smider den paa Gulvet, griber mig om Halsen og hvisker: „Mirabilis!"

Nu foer jeg op og raabte: „Har De fundet hende?"

Han nikkede tre Gange meget langsomt, virrede to Gange endnu langsommere og sagde i ligesaa lang-

sommelig Takt: „Nej! men jeg har fundet noget Mirabile, noget saare Vidunderligt, der kunde gjøre mig selv til et Vidunder — halvtosset, paa bredt Dansk. Hør! det, at hun skulde være Blomsterelskerinde, ja tilmed af de tvende af min egen Yndlingsflor, det var jo en Smule sympathetisk, det trak mig til hende eller rettere til hendes Blomster. Hun var ikke hjemme, men kjørt hen at besøge en Veninde fra Kjøbenhavn, som nu er Præstekone herovre. Farbroderen viste mig da Alt, hvad hun havde frembragt baade i Have og i Potte; og det var Altsammen meget godt; dog savnede jeg, ikke uden Fornøjelse, min Yndlingshyacinth. Det sagde jeg Degnen. Da faldt det ham ind, at hun paa sit Værelse havde endnu een i vandfyldt Glasvase. Virkelig! det var netop min Mirabilis. Den vakte livlige Reminiscentser. Jeg var magnetiseret til den og kunde staaet der til nu, hvis han ikke havde mindet mig om Tegningerne. Jeg saae ikke flere end een af disse; over den glemte jeg Hyacinthen. Ak! det var hin Voldscene paa Bededagsaftenen, og — Amor og Venus! jeg selv var Hovedfiguren, truffen saa vel, at Degnen forbauset raabte: „Hvor Pokker kommer De herpaa?“ Han saae paa mig og paa Billedet. „Min Brordatter maa kjende Dem — De maa vel ogsaa ha'e kjendt hende — der ligeoverfor staaer hun, rigtignok i Profil; men man kan alligevel ikke tage fejl af hende. Hvorledes skal jeg forstaa dette, som synes mig underligt?“

Jeg kunde ingen Forklaring give ham, for jeg havde tabt Mælet. Jeg kan ejheller give mig selv nogen Forklaring: skulde det være hende, mit Hjertes Hyacinth? Jovist! Nu skulde denne Skjønhed, som nylig saae den galante mandlige Verden for sine Fødder, have skjult sig i en jydsk Degnehytte? Eller er det ikke snarere en

Veninde, der har været i Følge med hende og ved det korte Optrin lagt Mærke til mig og opfanget mine Ansigtstræk? — Jeg vil se hende!"

„Jeg ogsaa!" raabte jeg, „vi følges ad."

„Ikke strax," vedblev han; „hun er jo ikke hjemme; og desuden — jeg kommer jo lige derfra; men overmorgen."

„Vel! da er det just Spilleaften der; men vi To kunne jo indfinde os lidt før den sædvanlige Tid."

„Meget vel!"

Ved vor Indtrædelse Andendagen i Degneboligen rejste D. sig fra Skriveborbet, smed Pennen fra sig, og efter et afknappet „Velkommen!" siger han: „Mine Herrer kjende vel sagtens Astrologien fra den slemme Side og anse den for pur Overtro. Det Samme gjør jeg i en vis Forstand; thi Ordet Overtro betegner jo: at tro Noget, som er over os, som er over vor egentlige Sfære, over almindelig Fatteevne. Men skulde vi forkaste, benægte alt det, vi ikke kunne begribe, saa gik selve vor Religionstro i Løbet. I at fatte Aarsag med Virkning saa vel i den fysiske som i den aandelige Natur ere endog de største Filosofer ikkun Skolebørn i nederste Klasse. Hvad er Kulde? — minus Varme; hvad er Varme? — minus Kulde: videre end til negative Definitioner ere vi ikke komne. Der er en ubegribelig Forbindelse mellem alle denne Jords Naturkræfter, som og mellem alle Himmellegemer — hvorfor ikke ogsaa mellem disse og den aandige Natur? Universet er i sin Uendelighed alligevel en Helhed; jeg erkjender ingen Isolering. Nu, dette kan i det mindste undskylde, at jeg imellemstunder susker paa hin overtroiske Videnskab. Sel jeg var her ved at stille min kjære Broderdatters Nati-

vitet og finder: at hendes Bryllupsdag netop indtræffer — dog, jeg vil ikke nævne den, men skrive den og overgive En af Dem Papiret vel forseglet. Naa, dersom hun da vorder gift, saa først kan Seddelen aabnes, og man kan se, om det slaaer til. — Tilgiv, at jeg først bød Dem tør Kost! nu giver hun os snart noget Vaadt og Varmt."

Og ind traadte hun med en Flødekande. Men der havde virkelig nær tildraget sig den Ulykke, at baade Kanden og dens Indhold var bleven ofret til de underjordiske Guder, dersom jeg ikke havde reddet begge Dele af hendes skjælvende Hænder. Rigtigt: der havde vi altsaa den originale Mirabilis — nu ikke længere incognita. Hvorfor blev hun med Et saa rysthaandet? Jh! det var jo Synet af ham, hvis Billede var trykt med Stereotyp paa hendes Hukommelsestavle, der rystede hende,. dog ingenlunde farligt.

Farligere saae det ud med ham, for hans Tobakspibe plattede fra ham, og Hovedet havde gaaet istykker, hvis det ikke havde været godt tilrøget Merskum; hans eget naturlige Hoved var i lignende Fare; men det holdt dog. Degnen slog mig et sagte Kneps for Øret, idet han gik mig forbi og ud af Døren. Det bares mig for, at jeg ogsaa var tilovers ved de Underhandlinger, som nu vilde finde Sted. Alligevel kunde jeg ikke bare mig for at lytte, da jeg er, oprigtigt talt, under saadanne Omstændigheder saa nysgjerrig, som noget Fruentimmer kan være.

Hvad jeg saa hørte?

Det skal De strax faae at vide, mine smukke Damer! Jeg hørte slet intet — i de første Minuter; for han, kan jeg tænke, studerede paa Indgangen til sin Præken, og hun var vel i spændt Opmærksomhed paa Texten til

samme homiletiske Foredrag. Nu, saa fremkom da dette, som jeg hidsætter efter Indholden; thi at befatte mig med den noget sværmeriske Indklædning, dertil er jeg i dette Øjeblik ikke rigtig stemt. Han repeterede de tre forhen beskrevne Visioner og kom ved den første i naturlig Tankegang til at berøre hendes føromtalte Tegning, bedende om gunstig Tilladelse: at maatte udtyde den til hans egen Fordel. Hendes Gjensvar kunde jeg ikke tydeligt opfatte, thi hun saagodtsom udhviskede samme; men det maa have været til Behag, da han udtalte følgende moralske Passus:

„Vi have ikke søgt hinanden; en højere Styrelse har ført os sammen — skulde vi ikke følge dette Vink af den usynlige Magt, som ofte ad sælsomme Veje leder de Dødeliges Skjæbne? Fjerde Gang mødes vi, for ikke mere at adskilles."

Derpaa hørte jeg en almindelig bekjendt Lyd; men om det var Mundkys eller Haandkys, kan jeg ikke sige for Visshed; dog troer jeg det Første.

Her burde maaske min Fortælling havt Ende; thi naar man i en Kjærlighedshistorie er kommen saavidt som til det første Kys — det mest velsmagende af alle — saa veed Enhver af sig selv, hvad derefter følger. Man beder desaarsag undskylde: at jeg springer over Forlovelsesstanden et Stykke ind i Ægtestanden.

Jeg var sidste Sommer paa en Fodvandring kommen til hin Egn. Degneboligen laa mig nærmest. Først besøgte jeg altsaa denne, for at erfare Noget om mirabilia baade paa Jorden og i Himmelen. Derinde modtog mig

Caltha — De veed nok, Herremandsdatteren. Jeg hilsede og spurgte, om Degnen var tilstede.

„Han er i Skolen,“ svarte hun, „jeg skal hente min Mand.“

Forundret studsede jeg, men fik ikke Tid til at anstille Betragtninger; thi ind traadte en mig ganske fremmed Mand, der spurgte om Øjemedet for mit Besøg. Det sagde jeg.

Han sagde mig da, at han var den Omspurgtes Eftermand, og at hans Formand befandt sig hos Præsten, hvor han nu havde slaaet sin Bopæl op. Didhen tog jeg da Vejen.

Allerede et godt Stykke fra Præsteboligen falder mig i Øjnene et smalt, firkantet, taarnligt Hus, der ragede op fra det højeste Punkt i Haven. Dette var et for mig ganske nyt Værk, og for nøjere at undersøge samme, gaaer jeg gjennem en Laage sporenstregs derhen. Se! det var et Slags kinesisk Lysthus med en udoverhængende spids Hætte, der bestod af Sejldug, tykt oliemalet grøn. Døren stod halvaaben. Jeg gik ind. Aha! i Midten af det lille Rum stod Præstens gamle Spillebord, en Stol ved hver Side. Her havde altsaa Spilleklubben sit Sommerlokale. Ovenfra lød nu en mig velbekjendt Røst:

„Hvem er dernede?“

Jeg svarede; og ned ad en Trappe og ind ad en Dør ligefor Indgangen traadte den astronomiske Degn.

„Kom med!“ hviskede han, greb min Haand og førte mig op paa „Observatoriet.“

Her forefandt jeg en Himmelglobus, Dagkikkert og Natkikkert og andre Redskaber for hans himmelske Videnskab. Dækket ovenover var til at rulle op særskilt paa alle fire Sider. Med lystelig Iver viste han mig hvert

Stykke og forklarede mig Resultatet af sine sidste Observationer.

„Dette hersens," tilføjede han, „er intet Uranienborg; men saa bliver jeg ejheller uddrevet herfra; jeg bliver udbaaret engang, naar min Eklipse indtræffer — var De inde hos Præstens?"

„Nej."

„Jeg gaaer med. Men først skal De dog høre de vigtigste Begivenheder, som have tildraget sig i vor Triangel, siden De var her sidst. For det Første er Kandidaten, som har min Broderdatter, bleven den gamle Præst adjungeret i Embedet. Og saa ere Herremandens tre Døtre bleven gifte — godt gifte; dog ingen af dem saa godt endda som min elskelige Brordatter — derhenne sidde de begge To! De kan sige Goddag til dem, mens jeg melder den Gamle Deres Ankomst. Han sidder nu og morer sig med Cyprianus og Origines og de andre Udsættere, som Herremanden kalder de højærværdige Kirkefædre — men kom snart ind, for om en halv Time præcise staaer den store Bjørn op."

Hurtig slap han mig, og langsomt nærmede jeg mig det lykkelige Par. Han forfærdigede et Pindesprinkel til en Potteblomst; hun syede (om det var Børnetøj, lagde jeg desværre ikke Mærke til). I kort Afstand fra de Elskende standsede jeg halvt bag ved en Træstamme og saae — saae hvorledes han, i korte Mellemrum, lagde Kniven fra sig og Armen om hendes Ryg, hvilken Armbevægelse hun hvergang lønnede med et Smil eller et Kys, idet hun lod Sytøjet synke.

Her kunde maaske en eller anden Læser eller Læserinde faae isinde at lønne ogsaa mig med et Smil —

ikke just af de søde — og spørge: hvorlænge have disse To været gifte?

Paa andet Aar, Højstærede; men de maa endnu være i Hvedebrødsdagene, og det lader ikke til, at disse saa snart ville faae Ende.

Jeg nænnede ikke at forstyrre dem — oprigtigt talt, jeg vilde ligesaa nødig forstyrre mine egne Tanker og Følelser. En saadan Vision frembringer i mit gamle Sind en Virkning langt behageligere end et Meteor i Degnens, en ny opdaget Skjønhed hos Chrysostomus i Præstens eller Synet af en frodigt blomstrende Kløvermark i Herremandens.

De Udøbte.

Fortælling i Billeder.

1845.

Første Billede.

En sandig Vej gjennem en skaldet Hede. Ved Vejen sees et Mandfolk og et Kvindfolk ilav med at bytte Kjæppe. „Kaste Kjæppe" hedder det egentlig, hvoraf vi kunne derivere og udtyde Skjældsordet „Kastekjæp."

„De gifte sig da, disse to Kjeltringfolk?" Ja, paa en Maade: de trolove sig; hvilket Gjerningsord kommer af „Tro" og „love" — skikkelige Folk bruge ikke længer denne Ceremoni, undtagen forsaavidt at de, under fire Øjne, bytte Hjerter. Men Bytte er Bedrag — somme-tider; og indseer en af Kontrahenterne saadant itide, nemlig før de bytte Hænder og Præsten lægger sin Haand paa, saa lade de Handelen gaa ind igjen. Er denne engang lovformelig sluttet, er der mange Omstændigheder ved at faae den til at gaa tilbage; men hine Naturmennesker have i saa Fald intet Andet at gjøre end at ombytte Kjæppene — det er snart bestilt.

Her ved den anden Side staa to Smaadrenge, hver med et Stykke Brød i den ene Haand og en Nallik Ost i den anden, og se nedad paa Noget imellem dem — hvad ligger der? — Et Kvindfolk! Mon hun sover? eller er hensovet? maaske bragt i den stedse vedvarende Ro ved Hjælp af hine to dygtige Kjæppe?

Meget muligt! Jeg har seet det Ansigt før etsteds. — Rigtigt! Hun har været denne Rejsendes „Maje“*) og ved ham, eller under hans Auspicier, Moder til de to „Grumslinger“, som glemme at „butte“**), for at se paa „Madrum“***).

De stirre saa forundrede paa Liget — de begribe ikke, hvad det skal betyde, at hun er saa rolig, saa taus — det var hun aldrig før. De smaa Stakler vide vel neppe, hvad det er at dø, ligesaalidt som hvad det er at leve. De, mine Herrer og Damer, forstaa det nok, for De har Levemaade, god Levemaade. Hint Krams Levemaade er derimod saare tarvelig og indskrænker sig til „Pultes“†), „Blankes“††) og deslige bondeagtige Levemidler.

„Hvilken Levevej,“ ville De vel spørge, „have da disse arme Mennesker?“

Landevej — Højstærede! tilligemed Sideveje. De sidste følge de almindeligst; og ligesaa maa vi Andre jo gjøre, for at naa Landevejene.

„Der sidder kjønne Ansigter paa disse Smaakrabater.“

Aa ja! men Ansigter forandre sig: om nogle Aar blive de ukjendelige. Skulde vi hen i Tiden træffe dem igjen, ville De sande mine Ord.

Andet Billede.

„Her ere vi da fri for Lyng og Natmændsfolk — vi har Skov og honnette Folk — Grønt for Sort — fine Klæder for grovt Vadmel — det er noget Andet.“

---

*) Tøs, eller Kjæreste. **) spise. ***) Moder. †) Grød. ††) Brændevin.

Maa jeg ha' den Fornøjelse at indføre Dem i Selskabet: Justitsraad Blad! Fru Blad! Frøken Blad! Polyteknisk Kandidat Hr. Blad! Hr. Kvist! Hr. Pind! Hr. Gren! Jomfru Knop! Den sidste maa jeg især gjøre Dem opmærksom paa — det er en Rosenknop, lige i Udspring. Hvem, tænker De vel, skal plukke denne nydelige Blomst? Ja gjæt engang! Han er virkelig her tilstede. Kandidaten har nylig faaet Løfte paa et taaleligt Kald, og da Jomfru Knop er en temmelig rig Pige, saa var det for ham et meget anstændigt Parti; han behøver Penge til Bosættelse og til at sætte Marken i Drift; og naar han desforuden fik en smuk Kone — samme Mening tiltræder ogsaa de tre andre Herrer, Notabene: for eget Vedkommende hver især.

Hr. Kvist er formuende Partikulier — det kan De se paa ham — men at han vil ydermere begrunde sin Forfatning, det kan Ingen tage op i nogen ond Mening.

Hr. Pind er en lægevidenskabelig Mand, søger fast Ansættelse, og paavirket af den Formening: at Penge regjerer Verden, stræber han at forhverve sig denne jordiske Almagt.

Hr. Gren er Landmand, har kjøbt for dyrt; vilde nødig sælge eller lade sælge, iler derfor efter at komme til at sidde baade fast og behageligt, deri kan Ingen fortænke ham.

Jeg har viist Tilskuerne Herskabet. Jeg veed ikke, om de ville kaste et flygtigt Blik paa Kudsken og Tjeneren.

Den første staaer baghenne og giver Hestene Brød: det er en net Karl, den samme. Tjeneren her nærmere er fuldkommen saa kjøn — Jomfru Knop seer virkelig

paa En af dem; hvilken er uvist, da de staa i en lige Linie ud fra hende. Maaske giver hun Tjeneren en Befaling, og i saa Fald maa hun jo se paa den, hun tiltaler. Thi at hun, den smukke, pæne, vistnok velopdragne Pige skulde — nej, det vilde være altfor galt: en Ratmand! Thi jeg maa sige Dem: disse to Tjenestetyende ere de selvsamme Kjeltringunger, vi saae før derude paa Heden. Da den følesløse Fader med hans nye Maje havde sneget sig fra dem, medens de vare faldne isøvn ved den døde Moder, kommer en fornem Mand kjørende ad Vejen, studser og standser og indbyder Drengene til at følge med sig, hvorpaa de ikke betænkte sig længe. Da Herren havde gjort Melding om Liget, fortsatte han sin Rejse til Hovedstaden. Bemeldte Herre var — for et Par Aar siden er han ved Døden afgaaet — Broder til herværende Justitsraad Blad. Han holdt Drengene i Skole; men med Lærdommen gik det trykkent, for disse Naturmennesker havde — ligesom hele Slægten — en naturlig Modbydelighed for Skolestøvet. Med Taalmodighed bragtes de dog saavidt, at de langt om længe kunde konfirmeres. Men uheldigvis kunde de ingen Daabsattester fremvise. Deres Velgjører forstod dog at mage det saaledes, at Præsten alligevel tillod dem at bekræfte den Daabspagt, som aldrig var indgaaet. Kort efter døde Velgjøreren, og den efterlevende Broder tog Konfirmanterne i sin Tjeneste.

Tredie Billede.

Hvad skal vel det forestille? Tvende Herrer — eller hvad de nu er — paa en Stenbænk, med Armene overkors og Benene overkors — og saa?

Min skjønne Dame! Tag mig ikke unaadigt op, at jeg gjør Dem opmærksom paa dette Deres „og saa?“ Det er en Fordring paa Fremtiden, som denne aldrig accepterer. Jeg fortænker Dem ikke i, at De gjør den; det gjør alle Mennesker; men alle saadanne Fordringer høre til de usikre; de staa meget dybt under Rytterverler; de kunne aldrig naa al pari — jeg beer om Forladelse, at jeg taler saa kontorsk!

De ønsker at underrettes om Betydningen af dette Maleri? Deri kan jeg tjene Dem; men for Besvarelsen af „hvad saa?“ maa De have mig undskyldt indtil videre.

Disse to Herrer, som De er saa artig at kalde dem, er den Kudsk og den Tjener, De saae i Slottenslund. Men nu ere de i en anden Stilling.

Seer De: Hr. Justitsraad Blad havde det Uheld at vælte paa Hjemvejen. Kudsken fik Skylden derfor, uagtet han gav Hestene Skylden, og blev strax afskediget. Det Ubehageligste ved dette Tilfælde var, at Hr. Justitsraaden fik et Stød saa slemt, at det blev hans Død. Enken, seer De, indskrænkede sig, som Ingen kan fortænke hende i, og solgte Hestene, Vognene, med hvad dertil hørte. Tjeneren vilde hun beholde; men han vilde ikke blive; for da Broderen skulde væk, saa vilde han med, for ikke at skilles fra ham.

Det var broderlig handlet, mener De. Aa ja! deri gi'er jeg Dem fuldkommen Ret; men De maa godhedsfuld undskylde, at jeg er af en modsat Mening: havde han blevet i sin Tjeneste, kunde han have understøttet Broderen, indtil denne fik sig en igjen. Nu se vi Følgerne. Før vare de velforsynede med Klæder og med Linned; siden har de maattet feje ud eet Stykke efter

det andet og har ikke stort mere tilbage, end hvad De her ser dem i. Først drev de et Par Maaneder omkring tjenesteløse, fordi de absolut vilde være paa eet Sted, og saadan en Dobbeltplads er ikke hver Dag paa rede Haand.

Nu, saa blev dog een aabnet for dem, og det hos den rige Kammerraad Knop — netop Jomfru Knops Fader, hende De veed nok.

„Hille den Skamfærd! det har dog været en af disse Prævlikvantere*), om ikke dem begge, hun keg efter paa Skovturen.

Det maa jeg fortælle Dem; for det er løjerligt nok paa en Maade. Jomfru Knop saae altfor tidt paa den Tjener; hun tænkte langt tiere og langt længere paa ham, det er: hun forelskede sig i ham. Dertil mærkede han ikke noget; for saae han ogsaa ved Lejlighed flygtigt paa hende, saae han hende aldrig lige i Øjnene; og det er just i „Oklingerne“**), hvor saadan Noget kan sees. Men fra dem gaaer det ogsaa til „Murrissen“***), først med Smil og siden med Ord: saa gik det og her.

Mads (den lykkelige Tjener) gaaer en Dag ud i Stalden til Bro'r Las og siger: „Jomfruen vil være Godevenner med mig, ligesom Pigen er det med Dig; hvorlænge kan det holde sammen? Det kan vel aldrig bli' Andet end bar Ganteri.“

„Mads,“ siger Kudsken, „med Tøsen og mig er det forbi; hun er „grumslinglak†)“; men jeg er ikke

*) Egentligt Smukttalende, det Navn, Natmandsfolkene give sig selv indbyrdes.

**) Øjnene.

***) Ganterie, Kyssen.

†) Frugtsommelig.

„Padrum"*) til Ungen; det har hendes forrige Kjæreste selv sagt mig, for han vil heller ikke vide mer af hende. Men nu vil Jomfruen ogsaa ilav med mig; saa Du nu kan vide, hvordan hun mener det med os begge. Det kunde være, hvad det var; men vi To om Een, det er den Ene formange. Jeg vil ikke gaa Dig ivejen."

„Jeg ikke heller dig. Hør, Las! er Du ikke ked af det Liv, vi lever herinde?"

„Det er ikke saa farligt langt fra. Jeg gad hellere „skoje omher" derovre i Jylland, som vi gjorde i vore Drengeaar."

„Jeg med. Nu maa vi alligevel blive her, til vi have faaet vor Løn; den Dag er snart forhaanden. Saa kan vi se at fortjene noget mere til i Vinter ved Arbejde efter vort eget Behag, istedetfor at være Bindehunde; og til Foraaret rejse vi."

„Saadan skal det være! Og saa kjøbe eller bygge vi et Hus, hvor vi kan have Ly om Vinteren. Og forresten leve vi, som vi selv vil, og ikke under Nogens Kommando. Ud paa Heden."

„Ud paa Heden!"

Ja naar? Skibsfarten er aabnet; men I have Intet at betale Overfarten med; ved at sjoue faae I neppe nok det, I kunne æde — og hvad saa?

Fjerde Billede.

„Uha! det er en Kirkegaard!"

Ja min Bedste! Det er Lokalet, det store Pjaltenborg, hvor vi alle efterhaanden flytte ind, bo samme-

*) Fader.

steds i Enighed og Rolighed, som ikke forstyrres af nogen Flyttedags Hurlumhej, indtil Ejeren den sidste Flyttedag siger os op allesammen paa eengang og lader os flytte til et rummeligere og smukkere Lokale. Dette her er temmelig indskrænket, og man maa undvære Lys og Varme — det gjør man ogsaa paa det lille Pjaltenborg i den store Stad Kjøbenhavn. Denne er ellers ingen styg By: sikke smukke Skildter over disse Smaahuse! de ere langt smukkere end selve Husene; og mange af dem have kostet langt mer end disse med hele Meublementet, der virkelig ikke bestaaer af mer end en Kiste.

„Se! der staa to Graverkarle i fuldt Arbejde — deres Ansigter komme mig bekjendte for."

Det er saamænd dem, De for ikke længe siden saae paa Stenbænken i moderne sorte Klæder, som dog begyndte at se lidt afslidte ud. Uden at have grebet til Tyveri eller Betleri, havde de det Held, at faae Arbejde hos en Graver — som De seer. Det Fag, i hvilket de nu ere ansatte, har sin meget alvorlige Side: naar man seer, der kastes Grav til Andre, kan man let komme i Tanker om sin egen; det leder til allehaande Betragtninger, der staa i Modsætning til Livets mangehaande Glæder. Under dette Synspunkt ere Graverne lykkeligere end andre Mennesker: thi ved deres daglige Haandtering blive de snart ligegyldige ved Død og Grav og saa videre. De kunne opkaste fortørrede Hovedskaller, uden det skal falde dem ind, at deres egne ville have samme Skjæbne.

„Hvem mon nu skal i den Grav? Mon det er Nogen, som jeg kjender?"

Jo De gjør; det er ingen Anden end Jomfru Knop.

„Herre Gud! den smukke Pige! Ih! er hun død?"

Ja saamænd er hun saa; derfor er det, hun skal begraves.

„Hvad mon hun er død af?"

Jeg har hørt, at det var af Tæring.

„Det kan være troligt — — To paa eengang — hm, hm, hm, — Jomfru Knop — og at just disse To skulde komme til at kaste hendes Grav!"

Det maa De nok sige.

Femte Billede.

„Et Skib i Havsnød!"

Det er paa Østkysten af Sønderjylland, samme Galease strander. Den har hugget en tyve tredive Favne ude. Søfolkene ere ved at hive Baaden ud i Læsiden. Det blæser alvorligt. En Brækø krummer sig højt over Rælingen; den kan gjøre rent Bord, den! Bare de stakkels Mennesker kan svømme! Dog, det er ikke umuligt, at Baaden kan bjerge dem.

„Jeg skal ikke nægte, de befinde sig i en meget kritisk Stilling."

Forfatning, burde De sige; thi her kan ikke være Tale om Noget, der betyder stille; tvertimod seer man grandgivelig Bevægelse, voldsom Bevægelse, i alle disse Kroppe, og i Sindene er der vist heller ikke synderligt stille. Kapitainen — for det maa være ham — er i stærkt Affekt. Vel se vi ikke hans Ansigt, eftersom han vender os Ryggen til; men hans ene Arm er udstrakt mod Baaden, alle fem Fingre vidt udspilede, den anden

mod to Mænd i graabrune Klæder, af hvilke den Ene holder fat om et Toug, den Anden i ham igjen, — det er, min sandten, Graverkarlene.

„Hvad siger han til dem?“

Han raaber: „Baaden kan ikke bære fler end den Ene af Jer. Hvem af Jer vil med? Kom! det skal være strax!“

„Hvad svare de To dertil?“

Den Ene svarer: „Kan Lars ikke komme i, saa vil jeg ikke heller.“ Den Anden siger: „Skal Mads blive her tilbage, saa bliver jeg ogsaa.“

„Hvad siger saa Kapitainen?“

Han siger: „Rend saa til Helvede begge To!“

„Det er ikke kjønt sagt af Kapitainen.“

Ikke ret kjønt; men det er ikke ilde ment — Sømandssprog; desuden er det meget tilgiveligt, om En ikke vejer sine Ord under saadanne Omstændigheder.

„Skal de da nu drukne?“

Det vil Tiden vise.

„Der er rigtig noget Rørende i disse to Stubejseres indbyrdes Sammenhængenhed; hvorvel det dog neppe er Andet end blindt Instinkt; thi moralske Grundsætninger er ikke at vente hos slige Folk.“

Hvor skulde de ogsaa have dem fra? Fra Balles Lærebog? Den gjælder ikke længere, end til man er konfirmeret. Moral behøver man desuden ikke meget af i det virkelige Liv: de Tilfælde, hvor man skal spørge den tilraads, forekomme yderst sjelden, som vel er.

Sjette Billede.

„Saa! igjen den fæle Lyng — det er vel Alheden, kan jeg tænke.“

Nej, min Naadige! det er Lyneborgheden.

„Hvad! er der Ild i den?“

Javel! men det er ikke løs Ild; denne er indskrænket til en Suppegryde og til at varme dem, der skulle tømme den.

„Dem, der sidde omkring den?“

Følger af sig selv.

„Hvad er det for Mennesker? Røvere?“

Ikke saa egentlig; de bruge ikke Vold, men List alene. Hvad de f. Ex. her have paa Ilden, er Kroppene af to knebne, fede Husharer — paa vi Andre vort Sprog: Katte — har De Lyst til at lange til med?

„Fy! det er jo ækelt!“

Efter Deres forfinede Smag — maaske De hellere vil dandse med dem, naar Gryden er tømt? Hine unge Piger ere udmærkede Dandserinder, uovertræffelige i erotisk Mimik. Dog slige har De vel før seet paa en eller anden Skueplads, hvor den plastiske Natur endnu tydeligere viser sine Frembringelser — uden flere Omsvøb! De finder her en Natlejr af Zigeunere, hint store Natmandsfolk, som herinde kaldes Tatere.

„Naa; men hvad komme de vore Udøbte ved?“

Vore Udøbte komme dem ved — der sidde de med begge Bayaderer imellem sig. Det har gaaet dem underligt — hvad jeg vilde sige: de have gaaet underligt, siden vi forlod dem paa Skibet, som forgik.

Paa Sønderjyllands Hederyg træffe de paa en lille Karavane af deres eget Folk, som agtede at gjøre en

Pilgrimsreise til „Blaamatini“ *), og længere, om det kunde byde sig. At de slog sig til dette Selskab, dertil bidrog først og fremmest to unge og smukke „Diller“, som hørte til samme. De vare mer efter vore Prævlikvanteres Smag end den fine Jomfru Knop, og bleve de snart enige med dem om at indgaa, hvad vi moralske Mennesker kalde vilde Ægteskaber. Disse skjøre Baand holdt endda sammen en Maanedstid. Da blev Reiseselskabet uheldigvis overrumplet af en Kommando Soldater, hvis Anfører just var Hververofficeer. Han lod alle de Andre løbe, men holdt fast paa de velvoxne Karle, der baade ved Penge og ved Trusler lod sig formaa til at ombytte den graa Kjole med en blaa. Det Liv, de nu maatte føre, var intet mindre end frit. Ikke sært, at de kedede sig og tog Permission af sig selv. Hændelsen bragte dem i det Selskab, hvor vi nu finde dem, og hvor de slet ikke kjede sig. Men hvorlænge vil det vare? Opdages og gribes de, saa ville de, uden kedsommelig Proces, strax blive hængte; thi Blaamatini har Krig og er ikke tjent med at holde Krigsfolk, der løbe væk, istedet for at staa og lade sig skyde.

„Saa græmme deres brune Kjærester sig tildøde.“

Nej de gjør ikke.

Syvende Billede.

Dette seer helt martialsk ud! En tredobbelt Kreds af Soldater, med skuldrede Geværer og Bajonnetter

*) Preussen.

ovenpaa dem; midt i Kredsen en Tromme, og ovenpaa den to Tærninger, som vise Esser alle.

„Man spiller?“

Ja! Las og Mads spille Hazardspil, og det under den militære Øvrigheds Øjne og Auspicier. Det er højt Spil, man seer det paa de blege Ansigter og disse fortrukne Muskler. To Officerer staa her og passe paa, at det gaaer ærligt til.

„Hvad spille de om? om Penge vel?“

Aa nej! de spille om Slentringer, om Liv og Død. Ovenover baghen sees —

„Et Gymnastikapparat!“

Om De saa behager! det er ellers en Galge, hvori Den skal dingle, som slaaer laveste Øjne.

„Det er et Satans Spil!“

Om De saa vil. De maa ellers paa ingen Maade tro, at vore to Helte ere forfaldne til Spil! tvertimod, det er meget imod deres Villie, at de her sætte Livet paa et Tærningekast; de vare deserterede og bleve attraperede. For saadant Frihedssind har de jo begge fortjent Døden; men den kommanderende General, Prinds — hans Navn vil nu ikke falde mig ind — han har ved denne Kasus følt — Prindser har ogsaa Følelser, min Nare! — følt en Slags Medlidenhed og har derfor besluttet at bevare for Armeen den ene af disse to smukke Soldater. Spilledjævlen vil derimod have begge Sjælene — ulykkeligvis: de slaa begge Esser alle. Hvad er derved at gjøre?

„Slaa om igjen!“ befaler Hans Durchlauchtighed.

„Hr. General!“ siger Mads, „jeg slaaer ikke mere; men om De behager, kan De lade os hænge begge To; for skal Las hænges, saa gider jeg ikke være ene tilbage.“

Prindsen snurrer sig engang omkring og raaber: „Gaa saa Fanden i Vold begge To! Her har I Spillepenge til.“

Dermed slænger han to Frederiksdorer paa Trommen. De klinge langt anderledes end Tærningerne.

Pil nu af, I Kjeltringer! og spil aldrig mere!

Ottende Billede.

Længst borte har vi Bakker — ikke lyngklædte, men tækkede med Græs og Korn; helt til venstre det romantiske Asmildkloster op over sin unge frodige Skovhave; til højre den Mølle, som har Navn og Gavn af Aal; her indenfor den blanke Sø; nærmest ved en Tørvemose — saadan en maa ikke mangle i et jydsk Tableau. Der er en grumme Hob Mennesker i denne Mose: de skjære Tørv, trille ud, lægge hen, rejse, stakke.

„Det maa være en farlig rig Hosbond, der paa eengang kan koste og lønne saa mange Folk.“

Løn faae de ikke, men alene Kost og Klæder — ja, ja! det tager med sig; men Hosbonden er og saa velhavende, at han er krediteret for over hundrede Millioner — det er nemlig ingen Anden end Hr. Staten, og disse Tjenestefolk ere Tugthusfanger. Først for ere Las og Mads ved at sætte en Skrue.

„Er de nu i Tugthuset?“

Aa ja! men som ærlige Kjeltringer, blot for Løsgængeri. De bleve forleden fangede paa en Klapjagt, der var anstillet efter løse Mennesker. Mads kunde have smuttet bagud; men det vilde han ikke, som jeg nu

skal tage mig den Frihed at fortælle Dem. Han saavelsom det hele øvrige Vildt vidste meget godt iforvejen, naar Jagten skulde holdes, og havde derfor absenteret sig fra deres Kjeltringherberge og spredt sig omkring i den frie Luft. En af dem, der førte Klapperne — ingen Skovfoged, men en Sognefoged — opdager Las inde under en Enebærbusk og tager ham. Mads laa under en anden, som Driverne allerede vare drevne forbi. Da han nu fra sit Udkig seer, at Broderen er fangen, springer han op og derhen og siger ganske flegmatisk: „Vi har aldrig hverken røvet eller stjaalet; men skal han endelig i Viborghuset, saa vil jeg gaa med, for jeg er ikke bedre end han og heller ikke bange for at æde Hestekjød."

Velbekomme!

Sidste Billede.

Mine Herrer og Damer! Vi ende, hvor vi begyndte; det er renmenneskeligt. Paa det samme Sted, hvor de Udøbtes Moder udaandede sit sidste Suk, ere hendes Sønner ogsaa ved at sige Farvel til Heden og alle dens Glæder.

Tiden gaaer: jeg tykkes, det er kun en kort Time siden vi saae dem som rødmussede Knøse, og nu ere de hvidhaarede Oldinge: deres Lemmer struttede af Saft- og Kraftfylde; nu ere de slattede, slunkne.

„Er Mads ikke allerede død?"

Nej, men der er ikkun lidt Liv i ham.

„Hvad er det, Las gjør ved ham?"

Han har med den ene Arm om hans Ryg understøttet den krummede Overkrop, og med den anden prøver

han af en lille Tumling at væde hans tørre Læber; han kan ikke aabne dem, det kan kun Døden — den er jo heller ikke langt borte — aah, Du medlidende Knokkelmand! tag Las med, saa gjør Du en stor Velgjerning imod ham. Vil Du ikke, kommer han af sig selv.

Ak ja! Ved deres Indtrædelse i Verden nøjedes disse to gamle Syndere med een Vugge; de skulle saamænd ogsaa forlade den i een Kiste, puttes i een Grav (derved er og en Besparelse for paagjældende Kommune).

Dersom dette hersens var en Konge paa Dødsfengen, det blev noget ganske Andet. Det kronede Hoved — her dog uden Krone — paa en Fløjelspude, Livlægen med sine Ridderordener, allerunderdanigst knælende for Allerhøjstsamme, rækkende Majestæten — ikke Finkel i en Bliktingest — men Nafta i en Guldske, en smukt grupperet, pligtskyldigst grædende Halvkreds af Prindser, Prindsesser og Hoffolk, ventende paa det skjæbnesvangre Øjeblik, da der fra Altanen kan udraabes til det sorgbetyngede og glædedrukne Folk: Kong Laurentius er død, Kong Maximilian leve! — Det vilde klinge ganske anderledes end: Natmanden Las er kreperet, Natmanden Mads følger efter.

Godnat! og sov vel tilhobe!

Faawal Hammelow.

1845.

Det var i den strenge Vinter 1814 (har en nu afdød Ven fortalt mig), at jeg paa Sidstningen af samme befandt mig paa en Gaard i Nærheden af Grenaa og af Havet.

Naar Vejret tillod, var der selskabeligt Samkvem saa hos En, saa hos en Anden. Skjøndt vor Syvaarskrig, saadan som den var, nu havde Ende, som den var, saa satte Bevidstheden om Fred alligevel nyt Liv i Folk; og under lang Forventning af oplivende Foraar søgte man i muntert Lag inden Døre at holde sig skadesløs for den stive Kulde udenfor.

Et saadant Liv fremmer Elskov og Ægteskaber. De sidste ere ikke altid nødvendige Følger af hin, som ogsaa denne Novelleanekdot kan udvise.

I en efter Egnens Vis gjæstfri Præstegaard var Aftenspise og Dands. Var end Musiken tarvelig, da var Beværtningen ikke; og Stemningen saa munter, at alle de Yngre gjerne havde dandset endog efter en Fiolin med tre Strenge.

Da jeg ikke med Benene tog Del i denne sidste Forlystelse, kunde jeg bekvemmere bruge Øjnene. Disse

havde mest at bestille hos tvende smukke og tillige smukt-dandsende Ungersvende, den ene Officeer, den anden Student, saa og hos en Dandserinde, der fremfor Alle udmærkede sig ved Legemets Skjønhed og ved Ynde i alle dets Bevægelser. Den Anden, med hvem jeg efterhaands gjorde nærmere Bekjendtskab, skal have en nærmere Beskrivelse.

Kandidat — for sine Aarsagers Skyld maa han hedde Jørgensen — var en modificeret Stoiker; det mente han selv, og Andre troede det. „Intet at beundre eller forundre sig over. Intet at frygte, hverken at have eller elske“, se her hans Livsfilosofi! Den holdt Stik hos ham — i Theorien, men ej i Praxis, som snart vil godtgjøre sig. Han havde Grundsætninger, ret gode; men han beholdt dem mesten hos sig selv. Han havde, i et og andet Punkt, sine egne Meninger, men var langt fra at paatrænge Andre dem. Han var i Væsen, Adfærd og Tale lige fjern fra Fripostighed og fra Blyhed, høflig uden at være smigrende, bestemt uden Anmasselse. Han var aldrig enten kold eller varm, men stedse hvad jeg vil kalde ly. Han deltog i tilladelige Fornøjelser, men aldrig indtil Overdrivelse.

„En agtværdig Karakter!“ mener man. Aa ja! men en saadan, som saare sjelden gjør Lykke hos Stormænd eller Damer: med mindre Selvstændighed og mere Bøjelighed er man ogsaa mere velkommen i Kabinetterne — baade hos hine og hos disse.

Intet af alt dette passer i Lieutenantens Karakteristik — godt og vel om han egentlig havde Karakter. Han hører under den Rubrik i den moralske Folketælling, som har til Overskrift: „Godt Menneske“; hvilken jeg vilde foreslaa omskreven til „svagt Menneske.“ I denne

Svaghed — det er: Letsind, Vægelsind, Uselvstændighed — ligge Spirer saavel til temmelig Ondt som til temmelig Godt; og det kommer an paa flere Omstændigheder, hvad for en af disse to Spirer der skal faae Væxt og kvæle den anden. Han gjorde, som Studenten, Alting med, men ikke paa dennes Maade; Maadehold var ikke hans Sag. Han var forresten i Omgang stedse munter og behagelig og i alle Kredse meget vel antagen. At han var en net Karl, at Uniformen, som Alt hvad han foretog sig, klædte ham godt, antyder jeg for Fuldstændigheds Skyld.

Hvad angaaer den yndelige Dandserindes Karakter, da vil den først udvikle sig under de følgende Begivenheders Gang.

Forholdet mellem alle Tre i denne Balnat falder det mig ind at ligne ved en Terzet, hvor hun spillede Primo, Lieutenanten Secundo og Studenten Bas. Det var en livlig Allegro. Den ender maaske med en Largo.

Godtvejrsdagene gik mange af Strandbyernes mandlige Beboere ud paa Havisen for at jage efter Søfugle og Sælhunde. Dagen efter Ballet blev endel af os enige om at gjøre en Kanefart did ud og fra Landingen se lidt paa den Jagt. I tvende Slæder gled vi afsted. Og da vi vare komne til Stranden og saae den Brimmel, der nærmere og fjernere færdedes paa det Loft, som ikke bæres af Bjælker, fik man Lyst til at gjøre en Vending derud.

Vel gjorde jeg Selskabet opmærksomt paa, at Vinden under vor Hidkjørsel var gaaet vestlig, at det allerede

tog til at lufte stærkere, at paa Nordsøen vistnok var Blæst, som vilde drive Bølgerne ind heri Kattegattet og i en Hast bryde Isen op: man grinte ad Vejrprofeten og lod glide videre ud.

En halv Fjerdingvej eller saa fra Land besluttedes dog at vende indad; men under den korte Standsning hørte vi allerede Isen synge, sikkert Forbud paa Spaadommens snare Opfyldelse. De fleste af Jægerne, bekjendte med dette Varsel — Vinterens Svanesang — vare allerede paa Hjemvejen, og ikkun nogle faa befandt sig endnu udenfor os.

Jeg sad baglænds paa den sidste Kane og bemærkede: at alleryderst stod En, som pludselig tog Rend indefter, derpaa standsede og udstrakte begge Arme. En Anden rækkede sin Bøssepibe hen imod ham, den han forgjæves rækkede og strækkede sig efter. Nu slog han Armene sammen, gik udad — han med Bøssen af alle Kræfter indad. Jeg saae, hvorledes den Ulykkelige var faren, og skyndte paa Kudsken. Vi havde ikke havt Bjælder nødig: Ismusiken tiltog i Kraft og Livlighed.

Som vi havde naaet Land, var Isen fejet ren for Mennesker. Kun den uheldige Redningsmand havde nogle Favne tilbage, men naaede os, just som vi vare langsomt humpede over Tangdigerne og som den mørke Plet langt ude i Østen forsvandt for mit Blik — saa var han vel allerede nedsænket i det graadige Dyb.

Karlen bad om at maatte staa bag paa op til Byen, da han var træt og forpustet — ikke sært, da han havde, i egentlig Forstand, løbet paa Livet. Jeg spurgte ham strax: hvorledes det var gaaet til derude? „Skidt nok!" sagde han, „for Jens er gaaet nedenom og hjem, ligesom Molboen. Jeg havde gjerne taget

ham med hjem til Hammelev; men Rebnen var allerede bleven for bred, saa han ikke kunde skræve over den. Saa maa han da drive afsted paa Skodden, saalænge det varer. De sidste Ord, han sagde, da vi skiltes, var saamænd: Faawal Hammeløw! No sier a dæ aalle mier."

Over denne ulykkelige Begivenhed ytrede Alle sine Beklagelser, undtagen En, og denne Ene var den dejlige Jomfru Sørensen, Hammelevs Jomfru Grahn. Jeg saa til hende, hun sad lige imod mig — se! der trillede et Par Taarer ned fra hendes dejlige Øjne. „De fryser dog ikke?" spurgte jeg. „Nej — jo lidt — Vinden er saa kold" — hun trak Floret tættere sammen om det varme Ansigt.

„Her bo Jenses Forældre," sagde vor Vagmand, som vi agede om ved en Gaard i Byen, sprang af og gik ind.

„Jeg gad ikke følge med ham for Meget", sukkede Jomfruen, „de arme Folk! hvorledes ville de modtage denne Tidende!"

„Det skal jeg sige Dem," svarte jeg: „først blive de forskrækkede, saa bedrøvede, og saa finde de sig kjønt deri, trøstende sig med Almuens stedse ved Haanden værende: „Det skulde nu saadan være — det var ham beskikket — det var hans Held — han er vel faren." Veed De hvad, Jomfru! hans Egne ville ikke tage sig det saa nær som vi Uvedkommende, og det er godt."

„Unej! er det godt, at være følesløs?"

„Sommetider."

Præsten var ikke følesløs; dog kunde han, efter at Begivenheden var fortalt og gjennemgaaet med mange baade følelsesfulde og forstandige Bemærkninger, letsmi=

lende sige: „Jeg bliver fri for at holde Ligprædiken over ham, men ikke for at indskrive ham i Kirkebogen blandt de Døde, med Anmærkning."

Nogle smaalo, og snart kom man i Snak om afsides andre Ting: Munterheden blev gjenindsat i sine Rettigheder; ogsaa hos det nylig saa dybtfølende Pigebarn. Hun blev Munterheden selv, da Lieutenanten belevent underholdt hende med — ja, hvormed var det nu? det har jeg glemt — ligesaa hastigt som han og hun.

Kandidaten tog sparsomt Del i Underholdningen, men det kom mig for, han var tilovers: unge Piger har ingen Smag for stoisk Filosofi. Hverken Cicero de officiis eller den pukkelryggede Epictet gjør nogen Lykke hos dem.

Ved Selskabets Adskillelse indbød Officeren alle os Mandfolk til en Gaffelaftensmad hos sig tredie Dagen paa Vagtstuen i Grenaa.

Aftensmaden var sunken og Punchen i den anden Bolle nærved at gaa samme Vej. Man var lystig, stundom lige til Overgivenhed, inklusive trende unge Præster fra Omegnen.

Jeg beder alle Højærværdigheder om Forladelse paa disse tre Velærværdigheders Vegne; men De ville selv behageligt undskylde, at gemene Sognepræster, der ere saa mange Autoriteter og saa meget Andet undergivne, engang imellem blive overgivne. Disse Herrers Overgivenhed kom slet ikke i Kollision med deres Undergivenhed, som De ville behage at se.

„Hør Du røde Krebs!“ siger den Ene til Lieutenanten, „lad os Tre slaa Tappenstreg iaften!“

„Er I gale? Ja paa Bordet eller under Bordet maa I slaa Tappenstreg med Glassene til den klare Dag! Jovist! det kunde blive en pæn Historie for mig som vagthavende Officeer — ingen Spøg i Tjenestesager!“

„Du skal ikke vide noget af det“, svartes strax, „vi skal nok blive enige med dine Spillemænd!“

„Naada! men paa Jert eget An- og Tilsvar!“

„Godt!“

De bultrede ud, de fleste Andre efter dem; kun Jørgensen og jeg bleve tilbage hos vor Lieutenant. Han gned sig over Panden og sagde: „Faaer Majoren det at vide, saa blier Fanden løs.“

„Nej vist ikke!“ svarte jeg; „i saa Fald veed Du heller ikke Noget! Lad Tambour og Piber selv om det!“

Han smiskede og slog sig til Ro. Strax derpaa hørte vi begge Instrumenter; men det var Spidsrodsstykket, vi hørte, og det udført med Virtuositet. Den ene Præst spilte udmærket baade almindelig Fløjte og Piccolo, og den anden kunde slaa fine Trommehvirvler, saa han kunde være Tambourmajor; den tredie, Pseudogefrejderen, sprang foran efter Takten gjennem et Tøndebaand.

Jørgensen og jeg kunde ikke bare os for at løbe ud og følge dem i en Afstand. Vi vare ikke de Eneste, som fulgte: thi det var klart Maaneskin, og Flere sprang ud for at høre den sælsomme Tappenstreg og se til paa denne Galskab.

Naa, den løb godt af, uden Paaanke: baade de Sorte og den Røde forbleve umolesterede, hver i sin

Vej; og det er muligt, at En af dem lever endnu; men de Andre ere nok gaaede i Kvarteer til den Tappenstreg, efter hvilken ingen Reveille lyder næste Dag.

Da hele Mandskabet atter var kommet til nogenlunde Rolighed og havde taget fat paa en ny Bolles Behandling, begyndte Nogle at behandle, ligeledes mundtlig, en ganske anden Materie. Denne er i Fruentimmerkreds meget ofte Mandfolk, hvorom der er skrevet næsten ligesaameget, som der er snakket. Men da det jo mesten er Mandfolk, der give sig af med at skrive, kan man ikke forundre sig over, at de skaane sit eget Kjøn. Det er ubilligt, og derfor vil jeg, til Trøst for de kjære Fruentimmer, her skrifte en mandlig Synd.

Emnet for denne her Konversation var nemlig intet Andet, end at lade Dandserinderne paa Pikkenikket forgangen Aften passere Mønstring: Den havde saadanne synlige Fejl og Den saadanne; Den var kjøn nok af Ansigt, men altfor føer af Krop; En havde for stor en Mund, en Anden for store Fødder; Jomfru A. havde dorske Øjne og Jomfru B. altfor spillende, og saa fort videre.

Alle tog ivrig Del i denne Spidsrodsløben, undtagen jeg selv — som De nok vil tro — og Stoikeren, der smiskende taug rent stille, indtil En raabte med en eftertrykkelig Ed:

„Vi har jo glemt den bedste Pølse i Gryden: Jomfru Sørensen! hos hende kan jeg ikke opdage den mindste Lyde."

„Derfor have vi ogsaa gjemt hende til Himmerigsmundfuld," gjentordnede Lieutenanten.

I at lovprise hende overbød nu den Ene den Anden; og fandtes ingen anden væsentlig Mangel paa

hendes Person, end at hun havde Smilehul kun i den ene Kind. Ogsaa hertil taug Filosofen; blot mærkede jeg den Forandring hos ham, at han blev lidt alvorlig, dog rolig; men jeg havde mine Formodninger om, at der ikke var ganske roligt indeni ham.

Jeg tænker, at Damerne ikke skjøtte om at høre mere af Mandfolkpassiar i en Vagtstue. Jeg bemærker derfor løseligt: at man først gik med Reveillen den følgende Morgen.

Jeg rejste. Et Par Maaneder efter fik jeg atter at bestille i denne Egn, og den første Dag justement der, hvor den smukke Jomfru Sørensen befandt sig. Da randt mig hint forantydede Forhold i Tanker, og forespurgte jeg mig da om, hvad det var blevet til.

„Jah!“ hed det, „hun gaaer endnu, og der kom ikke mere ud af. Lieutenanten blev ved at gjøre stærk Kur til hende; men da han for tre Uger siden marcherede bort, glemte han at sige Farvel baade til Hammelev og til hende.“

„End Jørgensen, Kandidaten?“

„Han har igaar faaet Efterretning om, at han er kaldet til Præst.“

„Mon han saa ikke vil se at kalde hende til Præstekone?“

„Det veed jeg ikke; han er af de Folk, man aldrig bliver rigtig klog paa — det vil nu vise sig.“

Dette meddeltes mig paa en Fodvandring med en Ven i Grenaa til merbemeldte Hammelev. Paa Banken derimellem standsede vi og satte os lidt ned for at nyde Omsigten. Som vi lod vort Blik svæve ud i

Østen, høre vi bag ved os: „Godaw Hammeløw! No sier a dæ igjen.“

Vi dreje os om og se en ung Krabat i hel fremmed Dragt. Vi spørge, hvem han var? og hvor han kom fra? Ja min Tro, det var den selvsamme, som man ansaa for død, der var kastet Vand paa af Havet, men ikke Jord af Præsten.

Jeg skal nu, med mine egne Ord og med mindre Vidtløftighed, berette hans vidunderlige Redning og Hjemrejse.

Da Knøsen havde Døden for Øjne, fandt han sig snart i Skjæbnen, stillede sig midt paa Kaven*), der skal have havt et stort Omfang — omtrent som Præstens Toft, sagde han — vendte Ryggen til sit Fødeland og gav sig Gud i Vold. Da han havde „drøwwen et pa' Staahn wal“**), blev han hungrig og fortærede Halvparten af den ham fra Hjemmet medgivne Melmad. Da begyndte han at faae Øje paa Land (formodentlig Anholt), men det skred han og forbi. Nu hengik flere Timer paa det vildene Hav — da, lidt før Aften, opdagede han nok et Land, der stedse blev højere og bredere. Nu begyndte han at fatte Haab og fortærede trøstig den anden Halvdel af Melmaden. Ikke længe derefter løb hans Fartøj paa Grund ved det fremmede Land. Der stod to Karle — og de havde staaet længe og gloet ud til ham — de hjalp ham rigtig op paa tørt Land og gav ham baade „Edels og Drikkels“ og „tumlede“ med ham, for at han kunde faae Varme i Kroppen, for han var saa forfrossen, han „govred.“

*) Isstykket.

**) Dreven om vel et Par Timer.

De havde naturligvis spurgt ham: hvor han kom fra? Og han havde naturligvis svaret: fra Hammeløv. Det var ligesaa naturligt, at de ikke kjendte en saadan By. Han skulde da sige dem, hvilken der var nærmeste Kjøbstad ved Hammeløv; og da han nævnede Grenaa, rystede de lidt mistroiske paa Hovederne, thi de tænkte paa det Grenna, som ligger midt inde i Sverig Østen for Søen Vettern.

Imidlertid bragte de ham til Halmstad; og da han fik denne Bys Navn at høre, rystede ogsaa han paa Hovedet; thi Husene vare ikke tækkede med Halm, men med Tegl, ligesom i Grenaa. Han blev ført til Øvrigheden dersteds, som, efter at have hørt hans og hans Ledsageres Forklaring, gav ham Pas og Forklaring over, paa hvad Maade han var kommen udenlands uden Pas. Der gaves ham nye Klæder efter deromboende Almues Brug, Rejsepenge fik han og ledsagedes til Helsingborg. Han fortsatte Rejsen over Helsingør, Kjøbenhavn, Kallundborg og Aarhus, nød næsten allevegne fri Fortæring, fik sommesteds Skillinger ovenikjøbet: saa han kom hjem med begge Fikkerne fulde.

Nu igjen til Kjæresterne.

Skjøndt Jomfru S. kjendeligst havde nærmet sig Officeren, nærede hun dog i Grunden større Godhed for Kandidaten; dog kunde hun ingensinde blive enig med sig selv om, hvem af begge hun vilde give Fortrinet. Da hin var borte, fortrød hun sin koldere Opførsel mod denne og fik tilsinds: gunstigen og rentud at besvare hans før gjorte forblommede Kjærlighedserklæring. Dette gjorde hun skriftligt ved den hjemkomne Vidtberejste, med det mundtlige Tillæg: at hun udbad sig Svar strax.

Det fik hun; men ikke efter Forventning; det lød,

paa en aaben Lap Papir, korteligt og forstaaeligt: „Faawal Hammeløw!“

Han rejste ogsaa. Denne Afskedshilsen blev, og er endnu maaske, en staaende Talemaade ved mange Lejligheder: i Spil, naar En skal være Beet, ved et enten belejligt eller ligegyldigt Dødsfald og deslige.

Begge de stedse ugifte Kjærester have endnu ikke sagt Farvel til Verden, men vel til Kjærlighed. Naar man skrider hen ad den tredie Snes, saa bliver man fornuftig — hvis man kan blive det. Jeg tør, for visse Aarsagers Skyld, ikke gratulere, og for andre Aarsager vil jeg heller ikke kondolere. Skulde Isbjørnen — ham, af hvem jeg har laant Titlen — ej heller have sagt Hammelev det sidste Farvel, saa ønskede jeg, at han ved Læsning af denne Historie maa behageligt gjenmindes sin eventyrlige Ungdomsrejse.

Jeg vil nu ogsaa, for denne Fortællings Vedkommende, sige:

Faawal Hammeløw!

Menneskelighed.

Skizze i Dialoger.

1845.

S. Velkommen, gamle Peer! Hvad Nyt?

P. Nyt nok, men ikke godt Nyt: Fru Immervad er død — Du kjendte hende vel?

S. Ikke videre; jeg har et Par Gange været i Selskab med hende. Det lod til en vakker Kone — og hun var i sin bedste Alder — og hun er død nu? Var det af Sygdom eller ved ulykkelig Hændelse?

P. Begge Dele — jah! det var ellers en snurrig Historie den — ikke egentlig snurrig; det er et upassende Udtryk — men saadan underlig — falder lidt i det Tragiske, om man saa vil.

S. Ja saa!

P. Hun var bleven heldig gift — forstaa mig ret: Justitsraaden var virkelig en meget god Mand; men — seer Du — der var vel stor Forskjel paa deres Alder: han var over de Fyrretyve, og hun havde ikke naaet de Tyve, dengang de forenede dem. Og —

S. Og saa?

P. Ja, saa la'e hun et lille Pigebarn i Vuggen det første Aar; men derefter i ni Aar ingen flere. Det kunde nu være, hvad det var; den lille Petrine voxte op til et nysseligt Barn, og Forældrene havde deres Hjertensglæde af Glutten og brød dem ikke videre om Folkeformerelsen.

S. Meget vel!

P. Saa skal det nu træffe sig, at en ung Lieutenant kommer til Garnisonen der i samme By, hvor der kanske sig ikke før var arriveret saa smuk en Officeer.

S. Meget muligt.

P. Han — nej hold, mens jeg bier lidt: der var i samme By en Dame. Hun var ogsaa smuk; men hun var ogsaa — hvad der undertiden er et Appendix til Skjønhed — meget galant — Du forstaaer mig nok?

S. Det kan jeg begribe.

P. Da denneher Lieutenant kom frem, blev hun, som flere andre Damer, charmeret i ham, og som Følge deraf — Du kan nok vide —

S. Vel kan jeg det. —

P. Hun var gift — heldigt nok — med en Mand, der ikke var saa nøjeregnende i det Kapitel — han tog sin Oprejsning, hvor saa mange ta'er den — den søde Taar — Kammerraaden var en fugtig Bro'er, og Fruen tog sin Oprejsning saa her, saa der. Sligt gi'er jo Anledning til Omtale, og man sagde baade det og det om hende, — naar hun ikke hørte paa det —

S. Videre!

P. Fru Slik var en Barndoms Veninde af Fru Immervad; de havde været Legesøstre og gaaet sammen i Syskole og Dandseskole. Men de lignede slet ikke hinanden, hverken i Tænkemaade eller i Levemaade — det vil sige: den Maade, hvorpaa man lever.

S. Naa! og denne Fru Slikmund, hvad hun?

P. Af ren Godhed for sin Veninde afstod hun sin rare Lieutenant. Hun fortalte ham for ganske vist, at Fru Immervad, som passerede for et Dydens Mønster, havde et godt Øje til ham; ja, hun sørgede selv

for, at de ofte kunde sees uforstyrret. Nu — Veninden var længe saa tosset, saa flau uskyldig, at hun — kort sagt: hun begegnede den unge Kavaleer, som om hun kunde været Moder til ham — hans Tante var hun rigtignok, for han var en Søn af hendes Mands Søster, og han tiltalte hende derfor ogsaa „søde Tante!" og hun kom til at kalde ham „min go'e Frits!"

S. Og al denne Godhed og Sødhed?

P. — Gik tilsidst saavidt, som den kunde gaa, for — Justitsraadinden fandt sig foranlediget til at referere Justitsraaden Resultatet af hendes moderlige Ømhed for den „go'e Frits," de go'e Omstændigheder, hun befandt sig i. Det frapperede ham, som er let begribeligt; men da Immervad & Kompagni hidtil havde været et godt Hus, vilde han af partikulær Formue dække dette Deficit og tage hendes særskilte Gjæld med ind under Boets Masse —

S. Sikken Godhed —

P. Ja, det maa Du nok sige; imidlertid vil Somme ha' til, at den ikke havde den bedste Virkning paa hendes Humør. Hun blev jo længere jo mere alvorlig stemt — hendes fysiske Tilstand, Aarsagen til samme, etcetera, etcetera — ih se! der har vi jo Fru Snerp med Fru Paaskelilie! De ere vist inde i det samme interessante Emne — lad os følge med dem indenfor Hækken og høre paa deres Meddelelser.

Fru P. Det eneste Mærkværdige ved denne hele Historie er dog dette: at hun saa ganske kunde glemme sig selv, tilsidesætte Belanstændigheden, saa Folk, der boede ligeoverfor, kunde se, hvordan Fyren besøgte hende hver Aften —

Fru S. Jah! og at hun gjorde Kammerpigen til sin Konfidente —

. Fru P. Det maa hun have været nødt til — Pigen har vel mærket Noget og saa gjort sig vigtig —

Fru S. Meget rimeligt! det er beklageligt, at en dannet Kone kan være saa uforsigtig —

Fru P. Saa barnevorn —

Fru S. Ja, er det ikke forskrækkeligt!

Fru P. Havde det været en sextenaars Tøs, kunde man havt Medlidenhed med hende —

Fru S. Tihi! det var et snogst Indfald af Fru Slik, det med Barnet —

Fru P. Hvad var det?

Fru S. Naa, det kjender De ikke? Da jeg var der i Barselvisit, paa eengang med flere Damer, saa kommer hun ogsaa ind. Og som der nu vexles nogle Ord om det eller det, saa gaaer hun hen til Buggen, seer noget paa Barnet, smiler og siger til Mo'eren: „Du har bestemt forseet Dig paa Lieutenant Schwamm — vil man dog bare se, hvor den lille søde Unge ligner ham." Det kan være, jeg blev rød; men hun i Sengen blev bleg — dødbleg — jaja, det var heller ikke kjønt af Fru Slik, for jeg troer bestemt, at det gav den stakkels Kone Naadestødet.

Fru P. Det er ikke urimeligt —

Fru S. Hun havde lige til dette Øieblik befundet sig ret vel; men dette her gjorde strax en Forandring til det Værre —

Fru P. — I det mindste skulde Fru Slik ikke ha' sagt saadannoget — det klædte hende ikke godt, da hun selv først havde havt Schwamm til opvartende Kammerjunker — tihi!

Fru S. Jah, veed De hvad: Fru Slik er egentlig en Skandal for honnette Fruentimmer, man kan ikke vel ha' Omgang med hende — hun burde rent udelukkes fra honnette Selskaber.

Fru P. Hun er dog altid grumme morsom; og derfor mest, mener jeg, Herrerne kure til hende; for ellers er hun ikke nogen Skjønhed just — tihi!

Fru S. Nej, det var Synd at sige — Fru Immervad derimod — det kan man ikke nægte — hun er endnu et smukt Lig — Mon Müllers Selskab kommer snart hertil? De spiller godt —

Fru P. Med førstkommende Dampskib — De abonnerer vel?

Fru S. Det forstaaer sig — — — —

S. Et smukt Lig! — Müllers Skuespil! — Tragedie, Komedie! Elendighed og Lystighed — Ruskumsnusk, Pidskemælk!

P. — Charivari, Kalejdoskop! — stop lidt! der har vi Lieutenanten selv — og her Lieutenant Stern imøde med ham — de standse — écoutons!

St. Jeg søger Dem just, for at spørge Dem, om det er virkelig saa, at De vil være med i Ligfølget overmorgen?

Sch. Det vil jo alle Regimentets Officerer —

St. Det er De Aarsag til; man desavouerer Kameratskab med Dem.

Sch. Hvad mener De dermed?

St. At De har sat en Plet paa vort Korps ved deres Intrige med Fru Immervad.

Sch. Det var artigt — hvad er det for en Intrige, De der taler om?

St. Ikke videre, end at De har forført en brav Mands Kone, tilintetgjort en agtet Families huslige Lykke — stil Dem ikke saa fremmed an! det klæder Dem ilde — hele Byen veed det jo.

Sch. Det er muligt; men i saa Fald, mener jeg, vil dette Rygte snarere dæmpes, naar jeg —

St. Og de kan virkelig ha' den Driftighed — den — den Følesløshed — maa jeg raade Dem, saa gaaer De lige hen til Obersten og ta'er Permission, rejser over og søger Forsættelse til et andet Regiment —

Sch. — Hvad behager?

St. — Ifald De bliver, en i Pauken, først med mig og derefter med hele vores Klasse — Adieu!

P. Enkemanden med hans Moderløse!

S. Ude at spadsere —

P. Ja, paa Kirkegaarden. Han har udseet et Gravsted. Du skal se, han vil pynte det med — Hys!

Just. Imm. Jeg er bleven træt — lad os sætte os, Christine!

Datteren: Hvorfor kalder Du mig Christine, Faer?

J. Imm. Christine? Det kommer af det, at jeg tænkte paa din Mo'er — sæt Dig paa mit Knæ!

saa — den Arm om min Hals! — Kys mig ogsaa! — Der er nu ingen Anden, som holder af mig —

Datt. Lille Søster vil ogsaa komme til at holde af Dig.

J. Imm. Troer Du det? Ikke saaledes som Du.

Datt. Aah Fa'er! hvorfor skulde Mo'er nu dø?

J. Imm. Det var Guds Villie, Barn!

Datt. Var Gud da bleven vred paa Mo'er? hvorfor?

J. Imm. Sødeste Sjæl! Du spørger saameget —

Datt. Fa'er! maa jeg plante Blomster paa Mo'ers Grav?

J. Imm. Aa ja!

Datt. Men hvad for nogen synes Du?

J. Imm. Plant dine hvide Roser, Du uskyldige Sjæl!

Datt. Hvad vil Du sætte?

J. Imm. Amarum verum — nu gaa vi.

Halv Spansk og halv Dansk.

1845.

1.

Kjærlighed i Galop.

Citius aut serius omnes properamus eodem.
En snart, en Anden senere, vi naa det samme Maal.

At forelske sig, imens man læser til Examen, det finder jeg meget uhensigtsmæssigt. Det er virkelig et aandeligt — om man hellere vil, et hjerteligt salto mortale over Examensbordet med Professoren for og et Kollegium bag, eller, for at tale som en studeret Person: det er at gjøre et hysteron til et proteron*). Alligevel begaaes dette følgerige Fejlgreb af Flere, end man skulde tænke.

Saadan falder mig just ind, bar salig Jørgensen sig ad — om Forladelse! jeg skulde først sagt Dem: hvad for en Jørgensen; for der er saamange Jørgensener — ham jeg mener — aa det kan saamænd være det Samme, for nu er han jo død og borte. Han var endda slet ikke saa gammel; men nu var hans Tid kommen, kan jeg tro, eller maaske rigtigere: hans salig Kones Tid; for da hun døde, begyndte han ogsaa at dø, og det varede heller ikke længer end et Par Maaneder, før han indstillede sig til samme store Examen. Jeg veed

*) „Et Siden til et Før."

det ikke, men jeg haaber det, at de Begge have erholdt i det mindste et knebet Laud. inprimis for den ikke ganske almindelige Enighed, i hvilken de have sammenlevet hen imod halvtredsindstyve Aar. (Guldbryllup kom de ikke til at celebrere her — desværre for mig og min Guldbryllupssang!) De havde i det lange Ægteskab ikkun to Børn, en Dreng og en Pige, to velsignede Slutter, der tegnede overmaade godt. Desværre oplevede ingen af dem Konfirmationsalderen, og dette tvang Forældrene til end yderligere, jeg mener inderligere, at koncentrere deres ømme Følelser — om Forladelse, at jeg begynder ved Bagenden, men nu kommer jeg forfra.

Jeg kan ikke saa lige huske Aaret; men enten var det 1788 eller 89, at Kjøbenhavnerne første Gang efter den ulykkelige Caroline Mathildes Ridt med Struensee saae en Dame tilhest. Men denne red i Fruentimmersadel; og det havde hun lært i Paris, hvor hendes Broder havde været Attaché hos den spanske Gesandt. Samme Post fik han derefter hos vort Hof. Nu vel: Donna Perilla, hans smukke, ridderlige Halvsøster, havde frivillig, mere af Lyst til at se Verden end just af Godhed for Broderen, ansat sig som Attachée hos ham, lige fra han første Gang gik udenlands.

Rider hun saa en Sommerdag, med en Tjener ligesaa tilhest, sin sædvanlige Tur gjennem en af Forstæderne, da hendes Cavallo, imod Sædvane, bliver sky for Et eller Andet og tager Magten fra den fine Kvindehaand; den strækker ud, Rideknægten efter paa sin, ikke nær saa hurtige. Maalet for hende var blevet Død eller Lemlæstelse, hvis ej en mødende Herre modigen havde kastet sig ind paa Hesten og grebet den i Tøjlen. Vel maatte han lade sig slæbe et Stykke; men da han

besad ualmindelige Kræfter, fik han snart igjen Fodfæste, Hesten standsede og Damen af den. At hun nu ufrivilligen faldt i hans stærke Arme, var selvfølgeligt; at hun siden frivillig kastede sig i dem, blev virkelig Følge af denne Ridderdaad.

El Cavallero var ingen Anden end benævnte Hr. Jørgensen, der justement læste til juridisk Attestats. Egentlig kunde han vel været fritagen for at dyrke et Brødstudium; thi Faderen havde et Levebrød, som allerede havde givet et Overskud af en Tønde Guld eller mer; men han mente, at Kapitaler stod sikrest i Forening med et Embede; og hans Søn var af samme Mening — Spanierindens Skjønhed bevirkede, at han suspenderede sin Mening.

Naar en Spanierinde elsker, da er det ikke for Spøg, men ramme Alvor. Og hun forelsker sig i en Fart og paa eengang saa heftigt som muligt. Saa gjorde denne. —

Hendes Frelser tilbød sig at ledsage hende hjem tilfods, hvis hun følte sig rask nok til at gaa; hvis ikke, skulde han hente en Vogn. Hun valgte Fodrejsen, jeg troer, for at faae med det Gode den ene af de Arme, hun før lidt fremfusende bemægtigede sig. — At han kunde tiltale hende paa Spansk (hvilket Sprog han havde lært, alene for at kunne læse Ridderen af Manchas Bedrifter i Originalen), dette virkede ogsaa elektromagnetisk paa Dulcineas Landsmandinde.

Jørgensen kjendte endnu mere til Spaniens skjønne Litteratur, saa han var som halv hjemme i dette forunderlige Land. Thi blev de Tvendes Samtale snart saa livlig, at den vakte flere Forbigaaendes Opmærksomhed, ej alene formedelst det ubekjendte Sprog og

Damens ualmindelige Ridedragt; men og fordi hun ledsagedes af en lyshaaret, blaaøjet Herre, der saae aldeles dansk ud. Nogle, som kjendte ham, og Andre, der kjendte baade ham og hende (som den skjønne spanske Cavallera), fik i flere Dage mange flere Kvæstioner, end de vare istand til at besvare; thi Eventyret var inden Aften almenbekjendt og behageligt Stof for Samtale i dannede Cirkler.

Da Ridder Jørgen havde ledsaget sin Dame til hendes Hotel og slap den bløde, lette Arm, drejede hun sig rask imod ham, satte sine sorte Stjerner i Rapport med hans de blaa og siger: „De maa ogsaa modtage en Broders Tak; han er ikke hjemme idag, men imorgen. Til da gjemmer De Deres Navn; men saa vil jeg vide det!" Jeg har sat Streg under dette „Vil"; jeg vilde ønske, De havde hørt Betoningen af disse tre Bogstaver: det var en herskende Dronnings „Vil", paa hvilket den Tiltalte ikke har det sagteste „Om" at ytre: det var et Kongebud, mildalvorligt, men ugjenkaldeligt. For vor St. Georg var det et kjært Bud: han modtog det i tans Underdanighed, bukkede sig dybt, opløftede sit Ansigt og — hun var allerede forsvunden. Han stod — han gik, langsommere end han kom — hvorhen? Det veed jeg ikke, for han vidste det ikke selv.

2.

Belle alliance.

L'uomo è fuoco, la donna è stoppa,
Vien poi'l diavolo, e gli accocca.
Manden er Tønder og Kvinden er Blaar,
Fanden Ild i dem begge slaaer.

Vor danske Ridder lod sig melde og indlodes. Alene Donnaen modtog ham, med en formel spansk Hilsen, der slet ikke harmonerede med Øjnenes.

„Sennor!“ sagde hun, „behag at tage Plads! Min Broder er uventet kaldet til Gesandten; men en anden Dag — og nu! hvem er De?“ Spørgsmaalet ledsagedes af et saadant Blik, et næsten inkvisitorisk, at han var nærved at føle sig i samme Stemning som Den, der har en Forbrydelse at bekjende.

„Sennora!“ svarede en svag, vaklende Stemme, „jeg er Student og hedder Jørgensen, eneste Søn af Etatsraad Jørgensen i —“

„Af Adel altsaa?“ faldt hun levende ind.

„Baade nej og ja; min Fader er af borgerlig Herkomst, min Moder af adelig —“

„Buen, buen!“ afbrød hun, „jeg har nok — jeg skylder Gjengjæld — hvis De ønsker det“ — lagde hun langsomt til, i neddæmpet Tone og med halvt tillukkede Øjne.

„Det gjør jeg,“ svarede han kjækt og bekræftede det paa ægte Katholsk med et „por todos los santos*)!“

„Endnu Et!“ spurgte hun sagtere, med helt tillukkede Øjne og halvt bortvendt Ansigt, „De er gift? eller dog maaske —“

*) Ved alle de Hellige.

„— Ingen af Delene,“ lød Svaret.

Han fattede jo nok, hvilket Ord der skulde, men ikke saa lige turde følge paa det tøvende „maaske.“

Et Solglimt fløj over det dejlige Aasyn; men hun rejste sig hurtigt gik ligesaa hurtigt hen foran et Spejl, der hang paa Sidevæggen — ikke for at se sig selv, men et Miniaturbillede, der hang underneden. Men han saae i Spejlet — hun vendte Ryggen til ham — saae hendes Hænder foldede under en stærkt bevæget Barm, hendes Blik heftet spørgende, bedende paa Moderen — thi hendes Billede var det — Datteren bønfaldt den forklarede Aand.

Det Bønligydmyge i den ridderlige Dames Mine og Stilling gav Ynglingen Mod til at nærme sig med de Ord: „Sennora! denne Helgeninde?“ —

„Min Moder i Himlen — jeg bad — fik intet Svar — dog, det er ogsaa et Svar — Sennor!“ — hun havde strax sin forrige Holdning — „hvad mener De om spanske Piger?“ —

Det foer igjennem ham: „Jeg har ikke seet andre end“ — hans dybe, langsomme Bøjning gav Stikordet.

„De var ikke i mit Fødeland?“ tog hun ved igjen, „taler dog min Moders Maal“ — hun drejede sig til Billedet og sagde med Heftighed — vel en dæmpet, men dog saa lydeligt, uforbeholdent, som om ingen Anden havde været tilstede: „Moder min! hidførte Du ham? eller“ — hun bortsvævede nogle Fjed — standsede — stod som grundende — snoede sig om igjen, med et helt forandret, et skjelmsk Aasyn, og talte i snakkende Tone: „Saa De har ikke været gift? ikke forlovet? maaske ikke engang forelsket?“

— „Ikke heller det — før“ —

Han standsede — hun gjentog, men med kunstlet Ligegyldighed: „før?“ —

„Før igaar,“ svarede han med tiltvungen Kulde, sænkende sit Blik med sit blegnende Ansigt (formodentlig var Blodet sunket længere ned). — Hendes Blod steg — hun rakte ham sin Højre — han greb den med begge sine, kyssede den, ikke i et Svip, og — det knirkede inde ved Siden af — han slap Haanden —

„Imorgen!“ hviskede hun og gik hen til Sidedøren, han til Udgangsdøren og — ud i det Frie.

Hvad foretog han sig der?

Ingenting.

3.

Gale Jakob.

Montes veen,
Paredes oyen*).

Havde vore Spanskforelskede seet de ovenstaaende Ord prentede for sig — som nu Læseren — de vilde været lidt varsommere med Hjerteudgydelser. Sennor Perilla havde beluret dem. At hun har fortalt ham Rideeventyret med saadan Ild, at han har fattet Mistanke om Begyndelsen til en Elskovshistorie, dette har jo foranlediget hans foregivne Afhentelse til Ministeren, lønlige Atterkomst og Luren. — Det vil vise sig, hvilke Forholdsregler han tog, for at slukke Kjærlighedsgnisten, inden den blev Lue.

---

*) Bjerge har Øjne, Vægge har Ører.

Sanct Georg — lyder det ikke smukkere end Jørgensen? — Santo Georgo da mødte paa bestemt Tid ved det fortryllede Slot; Portneren sagde ham: at Sennor og Sennora vare paa Landet.

Næste Dag som den forrige.

Den tredie løb de samme Ord fra hans Mund; men fra hans Haand gled et lille Brev ind i Georgs. Han kunde ikke ret længe lade det ulæst, men smuttede ind i nærmeste aabne Port, udfoldede og læste:

„Jeg er Spanierinde — ingen fransk Kokette — jeg elsker Dem. Jeg paanøder mig ikke; jeg troer, i Deres beskedne, bly Øjekast at have læst den samme Tilstaaelse. Har jeg læst fejl, saa — bevar min Hemmelighed! — Nej! det er saa: min Moders Aand har aabenbaret det for mig; de Saliges Aander lyve ikke. Hør! min Broder har beluret os — han bevogter mig. Men vor gamle Portner er mig tro og taus. Imorgen Aften Kl. 11 lukker han mig ud. Vær da i Nærheden! Anden Gang kaster jeg mig i de Arme, der have frelst mig fra Døden — bring mig i Sikkerhed, i et uudforskeligt Skjul! Bliver De borte, saa — Din Carlota."

„Der ligger et Skib paa Rheden; med det skal jeg føres til Spanien, for enten at ægte Dom Rino eller tage Sløret. C......."

„Saa —". Dette „saa" havde Georg hverken Rum eller Tid til at gruble over; han havde selv et Saa! der fyldte hans hele Væsen med den sødeste Henrykkelse. Men lige derovenpaa kom et „Hvorledes?" Det var ikke strax besvaret.

Han sparkede afsted, uden at vide hvor eller hvor-

hen; da løber han henad ved Langebro uforvarendes en Mand paa Ærmet. „Hvad godt?“ siger denne og tager ham — ikke just ublidt — om Armen; „har De saadan en Hast med at drukne Dem?“

Georg standser, seer stivt paa den Anden og siger med glad Ivrighed: „Jakob! Du kommer som min gode Engel — bi lidt!“ —

„Saa De har nu betænkt Dem? Men faaer De en anden Gang isinde at fange Rejer her ude, er det ikke sagt, at De just skal møde Gale Jakob — saa De kjender mig?“

„Det er jo ikke længe siden, Du førte mig og en Del Andre over til Saltholm, hvor vi skød Harer, og Du reddede os fra Gammel Erik —“

„Og nu vilde De springe lige i Gabet paa ham, den onde Gammel Erik?“

— „Fanden med dem begge To! Jeg har et andet Spring for, i Brudeseng, Gale Jakob! Der har hverken Skytten paa Amager eller Djævelen noget at bestille — Hør! følg med ind paa nærmeste Vinkjælder! Jeg har noget allerhøjst Vigtigt at tale med Dig om.“

Ankomne der, siger Georg: „Jeg har hørt af Mange, at Du er en snild og en ærlig Skjelm —“

„Jeg takker — paa god Forbedring!“

— Georg klinkede med og hvisker: „Veed Du et Smuthul, hvor jeg kan gjemme en lille Pige saa vel, at ingen Snushaner skulle faae Spor paa hende?“

Jakob grundede, virrede med Hovedet og svarede: „Ikke saa vel — her i Staden — men — maaskesig histovre paa den anden Side Sundet — kunde det være Dem tjenligt?“

— „Vel det! og saa meget des bedre — men kjender Du ogsaa dine Folk?“

— „Den Mand er Fisker, ligesom jeg, smugler vel ogsaa en Smule; men har De en Haandfuld Mynter til ham og lidt til Konen — fler er' de ikke i Huset — saa lover jeg for dem — naar skulde det gaa for sig?“

„Imorgen ved Midnat.“

„Hilledød! da maa jeg over i denne Dag, for at gjøre Aftale, at Alt kan være klart, til vi kommer. Vi har en staaende Søndenvind; og forandrer den sig, skal jeg nok komme tilbage igjen; kan jeg ikke sejle, saa kan jeg ro.“

„Saa langt? tre fire Mil; og Du alene!“

„Det har jeg gjort før; jeg har ret gode Kræfter.“

„Godt! Du skal blive honnet betalt — her er Noget at begynde med — altsaa venter Du os her nede mellem 12 og 2 imorgen Nat.“

„Nej, nej, ikke her! Paa den Tid kommer der jo Ingen gjennem Stakaterne. Udenfor vil jeg ligge med Baaden, tænde Blus imellem; gaa efter det! saa skal jeg bære dem begge ud.“ — Saa blev Aftalen.

Hvis Højstærede ønsker det, vil jeg gjerne fortælle Dem den Smule Mere, jeg veed om Gale Jakob — som De har hørt, lyder han selv godt dette Udmærkelsesnavn. — Saa vidt mindes, er han kommen af samme Stand, fra samme By, til Hovedstaden i samme Ekvipage (Træsko nemlig), som en verdensbekjendt Konferensraad*). Jakob steg ikke nær saa højt, nemlig kun til

*) Grosserer Ryberg.

Vægter. Dog sad han ikke længer end et Par Aar i dette Embede; thi Autoriteterne fandt hans Nidkjærhed alt for overdreven — han havde slaaet en og anden Nattesværmer halv fordærvet — og gav ham derfor Afsked i Naade uden Pension. Dog var han strax saa heldig at blive ansat som Pedel paa en Dandsebod. Der kunde han ikke let slaa for haardt; i en saadan vanskelig Stilling er det misligt at være maadeholden. Ogsaa Dandsebodsautoriteterne begyndte dog at generes af hans Nidkjærhed eller Embedsiver, hvilket ikke altid er Tilfældet med andre Autoriteter. Men vil De ogsaa se hvilken en Kolos! næsten lige saa bred og tyk igjennem som lang — ja ja, han maaler kun en Tomme over ti Kvarteer. Og saa disse herkuliske Ben! man synes ikke, han nogensinde kan slide dem op. Hans Arme — jeg svær Dem til, at han bærer en fuldvægtig Spækhøker paa hver af dem lige fra Nyhavn til Nørrevold; ikke at regne to Flæskesider desforuden over Nakken.

En Smugleranfører havde lagt Mærke til den firskaarne Dandsebodhelt med det godtmarkerte Stereotypansigt. De mødes, som denne har forladt sin Tjeneste, og hin faaer ham let overtalt til at følge sig paa den farlige Fart mellem England og Frankrig, mellem Toldbetjente og Toldkrydsere. Her fik han vel Indsigt i og Greb paa Smuglekunsten; men Fortjenesten syntes ham for ringe i Forhold til Risikoen. Forlod han da ogsaa denne Vej til Galgen; dog med saa meget i Lommerne, at han i Kjøbenhavn kunde anskaffe sig en god Sejlbaad og tarveligt besætte en Kjælderstue med det nødvendigste Bohave. Baaden brugte han om Dagen til at hente Havsand og sejle ud med Badende; men om Natten nu og da gjorde han længere og langt mere

indbringende Reiser, saa han snart var istand til at gifte sig. Om ham og Familie veed jeg intet videre at berette, uden hvad nærmest følger; og det er grumme lidt.

4.

Løst Ægteskab, fast Kjærlighed.

Hvad gagnar då att man på ödet klagar?
Skall man af det väl tigga glädjens dager?

Maa jeg være saa fri at spørge: Hvad siger De om dette Landskabsmaleri? Er dette ikke en nysselig Sandklit? ret et Yndlingssted for Strandmaager og Sælhunde — som De seer. Det har noget Idyllisk ved sig, som Huset deroppe særdeles fremhæver. Kan De forestille Dem nogen Hytte mere kunstløs, mere fordringsløs? Een Dør, eet Vindue, ingen Skorsten, gule Vægge, grønt Tag — er det ikke indbydende? — Men De skulde bare vide, hvem der er indenfor: der er da først Grundbesidderen Jøns Pehrsson og hans Frue og Gale Jakob, alle Tre enige om at lette paa en dampende Kaffekjedel. — Det smager dem fortræffeligt ovenpaa en søvnløs Nat. —

„Hvad har de da havt at bestille, naar andre Folk sover?“

De har havt meget at bestille: de har indsmuglet, Jøns Kaffe, og Jakob Kjærlighed. I næste Værelse — Huset har ikke fler end to, der er' værd at tale om — sidder nemlig Sanct Georg paa en Vidiestol og Santa Perilla paa hans Skjød — det er ogsaa idyllisk.

„Saadan kan de da ikke blive siddende til evig Tid.“

Aa nej! Han gaaer ud ret strax, render fra een Præst til en anden, for at blive ordentlig kopuleret til hans Allerkjæreste. Jeg vil ikke spaa ham ilde; men han vil komme ligesaa klog tilbage, som han gik ud: de svenske Præster ere saa skrupuløse. —

„Hvad skal der saa blive af?“ —

Det skal jeg snart sige Dem: naar han nu kommer til hende igjen med en lang Næse, saa er han i snavs Humør, naturligt, lægger sit Ansigt i hendes Skjød og flæber.

„Og hun?“ —

Hun græder ikke, men siger ligefrem til ham: „Jørgen!“ si'r hun, „Du skal ikke græde for det! Jeg er din Kone alligevel tiltrods for alle Jeres Præster“ — (det er smukt sagt). Og saa ta'er hun ham om Halsen og kysser ham af Hjertensgrund, og saa græder han ikke længere, men siger — om han kan komme til for at kysse og klappe og ta'e i Favn — „himmelske Engel!“ (det er stærkt sagt) „Kjærlighedens Gud har viet os; intet Menneske kan adskille os.“ — Deri har han fuldkommen Ret. — Seer De saa, derved bli'er det; de rejser til Stockholm og sætter dem ned der og deler kjønt med hverandre baade det Ene og det Andet; hun faaer et Barn efter det andet; saadannoget morer dem; men saa døer det ene og saa det andet — det er ubehageligt; men hvad skal man sige dertil! — Om Forladelse! det har jeg nok eengang fortalt. — Naa, saa døer da hendes Hr. Broder; og saa ta'er de til Kjøbenhavn og leve siden der meget behageligt — Kjøbenhavn er et behageligt Levested. Vel faaer de engang Tanker

om at flytte til Spanien; men der kommer Noget ivejen, og saa bli'er de her. Det er ogsaa det Rigtigste: for naar de blive henad Aarene, hvad skulle de saa flakke og fare efter? Det er ikke værdt at gjøre Rejser, førend man nødes til at begive sig paa den sidste, De veed nok. Aldrende Folk gjøre bedst i at holde sig hjemme, ta'e sig det mageligt og se sig selv tilgode.

„Hm!“ vil vel Nogen sige, „at leve saadan hen ugifte!!“ — Det haster ikke; de skal nok blive gifte; lad dem nu leve saalænge som muligt i den søde Forlovelsesstand! Der er' Somme, der holde mer af den end af Ægtestand — hver sin Smag. Ak! hvor mange Gifte vil ikke lønligen misunde disse Ugifte deres bestandige Trolovelsesstand! Aa ja! de indgik en Pagt paa „tro“ og „love“, med Kjærlighed til Kautionist og Selvskyldner — den Pagt vorder aldrig opsagt.

Bettesanden.

1846.

„Gjør Ild under Gryden, wo Mowr!“ lød det i Skumringen udenfor et affides liggende Hedehus.

„Haa do Nød aa put i en, Falle?“ [1]) svarte derinde en skraldende Kvinderøst.

„En Si' Flæsk, Molle!“ [2])

Og dermed skred ind ad nederste aabne Halvdør og næsten uden at bukke sig en Mandsling ikke højere end en tolvaars Dreng, men bred, højbrystet og rundrygget — en ildevarslende Person: lav Pande, brunt Ansigt, det Hele dybtrynket, smaa dybtliggende Øjne — lig Gnisterne i en Kulgrav — bar Hals med skarptudstaaende Adamsæble. Beklædningen som Skikkelsen: rundpullet, bredskygget Hat af musegraa Farve, rødbrun langskjødet Trøje, sortgraa Knæbuxer, blegblaa Stunthoser og Intet videre.

Hun med Gryden, som jeg i Mangel af mere passende Benævnelse vil kalde Bettefandens Oldemoder — hvorvel hun gik for at være hans Kone — var sit Hoved højere end den lille Mand; og dette Hoved var dobbelt saa stort som hans, bedækket med en Hue, der højt op i

[1]) Har Du Noget at putte i den, Farlil?
[2]) Morlil.

Tiden havde havt Sneens, men nu havde Tørveaskens Farve. Ansigtets var som sur Fløde og Øjnenes som blaasur Mælk.

Oldmowr, som hun hed til daglig Brug mellem sine Venner — ikke for Alderens Skyld, hun var kun noget inde i de Fyrretyve, men med Hensyn til hendes Absolutisme, der befæstedes ved uforanderlig Alvorlighed — Oldmowr, som først ved Ordet „Flæskeside" drejede Ansigtet halvt om mod sin bjergsomme Mand, blev dog uforstyrret ved at bruge Ildtang og Grydske, krumbøjet over Arnen.

„Hwot æ den fræ, Falle?"[1]) spurgte hun ganske ligegyldigt, seende bestandig paa Mælkebrødsgryden.

„Ka de eth wæh dæ jet aa jet? En haang ejsen i Kræn Hansens Skaafstien. A fek mi Gjeddkraagh i en aa slævt en owenud; dæffor æ wi behgi tow saa suede — haa Laang Ajs eth uet hæ faanøs?"[2])

„Jow han haar, men han ga unt a sæ, faa de te do wa gon ued; han saah, te J sku wot et ant Stæj hænn."[3])

„Ja skihd! han sku ha kommen a Wonnsdæ; da ku ed gon an."[4])

Røverparret havde faaet den fede Nadvere tillivs,

---

[1]) Hvor er den fra, Farlil?

[2]) Kan det ikke være Dig det samme? den hang ellers i Kristen Hansens Skorsten. Jeg fik min Gjeddekrog i den og slæbte den ovenud; derfor er vi begge to saa sodede — har Lange Anders ikke været her fornylig?

[3]) Jo, han har, men han gav Ondt af sig, fordi Du var gaaet ud; han sagde, at J skulde været et andet Sted henne.

[4]) Ja, Skidt! han skulde være kommen i Onsdags, da kunde det have gaaet for sig.

og den lille grøune Husven — der som kjært Barn har mange Navne, kaldet Svend Tumling, Kukmanden, m. fl. — var tømt, da der udenfra pikkedes paa en Rude og paa samme derefter strøges tre Gange med en vædet Fingerende.

„Ajs! ær ed dæ?“ brummede den Vette, gik hen og aabnede for Indgangen, „ka do faatæll wos Nød?“ [1])

„Let!“ svarte den Indtrædende — en lang knoklet, rundrygget Karl, gammelagtig af Udseende, med et indskrumpet Ansigt af Farve ikke ulig røget Flæskesvær.

„Do kommer eth te Row po den hæh Sih Minnæt! [2]) sagde han med et polisk Grin — eller snarere Grimasse, der kun gjorde en øjeblikkelig Forandring i dette Stereotypgesjæs.

„Hwa æ dæ ve ed?“ [3]) spurgte Puslingen.

„Søltøw!“ lød Svaret, „wo Mand æ te Gill, aa i e Stuestaaw æ dær eth anne hjemm end e Mus, aa di ka da eth ræh wos fræ e Sølskaw — spo dæ!“ [4])

Vi ville nu for det Første forlade denne uhyggelige Røverstue og ile forud hen til den smukke Herregaard, hvor kun Mus skulde være hjemme at passe paa Sølvskabet. Det er egenlig en stor Parcelgaard og bygget i nyere Smag. Den ligger langt fra Byer og enkelte Vaaninger. Man kunde sige, den havde fjernet fra sin

[1]) Anders! er det Dig? kan Du fortælle os Noget?

[2]) Du kommer ikke til Ro paa denne Side Midnat.

[3]) Hvad er der ved det?

[4]) Sølvtøj! Vor Mand er til Gilde, og i Storstuen er der ikke Andre hjemme end Musene, og de kan da ikke skræmme os fra Sølvskabet — rap dig!

Nærhed de i denne Egn ualmindelig grimme, ja tildels usle Bønderhuse.

Pæn udvendig, var den det ikke mindre indvendig; men her vare Husets tvende Døtre de skjønneste Prydelser: Mettelene, den ældste, var en lav, men nydelig skabt og livelig Brunette; Lise var en høj, rank, fyldig Blondine af bydende Holdning, saadan som jeg har tænkt mig Sif sl. Fru Thors; dog tvivler jeg paa, hendes Hænder vare saa store som Gudindens. Faderen til dem var død for flere Aar siden; men Moderen var levende, og der var rigtig Liv i hende (maaske derfor var Livet af Manden). Hun var baade Mand og Kone. Hun var i Ordenen den Første oppe om Morgenen og purrede Døtrene ud, derefter Tjenestepigerne, hvilke sidste fik en Rivaf for deres lange Snuen.

Traf hun derimod Nogen af dem paa Benene og i Klæderne, saa hed det: „Hvad! er Du alt paaklædt? hvor har Du bisset i Nat? har vel lysteret i Herberget hos Karlene."

„Nej, Frue."

„Hold Mund! ingen Sludren!"

Saa ombyttede hun sine Morgensko med Træsko og gjorde Ronde gjennem alle Udhusene. Først undersøgte hun, om Hestene vare fodrede, og om der da strigledes; var saadant ikke skeet, raabte hun i Stalden: „Sover I endnu? og Hestene rimme.[1]). I faae selv Kost og Løn og lade mine Heste staa og sulte. I sover nok saa længe, at Jer Davre svies."

Derpaa til Nødset.[2]) Der vankede altid Skjænd,

---

[1]) Brinske efter Foder.

[2]) Fæhuset.

ufortjente med fortjente; og naar en Pige havde flyttet sin Trefod, prøvede hun, om den forladte Ko var malket ren. Naa, det Anførte kan vel være nok til hendes Signalement; og Enhver kan let slutte sig til, hvorledes hun under de paafølgende Begivenheder vil forholde sig.

Den fjerde Person, paa hvem jeg beder Opmærksomheden henvendt, er Avlsforvalteren. En lille fortsmuttet, vever Fyr, godmodig til Inderlighed, men ved given Anledning opfarende til Heftighed, havde han, i Førstningen uden at vide det, en høj Stjerne hos den stormodige Lise, muligt mest for den fysiske og mentale Kontrast imellem dem. Den blonde Nordbo gjør Lykke hos den brune Spanierinde, den brune Spanier finder Naade for de nordiske blaa Kvindeøjne — (det saae man 1808). Hvad dette skal blive til, vil Tiden vise.

De tre Damer sad i Skumringen ved Theen, da en Ridende travede op for Døren, og ind kom den nye Ejer af en nærliggende stor Gaard, hvis nærmere Beskrivelse forbeholdes. Den Ankomnes Hest blev trukken ned i Gaarden, som hørtes derinde; men da han selv fumlede i Forstuen, tog Forvalteren et Lys, gik ud og førte ham ind.

Det var en velvoxen ung Mand, snarere Yngling, med et aabent Ansigt og ej alene gult, men dertil kruset Haar.

„Jer be'er om Tilgivelse," sagde han, bukkende for Damerne, „at jeg paa en saadan Tid aflægger mit første Besøg; men jeg var redet vild og søgte derfor efter Lyset, jeg skimtede her. Det er nemlig mig, som har kjøbt **estrupgaarden og har først tiltraadt den for otte Dage siden. Jeg har idag havt Noget at afgjøre paa

Buderupholm og kom vel sildig derfra, for at finde Tilbagevejen."

Den ualmindelig smukke, fintklædte Mand vilde paa ethvert Sted være bleven modtaget med jydsk Gjæstfrihed, og efter at han havde nydt nogen Forfriskning, skulde ingen Fremmed have seet i ham Andet end en gammel Husven. Som en saadan bekjendte han sin Træthed og udbad sig Nattelejet anvist. I Forstuen tog han en dobbelt Terzerol ud af sin Kappe og sagde smilende til Forvalteren, der lyste ham i Seng: „Man havde, allerede før jeg rejste herhid, gjort mig Rold Skov mistænkelig, og nu vil jeg ikke lade den blive her, at ikke Nogen skulde faae fat paa den og muligen afstedkomme en Ulykke." — Han kom i Seng, lagde Terzerolen foran sig paa Bordet og slukkede Lyset.

Naar man er udmattet, falder man derfor ikke altid strax i Søvn; saaledes gik det den Krushaarede — som jeg herefter vil benævne ham. — Ydermere, eller allermest forsinkedes Søvnen for ham ved ubortjagelige Tanker om den skjønne Sortlokkede, der med andalusisk Solvarme havde begyndt at virke smeltende paa den nordiske Snemand; thi Snemand havde han hidtil været, uoptøelig for de nordiske Stjerner.

Da pilkes der udenfra ved Vinduet, og efter fire raske skjærende Strøg paa en Rude (rimeligt af en Glarmesterdiamant) tages Ruden ud, Vinduesskrogen forinden lettes af og Vinduet selv lukkes helt op. Vor Gjæst griber Terzerolen, spænder den ene Hane og venter. Da kommer en Menneskefigur op i Vinduet. Krushoved sigter paa Lykke og Fromme et Par Sekunder og trykker saa til — et svagt Skrig, og Skikkelsen er forsvunden.

Da Forvalteren havde lagt nogle Friktionsfvovlstikker

paa Bordet, griber han en, gnider, faaer Ild og tænder Lyset. Han stirrer mod Vinduet: det er tomt, men i Krogen skraas nedenunder skimter han en ganske liden Person og tilraaber denne: „Kom frem Du! men ikke for nær! ellers skyder jeg."

Bettefanden — det var ham — fremtren to smaa Skridt, foldede Hænderne, nejede og sagde: „Wæ naadig aa læ mæ go, som A kam. Aa ær en sølle fatte Innest, haa Kuen aa manne smo Børn, dæ somti sulter aa somti fryser; de haar A funnen mæ i; men saa kommer han, den Aahn, aa twinge mæ te aa følle mej hæhhid aa pas po, mens han steler — te wos behgi tow, saah han — Herregud! læ mæ behaal mi elendige Lyw! de æ den føhst Gaang, A haa wot pa saaen Vejj, de ska aasse blyw den sihst — aah Gu naah mæ!"[1])

Krushoved tog blandt sine Penge paa Bordet en Specie, raabte „Gribs!" og smed den til ham. „Kjøb nu Noget at æde til dine Børn, og skynd Dig ud!"

Røveren var ikke sen, men hoppede som en Kat ud af Vinduet. Udenfor vendte han sig op paa Tæerne og sagde indad Vinduet: „Skull vi engaang træffes aa Han ær i Klæmhærk, saa skal A sie, om A ka betaahl Ham saa mit Lyw aa hans Pæng."[2])

---

[1]) Vær naadig og lad mig gaa, som jeg kom. Jeg er en stakkels fattig Indsidder, har Kone og mange smaa Børn, der sommetider sulte og sommetider fryse; det har jeg fundet mig i; men saa kommer han, den Anden, og tvinger mig til at følge med herhen og passe paa, mens han stjæler — til os begge to, sagde han — Herregud! lad mig beholde mit elendige Liv! det er den første Gang, jeg har været paa saadan Vej, det skal ogsaa blive den sidste — aa Gud naade mig!

[2]) Skulde vi en Gang træffes og Han er i Knibe, saa skal jeg se, om jeg kan betale Ham for mit Liv og hans Penge.

Krushoved sprang op og med Lyset til Vinduet for at se efter den Røver, han mente at have skudt eller saaret. Der var Intet at se eller høre. Thi lukkede han Vinduet, lagde sig igjen og slukkede Lyset, men kunde dog ikke falde i Søvn før hen imod Dag.

Det første Spørgsmaal, da han kom ned til Kaffebordet, var det sædvanlige: hvorledes han havde sovet, og hvad han havde drømt?

„Man sover ikke godt,“ svarede han let smilende, „naar man har Fremmede i Sovekammeret.“

„Ih! har Musene gjort Dem Uro?“

„Tobenede Mus,“ sagde han og fortalte, hvad der var foregaaet. Der lød et tredobbelt Skrig, og man foer op i Værelset og ud i Haugen, men fandt Intet uden nogle Blodstriber paa Digestenene, hvoraf man sluttede, at den ene Røver var bleven saaret, dog ikke dødeligt. Saa var da den Røverhistorie forbi.

Da man igjen fik Ro ved Kaffen, tog Krushoved saaledes tilorde: „Mine Damer spurgte mig før om mine natlige Drømme. De indseer nu, at jeg ingen kunde havt; thi jeg faldt først i Slummer, da det begyndte at dages. Saa drømte jeg rigtignok“ — han kastede et stjaalet hurtigt Blik paa Mettelene — „men da jeg ikke veed, om det skal gaa i Opfyldelse, er det for det Første bedst slet ikke at tale derom. Skeer det ikke, beholder jeg den yndige Drøm for mig selv, men gaaer den i Opfyldelse, da var det ingen Drøm, men en Spaadom — tillad at jeg bryder op! man venter mig hjemme.“

Han rejste uden videre Snak.

Og vilde vi nu se, hvordan hans Hjem var beskaffent.

Paa en høj Bakke tæt Syd for en større Aa ligger eller snarere hænger **estrupgaard, paa Ryggningen Stuehuset, Udhusene nedenfor hverandre, saa det længere borte virkelig seer ud, som om de vare hængte paa Brinken. Nedenfor denne sænke sig dybere, terrasseformigt, fire forhenværende Fiskedamme, nu vandløse, græsgroede; saa kommer Agermarken, tør og karrig, og derpaa Lyngheden, vidtstrakt og frodig paa sin Maade. Vesten for Gaarden vise vidtstaaende halvt- og heltudgaaede Træer og endnu flere Stubbe, at her engang har været Hauge. Paa Bakken tæt Vesten for Gaarden staaer en bitte kullet Kirke.

Formiddagen efter det mislykkede Indbrud kom Bettefanden med et Bundt Rivejern og andet Bliktøj ind her i Køkkenet, falbydende sine Varer. Den gamle Husholderske kjøbte et Par Stykker. Da Stumpen havde taget Betalingen til sig, spurgte han, om Manden var hjemme. Denne, som i næste Værelse hørte sig efterspurgt, kom til og kjendte strax sin lille Mand.

„Hvad godt?“ spurgte han.

Med nogle hurtige Øjeblink og et hurtigt Fingerpeg ad den Dør, ad hvilken Krushoved var traadt ud i Køkkenet, siger han: „Haa Han ingen Vinnier, dæ trænger til aa kittes?“ [1])

„Jo,“ var Svaret, „der er et Par Ruder i mit Sovekammer, følg med!“

---

[1]) Har Han ingen Vinduer, der trænger til at kittes?

Husholdersken gav ham lønligen et Forsigtigheds-tegn. Han gik ind, den Lille fulgte.

„Ka Ingen høhr wos?“ spurgte denne med omsvævende Blik.

„Nej! men tal kun ikke for højt, om Du ellers har Noget af Betydning at sige mig.“

„Haar Han Goeren hæhr i Funkekassen?“

„Hvad er det for en?“

„Ja I Anner kaller en Brandkassen.“

„Brandkassen? hvorfor spørger Du derom?“

„Det skal A sejj Ham: Laang Ajs æ bløwn ilworre, faade Han jow ham en Kuhl ind i hans jenn Loer; han haa lowd, te den røh Kok snaar sku gahl øwr æ Goer, aa de haaller han aasse; de waarer eth manne Nætter; han bie baare ætte Skomageren aa den Tarmløhs?“ [1])

„— Hvad er det for Nogen?“

„De æ søennown a wo gue Venner.“ [2])

„Det er satanisk! ja, Gaarden er assureret fra min Formands Tid — har de ogsaa i Sinde at myrde mig?“

„De haa dær eth wo Taahl om. Men hwa Tøw Han haaer hærinn aa vel ha bjærred, de skal Han ha tereh aa so ued a e Vinni — men hold no ennele ve sæ sjæl, hwa A haa røved Ham, so ejsen gjaller ed mi Lyw.“ [3])

---

[1]) Det skal jeg sige Ham: Lange Anders er bleven ondsindet, fordi Han jog ham en Kugle ind i hans ene Laar; han har lovet, at den røde Hane snart skal gale over Gaarden, og det holder han ogsaa; det varer ikke mange Nætter; han bier bare efter Skomageren og den Tarmløse.

[2]) Det er saadan nogle af vore gode Venner.

[3]) Det har der ikke været Tale om. Men hvad Tøj Han har her inde og vil have bjerget, det skal Han have paa rede

„Vær rolig for det! der har Du et Par andre Specier — naar Du siden trænger, saa kom til mig! Og vil Du forlade den Ødelæggelsens Vej, Du nu vandrer, saa vil jeg hjælpe Dig op af Dyndet."

Med skulende Aasyn sagde han: „De kan ethj nøtt," vendte sig og smuttede væk saa hurtigt som et Væsel.

Gaarden var assureret saa højt, at for Summen kunde opbygges en langt bedre end den daværende. Af Møbler og andet Indbo havde han endnu kun faaet hidbragt det Allernødvendigste. Det Meste og Bedste opbevaredes endnu i Aalborg. Han havde rigtignok bestemt at lade det hente en af de første Dage; men efter de Advarsler, han nu havde faaet, besluttede han at tøve. — Imidlertid forsynede han Terzerolen med frisk Ladning og ligesaa sin Jagtbøsse — ogsaa Doublet, saa han nu kunde tage Fire paa sin Samvittighed. Om Natten sov han i Klæderne, paa Frakke og Støvler nær. Det Pinligste for ham var, at han ikke turde advare Gaardens Tyende; thi skulde Gaarden virkelig brænde, kunde jo Mistanke om egen Anstiftelse ikke gaa ham forbi, eftersom de gamle Bygninger ikke vare meget mere end den halve Forsikringssum værd.

Fra denne Gaard, der staaer paa svage Fødder, skal jeg føre dem, der behage at følge mig, ind i en Vaaning,

---

Haand og faae ud af Vinduet — men hold nu endelig hos sig selv, hvad jeg har røbet Ham, for ellers gjælder det mit Liv.

som er fuldkommen ildfast, nemlig en Kove[1]) i et forlængst nedlagt Kalkbrud, hvor Kalksten og Flint lagvis alene udgjøre Gulv, Loft og Vægge; hvor Sæder, Borde, Gjemmesteder ere af samme durable Material; Sengestederne ligervis, men disse velforsynede med Dyner, Puder og Lagner — Altsammen Bytte fra natlige Streifstog. Et af de aabne Væggeskabe er forsynet med Kaffekjedel, Kande og Kopper, et andet med mer eller mindre indholdsrige Flasker af forskjellig Størrelse og Façon, et tredie med Smør og Ost, et fjerde med Flæsk, det femte med Kjødmad, o. s. v. I en Krog ligger et Ølanker — det Hele inddrevet ved Brandskat. — Her er ikke Tegn til den dyre Tid, som man seer.

En gammel Mutter sidder i en Krog og binder paa en Hose — ikke fordi hun behøver at arbejde, men af gammel Vane, og fordi Mennesket i Enrum inden fire Vægge ikke kan være ledigt. Dette vorder vitterligt nok til en frygtelig Tortur. — Dog, nu synker Strømpen med Hænderne ned paa Skjødet; thi ind gjennem Aabningen bukke sig Laang Ajs, Tarmløs, Skomageren og tilsidst, uden at bukke sig, den lille Djævel. Denne sætter sig for Bordenden, de Andre ved Siden, og fremlægger langsomt Nattevandringens Frugter: nogle Tintallerkener og andre Stykker Kjøkkentøj, saa man seer, paa hvilket Terræn de have manøvreret.

Bettefanden afsondrede Tyvekosterne i tre ligelige Dele, Ajs vendte Ryggen til og nævnte, hvem den ene efter den anden tilfaldt, alt eftersom Bettefanden pegede paa Hobene og spurgte.

---

[1]) Indhugget Gang (Stolle).

„Hvorfor vil Du ikke selv have Noget?“ sagde Skomageren.

„Jeg har nok i denne her,“ sagde han, fremvisende den ene Specie: „den kom drattende mig ind i Lommen.“

(NB. Jeg lader disse Karle tale Højdansk imellem, for ej at trætte med altfor meget Ramjydsk).

Jeg bør gjøre Læserne bekjendt med de tvende af Røverne, som de her første Gang have for Øjne. — Skomageren havde rigtig givet sig af med at flikke Sko og Støvler i en ikke langt fraliggende Kjøbstad, havde giftet sig og sat et Par Børn i Verden. Men lidt efter lidt forfaldt han til Svir og Spil og efterlod endelig sin Familie til Fattigforsørgelse, selv opsøgende Tarmløs, hvis Bekjendtskab han i en Kippe udenfor Staden for en Tid siden havde gjort, og som allerede dengang havde søgt at hverve ham for sit Selskab i Betragtning af hans kraftige Legeme og kaade og forvovne Skvalder, som ikke levnede Frygt for Samvittighedens Indblanding.

Hververen talte i Modsætning til hin ganske lidt, og mindre med Munden end med Øjnene; men han var i Grunden den værste af de fire Kumpaner: han var uforanderlig kold, hvad enten han „gjorde et Hus varmt“ — der i deres Sprog betydede det Samme som at lade „den røde Kok gale“ — eller han sad og tog til sig af Æde og Drikke i den lune Røverstue. Sit Øgenavn havde han faaet af sit altid lige indsnerpede og slunkne Underliv. — Før han greb til Røverhaandværket, havde han været Lappeskræder, men ikke sjelden sultet ved den Professsion.

Jeg har blot at bemærke ved Røverkulen, at dens

Indgang var skjult af en stor Enebærbusk, hvis Rødder kunde løses og bindes indenfra.

Og hermed overlade vi disse forsorne Karle til deres Svir, ugudelige Snak og liderlige Sange, for at blande os mellem virkelige Mennesker.

Krushoved havde hver Dag et eller andet Ærinde til Gaarden, I veed nok. Hver Eftermiddag tog han hjem. Han var i Ilden der og kunde vente at komme i Ilden her; han var mellem en dobbelt Ild. Han tænkte paa at faae den første slukket, før den sidste udbrød. Det gik ikke saa let.

Vel bemærkede han et og andet svagt Glimt af en dæmpet Ild, men det var kun et flygtigt Kornmodn. Ligeledes iagttog han, at hun med Forsæt søgte at undgaa Eneværen med ham, hvilket paa en Maade var et godtlovende Tegn, men viste dog, at der maatte stedfinde en eller anden Hindring for Fritløb af hendes lønlige Følelser. Denne kom han endelig efter.

En Dag kaldte Mama den yngste Datter ud; den ældre kunde ikke længere slippe for at høre Kjærligheds-erklæringen: den drev et dybt Suk af hendes Bryst og to store Taarer af hendes Øjne. Han stirrede, han lyttede, han ventede.

„Moder," sagde hun med svag og bævende Stemme, „har allerede bestemt mig for en Anden."

„— Men ellers?" spurgte han stormende.

Hun svarte ikke; men det var ogsaa et Svar. Men med det var han ikke fornøjet. Han udstrakte Haanden, som for at gjøre et andet nærmere Spørgs-

maal. — Hun foer ivejret, tørrede Øjnene i en Svip og udhviskede ængstelig: „Nu kommer Moder.“

Og hun kom.

Idet hun aabnede Døren, sagde han sagte og hastigt: „Gjemt er ikke glemt,“ og til de Indtrædende: „Der er dog ikke forefaldet noget Ubehageligt?“

„Ikke af Betydenhed,“ svarte Fruen; „der var to af Pigerne, som gjorde Spektakler med en tredie, og saa maatte jeg skifte Ly imellem dem. Den ene krævede Lise til Vidne — det Hele var ikke saa meget værd som en hovedløs Knappenaal; men saadan er det Kram. De taaler ikke nogen god Omgang; de skal holdes i Ørerne.“

Den Forelskede brød snart efter op og holdt paa Hjemvejen Regnskab med sig selv og med Skjæbnen, men han fandt i begge mange Udsættelser, saa intet af dem blev opgjort.

Da han fik Sigte paa sin Gaard, der var udseet til et Brændoffer for det ubøjelige fatum, hvilken usynlige Magt har tilfælles med Amor: at være Guders og Menneskers Herre, da fik hans Tankegang pludselig en anden Retning, nemlig til Flugt fra begge Farer. Har Du, sagde han til sig selv, brandfri forladt den livlige, tidkortende Hovedstad, for her i den trevne, skumle Lyngørk at henslæbe dine Ungdomsaar paa en sandig Oase, udsat for Røveri, Mordbrand og Hjertebrand? Er det Landlivets Lyksalighed, Du sværmede for? Fader nærer Forkjærlighed for denne Kragerede, fordi han her er udruget; derfor kjøbte han den og forærede mig. Jeg maa opsøge mig en venligere Bo — jeg vil sælge denne Rønne, gaaer den op i Røg og Ild, gaaer den ogsaa

op i Prisen — og saa — Mettelene! — Han sporede Hesten.

Hjemkommen bandt han Sengeklæder, Gangklæder og hvad Andet han havde, sammen i Lagnerne, lagde sig i alle Klæderne paa Madratsen og vaagede som de foregaaende Nætter til henimod Dagningen, urolig og bespændt. Han begyndte omsider at bemærke Søvnens Overmagt, da han seer det glimte paa Ruderne. Han flyver op, aabner Vinduet med Dubletten i Haanden. Da han strækker sig ud, seer han Luerne i begge Husender, lader Blikket fare til Jorden og helt omkring i Halvcirkelen — der var Ingen. Mordbrænderne maatte, saa snart Taget var antændt, have rendt deres Vej. Nu ilede han, med Bylten over Nakken, Bøssen i Haanden og Pistolen i Lommen, hen at purre Husholdersken og Pigerne ud, raabende, de skulde søge lige Syd ud af Gaarden. Ligesaa i Karlekamret. Næsten Alt, baade Levende og Livløst, blev reddet inden Dagskjær; og inden Solopgang var ikke en Pind tilbage af den hele Gaard.

Dens Ejer følte sit Sind lettet, da Truselen nu var udført, og overlod saa Asken og Gløderne til de hidilede Redningsmænd. Pigerne søgte deres Hjem i Nabobyerne; Husholdersken tog han med sig paa en Vogn til Hobro. Der drog han ind til en Slægtning, som endnu befandt sig mellem Dynerne. Denne, som ikke havde erfaret Noget om Ildebranden, gned Øjnene og hilste med: „Ej ej! saa tidlig? hvordan gaaer det saa med Landvæsenet, Hr. Kjøbenhavner?"

„Begyndelsen er glimrende," var Svaret, „thi i denne Morgenstund har Luerne fortæret den hele Rønne,

Rub og Stub." Der blev en Spørgen, og der blev en Svaren, og Kjøbstedmanden fik Underretning om det, som Læserne allerede vide, paa Bettefandens Advarsel nær.

Nu fik den Brandlidte et Par Dage nok at bestille med vedkommende Autoriteter; og da Alt det var tilside, var et Ridt til hin magnetiske Gaard uopsætteligt. — Vejen løb tæt forbi — Helvede, som jeg i Betragtning af Beboernes betydningsfulde Tilnavne kalder Kjeltringherberget ved Stenild.

Rytteren var neppe kommen ud for Døren, før Fanden kom flyvende ud hen til ham med et spørgende „No?"

Krushoved smilede.

„Haa Han faat ed bjerred tehohv?"[1])

Han nikkede, greb i Lommen og rakte ham tre andre Specier med disse Ord: „Jeg kjøber mig et Sted langt fra denne Egn. Vil Du ombytte dit fordømte Haandværk med en ærlig Næringsvej, saa skal jeg sørge for det."

„Go ind aa snak mæ wo Mowr, saa skal A træk Hejsten hæ bag om aa gie en let."

Saa gjort. Oldmowr stod allerede, læggende de sammenslyngede Arme paa Kanten af nederste Halvdør.

„Moer!" siger han, „Eders Mand har viist mig en Tjeneste, jeg vil vise Jer begge en igjen — I boer ikke godt her."

„— No saa de tøkker Han?"

„Jeg vil skaffe Jer en bedre Bopæl, hvor I ogsaa kan føre en bedre Levemaade."

---

[1]) Har Han faaet det bjerget tilhobe?

„Hudden sku de go te?“

„Naar jeg gjør Eder saadant et Tilbud, kan I vel begribe, at det er mit Alvor. For Eders egen Skyld bør I tage imod det — I bør flytte herfra.“

„Hva sku de gjø godt for? A haar ingen Hown[1]) te aa fløth, innen A ska slæves hæfræ.“

„Men hvad om nu Øvrigheden slæber Jer herfra?“

„Hej hej! hwa æ de ve ed?“

„Saameget, at Jeres Mand kan vente hver Dag og Time at komme i Tyvehullet.“

„Ham dæhrom[2])!“ —

„Men I kan komme til at gjøre ham Følgeskab.“

„Haa, haah! de go wal eth saa haat te, som Præjsten præjker.“

Dermed drejede hun sig og gik hen til Arnen. Den Bette kom med Hesten og sagde: „Den vil hverken ha de jenn eller de anned — vil wo Mowr?“

„Nej; men vil hun blive her, raader Du da ikke for Dig selv?“

„Eth søen saa relle, a tør eth væh hinner imued[3]).“ Han strøg med de udspilede Fingre Haaret ivejret over den dybtfurede Pande og hvæsede: „Hwys! A æ baang saa hin[4]).“

Rytteren var ogsaa nær ved at blive det, steg til Hest og sagde: „Vil Du mig Noget siden, kan Du finde mig paa Magnetgaarden — eller, kan Du skrive?“

Han virrede med Hovedet: „Skomageren kan.“

---

[1]) Lyst.
[2]) Lad ham om det!
[3]) Ikke saadan saa rigtig, jeg tør ikke være hende imod.
[4]) Tys! Jeg er bange for hende.

„Lad ham saa skrive paa en Lap Papir Dagen og Timen, paa hvilken vi skal mødes i Dalen hist nede, og klin Seddelen fast paa den bredeste Sten af Haugediget udenfor Gaarden.“ Den Bette nikkede, Rytteren red.

Neppe var den Brandlidte ankommen i Magnetens Borggaard og havde afgivet sin Hest, før begge Søstrene og Forvalteren ilede ud at tage imod ham. Denne og Lise spurgte nu iøvrigt beklagende og deltagende, hvorpaa de fik korte, dog tilfredsstillende Svar. Mettelene var taus; men ikke saa hendes sorte Øjne; og i hendes Ansigt — lidt blegere end sædvanligt — var Noget at læse, som Krushoved mente at forstaa. Borgfruen blev staaende indenfor et Stuevindue. — Hun hilsede formelt eller fornemt paa den indtrædende Gjæst, ytrede en kunstlet Sympathi og bød til Sæde.

Det blev ikke langt. Den Fremmede rejste sig hurtigt og sagde med et vist Øjekast til Forvalteren: „Jeg maa se efter, om min Hest ikke skulde være brudt, det forekom mig saa, og jeg har brugt den vel glubsk i disse Dage.“ Han gik ud, Forvalteren fulgte.

Ankomne i Stalden, og forvisset om, at ingen Trediemand var i Nærheden, siger han til den usædvanligt nedslaaede Medfølger: „Lad os To være oprigtige mod hverandre! Lad os forklare os! De kan opklare Forholdene, som for mig ere i Vilderede. Ta'er jeg ikke fejl, saa har Lise og De Godhed for hverandre; og jeg ta'er ikke fejl, naar jeg siger, at det Samme er Tilfældet med hendes Søster og mig. Men min er sky, ængstelig, og Deres forstiller sig. — Hvad er der i Vejen?“

„Oprigtighed for Oprigtighed!“ sagde den Tiltalte. „Moderen, hun er herskesyg, stivsindet til det Yderste, og den Plan, hun eengang har lagt, forlader hun ikke.

Der er to Brødre, Herremænd ovre paa Mors; med dem skal hendes Døtre giftes: for det Første, fordi de ere rige, for det Andet, fordi de gjøre deres Koner til Fruer, og for det Tredie, fordi hun nu saa vil. Min er den stærkeste af de To, men Moderen er stærkere; Deres vil bøje sig som et Lam under Offerkniven. — Og hvad er det saa for Uværdige, hun vil opofre dem til! Den ældste, Kammerraaden, en fyrretyveaarig Pebersvend, er raa og plump, gemen i Mandsfolkeselskab og tvetydig, naar Damer er hos. Han kan ikke snakke om Andet end om Heste, Stude og løse Kvindfolk og hvad dette hans Yndlingsfag vedkommer. Og det er ikke blot i Talen, han er saaledes: det skal være et sjeldent ufrugtbart Aar, da der ikke kommer flere end een Pige fra ham i velsignede Omstændigheder. Den ligesaa rene som forstandige og følelsesfulde Mettelene vilde snart gaa til Grunde, naar hun skulde bindes til ham.

„Lise vilde faae ganske modsatte Vilkaar: hun vilde — om hun end aldrig havde skjænket nogen Anden sit ædle, men modige Hjerte — hun maatte hensynke i Kedsomhed, Livslede. Tænk Dem engang! Krigsraaden er temmelig dum og — som alle dumme Mennesker — meget mistroisk, har ikke synderlig Agtelse for Nogen, uden for Broderen, der er hans Orakel, er stedse kold, stedse ligegyldig, kan hverken blive vred eller glad eller bedrøvet — og har kun Sands ene og alene for Penge. — Lise vilde jo faae absolut Herredømme, men det et jammerligt, da han ikke er værd at regjere over. — Man venter hver Dag det værdige Par, at Slutseddel kan affattes.“

Med Ryggen lænet mod en Spiltougbom og Hænderne paa samme havde han modtaget disse lidet trøste-

lige Opmuntringer og taug endnu en Stund, grublende. Med et heftigt Aandepust udbrød han da: „Kan De ikke mage det saa, at jeg faaer Mettelene under fire Øjne? Der er faldet mig Noget ind, som muligen vil hjælpe os Allesammen."

„De har ikke saa vanskeligt ved det som jeg; jeg tjener jo her; min Faders Princip er, at man først skal være Tjener, før man kan blive Herre — som Herre bør være; ellers, siger han, kan man ikke bære gode Dage. Dem kan jeg faae i een vigtig Henseende, thi min Fader har mer end nok til mig og min Søster. De er jo allerede Deres egen Mand, og en Titel kan De jo kjøbe Dem."

„Hæ!"

„Nu maa vi ind — jeg skal nok sørge for, at De kan komme til at aflægge lønligt Skriftemaal for Mettelene; men hold Deres Øjne fra hende, saalænge Fru Donnerwetter er tilstede! jeg har mærket noget Lurende hos hende."

Ved Udgangen af Stalden hviskede Forvalteren Noget til Røgteren og stak ham et Par Skillinger i Næven. I Stuen havde vor Kjøbenhavner et fortrædeligt Ansigt opsat, lagde Hatten skjødesløst fra sig og sagde, uden at vende Talen til nogen Enkelt: „Jeg vilde ikke havt det for hundrede Daler; det kan skade mig langt mere. Jeg skulde været over Sundet i Aften — og nu er han brudt — jeg har vasket og bedækket Saaret; men før i Morgen tør jeg ikke ride ham, og endda kun paa bart Dækken — gode Frue! maa jeg falde Dem til Ulejlighed denne ene Nat?"

„Gud bevar's! saa meget ere vi Dem i det Allerringeste skyldig fra den forrige Nat."

Som hun saa havde sagt, kommer den gamle Røgter tontende op i Borggaarden og raaber udenfor Vinduerne: „Naadde Frow aa Hæ Faawalter! kom aa sie te den blakbroged Kow! A æ baang, hun støwter." [1])

Ud foer de Paakaldte og ind i et Sideværelse Lise. — De Elskende vare ene To.

„Jeg maa skynde mig," sagde Elskeren skyndsomt. „Tør jeg haabe, at De deler mine Følelser?"

Hun lige saa raskt: „Jeg deler dem."

Med et Smil, der kom fra Sjælen, fremrækkede han sin Højre — hun lagde sin i den med et Smil, der kom fra Hjertet, men fra et ængsteligvemodigt.

„Nu ingen Frygt længer! Fra dette Øjeblik er jeg din trofaste Beskytter. Din højeste Kjærlighed tilhører mig — Datterens Pligt byder hende at forlade Fader og Moder og holde fast ved sin Mand. Jeg træder foran — Du følger — ikke blindt, men tillidsfuldt! uden Vaklen, uden Bæven!"

Hun kastede sig hulkende til hans Bryst. Han trykkede et Kys paa hendes Pande — hun et paa hans Haand.

„Rolig!" hviskede han, „hun kommer — gaa ind til din Søster og lad hende komme herud!"

Saa skete det.

Da Fruen og Forvalteren traadte ind, stod Skjelmen

---

[1]) Naadige Frue og Hr. Forvalter! kom og se til den blakkede Ko! jeg er bange, den styrter."

i en levende Samtale om ligegyldige Ting. Mama kastede et ligegyldigt Blik til dem, lod det løbe om i Stuen og spurgte om Mettelene.

„Jeg troede, hun var gaaet ud til Mo'er," svarte Lise med samme Ligegyldighed, „hvad blev det til med Koen?"

„Havde jeg ikke kommet til," svarte Mo'er, „kunde det blevet til hvad det skulde være; men jeg sa'e dem strax, hvad der var at gjøre — det hjalp."

Forvalteren gjorde en skjelmsk Grimasse bag hendes Ryg og nikkede til sin Svoger i Haabet.

„Min gode Frue!" tiltalte Krushoved hende: „De skulde vel ikke kjende" — han nævnede en Gaard i Nærheden af Skive.

Hun virrede med Hovedet.

„Jeg ta'er nu hen for at kjøbe den," vedblev han, „hvis den er at faae noget rimeligt. Tomten derhenne sælger jeg; thi skulde jeg bygge den op og atter faae den sveden af, det har jeg ingen Lyst til. Det er ogsaa ret en Røveregn, denne Egn."

Han gik til Døren, vendte sig med Trykkeren i Haanden og sagde: „Jeg venter en af mine Karle; jeg vil dog ud at se efter ham."

Han trængte til frisk Luft, saa sødtbeklemt var Brystet. Han gik ud af Porten, og snart slentrede han, snart dandsede, snart hoppede han. Da faldt hans Øjne paa Stendiget og saae med Forbauselse et paaklistret Stykke Karduspapir, hvorpaa stod 12 og underneden B. F. Næste Dag altsaa skulde Mødet med Fanden finde Sted. Hvad kunde det betyde? Saa hastig? Der maatte være Noget paafærde.

Paa det bestemte Klokkeslet steg vor Helt ned i Dybdalen. Den Bette var der allerede og rejste sig op fra Lyngen.

„De jawwer," [1]) sagde han. „Di tow Herremænd kommer idaw, aa iawten ska di gies sammen, Præjst aa Dejn æ bestelt; men dæ mo Ingen veedet, Jomfrowerne ikhejer, fa di lihg ska te ed." [2])

„Hvorfra veed Du Alt det?"

„De ka væ de samm, hworfræ A weed ed, men vis æ ed."

„Men der er jo ikke lyst for dem."

„— Dærfor æ Kammerraadens Faawalter skikked te Viborre ætte Konngbrøwn, aa ham vinte di ve Autensti o Magnetgoeren. Vil Han no ha ed, saa ska A pas ham op ve Løvelbrow aa skell ham ve de, han haar unt aa; ejsen ska A ingen Faatræd gyer ham sjæl. Saa læ di wal væhr aa gywt dem iawten, aa sihn ka Han sie, hudden Han vel taen. Imuen ve den hæh Ti ka Han fo Brøwwen po de hæ samm Stej. Skynd sæ no tebaahg." [3])

Væk smuttede nu den Lille, og den i Hovedet temmelig forplumrede Elsker skyndte sig til Magneten.

---

[1]) Det haster.

[2]) Før de lige skal til det.

[3]) Derfor er Kammerraadens Forvalter sendt til Viborg efter Kongebrevene, og ham venter de ved Aftenstid paa Magnetgaarden. Vil Han nu have det, saa skal jeg passe ham op ved Løvelbro og skille ham ved det, han har ondt af; ellers skal jeg ingen Fortræd gjøre ham selv. Saa lade de vel være at gifte dem iaften, og siden kan Han se, hvordan Han vil bære sig ad .Imorgen ved denne Tid kan Han faae Brevene paa dette samme Sted. Skynd sig nu tilbage.

Vor Ridder var i en sælsom Sindsforfatning, stærkblandet af stridige Fornemmelser: i nær Berørelse med Røvere, ja Medvider, passiv Deltager i en af deres forbryderske Handlinger. Hans Samvittighed bebrejdede ham, at han ikke havde afværget, rent ud forbudet det Overfald, som nu snart skulde foregaa, og som muligen kunde tage en blodig Ende; men saa søgte han at berolige den indvortes Maner dermed, at han hverken havde lagt Plan til Røveriet eller drevet paa det, og at Røveren havde forladt ham, før han kunde ret besinde sig. Men skulde han ikke vende om og gjøre nu, hvad han burde gjort før? Hm! Den, han søgte, var vist allerede paa Farten. Saa de to skuffede Medbejlere! Vel maatte de være Snavskarle; men Slyngler tilkommer jo ogsaa Retfærdighed saavel som Tyven. — Mettelene, den Elskede, den uden kraftig Indgriben Fortabte! hendes straalende Billede svævede mellem hine mørke — overstraalede dem. — Ingen Skrupler flere! Ingen Vaklen mere! Tærningerne vare kastede.

Udenfor det magnetiske Slot mødte han sin Fælle i Kjærlighed, Frygt og Haab. Han fortalte ham, hvad han havde erfaret om Medbejlerne, deres nærforestaaende Ankomst og det improviserede Dobbeltbryllup. Kilden til disse Oplysninger maatte han nødvendigvis skjule indtil videre, saavel som hvorlunde det vilde ske, at der idag ikke blev Noget af Bryllupet. Men hvad saa? Den til Nedslagenhed bekymrede Forvalter var ikke istand til at besvare dette Livsspørgsmaal — den Guldlokkede var det.

„De skal ud til Arbejdsfolkene,“ sagde han; „jeg vil følge med og se, hvad jeg kan hitte paa.“

Ejheller omsonst lagde han sit krusede Hoved iblød. Hvad derfra udgik, skal Tiden vise.

Med raskere Skridt, rankere Krop og lysere Aasyn, end de vare udgangne, indginge de igjen i det fortryllede Slot.

Efter Aftale forholdt Begge sig i deres hele Adfærd, som om de ikke anede, at Noget var i Gjærde. Derimod blev det dem en Umulighed, mundtligt eller skriftligt at give Pigerne Underretning om det Forestaaende, undtagen ved forblommede Talemaader, stjaalne og opmuntrende Øjekast, stilede paa at indgyde Haab og Tillid. Moderen brugte sine Falkeøjne og magede det saa, at hun altid var sammen med Begge. Mod Middag tog hun dem med sig op i Storstuen, hvor de Alle forbleve, til de Forventede ankom.

Hvad der bestiltes i Stadsestuen, opdagede Forvalteren ved at gjøre sig et Ærinde forbi Vinduerne. Derinde saae det pynteligt, men for Somme ikke glædeligt ud: Spejle og Lampetter vare behængte med grønne Krandse; tolv massive Lysestager, gammelt Arvegods, som kun ved overordenlige Anledninger kom for Dagens Lys, stod paa Kommoderne — kort, han behøvede ikke videre Bevis paa Troværdigheden af Vennens Underretning.

Saa kom da de velbyrdige Herrer, og det i stolt Humør: Kammerraaden lod sin brede Mund flyde over

paa sædvanlig Vis; Krigsraaden greb sig an og fremslæbte nu og da med Besværlighed Indfald, som Ingen uden han selv antog for Vittigheder. I Fruens Ansigt laa stolt Triumf, i Lises rolig Trods, i Mettelenes afvexlende stille Resignation og tvivlsom Forventning.

Kammerraaden var ogsaa i Forventning, men som ikke var forstyrret ved Tvivl; ogsaa kikkede han ofte gjennem Vinduerne. Krigsraaden sad stadig med Ryggen til dem og kikkede efter Ludvig den Sextendes Henrettelse, der hang som Kobberstik lige overfor ham. Imellem skottede han til Oraklet, der ud paa Eftermiddagen blev en lille Smule urolig og mumlede stødevis for sig selv: „Hvad bier han efter — han kunde ha' været her — jeg skulde dog aldrig tro — nej — han maa være her paa Øjeblikket.“

Fruen havde nedtrukne Øjenbryn og hviskede til ham af og til kort, mere og mere heftigt, hvortil han ikke svarede undtagen saa med Nik, saa med Hovedrysten.

Tiden skred. De to rette Elskere vare kun sjelden og stakket inde; og et Par Timer over Middag tog Mettelenes Afsked, hilsede tørt paa Døtrene og belevent paa Moderen, takkede for udvist Gjæstfrihed og gik ud til sin Hest. Forvalteren ledsagede ham efter givet Vink, „da der ingen af Karlene var hjemme.“

I Stalden aftaltes nu, hvorledes de strevne Vink skulde spilles Kjæresterne i Hænderne. Derpaa modtog Krushoved de nødvendige Attester og Papirer for Vennens Vedkommende og foer nu afsted til Amtshuset i Aalborg.

Jeg kan ikke undlade at føre mine Læsere hen i Nærheden af den bekjendte Røverstue — Læserinderne kunne gjerne følge med; der er ikke det Mindste at være bange for.

Banden, forstærket med tvende Novicer eller aktive Medlemmer — passive, Hælere nemlig, havde de een af for hvert andet Sogn i en vid Omegn — havde gjort en ret heldig Expedition paa Østkanten af Landet, hvorefter den rattede sig i Hurup Kro, hvor Skomageren, som nu hans Vane var, ved Brændevinsflasken og Ølkruset satte „de høje Hjul æfor," dog uden at lade Noget høre om hans og Kameraters natlige Bedrifter. Det traf sig saa, at tvende af Amtets Herredsfuldmægtige vare tilstede i næste Stue. De bleve opmærksomme, kikkede og lyttede og kom til den Endeslutning: at disse Ravne maatte være af dem, der saa længe havde gjort Brud paa den offentlige Sikkerhed og trodset Landets Love. De havde hørt, at Tarmløs, der ellers kun sagde Lidet, manede de Andre om at bryde op, med det Tillæg: ellers naa vi ikke hjem før Dag; I skal tænke paa, vi har fire Mil at gaa.

„Fire Mil!" sige Retsbetjentene til hverandre, „det kunde ligne efter Rold Skov — der kunde gjøres Noget — Afsted! Hver til Sit — og driv Sognefogder med Flere ud at passe dem op!"

Inden de vare komne ud, hørte de, der blev sagt derinde: „Det bliver nu for silde i Nat; lad os ligge over et Sted her i Nærheden, saa kan vi jo begive os paa Vejen i Morgen Eftermiddag!"

„Te Majte hvikket! læ go!"[1]) svarte en anden

[1]) Lige meget — lad gaa.

Stemme; „Jesabel lider vel ikke saa haardt efter os; hun kan hverken sulte eller tørste tilbøde."

Tilhørerne svang sig paa Hestene og hjem til deres Principaler, der strax foranstaltede det Fornødne til Besættelse af Rold Skovs Østside.

Nu komme vi did, hvorhen jeg indbød mine Højstærede. — Paa de højeste Banker langs ud med Skoven afsattes Vedetter paa otte à ti Mand med alskens Bondevaaben, saavelsom en eller flere Bøsser, hver Trop under Anførsel af en Sognefoged eller en anden rask og paalidelig Mand. Af hver Trop laa kun En paa Udkig, de Andre skjulte bag Skrænten. En Afdeling blev beordret at trække sig en halv Mil Østen fra Sydenden af Skoven, en anden ligesaa fra Nordenden, for at omgaa Fjenden og afskjære ham Retiraden.

I Daggry bemærkede to eller tre af Udkiggerne en Trop paa fem Mand nærme sig. De øvrige Poster underrettedes herom, og snart vare de alle Fem fangne og bundne. Vogne skaffedes tilveje, og Røverne afgaves til Tyvehullerne i Aalborg, hvor vi indtil videre ville overlade dem til deres egne Betragtninger og Forberedelse til Inkvisitionen.

Vi forføje os atter til det Sted, hvor der er fire Bejlere om to Brude, at se hvem der skal føre dem hjem. Lidt før Aften kom Præsten agende, og noget efter Degnen gaaende. Ved Synet af dem foer en let Gysen over begge Brudene; Forvalterens Ansigt var i et stille, stadigt Smil. Fruen nærmede sig gravitetisk til ham og sagde med blød Stemme, men hvast Blik: „De smiler med en Mine, som om De oversaa dette Selskab."

„Saa-aa?"

„Det er anstødeligt, min Herre!“

„Det kan jeg dog ikke vide.“

„Da kan jeg, og — jeg vil sige Dem det nu: jeg har i den senere Tid havt Grund til at være mindre tilfreds med Dem.“ —

„— Saa-aa?“

„Ingen Spodskhed, saalænge De spiser mit Brød, og smager det Dem ikke længer“ —

„Saa kan jeg lade det ligge? Meget vel!“

„Altsaa er De vel endog tilsinds at forlade mit ringe Hus?“

„Dertil er jeg ikke utilbøjelig.“

„Strax maaske?“

„Aa ja.“

„Vel! Følg med og faa Deres Løn!“

„Hverken Deres Løn eller Deres Skjænd. Adieu, min Naadige!“

Hurtigt forlod han Værelset, gik over i sit Værelse, pakkede alt hans i sin Koffert, tog Nøglen af sin Dør, leverede den til en velbetroet Karl, steg til Hest og tog Vejen ad Viborg til.

Inde i den Gaard, hvor Fruen havde lavet paa Bryllup, var hun immer nærmere og nærmere ved at tabe sit mandige Sinds Ligevægt, og ingen af alle Derværende vedligeholdt nogenlunde Sindsro uden begge Brudene. Da Ingen mindede om Forretningen, spurgte Præsten Hendes Naade, om der snart skulde begyndes?

„Naar De behager,“ lød Svaret.

Præsten bukkede, gik ud og iførte sig Ornatet.

„Om De saa behager!“ sagde Fruen, nejende for

Fæstemændene og givende med sin mægtige Haand et Tegn til de paa hendes Befaling højtidsklædte Fæstemøer. Disses Ansigter fik samme Farve som deres lilla Silkekjoler. De satte vel een Fod frem, men tøvede med den anden. Moderen nikkede barsk og kastede Hovedet tilbage. Da lød en Frelserrøst, idet Hans Velærværdighed spurgte om Kongebrevene.

„De kommer strax!“ svarte Fruen vevert; „Overbringeren maa være her paa Timen, det er Hr. Kammerraadens Forvalter. Han er her, inden Vielsen er forbi — De kan roligt begynde.“

„Undskyld gunstigen!“ sagde han og traadte tilbage længer ind i Stuen, „det strider mod min Embedspligt, jeg vilde vove Alt — men hvorfor ikke heller bie, til den Udsendte kommer?“

„Ogsaa det!“ svarte Fruen og bed sig i Læben.

Endnu en skjæbnesvanger halv Time, da — kommer Forvalteren halvt gaaende, halvt løbende, med løsstaaende svajende Overfrakke. Man farer ud.

„Jeg er plyndret, falden blandt Røvere!“ stønnede han hartad aandeløs. „Alt er væk! Brevene væk, Pengene væk, Piben væk, Uhr væk; det var et Under, de lod mig beholde Livet.“ —

Han lod sig styrte eller falde ned paa den brede Sten udenfor Døren, støttede Albuen paa Knæerne og Hagen paa de hule Hænder.

„Det var da forskrækkeligt!“ raabte man; og Præsten lagde til: „Kan De nu se, at det var godt, vi ikke forhastede os.“

„Bud strax til Sognefogden!“ raabte Fruen, „og til Herredsfogden! Begge til Hest, Alt hvad der løbes

kan! maaske Røverne endnu kunde paagribes," — til den Udplyndrede: „Naar og hvor skete det?"

„Da jeg," svarte han, „kom til Løvel Brohus, og der var jeg lidt over Middag, lod jeg Karlen tage min Hest for at gi'e den en Bille Hø og Vand; selv gik jeg ind i Kroen saa længe og forlangte en Snaps og et Glas Øl. Som jeg vil til at drikke, raaber En udenfor Vinduet: „Hej! hej! Hejsten! Hejsten!" Jeg satte Glasset fra mig og sprang ud, for jeg troede, det var min Hest, der havde stødt sig løs. „Hvor er den?"

„Der," svarte en Mand og pegte paa en Hest, som noget derfra sprang omkring i Tøjret. Saa gik jeg ind igjen og drak, hvad jeg havde forlangt. Men al den Tid sad en lille sortsmudset Person imellem Bordet og Væggen. Han har vistnok, mens jeg var udenfor, kommet noget Djævelskab i Øllet, for inden jeg endnu var kommen paa Hesten, fornam jeg saadan en sær Døsighed, som hastigen tog til. Imidlertid var Personen gaaet bort. Som jeg er kommen over Broen, springe to Karle til fra hver sin Side, gribe i Bidselet med den ene Haand, og med den anden rives og skydes jeg ned. Jeg var allerede saa sløv, at jeg ikke kunde raabe om Hjælp, og der stod som en Taage for mine Øjne. Jeg fornam, at man famlede i mine Lommer, og saa segnede jeg hen og laa, mig selv ubevidst, til langt hen paa Eftermiddagen. Jeg skravlede op og skyndte mig herhid, saa fort jeg kunde. Haah! jeg er, som jeg var mørbanket over mit hele Legeme."

„Der laa vi den Nat og havde ingen Dyne over os," sagde Degnen.

„Og ingen Kone hos — hm, hm, hm," lagde Kammerraaden til; „men det kan vel oprettes imorgen.

Nu kan vi spise og drikke paa det iaften." — Og saa gjorde de.

Fruen, som dog var lidt udmattet af de forskjellige Sindsanspændelser, mindede tidlig om Sengen; den søgte hun og Herrerne og vare snart i fast Søvn. Ikke saa de unge Damer. De gik rigtignok ind i Sovekammeret, ikke for at hoppe i Sengen, men ud af Vinduet, som de sagtelig aabnede. Derefter opkiltede de Brudekjolerne, tog Kaaber og Hatte paa og holdt hverandre krampagtigt i de Hænder, der denne Nat skulde sammenføjes med mandlige. — Ikke et Ord kunde faae Luft; de saae paa Uhret og lyttede til Vinduet.

Endelig hørtes hviskende Fjed — Elskerne vare der — hver løftede sin ud i Haugen — og lette som Aander svævede de ud paa Marken til Vognen. Den bestegcs og sattes i Bevægelse, først langsomt, til den var kommen saa langt bort, at dens Rullen ikke længer kunde høres paa den forladte Gaard.

Det var mørkt, men Kudsken var sikker og vejstiv; thi det var ingen Anden end — Vettefanden.

„Hvor skal vi hen?" hviskede Pigerne benouede til deres Sidemænd. Disse krystede dem til sig ømmeligt og svarte: „Til en Præst."

I Dagbrækningen holdt Vognen udenfor en saadan Mands Bolig. Kudsken gav en af Herrerne Tømmen og gik til Kjøkkendøren, der aabnedes af en Pige med Malkespand i Haanden. Han spurgte om Madamen. „Hun er nok ude hos Kudsken!" svarte Pigen knistrende.

„Da kald hende herhid, og sig, at hun kan tjene store Penge." —

Hun gik til Herberget, og Kudsken til Vognen, hvor

han løste Skaglerne, tog Hovedlaget af Hestene og af Vognen Hø, som han gav dem at æde.

„Men min Gud! hvad er det for en Præst? Konen hos Kudsken!" spurgte Pigerne med ængstelig Forundring.

„En barmhjertig Samaritan!" fik de til Svar. „Han kopulerer for Penge, paa sin Kones Befaling, der tager Pengene til sig. Han er en Diogenes, hun et Pragtexemplar af en rigtig Mille. Og tænk Dem engang: hun er en Kjøbenhavnerinde, født Frøken, og Søster til en baade her og i Udlandet navnkundig og hædret Forfatter. Men indlad Dem ikke med hende! lad som De ikke forstaaer Dansk! De vil faae Noget at høre; og jeg indestaaer ikke for, at det jo kan minde om Gammelstrands Heltinder."

Hun kom:

„Ej ej! det var en tidlig Visit baade af Herrer og Damer — hvad behager Deres Naader?"

„Vi ønske at giftes."

„Seer man det! Hat das so eine Eile?"

„Jawohl, hvad skal vi gi'e Dem, for at Deres Mand strax vier os? Vi har Kongebreve."

„Tyve Daler."

„Dem gi'er vi, naar vi tillige faae Attester for Vielsen."

„Hjælp Dem selv af Vognen, saa skal jeg lukke op."

Det gjorde de og hun. De vistes ind i en lav og smudsig Stue. Hun bad dem ikke sidde ned engang; der var endelig ikke fler end tre klodsede Træstole i Rummet, af hvilke den ene endda var trebenet.

Madamen løb ind i et Sideværelse og skreg: „Herop! herop! hvor længe vil Han ligge, dovne Æsel, herude

er Noget for ham at bestille: to Par at smede sammen paa eengang — ud af Sengen! eller jeg skal lette ham — Han behøver ingen Buxer — put sig op under Sløjkjolen — saa! her har Han Kraven om, og der ligger hans Bog — skrup sig!"

Hun vipsede ind igjen: „Saa Damerne har saadan en Satans Hastværk med at komme i Brudeseng? da kom jeg der, min Salighed, tidlig nok; det skal De selv se, naar mit Tjokkeho'ed kommer."

Hun foer ud i Kjøkkenet.

Han kom. De kunde ved første Øjekast se, at Begge maatte være saa slet gifte som tænkeligt. Skiden var Kjole og Krave som det blege, magre Fjæs, omgivet af uredte, bleggraa Haar. Paa Fødderne fremslæbte sig et Par Trætøfler, og mellem dem og den stumpede Præstekjole saaes Stykker af brandgule, hist og her sammenrimpede grove Hoser.

Mod denne Personlighed stak modbydeligt af et Brængesmil, et dybt Buk og den Hilsen: „Salvete plurimum, humanissimi! nec non humanissimæ! An sitis studiosi!" [1])

„Ego sum," svarte Krushoved, „et qvidem Candidatus juris." [2])

„Χαιρε! Χαιρε!" [3])

I det Samme kom Madamen ind igjen og sagde: „Hold nu hans beskidte latinske Flab! og gjør hans Pligt!"

Man leverede ham Kongebrevene til Eftersyn. Med

---

[1]) Værer hilsede, ærede Herrer og Damer! Ere I Studenter?
[2]) Jeg er det, og endogsaa juridisk Kandidat.
[3]) Velkommen!

dem aabne i den ene Haand og Alterbogen i den anden stillede han sig op til en Væg og bad Parrene rangere sig efter Navnene i det og det Brev.

Det gjorde de, idet Krushoved sagde: „De skal ikke ulejlige Dem med nogen Tale, Hr. Pastor! hold Dem ene til Ritualet!“

Saa gjorde han, og sluttet var den uopløselige Pagt.

Ægtemændene forlangte nu Forretningen i deres Paasyn indført i Kirkebogen og Attester, til hvilke Forvalteren havde medbragt det fornødne Papir, udstedte. Dette medtog Tid; thi Nille, som vilde skynde paa ham med Udskjælden, ledsaget af vældige Trumfer, forstyrrede ham just derved og sinkede Skriveriet, saa de fremmede Herrer maatte bede hende om at lade Manden i Ro.

Da hun havde modtaget og eftertalt den akkorderede Betaling, hvorfor hun ikke sagde saa meget som Tak, gjorde hun et Knix for de nygifte Koner og sagde spodsk: „Lykke paa Rejsen! og megen Fornøjelse, saalænge det varer!“

Dermed gjorde hun omkring og forlod Stuen, kommanderende Præsten: „Følg Han med mig!“

Dette Bud adlød han, og Ægtefolkene tøvede ikke med at forlade et saadant Hus. Hvorhen saa?

Det havde Forvalteren sørget for. Han havde allerede ved Ilbud underrettet Faderen om sin Afskedigelse og hvad derpaa vilde følge. Ret fornøjet over hans Forbindelse med en rig Pige, tog han derfor venligt mod begge Par og gjorde for dem et muntert Gilde. Næste Morgen overdrog han sin Ejendom, mod passende Aftægt, til Sønnen og var dennes Svoger behjælpelig til at indkjøbe en god og smuk Ejendom i Nærheden. —

Hvor længe deres ægteskabelige Forbindelse varede, og hvorledes det forøvrigt gik dem, veed jeg virkelig ikke, og Læserne bryde sig vel heller ikke om at vide det; thi nu er jo Knuden løst.

Men hvorlunde Røverknuden løstes eller overhuggedes, vil dog neppe høres uden en vis Deltagelse.

Paa den Vogn, der bragte de opfangede Røvere til Aalborg, var Tarmløs og Skomageren — som i det industrielle Samfund hed „Sylen" — satte hos hverandre med bundne Hænder. Thi brugte den Sidste sin ubundne Tunge til levende Samtale med Sidemanden; dog førtes den saa svagmælet, at den ikke med Tydelighed kunde naa Bevogternes Ører. Hovedemnet var Befrielse fra Indspærringen, Midlerne til samme, Maaden og Tiden. Sit største Haab satte man til Fanden og hans Oldemo'er, der vist for deres egen Skyld vilde gjøre og vove alt Muligt. De vare enige i, at han var en dygtig Kapitain, ingenlunde at spøge med, men Kvinden tolv Gange frygteligere og uden mindste Tvivl en Helvedes Hex.

„Fanden selv har al Respekt for hende," ytrede Sylen; „derfor er det ikke sært, om Mad og Drikke gi'er mig Kvalme derinde hos dem. Jesabel (hendes rigtige Navn var Elsebeth) er en Engel imod hende."

„Kan han bare faae hende med," tilføjede Tarmløs, „saa har det ingen Nød; hun skal nok puste Laasen op."

„Det gjør hun nok!" raabte Sylen højt og straalede en Yndlingssang i hans Smag.

„Du har dog Moses med Dig?" spurgte Tarmløs.

„To blaa Drenge[1]) mellem mine Skosaaler — og Du?“

„Hvad jeg har, er klistret fast over Fjælen; der komme de Fanden ikke at rage.“

Dette kan vel være Nok af disse Svendes Reisepassiar.

En anden, hel forskjellig, holdtes i Aalborg med Kriminallovens Organ; og der holdtes flere, uden at føre til Endelighed. — Under en saadan Katekisation henkastes pludselig det Spørgsmaal: „Hvor er nu Bettefanden?“

„Det er ikke godt at vide,“ svarte Syl, „hvor han er; han kan være baade her og der, han er allevegne, og ofte der, hvor man ikke venter ham — ligesom den, han er opkaldt efter.“

Videre kunde Inkvisiten ikke bringes: Frygt, blandet med en Tilsats af Hengivenhed for Anføreren, holdt ham tilbage fra at røbe ham.

Ikke saaledes sindet var den trædske og nedrige Tarmløs. Under Betingelse af Strafløshed lovede han at give Retten saadanne Oplysninger, at den Farlige snart maatte komme i dens Magt.

Inkvisitor, som beklagede sig over, at man allerede flere Gange uden Nytte havde forsøgt at overrumple ham i hans Bopæl, pruttede længe med Skrædderen om Prisen paa Forræderiet. Denne nedsatte samme til Vand og Brøds Straf, og derefter til korteste Fængselstid i Tugthuset. Omsider blev man enig.

Han gav nu den Oplysning: „at Mester Alibi kom ikkun to Gange om Maaneden, højst tre, hjem til hans

---

[1]) Femdalersedler.

Oldemoder; og det kun i mørke Nætter; i Mørket kom han og biede yderst sjelden, til det gryede ad Dag."

Dette toges tilfølge; i nogen Tid forgjæves. Lovens Tjenere kjedede sig og foretog sig saa en Husundersøgelse. Den førte til Intet, de fandt kun lidt tarveligt Husgeraad, og Kjællingen paa Lejet. Paa alle Spørgsmaal og Trusler virrede hun med Hovedet og pegede paa sine Ører og paa Munden. Da dertil hendes Ligfarve gav hende en Døendes Udseende, lod man baade hende og hendes skumle Vaaning i Ro — for det Første.

Ikke længe derefter kom den Vette ind, syg, angreben af en hurtigt tiltagende Feber.

Otte Dage efter foretoges en ny Undersøgelse. Man fandt Vettefanden som Lig og hans Oldmowr inden for ham, som det syntes, nær ved at vorde det.

Lella Zohra og Lella Hradudja.

Efter mundtlig Beretning af en Dansk.

1846.

(Det mauriske „Lella“ er vores „Jomfru.“)

Vi nærmede os — fortalte mig Sønnen af en Ungdomsven paa en Hidrejse fra Sverig, hvor han er bosiddende — Barbareskernes Hovedstad, i Aarhundreder en maurisk Røverrede, nu en fransk Ørnerede. Det Indtryk, som Synet af samme gjorde paa mig, skal jeg saameget mindre trætte Dem med, som det snart blev saagodtsom udslettet af andre endnu mere gribende og ret egentlig levende.

Vi udskibedes og indkvarteredes. Chefen for det Regiment, ved hvilket jeg stod et Par Trin højere end simpel Soldat, foranstaltede, at jeg fik Logis hos en Landsmand, der i en lang Aarrække havde levet her som en Slags offentlig Embedsmand. At Modtagelsen var hjertelig og Omgangen siden ligesaa, var ikke mer, end ventes kunde. — Men hvad ikke kunde ventes, ej engang anes, var, at han gjorde mig bekjendt, foruden med kristelige Familier, ogsaa med en mahomedansk, hvor noget helt Eventyrligt vederfores mig — et Kjærlighedseventyr — uden Ende. — Fortællingen af dette foranlediger mig til at berøre mine Krigseventyr. For den franske Kriger er „Krig og Kjærlighed“ Parolen i Livets Ronde.

Næste Morgen, efterat jeg ved en kvægende Søvn havde rattet mig ovenpaa en urolig Sørejse, siger han til mig:

„Jeg veed fra sikker Haand, at Deres Regiment forbliver her roligt i flere Dage. Dem skal jeg se at gjøre Dem saa morsomme som muligt. De kan altid tidligt nok komme til at tumle Dem i Sandørkenen med de numidiske Horder. Munter, min Ven fra igaar! De skal til Bryllup iaften, et Bryllup i sit Slags. De skal kikke de yndigste Houris i deres pilebevæbnede Øjne; disse tiltale langt anderledes end de yatagan-bevæbnede Beduiners."

Dertil sagde jeg ikke Nej.

Han førte mig ind hos en midaldrende Enke, hvis Mand havde været Bej i Tlemcen. Der var fire Døtre, den ældste, Zohra, henved tyve Aar, den næstældste, Hradudja, tre Aar yngre, de to andre halvvoxne.

Han modtoges som gammel Ven af Huset og forestillede mig som en beslægtet Landsmand. Zohra (Blomst) skjænkede mig kun et koldt og flygtigt Blik; den Næstældste et skarpt og længere.

Køligt er selv et kjærligt Blik fra nordiske Kvindeøjne mod dette ildsprudende af Sydboerindens. Faaer De et saadant fra den smalle ubesløréde Strimmel af Ansigtet mellem det til højt over Næsen og foroven til Brynene Bedækkede — saaledes vise de sig stedse udenfor Huset — da maatte De være en Origenes, for ikke at føle Virkning. Den følte jeg.

Hradudja sagde hurtigen et Par Ord til Søsteren — jeg forstod dem jo ikke; men siden efter udtolkede min Landsmand dem: de betog mig ikke Modet.

Moderen bød os Sæde — efter Skik paa Gulvpuder — og opvartede med Kaffe.

Da den var nydt, indtraadte Bruden, ret smuk — af en Negerinde at være. Hun blev pyntet, det vil sige:

ethvert Haar paa hendes Legeme nedenfor Øjelaagene blev afnippet og Pande, Kinder, Bryst og Arme beklæbet med Sole, Halvmaaner og Stjerner af Guldpapir; hvilke Skjønpletter tog sig glimrende ud paa den sorte Grund.

Nu ledsagedes hun ind i Brudekammeret. Døren dertil lukkedes.

Min Cicerone og jeg bleve ene tilbage: men han udtog en Trætol i Mellemvæggen; og gjennem denne Aabning lod han mig være Tilskuer af Ceremonierne.

Den første bestod i en Dands, hel forskjellig fra Europæernes deri, at Fødder og Hoved forblive ubevægelige, men den mellemværende Del af Legemet udfører forskjellige sælsomme Bevægelser: Drejninger, Bøjninger, Rystelser, som alle tilsammen have Betydning. Dandsemusiken lyder langtfra behageligt. Jeg kan ikke bibringe Dem noget tydeligere Begreb om samme, end naar De vil tænke Dem en Kvartet af en Lires skrattende Tone — ikke Toner — Bjældeklang, Klapren med Trætallerkener og en Skarnagerskralde.

Da Koncerten var forbi, indtren den lyksalige Negerbrudgom; og nu først gik den egentlige Vielse for sig saaledes: En af Ternerne præsenterede en Vandskaal for de Tvende, der havde vendt sig ligemod hinanden. Den Ene holdt sine hule Hænder samlede lidt ovenover den Andens i samme Stilling, Vand hældtes i de øverste, og hvad der dryppede igjennem i de underste, blev hældet i den tilhørende Mund — nu vare de Mand og Kone.

Ikke heller denne Ritus finder jeg uden Betydning, men overlader til Andre, at lægge den deri, som Enhver bedst tykkes.

Nu forlod Alle paa To nær Kammeret. Men

en Timestid derefter blev det igjen besøgt, og foretoges den sidste Ceremoni, om hvilken jeg ikke siger videre, end at den samme sandt Sted ved Jødebryllupper i det gamle Testamentes Tider.

Vi tog nu Afsked, ved hvilken Zohra og hendes Moder indbød os til gjentagne Besøg. Datterens Øjne gav min Landsmand et glødende Godnat; men Vulkanen i Hradudjas lod til at være slukket; hun løftede dem ikke højere end til mine Fødder.

Der henslæbte sig nogle Dage, før min Ven kunde faae Stunder til en ny Aftenunderholdning i de Rettroendes Hus.

Han sagde til mig: at hvis han ikke afhentede mig, kunde jeg gjerne gaa ene did paa egen Haand ved den og den Tid; var han der ikke, vilde han dog snart komme. I første Fald kunde jeg opfordre Zohra til et Spil Schak. — Han lærte mig, hvad det hed paa Landets Sprog, saavelsom Hilsener og nogle flere jevnligt forekommende Udtryk og Talemaader.

Jeg ankom med mit „Asslema!“ (arab. „Salem“, hebr. „schalom“: „Fred!“), som Zohra besvarede med sit „wascalek!“ (omtrent som Arabernes „aleikum!“: „med Eder!“)

Hradudja hilste med et tyst Nik og satte sig ved Vinduet, stirrende ud i det Frie.

Det klemte mig om Hjertet. Jeg maatte have Luft og foreslog „Blomsten“ et Spil Schak. Hendes Svar var at fremsætte et Bord, Bræt med Brikker derovenpaa. Hun satte sig, gav mig Tegn at gjøre ligesaa. Hun tog de Sorte med røde Faner paa Taarnene; jeg havde Røde med hvide Faner. Mine kaldte hun „Franker“ og sine „Tyrker;“ hun var nationalstolt, Fjende af Erobrerne

som saadanne. Nu drog hun tilfelts mod dem, men tabte det første Slag.

Hun sprang op fra Stolen, satte sig haardt ned igjen og den derangerede Hær paany i Orden. Atter tabt.

Hun knyttede de smaa Hænder og hvinede gjennem strammede Læber et „Sebb!“ hvilket Ord har en vis en af det spanske „Carajos“ og det italiske „Codas“ Betydninger.

„Engang endnu!“ snærrede hun — tredie Gang Mat!

Da greb hun arrig Brættet og kastede mig Brikkerne i Hovedet.

Hradudja drejede Ansigtet om til os og smilede; jeg opsamlede Brikkerne.

Landsmanden kom. Zohra sprang ham imøde. Gestikulerende og leende imellem udgød hun en Strøm af Ord; jeg forstod det mindste deraf; men hendes Pegen paa mig og Søsteren behøvede ingen Oversættelse. Denne vendte sig helt om til Vinduet i sødtforvirret Bevægelse; jeg stillede mig mod det næste.

Aftenen forløb for de To af os i Taushed; de andre To sladrede desmere. Zohras Luner vexlede tidt og hurtigt mellem Overgivenhed, Ømhed, Arrighed og Kjælenhed — Hun var en kvindelig Proteus.

Hjemme, endnu kun halvt afklædt til Sengen, fik jeg Ordre til øjeblikkeligt Møde paa Alarmpladsen. Der var noget ganske Andet end Elskov at tage vare. — De kjender vel saa meget af Aviserne til Krigen mod de ubetvingelige Ørkensønner, at jeg ikke derom kan fortælle Dem stort Nyt; undtagen maaske, at vi led mere af Hede, Kulde og Strabads end af Fjendens Kugler og Sværd; thi deres Angreb og Flugt var i gammelparthisk Maneer. Lazaretherne fandt ti Gange saamange franske Lig som Valpladserne.

Vi havde tumlet os omkring et Par Maaneder, da mine Folk en Dag sige til mig: at under min Fraværelse havde der været en Tyrk og spurgt efter mig ved Navn. Jeg kjendte ingen Tyrk, kunde ikke begribe, hvorledes dette monne hænge sammen.

Næste Dag kom han igjen, vises hen til mig og siger paa godt Dansk: „De kjender mig nok ikke, Hr. Thorsen! i denne hersens Uniform; men jeg er ellers Moses fra Pilestræde."

Ja, det var ganske rigtigt min kjøbenhavnske Jøde.

Hvorlunde han nu var kommen herhid og bleven Zouav — saaledes hedder det dengang nylig oprettede tyrkiskklædte Korps — det kommer ikke videre min egen Historie ved.

Mousche flyede mig et lille Stykke Papir, hvorpaa ikke fandtes Andet end en maurisk Rytter tilhest, maadelig tegnet.

„Førend vi forlod Algier," meddelte han, „gik jeg igjennem en vis Gade, hvor et besløret Fruentimmer traadte frem i en Dør, vinkede ad mig og sagde Noget, jeg ikke forstod, undtagen saameget: at hun vilde vide, om jeg var Franker.

„Dertil sagde jeg „Eh!" (Ja), saameget Malebarisk har jeg da lært. Derpaa gav hun mig dette, to Gange fremsigende Deres Navn. Jeg nikkede igjen og bringer Dem her dette snurrige Elskovsbrev, som jeg antager det at være."

Et Par Timer efter kom to unge Tyrker ridende gjennem Teltrækkerne. Da de kom henimod mit, gjenkjendte jeg let de tvende Søstre.

De standsede; den Ene saae nogle Sekunder ømt til mig og læspede: „Jeg er din baade Nat og Dag." Jeg

lagde Haanden paa mit Hjerte, bøjede mit Hoved, og, borte vare de.

Der forløb endnu en Maaned med Razziaer, hele Dages Hunger og Tørst, Bivouakeren og Frysen om Natten — kort, alt det, som kan dæmpe Enthusiasme for Krig i saadant Land. — Endelig fandt man det nødvendigt at skjænke os nogen Hvile og Forfriskelse; for de Fleste blev videre Omsorg overflødig.

Jeg opsøgte min Hr. Ven. Vi Begge søgte det tiltrækkende Hus. Undervejs lærte han mig nogle Elskovsord og kjælne Talemaader, lykønskende mig til min skjønne Erobring.

Zohra skjænkede sin Elsker et let fortroligt Smil; Søsteren kom mig blussende halvt imøde.

Efter nogle faa Minuters Forløb randt det pludselig min Ven ihu, at han havde forglemt noget Vigtigt; han forlod os. Zohra smilede til vi Andres Minespil, satte Schakbordet frem og udfordrede mig.

Langt hen i Spillet havde hun Overmagten; thi mine Tanker vare delte og mindst ved Spillet. Men hun, vis paa Sejren, gjorde et galt Træk og gav mig den ihænde. For ej at faae Brikkerne igjen i Gesjæset, rejste jeg mig op, pegede blot paa den dræbende og sprang ud af Stuen.

Jeg hørte hende udstøde en Forbandelse og derpaa en Skoggerlatter. Vennen kom tilbage, jeg fulgte ham ud igjen, efter først at have givet ham et Vink, som han og benyttede til at drage sin Kjæreste med i den ene Ende af det lange, smalle Værelse og derfra ud paa Kiosken (Altanen).

Jeg begyndte mine Operationer, det bedste jeg havde lært; men de vare ikke nær saa lette at udføre, som

jeg havde indbildt mig. Hun virrede langsomt med et Cæciliehoved — stivede den ranke Krop og udhviskede hurtigt et Par mig uforstaaelige Ord — afbrød sig selv — hentede Zohras Tilbeder, sagde Noget til ham, som, jeg troer paa hendes Begjæring, han udtolkede for mig, og hvoraf Meningen var denne: at jeg skulde skaffe mig større Færdighed i hendes Tungemaal, før vi talte nærmere sammen.

Dette gjorde jeg og lod mig saa hver Aften examinere paa mit Pensum af den dejlige Professorinde.

Aldrig havde jeg i noget Kundskabsfag været saa lærvillig, og følgelig gjorde jeg rivende Fremskridt.

Men hendes Korallæber vægrede sig endnu længe ved at attestere Gazelleøjnenes Udsagn og gjentage hendes Kjærlighedserklæring. „Tilhest imorgen," hed det om Aftenen; men den Morgen var endnu ikke kommen, før vi atter fik Ordre til Opbrud.

Atter Sjouen i Sand og Blod; men intet Afgjørende. — Vi førtes atter til den mig saa kjære Stad. Jeg foer til min Hr. Mortensen.

Jeg traf ham med Haand under Kind; det var første og sidste Gang, jeg saae ham i denne betænksomme Stilling. Han forandrede den strax og pegede paa en ledig Stol. Efterat han et Par Minuter havde seet taus hen for sig — ikke paa mig — rettede han sig, purrede i Haaret, lænede sig tilbage mod Stolryggen og sagde:

„For Landsmandsskabs Skyld vil jeg give Dem nogle Vink om Forholdene her; thi De er endnu vildfremmed og ikke istand til at orientere Dem. — De kjender saameget til Franskmændene og deres Færd i og uden Vaaben, at De vel kan mærke, man aldrig vil kunne slutte sig til de Indfødte, om end ikke Korset og Halvmaanen stod

fjendtligt imod hinanden; thi Nationalkaraktererne ere hinanden ligesaa diametralsk modsatte som Zenith og Nadir — som Mandkjøn og Kvindekjøn hersteds.

„De Første afsondre sig til Bazarer, Kaffehuse, hvor hele Underholdningen bestaaer i Tobaksrygen, Indslubren af Mokkasaften, korte Ytringer med lange Pauser, lakonisk Konversation. — Kvinderne samle sig hjemme saa hos Den og saa hos Den, hvor de oprette, hvad Mændene forsømme: de sladre uophørligt, og det i Reglen ikke om Kjærlighed, men om fysisk Elskov, og det saa uforbeholdent, at jeg, første Gang useet Ørevidne til slige Samtaler, havde ondt ved at tro mine egne Sandser.

„Nu, det er engang saa og bliver aldrig anderledes. Man maa tage vor Kvindeverden, som den er."

Forstemt spurgte jeg ham, om Hradudja var ligesaadan.

„Ikke ganske," svarte han; „maaske kan hun være en Undtagelse; men hellere troer jeg, hun paatager sig denne Dydsmaske, for desto sikrere at holde Dem fast. Er hun først sikker paa Dem, saa kommer nok Tyrkinden for en Dag.

„Zohra er vistnok et Væsen helt antipodisk til Søsteren i hele hendes Adfærd; hun kan i eet Øjeblik stige til kogende Vands Varme og i det næste synke ned til Frysepunktet; iaften tryllende, henrivende; imorgen — en Furie. Jeg er ingensinde sikker paa hende, kan ikke forud beregne hendes lynsnare Forvandlinger: saa er hun min Slavinde, saa min Tyran. Det er en uafladelig Rollebytning: een Dag Mand og Kone og en anden Kone og Mand. Og i Realiteten ere vi rigtige Ægtefolk, men uden Ceremonier, endog uden Baandets Mysterium. — For tre Aar siden saaes vi første Gang;

og i selvsamme Øjeblik oprandt vor Elskovssol; men der forløb et helt Døgn, inden den kulminerede — hør til, De Kronjyde!"

Intet Mere fik jeg dennegang at høre; et Besøg afbrød det interessante Foredrag. Den Indtrædende var en stor og fyldig Tyrk:

Sidi Hadji, Bumazray, Bukabas, Benibrahim,
(Hr. Pillegrim, Landsefader, Pistolfader, Abrahamsøn,)
Benmussa, Bendavid, Bensoliman, Banaissa, Benturki,
(Mosessøn, Davidssøn, Salomonssøn, Jesusøn, Tyrkesøn.)

Hr. Hadji slængte sig uden Omstændigheder paa Sofaen og forlangte Tobak og „Shrab" (Vin). Vin! det slog mig — jeg skottede til ham med et vantro Smil.

„Din Vin," sagde han med kold Rolighed, „den kjender jeg, og derfor drikker jeg den; saa faaer det bero med den i det andet Liv, som jeg ikke kjender."

Han tog en lang Slurk, dampede, tog nok en, og tom var Flasken.

Han tømte sex efter hinanden, og det til kun to Piber Tobak.

„Du maa nu ogsaa engang smage vor danske Shrab," sagde Værten og iskjænkede ham et stort Glas Akvavit.

Vor Bacchus holdt det mod Lyset, smilede og mumlede: „Elma!" (Vand).

Paa yderligere Opfordring hældte han noget paa Tungen, smagede, smaskede, nikkede og raabte: „meleh!" (godt), hvorpaa han stak ud og udtalte et endnu stærkere „besæf!" (ypperligt) og forlangte en hel Flaske.

Dennes Udtømmelse fordrede blot lidt længere Tid end en Vinflaskes; og saa nok en Karaffel dansk Elma.

Vor Bacchus ejede en saa mærkværdig Styrke i at

taale Spirituosa, at han alene blev en Grad mere livlig og snaksom; men han vidste, hvad han sagde, og da han forlod os, gik han alene og med en Akrobats Sikkerhed.

„Gjæstfrihed," sagde han ved Bortgangen, „har Du dog lært iblandt os, Fremmede! Du har gjort mig tilgode i denne velsignede Aften. — Hør! har Du mere af den himmelske Vin? Jeg vil betale den som en Padischa."

„Du skal ha'e en Snes Flasker for slet Intet."

„Lululu! (Nej, nej!) Du skal ta'e imod Betaling!"

„Ikke i Penge! Men Du kan tjene min Landsmand i en vis Sag, og det vil være os Begge kjærere end Penge."

„Naa da?"

„Din Søsterdatter, Hradudja, hænger sig, dersom hun ikke snart bliver første Houri i hans tomme Harem. Vi ville hverken bruge Vold eller List —"

„— Behøves ikke heller," svarte han. „Naar vil I ha'e hende?"

„Det kunne vi ikke strax bestemme, vi maa tale med hende først?"

„Eh, lala! (Hm, jaja!) Som I selv vil. Du der er mig ellers lidt naragtig — er der ikke Kvindfolk nok her i Staden, hende foruden? Tusinde for Een; de ere Alle lige gode; jeg er ellers ked af dem tilhobe. Dersom det ikke var for at frembringe et Mandfolk, saa maatte vi hellere undvære det Kram. Har Profeten dem ikke en hel Del bedre og heller ingen dansk Vin, saa vil jeg kede mig afskyeligt i hans Paradis."

Denne formastelige Tale morede os, og vi havde udspundet den endnu længere, hvis ikke den tyrkiske Fritænker havde længtes efter Nattero.

I Døren vendte han sig og sagde: „Ikke flere end tre Flasker paa Gangen, ellers faaer jeg for snart Ende paa dem.“

Nu Slutningen af Vennens kjælne Eventyr.

„Om Aftenen aabner Zohra besløret Døren til mit Adyton. Hun afriver Ansigtets Bedækning, kaster sig op til mig, kryster mig ind til sig — sætter Lueild i mig — jeg — Hun løsriver sig, sætter de flade Hænder for mit Bryst, støder mig fra sig.

„Du er en Vantro!“ udstøder, fremhulker hun. „Aldrig bliver jeg din, før Du lover mig, at Du vil blive En af Vore — og — holder Du det ikke — da —“

Min Landsmand pauserede, hældede Hovedet, betragtede sine Fødder og Gulvet omkring dem — ikke længe.

„Jeg blev En af hendes,“ brummede han. „Jeg er Renegat! — Iøvrigt er Mahomed mig ikke vigtigere end nogensomhelst anden Sværmer. — Jeg sværmede for Zohra. Hun var en Virkelighed, ingen idealsk Boble — endelig — ah!“

„Men Enden?“

„Den bliver aldrig Begyndelsen lig — naa! gid De snart maa begynde som jeg, uden at bryde Dem om Enden.“

Jeg sværmede i to Nætter og tre Dage. Da kom Zohras Elsker og afhentede mig. Vi gik did. Jeg blev ene med min Elskede.

Jeg kastede mig for hendes Fødder. Hun rejste sig og sagde med stille, men fast, næsten bydende Stemme: „Hør til! og afbryd mig ikke! Jeg elsker Dig, kristne Mand! ikke som min Søster elsker din Frænde — nej! langt anderledes. Jeg siger Dig det, for jeg føler det.

Jeg veed det. Du vorder min sidste Kjærlighed, saavist som Du er den første. Tør Du ikke trøste Dig til at give mig samme Forsikring, saa forlad mig. Nu! det kan ikke falde Dig tungt; men skynd Dig saa bort og overlad mig til min Skjæbne. Stille! Er din Elskov mer end Tidsfordriv, da før mig, hvorhen Du vil! Har jeg Dig, Dig alene, da er den hele øvrige Verden mig et Intet. Din Kjæreste eller din Hustru, det er mig Eet. Du min Ven — jeg din Veninde. Zohra vilde ikke opfylde din Vens Ønske, hvis han ikke antog hendes Tro. Jeg kan for din Skyld afsværge min; jeg vil vorde Kristinde, hvis Du forlanger det; — thi nu har jeg ingen anden Tro end Kjærlighed. Bestem nu for mig og Dig! Vælg! men snart!"

Hun forsvandt. Jeg havde valgt, — endnu før hun traadte frem i Mellemdøren, hvor hun standsede og stod ubevægelig lig en Synderinde, der venter sin Dom.

„Min," udtalte jeg, uden at nærme mig: „Min Sjæls Veninde!" sagde jeg, „mig forskyde den evige Barmhjertighed i Livet og efter Døden, hvis jeg vilde skuffe din Tillid til den fremmede Mand, til hvis Hjerte Du knytter dit og din Skjæbne. Min Bestemmelse er saa: snarest muligt fører jeg Dig fra dette Land; ej engang til mit eget, men til et, hvor vi Begge ere lige fremmede — os selv alene nok. — — Jeg gaaer til Chefen — vent mig imorgen."

Jeg greb begge hendes rækkende Hænder og trykkede et Kys paa hver af dem — hun græd, men Glædestaarer.

Vort Regiment var opløst; neppe hundrede Mand vare tilbage i brugbar Stand. Disse bleve stukne ind under Zouaverne: jeg tog min Afsked.

Sidi Hadji havde stemt min Elskedes Moder efter vort Ønske, hvorfor jeg og begavede ham med et Par Ankere dansk Elma.

Hradudja rev sig løs fra Familien, om ej med Letsind, saa dog med Lethed, og fulgte mig til dette nordiske Broderland, hvor jeg nu paa tiende Aar lever i huslig Ro som lykkelig Mand og Fader.

De maa — saaledes sluttede Fortælleren — efter Deres Vane gjerne lave en Fortælling af disse Beretninger om den skjønneste Del af mit Liv og Levnet.

Vaagekonen.

En Hospitalskonversation.

1846.

Første Nat.

Istedet for at faae Jenny Lind at høre, fik jeg noget Andet at føle: hvorledes nemlig det smager at faae en Arm af Led. Det forvoldte Karrighed. Jeg vilde spare nogle Daler i Sjouergebyr, jeg vilde selv være Sjouer.

Det bekom mig ilde; i Trængselen forvredes min venstre Arm i „Aaufelen", som den hedder paa Jydsk. Med den højre brød jeg mig en Sidevej og retirerede til Hospitalet.

Min Arm fik sin smertelige Tilrettevisning og hele Personen anvist en Hjørneseng.

Jeg havde nu Anledning til at anstille Betragtninger over Kontrasten mellem Tonerne af en Koncert og dem, der høres i en Sygestue. Vel ere Kontrasterne iøresfaldende; dog have begge, rigtignok fjerne, Ligheder, f. Ex. den utaalmodige Patients Klynken minder om en Adagio i b mol, den knarvorne Rekonvalescents Murren og Snærren om visse bizarre Strøg paa Violinen og den Sovendes taktmæssige Snorken om Sangerindens Triller.

Pinen i min Skulder tog saa smaat til at dulme, saa mine Øjne de finge en Hvile et Par Timer. Ingen

dandsende Ellepiger aabnede dem; men en gammel Vaagemo'er, som havde afløst Gangkonen, var traadt hen til Sengen, for at bedække mig med det afglidte Tæppe. Hun havde Rynker i Panden og om Munden, magre, fremstaaende Kindbakker, indfaldne Læber og en frembøjet, krummet Overkrop. Hænderne vare mig paafaldende; de havde Intet af Almuekvinders Teglstensrødhed, men derimod en Hudfinhed, som antydede en bedre Herkomst — bedre Dage end disse. Derhos bar hun en bred Guldring paa Kjærestefingeren.

„Har Herren Noget at befale?“ spurgte hun med denne Klasses kolde Høflighed.

„Har jeg friskt Vand?“ gjenspurgte jeg.

„Der staaer.“

„Naar kommer Doktoren og seer til min Arm?“

„Han har været her, men da sov De. Han sagde: at jeg skulde bade Skulderen, naar De vaagnede; tillader De? her har jeg Flasken.“

„Behag, Madam, naar De synes.“

Hun udførte Saarlægeværket med en Sikkerhed og Lethed, der var saadanne Hænder værdig. Jeg drejede Hovedet for at se paa dem og sagde: „De gjør det godt, Madam!“

„Jeg er hverken Madam eller Frue.“

„Enke maaske?“

„Ikke heller.“

„Altsaa endnu Jomfru!“

„Naja.“

„Men De har dog været forlovet, seer jeg.“

„De maa ikke tale for meget, min Herre! det har De ikke godt af. Armen er færdig, læg Dem nu kjønt igjen til Ro!“

„Tak, tak! min Go'e! — Nabosengen er tom?"

„Det bli'er den ikke længe; vi vente en Patient endnu iaften; han er anmeldt. Naar han kommer, vil der gjøres Dem Uro; derfor mindede jeg Dem om, strax at ta'e Dem en Lur forlods ud — sov vel!"

Dermed gik hun hen til en anden Patient; og jeg lurede. — Ikke længe.

Jeg vaagnede uden at være vækket, keg over til Nabosengen; den var tom endnu. For Enden af min stod den gamle Kone.

„Hvad er Klokken, Mo'er?"

„Tre Kvarteer paa elleve — ønsker De Noget?"

„Aanej! — dog kunde jeg ha'e Lyst til at kjende denne Rings Historie."

„Hvad kunde det interessere saadan en gammel Herre? Det er en gammel Historie, der vilde kede Dem, som den længe har kedet mig. — Nu kommer de med Patienten."

Hun trippede hen til Døren i den anden Ende af Stuen.

Ind førtes en gammelagtig Mand, i Skjorteærmer, højre Arm i Bind. Døren var ikke lukket efter ham, før han med øvet Tungefærdighed tog saaledes paa:

„Naa da! saa det blev Codaen til den Satans Koncert — nysselig sang hun, det skal jeg aldrig nægte; men *min* Finale! — hvorfor tog jeg ikke Vogn? saa var jeg ikke bleven paakjørt og havde heller ikke faaet Armen knækket — og saa skulde det endelig være den højre! Gid hun aldrig havde seet Kjøbenhavn, den svenske Kanarifugl! saa var den Ulykke ikke skeet — er det her, jeg skal ligge?"

„Javel," svarte Vaagekonen, „vil De behage at

sætte Dem, at jeg kan hjælpe Dem af Deres Underklæder!"

Det gjorde hun, medens han istødemaal bandte Jenny Lind, Koncert og Kudske. Han blev endnu ved med Monologer i Sengen indtil over Midnat; saa gav han da sig selv og mig Ro.

Anden Nat.

Det kom mig for, at jeg engang tilforn skulde have hørt dette Mæle. Dagen efter, som vi snakkede sammen om Jenny Lind, for hvem jeg havde ladet min Arm klemme af Led, uden at have hørt hende, og han sin brække, efterat han havde hørt hende — da tyktes hans Stemme mig endnu mere gammelkjendt. Endogsaa Ansigtet var mig ikke ubekjendt.

Efterat Lægen om Aftenen havde forladt os, siger jeg til ham: „Siden vi ere blevne Naboer her, og Begge for een og samme Dames Skyld, ta'er jeg mig den Frihed at spørge, om Deres Navn ikke er Meldeblad?"

„Jo, det skal jeg aldrig nægte! og Deres?"

Jeg sagde ham det.

„Mindes jeg dog ikke," vedblev han, „at jeg har seet Dem før."

„Det vil jeg gjerne tro," svarte jeg, „for det er over fyrretyve Aar siden vi dandsede Molinasko i det Venskabelige Selskab."

„Død og Pine! var De ogsaa Medlem! ja det var et Mahoniselskab det! sikke Baller! sikke Damer!"

„Hm! kan det endnu more Dem, at tænke saa langt tilbage.“

„Hm! det er virkelig længe siden jeg tænkte paa den Kommers — men — naar man bliver sengeliggende, saa gider man ikke tænke paa det Nærværende, langt mindre paa det Tilkommende, og saa maa man jo holde sig til det Forbigangne.“

„For Somme er det endnu det Allerværste.“

„Hvorledes det?“

„Forbi alle Mennesker der har Mer eller Mindre, de helst vilde glemme; havde man en Lethe, hvori saadannoget sank tilbunds og alt det Glædelige svømmede ovenpaa — det var en anden Sag.“

„Jeg skal aldrig nægte, det vilde falde mere bekvemt; imidlertid kan man dog chassere rask forbi det Grimme og balancere langsomt foran det Smukke.“

„Som De paa Klubballerne balancerede foran den smukke Jomfru Nielsen.“

„Kan De huske hende?“

„Jo — hvad blev der af hende? Deres Kone maaske?“

„Nej! det havde maaske været godt for mig; thi siden har jeg Ingen faaet — det er maaske bedre. Har De Lyst at høre, skal jeg fortælle Dem, hvorledes det gik til.“

„Marie Nielsen var meget smuk, det skal jeg aldrig nægte. Der var i hendes barnlige Ansigt, i hendes Tale, i hendes hele Væsen noget saa Naivt, at jeg blev sterbens forlibt. Det blev hun ogsaa, for jeg var en ret net Karl, og flere end een nysselig Dame har været den Første til at give Signalet, og saa — De forstaaer mig nok. Med Marie og mig gik det rigtig=

nok ikke videre end til Kyssen og Klappen — hemmelige Møder satte hun sig alvorlig imod. Naa, jeg satte hende Ringen paa Fingeren; hun gjengjældte Gaven; men hun blev ligesaa knibsk som før. Jeg snakkede om Ægteskab; det lyttede hun villig til; men inden en Mand i sort Sløjkjole og med hvid Krands om Halsen havde lagt sin Haand paa vores, vilde hun ikke gi'e sig."

„Det var ubegribeligt!"

„Det var det ogsaa; og denne Vænhed begyndte at ennuyere mig. Det kom mig for, som om hun ikke var skabt for Kjærlighed. — Imidlergodtid traf det sig, at en ligesaa glimrende Stjerne fremskinnede paa den „venskabelige" Himmel — har De kjendt Frøken Süsmilch?"

„Jeg saae hende der; intet videre."

„Hun var ej alene dejlig, hun var fortryllende; hun var vittig, sindrig, hun var en Fedronning — hun forhexede mig; min frugtesløse Kjærlighed til Maria udslukkede hun indtil den sidste Gnist. Da jeg ikke længer elskede den stakkels Tøs, vilde jeg ikke bedrage hende med hyklet Kjærlighed, trak mig derfor i Stilhed tilbage og kurede til den skjønne Morgana. Ak! hun hævnede Marie. — Frøkenen koketterede med mig; intet videre. Hun fjernede sig i samme Maal, som jeg nærmede mig. Nu begyndte jeg ligeledes at kokettere, lod, som jeg vilde trække mig tilbage. Saa drog hun frem: vi byttede Roller. Alt dette gav intet Resultat. Nu tog jeg Bladet fra Munden, erklærede min inderlige Kjærlighed og bad om hendes Haand. Hun sænkede Øjenlaagene, derefter hele Hovedet og sagde med en Stemme, der indgød mig det bedste Haab: „Min Herre! der er kun een Hindring ivejen — at bortrydde den — overlad mig til mig selv i tre Dage — og — vær nu

vakker — forlad mig." Hun snoede sig hurtigt om og forlod mig. — Jeg var vis paa min Salighed."

Her afbrødes han ved Vaagekonens Nærmelse. Hun hviskede lydt: „De taler saa højt, at De vækker de andre Patienter eller holder dem vaagne paa en Tid, da hvem der kan, skal sove. — Gjem heller Fortsættelsen af Deres Historie til imorgen! det er ogsaa bedst for Dem selv."

Og saa gjorde han.

Tredie Nat.

Paafølgende Aften, da der var blevet roligt paa Stuen, tog min Sidemand ved igjen saaledes:

„Med min Salighed var det inte ret bevendt. Jeg bildte mig ind, at jeg svævede i den sjette Himmel tæt op mod den syvende; men jeg mærkede pludselig, at jeg krøb plat nede paa Jorden. Jeg fandt, at det var en Formastelse mod min Engel, hvis jeg uden hendes Tilladelse løste Kongebrev, ellers havde jeg gjort det uden Ophold. Jeg ilede til hende, for at modtage et bestemt „Ja." I de tre Dages Mellemrum havde hun forandret sig næsten til Ukjendelighed. Det stjerneklare Aasyn var nu overtrukket med et gjennemsigtigt Slør eller det var i Skygge. Øjnene vare blevne mindre og mattere, Læberne smallere, tilknebne, Morgenskjæret var borte fra Kinderne, hele Figuren sunken nogle Fingersbred. Hvad kunde være Aarsagen hertil, uden Længselssmerte — efter mig? Det kunde jo ikke være Andet. Jeg angreb hende med stormende Veltalenhed, med Elskovs

ømmeste Hjertesprog. Hun gav sig ikke, hun veg ikke. Hun bad om fire og tyve Timers Stilstand. Indrømmet. Jeg sov ikke et Øjeblik i alle disse fire og tyve Timer —"

„Drømte De ikke heller?"

„Hvor kunde jeg drømme, naar jeg ikke sov?" —

„Paa en Maade; jeg mente: om De ikke drømte om, at hun vilde blot holde Dem for Nar?"

„Det gjorde hun ikke, som De strax vil høre — mig holder man ikke for Nar. — Jeg forbiede mig ikke, jeg fløj til hende — ah! hun var igjen den sædvanlige glædestraalende, tillokkende — Sirene. Jeg greb efter hendes Haand — hun lagde dem begge paa Ryggen og sagde: „hverken den højre eller den venstre! de tilhøre nu begge en Mand, som vel ikke er saa smuk som De" — sagde hun skjelmsk — „alligevel har han forstaaet i en Fart at vinde mit Hjerte, og i den samme Fart skal vi giftes — undskyld derfor!" — Hun nejede, vendte sig og hoppede væk. Der stod jeg. Jeg overvejede, hvilken Dødsmaade kunde være baade den hurtigste og den pæneste: Drukning — det er hundsk, Hængning — den bruger man til Tyve, Skydning er saa voldsom, Gift pinagtig: jeg kunde ikke blive enig med mig selv, og derfor bestemte jeg mig ikke til nogen af dem, men gik hjem og lagde mig tilsengs. Da jeg vaagnede, fandt jeg det forunderligt, at jeg havde kunnet sove, og begyndte at ræsonnere over min Stilling. Jeg skal aldrig nægte, den var ubehagelig. At slaa op med min Kjæreste for at bejle til en Anden og faae Nej, To for Een og Ingen af To, det var overraskende. Besluttede jeg da, efter otte Dages Overvejelse, at gjøre Marie lykkelig. Med dette Forsæt nærmede jeg mig hendes Bopæl, gik

ind og hørte: at Familien var rejst fra Byen for bestandig, man vidste ikke hvorhen; fik det heller aldrig at vide."

Baagekonen havde, mod Slutningen af hans Beretning, nærmet sig Foden af hans Seng, hvor hun med sammenlagte Arme saa ham stift i Ansigtet. Da han holdt op, lagde hun sine Hænder paa Hjørnestolperne og sagde:

„Har De Lyst at vide, hvorledes det siden er gaaet hende, da kan jeg godt sige Dem det, for jeg har kjendt hende meget nøje, saavelsom hendes hele Skjæbne lige til nu."

Her maatte hun standse, da en urolig, meget lidende Patient raabte paa hende og hun længe maatte pusle ved ham og strax derefter ved en Anden.

Fjerde Nat.

Paa bestemt Tid nedlod sig vor Baagemo'er paa en Stol mellem begge vore Senge og talte, som følger:

„Marie var et godt Barn, men havde ikke ret meget af det, man kalder fin Opdragelse: hun kunde synge, men ikke spille, hun forstod ingen fremmede Sprog, havde ingen Snakkefærdighed; langt mindre Gaver til at skose eller skjære enten Nærværende eller Fraværende. Men hun havde almindelig sund Forstand, et ømt og trofast Hjerte. Med et saadant Hjerte hang hun ved den Troløse, der alene havde til Hensigt at betjene sig af hendes uskyldige Godtroenhed til at bedrage hende, naar hun havde føjet hans vilde Begjærligheder. Da han fornam, at det vilde falde ham saare vanskeligt at

opnaa sin slette Hensigt, forlod han hende, for at prøve sin Lykke hos Frøken Morgana.

„Da Marie erfarede dette, blev hendes Sorg til Græmmelse; og hun havde allerede givet Afkald paa Livets og Kjærlighedens Glæder, da han, efter sit Uheld hos Frøkenen, vendte tilbage til den forkastede Jomfru. Men borte var hun, og borte blev hun. Det var gaaet tilbage med Faderens Formuesomstændigheder. For Levningerne kjøbte han en lille Gaard paa en Udkant af Sælland, hvor han i de første Aar slog sig nogenledes igjennem.

„Marie fik flere end een Bejler; men hun havde afsvoret Ægteskab saavelsom Kjærlighed. Havde hendes Hjerte før været varmt, saa var det nu blevet saa koldt, at det aldrig mer kunde optøes.

„Faderen kom i Gjæld, sank stedse dybere og dybere og græmmede sig tildøde. Med det Lidet, der kunde reddes, tyede Moder og Datter ind til Kjøbenhavn, indlejede sig simpelt og ernærede sig taaleligt ved kvindelig Haandgjerning. Saaledes hengik nogle Aar. Da blev Moderen nedlagt paa et langvarigt Sygeleje, fra hvilket hun aldrig mere opstod. Datteren maatte arbejde for Begge, og da Moderen var begravet, havde Marie af fordums Velstand ikke mere igjen, end hvad der kunde rummes i en liden Kiste.

„En menneskekjærlig Læge, der havde behandlet den Gamle i hendes Sygdom, seet den nu i de Fyrre gaaende Maries Omhyggelighed og Begges tiltagende Nødlidenhed, tilbød denne en Ansættelse som Vaagekone paa et Hospital."

Dette Sidste slog os Begge paa eengang, vi stirrede med sælsom Forventning paa den tandløse Kjælling.

„Der er hun endnu, og her sidder hun.“

Min Nabos Ansigt fortrak sig, Overdynen skjælvede konvulsivisk. Hun traadte til og lettede den, idet hun sagde: „Hvor er Ringen, jeg gav Dig?“

Hun saae flygtigt paa Fingrene af den spjælkede Arm —

„Naa, den er borte, Du har vel givet den til en af de Mange, Du efter mig har forraadt; men se! her er min, paa samme Sted hvor Du satte den. Der skal den blive siddende, naar jeg kommer ned i Omklædningsværelset — jeg mener Graven — for engang at vidne mod Dig, naar de Døde opkaldes til Dommen.“

Hun svævede hen til sin sædvanlige Plads, lig en Skygge fra de Dødes Land — der var i samme Øjeblik den Troløses bortflygtede Sjæl.

Kjærlighed i Vildmosen.

I.

1846.

Vokkedal hedder en By lidt Syd for Limfjorden og tæt hen mod Kattegat. Til Værn mod dette og til Læ for dets Storme har denne Række af straatakte Huse en Række af sammenhængende Høje, dem de kalde Molbjergene. Træd op paa en af disse „Knuder“ og se Dig først mæt paa Havet; drej Dig saa om mod Landet! Her er noget ganske Andet at se.

Bag Dig havde Du Blaat; foran Dig har Du nu Graat eller en Naturfarveblanding af Graat, Gult og Brunt. Hvad for en Hovedfarve er den fremherskende, er vanskeligt at afgjøre; men paa Kjedlens Overflade er opkogt en, der kan sætte en Sællandsfar i slet Humør.

Denne Moseørkens Udseende vilde være milevidt aldeles ensformigt, hvis den ikke var paa to Etager, den ene tre til fire Alen højere end den anden, lidt brunere af Lød, da Lyngen paa det mindre sumpige Jordsmon trives, skjøndt tarveligt.

Men kig videre ned i Sydvest og op i Nordvest! Hist opdager Du en anselig Menneskebolig med Hauge til og paa den nordligere Kant en ordentlig Skov. Bag denne ligger, men fra dit Standpunkt usynlig, ogsaa en Herrevaaning, benævnet Høstmark. Dette Navn, saavelsom den forriges: „Vildmosegaard“, antyder en

yngre Oprindelse, nemlig paa en senere Tid, da Vandherredømmets Svækkelse indrømmede Beboelse paa disse Oaser.

Høstmark er opstaaet langt tidligere end den anden, Mosegaarden, eftersom dens Beliggenhed egentlig er paa en Halvoase. Den Sidste skulde maaske endnu ikke været til, hvis ikke Kjærlighed — den første Vindmøllebygger — ogsaa her havde viist sin vidunderlige Magt.

En adelig Herre blæste nogle Bønderhytter overende og opbyggede paa Tomterne det nuværende Lindenborg. Navnet erholdt den, for at Mindet om hans Frue kunde vedligeholdes: jeg sørger nu ogsaa derfor paa en anden Maade.

„Das Fräulein von Linden" var en fattig Skjønhed og følgelig med kun svagt Haab om at vorde Frau, da Junker Hans aus Dänemark daraußen saae og forelskede sig i hende. Hun bønhørte ham og fulgte med til hans Bolig i Blenstrup. Paa hendes Befaling blev det nye Herresæde opført og opkaldt efter den naadige Frue.

Denne Dame var ellers intet mindre end naadig, hvilket Flere end Junkeren fik at føle; og kan man sætte Lid til hendes ej uddøde Eftermæle, var hun en Messalina baade i Vellyst og Grumhed.

Førend der begyndtes paa Bygningen, lod hun grave og mure en flere Favne dyb Brønd indenfor det vordende Slots Omkreds. Da den ikke gav Vand, bestemte hun den til Bevaringssted af Ferskeri om Sommeren, forsynede den med en tætsluttet Lem, ikke til at drages op, men til at falde ned, naar en Skaadde under den blev trukken fra. Hvorledes dette bevirkedes, blev hendes Hemmelighed, i hvilken ingen Anden gjordes

delagtig, undtagen Tømmermanden, som, for ej at røbe den, blev det første Offer i Lindenborgs Oubliette*): han forsvandt og forglemtes.

En Tjener blev hans Efterfølger, saasnart den kvindelige Rolf Blaaskjæg, ked af ham, havde kastet sine Øjne paa Kudsken. Denne og efter ham Gartneren nød samme Løn for deres natlige Opvartninger.

Der hviskedes i Gaarden og mumledes udenfor om disse ubegribelige Forsvindelser. Man var ikke uvidende om hines Forhold til Slottets Herskerinde, men tænkte, at hun havde givet den Ene efter den Anden Penge til lønligen at rømme bort fra Egnen.

Herren tilbragte sin Tid med junkerlige Forretninger; Tøvejrsdage fordrev han med Riden, Jagen, Sviren og Lystighed i Selskab med Ligedanne; og dette Herreliv greb ofte ind i Nattens Rettigheder. Paa saadan Maade vare flere Aar blevne borte for ham. Det første Aar af hans Ægteskab var ikke forbi, før hans Kjærlighed til Hustruen var bortdunstet, og han gik sine Veje, som hun gik sine.

Det indsees let, at han med saadan Levevis tænkte kun nødigt og flygtigt paa alvorlige Ting. Alligevel forekom disse Rømninger ham betænkelige. Hans Svirekamerater ytrede ligeledes i lyse Mellemrum deres Betænkeligheder, saavelsom i dunstfulde Timer Anmærkninger over Junkerindens Mistænkelighed i Kjærestesager.

Dog skulde han have slaaet alt dette hen i Vejr og Vind, hvis ej — som Sagnet beretter — en af Slottets kvindelige Tyende, hos hvem Herren trøstede sig over Fruens Utroskab, havde, figurlig talt, sat ham Spjælke

*) Underjordiskt Fængselkjælder.

paa Øjnene. Hun berettede, at hun havde seet Skytten og et Aarstid efter Gartneren ved Midnatstide gaa med Fruen hen til et af Taarnene, forsvinde derinde og hende begge Gange komme ene tilbage; og var det just paa de Tider, Begge forsvandt.

Junkeren blev nysgjerrig, tog Mod til sig og forlangte Nøglerne, som Fruen havde taget i Forvaring.

„Der er ikke Noget at se," sagde hun; „men vil Du derind, skal jeg ledsage Dig."

Da hun havde aabnet Døren til Oubliétten, bød hun ham gaa foran. Han gik, traadte paa Lemmen og sank ned mellem fine Medbejleres Aadsler. Lemmen lukkede sig for stedse. Fliser bedækkede snart efter den og det græsselige Værelses hele Gulv.

Saavidt til foreløbig Indledning.

I Egenseklοster, der oppe ved Limfjorden, var der en Abbed engang — ja det var saa omtrent midt imellem den Tid, da den bøhmiske Gaas blev stegt i Konstanz, og den, da den sachsiske Svane hævnede Gaasens Død, uden at blive stegt. Den samme Abbed Eusebius var en oprigtig Katholik: han holdt paa Formen, kuede Fornuften og kvægede Sandserne, især fine egne; var da sandselig i Løndom og aandelig aabenlyst, som det sig hør og bør. Han passede Messe og Ottesang, tømte sit Bæger uden Klang; han gjorde Opvartning for Gudsmoder in effigie og for smukke Piger og Koner in corpore. Saadan Noget har Følger; blandt hvilke een, om hvilken denne Historie drejer sig.

„Si non caste, tamen caute!"*) var en af hans faderlige Formaninger til Novicerne. Han selv var hverken castus eller cautus. — Hans Formand i dette gejstlige Sinecure havde faaet den tilkommende Eftermand saa kjær, at han brugte ham meget ung i Bestillinger, ogsaa verdslige, udenfor Klostermurene.

Den første af de forannævnte Herregaarde laa indenfor Munkekasernens Enemærker. Dens gejstlige Herre beskikkede en Munk til om Sommeren at have Opsyn med Gaardens Drift. Eusebius erholdt denne Bestilling, saasnart han, kun lidt over de Enogtyve, havde ladet sig omhylle med Kappen og bedække med Hætten.

Paa disse Tider havde Gudumlund en ung, adelig Enke til Herskerinde, døbt Marie Malene. Hun faaer Eusebius at se og finder ham snart værdig til at vorde hendes Skriftefader. En bedre kunde hun ikke have udvalgt sig: inden Aar og Dag viste sig Frugten af deres Andagtsøvelser, et Pigebarn. — Det Samme betroedes Skovfogden ved Høstmark til Pleje, voxede og blev smukkere, end sommetider gavnligt er for en femtenaars Tøs.

Som jeg nu videre skal fortælle: der havde Lindenborgs Messalina en Halvbroder, langt yngre end hun og langt bedre af Sind og Tænkemaade. Det gik nu saa, at han besøgte Lindenborg, hvor han snart kom til at holde mer af Svogeren end af Søsteren. Han var jo en tydsk Adelsmand fra Røver- og Riddertiden, og paa det jydske Slot førtes der „ein freies Leben" — (undtagen i Oubliettén) — det behøver ikke at males,

---

*) Ikke saa kydsk som forsigtig.

for man har Malerier nok i den genre, og de ere brogede nok.

Vildsvin og andre vilde Dyr, saavelsom vilde Mennesker, var Halvøen dengang vel forsynet med. Vildt udæsker til Jagt. Dens Vaaben var endnu de gamle: Bue og Spyd; thi vel var Krud opfundet af den sorte Munk; men det brugtes kun til Morterer og Kanoner.

Junker von Linden blev paa en Jagttur skilt fra sit Følge og forvildede sig. (Det Samme hændtes Kong Henrik den Fjerde.) Sulten, tørstig, træt og gnaven støder han paa Skovhuset, gaaer derind og faaer Vind for alle sine Mangler. Else — saaledes hed hint Elskovsbarn — var elektromagnetisk og virkede i denne Egenskab paa Junkeren; der blev strax Rapport imellem dem, men!!! — — —

Man maa kalde det, hvad man vil: Kydskhed, Blyhed, Klogskab, Listighed; men dersom Evas Døtre ikke vare saa tilbageholdende, som Adams Sønner ere fremfusende, da var Verden for længe siden bleven splittergal. Vor Junker var nærved at blive det, da hans Storme, en efter den anden, afsloges.

Dog opgav han ikke Belejringen, men betroede Søsteren sin Nød. Da hun var af de yderst sjeldne Mennesker, som elskede det Onde for dets egen Skyld, lagde hun ham strax en Plan til at forraske, bortrøve Pigen og faae hende saaledes i sin Magt, at hun maatte blive tvungen til at kapitulere. Dette Forslag oprørte hans uforfordærvede Sind, og hans skarptbebrejdende Afslag slog af Søsteren et Smil, der havde saameget Giftigt i sig, at han uvilkaarlig gøs og, uden at mæle, forlod hende.

Da han var borte, nikkede hun, ikke med smilende

Mine, men med et Aasyn, som naar hun havde tillaaset Oubliettens Dør.

Vor Junker ilede til den Elskede og fortalte hende rentud, hvad den onde Søster havde tilraadet ham; men lagde til: at naar hun vilde tage ham til Ægtemand, var han dertil strax beredt og derpaa forberedt, saasnart en Gejstlig kunde formaaes til at forrette Vielsen.

Pigens glade Tanker faldt i Øjeblikket paa Pater Eusebius. Denne kom nemlig imellem i Skovhuset, for at se til sin Datter, hvem han virkelig elskede, men med en renere Kjærlighed end den, der havde givet hende Tilværelse. Dog røbede han aldrig for hende, hvor nær de vare beslægtede, men angav som Aarsag til hans Ømhed for hende: at hun var hans, formedelst en mislig Sag, bortrømte Broders Barn.

Saadant troede vel Plejeforældrene ikke, men vogtede sig nøje for at ymte herom til Datteren; Præstemagten var endnu dengang en frygtelig Bussemand.

Hun betroede sit Hjertes Anliggende til Eusebius, hendes formentlige Farbroder. Denne viste sig ogsaa villig til at opfylde hendes Ønske; men da han ret godt kjendte Fruen paa Lindenborg, indskærpede han hende den yderste Forsigtighed og forestillede hende Nødvendigheden af en ligedan hos Kjæresten.

„Men naar I nu ere forenede, hvad saa?“ spurgte han, „og hvorhen saa?“

„Til min Kjærestes Søster, tænker jeg,“ svarede hun.

Munken virrede med sit skaldede Hoved og sagde mørkt:

„Den Vej var den allerværste, som vælges kunde. Du bliver her for det Første, min Datter; og din Mand

aflægger Dig sine lønlige Besøg som en Tyv om Natten. Men mærke I Uraad, og at hun paa Lindenborg har faaet Nys om Eders Forbindelse, saa maa I øjeblikkelig gribe Flugten."

„Gud hjælpe os! hvorhen?" udstødte hun skjælvende.

„Naar I," svarte han, „kunne finde Eder i at leve ene To, adskilte fra alt menneskeligt Samkvem, uden at se Andre end mig og En til, da skal jeg sørge for et Fristed, hvor ikke engang en Ræv skal opsnuse Jer."

Pigen greb hans Haand og kyste den, hendes Taarer vædede den.

„Men," sagde hun, foldende sine Hænder, „kan en Kvinde da være saa grusom mod sin egen Broder?"

„Mit fromme Barn!" svarte han, „se Dig omkring paa alle disse Træer og Vækter: allesammen have de grønne Blade, smukke Blade; men pluk nu et af hver og læg dem ved hverandre! Du vil ikke finde to ligedanne, hverken af Skikkelse, Farve eller Smag. Saaledes gaaer det og med os Mennesker: om vi vare tusinde Millioner, ikke tvende vilde findes ens i Sind eller Skind. Dette Nældeblad der har i Figuren Lighed med denneher Plantes, men det er mørkere, det har Braadde, det brænder Dig. — Hun, jeg advarer Dig for, er en Brændenælde."

Som han havde udtalt sine sidste Ord, kom Elskeren belejligen til og blev nu ligeledes underrettet om det Glædelige, som Fader Eusebius nyssen meddelte Kjæresten, lige til Advarslen mod den farlige Søster. Denne var allerede bleven overflødig.

Ved hans Tilkomst viste hans ellers stedse aabne og livlige Ansigt en urolig Mørkhed, som flygtigt smittede Pigens; men den unge Mands vilde ved Trøstens

og Haabets lysende Straaler endnu ikke fuldkomment lade sig udglatte.

Grunden til denne hans ualmindelige Forstemthed blev naturligvis efterspurgt, men ikke forklaret. Fortælleren her, som kjender den, afholder sig fra for skikkelige Menneskers Øjne at fremstille Noget, der, hvis vor Junker ikke som Joseph havde revet sig ud af Garnet, skulde styrtet ham i en Fortvivlelse lig den, for hvilken en israelitisk Kongesøn gjorde sin Søster til Offer.

Abbeden grublede nogle Øjeblikke, ikke ret mange; da indesluttede han Parret i sin Favn og sagde:

„Med Eders Forbindelse har det stor Hastværk; endnu i denne Dag maa I forenes for Tid og Evighed og jo før jo heller skjule Eder saalænge, til I blive istand til at forlade denne giftige Bund. Een Dag, højst to, tøve I hos Skovfogdens; han røber Eder ikke, hans Kone ligesaalidt; for de tør ikke. Min Søn!“ — han lagde Hænderne paa hans Skuldre — „Du kjender ikke den Skat, jeg idag skjænker Dig — det er hende der staaer! Lad den ikke stjæles, ikke røves Dig fra! Se til, Du kommer vel og snart fra Borgen! Har Du Mere, end Du paa eengang kan bære, skal jeg sende Dig ved Natten en tro, taus og forsigtig Klosterbroder, som kan hjælpe Dig at bjerge det. Hold saa Dig selv og din Hustru inden hine Vægge, indtil jeg faaer indrettet til Eder andensteds.“

Sildigt paa Aftenen sneg sig den unge Mand ind i Slottet, udenfor hvilket Klosterbroderen allerede biede efter ham; — Indgang, Udgang, Bjergning, Alt gik heldigt, men — ikke ganske ubemærket: Messalinas dafortiden opvartende Kavaleer, Ridefogden — nys kommen i Tjeneste — havde fornummet Noget til den

natlige Færsel; og da Junkeren næste Dag savnedes og Søsteren lod anstille Undersøgelser, fik hun af Fogden den Underretning: at han i en Frastand havde skimtet noget Levende, som skred fra Gaarden af Øster paa.

Nu maatte han fungere som Spion allevegne paa den Kant. Efter Generalindens Ordre forklædt som Natmandskjælling og med et Tørklæde bundet om nederste Del af Hovedet, for at skjule Skjægget, tiltraadte han sin værdige Bestilling.

Efterat have seet og hørt sig for i store og smaa Gaarde, med Enstedhuse, kommer Udsendingen ogsaa til Skovhuset et Par Dage efter den stilleglade, lønlige Vielsesfest. Den lyksaliggjorte Ægtemand gaaer just gjennem Kjøkkenet, hvor Tiggersken sidder, og bliver strax opmærksom paa hendes mandige Ansigt og firskaarne Legeme.

Han standser og spørger: „Hvad er Du for en Karl?"

Dette „Karl" slog denneher Kumpen; dog tabte han ikke Hovedet, som Frankeren siger, men svarede paa jydsk Bondemaal: at hun var en fattig Enke der og derfra og bad om Noget i Guds Navn.

Junkeren greb i Lommen og gav et Par Skillinger, men kom derved Spionen saameget nærmere, at han tydelig saae paa de øverste fortprikkede Kindbakker, at de nylig maatte være ragede.

„Gaa til Bekjendelse!" raabte han og løftede Haanden, „og siig strax, hvem Du er, og hvad Du har her at bestille!"

„A haar ett ant aa bestell," svarede Skjelmen, „end aa be om nød, — han sie saa wes o mæ, saade

A haa let Skjæg, men vel han ænnele veed hwofor, da ær ed, faade A desvahr ær en Hwærken."

Junkeren forstod ham ikke, men Skovfogden var nu just kommen til.

„Pfui!" udsprudede denne Tydskfødte, „ein Zwitter!" snurrede sig om og ud af Kjøkkenet, Junkeren efter ham.

Som de keg ud af Stuevinduerne efter den mandhaftige Tiggerkvinde, siger Skovfogden:

„Hun ta'er for lange Skridt til at være et Kvindfolk; det er vist en forklædt Gavtyv. Skal vi ikke trække Tingesten ind igjen og holde skarpt Forhør? jeg ynder ikke saadanne Øjne."

„Lad 'en være, hvad 'en er; det kan være mig ligemeget," var Svaret. Den Anden virrede med Hovedet og brummede:

„Vi vil lukke tættere, end vi sædvanligen plejer; hav Eders Spyd og Jagtkniv paa rede Haand nær ved Sengen! Vi kunne gjerne faae en urolig Nat."

Den fik de. Ved Midnatstid, da de Nygifte laa sødelig indslumrede, pikkedes hurtigt og stærkt inde fra Skovfogdens Sovekammer. Den unge Kone, som var mere lydhør og letsøvnet end Manden, fornam det og vækkede ham. Han sprang op, hans Blik faldt paa Vinduet, hvorfra i samme Øjeblik noget Mørkt nedgled. Han greb Spydet i den ene Haand, tog Kniven i den anden, keg og lyttede. Han opdagede gjennem Skumringen fire Mænd, som hviskede ivrigt til hverandre og derpaa nærmede sig Vinduet. Et Brækjern anbragtes, og Vinduet opreves.

Tydskerens Hjerte sad, hvor det skulde sidde: paa den nærmeste Indbryder kløvede han Hovedet, gjennem den næste jog han sit Spyd; de to Andre forsvandt.

Nu kom Skovfogden til, men forsilde til at yde Bistand, da han ikke før havde faaet Noget om sig og fundet et Værge.

Den Spydstukne havde saameget Liv tilovers, at han kunde sige, hvo der havde udsendt dem, for at fange og føre de Nygifte til det skumle Lindenborg.

„Inat," siger Skovfogden, „blive vi nok sikre, men inden den næste maa I være herfra."

„Hvad skulle vi gjøre ved de Døde?" spurgte Junkeren.

„Begrave dem," svarte hans brave Vært, „her nærved i Skoven er en Ulvegrav, der kyle vi dem ned, lidt Jord og tørre Grene ovenpaa: lad saa disse Aadsler ligge til Dommedag."

Da de vilde til at slæbe Ligene hen til den Grav, der egentlig var bestemt for Rovdyr, saae de, at den foregivne Hværken var den Ene, endnu iklædt sin Maskeradedragt; hun kom snart til at blive den Andens bestandige Kontubernal.

NB. Fortællingen kan vel gjerne betragtes som sluttet her; alligevel skal siden følge en annekteret. De, som have fulgt nu „Manden i Mosen," ville, haaber jeg, følge ham, naar det gaaer om igjen.

Kjærlighed i Vildmosen.

II.

1847.

Det Strøg, i hvis Midte Vildmosegaarden nu befinder sig, var højt op i Tiden en ukjendt Halvø mellem Sumper og Sommergræsgang alene for Skovens vilde Dyr. Men efterat Høstmark var bygget og dens omliggende Fastland opdyrket, trængte først Jægere Syd ud gjennem Urskoven; og med disse siden efter Hyrder og Fæhjorde.

I lange Tider gjorde Ulve endnu Munkene Herredømmet stridigt: Jægere og Hunde maatte beskytte den græssende Hjord og med dagligt Besvær udføre og hjemdrive det tamme Kvæg.

Da fandt endelig en Klosterbroder paa, at der skulde bygges Vaaningshytter og Nøds derude, og som tænkt saa gjort. I over hundrede Aar havde her een anakoretisk Hyrde afløst den anden. Dette dyriske Ministerskifte foregik hvert tredie Aar: længere ensomt Liv ansaaes utjenligt baade for Eremiten og for Munkenes Spisekammer; det var nemlig alene Stude, der bleve først vinterfodrede og derefter græssfedede. Ved Afløsningen fik gjerne Formanden, naar han havde passet sin Dont ærligt og troligt, en bedre og rosommere Stilling i Klosterets Nærhed.

Det var en smuk Septemberdag — en af dem, da det hverken er for varmt eller for koldt, men lige tilpas.

Den brave Tydsker — jeg troer han hed Götz — havde ved Skovfogdens Medhjælp paa den søndre Ende af det beboelige Landstrøg mellem Vester- og Øster-Vildmosen faaet indrettet en Hytte, eller med gammelt Tømmer indvendig beklædt den, og udvendig med Mønnetørv, hvilket i Frastand gav den Udseende af en Stump Dige. Her tilbragte Manden og Konen deres Honningmaaned (som Briten siger og som lyder sødere end vore „Hvedebrødsdage").

Kun fra Østsiden vidste en og anden Jæger at finde Gangvej over til Øen; den havde Pater Eusebius ogsaa ladet sig vise; derfor kunde han og vejlede det elskende Par, skjøndt tvende Raadner (Rødner i Almuesproget), for brede til at springe over, gjorde det nødvendigt at lægge Fjæl fra Tue til Tue.

Lindenborgs Messalina havde siden Halvbroderens Flugt ikke været ledig; hendes Ridefoged fik Befaling at spejde, og det gjorde han med saa megen Flid og Fremgang, at han kunde aflægge Beretning om det, vi allerede vide, paa Eremitagen og dens Beboere nær.

Hendes Naade gjorde kort efter en Ridetur med hendes Cavaliere servante hen mod Vestkysten af Mosen, vi veed nok. Da opdagede hun paa Vildholmen den nye grønne Forhøjning; og som de Onde ere almindeligen meget opmærksomme — ligesom Rovdyrene — vender hun sig halvt paa Hesten til sin bagved ridende Kammerjunker, peger ad Forhøjningen og siger:

„Hvad er det? jeg har aldrig seet det før."

„Jeg ikke heller," svarer han; „men har her været Mennesker, saa kan her vel være endnu." —

„Det maa vi have efterseet!" sagde hun hurtigt, men lagde summende til: „Det skulde dog aldrig være

min Broder? Han forsvandt med Et og er ikke seet af noget Menneske — kunne vi ikke ride derover?" —

„Ikke fra denne Kant; men fra den anden Side kan det være muligt at gaa eller hoppe over paa Tuerne."

„Etsteds maa de der have humpet over; lad os ride omkring og se ad!"

De red Sønden om langsomt og besværligt, saae ingen rimelig Overgang, henvendte sig derfor til Beboerne i Dokkedal, hvor de fik den Underretning: at det ikke var muligt tilfods at komme over, undtagen paa et Strøg, som kun Jægere kjendte.

„Skaf os fat paa saadan En!" raabte hun.

„Ja saa maa vi tilbage og Syd om Mosen!" svarte han.

Det gik langsomt, men ikke lysteligt. Fruen skjældte og smeldte; dog derfor gik det ikke raskere.

Endelig blev man en Mand med Bøsse vaer; man gjorde Tegn og stræbte hen til ham.

„Aa! viis os, hvor vi kan komme hiftover," sagde hun.

„Hvad vil I der?" sagde Jægeren. „Derover kan Fanden ikke ride; og gaa, det skal være om Vinteren i stærk Frost. Nu maatte I have sexalens Fjæl med, for at komme over Rødnerne, for dem kan Hun ikke skræve over."

„Saa skaf mig en Fjæl og viis mig afsted paa dette fordømte Morads!"

Jægeren satte Bøssen til Foden og sagde: „Hvem er Hun ellers?"

„Jeg er Fruen paa Lindenborg," hvinede hun og satte Hænderne, ikke just i Siderne, men paa Grebene af to Dolke, som sad der i Bæltet.

Jægeren blev forskrækket ved at høre, hvem han havde for sig:

„Nu skal jeg strax være her igjen med Fjælen,“ sagde han ydmygt og løb hen til det nærmeste Hus, fra hvilket han snart medbragte Brædtet.

Nu bad han Begge staa af Hestene, for hvilke han lovede at sørge, indtil man kom tilbage. Derpaa førte han dem hen til Fodstien over Mosen, flyede Ridefogden Brædtet og gav ham fornøden Underretning om dettes Brug over Rødnerne.

Nu skred Begge afsted, han foran. De kom til den første. Han anbragte den smalle Bro, gik først over, hun bagefter. Man kom til den anden Mudderkanal. Ogsaa denne passeredes lykkeligt — af ham; men da hun kom midt paa Fjælen, vippede den, og hun faldt i Pølen, og under Skrigen om Bistand, som Fogden enten ikke kunde eller ikke vilde yde, sank hun ned i Mudderet og er ikke siden kommen op: Vildmosen blev hendes Oubliette.

Dette blev snart bekjendt. Den fromme Eusebius førte strax sin Datter og Svigersøn ind paa Lindenborg, hvor de skal have levet i mange Aar, men omsider være nedlagt i Kirkegaardens Oubliettter, uden Efterkommere.

Valbypigen.

Fortalt af Peer Spillemand.

1847.

Det falder mig just ind, at jeg engang — ja det er nu mange Aar siden — da jeg som nybagt Student gik over Gammeltorv fra Nygade, De veed, og ligefrem til Frederiksberggaden; for jeg vilde til Valby og spise Tykmælk, skal jeg si'e Dem; og saa paa Hjørnet der ved Apotheket, De veed, der staaer En, men han staaer og gloer paa Valbykonerne, og saa si'er jeg til ham:

„Hvad seer Du efter?“

„Det kan være Dig det Samme,“ si'er han.

„Det kan det ogsaa,“ si'er jeg.

Men saa vender jeg mig og seer hen ad den samme Kant.

Ja der sad alle disse Damer i deres Nationaldragt, som De nok kjender, med Kurvene foran sig.

„Gi'er Du blødkogte Æg,“ si'er jeg, „saa gi'er jeg —“

„Saa gi'er jeg Dig“ — udbrøste han — „baade Døden og Djævelen! — la' mig være, Peer! Jeg har her Noget at tage vare, som ikke rager Dig.“

„Megen Fornøjelse!“ svarte jeg, sprang op ad Trappen og ind til Apothekerens og fik mig en Bitter, De veed, for jeg kjendte baade ham og hans Provisor, og de var virkelig begge To ligesaa flinke Folk som de, der er der nu.

Om Forladelse! jeg kommer fra Det, jeg egentlig vilde fortælle — det var — jeg maa gjøre Dem opmærksom paa, at Valbykonerne dengang ikke som nu vare etablerede omkring Springvandet — altsaa ligeudfor Apotheket sad disse huslige Madmødre; og blandt disse fik jeg Øje paa en, hvis Øjne sigtede paa denne her — Provisor vil jeg kalde ham, da han „saae forud" fra Apotheket — jeg kan just ikke si'e, hun var smuk, hun var, som Folk er flest, og noget tilaars; hun kunde følgelig for sin egen Person ikke saa stærkt tiltale ham; seer De: der maatte stikke Andet under denne Okularkorrespondance.

Jeg har altid været overordentlig videbegjærlig: jeg gik derover, henad Nygade, drejede saa tilhøjre og slentrede nedad Valbyparaden. Jeg inspicerede, men fandt ikke noget videre Mærkeligt, før jeg kommer til Enden af Rækken.

Den Næstsidste i samme var ikke saa føer som de Andre; hun sad og ludede med Hovedet og ragede i Æggekurven med den ene Haand — jeg blev forbauset, for simple Bønderfruentimmer, skal jeg si'e Dem, har ikke saa fine, hvide, nydelige Hænder; og saa var det meget natyrligt, at jeg gjerne vilde se det tilsvarende Ansigt.

Jeg fik det at se, men jeg forsikrer Dem helligen paa: denne overordentlige Skjønhed i Valbydragt forbausede mig. For ikke at vorde fasttryllet, flygtede jeg, dog ikke længer end til den nominelle Provisor. Han havde en egen Maade at smile paa, naar han var skjelmsk, for saa trak den venstre Mundkrog sig højere op end den højre; og saa si'er jeg ogsaa lidt skjelmsk: „Faaer Du nu din Risus sardonicus?"

„Saae Du Noget?" si'er han.

„Æg og Høns," si'er jeg tørt, „og —"

„Og?"

„En Kylling." —

„Naa?" —

„En to tre fire fem sex tyv, Fanden være Hønsetyv. —"

„Fanden maa tro Dig, Peer!" si'er han; „men min Kylling la'er Du være at plukke — kom med, saa skal jeg kagle Dig Noget for."

Han kastede et Kys paa Fingeren over til Kyllingen, tog mig under Armen, vi vendte os og gik ud af Vesterport.

Vi vare langt derudenfor, inden det behagede ham at lukke sin Mund op, og naar man skal vente for længe, saa bli'er man gnadrig, De veed; det blev jeg natyrligvis og si'er til ham: „Det var et morsomt Eventyr. —"

„Hvad for et?" si'er han.

„Det om Valbypigen. —"

„Ah! Ursäkta! Jeg tænkte saa meget, at jeg glemte at tale — kjender Du Løberød?"

„Nej." —

„Du har maaske ikke nogensinde besøgt det svenske Danmark?"

„Hør!" si'er jeg, „Du begynder med Geografi; jeg havde ventet Historie."

„Hys! Du tier og hører. Seer Du: ovenpaa Løberød Slot hæver sig en Altan, jeg hævede mig igjen paa Altanen — jeg havde nemlig opholdt mig et Par Dage ifjor ved denne Tid hos Forvalterens og nydt en særdeles god Omgang. Om Dagen skenade jag i sänder*); faaer jeg saa i Sinde en dejlig Morgenstund

*) Løb jeg om paa egen Haand.

at bestige det omtalte Observatorium. Ah! hvilket Panorama! men nok om det! — Du kjender jo nok Davids Eventyr med Fru Urias — nu dublerede jeg Davids Rolle og hun Generalindens — misforstaa mig ikke, hun havde Klæder paa, Morgendragt, tynd og luftig; og hun generede sig ikke, Du forstaaer mig nok, for hun saae mig ikke og troede sig alene med de andre Foraarsfugle. Men den, der saae hende, det var mig — hør! jeg vil ikke sige Dig mere, end at jeg øjeblikkelig blev en Halvgud — Du forstaaer mig nok. Havde hun ikke bortfjernet sig, jeg havde staaet der endnu, men ved en Vending fik hun Øje paa mig. Hun skreg ikke — Forskrækkelse kan ogsaa gjøre stum — hun flygtede. Hør! det var for mig, som om hun havde taget Daglyset med sig. Hvorledes jeg kom vel ned af Altanen, begriber jeg ikke; men dernede møder jeg min Vært. „Hør!" si'er jeg, „hvad var det for et Væsen, jeg saae?" — Han tog Piben af Munden og taug stille; hans Ansigt var et Spørgsmaalstegn.

„Nu, jeg beskrev ham mit Syn; Piben kom igjen i sit tilbørlige Konfinium med Forvalterens Tænder, og mellem Røgpustene sagde han mig, at Grev de la Gardie havde indlogeret hende her paa ubestemt Tid: hvem hun var, vidste man ikke, hvad hun hedte, ikke heller; man kunde blot kalde hende „Mamsell." Hør! det var eventyrligt, tusindogeennatligt, ah! Scheherezahde!"

„Hør!" si'er jeg, „har Du været paa Vidstrupgaard?" —

„Der kan Du selv være!" si'er han. „Den følgende Morgen var jeg betids derovenpaa; hun var underneden. „God Morgen, Mamsell!" si'er jeg. Hun nejer, men si'er Ingenting og smutter bort. —"

„Aah!“ si'er jeg, „din Fantasi kan gjøre en Fe af en Sommerfugl.“

„Hold Kjæft! Næste Morgen var jeg i Haugen, før Fanden fik Tøfler paa. —“

„Naa da?“ —

„Hun kom, jeg bukkede, hun nejede.“ —

„Og saa?“ —

„Saa gik vi hver til Sit.“ —

„Hør!“ si'er jeg, „Du er vistnok fastende idag; for din Historie er endnu gapske nygtern. —“

„Ah! der skal snart komme Saft og Kraft i den. Næste Morgen —“

„Blev der igjen bukket og nejet —“

„Tys! lidt mere; for efter den stumme Hilsen standsede vi Begge ligesom paa Kommando og gjorde Front mod hinanden og saae paa hverandres Fødder. Da kom det paa mig som en Nysen: mit ene Knæ — jeg husker ikke hvilket af dem — fik en pludselig Svækkelse, saa det sank til Jorden. I mine Arme kom derimod en Spændkraft og i min Tunge en Talekraft — ingen af disse Kræfter var dog stærk nok til at holde hende: hun undløb. Jeg gik —“

„Hvorhen?“

„Ud i Haugen til Gartneren; han var en Landsmand af mig og intim Ven af en af Slottets Flickor. Jeg intimerede hos ham; Du forstaaer mig nok. Han afslørede det hele Forhold: min Dejlige var en forældreløs, fattig Frøken, vidtude beslægtet med Greven. Hun havde et Par Maaneder tilbage skriftligen søgt hans Beskyttelse mod en vis højtstaaende Lovelace. Hun blev saa stille som muligt ført fra Stockholm og herhid. Men Fruentimmerstøveren maa alligevel have fundet

Sporet; thi to Personer, en efter den anden, har fornyssen snuset her under et og andet Foregivende. — — „Hvem er denne store Kvindeven?“ — „Ærede Landsmand! Herovre maa man sætte Bremse paa Næsen og Klemme paa Tungen; De forstaaer mig nok.“ — „Javel! og sommetider Flor for Øjnene.“ — Han nikkede og gik til sine Meloner. Jeg gik hen til den Plet, som den Ubekjendtes Yndighed havde hævet til Rang med Paradis — Eva og Venus! Løberøds Gudinde var tilstede! Hør! Jeg fik en Slags Apoplexi, en Rørelse, saa stærk, at jeg ikke var istand til at røre mig. Hun sad i en Haugestol —“

„Formodentlig af dem til at folde sammen?“

„Du er selv til at folde sammen. Hendes Hoved hang bagover, men kom strax til at hænge forover, hvorpaa den hele smukke Figur hævede sig og svævede bort. — Jeg fik Øje paa en anden Figur, intet mindre end smuk: udenfor Haugen stod lænet til en Træstamme en simpelklædt Person med et Brækvands-Ansigt — Du forstaaer mig nok — han har formodentlig frygtet for, at jeg skulde faae ondt; thi han vendte sig og drev af. Godt nok! men der var En til — Hør! da han rejste sig op fra Jorden, hvor han havde ligget, og kastede et Øje til mig — han havde kun det ene, men et sort Plaster der, hvor det andet skulde sidde — ah! han skulde ha'e siddet for Hogarth. —“

„Hør!“ si'er jeg, „lad Djævlene nu være det, de er, og lad os komme ilav med Gudinderne!“ —

„Det fulgte jo af sig selv, at her var et Pigerov iværk; jeg lod mig ufortøvet melde hos Mamsellen med Tilføjende, at jeg alene for hendes egen Skyld var saa

paatrængende. Jeg fik Audiens, blev viist ind — Hør! jeg havde nær glemt, hvad jeg kom for. —"

„Hør!" si'er jeg, „var hun i Morgenneglígé à la parisienne? for det ta'er sig nydeligt ud. —"

„Dersom Du afbryder mig tiere, skal Du selv faae en Aftenneglígé à la Rendesten. — Jeg berettede dog min Opdagelse — hun blegnede og sank tilbage i sin Stol — „Mamsell!" si'er jeg saa, „har De Noget at frygte, betro Dem saa til en Mand, som Intet frygter." Det frugtede: hun stirrede med store, stive, inkvisitoriske Øjne paa mig — ikke saa kort endda, før hun fremböjede sig, foldede Hænderne og sagde: „Kan De redde mig fra Fordærvelse, og vil De?" — „Jeg vil," svarte jeg, „ogsaa haaber jeg, at jeg kan." Der maa have været Eftertryk i disse mine Udtryk, eftersom de gjorde saadant Indtryk paa hende, at hun med opløftede Hænder udsukkede: „I Herrens Navn! her er jeg." —

„Du kan nok begribe, at jeg rappede mig: inden faa Minuters Forløb sad vi i min Enspændervogn — hun med min Lars's Frakke om sig og hans Kasket ned over Øjne og Ører; og saa snurrede vi Landskrona forbi, til Helsingborg, derfra over til Elsinora. — Lars, som var godt bekjendt i Skaane, maatte selv sørge for, hvordan han kunde komme til Kjøbenhavn; der kom han og modtog os paa det bestemte Mødested: den hvide Høne."

„Hvide Hane?"

„Naa ja! jeg tænkte paa Hønen." —

Paa en af Danmarks dejlige Øer — De faaer selv se Dem om, paa hvilken af dem — ligger en Borg — nej, der staaer en Borg saa fast og stærk, at den aldrig kan falde om, men alene skydes om, som Gud forbyde nogentid at skulle ske! ikke saameget for dens egen Skyld som for de Minder, der comme des bas reliefs ere indprægede i dens favnetykke Mure. Et af disse Minder skal jeg kopiere paa Papir, at ogsaa Andre kunne have godt af det. Slottets nuværende Besidder — De faaer selv høre Dem for, hvad han hedder — han har selv gjort mig opmærksom paa det, og det kunde være, at det for ham havde en særegen Interesse.

Der var engang paa samme Fæstning en Kommandant, ridderligtapper og adeligstolt, af Karakter saa stærk og fast som hans Slotsmure, ligesaa haard og ubøjelig. Hans eventuelle Successor var sin Faders Søn; dog ikke utilgængelig for blidere Følelser, som man strax vil se. Den blideste — tillige den mægtigste — af alle fandt Vej til hans mandige Hjerte. — Havde nu den femtenaarige Tryllerindes Fader været af gammel Adel og rig, saa — ja saa skulde jeg ikke her havt Noget at fortælle. Men han var aleneste Lehnsmand eller i daglig Tale „Forpagter paa en af Kommandantens Domæner.“ Datteren kommanderede i en anden Fæstning, og det længe før hun selv vidste det.

Plato har en ophøjet Ide, en himmelsk; thi jeg troer, det er en Aabenbaring: at Mand og Kvinde har tilforn, under andre Former, paa andet Sted været forenede som et Slags Tvillingvæsener, og at de her paa Jorden i nye Skikkelser atter sympathetisk drages til hverandre.

„Hvorfor da," indvender De, „saa yderst saa lykkelige Ægteskaber? hvorfor ere de allerfleste mer eller mindre antipathetiske?" — Fordi man leger Blindebuk — men nu et claudatur for Parenthesen!

„Men hvad havde den ogsaa her at bestille?"

„Noget for Valbypigen; thi Slottets Ejer var Vennefrænde af hendes Elsker, og han huserede og hælede Flygtningerne."

„Hvorlænge?" si'er jeg, da min Ven fortalte dette.

„Tre hejle Dage tilende. Men saa kom Mads og saa kom Las — diherto Banditgesjæser — de vilde slaa Favntræ, sprænge Stene og saadan Noget. De fik Arbejde; jeg ogsaa. Hør nu! jeg render til Greven" —

„Hvad for en Greve?" .

„Det kan være Dig det Samme — og si'er ham detteherre. Og saa si'er han: „Der er Ulve i Mosen; De maa bort, se at finde et andet Smuthul, og det i denne Dag." — Seer Du, der er R ...., Du veed"

„Den veed jeg Intet af."

„Det er ogsaa det Samme; skjøndt denne Revl giver den rigeste Sælhundejagt, man i vore civiliserede Lande veed af at sige. Slotsherren havde to Sejlbaade. Disse bleve udrustede; men ikke i Stilhed, seer Du: for Spionerne skulde ledes paa Vagfod og tro, at Parret, Du veed, nu flygtede over Østersøen til Tydskland. Det gik, som det skulde: vi naaede Begge lykkeligen et Fiskerleje nær ved Kjøbenhavn og derfra videre til det store Spisekammer, som kaldes Valby. Der kjendte jeg en Enke, hos hvem jeg før engang imellem havde spist Tykmælk. Godt betalt for Hemmelighedsholdelse, iførte hun min svenske Frøken en komplet Valbyuniform og fortalte

de nysgjerrige Nabomadamer, at det var hendes Søsterdatter fra Jylland. (Hun havde nemlig havt en Halvsøster, som blev Go'evenner med en jydsk Pranger eller saadan En, blev gift med ham og fulgte ham derover: begge Forældre vare snart efter døde, og nu havde hun deres eneste Barn.)"

„Hm!" si'er jeg, „det er Altsammen i sin Uorden; men naar skal det Gardintøj, hun der havde paa, omskiftes med en ordentlig Brudekjole? For jeg sætter nu det Tilfælde, at denne her Røregskofte blev for snever."

„Du skal ikke sørge for din Mo'er," si'er han, „saalænge din Fa'er lever; endnu imorgen den Dag bliver vi ordentlig viede af en velærværdig Mand herude paa Landet, der ikke er skrupuløs med Hensyn til Kongebrev og alt det andet juridiske og gejstlige Pedanteri. For, seer Du, her i min Lomme har jeg sikker Underretning om: at hendes mægtige Forfølger ved Kjørslen nedad en velsignet Fjeldskrænt lykkeligvis har brækket Halsen."

Lad mig se, det er nu tjugofem Aar siden dette her forlibte Eventyr spilledes, og det er endnu ikke ude, som De vil behageligen se af efterstaaende Stambogsstykke, som jeg selv ifjor har forfattet og indskrevet i en kvindelig Engels Album:

„Har Plato drømt? Nej nej, det har han ikke;
Opfyldelsen har fængslet mine Blikke!
Forenet før — adskilt — og atter fundet
Paany og uopløseligen bundet —

Filemon med sin Baucis.
Sig selv alene nok, de bytte
Kun Paradiser, naar de flytte
Fra — — — flyt ej for snart!
Thi der da vorder tomt og bart,
Og Graad for Sang og Suk for Smil vil findes,
Saavidt, saalænge C — — med sin A — — mindes.

Indhold.

Side

Rettelser.

Første Bind

Side	318	5. L. f. n.	staaer	saa,	læs	saa.
—	359	12. L. f. o.	—	for	—	saa.
—	360	1. L. f. n.	—	der	—	det.
—	362	6. L. f. o.	—	Moer	—	Maar.
—	365	5. L. f. n.	—	Præstemanden	—	Præstemadammen.